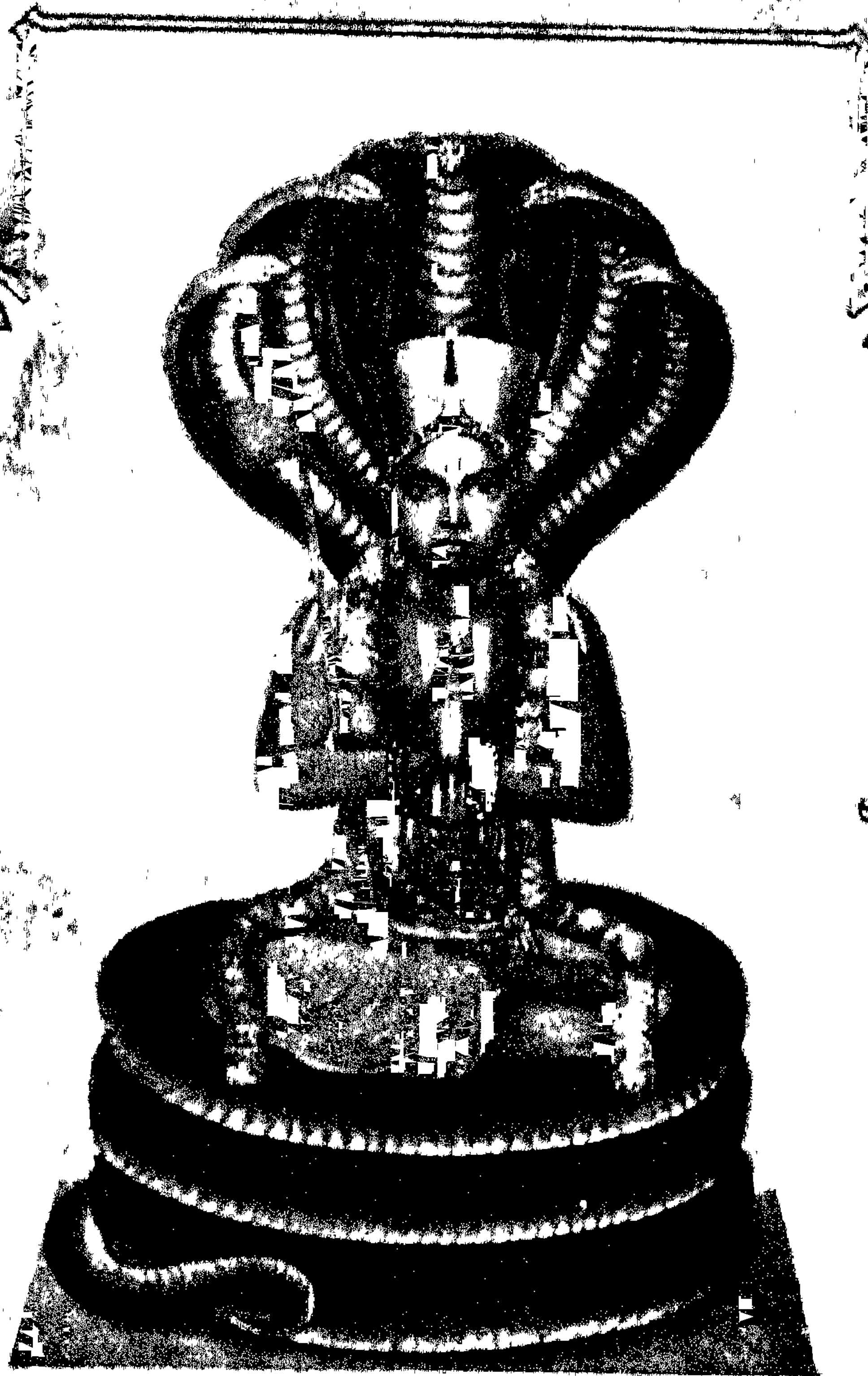
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

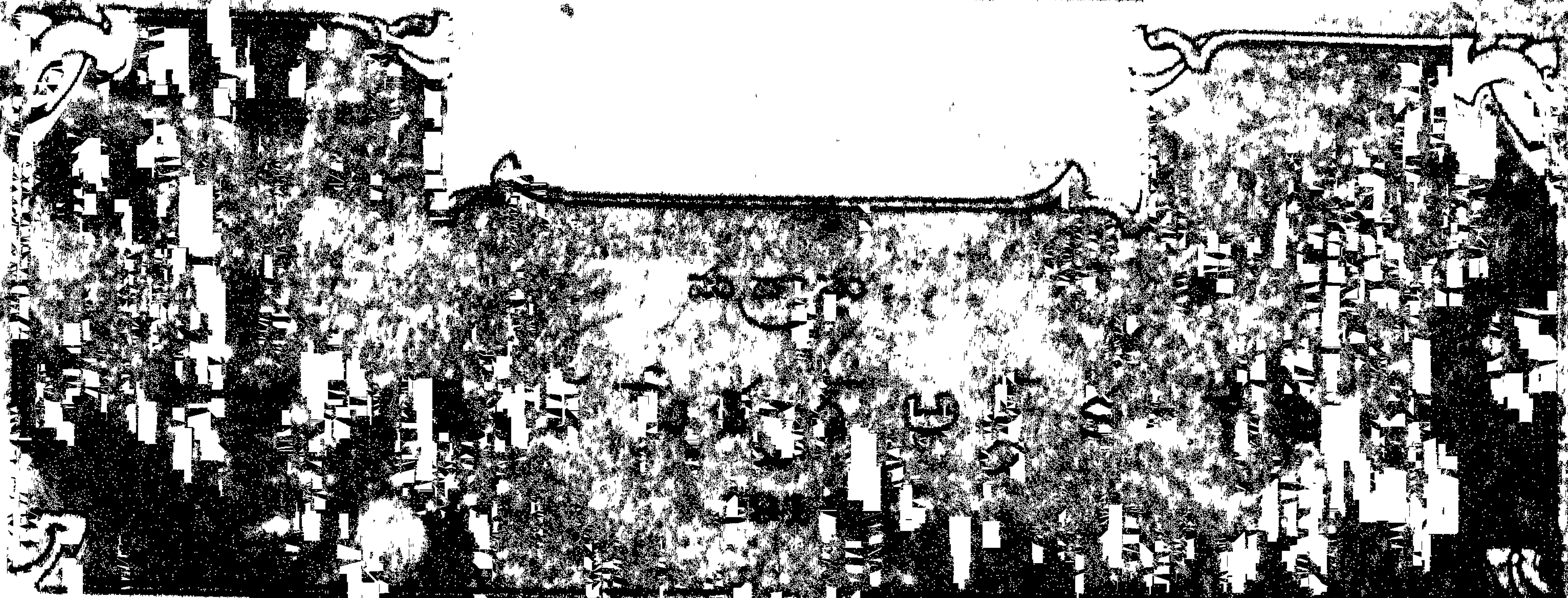
ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి.

నంబూరి - కేశవాచార్య విరచితము.

తం. దేవరాజసుధీ
పరిశోధితము.

ఆనందముద్రా
ముద్రితము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఉపోద్ఘాతము.

ఈగ్రంథమును రచించినకవి నంబూరి కేశవాచార్యులు. ఇతనితండ్రి వేంకటకృష్ణాచార్యులు; తల్లి యలమేల్మంగమ్మ. ఇతఁడు ప్రతివాదిభయంకరాచార్యులశిష్యుఁడు. ఈకవి యీగ్రంథమునందుఁ దనవృత్తాంతమును జెప్పికొనియుండుటచే నిట దానిని దెలుపుట యనావశ్యకము. మంగళగిరితోఁ జేరిననంబూరి యితనినివాసస్థలము.

ఇందుఁ బన్నిద్దఱాళ్వారులయు నిత్యసూరులయు నాచార్యవరులయు చరిత్రములు విశదముగా వర్ణింపఁబడియున్నవి. ఇది గురుపరంపరాప్రభావము, దివ్యసూరిచరితము, ప్రపన్నామృతము, యతీంద్రప్రవణప్రభావము మొదలైనగ్రంథములను జక్కఁగాఁ బరిశీలించి వ్రాయఁబడినదని తెలియుచున్నది. మఱియు నయ్యామహనీయులు చేతనోజ్జీవనార్థము దయాసముద్రులై యనుగ్రహించినరహస్యార్థములును సంప్రదాయవిశేషములును వైష్ణవులకు మిక్కిలి యుపాదేయములైన యితరవిషయములు పెక్కులును ప్రసక్తివచ్చినప్పుడెల్ల మృదుమధురశైలిని దేటతెల్లముగా వివరింపఁబడియున్నవి. అయ్యావిషయములను బ్రతిపాదించునపుడు కవికిం గలపరిపూర్ణవిషయప్రవేశమును, బరికరసమృద్ధియు, వర్ణనాప్రావీణ్యమును, సద్వ్యవసాయసంపత్తియు, నభినివేశప్రాబల్యమును, పరిభాషావైలక్షణ్యమును బట్టి చూడఁగా, నితనికి భగవద్విషయమం దతిగాఢప్రవేశమును, భాష్యాదులందుఁ బూర్ణావగాహమును నుండుట దెలియుటే కాక నవి యత్యంత మాచార్యరుచిపరిగృహీతములై యుండుటయుఁ దేటపడుచున్నది. ఇదియేకాక యితఁడు.

'దాసునకు ... ... మంత్రార్థం బీడు ముప్పత్తారాయిరప్పడియు, శ్రీభాష్యంబు మొదలుగాఁ గల సకలగ్రంథంబుల బ్రసాదించి సకలహితంబు లుపదేశించి ...

సీ. మంగళగిరియందు మంచెళ్ల వేంకటా
చార్యుఁడు రామాయణాదు లొసఁగె
ఘనుఁడు కౌండిన్య వేంకటనృసింహగురుండు
ద్వారకఁదిరుమల వచనభూష
ణాది రహస్యార్థ మడియేని కెఱిఁగించె
గురువరుఁ డగునెలకొండపల్లి
జియ్య రీదాసునకు భద్రశిఖరియందుఁ
గొఱఁతపడకుండఁ దెలిపెను గురుపరంప
రాప్రభావార్థము'.

అని నాకడపటఁ జెప్పుకొని యున్నాఁడు.

వినోదార్థము కేవలకథవలె నయ్యైచరితలను వర్ణించుమాత్రమునకుఁగాక ముముక్షువైష్ణవు లుజ్జీవించుటకై యిందుఁ దెలుపఁ గూడినన్నివిశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతవిషయులును భగవద్భాగవతవిషయసంప్రదాయరహస్యములు, నందంద మధురమైన యౌషధమువలె, భవరోగములు వాయఁ బొందుపఱిచియున్నాఁడు. ఇందొక శ్రుతికాదు; ఒకస్మృతికాదు; ఒకశాస్త్రము పురాణముగాదు; మహా త్సుబాల నారాయణ తైత్తిరీయ ఛాందోగ్య బృహదారణ్యకాదు లైనయుపనిషత్తులను వారాహబ్రహ్మాండ మార్కండేయ నృసింహ బ్రహ్మకైవర్త స్కాంద మాత్స్యపాద్మనారదీయ భాగవతాదిపురాణములును, పాంచరాత్రాగమమును, మనుపరాశరయాజ్ఞవల్క్యాదిస్మృతులునుబెక్కుసంహితలును భారతమును,ఇవి యవి యననేల?స్వదర్శనస్థాపకములై స్వసంప్రదాయ నిరూపకము లైనసమస్తప్రమాణగ్రంథములను విశేషాకారమునఁ గ్రోడీకరించి శాస్త్రపరిచయము లేనివారికిని సుబోధముగాను నతిమనోజ్ఞముగాను స్వరుచివిశేషమకరందఝురిం దేనియలొలుకునట్లు దోఁచి స్వకీయాధ్యవసాయపటిమచే స్ఫుటముగా నాటునట్లు రచించియున్నాఁడు. కాన యిది శ్రీవైష్ణవసిద్ధాంతనిష్ణాతులగు శిష్టజనులకుంగూడఁ బఠనపాఠనశ్రవణశ్రావణాదులకు మిక్కిలి యర్హమని చెప్ప నొప్పియున్నది.

పాఠకులకు స్థూలదృష్టికి దీనివస్తువైలక్షణ్యము గొంత తెలియుటకై స్థాలీపులాకన్యాయమున నిందలివిషయములు గొన్ని తెలుపందగియున్నవి. ఇందుఁ జక్రాంకనస్వరూపము, దానిప్రామాణ్యము, భక్తివిరక్తిస్వరూపము, శిష్యలక్షణము, ముముక్షు ప్రాణోత్క్రమణపరమప్రాప్తివైభవము,భాగవతలక్షణము,భాగవతాపచారక్రౌర్య ప్రదర్శనము, బ్రహ్మమేధ సంస్కారస్వరూపము, శ్రీపాదతీర్థమాహాత్మ్యప్రకటనము, తదీయారాధనాతిశయము, పంచమహాయజ్ఞస్వరూపము, తిరువారాధనక్రమము, దేవతాంతరభజననిషేధము, దుష్టవస్తుస్వీకారదోషభూయస్త్వము, సదాచార్య పరిగ్రహప్రాబల్యము, ఆచార్యకైంకర్యాతిశయము, పరతత్త్వనిర్ణయము, పాషండస్వరూపనిరూపణము, శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిధారణవిషయప్రమాణోపన్యాసము, రుద్రాక్షతిర్యక్పుండ్ర ధారణఖండనము, నిర్హేతుకజాయమాన భగవత్కటాక్షవ్యతిరిక్త పుణ్యాతిశయనిషేధము మొదలైనవిశిష్టవిషయములును;జీవేశ్వరభేదము నారాయణపారమ్యము మొదలైన దర్శనప్రక్రియలును; మృదుమధురగంభీరార్థపూరితములైన యాళ్వారాచార్యుల శ్రీసూక్తులతో మొల్లముగా మిక్కిలియుల్లాసము గొలుపునట్లు గలిపియున్నాఁడు. మఱియు శరభరూపి యగురుద్రునిచే నరసింహదేవునికిఁ బరాజయము కలిగెననుటకు ఖండనమును శ్రీనారాయణుఁడు పరాత్పరుఁడై యుండియు నెల్లవారు నద్దేవు నర్చింపకుండుటఁ గారణములును, ఏకాదశీ జయంతీ నిర్ణయమును ధనుర్మాసపూజావిధానాదులును గూర్చియనేక ప్రమాణోదా

హరణపూర్వకముగాను నతివిస్తరముగాను గావించిన యుపన్యాసములసదృశములు.

ఈగ్రంథము పూర్వభాగము మధ్యభాగము ఉత్తరభాగములు అని మూడు భాగములుగా విభజింపఁబడియున్నది. పూర్వభాగము ఆఱుఉల్లాసములుగాను మధ్యభాగము పండ్రెండుల్లాసములుగాను ఉత్తరభాగము ఆఱుల్లాసములుగాను సంతరిభాగముగలిగి యున్నవి. ఇందు శ్రీరామానుజులవారి దివ్యచరితము పూర్వభాగమందలి యయిదవయుల్లాసము మొదలుగా మధ్యభాగము కడవఱకును నావరించి గ్రంథమునం దాదాపుగా నర్ధభాగమగుచున్నది. ఇందు రామానుజాచార్యుల దివ్యవిగ్రహవర్ణనములును కల్యాణగుణ వివరణములును ఢిల్లీయాత్రాదిచర్యలును మనోజ్ఞమైన మృదుశైలిని మిక్కిలి రసవంతముగా రచింపఁబడియున్నది. మణవాళమహామునులయు వేదాంతదేశికులయు వైభవములును గ్రంథాంతమున స్వపరమాచార్యులైన ప్రతివాదిభయంకరం అణ్ణంగారివైభవమును సవిస్తరముగా వర్ణితములై యున్నవి.

ఇది శ్రీరామానుజులవారికే యంకితము ఇది తఱుచుగా సీసపద్యములచేతను వచనములచేతను నిర్మితము. అందందు నితరవృత్తములును గనుపట్టుచున్నవి కాని యవి స్వల్పము. ఉత్తరభాగమునఁ గొన్నివృత్తశేషములు చూపట్టుచున్నవి: సీసపుగీతములం దొక్కొక్కటను నాలవపాదమున 'వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర' నని యీగ్రంథమును స్వాచార్యనక్తృకముగా నిబంధించియున్నాఁడు. ఇది యీకవియే 'ఇట్టిపరవాది భీకరగురుం డీదాసచేతనుని నొకనిమిత్తంబుగాఁ జేసికొని యస్మదీయజిహ్వాగ్రసింహాసనాసీనుఁడై యానతిచ్చిన యీయాచార్యసూక్తిముక్తావళికి' వక్త శ్రీవాదిభీకరగురుండనియు, గృతినాయకుం డెంబెరుమానారనియుఁ బ్రతిపాద్యంబు శ్రీశఠకోపపరకాలనాథయామునయతీంద్రాదిపూర్వాచార్య మాహాత్మ్యం బనియుఁ దలంచి నిమిత్తభూతుండు నగునాదౌరాత్మ్యంబు దలంపక మహీతలంబున శ్రీమహాభాగవతు లందఱిప్రబంధంబు పరిగ్రహించి సానుపరాధచేతనుం డగునాసాహసం బోర్చి నన్నను గ్రహింపవలయు'నని చెప్పుకొనియున్నాఁడు. దీనం జేసి యితనికాచార్యవిషయమునం గలరుచ్యనుగృహీతపారతంత్ర్య ప్రకర్షమును శ్రీభాష్యకారులయందుఁ గలవృథాద్యనసాటు పూర్వకశేషత్వ వైభవమును వేనోళ్లఁ జాటి నట్లయినవి.

ఇందుఁ గొన్నిలాక్షణికదోషములు గలవు. కాని ప్రతిపాద్యవిషయమునకుఁ గలవైలక్షణ్యముంబట్టియు, నుజ్జీవకములైన తక్కినవిశేషములంబట్టియు నాదోషము లంతగా నాదరణీయములు గావు. ఇట్టిమహనీయగ్రంథము మిక్కిలి పాఠదుష్టమై లోపలివిషయము లనేకులు దురూహములుగాను నుండుటఁజూచి పెక్కుప్రతులం దెప్పించి మిక్కిలిప్రయాసమునకు వెనుదీయక విశేషవ్యయమున మంచిముద్రణముం గూర్చి సమంజసముగాను సకలశిష్టజనాంగీకారపాత్రముగాను ప్రకటింపఁబడినది. దీని నందఱును గొని యానందింతురుగాక.

ఉపోద్ఘాతము.

నేనీగ్రంథమును బరిశోధించునపుడు బుక్కపట్టణము - కృష్ణరామానుజయ్య యనునతఁడు నాకుఁ జాలఁ దోడ్పడినందులకు నే నతనియెడఁ గృతజ్ఞుఁడనై యున్నవాఁడను. ఇందుఁ బ్రమాదవశమునఁ బడినతప్పులఁ దెలుప నెల్లరును బ్రార్థితులు.

టి. దే.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

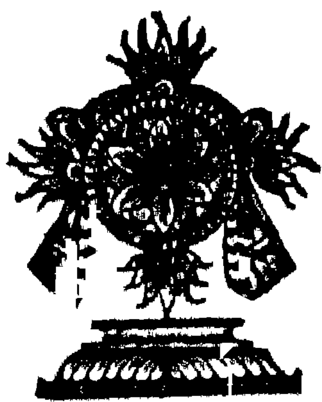

విషయసూచిక.

విషయసూచిక.

పరమపదనాథుఁడు.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

పూర్వభాగము.

ప్రథమోల్లాసము.

మద్భూతపురీశకేశవనివేశీభూతహృత్పద్మని
ష్కామావేశ పరాశరాదికమునిశ్రేష్ఠవాగ్వంశని
స్సీమప్రాభవరంగరాజపదసుస్థేమప్రకాశా యతీ
శా మాణిక్యమయత్రిదండకరదేశా కేశవార్యాత్మజా. 1

2

వ. అవధరింపుము.

సీ. శ్రీదేవి యుగమునఁ జెన్నొందభూనీళ, లిరుగెలంకులఁ దనకింపు సలుపఁ డు
నహమహమహమన్నయనుచుసూరులుగొల్వఁ, బరమపదమునందుఁ బరమగురుఁ
నారాయణుఁడు ముందు పేరోలగంబుండి, మంత్రరత్నం బగ్రమహిషి కొసఁగె
ద్వయ మది సిరియు విష్వక్సేనులకు నిచ్చె, నమ్మంత్ర మతఁడు శఠారి కొసఁగె

తే. నమ్మహాత్ముని చరితామృతాబ్ధియందుఁ, జిత్తమా నీవు నోలాడి చెంది సుఖము
పడుగురార్యులఁ దలఁపు మీభక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. శ్రీదేవీనాయకుండును శ్రీవైకుంఠనికేతనుండును శ్రీమదనంతగరుడవిష్వక్సేనాది నిత్యసూరిపరిసన్నిషేవ్యమానుండును నవాప్తసమస్తకాముండును ననంతకల్యాణగుణపరిపూర్ణుండును నగు సర్వేశ్వరుండు సకలజగద్ధితానుశాసనప్రవృత్తంబు లగునిఖిలనిగమాంతసహస్రంబులచేఁ బ్రతిపాదితం బయి యత్యర్కానలదీప్తం బయి స్వయంప్రకాశం బై దేవదానవాదిసర్వప్రాణిదుష్ప్రాపం బయి నానావిధోద్యానసహస్రసంపన్నం బయి నిర్మలోదకపద్మినీశతసహస్రవిభ్రాజితం బయి నిరయప్రాయస్వేతరసమస్తలోకోత్కృష్టం బయి కాలపరిపాకదూరం బయి సావరణానంతబ్రహ్మాండకోశబహిర్భూతం బై పరవ్యోమశబ్దాభిధేయం బై త్రిపాద్విభూతిసంజ్ఞితం బై యపునరావృత్తిలక్షణం బగుపరమపదంబునందు దివ్యరత్నమయవప్రప్రాకారగోపురసౌధప్రాసాదవిమానశతసహస్రవిరాజితం బయి మణి

తోరణవిచిత్రధ్వజపతాకాంచితం బయి వైశ్వానరకోటివిరాజమానగృహావళీ-
విరాజితం బగునిత్యనిరవద్యనిరతిశయశ్రీవైకుంఠపురంబునందు దివ్యరత్నమయ
స్తంభసాహస్రగుంఫితం బయి హిరణ్మయం బగుతిరుమామణిమంటపంబునందుఁ
గోటిసూర్యప్రతీకాశప్రభామండలమండితులును బూర్ణచంద్రాయుతాభిప్రస
న్నదివ్యమంగళవిగ్రహవిశిష్టులును సంసారబంధవిముక్తులు నగుననంతాసంఖ్యా
తముక్తపురుషులచే విరాజమానం బగుసభామండలమధ్యంబునందు శేషఫణా
సహస్రదివ్యరత్నవిరాజమానకిరీటాదినూపురాంతసమస్తదివ్యభూషణభూషితదివ్య
మంగళవిగ్రహవిశిష్టుం డై యనంతభోగిదివ్యసింహాసనాసీనుం డై శ్రీభూనీ
ళాదిదేవీసహస్రపరివృతుం డయి యస్థానరక్షావ్యసనశంఖచక్రగదాశార్ఙ్గనంద
కాదిదివ్యాయుధశతసహస్రపరిసేవ్యమానుం డై ననారాయణుం డనంతగరుడవిష్వ
క్సేనాదులట్లు సంసారముక్తులచందంబున సంసారిచేతనులు నన్ననుభవించి య
నుభవజనితప్రీతికారితాశేషావస్థోచితాశేషశేషైకరతిరూపనిత్యనిరవద్యనిరతిశ
యానందరూపమత్కైంకర్యమహాసంపద లభించి సుఖించుటకుం బ్రాప్తి గలిగి
యుండ నిమ్మహాసంపద్విరహితు లయి యుండిరి గదా యని మిగులవ్యాకులితాంతః
కరణుం డై స్వకైంకర్యోపయుక్తంబుగా వారలకుం గరణకళేబరప్రదానం బొ
నర్చిన వారును నదీతరణార్థం బొసంగినప్లవంబుఁ గైకొని యద్దరిం జెంద లేక ప్రవా
హవేగంబున సముద్రంబునం బడినజడులగతి నక్కరణకళేబరంబులు విషయప్రవ
ణంబులుగా నొనర్చి కర్మప్రవాహరయంబున జన్మజలధిం బడి చెడి తన్నుం జెం
ద లేక యున్నంత శాసనాచ్ఛాస్త్ర మ్మనెడుక్రమంబున వేదరూపశాస్త్రం బొసం
గిన నందప్రతిపత్తివిప్రతిపత్త్యన్యథాప్రతిపత్తిరూపాజ్ఞానపరీతచిత్తు లై ప్రా
మాణ్యం బంగీకరింపక సమర్థుండను స్రక్చందనవనితాదిసకలభోగంబులు గల
వాఁడను గృతకృత్యుండను బలవంతుండను సకలసుఖంబులు గలవాఁడ నాఢ్యుం
డ నాభిజాత్యంబు గలవాఁడ నాతో సమానుం డెవ్వండు గలఁ డని స్వస్వాతంత్ర్య
రూపాత్మాపహారమహాపాపం బొనర్చి యనాదికర్మవాసనాదోషదూషితాంతఃకర
ణు లయి యవిధేయప్రవృత్తు లై యుండం జూచి పరమకారుణికుం డగుభగవం
తుం డుర్వియందు రామకృష్ణాద్యవతారంబు లొనర్ప నాసంసారిచేతను లాసుర
భావంబునఁ బ్రతిపత్తి సలుప కధోగతి కభిముఖు లయి యుండం గనుంగొని
నారాయణుండు శ్రీవత్సకౌస్తుభవైజయంతీవనమాలాపంచాయుధానంతగరుడ
విష్వక్సేనాదినిత్యసూరులం జూచి మీర లేఁగి భూమండలంబున ద్రవిడభూభాగం
బునఁ గావేరీతీరంబునఁ దామ్రపర్ణీతటంబున వేగవతీకూలంబున బాహుదాస
మీపంబునం దభిమతవర్ణంబులం దవతరించి సర్వచేతనోద్ధారణంబుఁ జేయుం
డని నియోగింప వార లేతెంచి భగవదాజ్ఞ శిరసా వహించి సరోభూతమహదా
హ్వయాదిదివ్యనామంబుల నాళ్వారు లయి యవతరించి సర్వాధికారంబుగా

ద్రవిడవేదంబుల సాంగోపాంగంబులుగా సర్వలోకోపకారార్థంబుగా వారలొనర్చిరి. ఆక్రమం బెట్టి దనిన వివరించెద నని యానతిచ్చి మఱియు వాదిభీకరగురుం డిట్లనియె. 4

పొయ్‌గై పూద పేయాళ్వారుల ప్రభావము.

పొయ్‌గై-త.—శ్లో॥ కాఞ్చ్యాం సరసి హేమాబ్జే జాతం కాసారయోగినమ్।
కలయే యశ్శ్రియఃపత్యురరవిన్ద మకల్పయత్॥

పూద-త.—శ్లో॥ మల్లాపురవరాధీశం మాధవీకుసుమోద్భవమ్।
భూతం నమామి యో విష్ణో ర్జ్ఞానదీప మకల్పయత్॥

పేయా-త.—శ్లో॥ తులాశతభిషగ్జాతం మయూరపురికైరవాత్ ।
మహాన్తం మహదాఖ్యాతం వన్దే శ్రీనన్దకాంశకమ్॥
పద్మాకమణినాదాబ్జప్రేమభ్రాన్త్యా మనోజ్ఞయా।
భ్రాన్తయోగీతివిఖ్యాతం మునిం వన్దే గుణామ్బుధిమ్॥

సీ. ముందువేల్పులపెద్దకొముద మొప్పనెచ్చోట, హయమేధమొనరించి హరినిఁగాంచె
సత్యవ్రతక్షేత్రసంజ్ఞనేపురి చెందె, సకలపాపము లెందు సమసిచనునొ
యట్టి కాంచీపురినతిపావనం బైన, యొకసరోవరమున వికచహేమ
సరసిజమునఁ బాంచజన్యాంశమునఁ దులా, శ్రవణమునందుఁ గాసారయోగి
తే. యవతరించెను జ్ఞానభక్త్యాదిజలధి, తనకు దాస్యము సల్పు చేతనుల కెల్లఁ
బరమహితము లొనర్చునీధరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ముం దబ్ధితీరమునందుఁ దులాశ్రవి, ష్ఠాతారయం దతిచారుమల్ల
పురియందు మాధవీపుష్పమువలనను, గామోదకీమూర్తిఘనుఁడు భూత
యోగీంద్రుఁ డుదయించెనుర్వి న ట్లానెల, శతభిషగాఖ్యనక్షత్రమందు
నలమయూరపురంబునం దొక్కసరసిలో, వరకైరవప్రసవంబువలన
తే. నతులనందకమూర్తి యై యవతరించి, భ్రాంతుఁడని తన్ను జను లనఁ బరమభక్తి
దివ్యమహదాఖ్యయోగి వర్ధిల్లె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 6

సీ. ఇట్లయోనిజులుగానిలఁ బుష్పములయందు, దివ్యాంశములఁ బుట్టి తేజరిలిరి
భగవదనుగ్రహప్రాప్తదివ్యజ్ఞాన, భక్తివైరాగ్యసంపత్తి గలిగి
స్వస్వరూపజ్ఞానసంపన్నులై యొక్క, రొకరి నెఱుంగక యుర్వియందుఁ
బవలున్నచోటను బహువాసరము లుండ, రాదని గ్రామైకరాత్రు లగుచు
తే. సంచరించుచు మువ్వురాసత్త్వనిధులు, కూడి రొకరాతిరిని దిరుక్కోవలూరఁ
జిన్నదై నట్టియొకపంచ తిన్నె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 7

సీ. మొదట సరోయోగి ముద మొప్పఁ జను దెంచి, యాతిన్నెపై నున్నయంత భూత
యోగీంద్రుఁ డేతెంచి యొంటి నీ రేయి మీ, రిచ్చోటఁ బండితి రెవ్వ రనిన

హరిసేవకులము మేమయ్య మీరెవ్వరో, యని సరోయోగీంద్రుఁ డడిగిన నన
హరిదాసదాసుఁడనని సరోయోగికిఁ, బుడమిఁ జాఁగిలి మ్రొక్కి భూతయోగి
తే. మ్రొక్కెదాసోస్మి యనిసరోమునియుమగిడి, దాస్యధర్మముమున్నిడి తమ్ముఁ దెలుపు
కొనిరి వారూరుపేరేమి గొనక యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర. 8
సీ. ఇచ్చట నీదాసు కించుక గల్గునా, చోటని శ్రీభూతసూరి యడుగ
నొకరికి శయనింప నుచిత మిర్వురకుఁ గూర్చుండఁ జోటిక్కడ నుండు ననుచు
నాసరోముని పల్కి యతనితోఁ గూర్చుండ, వచ్చె మహాయోగి వసతికి
నంత మీరెవరని యడుగ వారి కతఁడు, విష్ణుదాసుఁడ నని విన్నవింప
తే. వారు సేవించి రా బ్రహ్మవాది నతఁడు, మగిడి సేవించె వారి నామమ్ముఁ గలిసి
యొగ్గుపై నిల్చియుండి రయ్యార్యులనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోదమలర.
సీ. ఆతిరుకోవలూరాయనా రాశ్రిత, వత్సలుం డేతెంచి వారినడుమఁ
జొచ్చి కన్పడక తత్సురుచిరాంగములతో. నొరసిడి పడుచుండ నెఱిఁగి వార
లుంటిమి మువ్వర మొరు లెవ్వ రిచటలే, రీవింత యేమొకో యెఱుఁగ నేర
మని తలంచిన వారి కప్రాకృతాద్భుత, దివ్యమంగళమూర్తి దేవదేవుఁ
తే. డక్షిపదగోచరుం డైన నతనిఁ జూచి, ప్రణతు లొనరించి యామహాభాగవతులు
భూరివేదాంతసూక్తులఁ బొగడి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర. 10
వ. ఇట్లు సన్నుతించి లోకోపకారార్థంబుగా 'నయ్యందగళియా' అనియు 'అన్బేద గళియా' అనియు 'తిరుక్కండేన్ పొన్మేని కండేన్' అనియు నుపక్రమించి సర్వాధికారంబు లగుమూఁడుప్రబంధంబు లొనరిచ్చి మువ్వురమ్మహాత్ము లిట్లు లోకానుగ్రహం బొనరించి రంత. 11

—••◆ భక్తిసారు లనంబఁగుతిరుమళిశై యాళ్వార్ల ప్రభావము. ◆••—

తిరుమళిశై.త.—శ్లో॥ పఞ్చాశక్తిమయదివ్యవిగ్రహం భక్తిమత్సుజనభూర్యనుగ్రహమ్।
పాపచేతనమనోతిదుర్గ్రహం భక్తిసారమునిమాశ్రయేన్వహమ్॥
మఘాయాం మకరేజాతం చక్రాంశం భార్గవోద్భవమ్।
మహీసారపురాధీశం భక్తిసార మహం భజే॥
సీ. పాలవెల్లిని దొల్లి ఫణిరాజతల్పము, విడనాడి యేతెంచి విష్ణుఁ డుర్వి
మథురలో వసుదేవమహిషియం దుదయించి, బృందావనమునందు నందసతికి
నందనుఁ డై కృష్ణనామధేయముఁ దాల్చి, సకలజనప్రీతి సల్పినట్లు
చక్రరాజాంశముని సతికి మహీసార, పురమునం దుదయించి మఱియు నొక్క
తే. భాగ్యవతి పెంప వర్ధిల్లి భక్తిసార, దివ్యనామము ధరియించి తేజరిల్లి
సకలచేతనసంరక్ష సలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర. 12
సీ. సప్తర్షులేతెంచి సరసిజాసనుఁ గాంచి, సన్నుతు లొనరించి సంస్తుతించి
భూమండలమునందు భూరిపుణ్యక్షేత్ర, మన్న్ని వాసార్హ మానతిమ్మ

యనుచుఁ దన్నడిగిన నబ్జయోని విదేహ,వన మొకచెంతను వసుధ యంత
నొకచెంతఁ దక్కెడ నుంచి తూపించిన, వసుధకంటె విదేహవనము హెచ్చ
తే. నాఁటనుండి విదేహవనంబు ధాత్రి, శ్రీమహీసారపురసంజ్ఞఁ జెందె నంత
నచట నుండిరి సప్తమహర్షు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 13
సీ. సప్తర్షు లామహీసారమహాక్షేత్ర, వాసులై తప మొంద వారియందు
భార్గవముని ధర్మపత్నితో నచ్చట, శౌరి కర్పితముగ సత్రయాగ
మనుదీర్ఘసత్రము నతిభక్తి నెఱవేర్పఁ, దద్ధర్మపత్ని సౌదర్శనాంశ
కలితగర్భముఁ దాల్చి నెల లేఁగఁ బదునొండు,మఖతారకను బుష్యమాసమునను
తే. బిండ ముల్బావృతము గని బెదరి వగచి, ప్రేఁపపొదరింటినడుమను బెట్టి వచ్చి
భర్తృశుశ్రూషణముఁ జేసె భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. పుడమి బాలునకును బూలపాన్పట్లగు, సిరి దారకునిఁ దల్లికరణిఁ బ్రోచు
నమ్మహీసారపురాధీశుఁ డగుహరి, వచ్చి బాలునిఁ జూచి మెచ్చి కృపను
దనకటాక్షామృతధారలచేఁ దన్పి, క్షుత్పిపాసల మాన్పి శుద్ధసత్త్వ
దివ్యమంగళమూర్తి భవ్యాపహతపాప్మ,తాదిసద్గుణభూషణాయుధాదు
తే. లన్నియును జూపఁ గనుఁగొని యర్భకుండు, సాంద్రతరనిర్మలజ్ఞానజలధి యయ్యె
నంత నంతర్హితుం డయ్యె హరియు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. శ్రీహరివలనివిశ్లేష మోర్వఁగలేక, కటకట శిశు వేడ్చెఁ గాననమున
నంతటఁ దిరువాళరనుధీరుఁ డొకఁడు శా, నను బ్రేఁపదువ్వల నఱకుచుండి
యారోదనము విని యాపుత్తులతో వచ్చి, పొదరింటిలోపలఁ బొరలుచున్న
పంచశక్తిమయాంగుఁ బరమదయాపాంగు, సుఖసంగు నబ్బాలుఁ జూచి పొంగి
తే. యెత్తుకొని వేగ దనయింటి కేఁగి యతనిఁ, బంకజచ్ఛల్లియారను భార్య [illegible]య
నంచితంబుగ నాసాధ్వి పెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మత్పుత్త్రుఁ డని యభిమానించినంత నా, సతికి వంధ్యకుఁ బాలు చనుల నూరె
నాపాలు గుడువక యసియాడ కేడ్వక, హరిసద్గుణామృతం బనుభవించి
ప్రతిపదిందునిభంగిఁ బ్రబలునాబాలునిఁ, బ్రవయశ్చతుర్థదంపతులు చూచి
గోక్షీరములు కాఁచికొనివచ్చి ప్రార్థింప, నర్భకుం డవి గొని యారగించెఁ
తే. గొన్నిదినములు పాలట్లు గ్రోలి యంత, క్షీరదాతల కొకమేలు సేయఁ దలఁచి
బాలకుఁడు వారి కిట్లనిపలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. భక్తి మీ రిట్లు మాపాలఁ గల్గుటఁ జేసి, మేము పానము సేయ మిగిలినట్టి
పా లిదిగొనిపోయి భక్తితోఁ ద్రావినఁ, గొడుకు మీ కగునని గురుఁడు వల్క
నావృద్ధదంపతు లట్లొనర్చెదమని, పలి కింటి కేఁగి యాపాలఁ గ్రోలి
యభినవయౌవను లతిసుందరాకృతు, లతిసుకుమారులై రతులఁ దేలఁ
తే. క్రమముగా నాలతాంగికి గర్భ మయ్యె, నెలలు నిండారఁ గనియె నానెలఁత సుతుని

జ్ఞానభక్తివిరక్త్యాదిజలధి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 18

వ. అంత నక్కుమారునకుఁ బండ్రెండవదినంబునందుఁ దల్లిదండ్రులు కణికృష్ణ నని తిరునామంబు గావించి వర్ధమానచంద్రునిం బోలి దినక్రమంబుగా వర్ధిల్లుచున్న యబ్బాలకునకు సకలవిద్య లధికరింపం జేసి సుఖంచుచుండి రంత భార్గవాన్వయ సంభూతుం డగుభక్తిసారగురుండు పాలకపితృగృహంబున నిర్నిబంధననిరవధిక భగవద్దయామృతాస్వాదపరిబృంహితసకలావయవుం డై యన్నపానాద్యపేక్ష లేక వర్ధిల్లుచు సప్తహాయనంబులు గడపి యామీఁద ఋషిపుత్రుండు గావున భగవదనుభవప్రాప్తయమనియమాసనప్రాణాయామప్రత్యాహారధ్యానధారణాసమాధి రూపాష్టాంగయోగసంపన్నుం డై యయ్యోగంబునకు జగజ్జన్మాదికారణత్వలక్షణ లక్షితం బగుపరబ్రహ్మంబునకుఁ బ్రతిపాదకంబులుగా భ్రాంతచిత్తులకుఁ దోఁపం బడు శాక్యోలూకాక్షపాదక్షపణకపిలపతంజలిసమ్మతంబు లగుబాహ్యసమయంబు లందును శైవమాయావాదన్యాయవైశేషికభాట్టప్రాభాకరాదికుదృష్టిసమయం బులందును బ్రవేశించి యరసి చూచి వానియం దొకసారంబు గానక రోసి యాశింపక యల్లేడునూఱులసంవత్సరంబులు గడపి యంత శ్రీవైష్ణవుం డై పర మవైదికసిద్ధాంతనిష్ఠాగరిష్ఠుం డై యున్నంత భక్తత్రాణపరాయణుం డగు నారాయణుండు స్వకీయం బగుదివ్యాత్మస్వరూపంబును దదాశ్రయంబు లగు జ్ఞానశక్త్యాదికల్యాణగుణంబులును దదుభయప్రకాశకం బగుదివ్యమంగళవిగ్ర హంబును దదాధారం బగుకిరీటాదినూపురాంతదివ్యాభరణసముదయంబును నబ్భూషణంబులచందంబునం బ్రకాశించుచున్నశంఖచక్రాదిదివ్యాయుధవర్గంబు ను నట్టిభోగంబునకు వర్ధకం బగుభోగవిభూతి యగుపరమపదంబును సాక్షాత్క రింపం జేసి మఱియుం బ్రకృతిపురుషకాలాత్మక యగులీలావిభూతియు నవ్విభూతి యందు సద్వారకాద్వారకం బగుసృష్టిస్థిత్యాది ప్రపంచంబు నవిశేషంబుగాఁ దెలియం జేసి యుభయవిభూతినాయకుం డగుహరి యమ్మహాత్మున కిట్లను గ్రహింప నతండు సర్వజ్ఞుం డై 'నాన్ముగనై నారాయణన్ పడైత్తాన్' ఇత్యాది ప్రబంధంబులచే సర్వాంతర్యామియును సర్వశక్తిసంపన్నుండును సర్వజగత్కా రణభూతుండును మహాయోగీశ్వరేశ్వరుండును నగుశ్రీమన్నారాయణుండు పర మతత్త్వం బని నిస్సంశయంబుగా నిశ్చయించి యమ్మహాత్ముని ధారణాయోగంబు న ధ్యానించుచుఁ గైరవిణీతీరంబున సప్తశతహాయనంబులు భగవదనుభవపరుం డై యుండె నంత. 19

సీ. వామదేవుఁడు నందివాహనారూఢుఁ డై, దేవితో లోకముల్ దిరిగివచ్చి
కైరవిణీతటాకగారుని రుక్మిణీ, రమణునిఁ బార్థసారథిని గాంచి
వినుతించి వీడ్కొని విసువిత్తిఁ జనుచుండ, నతనినీడకుఁ దొల్గి యువనిఁ గంథ
గూర్చుచున్నట్టియోగిగురుశేఖరునిఁ జూచి, యంబిక పేరెవ్వరనుచుఁ బ్రియుని

తే. నడుగ హరిభక్తుఁ డతఁ డని హరుఁడు పల్కె
మన మతనిఁ జూత మని యార్య మగని కనిన
భార్య కిట్లని పలికె నా భర్గుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 20

సీ. నారాయణునిఁ దక్క వేఱొక్క వేల్పును, గల నైనఁ దలఁపరు గరుడకేత
నాశ్రితు లది గాన నాతనికడ కేఁగ, మనల నుపేక్షించు మాన్యుఁ డనుచు
రుద్రుఁడు వలుక నా రుద్రాణి మనకు హ,రిప్రియుఁ గని యాదరించి చనుట
తగు నన్న విని వృషధ్వజుఁ డమ్మహాత్ముని, కనుఁ బ్రోల కేతెంచి కానఁబడినఁ
తే. గంధఁ గూర్చుచు గురువరుఁ డంధకారిఁ, జూచిచూడక యున్నఁ ద్రిశూలపాణి
భార్గవాన్వయునకు నిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మమ్ముపేక్షించుట మంచిదా నీ కని, శంభుఁడు పల్క నాశాంతుఁ డనియె
యభవ నీతోడ మాకణుమాత్ర మైనను, బని లేదు గాన నీ పగిది నుంటి
ననిన మద్దర్శన మఫలము గాదు నీ, యభిమత మిచ్చెద మడుగు మనుచు
శూలి పల్క నతండు సూదిఁబో దారము, చనునట్లు వరమిచ్చి జరగు మనిన
తే. నపహసించితి వని రుద్రుఁ డతని కలిగి, కంటిమంటలఁ గాముని కరణి నేఁడు
భస్మ మొనరింతు నిన్న ని పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. పలికి రుద్రుఁ డట్టి ఫాలనేత్రాగ్నిని, బైల్పుచ్చ నదియును బ్రళయకాల
ఝంఝానిలోజ్జ్వలజ్వాలావళీకృతా, భీలానలాతికరాళ మగుచు
దుస్సహంబుగ మిన్ను గప్పి మండుచునుండఁ, గనుఁగొని భార్గవమునివరుండు
దరహాస మొనరించి తనవలపలి కాలుఁ,దమ్మిని నంగుష్ఠతలమునందు
తే. నున్న యొకకన్ను దెఱచిన నుగ్రవిలయ, భానుపావకకోటిప్రభాసమాన
మొక్క ప్రబలాగ్ని మింటిపై కుబికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అమ్మునికృతవహ్నియం దాత్మనేత్రాగ్ని, ఖద్యోతమ ట్లుండఁ గనలి హరుఁడు
పుష్కలావర్తకాద్భుతమేఘములఁ బంప, నవియు వర్షించి యాయగ్ని నణఁప
నమ్మహావృష్టియం దద్రిరాజము గతి, నిశ్చలుం డై యోగనిరతుఁ డైన
యమ్మునిఁ గని రుద్రుఁ డక్కజపడి ప్రీతి, నతనికి భక్తిసారాఖ్య నొసఁగి
తే. విష్ణుభక్తులవిభవము విస్తరించి, దేవి కెఱిఁగించుచును జనిధిష్ణ్య మొందె
నట్లతని కయ్యె భక్తిసారాఖ్య యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 24

సీ. భార్గవాన్వయసుధాపాథోధిచంద్రుండు, భక్తిసారాఖ్యుఁ డా పరమయోగి
యోగసాక్షాత్కారయుక్తుఁ డై యున్నంత,నచటికి వ్యాఘ్రవాహనము నెక్కి
తుక్తిహారుం డను సురవర్యచరుఁ డొకం, డరుగుదెంచిన వాని వ్యాఘ్ర మతని
పై మింటఁ జనకున్న బరమవిస్మయ మొంది, వాఁ డుర్వి నమ్మునివరు మహాత్ము
తే. నుచిరతేజోల్లసద్ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్ర, మహితతులసీనలినబీజమాలికాఢ్యుఁ

గాంచి వైష్ణవుఁ డని నిశ్చయించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనమోద మలర.
సీ. బుధవర బొంతఁ గప్పుట చాలు నీకు నే, నీదివ్యపటనిర్మితేద్ధకవచ
మర్పింతు నని శుక్తిహారుండు గనిపింప, నది చూచి నగి ముని యతనికాత్మ
సంకల్పవిరచితస్వర్ణనిర్మలవజ్ర, కవచముఁ దనమేనఁ గానిపింప
నది చూచి వాడు కంఠాసక్తదివ్యమౌక్తికహార మియ్యంగఁ గేలఁ బూన
తే. మాని తులసీనలినబీజమాలికలను, జూప నవరత్నమౌక్తికజుష్టదివ్య
హారములభంగిఁ గనియె నయ్యమరుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనమోదమలర.
సీ. అమ్మహాత్మునిపూర్తి కక్కజపడి శుక్తిహారుఁడు వినుతించి యరిగె మగిడి
యంతఁ గొంకణసిద్ధుఁ డనురసవాది యే, తెంచి యమ్మునివరుఁ గాంచి మ్రొక్కి
కానికిఁ గోటిరూకలహేమ మగురస, గుళిక యొక్కటి దెచ్చి గురున కియ్య
మాకేల యని యది మగుడ వాని కొసంగి, తనతప్తకాంచనతనువు నలఁచి
తే. గురుఁడు మన్నింత తనచెవిగులిమిఁ గొంత, దీసి యవి రెండు నొకయుంటఁ జేసి దాని
వాసి వానికిఁ జెప్పె నీవరుస ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనమోద మలర. 27
సీ. కొంకణసిద్ధ యీగుళిక కానికి నూఱు, కోట్లహేమ మొనర్చుఁ గొదువ లేక
యని పల్కి గురుఁ డీయ నది గొని వాఁ డేఁగి, తగఁ బరీక్ష యొనర్చి మగిడి వచ్చి
యమ్మునిఁ గని మ్రొక్కి హర్షించి వలగొని, కొనియాడి వీడ్కొని చనియె నంత
భక్తిసారగురుండు పర్వతగుహఁ జొచ్చి, యోగానుభవరతి నున్న యంత
తే. నఖిలచేతనరక్షకై యవనిఁ దిరిగి, మువ్వ రాదిమసూరు లాదవ్వులకును
వచ్చుచుండిరి సుజనులు మెచ్చ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనమోద మలర.
సీ. ఆసరోభూతమహానామయోగీంద్రు, లుదయభాస్కరసహస్రోజ్జ్వలము గ
దివ్యతరం బైన తేజ మొక్కటి యోగ, దృష్టిచే దూరప్రదేశమునను
గాంచి దవ్వుల కేఁగి కని భక్తిసారునిఁ, బ్రణమిల్లి కుశలసంప్రశ్న మొదవ
నమ్మహాముని వారి కభివాదన మొనర్చి, యర్ఘ్యపాద్యాసనాద్యర్చ నలిపి
తే. నంతఁ గొన్నాళ్లు వారంద ఆచట యోగ, ధారణాసక్తిచే నుండి తరలివచ్చి
శ్రీమయూరపురీంద్రముఁ జెందిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనమోద మలర.
సీ. మహదాఖ్యయోగిజన్మస్థానమై రవ, తీర్థముకడఁ గొన్నిదినము లుండి
మువ్వ రాదిమసూరిముఖ్యులు శ్రీభక్తి, సారుని వీడ్కొని జరిగి ధరణిఁ
దీర్ఘయాత్రారతిఁ దిరుగుచున్నంత, భక్తిసారాహ్వయపరమయోగి
స్వజనికారణమహీసారపురంబున, కరిగి యచ్చటఁ గొన్నిహాయనము లుండి
తే. శ్వేతమృత్తిక లేకున్న శ్రీధరుండు, కలను గనఁబడి చూపినఁ గని వెకల్చి
చూచె సితమృత్తు భార్గవసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనమోద మలర.
వ. అంత నబ్భార్గవకులాబ్ధిచంద్రుండగు భక్తిసారయోగీంద్రుండు దాఁ గనుఁగొని
కైకొన్నయాశ్వేతమృత్తికచేత లలాటాదిద్వాదశాంగంబులయందు శ్రీశవాది

దివ్యనామోచ్చారణపూర్వకంబులుగా నంగుళద్వయాంతరాళోల్లసితంబులును నంగుళమాత్రపార్శ్వభాగంబులును భగవత్పదాకారంబులును దప్తచామీకర ప్రభాభాసమానశ్రీచూర్ణరేఖావిలసితాంతరాళంబులును నగుద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియించి నిజకరతలక్షాళనోదకంబు శ్రీవాసుదేవదివ్యనామం బుచ్చరించుచు స్వశిరంబునం జల్లుకొని సకలలోకోత్తారకం బైన శ్రీమహీసారక్షేత్రంబునందు నిత్యసాన్నిధ్యం బొనర్చి భగవంతు నారాధించుచుఁ గొన్నిదివసంబులు నివసించి సంతసించుచు నొక్కనాఁ డాత్మమానసంబున, పొయ్గైయాళ్వారవతరించినస్థలంబుఁ గనుంగొనఁ దలంచి యచటినుండి కదలి సర్వక్షేత్రోత్తమంబును సమస్తపాపహరంబును సత్యవ్రతక్షేత్రాపరనామధేయంబును నగుకాంచీపురంబునకుం జనుదెంచి శరదుదితరాకాచంద్రకోటిప్రభాభాసమానంబును ఫణారత్నసహస్రాంశునవాస్తరణవిస్తృతంబు నగుశేషతల్పంబుపై నీలజీమూతసంకాశుండును దక్షిణోన్మీలితపుండరీకదళాయతాక్షుండును శ్రీభూనీళాదిదివ్యసీమంతినీపరిచరితచరణారవిందుండును నగునారాయణుని సేవించి తత్సమీపవర్తి యగుపొయ్గైయాళ్వారవతరించినదివ్యకాసారంబుఁ బొడఁగాంచి తత్తీరంబున నొక రహస్యస్థానంబున నేడునూఱులహాయనంబులు యోగానుభవతత్పరుఁ డై యున్నసమయంబున నిజానుగ్రహోత్పాదితపరమశాంతుం డగుకణిక్కణ్ణ రనియెడుమహానుభావుండు శ్రీమహీసారక్షేత్రంబునం దుండి యచటికేతెంచి యమ్మహాత్మునిఁ గని సాష్టాంగప్రణామపూర్వకంబుగా నాశ్రయించిన నాసత్యనిధికి నాభక్తిసారమునీంద్రుం డఖిలహితంబుల నుపదేశించె నంత. 81

సీ. అప్పురిముదుసలియవ్వ యొక్కతె వచ్చి, యమ్మహాయోగీంద్రు నచటఁ జూచి
సద్భక్తి నప్పర్ణశాల సమ్మార్జన,లేపనరంగవల్లిక లొనర్చి
కమలనీలోత్పలకాంచనపుష్పమా,ల్యముల నయ్యుటజ మలంకరించి
కాలత్రయమునందుఁ గడుభక్తిఁ జేమోడ్చి, చనుచుండ నబ్భక్తిసారయోగి
తే. యున్మనీభావదశ యోగయుక్తుఁ డయ్యుఁ,గన్నులొకనాఁడు దెఱచియాగరితపలుపు
పనిఁ గటాక్షించి మెచ్చి యిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనమోదమలర.
సీ. నేఁ బ్రసన్నుఁడ నైతి నీయిష్ట మిచ్చెద, నడుగుమా యని ముని యబల కనిన
సామి యీదాసికి సకలచింతాస్పద, మగుముదిమి యుడిగి యౌవనంబు
గలుగునట్లు వరమ్ముఁ గరుణతో నిమ్మని, యాముదుసలియవ్వ యడిగ నంత
నట్లగుఁ గాక నీ కని పల్కి యమ్ముని, యోగానుభవసుఖయుక్తుఁ డయ్యె
తే. నంత ముసలింతి జరఁ బాసి యమరహృద్య,దివ్యసుందరసుకుమారదేహ మొంది
యొరఁగి గురునకుఁ దనయింటి కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనమోదమలర.
సీ. అంత పల్లవరాయఁ డనియెడిదేశాధి,పతి విని వచ్చి యప్పడఁతిఁ జూచి
స్మరశరవిభ్రమాలస్యాంతుఁ డై యర్థించి, ప్రీతి నాయువతిని పెండ్లియాడి

మహిం నవ్విలాసినీ । మణితో సమానుష,సుఖ మందుచుండ నా । క్షోణిపతికి
జర యల్లనల్లన । జన్మించె మేనియం, చాలేమలావణ్య । మతిశయించె
తే. నంతఁ దనజర నాయింతి । యౌవనంబుఁ, జూచి విస్మయ మొంది యా । క్షోణిభర్త
యతివ యీవింత యేమని । యడిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

వ. అంత నాసీమంతినీరత్న మబ్భూకాంతున కిట్లనియె. ౩౬

సీ. ఈనిత్యయౌవన । మిట్టిసౌందర్యంబు, మద్గురుకృపవల్ల । మాకుఁ గల్గె
నమ్మహాత్మునియంఘ్రు । లాశ్రయించితివేని, నిత్యయౌవన మట్లు । నీకుఁ గల్గు
నని యవ్వధూమణి । యాత్మభర్తకుఁ దెల్ప, నతఁ డెట్లు గన్పడు । ననుచు నృపతి
యనినఁ గణికృష్ణ । రనుసూరి శ్రీభక్తి,సారులశిష్యుండు । సద్గుణాఢ్యుఁ
తే. డాతఁ డక్షయపాత్రార్థ । మరుగుదెంచు, నిత్య మిచ్చటి కాతని । నీవె యడుగఁ
దగు ననుచుఁ బల్కె నాసతి । ధవున కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. అంతఁ గణికృష్ణ । రచటి కుపాదాన, మడుగంగ నేతేర । నతనిఁ జూచి
యారాజు మ్రొక్కిడి । యతని కిట్లని పల్కె, భవదీయగురుని శ్రీ । భక్తిసారుఁ
గనుఁగొను వేడుక । గలదు మా కతనిని, రప్పింపు మనుచు నా । రాజు నుడువ
రాజులఁ గనుఁగొన । రాఁ డస్మదార్యుండు, మందిరంబులఁ దమ । సుందరులతొ
తే. నిత్యఖరగోశ్వమార్జాల । భృత్యు లగుచు, నున్నయధములఁ జూడఁ డా । యుచితవేత్త
యనుచు భార్గవమునిశిష్యుఁ । డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

వ. అంత నవ్వల్లవరాయఁ డనుమహీపాలుం డమ్మహాత్మునిపల్కు లాలించి యస్మద్విషయంబు గాఁ గవిత్వంబు చెప్పు మని యపేక్షింప నబ్భక్తిసారచ్ఛాత్రోత్తముండును భగవద్భాగవతాచార్యవిషయస్తోత్రంబులు దక్క నరస్తుతి సలుప మదీయవాణి యుత్సహింప దని కణికృష్ణ రానతీయ నబ్భూపాలుం డలిగి రాజు భగవదంశసంభూతుండు కాని నరమాత్రుండు గాఁ డట్టిమ మ్మిట్లు ధిక్కరించి పలికితివి గావున మద్రాజ్యంబు వెడలిపొ మ్మనిన దశగ్రీవావమానితుం డగువిభీషణుం డతిరయంబున శ్రీరామసాన్నిధ్యంబుఁ జెందుగతి నతిశీఘ్రంబుగాఁ గణికృష్ణ రాచార్యసన్నిధి కేతెంచి సాష్టాంగంబుగా దండప్రణామంబు దీర్చి కరకమలంబులు ముకుళించి తద్వృత్తాంతం బంతయు విన్నవించి స్థలాంతరం బుద్దేశించి చనుట కడియేనికి యాజ్ఞ యి మ్మని ప్రార్థింప భార్గవాన్వయకలశాబ్ధిచంద్రుం డగునాభక్తిసారయోగీంద్రుం డిట్లనియె వత్సా నీవు దేశాంతరంబునకు వెడలిన నిన్ను విశ్లేషించి నే నిచ్చట నుండనొల్ల నని యమ్మహాత్ముం డద్దివ్యదేశాధీశుం డగునారాయణునిఁ గూర్చి యి ట్లనియె మహాత్మా దుర్వినీతుం డగునీవల్లవనృపతిరాజ్యంబున నే నుండ నొల్ల మఱియొకదేశంబున కేఁగెదఁ గావున మీరలీయనంతతల్పమహాకటంబుఁ జుట్టుకొని యోగనిద్రాసక్తి చాలించి మీపరిజనంబుతోఁ గూడ విచ్చేయవలయు నని విన్నవించి యక్కణికృష్ణ రనుశిష్యతిలకంబు

తోఁగూడఁ జనుదెంచుచుండ నతం డానతిచ్చినసూక్తి విననవధరించి నారాయణుండు శ్రీభూనీళాదిదివ్యసీమంతినీసమేతుం డయి యనంతగరుడవిష్వక్సేనాది నిత్యసూరివర్గంబులతో నబ్భక్తిసారమునీంద్రుని వెనువెంటఁ జనుచుండె నంత నావరణరక్షకు లగుబ్రహ్మాదిదేవత లద్దేవదేవునిపిమ్మటఁ జనుచుండి ర ట్లాసత్యవ్రతక్షేత్రనివాసు లగుమహర్షులు వారివెంటం జనుచున్నసమయంబున నద్దేశమధ్యంబున నున్నసకలదేవాలయంబులయందు దేవతావిగ్రహంబు లదృశ్యంబు లయ్యె ముం దయోధ్యానగరంబునఁ గోసలరాజ్యంబునం దంతట శ్రీరామవిశ్లేషం బోర్వఁజాలక తరుగుల్మలతాదు లన్నియు నీరసంబు లైన తెఱంగున సత్యవ్రతక్షేత్రంబునం దంతటఁ దృణగుల్మలతాదు లన్నియు వాడి శుష్కించె నంత సూర్యచంద్రాదిగ్రహంబులు నిజప్రభామండలంబు దొలంగె నాక్షేత్రం బంతయు మహాంధకారపరిపూర్ణం బయ్యె నంత వల్లవత్సోపాలుం డకాలప్రళయం బుదయించె నని మిగుల దుఃఖించి మంత్రివర్గంబుతో నాలోచించి సామాత్యుం డై చని కణికృష్ణు రనునమ్మహాత్మునిఁ గనుంగొని సాష్టాంగప్రణామంబు లాచరించి ఫలపుష్పాద్యుపహారంబులం బూజించి మహాత్మా సాపరాధచేతనుల మగుమమ్ము రక్షింపం దగు నని ప్రార్థింప నాసాత్వికపుంగవుండును దయావిధేయుం డై య ట్లొనర్చెద నని పలికి స్వాచార్యుం డగుభక్తిసారమహామునీంద్రునిం బ్రార్థింప నమ్మహాత్ముం డాశ్రితవాత్సల్యవివశుండు గావున సుప్రసన్నుం డయి నిజశిష్యప్రార్థనం జేసి స్వారాధనీయుం డయి సపరివారుం డైన నారాయణునితో మగిడి కాంచీపురంబుఁ జేరి సరోయోగీంద్రున కవతారస్థానం బగుదివ్యకాసారంబు చెంతఁ బూర్వప్రకారంబుగా ననంతభోగతల్పంబుపైఁ బవ్వళించి యోగనిద్రాసక్తి సుఖం బుండు మని ప్రార్థింప నబ్భక్తిసారమునీంద్రప్రార్థితుం డయి శ్రీమన్నారాయణుం డ ట్లొనర్చెం గావున నాఁటనుండియు నాశ్రీహరికి 'శొన్నవణ్ణం శెయ్దపెరుమా' ళ్లనియును 'యథోక్తకారుం' డనియు దివ్యంబు లగునామధేయంబు లమరె నంత నాసత్యవ్రతక్షేత్రంబునందు దేవాలయంబులం దత్తద్దైవతవిగ్రహంబులు సకలజననయనగోచరంబు లయ్యె. మఱియు సర్వాపగాపుష్కరిణీకాసారవాపీకూపతటాకంబులును బ్రసన్నోదకంబు లయ్యె సమస్తవృక్షంబులు పల్లవితంబు లై కోరకితంబు లై పుష్పితంబు లై ఫలితము లై లలితంబు లై యొప్పె సర్వదిగ్వలయంబు సంప్రసన్నసూర్యచంద్రాదిగ్రహతారకాప్రభామండలమండితం బై సొంపారె స్వవర్ణాశ్రమోచితకర్మాసక్తం బయి చాతుర్వర్ణ్యం బంతట సుఖం బుండె నంత. 88

సీ. అచటఁ గొన్నాళ్లుండి శ్రీయంతరాత్మకు హరి, నతులయోగాసక్తి శ్రీ ననుభవించి
క్షణ మైన నెచట వాసనముఁ జేసి నరుఁడు దో, షము లెడఁబాసి మోక్షము లభించు

నక్కుంభకోణదివ్యక్షేత్రమున కేఁగ, సమకట్టి శ్రీభక్తిసారగురుఁడు
శ్రీరమేశు యథోక్తకారు వీడ్కొని చని, చేరి పెరుంబులియూరియందు
తే. నొక్కయెడఁ బంచతిన్నెపై నున్నయంత, వేద మచ్చటఁ జెప్పుచు విప్రులతనిఁ
గాంచి విప్రతిపత్తి లభించి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర. ౨౯
సీ. బ్రహ్మతేజస్స్ఫూర్తి బ్రాహ్మణుఁ డనియును, దల్లింగములు లేమి ధరణిసురుఁడు
గాఁ డనియును మదిఁ గలఁగి యాబ్రాహ్మణు, ల్వేదప్రవచనము ల్విడిచి రంత
నిజయోగవిజ్ఞాత నిఖిలేంగితుఁడు గాన, భార్గవకులజుఁ డౌ భక్తిసార
యోగీంద్రుఁ డచ్చట నుండ లేచినవారు, వాక్యములందలి వరుస మఱచి
తే. తడఁబడుచు నుండ వారిపై దయ నతండు, వరనఖంబుల నల్లని వడ్లగింజ
వార లందఱు గనుఁగొనఁ జీరె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.
వ. అంత సాంగసశిరస్కవేదవిత్తము లగునావిప్రసత్తము లబ్భార్గవమునీంద్రుఁడు నఖంబులచేఁ గృష్ణవ్రీహి ఛేదనంబు చేసి సూచింపంజేయ విస్మృతం బగు 'కృష్ణానాం వ్రీహీనాం నఖనిర్భిన్న' మ్మనియెడువాక్యం బుపస్థితివిషయం బయిన మిగుల సంతసించిరి భగవద్భక్తు లగువారు శూద్రులు గా రనియు వారలే విప్రసత్తము లనియు సకలవర్ణంబులయందు భగవద్భక్తి లేనివారలే శూద్రు లనియుఁ బంచమవేదం బగు శ్రీమహాభారతంబునందుఁ జెప్పంబడెం గావున నిమ్మహాత్ముండు భాగవతోత్తముండు బ్రహ్మవిత్పూజ్యుం డని యత్యంతభక్తియుక్తమానసులై ప్రత్యుత్థానాభివందనప్రక్రమాదు లాచరించి యపరాధక్షమాపణంబు చేసికొని రంత నబ్భక్తిసారయోగీంద్రుం డుపాదానార్థంబు చనుచుండ నాగ్రామంబునం దర్చితుం డగుభగవంతుండు ప్రతివీథియందు నమ్మహాత్మున కభిముఖంబు గాఁ దిరుగుచుండె నాలయాంతరాళంబునం దట్లు దిరుగుచున్నభగవద్విగ్రహంబుఁ గనుంగొని యర్చకులు పరమాశ్చర్యంబు నొంది బ్రాహ్మణులం గొందఱ రావించి యాహరివిగ్రహంబు దిరుగుటఁ జూపం జూచి యద్ధరణీసురోత్తములు పరమవిస్మితు లయి యప్పెరుంబులియూ రనుగ్రామంబునకు సమీపస్థం బగుబాహ్యోద్యానంబునందు యాగంబు సలుపుబ్రాహ్మణోత్తముల కెఱింగింప వారును బరమాశ్చర్యదోధూయమానమానసులై పరమానందపరిపూర్ణమనస్కులై యమ్మహాత్మునిదర్శనం బపేక్షింప నంత దీక్షితుండు చక్షుష్మంతులకు సద్దర్శనసదృశం బగుఫలంబు వేఱు లే దని తలంచి కౌతూహలాయమాననిజస్వాంతుం డై యమ్మహాభాగవతోత్తముం డున్నయెడ కేతెంచి యమ్మహాత్ముని పంచశక్తిమయదివ్యవిగ్రహంబుఁ గనుంగొని సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి యర్చించి యిట్లనియె. మహాత్మా నీవు మహాప్రభావసంపన్నుండవు భగవంతుఁ డగునారాయణుండు భవద్విధభాగవతవిగ్రహంబుఁ గైకొని, సకలచేతనసంరక్షణార్థంబు మధ్యమలోకంబునం దిరుగుచుండుం గావున భవదీయపాదారవిందరజఃకణంబు

లచే మదీయయజ్ఞవాటంబు పవిత్రంబు చేసి మమ్ముం గృతార్థులం జేయవలయు
నని ప్రార్థించి యొడంబఱచి తోడ్కొని చని యాగశాలాప్రవిష్టుం డగునమ్ముని
శ్రేష్ఠుని నర్ఘ్యపాద్యాసనాదివిధుల నగ్రపూజ యొనర్చినం జూచి యోర్వంజా
లక యధ్వర్యుప్రభృతిఋత్విగ్గణం బలిగి యాగంబునకు మహా త్తైనవిఘ్నంబు
సంభవించె నని యతిక్షోభంబుఁ జెంది రాజసూయమహాధ్వరంబున యుధిష్ఠిరు
చే నగ్రపూజితుం డగుకృష్ణునిం జూచి యలిగినశిశుపాలుండు దుర్వాచ్యంబు
లగుపరుషవాక్యంబులు పలుకుచందంబున భార్గవకులాలంకారభూతుం డగునా
భక్తిసారమునీంద్రునిం దిరస్కరించి మిగులనధిక్షేపోక్తులం బలుక విని యాదీ
క్షితుండును వ్యాకులితాంతఃకరణుం డై భక్తిసారమునీంద్రునిముఖారవిందం
బవలోకించి మహాత్మా వీర లిట్లు మిమ్ముం బరుషభాషణంబులు వలుక విని సహింపఁ
జాల నని విన్నవింప నభ్భార్గవమునీంద్రుండును నింక నస్మత్స్వరూపంబు
ప్రకటితంబు గాఁ జేయకున్న సాధువిధేయుం డై నయీాదీక్షితుండు చిన్నఁబోవు
నని తలంచి యష్టాంగయోగసాక్షాత్కృతుండును భక్తత్రాణపరాయణుండు
నగునారాయణునిం బ్రార్థించినం బ్రసన్నరక్షకుం డై నయప్పుండరీకాక్షుం డబ్భక్తి
సారమునీంద్రునకుం బ్రసన్నుం డై నిజసారూప్యం బొసంగిన నభ్భార్గవమునీం
ద్రుండును నీలమేఘశ్యామసుందరసుకుమారదివ్యమంగళవిగ్రహుండును శంఖ
చక్రశార్ఙ్గాసిధరుండును శ్రీవత్స కౌస్తుభ వైజయంతీ వనమాలాలంకృతలక్ష్మీసం
లక్షితవక్షఃస్థలుండును దప్తచామీకరప్రభాభాసమానదివ్యపీతాంబరధరుండును
దివ్యతరనవరత్నఖచితశుభ్రసువర్ణకిరీటమకరకుండలగ్రైవేయహారకేయూరాంగద
కటకోర్మికాకటిసూత్రశింజానుమంజుమంజీరాద్యపరిమితదివ్య భూషణభూషితుం
డునై కనిపించిన నాసభాసదు లందఱుం జూచి యమ్మహాముని ప్రభావంబున కతివి
స్మయం బంది రంతఁ బూర్వాపరాధు లై నయధ్వర్యుప్రభృతియాజకులు నాదీక్షి
తుండును దక్షిణజను లందఱుం బ్రదక్షిణప్రణామంబు లాచరించి యనేకవిధం
బుల సంస్తుతించి బ్రహ్మరథంబుఁ బట్టి పంచమహావాద్యభేరీమృదంగపటహకా
హళవేణువీణాదిమంగళవాద్యఘోషంబులతోడ స్వస్తివాచనంబులు సేయుచుఁ
బ్రతివీథియందును మహోత్సవంబు సలిపి మగిడి యజ్ఞవాటంబునం బ్రవేశిం
పం జేసిన నమ్మహాయోగిసత్తముం డాబ్రాహ్మణోత్తములకు నిర్మలం బగుతత్త్వ
జ్ఞానం బుపదేశింప వారునుం గృతార్థు లైరి యంతట వారలం గరుణాకటాక్ష
వీక్షణంబుల నిరీక్షించి నమ్రు లగువారల వీడ్కొల్పి యచటినుండి కుంభినీ
నాయికాతిలకం బగుకుంభకోణం బనుదివ్యక్షేత్రంబునకుం జనియె నంత. 41

సీ. ఆకుంభకోణమహాక్షేత్రరత్నము,నం దపర్యాప్తామృతాభిధాను
హరిఁ గన్గొని మ్రొక్కి యలనాన్మగంతిరు,వందాదియును దిరుచ్ఛందవృత్త
మనితొంభదిరెండుదివ్యప్రబంధంబులఁ, జేసి వైష్ణవులకుఁ జెప్పి యచట

విలసితంబుగ రెండు వేలమున్నూ టెండ్లు, క్షీరనీరాహార సేవి యగుచు
తే. నుండె శ్రీభక్తిసారాఖ్య యోగివరుఁడు, ధారణాయోగసాక్షాత్కృత స్వహృదయ
పుండరీకస్థపురుషానుభూతి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర. 42
సీ. శ్రీకవేరకుమారి సేవంబునకు నిందుఁ, బవ్వళించితి గాని భక్తజనులఁ
గని లేచి మాటాడఁగా లేవు యన హరి, లేవ నుద్యోగింప భావ మలరి
భక్తిసారుం డట్లు పవళింపు మన నేఁటి, కైన నుత్థానశయత్వ మొంది
హరి యుండె నమ్మునివరుఁ డంత మూఁడువే, లేడునూటేఁడు లిలయిల నసించి
తే. పరమసాత్త్వికు లయినప్రపన్నులకును, దాను జేసినగ్రంథముల్ దగ నొసంగి
శ్రీసుదర్శనభావముఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర. 43

కులశేఖరాళ్వారుల వైభవము.

కులశేఖర-త.—శ్లో॥ కుమ్భే పునర్వసూజాతం కేరళే చోళపట్టణే।
కౌస్తుభాంశం ధరాధీశం కులశేఖర మాశ్రయే॥

సీ. శ్రీరంగరాజనిస్సీమకృపోదిత, జ్ఞానభక్తివిరక్తి జలధి యెవ్వఁ
డనిశము శ్రీరంగయాత్ర యెవ్వనిప్రోలఁ, జాటింపఁబడును నిస్సంశయముగ
మాఘపునర్వసు మహిఁ గొల్లినగరియం, దవతరించినకౌస్తుభాంశుఁ డెవ్వఁ
డలకేరకులకలశాబ్ధిచంద్రుం డుగ్ర, చతురంగవాహినీశాలి యెవ్వఁ
తే. డఖిలభాగవతాబ్జబాలార్కుఁ డెవ్వఁ, డమ్మహాత్మునిఁ గులశేఖరార్యుఁ దలఁచి
పలికెదను దచ్చరిత్రము భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.
సీ. సరసవేంకటగిరిస్థావరజంగమా, న్యతరజన్మం బెవ్వఁ డాశపడియె
సకలపురాణైకసారముకుందమా, లికఁ జేసి చదువ సకలవేత్త
యితిహాసరత్న మావితతరామాయణ, మనిశ మాలించు నేయార్యవరుఁడు
సకలవైష్ణవులతో సద్గోష్ఠి సల్పుచుఁ, గాల మేపుఁ ఖ్యుండు గడపుచుండు
తే. స్వామి యేధీరునకుఁ జూపె స్వస్వరూప, రూపగుణభూతిచేష్టితదీపములను
నట్టికులశేఖరుఁ దలంతు నాత్మ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.
సీ. కులశేఖరుఁడు రాజకులశేఖరుం డొక, నాఁడు శ్రీరామాయణంబు వినుచు
జానకి రక్షింప సౌమిత్రి నొకగుహా, కడ నుంచి యెదిరించి కడిఁది నింది
ఖరదూషణాదిరక్షశ్చతుర్దశసహా, స్రములతోఁ బోరాడఁ జనియె రాముఁ
డన విని ప్రేమవిహ్వలితమనస్కుఁ డై, చతురంగబలముతో సాహ్య మొదవ
తే. వేగఁ జనుచుండ శ్రీరామవిజయ లేఖ, సుమతు లెదురుగఁ దెచ్చియీఁ జూచి యుచ్చి
మగిడి తనపురి కేఁగె నమ్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోదమలర.
సీ. రామాయణంబు పౌరాణికుఁ డొకనాఁడు, చెప్పుచు సత్కులశేఖరునకు
మాయ శ్రీరామలక్ష్మణులను వంచించి, యసురేంద్రుఁ డాసీత నపహరించె
ననుచు వక్కాణింప విని కులశేఖరుం, డారావణునిఁ ద్రుంచి యవనిపతను

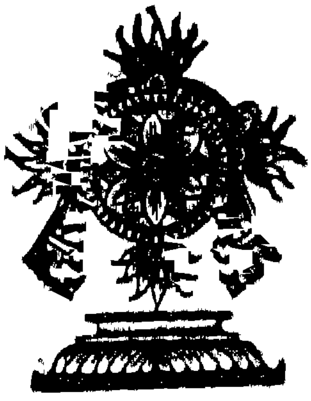
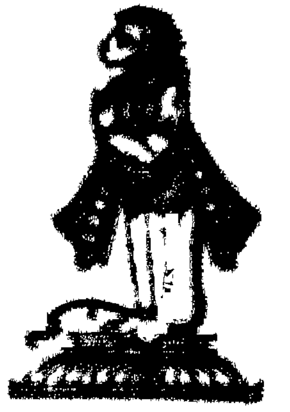
దెచ్చెద నని పల్కి దివ్యాసిపాణి యై, దివ్యాశ్వమును నెక్కి భవ్యగతులఁ
తే. గడలిపై వేగ చనుచుండఁ బుడమిసుతను, జూపి శ్రీరామలక్ష్మణరూపి శౌరి
మగుడఁ దోడ్కొనివచ్చె నమ్మాన్యు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శ్రీవైష్ణవులతోడఁ జేసినమైత్రిచే, మనభూపుఁ డీమాడ్కి మందుఁ డయ్యె
వీరితోఁ జెలి మింక విడిపింపవలె నని, మంత్ర మొనర్చి యమాత్యు లతని
పెరుమాళ్ళపెట్టెలో వరదివ్యరత్నమౌ, క్తికహార మొక్కటి తీసి దాఁచి
మనస్వామిహారము గనిపింపలే దని, వింటి మాయింటిలో వింతవారు
తే. చనరు భవదంతరంగవైష్ణవులు దక్క, వారె యిచ్చెద రాస్వామిహార మనుచు
శేరకులశేఖరున కిట్లు చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 48
సీ. క్షోణి శ్రీవైష్ణవు ల్చోరులు గా రని, కృష్ణసర్పమువాతఁ గేలు దూర్చి
యెత్తిన నారాజసత్తము శుభగుణ,మాన్యునిఁ జూచి విస్మయముఁ జెంది
తాము చేసినయకృత్యముఁ దెల్పి భయభక్తు, లమరఁ బ్రణామము లాచరించి
ఘనరత్నకలితముక్తాహార మారాజ,సన్నిధి నర్పించి సచివు లరుగ
తే. నమ్మహామహుఁ డాదివ్యహార మంత, మగిడి తమస్వామి కర్పించి మహితరాజ్య
కలితసుఖములు విడనాడఁదలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. విష్ణుచింతానిత్యవిముఖులందు నిఁకను, గడిఁదిఱంపపుఁగోఁతఁ బడుటకంటె
వర మగ్ని దారుణజ్వాలావలీపంజ,రాంతర్వ్యవస్థితి యరసి చూడఁ
గావున నీకలికలుషమంత్రులమైత్రి, చాలు మా కని రోసి సద్గుణాఢ్యు
నాత్మజు నంత రాజ్యాభిషిక్తునిఁ జేసి, వివిధవైభవముల విడిచిపెట్టి
తే. సాత్త్వికాగ్రణు లైనవైష్ణవులఁ గూడి, శేరకులశేఖరుఁడు సూరిశేఖరుండు
వచ్చి శ్రీరంగధామముఁ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. గంగపైఁ గాళిందిగతి శేషశయ్యపై, రంజిల్లు శ్రీరంగరాజమూర్తిఁ
గనుఁగొని సన్నిధిఁ గన్నదరిద్రుని,పగిది సంతోషించి పరమభక్తి
భగవత్స్వరూపరూపగుణవిభూత్యుప,పాదకదివ్యప్రబంధములను
జేసి యాశ్రితులకుఁ జెప్పి యందఱ నిట్లు, సుఖయింపఁ జేసె నాసూరివర్యుఁ
తే. డట్టికులశేఖరాళ్వారియంఘ్రికమల,యుగళ మేప్రొద్దు చింతించుయుత్తమతుల
దలఁచువారు కృతార్థులు తథ్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
శా. శ్రీమద్వ్యాసపరాశరప్రియమహాసిద్ధాంతసంస్థాపనా
కామక్రోధమదాదిదూర సుకవిగ్రామప్రియాధారని
స్సీమాపాంగరథాంగపాణిగుణరాశిప్రేమ కర్మందిను
త్రామా రంగవిమానమండపమహాసద్ధామ రామానుజా. 52
క. కాసారభూతమహితమ,హాసంయమిభక్తిసారహారిపరభక్తి
శ్రీసంయుతకులశేఖర, వాసహృదబ్జా యతీంద్ర వరగుణసాంద్రా. 53

మాలినీవృత్తము. ధరణినుకవిగేయా దర్శితానంతకాయా
పరిహృతభవబాధా భవ్యవేదాంతబోధా
గురుకృతపరిచర్యా ఘుష్టమంత్రప్రచర్యా
దురితతిమిరచంద్రా దూరతంద్రా యతీంద్రా. ౫౪

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం బూర్వభాగంబునందు శ్రీవైకుంఠవర్ణనంబును, ఆదిసూరిత్రితయజన్మక్రమంబును, తత్ప్రభావంబును, తిరుక్కోవలూరియం దన్యోన్యసంగతు లయినవారికి భగవంతుండు ప్రసన్నుం డైన నతని వారు వినుతించుటయు, మహీసారక్షేత్రమాహాత్మ్యంబును, ఆక్షేత్రంబునందు సప్తర్షికృతసత్రయాగప్రశంసయు, అనంతరంబ భార్గవమునికిం దద్ధర్మపత్నియందు శ్రీసుదర్శనాంశంబున భక్తిసారయోగీంద్రుం డవతరించుటయు, కణికణ్ణ రనుమహాత్మునిజన్మప్రశంసయు, శ్రీమన్నారాయణుం డబ్భార్గవమునీంద్రునకుం బ్రసన్నుం డై నిజస్వరూపగుణవిభూతివిస్తారం బగపఱిచి సకలహితంబు లుపదేశించుటయు, అమ్మహాత్ముండు కైరవిణీతీరంబునందు రుద్రునిం గని యతనితో సంవాదంబు సలిపి నిజప్రభావం బతనికిం దెలియంజేసి యతనిచే భక్తిసారనామధేయంబు లభించుటయు, మఱియు నమ్మునీంద్రుండు శుక్తిహారుం డనుఖేచరునకుం దనప్రభావం బగపఱుచుటయు, నంతఁ గొంకణసిద్ధుం డనువానికి దనసామర్థ్యం బెఱింగించుటయు, అచటనుండి పోయి యతిరహస్యం బగునొక గుహాంతరాళంబునందు యోగారూఢుం డై యుండి యాదిమసూరులం గనుంగొని వారితో నచటఁ గొంతకాలంబు గడపి యచ్చటినుండి మయూరపురి కేతెంచుటయు, అచ్చటినుండి యాదిమసూరులు మువ్వురు భూసంచారంబునకు విచ్చేయుటయు, అంతట నబ్భక్తిసారమునీంద్రుండు మహీసారపురంబున కేతెంచి యచటఁ గొన్నిదినంబు లుండుటయు, అంత నద్దివ్యదేశంబు విడిచి సత్యవ్రతక్షేత్రంబుఁ జెంది యందు పొయిగసరస్తీరంబున నున్మనీభావావస్థాపన్నయోగధారణాపరుం డై యుండుటయు, వృద్ధాళుశ్రూషాప్రసన్నుం డై యమ్ముదుసలికి వరం బొసంగుటయు, కణికణ్ణ రనుసాత్త్వికపుంగవుం డరుగుదెంచి యాభక్తిసారు నాశ్రయింప నతనికి సకలహితంబు లుపదేశించుటయు, రాజ్యమదాంధుం డగుపల్లవరాయఁ డనుతద్దేశాధిపతియవివేకంబునం జేసి యబ్భక్తిసారమునీంద్రుఁ డలిగి చనిన నకాలప్రళయం బుదయించుటయు, మరల నమ్మహీపాలుని ప్రార్థనంబుచే నద్దేశంబు పూర్వప్రకారంబున సుఖంబుఁ జెంది యుండుటయు, అమ్మహామునీంద్రుం డచటినుండి తిరుక్కుడంద కరుగుదెంచుచు మార్గమధ్యంబునఁ

చెరుంబులియూ రనుమహాగ్రామంబునం దనప్రభావం బచటిబ్రాహ్మణులకుం దేట
పఱిచి వారికిఁ దత్త్వోపదేశంబు చేయుటయు, అచటనుండి శ్రీకుంభకోణక్షేత్ర
మునకు విచ్చేసి యచటఁ గొన్నిసంవత్సరంబు లాహారంబు వర్జించి యోగారూ
ఢుం డై యుండి యంతం గొన్నిదివ్యప్రబంధంబులు రచించి యాశ్రితులకు నుప
దేశించి శ్రీసుదర్శనస్వరూపంబుఁ జెందుటయు, కులశేఖరసూరిసత్తమునితిరువవ
తారక్రమంబును, అమ్మహాత్ముం డేకాకి యగుచక్రవర్తికుమారునితోఁ బ్రసక్తం
బగుఖరదూషణాదిచతుర్దశసహస్రరాక్షసులయుద్ధంబు విన నవధరించి చతురంగ
బలంబుతో నక్కోసలేశ్వరుం డగురఘువీరునకు సహాయంబు గాఁ జనుచుండ మం
త్రు లుపాయంబు చేసి మరల్చుటయు, మఱియొకకాలంబునం దాసూరిసత్త
ముండు రావణకృతం బగుసీతాపహరణంబు విని విశోకఖడ్గపాణి యై సముద్రమ
ధ్యంబునం జనుచుండ భగవంతుం డగునారాయణుండు శ్రీరామలక్ష్మణరూపం
బునం గానిపించి సీతాదేవినిం జూపి యమ్మహాత్ముని మరల్చుటయు, ఆశ్రీవైష్ణవ
సమృద్ధి యోర్వక మంత్రులు గృహారాధితుం డగుస్వామియాభరణం బొకటి మ
ఱుఁగుపఱిచి శ్రీవైష్ణవులయందుఁ జౌర్యం బాపాదింప నక్కులశేఖరుండు కృష్ణస
ర్పంబువాతఁ దనశ్రీహస్తం బుంచి శ్రీవైష్ణవులు చోరులు గా రని ప్రమాణం
బు సేయుటయు, మంత్రు లపరాధక్షమాపణంబు చేసికొనుటయు, అట్టియమా
త్యులసహవాసంబుఁ జాలించి నిజపుత్రునకుం బట్టాభిషేకంబు గావించి, యచటి
నుండి శ్రీవైష్ణవులం గూడి శ్రీరంగంబునకుం జనుదెంచి శ్రీరంగనాథునిం గనుం
గొని పొగడి స్వనిర్మితంబు లయినప్రబంధంబు లాశ్రితులకుం జెప్పి యక్కులశే
ఖరుండు శ్రీకౌస్తుభస్వరూపంబుఁ జెందె నన్నది ప్రథమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి.

పూర్వభాగము.

ద్వితీయోల్లాసము.

పెరియాళ్వార్లవైభవము.

పెరియాళ్వార్ల-త. శ్లో॥ మిథునే స్వాతిజం విష్ణో ర్రథాంశం ధన్వినః పురే।
ప్రపద్యే శ్వశురం విష్ణో ర్విష్ణుచిత్తం పురశ్శిఖమ్॥

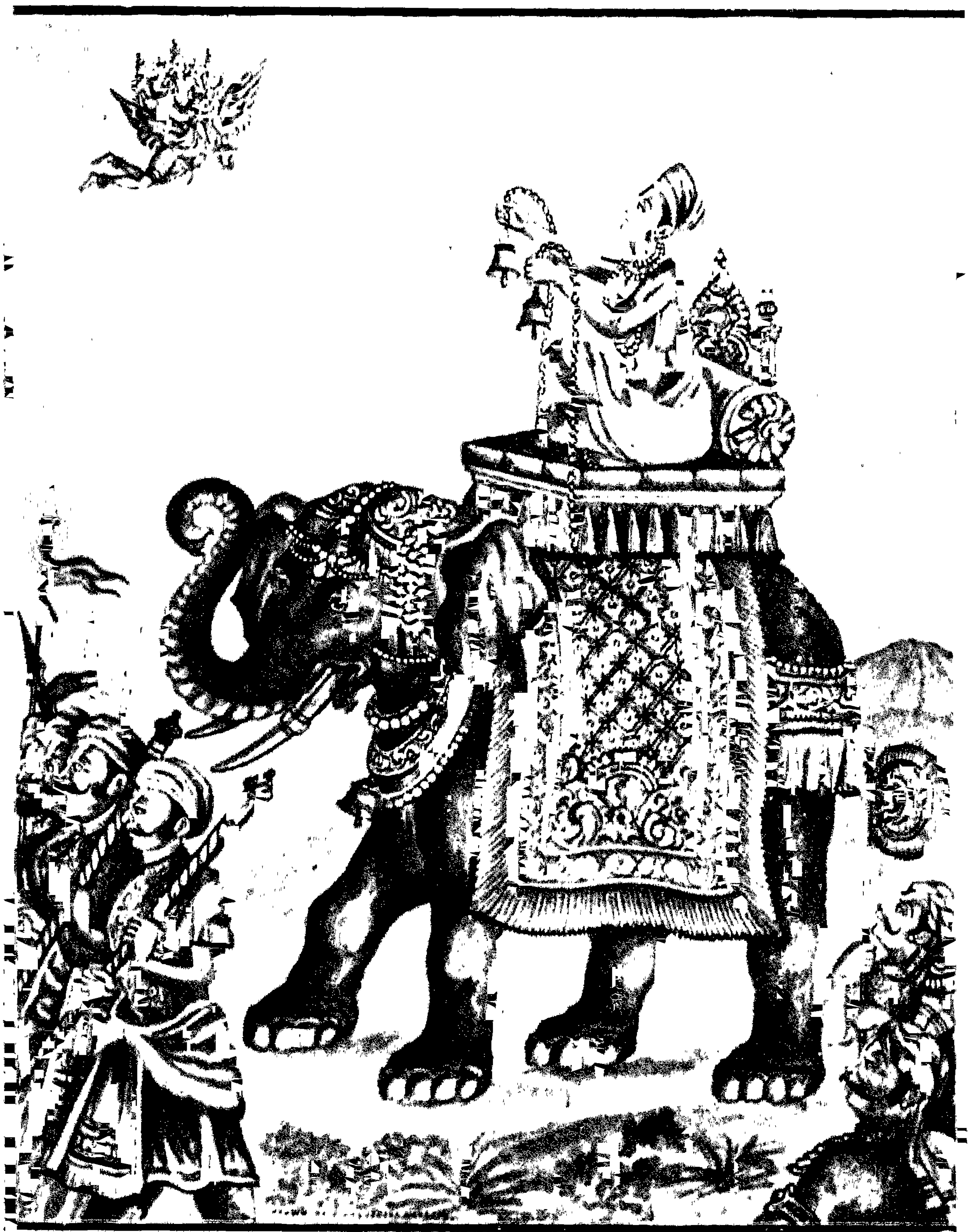
క. ఆముక్తమాలికాగ్రజ, భూమహితతదీయకామపూరణకరణా
వామకుదృష్టివిరామా, ప్రామాణికతమ యతీంద్రభక్తారామా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. శ్రీమదంగోపాంగశీర్షాన్వితామ్నాయ,విద్విప్రసాహస్రవిలసితంబు
కమనీయరత్నసంకలితకాంచనసౌధ,మందిరప్రాసాదసుందరంబు
పటహకాహళశంఖభవ్యభేరీవేణు,వీణామృదంగనిస్స్వానరవము
ఫలపుష్పపల్లవభరనమ్రతరుసక్త,కలకంఠశారికాకలరవంబు
తే. రమ్యపుష్కరిణీగతరాజహంస, మతిమనోహరపతిదేవతాంగనాఢ్య
మలరుధన్విపురీరత్న మవని ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 3

సీ. ఆపట్టణమునందు శ్రీపతితుల్యుఁడుఁ, బరమవైదికుఁడు నాబ్రాహ్మణునకు
మహనీయ మగుజ్యేష్ఠమాసమునందున, స్వాతితారక యందు సకలవేద
మయుఁడైన శ్రీగరుత్మంతునియంశముఁ,జేఁ బుట్టె నవిష్ణుచిత్తసూరి
యమ్మహామహుఁడు ప్రహ్లాదునిపోలిక, జన్మవైష్ణవుఁ డయ్యె శౌరికృపను
తే. నట్టి శ్రీభట్టనాథుండు హరికి శేష, శేషతాకృత్యములయందు శేషమైన
దాస్య మెయ్యది యని మదిఁదలఁచె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంతఁ బూర్వోక్తక్రమంబుగా నిర్హేతుకభగవదనుగ్రహంబుచే సహజదాస్యై
కరతుం డగుశ్రీవిష్ణుచిత్తుండు 'నాకించిత్కుర్వత శ్శేషత్వ'మ్మనియెడున్యాయంబున
భగవంతుం డగునారాయణున కభిమతకైంకర్యం బొనర్పం దలంచి భగవదవ
తారంబు లన్నియు నరసిచూడ క్షీరార్ణవనికేతనుం డగునారాయణుండు శేషత

పట్టాభిషేకము.

ಶ್ರೀ ಸೀತಾ.

తే. మాచరించెను బండితు ♦ లాతపత్ర,విమలచామరతాళవృంతములఁ బూని
భట్టనాథునిఁ గొలిచిరి ♦ భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ♦ మోద మలర. 6
సీ. రాజవల్లభ దేవ ♦ రాయఁ డమాత్యాది,పరిజనసహితుఁ డై ♦ బయలుదేఱె
భద్రగజస్థుఁ డౌ ♦ భట్టనాథార్యుని,వెనువెంటఁ జనుచుండ ♦ వేశ్య లాడఁ
బంచమహావాద్య ♦ పటహకాహళశంఖ,భేరీమృదంగాది ♦ భూరిరవము
వేణువీణాగత ♦ వేదఘోషములును, వందిమాగధసూత ♦ బృందరవము
తే. లన్ని గుమి గూడి బ్రహ్మాండ ♦ మంత నిండి, భట్టనాథజయోత్సవ ♦ ప్రాభవంబు
స్థిరచరప్రాణులకు నెల్లఁ ♦ దెల్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ♦ మోద మలర. 7
సీ. తనయుఁడు బ్రహ్మర ♦ థం బెక్కఁగను జూచు,తల్లిదండ్రులగతి ♦ నుల్ల మలరఁ
బరమభక్తుం డగు ♦ భట్టనాథునిఁ గన, శ్రీవాసుదేవుఁడు ♦ సిరిని గూడి
వేల్పులు గొనియాడ ♦ వినువీథిఁ గనిపింప, గనకాద్రిపై నీల ♦ ఘనముఁబోలె
గరుడవాహారూఢుఁ ♦ గతివేల్పు నీక్షించి, పరమభక్తుం డగు ♦ భట్టనాథ
తే. గురుఁడు గజఘంటికాతాళ ♦ కుశలపాణి, పల్లవధ్వని సొంపార ♦ భక్తి హరికి
బహువిధంబులఁ బల్లాండు ♦ పాడె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ♦ మోద మలర.
సీ. వీడ్కొల్పి రాజులు ♦ విల్లిపుత్తూరికి, మగిడి యేతెంచి య ♦ మ్మధుహరునకుఁ
జేమోడ్చి విజయో ♦ క్తిఁ జెప్పి కన్నోలను, నాథన మర్పించి ♦ యతనియాజ్ఞ
మరలఁ గైకొని చని ♦ మనికిపట్టునఁ దడీ,యారాధనము నిత్య ♦ మాచరించుఁ
చును దొంటిక్రమమున ♦ సురభినానాపుష్ప,మాల్యములొసఁగుచు ♦ మాధవునకు
తే. బంచశతగాథదివ్యప్ర ♦ బంధ మలరఁ, జేసి శ్రీవైష్ణవుల కెల్లఁ ♦ జెప్పి యిట్లు
సేవ మొనరించె శ్రీవిష్ణు ♦ చిత్తుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ♦ మోద మలర.

శూడికొ్కాడు త్తనాచ్చియారువై భవము.

శూడికొ్కాడు త్తనాచ్చి-త. శ్లో॥ కర్కాటే పూర్వఫల్గున్యాం తులసీకాననోద్భవామ్।
పాణ్డ్యే విశ్వమ్భరాం గోదాం వన్దే శ్రీరఙ్గనాయకీమ్॥

సీ. జనకరాజధ్వర ♦ స్థలము దున్నించిన, సమకూడునాఁగంటి ♦ చాలునందు
శ్రీదేవి తాన సీ ♦ తాదేవి యై పుట్ట, బిడ్డ గా జనకుఁడు ♦ పెంచినట్లు
కేల ఖనిత్రముఁ ♦ గీలించి శ్రీభట్ట,నాథుండు తులసీవ ♦ నంబుఁ ద్రవ్వ
నందుఁ గర్కటకము ♦ నందుఁ బూర్వాఫల్గు,నీశుభర్క్షమునందు ♦ నిరుపమాన
తే. కాంతి నొక బాలికామణి ♦ గానఁబడిన, విస్మయముఁ జెంది యా బ్రహ్మ ♦ వేత్తపాంగి
యందితంబుగ సుత యని ♦ పెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ♦ మోద మలర. 10
సీ. జనకునింటను దొల్లి ♦ జానకిపగిదిని, విష్ణుచిత్తునియింట ♦ విమలపక్ష
చంద్రరేఖయుఁబోలె ♦ సంతతపరివర్ధ,మానదివ్యాంగి యై ♦ మధురవాణి
భువనైకసుందరి ♦ భూస్వరూపిణి యైన,భట్టనాథునిముద్దు ♦ పట్టి నంత
మనుపటివిద్యలు ♦ మూర్తులు గొనివచ్చి, కలిమిఁబొమ్మను దేవ ♦ కాంతలట్లు

తే. కొలువు సలుపుచునుండ నక్కువలయాక్షి, తల్లిదండ్రులయుల్లము లుల్లసిల్లి
విల్లిపుత్తూరియందు రంజిల్లె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. వరధన్విపురియందు వటపత్రశాయికై, విష్ణుచిత్తగురుండు విరులసరులఁ
గట్టి యుంచినఁ జూచి కన్నియ మఱుఁగుగాఁ, బుష్పమాలికలను బూనఁగఁ దాల్చి
యాదర్శ మీక్షించి హర్షించి యెప్పటి,యట్లుంపఁ గని తండ్రి యలిగి హరికి
నర్పింప కున్నంత నా రాత్రి కలలోన, హరి గనంబడి యిట్టు లనియె నతని

తే. కార్యయీవేళ మాల్యము లందవయ్యె, నేమికారణ మిది మాకు నెఱుఁగఁ బలుకు
మనిన హరికిట్టు లనియె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మత్పుత్రి యెఱుఁగక మాల్యము లివి దాల్చె, నవి మీ కొనంగ రాదని తలంచి
యర్పింపనైతి నేనపరాధ మోర్వుమా, యని యగ్గురుం డన హరియుఁ బలికె
ధన్యుఁడ వీవు నీతనయ దాల్చినపుష్ప,మాల్యము లన్నియు మాకుఁ బ్రి
యము లతిభోగ్యము లతిసౌరభము లగుఁ, గాన మాకవి యిమ్ము గణ్యముగను

తే. యనుచు ధన్విపురీశ్వరుఁ డానతిచ్చి, గోచరుఁడు గాక పోయిన గురువరుండు
తాను మేల్కాంచి మది నిట్లు దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. నీళయో భూమియో నీరధికన్యయో, పుట్టెఁ గాఁబోలు మత్పుత్రి యనుచు
నట్లు గాకున్న నీయస్మత్తనూజకు, మాధవుఁ డిట్లుల మరులుకొనును
దా ధరించినపుష్పదామము లీహరి, ప్రీతికయి యొనఁగె నేచిన్న దనుచు
గురుఁ డాత్మజకు శూడికొడు తను పేరిడె, నాఁటనుండియు భట్టనాథపుత్రి

తే. కాశుభాఖ్య నిరూపకమై చెలంగె, సిరి వహించును వైష్ణవస్త్రీల కెల్ల
నైపుణి నొనర్పు నాదివ్యనామ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఈచూడికుడుత్త తా నేడేండ్లబాల యై, హరియవతారము లరసి చూచి
కృష్ణోదయము సన్నికృష్టము గావునఁ, జిత్త మాహరియెడఁ జేర్చి యతని
సంశ్లేష మబ్బక శౌరిని గోపిక,లట్లు తా వారల ననుకరించి
చేసెఁ దిరుప్పావు వాసిగా నాచ్చారు, తిరుమొళి యను రెండు దివ్యకృతుల

తే. నవ్వులకు నై వనవాచరు ల్నరుఁడె భర్త, నీకనుచుఁ బల్కుదిరుమూర్పు నివ్వటిల్ల
సుఖముఁ జెందక యక్కన్యపాలయు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. సరసిజాక్షికిఁ బతిసంయోగసులభ మా,యౌవన మీక్షించి యర్హవరుని
వరునిఁ గానక తండ్రి వగచుచు నున్నంత, గురుని కిట్లని శూడికొడుత పలికె
కలుములజవరాలు కాంక్షించె నెవ్వాని, వాఁడె యల్లుఁడు నీకు వరగుణయుత
నర్చాస్వరూపి యై హరి నూటయెనిమిది, దివ్యదేశములందు దృఢత నుండె

తే. వారియందు దిష్టతముఁ డైనవరుని నీవె, కోరికొమ్మని పుత్రికి గురుఁడు పలుకఁ
దండ్రి కిట్లని పలికె నత్తరుణి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. సర్వదివ్యదేశము లన్నియును దత్ప్ర,భావ మంతయుఁ దెల్పు భావ మలర

వినినయొచ్చోటు నాపీనుల కింపగు, నచ్చోటిహరియె నీ కల్లుఁ డగును
అని కూఁతు రనిన నయ్యార్యుఁడు విని నూట, యెనిమిదితిరుపతు లనుపమాన
మగుతత్ప్రభావ మయ్యాత్మజ కెఱిఁగింప, నద్దేవి రంగధామాతిశయము
తే. విని యనంతశయానుఁడు వివిధదివ్య,సూరివినుతుండు శ్రీరంగశౌరి తనకు
భర్త యని తండ్రి కఱ లేక పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అని యిప్పగిది నప్పైదలి నిజాభిప్రాయం బెఱింగించిన నమ్మహాత్ముండు తన మనంబున. 18
సీ. మత్పుత్రి కిష్ట మేమాడ్కిని సమకూడు, నని తండ్రి చింతింప నతనికలను
గనఁబడి హరి పల్కె వినవయ్య నీపుత్రి, మత్ప్రాణతుల్య యామహిమ మాకుఁ
గానఁ జింతింప నక్కఱ లే దనుచుఁ బల్కి, సన్నిధివారి కాశౌరి పలికె
శతశలాకచ్ఛత్రచామరతాళవృంత,పతాకభవ్యనాద్యములతోడ
తే. మీరు చని భట్టనాథాఖ్యసూరినుతను, నంచితస్వర్ణశిబికయం దుంచి యిటకుఁ
దోడితెం డనె హరి నారితోడ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శ్రీరంగరాజాజ్ఞ శిరమున ధరియించి, తత్పరిచారకుల్ ధన్వినగరి
కరిగి శ్రీభట్టనాథార్యున కెఱిఁగింప, నానందభరితుఁ డై యతఁడు సుతను
నందలం బెక్కించి యానంబుపై సూక్ష్మ,కనకచేలముఁ గప్పి కదలి యచట
నృత్యగీతరవంబు నిఖిలవాద్యధ్వనుల్, దిఙ్మండలంబులఁ బొగ రడంప
తే. వచ్చి శ్రీరంగధామముఁ జొచ్చె నంత, వాడవాడలవనితలు వచ్చి చూచి
భవ్యమతి నిట్లు తమలోనఁ బలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఈపిన్నపాప యేయిల భట్టనాథుండు, తులసీవనముఁ ద్రవ్వ వెలసియుండె
నీముద్దుగుమ్మయే యిట సూరివరులకుఁ, బదుగురికిని ముద్దుపట్టి యయ్యె
నీమందయానయే తా ముందుగాఁ దాల్చి, విరులదండలు హరికొఱ కొసంగె
నీముద్దరాలె యిచ్చుచేఁ దా గొల్ల,పడఁతి యై కృష్ణానుభావ మొందెఁ
తే. దగును శ్రీరంగభర్త యీతరుణి కతని, కీశుభాంగియుఁ దగు నని యింతులనఁగ
భావ మలరంగ వినియె నద్దేవి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. బ్రహ్మవేత్తలతోడ భట్టనాథగురుండు, వెనువెంటఁ జనుదేర వేడ్క మీఱ
భవ్యవాద్యములతోఁ బ్రణవవిమానము, ప్రక్రమం బొనరించి భక్తి మించి
తప్తచామీకరస్తంభగుంభితమహా,మణికుట్టిమాస్థానమంటపమున
బల్లకీ దిగి మంచిపసిఁడిపుట్టము పైని, గప్పి యల్లల్లనఁ గదలి వచ్చి
తే. యాంతరాళికదివ్యాలయంబుఁ జొచ్చి, విష్ణుచిత్తార్యపుత్రిక విభవ మలర
రంగధామునిఁ జూచి యుప్పొంగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శ్రీలలనాకాము నీలమేఘశ్యాము, రమ్యగుణస్తోము రంగధాముఁ
గనుఁగొని కడువేడ్కఁ గరపద్మముల మోడ్చి, శేషతల్పం బెక్కి చింతఁ దక్క

మగని శ్రీపాదపద్మములు లాలించుచు, నద్దేవి గనఁబడదాయె నంటెఁ
బుత్రిని గానక బోరన నేడ్చిన, భట్టనాథుని కిట్లు పలికె శౌరి
తే. మామ వైతివి దుగ్ధాబ్ధిమాడ్కి మాకు, నీదుసుతతోడ నేను గన్పింతు నీకుఁ
జింత వల దని మఱియునుఁ జెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనమోద మలర.
సీ. శ్రీవిల్లిపుత్తూరిఁ జేరి యెప్పటియట్ల, సతతము వటపత్రశాయి కచటఁ
బుష్పకైంకర్యము పొలుపార నలుపుచుఁ, గలిగినకాలముఁ గడపు మనుచుఁ
బలికి రంగేశుఁడు బహుమతు లొనరించి, పంపిన నేతెంచి భట్టనాథ
గురుఁడు ధన్విపురంబుహరికి సుగంధప్రసూనదామములను సొబగు మీఱఁ
తే. గట్టి యర్పించుచునె యున్నకాల మంతఁ, గడచె లోకము లెల్ల సుఖంబుఁ జెంద
ననుచుఁ బెద్దలుచెప్పి రీయర్థ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనమోద మలర. 24

తొండరడిప్పొడియాళ్వారుల వైభవము.

తొండరడిప్పొడి-త. శ్లో॥ కోదణ్డే జ్యేష్ఠనక్షత్రే మణ్డంగుడిపురోద్భవమ్।
చోళోర్వ్యాం వనమాలాంశం భక్తపదరేణు మాశ్రయే॥

సీ. భువిని మండంగుడిపురిమతల్లికయందు, శ్రేష్ఠ మాశ్రీధనుర్జ్యేష్ఠయందు
దేవేశుపై జయంతీవనమాలికాంశంబుచే విప్రవంశమునఁ బుట్టి
శౌరికటాక్షవీక్షాలబ్ధసాత్త్వికతాస్తికతాద్యఖిలాత్మగురుఁడు
విష్ణుకృపాప్రాప్తవివిధసాంగోపాంగ,సశిరస్కవేదవిజ్ఞానఘనుఁడు
తే. విప్రనారాయణుం డనవెలసి విరతిఁ, దనరి పెండ్లాడకయె కొన్నిదినము లచట
నుండి యంతట శ్రీరంగ మొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనమోద మలర.
సీ. కలితమరుద్వృధాగర్వసంభృతమణి,ప్రాకారసప్తకపరివృతంబు
మహనీయమణిమయమండపగోపుర,ప్రాసాదసౌధాదిపంక్తియుతము
విపణిప్రసారితవివిధరత్నవితాన, విక్రయక్రయశోభివివిధజనము
సకలసాంగోపాంగసశిరస్కవేదశాస్త్రవిచారభూసురబ్రహ్మకులము
తే. చంద్రపుష్కరిణీతీరచారునగము, రమ్యరమణీసముల్లసద్రంగపదము
విప్రనారాయణుఁడు చూచె వేడ్క ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనమోద మలర.
సీ. కలధౌతగిరిమీఁదఁ గాలమేఘముఁబోలె, శేషతల్పస్థితిఁ జెందువానిఁ
గరుణాకటాక్షవీక్షాసుధావృష్టిచే, దాసనన్యములను దనుపువాని
శంఖచక్రగదాసిశార్ఙ్గాయుధాకల్ప,ఘనబాహుశాఖలు గలుగువాని
సిరి యురస్థలి నంఘ్రిఁ జెంత భూనీళలు, పొలుపారఁ జూచి యుప్పొంగువానిఁ
తే. గనకమణిభూషణంబులఁ గలిమివాని, రంగభర్తను జూచి యుప్పొంగి ప్రీతి
విప్రనారాయణుఁడు చేసెవినుతు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనమోద మలర.
వ. అనంతరంబ. 28
సీ. ముందు మాలాకారముఖ్యులు పుష్పదామము లచ్యుతున కిచ్చి మందిఁ గనిరి

తొండరడిప్పొడియాళ్వార్లు.

కావున నే నట్లు కస్తూరిరంగని, కింపుగాఁ బూఁదోఁట యేర్పరించి
యనిశము కైంకర్య మాచరించెద నని, పూని యొక్కెడ మంచి భూమి చూచి
దున్నించి యచ్చటఁ దులసీవనంబులు, మల్లికామాలతీ మండపములు
తే. సన్నగన్నేరులును విర జాజాదిలతలుఁ, దెల్ల చేమంతులును బొండు మల్లెపొదలు
వేసి పెంచెను నా బ్రహ్మ వేత్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పాటలీపున్నాగ పారిజాతాశోక, కేతకీచాంపేయ కేసరములు
కర్ణికారకదంబ కాశ్మీరకురవక, చందనాగురుహారి చందనములు
నారికేళంబులు నాగవల్లీవృత, పూగీవనంబులు భూరిపనస
ఖర్జూరసహకార కదళీవనంబులు, జాంబవామలకోరు జంభలములు
తే. సురభిపుష్పఫలాశేష తరువు లిట్లు, నాటి నల్దెస లామడ తోఁటఁ జేసి
వాసి కెక్కెను నా విప్ర వర్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 30
సీ. పద్మాకరము లందు బకకోకకలహంస, కారండవక్రౌంచ ఘనరవములు
అచటి కాసారము లంభోజమధుపాన, మత్తభ్రమరగీత మంగళములు
అచ్చోటి దీర్ఘిక లబ్జనీలోత్పల, కైరవకల్హార గంధవతులు
అమృతోదకంబులు హ్రదము లచ్చటి యేట, కాల్వలు విలసిల్లు గణన మాని
తే. యిట్లు స్థలజలరమణీయ తాభిరామ, మైనపువ్వులతోఁటఁ దా నాచరించి
వృద్ధిఁ బొందించె నా సర్వ వేత్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. రమ్యనందనచైత్ర రథముఖ్యసురవన, దివ్యవృక్షములను ధిక్కరించి
విలసిల్లుచును నిజ విరచితారామవృ, క్షము లన్ని యభివృద్ధిఁ గాంచ నతఁడు
చూచి సంతోషించి సురభిపుష్పంబులుఁ, దులసీదళంబులుఁ దునిమి తెచ్చి
తనపర్ణశాలవి తర్దికయం దుంచి, రచియించి మాల్యముల్ రంగభర్త
తే. కని సమర్పించుచుండ న య్యార్యవరుని, రంగనాయకియును రంగ రాజశౌరి
గాంచి యానంద మొందిరి కరుణ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మంతనంబునఁ దన మహిషికి ట్లని రంగ, రా జానతిచ్చెను రంగు మీఱ
దేవి మల్లీలావి ధేయునిఁగా విప్ర, నారాయణునిఁ గొన్ని నా ళ్లొనర్చి
నుదల నిప్పటియట్లు మామకభక్తాగ్ర, గణ్యునిఁగాఁ జేసి గారవింతుఁ
గరుణచేఁ బ్రారబ్ధ కర్మానుభవ మిట్లు, గావింతు నతనికిఁ గమలనేత్ర
తే. యనుచు సర్వస్వతంత్రుఁ డౌ నమ్మురారి, పలుక విని వేళ గా దని పాలవెల్లి
పట్టి యేమియు ననదాయె భర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సురభినానాపుష్ప సుందరతులసీద, ళాంచితనవ్యమా ల్యములఁ దెచ్చి
భట్టనాథుఁడు ధన్వి పట్టణవాసికి, శార్ఙ్గికి నిత్య మొసంగినట్లు
నానాసుగంధిప్ర సూనదామంబులు, నవతులసీదళ నద్ధమాల్య
ములు రంగపతికి స మ్మోదంబునను నిత్య, మర్పించుచును నిజో ద్యానవనముఁ

తే. జక్కఁ జేయుచుఁ దనపర్ణశాలయందు, విప్రనారాయణుఁడు బ్రహ్మవిత్తముండు
పుండరీకాక్షుచిత్తుఁ డై యుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.

వ. ఆసమయంబునఁ దిరుక్కరంబనూ రను గ్రామంబునందు దివ్యాంగనాంశజాత
యు సర్వావయవసౌందర్యవతియు నయిన దేవదేవి యనునొక్కవారవిలాసిని మ
ధుకరవేణి యగుమధురవాణి యనుసహోదరిం గూడికొని నిజపరివారంబుతో
నిచుళాపురంబునకుం జని యందుఁ జోళభూపాలునిం గాంచి నానసంగీతనాట్య
కేళీకళావిలాసాతిశయంబులచే నమ్మహీపాలునిచిత్తంబు రంజిల్లం జేసి యారాజుచే
బహుమతిఁ గాంచి నిజసహచరీగణంబుతో మగిడి యేతెంచుచు మార్గశ్రమవ్య
పనోదనార్థంబుగా శ్రీవిప్రనారాయణసంవర్ధితపుష్పోద్యానవనంబునం దొక్క
వృక్షచ్ఛాయ నుండి పనసనహకారపాటలీపున్నాగనారికేళనారంగజంబీరవిచకద
ళీకురవకవకుళాశోకపూగీప్రభృతివృక్షమండవిటపారూఢశుకపికశారికాదిపక్షిసంఘ
మధురకూజితనిరంతరవసంతకాంతం బయి నానావిధసుగంధిపుష్పసందోహనవ
రతస్యందమానమకరందపానమత్తనిజకీర్తిగాథాకథకవందిబృందాయమానేందింది
రబృందమధురగీతభరితంబును కేతకీమాధవీమాలతీమల్లికారవిందకల్హారేందీవర
చంపక చందనాగురుప్రముఖ బంధురసుగంధామందమందమారుత సుందరంబును
నిరంతరనిఖిలర్తుని షేవ్యమాణంబును సకలజగజ్జననయనమనోభిరామంబు నైన
యయ్యారామంబుం గాంచి యద్దేవదేవి యక్కా యివ్వనంబు నందనచైత్రర
థాదిదేవోద్యానంబుల మించి యంచితం బై యున్నయది యన నద్దేవదేవి కగ్ర
జ యిట్లనియె స్వకీయసురభిపుష్పప్రకర్షంబుచే దేవాదిదేవుం డగు శ్రీరంగనా
థునియుత్తమాంగం బలంకరించుచు నమ్మహాత్మునిమృగయావిహారజనితశ్రమాప
నోదనం బొనర్చునిమ్మహావనం బనవరతతదీయదాస్యరతుల మైనయస్మదాదులకు
మార్గశ్రమాపనోదనం బాచరించుట వింత కా దని పరస్పరప్రియసల్లాపంబు
లాడుచు వా రిరువురు నారామలక్ష్మి నిరీక్షణంబు సేయుచుండి రంత. 34

సీ. దీర్ఘశిరోరుహోద్బద్ధబంధవిలసిత,శీర్షుని శ్మశ్రులాంఛితముఖాబ్జు
రోమశాఖిలగాత్రు రుచిరపక్ష్మలనేత్రు, ధౌతవస్త్రుని శాణితలఖనిత్రు
ద్వాదశస్థలధృతధవళోర్ధ్వపుండ్రునిఁ, దులసీనలినబీజవలయధరుని
విమలోపవీతుని సుమకుంజతరులతా,జలసేచనావాలకలవాలు

తే. విప్రనారాయణునిఁ జూచి దీప్రరత్న,దివ్యభూషణ యద్దేవదేవి దాసి
విలసితం బొప్పఁ గనుమోలనిలిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.

సీ. స్వకపుష్పకైంకర్యాసక్తచేతస్కుఁ డై, కన్నెత్తి చూడఁ డక్కాంత నాతఁ
డంత నాయింతి నిజాగ్రజ కిట్లని, పలికెను భగిని యీబ్రాహ్మణుండు
కనుమోలనున్న నన్గన్నెత్తిచూడఁడు,మందుఁడో భ్రాంతుఁడో సఖ యెఱుంగ
నని పల్కుచెలియలి కక్క యిట్లనియెను, భగవత్ప్రియభక్తుఁ డాతఁ

తే. డతనిసర్వేంద్రియంబులు హరిపరములు, గాని వెంగలియును నూబ గాఁడతండు
భవ్యుఁడని చెల్లెలికిఁ బల్కె భగినియనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

వ. అంత నద్దేవదేవి యమ్మాట లాలించి నిజాగ్రజ కిట్లనియె. 37

సీ. కణ్వమహాముని కానన బత్తప మొంది, మోహించెఁ గాదె ప్లమోచఁ జూచి
మత్స్యగంధిని గాంచి మదనకేళియొనర్చె, సాత్త్వికాగ్రణి పరాశరుఁడుముందు
శ్రీవ్యాసముని ఘృతాచినిజూచి మోహించి, శుకునిఁబుట్టింపఁడే సురలుమెచ్చఁ
గౌశికముని మేనకను గూడి పదియేండ్లు, దిన మొక్కటిగ నెంచె వనమునందు

తే. సులభులై రాదిమునులిట్లు సుందరులకు, మనకితఁడువశ్యుఁడౌ టెంతమాత్రమనుచుఁ
బలికె నద్దేవదేవి యాభగిని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 38

సీ. ఇట్టిబాఁపలు మనయింటివాకిటఁ బడి, గాపులు పడియుంద్రు మాపటంత
నని చెల్లెలన విని యక్కయి ట్లనియెను, గూర్మి నీ కితఁ డనుకూలుఁ డాయె
నేని నీయింట నీకే నాఱుమాసను, లూడిగ మొనరింతు నుర్వి మెచ్చ
నీ విమ్మహాత్ముని నీవశవర్తిఁగాఁ, జేయకుండితివేని తోయజాక్షి

తే. నీవు నాయింటఁ బను లాఱు నెలలు సేయు, మనుచు నద్దేవదేవికి నక్క పలికెఁ
బంత మిట్లాడి రప్పణ్యభామ లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 39

సీ. అక్కరో యితని నే నాఱుమాసములకు, సుమశరసమరాతిశూరునిఁగను
జేయలే నైతినా చేసెద నీయింట, నఖిలదాసీకృత్య మాఱునెలలు
నీవు పొమ్మనుచును నిజపూర్వజను దన, దాసీవ్రజముఁ బంపి తగినచోటఁ
దనవేష మంత సంతర్ధాన మొనరించి, సాత్త్వికవేష యై ఛద్మవృత్తి

తే. ముగిడిరో తెంచి వేశ్యయామాన్యతముని, విప్రనారాయణునిఁజూచి వినయమలర
మ్రొక్కి నిలఁబడె నతనికి మ్రోలననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. ఇత్తెఱంగున నయ్యంగన యాగురుపుంగవుముంగల నిలిచినం గని. 41

సీ. తరుణి నీ వెవ్వరిదాన విచ్చటి కేల, వచ్చితి వని గురువరుఁడు పలుక
స్వామి మామకపూర్వజన్మపాపములచే, వేశ్య నై జనియించి విటులఁ గూడి
ముగిడి దుష్కృతములే మాటిమాటికిఁ జేసి, హరికృపచే నవి యన్నిఁ గోసి
విడిచిన ననుఁ జూచి విత్తార్జనాపేక్ష, మాతల్లి పల్కె నీమాడ్కి నన్ను

తే. వేశ్య నిజకులధర్మము విడిచె నేని, వాసి చెడి సుఖ మొఱుఁగక గాసిఁ జెందు
నని జనని చెప్ప ననియె నయ్యబల యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఆమాతృవాక్యము లాలింపకయ వచ్చి, యాశ్రయించితి నీపదాబ్జములను
శత్రువంచన లేక సంతత మీపూల, తోఁటలో నీతోడఁ బాటొనర్తుఁ
బూలదండలు గూర్చి పుటికల నిడుకొని, రంగభర్తకు మీ రొసంగఁ జనిన
మఱియు మాన్యులయిండ్ల మాధుకరం బెత్త, సామి మీ రేగినసమయమునను

తే. బుష్పవనరక్షఁ జేసెదఁ బొసఁగ ననుచుఁ, గుమాశతు శుశ్రూషణముఁ జేయఁ గోరినట్లు

విప్రనారాయణుని కనె వేశ్య యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.

వ. అని యివ్విధంబున నక్కన్నె విన్నవించిన. 44

సీ. మును ఋశ్యశృంగాఖ్యముని వేశ్యలను జూచి, తాపసోత్తము లని తలఁచినట్లు
కుహనావిరక్త్యాదిగుణి యగుగణికను, గోత్తైమసానిఁగా గురుఁడు దలఁచి
తోఁటలోఁ బని కవ్వధూటిని గైకొని, మాధుకరముఁ దెచ్చి మధువిరోధి
కారగింపొనరించి యది తాను భుజియించి, తనభుక్తశేష మాదాసి కొసఁగి

తే. రంగధాముని కిరుప్రొద్దు రమ్యమాల్యములు సమర్పించు చుండె నాహ్లాదమాన
మానసాంబుజుఁ డాజగన్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.

సీ. గురుఁడు కాల్వలు త్రవ్వఁ గోత్తైమసానియుఁ, గట్ట లమర్చు నాకాల్వలకును
దులసీవనంబు లాదోషజ్ఞశిశి ద్రవ్వ, గతికవే ళ్లాయింతి వెతికి నైచు
నావాలములు చెట్ల కమ్మహాత్ముఁడు ద్రవ్వఁ, గట్ట లమర్చు నక్కుమల నీత్రి
వృక్షమూలములందు వేదు లార్యుఁ డొనర్ప, నవి యల్కుఁ ద్రుగ్గిడు నాలతాంగి

తే. మఱియుఁ దులసికిఁ దెల్లచేమంతులకును, మల్లికామాధవీజాతిమండపముల
కింపుగా నీళ్లు గట్టుదు రిరువు రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.

సీ. శౌర్యనుగ్రహముచే సకలర్తుధర్మము, లాపుష్పవనమునం దలరఁ గాన
సర్వవృక్షములు పుష్పప్రవాళఫలాది,వృద్ధి నెల్లప్పుడు విడువ వాదుఁ
గేతకీచాంపేయకేసరపాటలీ,పుష్కరేందీవరపుష్పలతలు
మరువము దవనముఁ గురువేరు జాజులు, మల్లెపుష్పములుఁ జేమంతి విరులుఁ

తే. జారుతులసీదళంబు లాసత్త్వజలధి, దెచ్చి యుంచినఁ జూచి యాదేవదేవి
గురునియనుమతి దండలఁ గూర్చు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.

సీ. నారంగఖర్జూరనారికేళరసాల,మన్మథసహకారమాతులుంగ
ద్రాక్షాపనసజంబుదాడిమజంబీర,బదరీఫలామ్రరంభాఫలములు
హరికి సమర్పించి యఖిలభాగవతుల, కతిభక్తి నిచ్చు నయ్యార్యవరుఁడు
తులసీదళామోదకలితసుగంధిప్రసూనమాలిక లతిసుందరునకు

తే. రంగభర్తకు నిత్య మొసంగు చుండె, నంతఁ బ్రోషితభర్తృకాకర్షకరము
వర్షకాలము క్రమముగా వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.

వ. అంత. 49

సీ. అక్కటా నేఁటితో నాఱుమాసములకు, రెండుమూఁడుదినంబు లుండెఁ గొఱత
నన్నొకనాఁడైనఁ గన్నెత్తి చూడఁడు, భావప్రాప్తి యొకటైనఁ బలుకఁ డెపుడుఁ
గణికరపడఁ డెంతపని సేసినను నన్నుఁ, దలఁపఁ డీబాఁపనదాసరయ్య
కరతలపానము తరుతలశయనమే, కాని వేఱొకమేలు గాన నైతి

తే. రంగనాయక యితని నసంగళంవి,ధేయునిఁగఁ జేయు కృప నని దేవదేవి
శరణు పొందెను శ్రీరంగశౌరి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర. 50

సీ. అంతట మఱునాఁ డ। హస్కరమండల, మస్తమించెడువేళ। నార్యవరుఁడు
దేవదేవియుఁ దుల। సీవనంబులయందు, జలసేచనము సే। యుసమయమునను
హారితిరుమేనిచా। యలు గీలుకొని బలు, మేఘ మొక్కటి పొల్చి। మింట నెఱసి
చుట్టుకైదువుమూ। ల్కి బెట్టుగా మెఱయుచుఁ, గఱివేల్పువలమురి। కరణి నుఱిమి
తే. శార్ఙ్గసముదితబాణవ। ర్షంబువగిది, దేవదేవి ప్రపత్తి సి। ద్ధించె ననఁగ
హారికృపను దొడ్డవర్షము। గురిసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర. 51

వ. అప్పు డాప్రాజ్ఞుం డవసరోచితభగవదాజ్ఞారూపానుష్ఠానంబుఁ గావించి స్వకీయప
ర్ణశాలయందుఁ బ్రవేశించి యున్నంత నద్దేవదేవి యమ్మహావర్షంబు ప్రహర్షంబు
నకయి స్వప్రవత్తిప్రసన్నభగవత్ప్రేరితం బని యెఱుంగక యతిశీతలవర్షవాతా
హతిచే నతిభీత యై తొంటిపగిది వృక్షగుల్మాదిమూలస్థలంబులయం దుండఁజాలక
వడవడ వడంకుచు నమ్మహాత్మునిపర్ణశాలాద్వారవేదికయందు నిచ్చలం బగు క్రొ
క్కాఱుమెఱుంగు తెఱంగునఁ దోఁచె నంత. 52

సీ. వలిగొని కనుమ్రో। లవడఁకు లేమనుఁ జూచి, కరుణార్ద్రచిత్తుఁ డై। గురుఁడు పలికె
వెలఁది యీవర్షము। వెలసినదనుక నీ, యుటజములో నుండు। మొక్కచోట
నని సూరివరుఁ డన్న। విని దేవదేవియు, నిలు చొచ్చి యాయ్యని। యెదుట నిలువఁ
దడిచీర వల దని। తనధౌతవస్త్రము, దయ నతఁ డిడఁ గొని। తరుణి దాల్చి
తే. పాణిపద్మములను మోడ్చి। భక్తి నతని, యడుగుఁగెందామరలసేవ। కాసపడిన
గురుఁడు సమకూర్చె నాయింతి। కోర్కి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర.

సీ. జగదేకగురుని శ్రీ। చరణపల్లవములు, తనకరాబ్జములచేఁ। దరుణి యొత్త
స్మరుఁ డింతకంటెను। సమయము లే దని, తలఁచి యాలీఢపా। దముల నిలిచి
తనవాఁడితూపుల। ధాటి చూపఁగను స, ద్ధైర్యము విడిచి సం। తాప మొంది
యనలముకడ నున్న। యాజ్యకుంభముగతిఁ, గాంతాగ్నిశిఖ సోఁకి। కరఁగి తనదు
తే. దృష్టిమధుకరపఙ్క్తులు। దేవదేవి, సరసముఖపద్మకుచగుళు। చ్ఛములయందు
నిలిపి గురువరుఁ డాలేమ। వలచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర.

సీ. సకలకళాశాస్త్ర। చతురగాన తదింగి, తం బెఱింగి దరస్మి। తం బొనర్చి
తనవాలుఁగనుదోయి। తళుకుల గురునకు, మరునిపూఁదూపు లై। మదిఁ గలంపఁ
గులుకుమిటారిగు। బ్బలకీవి యగ్గురు, వరునకు నేత్రో। త్సవంబు సలుపఁ
దనజవ్వనముఁ జక్కఁ। దనము విలాసము, నయ్యార్యునకు రతి। హర్ష మొదవఁ
తే. గేలుదమ్ములు ముకుళించి। లీల మ్రొక్కి, సామి దాసికిఁ దగు మేలు। సలుపు మనుచుఁ
గలికి చవి గుల్క నతనికిఁ। బలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర.

సీ. శృంగారనిధి దివ్య। మంగళమూర్తి యా, కఱివేల్పు మును రాధఁ। గలిసినట్టు
లప్రమేయగుణుండు। విప్రనారాయణ, ధీరశిఖామణి। దేవదేవి

పాణిపద్మముఁ దన । పాణిపల్లవముచేఁ, గీలించి యాపర్ణ । శాలయందుఁ
జేల కృష్ణాజిన । శిశుకుశోత్తరశయ్య, నుంచి మృదూక్తుల । నూఱడించి
తే. మంచికెమ్మోవిచవు లాని । మించి కౌఁగిలించి యామందయాన సుఖించి మదన
సంగరక్రీడ లారాత్రి । సలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని । మోద మలర.
సీ. అవతార మాదిగా । నంగనావిషయాన, భిజ్ఞ నభిజ్ఞుని । నజ్ఞఁ జేసి
యారాత్రి గడపి యహ । హర్ముఖంబున లేచి, తీర్ణప్రతిజ్ఞ మై । దేవదేవి
తనయింటి కేతెంచి । తనకృత్య మక్కుఁ, జెలుల కందఱికిని । దెలియఁ బలికి
యభ్యంజనస్నాన । మార్చి ధూపితకేశ,పాశ మై యర్ధేందు । పటలనిటల
తే. ఘటితకస్తూరితిలక మై । కన్నుదోయి, తెలివి గులుకంగఁ గాటుకఁ । దీర్చి పెట్టి
మంచుజిగి మించుచీర ధరించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని । మోద మలర.
సీ. నవరత్నఖచితనా । నాభూషణాంచిత, సుకుమారగాత్ర యా । సుదతి మరలి
విప్రనారాయణు । వీక్షింపఁ జన దానిఁ, జూచి ఖేచరు లెల్లఁ । జోద్యపడిరి
భువి లేమ లీక్షించి । పుంస్త్వ మొందిరి మదిఁ,బురుషులు గని మూర్ఛఁ । బొంది రట్లు
సర్వాంగసుందరి । చని యమ్మహాత్ముని,కనుమోడ్పులఁ దనసొంపుఁ । గానిపింపఁ
తే. జంద్రరేఖను జూచిన । జలధికోలెఁ, బృథివిఁ బెన్నిధిఁ గనుఁగొన్న । పేదపగిదిఁ
జూచి హర్షించె నద్దివ్య । సూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని । మోద మలర.
సీ. నీలజీమూతాళి । నిభ మగు వేనలి, యమృతాంశుబింబ మా । యతివ మోము
స్మరశరంబు లనంగఁ । జాలువాల్గన్నులు, కుసుమబాణునివింటి । కొనలు బొమలు
అద్దములను గేరు । నిద్దంపుఁజెక్కిళ్లు, చవుల కెల్లను దీవి । చానమోవి
కంతునిబంతు లా । యింతికుచంబులు, సుందరావర్త మా । సుదతినాభి
తే. కనకరంభాసమంబు లా । కాంతతొడలు, అట్టిసౌందర్యవతి తన । కబ్బె ననుచుఁ
జూచి హర్షించె నద్దివ్య । సూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని । మోద మలర.
సీ. శాఖాశాఖలఁ జూచి । పజ్జకు రావించి, యాత్మాంకమున నుంచి । యనునయించి
కుటిలాలకంబులఁ । గొనగోట సవరించి, కెమ్మోవిచవిఁ గాంచి । సమ్మతించి
తిరుమేనితాపము । దీఱ నద్దేవిని, జిగిబిగి కౌఁగిటఁ । జేర్చి సురభి
మల్లికామాధవీ । మాలతీవల్లికా,సంవృతపుష్పకుం । జములయందు
తే. నంగనను గూడి రంగద । నంగసంగ,రోత్సవము సల్పి శ్రమ దీఱ । రోగివరుఁడు
దేవితోఁ బుష్పవనమునఁ । దిరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని । మోద మలర.
సీ. అన్యోన్య మొకని మే । నపార్థ మైనను గురు,దేవేంద్రుఁ డద్దేవ । దేవి యిరువు
రెడఁబాయక య విలా । సేతావదరస్మి,తా,లింగనమృదుచుంబ । నాంగహార
సరససల్లాపము । ల్సలుపు కాలములందుఁ, దనసోయగముఁ జూచి । తరుణి యుదని
స్వవశునిఁ గాఁ జేసి । స్వామి మాయింటికి, ర మ్మని పిలువ నా । రమణితోడ
తే. విప్రనారాయణుఁడు తన్ని । వేశ మొందఁ,జూచి తజ్జ్యేష్ఠభగినియుఁ । జోద్య మంది

చెల్లెలింటను దగుపని చేసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శారదాభ్రమునందు శంపాలతికభంగిఁ, గనిపింతు రెందు శృంగారవతులు
ఘనతరప్రాకారకలిత మేభవనము, గంధర్వనగరముకరణి మెఱయు
గాంధారకగ్రామఘనమూర్ఛనలఁ జెంది, మధురగీతరవంబు మానదెందు
నటవిటనర్తకనాట్యకేళీవిలాసము లెందు విలసిల్లు సంతతంబు

తే. రాజ రమయూరాదిరమ్యపక్షి, రాన మొం దొప్పు నద్దేవదేవిగృహము
విప్రనారాయణుఁడు చూచె వేడ్క ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఘనసుధాలేపసంఘటిత మేయది యొప్పు, రజతశైలగుహాంతరాళమట్లు
సురభినానావస్తుశోభిత మెయ్యది, చెన్నొందు దర్దరశిఖరమట్లు
కామితాభీష్టభోగప్రదం బగు నెద్ది, మహనీయసిద్ధవిమానమట్లు
దేవగంధర్వాదిదివిషదాలేఖ్యమై, వెలయు నెయ్యది యింద్రవేశ్మమట్లు

తే. దివ్యదర్పణములు నలుదెసలఁ గలిగి, రత్నగృహ మనఁ జాలునారమణిశయన
గృహముఁ జొచ్చె మహావినేయుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. కలధౌతరుచిదంతకనకపాత్రస్థిత, భోగ్యవస్తువులసంపూర్తిఁ జూచి
యాత్మభోగస్థానమతిధవళము హంస, తూలికాతల్పము లీలఁ గాంచి
వెలిపట్టుమేల్కట్టు మెలఁగి వ్రేలెడుమంచి, మానికంబులఁ గని మానసమున
నక్కజపడి చాల హర్షించి యద్దేవ, దేవికన్నన్నలు దెలిసి గురుఁడు

తే. శయ్యపైఁ బవ్వళించినఁ జామరంబు, వీచి చరణాంబుజము లొత్తి వెలఁది గంధ
కుసుమతాంబూలములుసూరి కొసఁగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. కోమలొప్పఁగా వీణ గోటమీటుచుఁ బాడు, సస్వరగ్రామమూర్ఛనలు మెఱయఁ
జెన్నొందఁగా విపంచికఁ గేలఁ గీలించి, గోటఁ బల్కించును గొంతతడవు
మంచివేషము వేసి మించుటద్దముఁ జూపు, సరససల్లాపముల్ సలుపు నతని
గిలిగింత పాలించుఁ గిలికించితము సల్పు, మణితమంజుల మగుమదనకేళి

తే. గురునిఁ గూడి యొనర్చు నక్కువలయాక్షి, సరసశృంగారచేష్ట లాసాత్వికునకుఁ
దెలిపె సిరి నద్దేవదేవి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 65

సీ. ఆరేయి జరపి కాల్యమునందు మేల్కాంచి, యంత నాయుష్కర్మమాచరించి
యభ్యంజనస్నాతుఁడై మంచికుపటవు, టంచుదోవతుల ధరించి మించి
పలుచనితిరుమణి ఫాలమునం దుంచి, శ్రీకర శ్రీచూర్ణరేఖఁ దీర్చి
స్వామికృత్యములకుఁ జరమశాంతి యొనర్చి, హరిశాసనంబుల కంజ లెత్తి

తే. మణివిభూషణపుష్పదామములఁ దాల్చి
కాముకుం డయ్యె మూర్తిమత్కాముఁ డనఁగ
విప్రనారాయణుం డార్యవినతుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 66

సీ. శౌరికృపాలబ్ధ సర్వతంత్రస్వతంత్రుఁడు గాన వైష్ణవ ధూర్వహుండు
కొంతప్రొద్దింతితో బంతులాడుచునుండు, వీణ వాయించు నా వెలఁది మెచ్చఁ
గలకంఠిగీత మా కర్ణించి కొని యాడుఁ, జదరంగ మాడు నా చానతోడ
భరతనయజ్ఞులు కరతాళములు గొల్వ,మార్దంగికులు మెచ్చ మదనుఁ డలర
తే. నాట్యకేళి యొనర్చు నా నాతిఁ గూడి,యభినయించును బదము లయ్యతివ పొగడఁ
జేయు నీరీతి శృంగార చేష్ట లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర. 67
సీ. ఆరామఁ గూడి గృహారామములయందు, విహరించుచును గడు వేడ్క నతఁడు
వెలయాలి కోరిన విరిగుత్తిఁ దెచ్చిచ్చు, వెలఁదికి మెడ నిడు విరులసరులఁ
దరుణి పూవులదండఁ దనమెడ నిడిన నా,చెలియను గౌఁగిటఁ జేర్చుకొనును
జొక్కు నొక్కెడ సోలు సుందరితో నాడుఁ,బాడు నొక్కెడ మంచి పద్యములను
తే. గందుకక్రీడ యొనరించుఁ గాంతఁ గూడి, వికచనీలోత్పలంబు లా వెలఁది చెవుల
నంచితంబుగ గురువరుం డుంచు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.
సీ. చిత్రపక్షిరవంబు చెవులకుఁ జవిఁ జిల్క, మధుపగీతము విని మది సుఖావ
సురభిపుష్పసమృద్ధిఁ జూచుచు నిలిచిన, ద్రుమములనడుమ నత్తోయజాక్షి
మోమునెత్తమ్మిని ముసరు తేంట్లురుబింబ,ఫల మని చెలిమోవి చిలుక లానఁ
బడఁతిపాణితలంబు పల్లవభ్రాంతిఁ గోకిలలు రా భయపడి వరవాణి
తే.యంచితంబుగఁ బ్రియుఁ గౌఁగిలించి మించి, యన్ని సందియములఁ దీర్చు నాలతాంగి
యట్లు విహరింతు రార్యుఁ డయ్యతివ యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.
సీ. విరులకానల డాఁగి వెదకి యొక్కరి నొక, రీక్షించి హర్షింతు రిర్వు రచట
మగువ యొక్కెడఁ బుష్పమంజరుల్ప్రియునకై,పుణుకఁ బూతెమ్మకై భుజము లెత్త
నవి యేల విరిగుత్తు లివె మంచి వని చాన,చనుబంతులను బట్టు నరవతియుఁడు
చెలికి రహస్యము చెవి నూఁదుమిషఁ బూని, చెక్కిలి ముద్దాడి చెలువుఁ డలరు
తే. లలనకుచకుంభములసాటి మెలఁగుబిల్వ,తాళ దాడిమ ఫలములఁ గేలఁ జూపు
చును జరించు నయ్యింతితోఁ జెలువుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁడని మోద మలర.
సీ. హేలావతిని గూడి లీలావిధేయుఁడై, డోలిక లూఁగు విశాలయశుఁడు
కమలేక్షణకుఁ గర్ణి కారపుష్పములను, గర్ణావతంసముల్ ఘనుఁ డొనర్చుఁ
దిలక మాకామినీ తిలకఫాలమునందుఁ, దిలకసూన మొనర్చు ధీరవరుఁడు
పొన్నలఁ బొగడల గున్నమావులనీడ, విహరించు నార్యుఁ డా వెలఁదితోడ
తే. మల్లికామాధవీజాతి మండపముల,నీడ మరుకేళి సలుపు నా నెలఁతఁ గూడి
విప్రనారాయణుఁడు కడు వేడ్కననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర. 71
సీ. కొలఁకుల నుదయించి కూనగాడ్పులు వీవఁ, బూఁదేనెకాల్వల పొంత నలరు
సప్తపర్ణాటవిఁ జక్కనికపురంపుఁ,దిన్నెపై నార్యుఁ డా దేవితోడ
మాయతో రంజిల్లు మదనగురుం డన, ననుమువనక్రివ సంతుఁ డనఁగ

విలసిల్లుచును వేయువిధములఁ గ్రీడించి, సొలసి యద్దేవితో సూరివరుఁడు
తే. చని మరుద్వృధజలముల సలిలకేళి, సల్పి యద్దేవదేవితో సదన మొంది
గురుఁడు తన యిల్లు సుఖముండెఁగూర్మి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. దైవవశప్రాప్తధన మనేకవిధంబు, దెచ్చిచ్చునంతకు దేవదేవి
తల్లి మన్నించు నాతని నల్లుఁడం చని, మొల్లమి నతనితో ముచ్చటాడు
నిల్లాలి వస్తు విష్టము తెమ్మను, మల్లెపూ లత్తరుమడుపు లనుపుఁ
దల్లి యీతఁడె నీకుఁ దగినవిభుం డని, కల్ల లాఁడు నతనియుల్ల మలరఁ
తే. గొందటిని జూపి బావమఅందు లనుచు, వదినె మఱదంద్రు పీరంచువావు లిట్లు
పాసఁగ నతనికిఁ దెలుపు నాముసలి దనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ప్రాదతోయముల నిదాఘార్కాభ గొన్నట్టు, విప్రేంద్రువిత్తము వేశ్య గొనియె
నంత నిర్ధనుఁడైన యాద్యునిఁ దనసుత, విడిచి పొమ్మని పల్కె వేశ్యమాత
వెలఁదిని విడలేక విప్రనారాయణుఁ, డతనిఁ బాయఁగలేక యాలతాంగి
మదఁ గుంద సుతకుఁ దన్మాత యిట్లనియె నిం, టింట భిక్షాన్నము నెత్తి తినెడు
తే. తిట్టిబాఁపన దాసరి దీటు నీకు, వీనితోఁ బొత్తు నీ విఁక విడువు మనుచుఁ
దెలిపె ముదుసలి యద్దేవదేవి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అని పలుకువేఁడిములుకులం బోలుతల్లిపలుకుల వినియు విననట్లద్దేవదేవి యమ్మ
హాపురుషునిపూర్వస్నేహంబుఁ దలంచి యూరకున్నంతఁ బ్రావృట్సమయసము
ద్భూతమహోద్భూతజీమూతజాతసముదితనిష్ఠురనిర్ఘాతఘుర్ఘురానర్గళభీషణభాషణం
బుల సమసీపిభాషాపతికిఁ దజ్జనని యిట్లనియె ఖ్యాతిలాభార్థంబుగా సాత్త్వికవే
షంబు ధరించి పుష్పకైంకర్యతత్పరుండవై నవరప్రతారకమంత్రవాదిబ్రాహ్మణా
భాసుండవు గావున మార్గశ్రమాపనోదనార్థంబుగా భవదీయపుష్పవనంబునందు
విశ్రమించుమదీయపుత్రికను మాయామంత్రమహౌషధిబలంబున మరులు కొలిపి
స్వవశవర్తినిగాఁ జేసికొన్న దుర్వినీతుండవు నిర్దయుండవుం గావున మూకభావం
బు వహించి స్వవిషయబహువిధవ్యామోహగహనప్రాపకం బగుమోహినీభూతం
బుగఁ గని నన్నత్సుతం బూని విడువంజాలక యున్నవాఁడవు గావున మదీయవికటవి
శంకటకరతలావదళితస్ఫుటపటుచపేటికాఘాతిసంకలితమామమరీచకాఘాతసంఘా
తంబులచే భవదుచ్చాటనంబుఁ జేసెద నని ఝుంకరించుచుఁ జణవల్కలసము
దాయసచ్ఛాయంబు లగుకేశంబులు క్రొమ్ముడి వీడి పృష్ఠభాగంబున నర్తనంబు
లు సలుప నింద్రగోపకాభంబు లగుతాళపత్రమయకర్ణవేష్టనంబులు కపోలస్థలం
బుల నసి యాడ మదిరాస్వాదజనితమదఘూర్ణితరోషభీషణతామ్రేక్షణంబుల
నిప్పు లుప్పతిల్ల నుత్పాతశంకచే వెఱచి యతిపక్వదీర్ఘతుంబికాభిలోపమాన
పయోధరంబులు మదనమందిరమహాదుర్గప్రదేశంబున కుద్గమింప నమకట్ట మా

ర్గమధ్యస్థితపాతాళసదృశనాభిమండలావర్తపాతభీతిం జెంది చన నొల్లక నివర్తించి స్వరక్షణక్షమక్షేమస్థానంబుఁ గన్గొనలేక భయభ్రాంతంబులైనట్లు నిజోదరపార్శ్వస్థలంబుల దిర్దిరం దిరుగుచుండ వైకంకతాఖర్వదర్వీధూర్వహప్రతిమానబాహువిక్షేపవిశేషంబులచే నంతర్గతక్రోధంబు బయల్పడ నభినయించుచు శ్రీరామభద్రునిం గదిసి విటతటంబుగా నార్భటి సేయుతాటకచందంబున నుదయభాస్కరభాసురసమీరకుమారునిం గబళింప నుద్యోగించువిరస యగుసురసకరణి నాగాలిచూలినిం గదిసి కరాళించులంకాధిదేవతమాడ్కిఁ గట్టలుకం జెట్టి మిట్టిపడుచు భూతలంబునం బాతర లాడుచు నమ్మహాత్ముని పాణిపల్లవం బూని యాకర్షింప నతం డద్దేవదేవికనుసన్న నెఱింగి శయనగృహంబు నెల్వడిన నిజసఖిజనంబులచే నర్ధరాత్రంబుసమయంబున స్వకీయమందిరబహిర్ద్వారంబు నిర్గమింపంజేసి కవాటంబు మూసిన నద్దేశికసార్వభౌముండును దదీయబహిర్ద్వారవితర్దికయందు నిజోత్తరీయంబు పొసంగ మునుం గిడి వాసుకిభోగీంద్రభోగోపమానం బగునిజభుజదండం బుపధానంబు గాఁ బవళించి నిజాంతరంగంబున భుజంగరాజశయానుండును నభంగరథాంగపాణియు నగుశ్రీరంగనాథునిం దలంచుచుండె.

సీ. అంత శ్రీరంగరా జర్ధరాత్రమునందు, రంగనాయకితోడ రంగు మీఱ
విపులబృందావనవీథులందును ముందు, మురళీవినోది యై తిరిగినట్లు
వేదాంతవీథుల విహరించుగతి రంగ,వీథులందు విలాసవిహరణములు
సలుపు చున్నంత వేశ్యామందిరద్వార,వేదిక నిద్రించువిప్రుఁ గాంచి

తే. మోమునెత్తిమ్మిఁ జెలునవ్వ ముద్దుచిలుక,సామి యీఁ డెవ్వఁ డని సిరి శౌరి నడుగ
భర్త మగిడి యిట్లనెఁ బద్మపాణి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.

సీ. కొమ్మ పూదండలు గుమ్ముల నిడుకొని, మనకుఁ దెచ్చిచ్చు మున్నాన్యుఁ డితఁడు
విప్రనారాయణుం డప్రమేయజ్ఞాని, మన్మాయ వేశ్యచమ్మరులు దగిలి
దానితో విహరింప ధన మంత యుడిగిన,వెడలఁ ద్రోయింప నావెలఁదియింటి
వాకిటితిన్నెపై నీకొలందిని నున్న,వాఁ డెఱుంగుము మనవాఁ డితఁ డ

తే. టనుచు హరి పల్క విని సిరియనమ నీదు,విశ్వమోహనమాయకు విమయ మలని
నలుప వలదన నొడఁబడె శౌరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.

సీ. ప్రీతితోఁ దొల్లి విభీషణుఁ దర్పించు,పంచకార్తస్వరపాత్రమధ్య
భవ్యశుద్ధోదకపాత్రముఁ గొని బ్రహ్మ,చారి యై చని రంగశౌరి దేవ
దేవిగృహద్వారదేహళికడ నిల్చి, పిలువ నెవ్వఁడ వనఁ బలికె నతఁడు
మగువ నే నళహియమణవాళదాసుఁడ, విప్రనారాయణవిప్రుశిష్యుఁ

తే. డమ్మదగినచ్చిశిష్యుఁడ నాఁతి నీకు, నన్మదాచార్యుఁ డొకవస్తు వనిపె ననిన
దేవదేవి కవాటముఁ దెఱచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.

సీ. కస్తూరితిలకసంకలితోర్ధ్వపుండ్రము, గరుణారసముఁ జిల్కుకన్నుదోయి
చక్కనిచెక్కిళ్లు సరసంపుఁగెమ్మోవి, చిల్కపల్కులముద్దు చిల్కుమోము
నల్లనిసిగముడి వెల్లజన్నిదమును, గౌపీనకటిసూత్రకటితటంబు
వెలిపట్టుపుట్టము మొలగూడకట్టును, వలిపెంపుదుప్పటివల్లెవాటు

తే. మెలఁగుచామనిచాయలమేనివాఁని, గైతవబ్రహ్మచారిని గాంచి మ్రొక్కి
యతనికను మ్రోలనిలిచె నయ్యతివయనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. బలిముదుభిక్షు మేపాణిపద్మము గొనె, నభయప్రదం బెద్ది యాశ్రితులకుఁ
గోరి లక్ష్మికుచకుంభములం దెద్ది, మకరికారేఖ లేమఱక దీర్చు
గోపిక లలిగినఁ గూర్మి నేచెయి చాఁచి, వారితో బతిమాలి వాంఛఁ జెందు
నాకరాంబుజ మెత్తి యాగిన్ని నొసఁగె నా,యింతికి మద్గురుఁ డిచ్చె ననుచు

తే. నంత నీప్రియ నిన్ను రమ్మన్న దనుచు, గురుని కెఱిఁగించి తాఁ జని యురగరాజ
శయ్యపైఁ బవ్వళించెను శౌరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత.

సీ. వెన్నుఁ డిచ్చుపసిండిగిన్నెఁ గైకొని తన్నుఁ, గన్నతల్లికిఁ జూపెఁ జెన్ను మీఱ
రంగైనజలవిలు మెఱుంగుబంగరుచీర, మెఱుఁ గొందుతొడవులు మేనఁ దాల్చి
విరులసరంబులు వేనలిఁ గీలించి, యగురుచందనపంక మలఁది మేనఁ
బరిమళమిళిత మై బహుభోగ్యభోగోప,కరణ మాళయనమందిరముఁ జొచ్చి

తే. శయ్యపై నుండి తనప్రాణసఖిని బిలిచి, విప్రనారాయణుని నీవు వేగ తోడి
తెమ్మనుచుఁ బంచె నద్దేవదేవి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. గోపికాజారునిఁ గొలఁది విలాసిని, స్తనబాహుదృష్టిచింతామనస్కు
విప్రనారాయణు వీక్షించి మ్రొక్కి యా, వెలయాలి నెచ్చెలి పలికె నిట్లు
స్వామి ప్రేమ మెలర్పఁ జయ్యన నినుఁ దోడి, తెమ్మని పంచె నద్దేవదేవి
నినుఁ బాసి త్రుటి యైన నిదురింపలే దింతి, విరహవేదనలచేఁ బొరలు చున్న

తే. దలరువిల్తునివేదన మెలఁగ నీక, రమ్ము లె మ్మని యతనికెల్లమిఁ బూని
యార్పుఁదోడ్కొని చనియె నయ్యతివయనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అంత నవ్విప్రనారాయణుం డానందకందళితహృదయారవిందుం డై యప్పణ్యాసుం
దరీమందిరంబుఁ జొచ్చి శయనగృహద్వారసమీపంబున కరుగుదెంచి యున్న
నమ్మహాత్ముని కద్దేవదేవి యెదు రేఁగుదెంచు చున్నంత.

సీ. ముదుసలి యెదలు గా మునుపటివా రెల్ల, హర్షింపఁగా నమ్మహాత్ముఁ జూచి
కాశ్మీరమృగమదఘనసారయుతపరిమా,ధరయుగ మతని పెన్నురము సోఁక
గాఢసంశ్లేషముఁ గావించి విరహార్తిఁ, దీర్చి తోడ్కొని చని దేవదేవి
చందనం బలఁది పుష్పము లిచ్చి తాంబూల, మొసఁగి పూశయ్యపైనునిచియతనిఁ

తే. పాదసంవాహన మొనర్చి పాడి యాడి, సురఁటి వీవంగ నద్దివ్యసూరి చూచి
యంచయానను గడు గారవించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. దరహాసనుధఁ జిల్కు తరుణిముఖేందునిఁ, జూడ్కు లానందింపఁ జూచిచూచి
మదనాహవోచితమదపూర్తి కాయింతి, యధరబింబామృత మానియాని
తనయనంగజ్వర తాప మారఁగఁ బ్రియ, జిగిబిగికౌఁగిటఁ జేర్చి చేర్చి
రతికేళితమి మీఱ రమణిపాలిండ్లను, బాణిపద్మములచేఁ బట్టిపట్టి

తే. మాటిమాటికి వలరాజు మనికిపట్టు, మేటికోటకుఁ బోటిచ్చె ధాటి మీఱ
విప్రనారాయణుఁడు కడు వేడ్క ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శ్రీదేవదేవీవశీకృతనిజకాయ, మానస నీ కగు మంగళంబు
శ్రీదేవదేవిసంశ్రితసూరితరువల్లి, మాతల్లి నీ కగు మంగళంబు
అతులపురాణపుణ్యశ్లోకశుభగుణ, మందిర నీ కగు మంగళంబు
పరమయోగివిలాసకరదివ్యరూపిణి, మానిని నీ కగు మంగళంబు

తే. మాధవప్రియ నీ కగు మంగళంబు, మధురభాషిణి నీ కగు మంగళంబు
లని నివాళింతు రిరువుర కాప్తు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంత నుషఃకాలమైన రంగేశుని, యర్చకపరిచారకాదిబుధులు
చనుదెంచి గుడిప్రదక్షిణముఁ జేసి సువర్ణ, బలిపీఠకడ భక్తిఁ బ్రణుతిఁ జేసి
పంచమహావాద్యపటహకాహళశంఖ, భేరీమృదంగవీణారవములు
శుభవేణుగీతముల్ సూతమాగధవంది, సుప్రభాతాఖ్యసంస్తుతిరవములు

తే. నెఱసి బ్రహ్మాండభాండము ల్నిండి జగడ, మంగళంబులు నమయింప రంగనాథ
దివ్యభవనకవాటముల్ దెఱచి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంత శ్రీహరికడ కరిగి చూచినఁ దప్త, ధర్మశుద్ధోదకపాత్ర యొకటి
గనఁబడకున్నను గడుభీతిఁ జెంది యా, యర్చకు లేతెంచి యవనిభర్త
కెఱిఁగింప నిచుళాపురీశ్వరుం డారాజు, విని విస్మయముఁ జెంది వీరికన్న
వెన్నునిసన్నిధిఁ గిన్నె మ్రుచ్చిల వేఱు, తస్కరుల్ రా రిది తథ్య మనుచుఁ

తే. బలికి వీరిని దండించి పసిఁడిగిన్నెఁ, గొను మనుచు దండనాథుని కనిన వాఁడు
వారి దండించు చుండెను వరుస ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అయ్యవసరంబున దేవదేవియింటిఘటచేటిక జలాహరణార్థంబుగాఁ జనుచుండి తనతో మైత్రి మెలఁగు చున్నయొక్క యపీచ్యవయస్కుని రాజభటులు దండిం పం గని వానిం డాసి నిరపరాధుండ వగు నీకీరాజదండనం బేమినిమిత్తం బని యడుగ నతండు దాని కిట్లనియె స్వామిసన్నిధితపనీయశుద్ధోదకపాత్ర యొక్కటి యదృశ్యం బగుటం జేసి మా కిట్టి రాజదండనంబు ప్రసక్తం బయ్యె నని చెప్పిన విని రహస్యంబుగా నతని కది యిట్లనియె తత్తఱంబానదమయం బగునొక్క

చషకంబు దెచ్చి విప్రనారాయణుని ప్రియశిష్యుం డగునొక్కమాణవకుండు దేవదేవి కొసంగం జూచితి నాసువర్ణ చషకం బద్దేవదేవితల్పంబునం దలగడమెత్త క్రింద నున్నయది యని యెఱింగించి చనియెనంత నఘ్గటచేటీవిటుండు తద్వృత్తాంతంబు దండనాథున కెఱింగించిన.

సీ. దండనాథుం డంతఁ దగుభటాళిని గూడి, యద్దేవదేవిగృహంబుఁ జొచ్చి
తన్మృదుశయ్యపైఁ దలగడమెత్తకుఁ, గ్రింద నొక్కెడ నున్నగిన్నెఁ జూచి
నగుచుఁ గైకొని విప్రనారాయణుని దేవ, దేవితోఁ గొని చని భూవిభునకుఁ
జూపింపఁ జూచి యాభూపతి యీగిన్నె, నీ కెవ్వ రిడి రని నెలఁత నడుగ

తే. దేవ యీస్వర్ణచషకముఁ దెచ్చి యిచ్చె, విప్రనారాయణుం డని వేశ్య పలుక
నతఁడు నే నియ్యలే దని యనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. వే యన నేల యీవిప్రనారాయణ, ప్రహితుండు బాలకబ్రహ్మచారి
గుణనిధి యళహియమణవాళదాసుఁడు, మాయింటి కేతెంచి మధ్యరాత్రి
యిది నీకు మద్గురుఁ డిచ్చెఁ గొమ్మనుచు మా, కీగిన్నె నిచ్చి తా నేఁగి మరలె
నని వేశ్య పలికిన విని విప్రనారాయ, ణుఁడు పల్కె ని ట్లని పుడమిఱేని

తే. కవనిమాలోకదూత లేఁ దరసి చూడ, గిన్నె నే నియ్యలే దని యున్నయట్లు
పల్కె నటమీఁద నామితభాషి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. దండనాథుఁ డొసంగుతపనీయపాత్ర మ, ర్పించి యర్చకుల నంపించె గుడికి
దేవతాద్రవ్యముఁ దెచ్చి యిచ్చినఁ బుచ్చు, కొంటివి గాన వాల్గంటి నీకుఁ
ద ప్పిది యని చెప్పితగినవిత్తము గొని, దేవదేవిని బంపి భూవిభుండు
నితఁడు స్వర్ణస్తేయి యితనికినుచిత మా, శాస్త్రోక్తదండము సలుప వలయు

తే. ననుచు సభ్యులు వినఁ బల్కి యమ్మహాత్ము, దండనాథుని కావలి నుండఁ జేసి
యురుచిరాంతికపురంబున కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆరేయి నిద్రింప నపరరాత్రమునందు, రాజుస్వప్నమున శ్రీరంగశౌరి
తాను గన్పడి పల్కె ధరణీశ యీవిప్ర, నారాయణుఁడు జగన్మాన్యయశుఁడు
ప్రారబ్ధకర్మానుభవ మి ట్లితని కేను, గావించితిని ననుగ్రహ మెలర్ప
దేవదేవికి గిన్నెఁ దెచ్చి నే నిచ్చితి, నీగిన్నె జోలి తా నెఱుఁగఁ డితఁడు

తే. పాపరహితుఁ డితండు మహాత్ముఁ డనఘుఁడు, ఇతని నర్చించి పంపు మురోర్వీశ వేశ్య
ధనము దానికి మగిడి యిమ్మనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. ఇట్లు రాజున కుపదేశించి శ్రీరంగనాథుం డంతర్హితుం డయ్యె నంత.

సీ. అరుణోదయపువేళ నారాజు మేల్కాంచి, స్వప్నదృష్టరమేశువచనములను
దలఁచుచుఁ బులకితోదారసర్వాంగుఁ డై, యానందబాష్పము లలరు లోలుక
విప్రనారాయణు వీక్షించి యతనికిఁ, బ్రక్రమం బొనరించి ప్రణుతిఁ జేసి

స్వామి దేవరవారికిసామర్థ్య మెఱుఁగక, యపచారపడితి నేకి నది క్షమింపఁ
తే. దగుదు రని పల్కి సకలసత్కారములను, సలిపి యారాజు పనుప నాకిన త్త్వజలధి
యాత్మ పుష్పవనంబున కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె కీ మోద మలర.

వ. అంత భగవదనుగ్రహామృతాసారప్రక్షాళితాభ్యుపగతప్రారబ్ధకర్మశకలశంకాపంకలేశుం డైనవిప్రనారాయణుం డాత్మవిహితకృత్యంబుఁ దలంచి మిగుల ననుతపించి విషయవిరక్తుం డై యగమ్యాగమనప్రాయశ్చిత్తార్థంబు గా, శ్లో॥ ఏతత్పశ్చమహాపాపప్రాయశ్చిత్తం మనీషిభిః । నిర్ణీతం భగవద్భక్తపాదోదకనిషేవణమ్॥ అనియును, శ్లో॥ తిస్రఃకోట్యర్ధకోటీచ తీర్థాని భువనత్రయే । చక్రాఙ్కితస్య విప్రస్య పాదే తిష్ఠంత్యసంశయః॥ అనియును బురాణప్రసిద్ధంబు గావున, శ్లో॥ అర్థపఞ్చకతత్త్వజ్ఞాః పఞ్చసంస్కారసంస్కృతాః । ఆకారత్రయసంపన్నా మహాభాగవతాః స్మృతాః॥ మహాభాగవతా ఏవ వైష్ణవా నేతరాః స్మృతాః॥ అని పారాశర్యోత్తరఖండప్రసిద్ధంబు గావున నర్థపంచకాభిజ్ఞత్వపంచసంస్కారసంస్కృతత్వాకారత్రయసంపన్నత్వాదిలక్షణలక్షితు లగు శ్రీమహాభాగవతుల శ్రీపాదం బుజ్జీవించి పరమపవిత్రుండ నయ్యెద నని తలంచి తదనంతరంబ దిక్కులేన దురాత్మనా' మ్మనియెడున్యాయంబున గ్రామకులాదినిమిత్తాగతం బగునామం బనర్థహేతు వగుటంజేసి, శ్లో॥ యస్యమూర్ధ్ని స్థితం యావద్వైష్ణవాఙ్ఘ్రిరజః శ్శుభమ్ । గఙ్గాదిసర్వతీర్థాని తావత్తిష్ఠం త్యసంశయః॥ అనియును, శ్లో॥ నిరపేక్షం మునిం శాన్తం నిర్వైరం సమదర్శనమ్ । అనువ్రజా మ్యహం నిత్యం పూయేయేత్యఙ్ఘ్రిరేణుభిః॥ అని భగవంతుం డగునారాయణునకుం బ్రార్థనీయం బై పరమపవిత్రం బగు శ్రీవైష్ణవాఙ్ఘ్రిరజోవ్రజంబు తనకు నిరూపకనామంబు గా 'భక్తాఙ్ఘ్రిరేణు'వనియును 'తొండరడిప్పొడియాళ్వా'రనియును దివ్యనామంబులు ధరియించి తృణీకృతేతరపురుషార్థుం డై ధారకపోషకభోగ్యత్రయంబు భగవంతుం డని తనమనంబున విశ్వసించి భగవదనుగ్రహంబుచే నజ్ఞాననిరోధకజ్ఞానానందకందళితహృదయారవిందుం డై హరిప్రసాదసాక్షాత్కృతపరవ్యూహవిభవాంతర్యామ్యర్చారూపగుణవిభూతిచేష్టితుం డై భగవదనుగ్రహప్రాప్తపరభక్తిపరజ్ఞానపరమభక్తిసంపన్నుం డయి 'తిరుమాలై' 'ప్రబోధకి' యను రెండుదివ్యప్రబంధంబు లానతిచ్చి స్వయపరమకృపచే సర్వచేతనోజ్జీవనం బానర్చి వైభవంబు చాలించి యర్చాస్వరూపంబు ధరియించి యుండె. అమ్మహాత్ముండు శబ్దాదివిషయవిరక్తుం డైనయుత్తరక్షణం బద్దేవదేవియు నట్లుండం దలంచి రసవిశేషస్పర్శనంబున నినుము హేమించుకరణి దదీయదివ్యాంగసంస్పర్శనంబునఁ దత్పాదాబ్జానవరతసేవాభజనప్రభూతసమయసముదితప్రభాకరమండలనిశ్శేషనిరస్తనిఖిలజన్మార్జితసంచితప్రారబ్ధాదిభేదభిన్నప్రభూతపాతకాంధతమస్క

యై ‘జ్ఞానీత్వాత్మైవమేమతః’॥ అనుగీతోక్తక్రమంబుగా భగవదాత్మభూతుండును బరమభాగవతాగ్రగణ్యుండును నగు శ్రీవిప్రనారాయణుని శ్రీపాదపద్మంబులయం దమందంబుగా నశ్రాంతంబు తా నొనర్చు స్వకీయజనానివార్యపరిచర్యచే సంతుష్టాంతరంగుం డగు శ్రీరంగనాథుండు, శ్లో॥ అనన్యదేవతాభక్తాః యేమద్భక్తజనప్రియాః। మామేవ శరణం ప్రాప్తా స్తే మద్భక్తాః ప్రకీర్తితాః॥ అనియును, శ్లో॥ మమమద్భక్తభక్తేషు ప్రీతిరభ్యధికాభవేత్॥ అనియెడు నిజదివ్యసూక్తిక్రమంబున ననుగ్రహపూర్వకంబుగాఁ గటాక్షింపఁ దదీయదివ్యకరుణాకటాక్షవీక్షణంబులచే స్వస్వరూపవిరోధిస్వరూపోపాయస్వరూపపురుషార్థస్వరూపరూపార్థపంచకజ్ఞానవతి యై భగవదనన్యార్హశేషత్వానన్యశరణత్వానన్యభోగ్యత్వరూపాకారత్రయంబును నవికలంబును నచలంబును నకళంకంబును నగు కలిమి లభించిన సమస్తసాంసారికసంగంబులు విడనాడి స్వసంపాదితధనకనకప్రవాళమౌక్తికమాణిక్యమహనీయాభినవానర్ఘ్యభూషణక్షౌమాంబరాస్తరణాసనశయనీయాదిసమస్తద్రవిణంబులు శ్రీరంగభర్త కర్పించి తదీయదివ్యమంగళవిగ్రహోత్సవాద్యనుభవజనితప్రీతికారితతదీయమందిరానవరతసమ్మార్జనాదికైంకర్యంబు లొనర్చుచుఁ దదీయతీర్థప్రసాదంబుల నుజ్జీవించుచు గుణానుభవకైంకర్యపరు లగు శ్రీమహాభాగవతులం జూచి నిరుపాధికసకలవిధబంధువులఁ గాఁ దలంచుచుఁ గొన్నిదినంబు లుండి శ్రీభక్తాంఘ్రిరేణు మహాదేశికప్రాప్తమహోన్నతస్థానంబు లభించి సుఖంచు చుండె నంత.

సీ. భక్తాంఘ్రిరేణుప్రభావ మవాఙ్మనోగోచర మార్యులు కూర్మిఁ బలుక
విన్నంత కన్నంత వెన్నునికరుణచేఁ, దెలియ వచ్చినయంత తేటపడను
జెప్పితిఁ గావునఁ దప్పుల నెంచక, పరమకారుణికు లౌభాగవతులు
సాహసం బిది కృప క్షమియింపఁ దగుదురు, తల్లిదండ్రులు బాలకజాడ్యమట్లు
తే. సారసాక్షు మీపాదసరసిజముల, నమ్మి యున్నాఁడ నెమ్మది నిమ్ముఁ దక్క
వేఱుపాయ ముపేయము వెదక ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.

శా. శ్రీమత్కాంతిమతీతనూజ సకలశ్రేయోనిదానోదయా
భూమప్రాభవకేశవార్యహృదయాంభోజాతసూర్యోదయా
కామక్రోధమలీనమానసజనగ్రామాతిదూరాదరా
స్వామీ శ్రీయతిరాజశేఖర హృదబ్జస్ఫారదామోదరా.

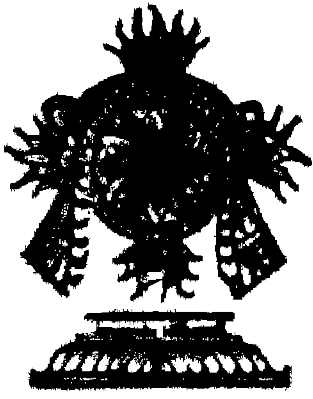
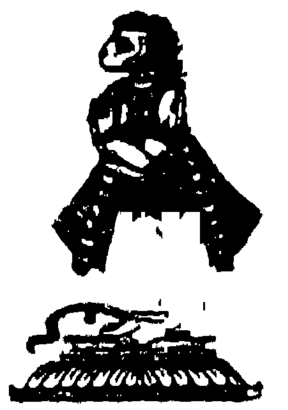
క. శ్రీభట్టనాథగోదా, శోభితదివ్యప్రబంధసుజుష్టమనస్కా-
శ్రీభూతనగరభాగ్య, ప్రాభవభక్తాంఘ్రిరేణుపదకమలాత్మా.

మాలినీవృత్తము. సరళజనశరణ్యా సప్తలోకవరేణ్యా
పరిచితగురుకాండా భాగినేయత్రిదండా

గురుకుశలచరిత్రా ౹ కూరపాంభఃపవిత్రా
సరసిజదళనేత్రా ౹ సజ్జనస్తోత్రపాత్రా.

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవపరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వానగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైనయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం బూర్వభాగంబునందు శ్రీభట్టనాథప్రభావదర్శనంబును, గోదాభ్యుదయకల్యాణకీర్తనంబును, విప్రనారాయణలీలామహోదయవర్ణనంబును, అమ్మహాత్మునివైరాగ్యాదిప్రపంచకథనంబును, దేవదేవీవిరక్తిముక్తిసూచనంబు నన్నవి ద్వితీయోల్లాసము

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

పూర్వభాగము.

తృతీయోల్లాసము.

మద్రంగపదస్థిర
ధామా వజ్రత్రిదండధరకరకమలా
రామానుజ భూమగుణ
స్తోమా సంపూర్ణకామ సుజనారామా. 1

ధర్మవర్ముఁ డనురాజు కూఁతురు శ్రీరంగరాజును బెండ్లాడుట.

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. చారుమరుద్వృధాజల మాని వాయువు, లేదెస విసరు నెయ్యెడ వసించు
ధన్యుల కగు ముక్తి తత్తీరవాసుల, కపవర్గసంసిద్ధి కడుగ నేల
నట్టివైభవముచే నలరారు కావేరి,తీరమునందున దివ్యసౌధ
మణిమయప్రాసాదమందిరగోపుర,ప్రాకారపరిఘాదిభాసురంబు

తే. బ్రాహ్మణక్షత్రిసూరుజపదజయుతము,రత్నజపాళింబు నిచుళాపురంబు వెలయు
భాస్వదమరావతీపురిపగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 3

సీ. ఆపట్టణం బేలు నర్కవంశ్యుఁడు చోళ,వసుధాధిపతి ధర్మవర్ముఁ డతని
కుదయించె నొకపుత్త్రి యుర్వి నీళాంశమై, పాలవెల్లికిఁ దొల్లి పద్మపగిదిఁ
గలితాభినవచంద్రకళయట్లు సంతత,పరివర్ధమాన యై బాలికలను
గూడి యాడుచు నైనఁ గూర్మితో శ్రీరంగ,రాజకల్యాణవిగ్రహముఁ దలఁచి

తే. కన్నులానందబాష్పముల్ గ్రమ్ముకొనఁగఁ,బులకితాఖిలగాత్ర యై పొసఁగ నతని
భవ్యనామము లక్కన్నె పలుకు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంతట నవయౌవనారంభదశఁ జెంది, యుద్యానవనమున నొక్కనాఁడు
చని యందుఁ జెలులతో సౌరభమిళితపు,ష్పములు గ్రహించుచుఁ బాడియాడి

యలసి పుష్పప్రవాళాంచల్లతావృత,వృతివాటికలందు విశ్రమించి
రంగరాజచటికి రంగుగా వేఁటాడ, విచ్చేయఁ దద్దివ్యవిగ్రహంబుఁ
తే. జూడ్కు లలరంగఁ గని మ్రొక్కి చోళరాజు,కన్య కామించి కందర్పకరవిముక్త
పుష్పనారాచవేదనఁ బొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 5
సీ. శ్రీరంగనాథుని త్రిభువనమోహన,దివ్యమంగళమూర్తి దీప్తిఁ జూచి
యతని కౌఁగిలిఁ జెంది యసమాస్త్రబాణవే,దనమాని సుఖియింపఁ దలఁచి మదిని
యచటినుండే తెంచి యాత్మీయనిలయముఁ,జొచ్చి తచ్చింతచే సుఖము లేక
తనదివ్యశయనీయతలమునఁ బవళించి, భోజనమజ్జనభూషణాది
తే. వాంఛ విడిచిన నాధర్మవర్మనృపతి,చూచి మృదుమధురోక్తుల సుతను జాల
ననునయించుచుఁ బ్రీతి నిట్లనియె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అమ్మ నీ వెన్నది నభిమత మెయ్యది, దైనఁ జేసెద సందియంబు మాని
వాక్రువ్వ మని చోళవసుధాధిపుఁడు పల్కఁ,దండ్రి కిట్లనియెను దనయ మఱలి
యార్య యుద్యానవిహారార్థమే నాత్మ,సహచరీజనములోఁ జనిన నచట
శ్రీరంగపతి దన శ్రీమూర్తిఁ గాన్పించి, నామానసముఁ గొని నన్నుఁ దనకు
తే. మరులుకొల్పెను మన్మథమన్మథునకు,నన్నిపు డొసంగు నాప్రాణనాథుఁ డతఁడు
పరుని నే నొల్ల నని కన్య పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 7
వ. అని యిప్పగిది నప్పైదలి ముప్పిరిగొన్న మోహంబునం జెప్పిన విని యప్పుడు. 8
సీ. భగవంతుఁ డారంగభర్త భక్తవిధేయుఁ, డతని వృత్తాంత మంత దెలిపి
యతనియభీప్సిత మరసి వచ్చెద నని, ధర్మవర్ముఁడు రంగధామ మొంది
ప్రణమిల్లి శ్రీరంగభర్త కావృత్తాంత, మంతయుఁ దెలిపిన హర్ష మొంది
రంగరాజనియె నారాజున కీరీతి, నీవు ధార్మికుఁడవు నీదుపుత్రి
తే. మన్మనోరమ యింక వేయుమాట లేల,పొమ్ము తోడ్కొని రమ్ము మాకిమ్ము సుతను
జేయుమీ పెండ్లి యని హరి చెప్పె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. ఇత్తెఱంగున రంగనాథుం డానతిచ్చిన విని నృపపుంగవుండు పుత్రికామంగళోత్సవ
సూచకంబుగాఁ బట్టణంబు శృంగారించుటకై నిజప్రధానుల కాజ్ఞాపించిన నప్పుడు.
సీ. ఆధర్మవర్మమహారాజశాసన,మాల్యము తలఁ దాల్చి మంత్రివరులు
రథ్యల విపణుల రాజమార్గంబుల, సన్నిధివీథులఁ జక్కఁ జేసి
శోధించి యంతట సురభిచందనజల,సేచనం బొనరించి సిరుల మించి
ముత్తియంబులఁ బూలముగ్గులు వెట్టించి, రత్నమాలికల ద్వారములఁ గట్టి
తే. పంచరంగులఁ బూర్ణకుంభముల నిలిపి, లలితరంగేశపురి యట్లలంకరించి
రాజునకుఁ జెప్పి రామంత్రిరాజు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మఱియు రంగవిమానమండపప్రాకార,వరపురద్వారకవాటములను
సురభివిచిత్రప్రసూనమాల్యములచే, లలితరత్నాళి నలంకరించి

ప్రతివీథి రాత్రి ప్రభాసిద్ధికై మణి, దీపవృక్షముల నెల్దెసల నాటి
ద్వారపార్శ్వములందుఁ దప్తచామీకర, కదళికాస్తంభయుగ్మముల నిలిపి
తే. చంద్రపుష్కరిణీతటోద్యానకల్పతరువులందు విచిత్రపతాకములను
జాలఁ గట్టించి రారాజసచివు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 12

సీ. చందనాగురుధూపజాతధూమస్తోమ మంబరమునం దభ్రవిభ్రాంతి సలుప
భూరిభేరీశంఖపూర్ణధ్వనుల్ మించి, గర్జితస్వనశంక గారవింపఁ
బ్రాకారగోపురబహువిధమణిదీప్తి, యింద్రాయుధద్యుతి నేర్పరింప
ఘనవిమానాగ్రభాగములందుఁ గాంతలు, మెఱపుఁదీఁగలచాయ మెఱయుచుండఁ
తే. బురమయూరము వీక్షించి పురులు విచ్చి, నృత్యకేళి యొనర్చును నిత్యమార్య
వినుతరంగేశకల్యాణవేళ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 13

సీ. రంగవైభవరంగ రంగదభంగవిహంగతురంగ వయ్యాళిరంగ
తుంగరథాంగ ముద్దులరంగ మోహన, రంగ శుభాంగ సారంగవరద
దురితవిభంగ కస్తూరిరంగ దయాంత, రంగ భుజంగమరాజశయన
రంగనాయక యని పాడ కీరంబులు, శారికలును రంగశౌరి కడను
తే. రంగనామామృతము చిల్కసంగ ముడిగి, కర్ణపుటములఁ గ్రోలుచు గాసిఁ బాసి
పెండ్లికొమరునిఁ జూతురు పెద్ద లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆమ్నాయములు వైష్ణవాగ్రణుల్ చదువంగ, సుజనులు చూచి సంస్తుతులు సలుప
వందిమాగధసూతబృందము ల్పొగడంగఁ, గనుమ్రోల సొంపుగా గణిక లాడ
మహనీయకల్యాణమండపమధ్యస్థ, సింహాసనమునందుఁ జెలువు మిగులఁ
పేరోలగం బున్న పెండ్లికుమారునిఁ, గస్తూరిరంగనిఁ గన్నులారఁ
తే. జూచి వచ్చిన మంత్రి యాచోళనృపతి, వేగ నిచుళాపురంబున కేఁగి యందు
దేవి కాకృత్య మంతయుఁ దెలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంత నద్దేవియు నాత్మపుత్రికి వివాహోచితాలంకృతు లొదవఁ జూచి
యారాజు వార్తించి యక్కన్నియను రత్న, శిబికయం దెక్కించి సిరుల మించి
తన దేవియును దాను దగువాహనము లెక్కి, సామంతనృపులు పార్శ్వములఁ గొలువ
చతురంగబలములు సచివపురోహిత, నైగమనగరజనంబుఁ గదలి
తే. ప్రీతి వీశేర శంఖభేరీమృదంగ, పటహనాదము బ్రహ్మాండఘటము నిండ
వచ్చి శ్రీరంగపుఁ బ్రోలు చొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. గురుపురోహితమంత్రివరులతో జను దెంచి, గుడికడ యానము లుడిగి రత్న
చతురంతయానస్థ సుతిని గడపను, మెల్లమెల్లనఁ జని యుల్ల మలరఁ
దలిదండ్రు లిరువురుఁ దపనీయమణిమయ, కల్యాణమండపాంగణమునందు
యానము డిగ్గించి యాశశాంకవదన, పూర్ణేందుముఖి యైన పుత్రి చెట్టఁ
తే. బట్టి తోడ్కొని చని రంగభర్త కడను, నిలుప నద్దేవి యొప్పెను నీలజలద

జాలకలితతటిల్లతలీల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 17
సీ. జనకుఁ డా శ్రీరామచంద్రభూజానికిఁ, బ్రీతి మున్ సీత నర్పించినట్లు
ధర్మవర్ముఁడు తనతనయను సలిలధారాపూర్వకముగ శ్రీరంగభర్త
కర్పింప నక్కన్నియను బాణివరణము, చేసి హర్షించె లక్ష్మీనరుండు
సుమవృష్టి గురిసెను సురదుందుభులు మ్రోసె, పాడిరి గంధర్వపతులు మింట
తే. నాడి రచ్చరలు మహర్షు లభినుతించి, రఖిలచేతనులకు సుఖ మతిశయిల్లెఁ
జోళనృపపుత్రికల్యాణవేళ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 18
వ. తదనంతరంబ. 19
సీ. మున్నూటయెనుబదిముఖ్యసువర్ణతం,డులభారములు హేమడోలికలును
నవరత్నమయభూషణము లమూల్యము లైన,మౌక్తికహారము ల్మానికములు
భద్రగజంబులు బహుమణియానము, లశ్వగోవృషరాజవాదికములు
ధన్యస్వలంకృతదాసదాసీజనుల్, చంద్రోల్లసచ్ఛత్రచామరాదు
తే. లన్ని కూఁతున కొసఁగి పర్యాప్తి గనక, తనదుసర్వస్వ మారంగధామునకును
భక్తి నర్పించె నాభూమిభర్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 20

తిరుప్పాణియాళ్వారులవైభవము.

తిరుప్పాణి-త. శ్లో॥ కార్తికే రోహిణీజాతం శ్రీపాణిం నిచుళాపురే।
శ్రీవత్సాంశం గాయకేన్ద్రం మునివాహన మాశ్రయే॥

వ. అయ్యవసరంబున నిచుళాపురాపరనామధేయం బగుతిరువరయూ రనుదివ్యదేశం బునందుఁ గార్తికమాసంబున రోహిణీనక్షత్రంబునందుఁ బంచమవర్ణంబున శ్రీవత్సలాంఛనాంశంబుచేత శ్రీపాణియోగీంద్రుండు హసంతికారవిందంబుచందంబున నవతరించి నిర్హేతుకజాయమానభగవత్కటాక్షవీక్షణంబులచేఁ బరమసాత్త్వికుం డై పరమపురుషార్థలక్షణమోక్షైకప్రయోజనుం డై భగవదనుగ్రహప్రాప్తతత్త్వజ్ఞానసంపన్నుం డగు శ్రీనారదమునీంద్రునిమాఁకి 'ఏవముక్త్వాతు మాతఙ్గం రాక్షస శ్శరణఙ్గతః' అన్నక్రమంబుగా శరణాగతుం డగు బ్రహ్మరాక్షసు నుద్దేశించి, శ్లో॥ యన్మయా పశ్చిమ జ్గీతం స్వైరం కైశిక ముత్తమమ్।ఫలేన తస్య భద్రం తే మోక్షయిష్యతి కిల్బిషాత్॥ అను కైశికపురాణోక్తక్రమంబున బ్రహ్మరాక్షసునియందు యజ్ఞాంగలోపాగతదోషంబుఁ బరిహరించి రక్షించుపరమభాగవతునికై వడి భగవద్గానవిద్యాసార్వభౌముం డై శ్రీపరమాత్ముం డగునారాయణునిం బ్రక్రమించుచు సామగానంబు సల్పుచు నిత్యసూరులం దొక్క రి ట్లవతరించిరో యనఁ దగుదివ్యచరిత్రంబులు సలుపుచు శ్రీపాణియోగీంద్రుం డుభయకావేరీమధ్యదేశంబు తనపాదంబులం ద్రొక్కఁగూడ దని తలంచి యవాచీనకావేరీదక్షిణతీరంబునం దుండి స్వవర్ణోచితంబుగా భగవన్మందిరద్వారాభిముఖుం డై శ్రీరంగనాథశ్రీపాదారవిందంబులఁ దనడెందంబునం గ్రందుకొన నిలిపి తదనుభవ

తిరుప్పాణాళ్వారులు.

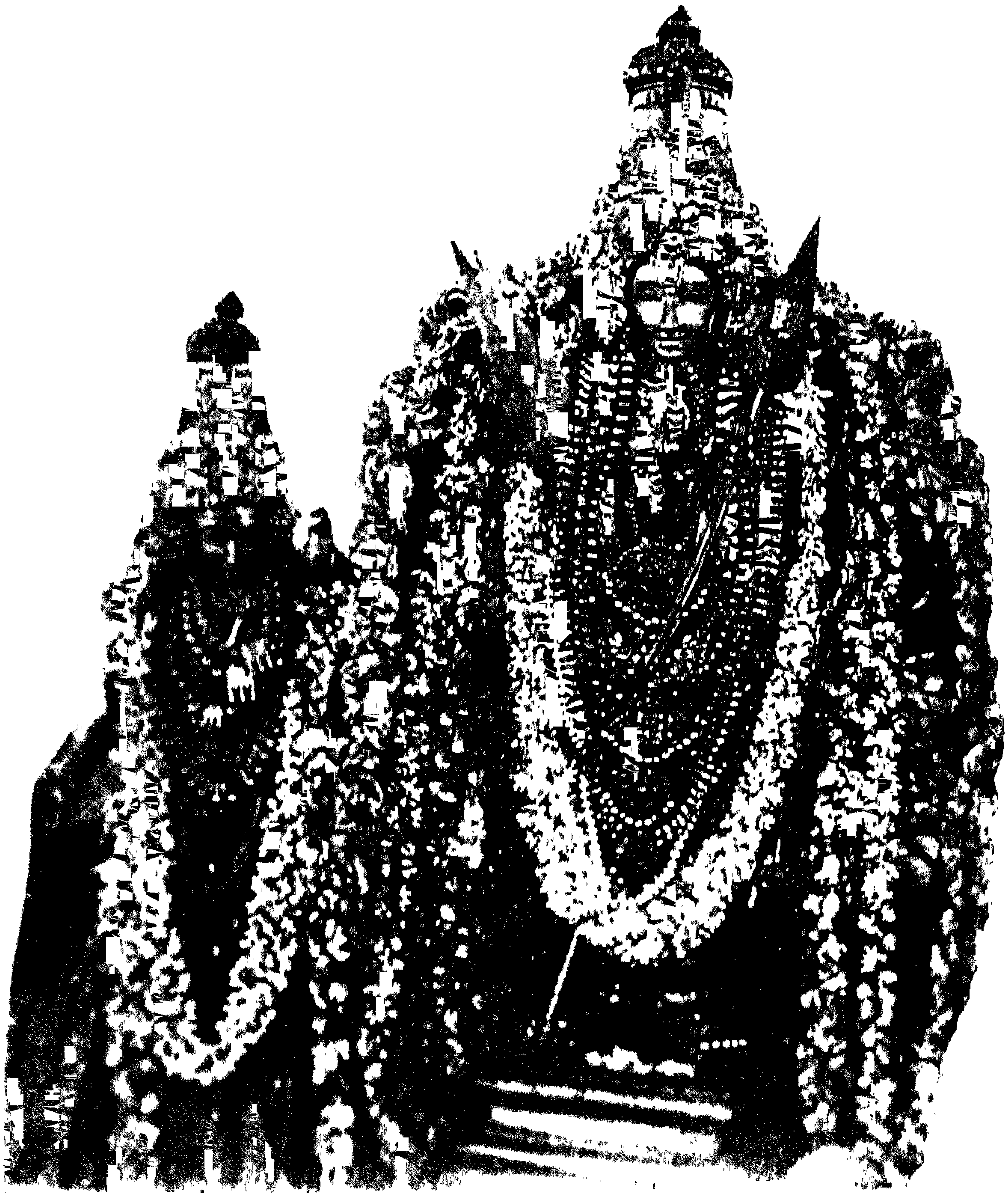
జనితానందసందోహకందళితహృదయారవిందుం డై యొకపాణిపల్లవంబుచే వీణ మీటుచుఁ బెఱకేలఁ దాళంబుఁ గీలించి వాయించుచు భగవంతుం డగునారాయణునిదివ్యకల్యాణగుణచేష్టితంబులం బాడుచు నాడుచు భగవద్ధ్యానజనితాహ్లాదవివశసర్వాంగుం డై యున్మత్తునిపగిది వికవిక నగుచు నేడ్చుచుఁ ద్రెళ్లుచుం ద్రుళ్లుచుఁ బ్రేమప్రేరితుం డయి సారెసారెకుం గేల్మోడ్చుచు భ్రాంతునిపగిది నిటునటుఁ బరిభ్రమించుచుఁ దద్దివ్యనామంబులం గీర్తించుచుం దద్వైభవం బెంచుచుఁ దదీయదివ్యమంగళవిగ్రహానవరతభావనాసక్తచిత్తుం డై యున్నయంత శ్రీరంగనాథుం డమ్మహాత్మునియందుఁ బ్రసన్నుం డయి యున్నం జూచి శ్రీరంగనాయకి శౌరి కిట్లనియె మనకుం బరమాంతరంగభక్తుం డగునిమ్మహాత్ముం డస్మ్సం దిగబాహ్యప్రదేశంబునం దుండం దగఁడు గాన మనసన్నిధానంబునకు రప్పింపుమని ప్రార్థింప నద్దేవదేవుం డమ్మహాత్ముని దమసన్నిధికి రమ్మని పలుమారు తానతీయ నాసాత్వికపుంగవుండును స్వరూపానురూపనైచ్యంబుచేతను స్వవర్ణానుగుణనైచ్యంబునను భగవదాలయంబుఁ జొరవెఱచి విశ్లేషించి యున్నంత భగవంతుం డగునారాయణుం డాత్మీయకృపాతిశయంబున నిజనిరంకుశస్వాతంత్ర్యంబునం దనకుఁ దిరుమంజనకైంకర్యంబు సేయుచుండు శ్రీలోకసారంగమహామునీంద్రునకు స్వప్నంబునందుఁ దన్నుం గానిపించి యిట్లనియె మహాత్మా నీవు శ్రీపాణియోగికడకుం జని జన్మజాతినైషమ్యంబు మాని గరుత్మంతుండు నన్ను వహించుకరణి నమ్మహాభాగవతాగ్రణి న్నిజభుజస్కంధపీఠంబున నెక్కించుకొని వేగ మత్సమీపంబునకుం దోడ్కొని రమ్మని యాజ్ఞాపింప నా శ్రీలోకసారంగమహామునియు మేల్కాంచి యాస్వప్నార్థంబుఁ దలంచి 'అద్యమే సఫలం జన్మ సుప్రభాతాచ మేనిశా' యనున్యాయంబున మిగుల సంతసించి శ్రీకావేరీనదియందవగాహనం బొనర్చి కాలోచితవారిశాసనంబులు దీర్చి 'సుదూరమపి గన్తవ్యం యత్ర భాగవత స్థితిః' అనియెడున్యాయంబున దూరస్థితుం డగు శ్రీపాణియోగీంద్రునిం గాంచి 'తాళుం తడక్కయ్యుం కూప్పి' సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి మహాత్మా శ్రీరంగధాముండు నిజసన్నిధికి నిన్నుఁ దోడ్కొని రమ్మని దాసునకాజ్ఞాపించెం గావున వచ్చితిని మీరలు స్వామిసన్నిధికి విచ్చేయ వలయు నని విన్నవింప శ్రీపాణియోగీంద్రుండు మహాత్మా భగవన్నివేశప్రవేశోచితంబు లగు నాల్గుజాతులందుఁ బుట్టినవాఁడనుం గా నతినీచుండ జ్ఞానహీనుండ నగునట్టినేను బరమపవిత్రంబును బరమభాగవతస్థానంబును బ్రత్యక్షపరమపదంబు నగు శ్రీరంగనాథునిపురంబు నిష్పాదంబులచేఁ ద్రొక్క నోల్లనని వెనుక కడుగు లిడుచు భయపడుచున్న నమ్మహాత్మున కమ్మునీంద్రుం డిట్లనియె స్వామీ మీర లట్లు దలంచితి రేని యస్మద్భుజపీఠారూఢుల రై రమ్మని ప్రార్థించి న్యస్తభరుం డగునప్పాణియోగీంద్రుని నిజభుజంబులం దెక్కించుకొని యాతివాహకులు ముక్తపురు

షునిం దోడ్కొని తిరుమామణిమండపంబుఁ జేర్చువిధంబున శ్రీరంగనాథునిసా
న్నిధ్యంబునం జేర్చె నంత శ్రీరంగనాయకుండు నిత్యదరిద్రునకుఁ బెన్నిధి గాన్పిం
చినచందంబున నిజదివ్యమంగళవిగ్రహంబు నమ్మహాత్మునికిం గన్పింపం జేసిన నవ
రత్నఖచితతప్తచామీకరకిరీటకేయూరకుండలుండును బ్రలంబమానహారకౌస్తుభహా
రుండును శ్రీవత్సలక్ష్మీకౌస్తుభాలంకృతవిశాలవక్షుండును వైజయంతీవనమాలా
లంకృతుండును స్వర్ధునీమృణాళతంతుసంతానాతిధవళయజ్ఞోపవీతుండును గల్ప
శాఖోపమాననిజభుజాకల్పశంఖచక్రగదాసిశార్ఙ్గాద్యనేకదివ్యాయుధుండును బా
లభాస్కరప్రభాభాసమానపీతాంబరధరుండును విచిత్రరత్నఖచితతప్తకాంచన
కాంచీమోదరబంధనశింజానుమంజుమంజీరాద్యపరిమితదివ్యభూషణభూషితుండు
ను నై యుగపదుదితరాకాచంద్రసహస్రచంద్రికాతిధవళం బయి యనల్పం బ
గు శ్రీమదనంతతల్పంబున స్వభక్తరక్షణదక్షం బగుదక్షిణహస్తం బుపధానంబు
గా నుంచి ప్రసారితేతరదీర్ఘభుజుం డై హలకులిశాంకుశాదిదివ్యలక్షణలక్షితం బగు
శ్రీపాదారవిందద్వయంబు సాచి భూనీళాదిదివ్యమహిషివర్గంబు శ్రీపాదసేవ సలు
పుచుండ శ్రీమదనంతగరుడవిష్వక్సేనాదినిత్యసూరినికరనిషేవ్యమానుం డై పవ
ళించి యున్నపరమపురుషునిం గాంచి మిగుల హర్షించి తిలకించి పులకించి స్తనం
ధయబాలకుం డాత్మీయజననియుతరావయవంబు లపేక్షింపక స్వోజీవనార్థంబు
స్తనాగ్రంబునందు నిజాస్యం బుంచుగతి శేషిత్వభోగ్యతోపాయత్వపరిపూర్తి
వహించి మించుశ్రీపాదపద్మంబు లాదిగా శిఖపర్యంతంబు శ్రీహరిదివ్యమంగళ
విగ్రహం బనుభవించి తదనుభవజనితప్రీత్యతిశయంబుచేఁ దా ననుభవించినయ
నుభవం 'బమలనాధపిరా' ననునొకదివ్యప్రబంధంబుచే నావతిచ్చి సకలచేతనోజ్జీ
వనం బొనర్చి యానందించుచుండ శ్రీరంగనాథుండు కురువేగుఁ దన్మాలమ్ము శ్రీక
తో నాదరించుకొలంది నమ్మహాత్ముని దివ్యదేహంబుతో నంగీకరించిన భగవత్స
న్నిధానవర్తు లందఱుం గనుంగొన నప్పరమభాగవతసత్తముం డంతర్హితుం
డయ్యె నంత. 21

—•—•— తిరుమంగైయాళ్వారులవైభవము. —•—•—

తిరుమంగై-త. శ్లో॥ కార్తికే కృత్తికాజాతం చతుష్కవిశిఖామణిం।
షట్ప్రబన్ధకృతం శార్ఙ్గమూర్తిం కలిహ మాశ్రయే॥

సీ. చోళదేశమునందు సురుచిరం బగుతిరుక్కురయలూరను మ్లేచ్ఛకులమునందుఁ
గార్తికవరకృత్తికాతారయందు శ్రీహరిదివ్యచాపశాఖాంశమునను
బాలుఁ డొక్కఁడు పుట్టె నీలవర్ణుం డని, తండ్రి పేరొసఁగె నతడు వారిజకు
వాసరక్రమమున నర్థిల్లి యతఁ డపీ,చ్యవనుస్కు డగుచు స్వరశాస్త్ర
తే. పుష్పనారాచవేదనఁ బొంది కుంది, జారవిద్యలఁ గాలము జరపుచుండ
చోళభూపతి నొకనాఁడు చూచె ననుచు, వారిభీకరుఁ డని మోద మలర.

తిరుమంగయాళ్వారులు.

సీ. నీలజీమూతాళికి నిగ్గు లనఁగఁ జాలు, మెఱుఁగు చామనిచాయ మేనివాని
వజ్రమయం బగు నవకకిరీటముఁ బోలెఁ, దల సిగ్గోష్ణీషముఁ దాల్చువానిఁ
గెందామరలసొంపుఁ గేరు కన్నులవానిఁ, గలితసూర శ్రీముఖంబువానిఁ
బరిఘోపమాజానుబాహుయుగ్మము వాని, నవసితవారవాణంబువాని
తే. రమ్యకటితటపటుక సారంబువానిఁ, గంధృతోజ్జ్వలఖేటఖడ్గములవాని
నీలనాముఁ జూచె భూపాలుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. రూపమున భీకరాకారుఁ జూచి వీఁ, డసహాయశూరుఁ డుగ్రాహవమునఁ
బరకాలుఁ డని మది భావించి సభయందుఁ, గూర్చుండ నియమించి కుశల మడిగి
యతని యాగమనకృత్యముఁ దనియోక్తులఁ, దెలిసి యాతని కొకదేశ మిచ్చి
కొంత బలంబుతోఁ గొలువ నియోగించి, బహుధనభూషణాంబరము లొసఁగి
తే. ప్రీతిఁ బరకాలుఁ డని పేరు పెట్టి యతనిఁ, జోళనృపుఁ డంపఁ జను దెంచి నీలనాము
డుండు తన దేశ మేలుచు నుండెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 24

వ. ఆసమయంబున నం దిరువాలి తిరునా డను దేశంబున నం దొక్కచో నతిగంభీరనిర్మల నీరపూరితంబును నవలకమలకల్హారకైరవనీలోత్పలాదిసుగంధబంధురంబును సద్యస్సముల్లసదరవిందస్యందమానమకరందపానమత్తమిళిందసుందరీసందోహమధుర గీతమంగళంబును బిసకిసలయచ్ఛేదఖాదనోన్మత్తకలహంసకారండవచక్రవాకబకకోకక్రౌంచాంచితక్రేంకారసంకులంబును సముచితస్వకీయాంగనాసంగముత్కంఠిత కమఠపాఠీనాదిజలజంతుసంతానసముల్లుంఠనాకుంఠితకల్లోలమాలా నీలాప్యాయిత కూలవిలసత్తరుగుల్మలతావితానప్రకాశితంబును ధవళతరాసంఖ్యేయశంఖశుక్తి ముక్తాసక్తబృందారకద్వంద్వవిహరణాన్వితమవిపులపులినంబును నిఖిలర్తునిత్యని షేవ్యమాణతీరగుహానేకభూరుహప్రకరపతితపతిత్పతిష్యమానపుష్పఫలప్రవాళ మంజరీపురంజితంబును సకలమనోనయనాభిరామంబు నయి యొప్పుచున్న యొక్కపద్మాకరంబుఁ బొడఁగని రంభోర్వశీమేనకాద్యనేకాప్సరస్సమూహం బేతెంచి యందు జలక్రీడ లాడుచుండం జూచి యరవిందమందిర యగు నిందిరాసుందరి యమందానందంబు డెందంబున నగ్రందుకొన నప్సరోరూపంబు ధరించి వారితోడం గూడి క్రీడించుచుఁ బుష్పాపచయంబు సల్పుచున్నంత నద్దేవిని విడిచి వారలరిగిన యథేచ్ఛం జనిన నా శ్రీదేవియు మనోహరం బగు మనుష్యస్త్రీరూపంబు ధరియించి కుముదకుసుమంబుఁ గేలు దమ్మిం గీలించి సవిలాసంబుగాఁ జూచుచు నేకాకిని యై యున్న యెడఁ బ్రకటప్రకాశవిశంకటరత్నశిలాశకలసంఘటితహాటకప్రాకారగోపురమండపమందిరాదిసుందరం బయి మానసీయమంగళదేవతాలింగ నారంగదంతరంగరథాంగపాణికింబరమమంగళవాసం బగు తిరుణాంగూ రను దివ్యదేశంబునం గీభిషగ్వరుం డై నయొక మహాభాగవతోత్తముం డనుష్ఠానార్థంబుగాఁ జనుదెంచి గత్తీరంబునఁ జింతించుచున్న యక్కుమారీరత్నంబుం జూచి విస్మయం

బంది నీ వెవ్వరిదానవు శరభశార్దూలపుండరీకగండకవేదండకుండలీప్రముఖదు ర్దంతుమండలప్రచండతరుషండమండితం బై నయిప్పుండరీకాకరంబునకడ నిజతేజో మండలంబుచేత భూనభోంతరాళంబుఁ గప్పుచు నొంటిమై నేమికారణం బున్నదా నవు రతివో భారతివో యరుంధతివో హైమవతివో జగదేకరక్షకుం డగుపుండ రీకాక్షునకుం బ్రాణపదం బై జగన్మాత యైనలక్ష్మీదేవివో మనుష్యభావంబున నుం డితివి గాన ని న్నెఱుంగం జాల నన విని యద్దేవియు నాతోడఁ గూడ వచ్చినసఖీ జనంబు నన్ను విడనాడి చనియెం గావున నన్ను నీతోడం దోడ్కొనిపోయిన వచ్చెద నని పలుక నమ్మహాత్ముం డనపత్యుండు గావునఁ బ్రహృష్టాంతరంగుం డై యక్కన్యాలలామంబుఁ దోడ్కొని నిజనివాసంబునకుం జని తనగృహిణికిం జూపి యక్కన్నియవృత్తాంతం బంతయు నెఱింగింపం దెలిసి యాసాధ్వి వంధ్య గావున మిగుల సంతోషించి యక్కన్నియపాణిపల్లవంబునందుఁ గుముదపుష్పంబు ధరిం చి యుండుటం జేసి యదియె నిరూపకంబు గాఁ గుముదవల్లి యని యొకభవ్యనా మం బొనర్చి పుత్రిక యని యభిమానించి పోషించుచు నాదంపతు లిరువు రనప త్యతాప్రాప్తసంతాపంబు లుడిగి యానందించు చున్నసమయంబున నక్కన్నియ సౌందర్యాదిగుణంబు లన్నియుఁ దెలిసి కొండ అప్పరకాలున కెఱింగించిన నతండు ప్రహర్షించి తత్సౌందర్యప్రవణమనస్కుం డయి యతిరయంబునఁ దిరుణాంగూ రనుదివ్యదేశంబునకుం జనుదెంచి వైద్యవరిష్ఠుం డగునబ్భాగవతశ్రేష్ఠునిభవనం బుఁ జొచ్చి యతనితో మాటలాడు చున్నసమయంబున నక్కుమారీతిలకంబు వెలువడి వచ్చినం గనుంగొని తద్దివ్యసౌందర్యసౌకుమార్యలావణ్యయౌవనచాతు ర్యగాంభీర్యాదిగుణంబు లన్నియుం జూచి విస్మితుం డయి యక్కన్యాజనకు ను ద్దేశించి మహాత్మా నీ వనపత్యుండవు నీకుఁ గుమారీరత్నలాభం బెట్లు సంభవించె నని యడిగిన నక్కన్యకాగమనవృత్తాంతం బంతయు నతం డతని కెఱింగించి యజ్ఞా తకులగోత్రయుఁ బ్రాప్తయౌవనయు నగునిబ్బాలికామణి నెవ్వని కొసంగుదు నని వ్యాకులితాంతఃకరణుండ నై యున్నవాఁడ ననిన నప్పరకాలుం డిక్కన్యకను మాకుం బత్ని గా నియ్యం దగు నని బహుధనరత్నభూషణదివ్యాంబరంబు లబ్భా గవతశిఖామణి కర్పించి యమ్మహాత్ముని మిగుల ననుసరించి యనునయోక్తుల నాద రించి యడుగ నద్దంపతు లిరువురు నతని కక్కన్నియ నర్పింప నమకట్టి యున్నం తఁ బంచసంస్కారపరుం డగునరవరునకు భార్య నగుదు నని ముందు నాడెందం బున నిశ్చయించి యుండితి నని తనహృదయగతం బగునధ్యవసాయం బెఱింగిం చినయంత నప్పరకాలుం డతిరయంబునఁ దిరువరయూరికిం జని పరమకృపైకావ లంబి యగునంబినిం గాంచి సాష్టాంగదండప్రణామం బాచరించి యమ్మహాత్ముని యనుగ్రహంబునఁ బంచసంస్కారసంస్కృతుం డై యర్థపంచకం బెఱింగి యా కారత్రయసంపన్నుం డై మగిడి తిరుణాంగూరి కేతెంచి యాదంపతులం గాంచి

యున్నంతఁ దప్తశంఖచక్రాంకితచారుతరబాహుమూలుండును శ్రీచూర్ణరేఖాలంకృతాంతరాళద్వాదశస్థానరచితధవళోర్ధ్వపుండ్రుండును సర్వపంచకజ్ఞానఘనుండును నాకారత్రయసంపన్నుండు నై యొప్పునప్పరకాలమునీంద్రునిం గనుంగొని యొక్కసంవత్సరం బశ్రాంతం బష్టోత్తరసహస్ర శ్రీవైష్ణవసమారాధనం బాచరించి తదీయశ్రీపాదతీర్థంబును దళిహాప్రసాదంబును స్వీకరింపక కాని నిన్ను భర్తనుగాఁ గైకొన నొల్ల నని కుముదవల్లి యనుకన్యకాలలామంబు తనమనోనిశ్చయం బెఱింగించిన నన్నీలనామకుండు నట్లు సేయించెద నని శపథంబు పలికినయనంతరం బాదంపతు లక్కుముదవల్లి యనుకుమారికామతల్లిక నప్పరకాలున కుదకపూర్వకంబుగా జగం బెఱుంగ సమర్పించి కల్యాణమహోత్సవం బొనరించి రంత నమ్మహాత్ముం డారాధనంబుల కెల్ల భగవదారాధనంబు ముఖ్యం బంతకన్నఁ దదీయారాధనంబు ముఖ్యతరం బని తనమనంబున నిశ్చయించుకొని తనదేశంబునందుఁ బ్రాప్తం బగుధనౌఘంబుచే శ్రీమహాభాగవతసమారాధనం బాచరించు చుండె నంత. 25

సీ. మంచిశాల్యన్నము ✽ లంచితముద్గసూ,పములు హైయంగవీ✽నములు మేలి
కూరగాయలును జీ✽గురు లొప్పువచ్చళ్లు, పొడిచారు పలుచని✽పులి మరీచి
సురభిహింగూజీర✽శోభిత మగుపులి, చారుమోదకములు ✽ పాడబములు
వడ లతిరసములు ✽ గుడపాయసాన్నముల్, లవణవిశ్వేలాది✽లలితదధియు
తే. వలసినట్లు సమర్పించి ✽ వైష్ణవులకుఁ, బుప్పచందనతాంబూల✽ములనొసంగి
పాదతీర్థములను గ్రోలుఁ ✽ బ్రాజ్ఞుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ✽ మోదమలర.

సీ. కుముదవల్లిని గూడి ✽ కూర్మితో నారీతి, ననిశము శ్రీవైష్ణ✽వార్చనంబు
నలుపుచుండిన గూఢ✽చారులు గని చని, చోళరాజును జూచి ✽ కేలు మోడ్చి
నీధనం బంత యూ✽నీలుఁ డనారత, మొల్లవైష్ణవులకుఁ ✽ గొల్లపుచ్చె
నని పల్క విని నృపుఁ✽డానీలుకడ కేఁగి, ద్రవ్యముఁ గొనుఁ డని ✽ తరువుకాండ్రఁ
తే. బంప వారేఁగి పరకాలుఁ✽గాంచి యర్థ, మడుగ నాతండు రేపు మా✽పనుచు జరుప
వార లరికట్టి రాతని✽ద్వార మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ✽ మోద మలర. 27

సీ. తనద్వార మరికట్టు✽తరువుకాండ్రను జూచి, పెండెఁ బట్టి గెంటించె ✽ మేటిమగఁడు
పరకాలుఁ డంత నా✽భటు లేఁగి తమదొర, కాకృత్య మెఱిఁగింప ✽ నాత్మ దలిఁగి
చతురంగబలములతోఁ ✽ జని పరకాలునిఁ, బట్టి తె మ్మని సైన్య✽పాలు ననుప
వాఁ డశ్వరథమద✽వారణపాదాతి,సహితుఁ డై వాద్యఘో✽షములు చెలఁగ
తే. నేఁగుదెంచినఁ బరకాలుఁ ✽ డెదిరి కడిఁది,పోటరులు తన్నుఁ గొలువంగ✽భూరిసకల
వాద్యరవ మొప్ప డాసె నా✽వైరి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ✽ మోద మలర.

సీ. అసహాయశూరుఁ డా✽సేనతనిసేనాపతి, పరకాలుఁ గని యుక్కి ✽ పలికె నన్ను
స్వామి దివరవారు ✽ ధన మేల యాచింద, బలముల నని పొన ✽ భంగపఱచి

సత్యుగ్రవిషహారిఽవ్యాపివిక్రమశాలి, యండజేంద్రుఁడు జలఽవ్యాళములను
ఖండింప నరుగునాఽ కావున నీవమ్ము, నియమింపఁ దగు శత్రుఽనిగ్రహార్థ
తే. మనివచించిన విని వానిఽ నని యొనర్పఁ, బంచెఁ బరకాలసూరి వాఁఽడంచితోగ్ర
బలముతోడ నెదుర్కొనెఁఽ బరుల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనిఽ మోదమలర.

వ. అంత. 30

సీ. పటహకాహళశంఖఽభైరవారావముల్, పటుభటాస్ఫోటితాఽర్భటులు తురగ
హేషితధ్వనులు మఽత్తేభబృంహితములు, రథచక్రనేమిసాంఽద్రస్వనంబు
లవియన్ని గుమిగూడిఽ యభ్రస్థలిని మించి, బ్రహ్మాండభాండముఽ వ్రక్కలింప
నుభయబలంబులఽయోధ లాయోధనోన్మత్తులై కదసి పెఽనంగుచుండ
తే. బలుపరాగవ్రజంబు నఽభస్థలంబుఁ, గప్పఁ జీకట్లు గ్రమ్మినఁఽ గడిఁది చెడక
ఘోర మగుపోరొనర్చి రాఽశూరు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనిఽ మోదమలర.

సీ. అట్లు పోరఁ బరస్పఽరాస్త్రశస్త్రాహతి, రణభూమి జనియించెఽ గ త్తనదులు
శమమొందె నంత రఽజఃపుంజ మల్లన, విచ్ఛిన్నమూలమైఽ విఱిగి యడఁగి
చూపట్టె దెస లంతఽ శూలపరశ్వథ,మండలాగ్రప్రాసఽభిండివాల
పట్టిసకుంతాదిఽబహుసాధనములచేఁ, దఱుఁగక యొఱగకఽ తఱిమి యుఱిమి
తే. బీర మలరంగఁ దమతమఽపేళ్లు చెప్పి, వీరు లత్తఱి నన్యోన్యఽవిజయకాంక్షఁ
బోరు సల్పిరి వేల్పులుఽ పొగడ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనిఽ మోద మలర.

సీ. తనమొన విఱిగినఁఽ గని చోళసేనాని, పనిచెను జతురంగఽబలము మరల
విఱిగినసైన్యముఽ తిరిగి యాబల మంది, పురికొని వెఱవకఽ పోరొనర్పఁ
బరకాలభటు లంతఁఽ బరులకుఁ గనుమ్రోలఁ, గాలకింకరులట్లుఽ గానఁబడుచు
సింహనాద మొనర్చిఽ చెండాడి వైరులఁ, జెండఱువండఱుఽ చేయఁ జూచి
తే. చోళపృతనాధిపతిపరఽకాలసేనఁ, గుప్పె దెప్పరముగ నంపఽకోల లంత
యుద్ధభూమికిఁ దొలఁగిరాఽయోధ లనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనిఽ మోద మలర.

సీ. ఆహవవిముఖులఽ కాత్మసైనికులకుఁ, బరకాలవాహినీఽపాలుఁ డనియె
నీవేళ నయిన రేఽ పెల్లుండి యైన నూఱేండ్లకైనను మృత్యుఽవీశరీరి
నావహించును గానఽ యాభిజాత్యము శౌర్య,మన్నియు దిగనాడిఽ యల్పవీర్యు
లైనప్రాకృతులట్టుఽ లనిమొన విడనాడి, వెన్నిచ్చి రిపులకుఽ వెఱచి పోవఁ
తే. దగునె యిండ్లకుఁ జనిన మీఽతరుణులైన,నగరె వెఱపేల మనకనిఽ నాయమలరఁ
బలికె యమ్మేటిమగఁ డిట్లుఽ పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనిఽ మోదమలర.

సీ. పరుల గెల్చితి మేనిఽ పరకాలుఁ డనుండి, పరమభాగవతులఽపాదసేవ
సలుపుచుండెద ముగ్రఽసమరాభిముఖులమై, చచ్చితిమా జన్మఽసరణి మాని
వైకుంఠపురమందుఽ వసియించెదము గాన, వెఱవక పోరుఁడీఽ వీరులార
యని వారి మరలించిఽ యనిమొన కెదిరించి, కాలాగ్నిరుద్రునిఽకరణి మించి

తే. రోషభీషణతామ్రనేత్రుఁడు కలిఘ్ను, సైన్యపతి చాప మెక్కిడి శరముఁ బూన్చి
యార్చి పేర్చెను శత్రువులదల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తనశరీరము జలదంబుగాఁ గనిపింపఁ, దనసింహనిస్వనస్తనిత మొప్పఁ
దనరత్నఖచితకోదండ మింద్రాయుధ,ప్రభ లీన నారి మెఱపుకరణిని
మెఱయ శరాసార మురుజలాసారమ, ట్లమర దురంబు వర్షాగమంబుఁ
జేసెను బరకాలసేనాధిపతి యంత, నిజభటబర్హిణానీక మాత్త
తే. శస్త్రనివహాస్త్రపంచపింఛములు విచ్చి, సింహరవకేక లొనరించి చెండియాడ
శత్రుఫణితతి చాటుకు జరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 36
సీ. అట్లు పలాయనాయత్తసైనికుల కి, ట్లనియెను రాజసేనాధిపుండు
వీరుల కనిమొన విఱిగి పాఱుటకన్న, హైన్యము వేఱు లే దరసి చూడ
నరుల నెదుర్కొని మరణ మొందితి మేని, యరిగి వీరస్వర్గ మనుభవింపఁ
గలము గెల్చితి మేని కలకాల మాచోళ,నరపాలుకడనుండి సిరులఁ జెందఁ.
తే. గలము గావునఁ దిరిగి యీబలము గెలిచి, నీలనాముకు నీకొండపాళెగానిఁ
బట్టుకొనిపోద మని వాఁడు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. రాజసేనాని మఱల్చి యాబలముతోఁ, బరకాలవాహినీపతిని దాఁక
నతఁ డతండును బ్రశస్యాబ్ధులట్లుప్పొంగి, యన్యోన్యజయకాంక్ష నార్చి పేర్చి
పరశుగదాప్రాసపట్టిసపరిఘాది,బహుసాధనములచే బవర మొంది
తడఁబడకయుఁ గడుఁ బొడుచుచు నడుచుచు, జరగుచు సవ్యాపసవ్యగతుల
తే. మండలంబులు దిరుగుచు బెండుపడక, చండకోదండనిర్ముక్తకాండతతులఁ
బోరి రోడక యిర్వు రాశూరు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 38
సీ. అంత విజృంభించి యసహాయశూరుఁ డా,పరకాలవాహినీపాలకుండు
తన ఘోరనారాచఘాటిచేఁ బగతుని,విలు ద్రుంచి యార్చిన వీఁక వాఁడు
నయ్యన మఱియొకచాప మెక్కిడి ద్రేసె, నాశీవిషోగ్రము లైనశరము
లమ్మేటి యాతూపులాచాప మతఁ డూను,సకలాయుధముల నాక్షణము తునిమి
తే. వానిసర్వాంగముల నాటు బాణములను, బుష్పితాశోకవృక్షసముండు వాఁడు
నంగరాంగణవిముఖుఁ డై చనియె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కలిరిపుసేనాని గెలిచి వైరులఁ దన,స్వామిని గని మ్రొక్కి జయముఁ జెప్పి
యతనిచే బహుమతుఁ డై యున్నతఱిఁ జోళ,నరపాలవాహినీనాయకుండు
క్షతజధారాసిక్తసర్వాంగుఁ డై నిరా,యుధుఁ డై యహంకృతి యుడిగి బడలి
ముడి వీడి కేశముల్ మూఁపున నసియాడ, వడి నడుగిడఁ దడఁబడక నడచి
తే. వెడలి హతశేషబలముతో వ్రీడపడుచుఁ, జోళనృపతిని గనుఁగొని కేలుమోడ్చి
కలహవృత్తాంత మంతయుఁ దెలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఓడి వచ్చినతనసేనానాథునిఁ జూచి, పలికె రా జిట్లు పేరలుక నతని

కతిఘోరచతురంగ ॥ పృతనాధిపతి వగు,నీ వాజియం దిట్టి ॥ నీచదశను
జెందఁ గారణ మేమి ॥ చెప్పుమా యది యన్న, నభయ మర్థించి వాఁ ॥ డనియె నిట్లు
రాజసత్తమ నే నరాతి యానీలునిఁ, బట్టి తెచ్చెద నని ॥ పంతగించి
తే. పోయి యతనిపురప్రాంత ॥ భూమి నుండ, నన్నుఁ గదిసెను నీలనే ॥ నాని వాని
బలముఁ జెప్పెద నని వాఁడు ॥ పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడని ॥ మోద మలర.
సీ. వెఱవక నీలుఁడు ॥ తురగాధిరూఢుఁడై, పురము వెల్వడి వచ్చె ॥ దుర మొనర్ప
నంతఁ దదీయబ ॥ లాఢ్యత్వుఁ జేతెంచి, యతని వారించి క ॥ య్యంబు సలుపఁ
దచ్ఛరాధానసం ॥ ధాన మోక్షము లేమి, తెలియంగ నెవ్వరి ॥ కలవి గాదు
వానివి ల్లొంది జ్యా ॥ వల్లి బాణములను, గనుసట్లు దోఁచె మా ॥ కన్నులకును
తే. శూరు లాపోర నీల్గుట ॥ చూడఁబడును, గాని తచ్ఛరపాతము ॥ గాన మైతి
మనుచు వాఁడా నృపాలున ॥ కనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడని ॥ మోద మలర.
సీ. నీలునిదళవాయి ॥ నేటుముల్కులు సోకి, కాలునిపాలైరి ॥ కడిఁదిమగలు
నీలాఖ్యుఁ డగుపర ॥ కాలుబల్కులల, నాలములో నోర్వఁ ॥ జాలినట్టి
దండిమగండు బ్ర ॥ హ్మాండభాండములయం, దుండఁ డంచువితర్క ॥ ముండుమాకు
నండజనాథుఁడో ॥ యహిమండలేశుఁడో, హరిదండనాథుఁడో ॥ యతనిదివ్య
తే. శార్ఙ్గకోదండమూర్తియో ॥ శౌర్యధైర్య,జలధిపరకాలుఁడితఁడయ్యె ॥ సత్యమనుచుఁ
బలికె రాజున కాసైన్య ॥ పాలుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని ॥ మోద మలర. 43
సీ. వాఁడిముల్కులఁ బోలు ॥ వానిపల్కుల విని, యలుక తలంపులో ॥ మొలక లెత్త
గాంభీర్యమున వానిఁ ॥ గనఁబడ నీయక, మొగమున దళుకొత్త ॥ మొలకనవ్వు
పలికెఁ జోళక్షమా ॥ భర్తసభ్యుల కిట్లు, మీరు నయానయ ॥ స్ఫారమతులు
బలియుండు మంత్రి యు ॥ పాయజ్ఞుఁ డాప్తుఁడు, శూరుఁడు గమికాఁడు ॥ ధీరబుద్ధి
తే. యిట్టివీఁ డోడి వచ్చిన ॥ నింక మనకుఁ,జేయఁగలకృత్య మెట్టిదో ॥ చెప్పుఁ డనినఁ
బ్రాజ్ఞు లతనికిఁ గొందఱు ॥ పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని ॥ మోద మలర.
సీ. వినుము మహారాజ ॥ మును నిన్ను నీలుఁ డే,తెంచి కాంచిన గార ॥ వించి వాని
దేశాధిపతినిగాఁ ॥ జేసితి వామేలు, దలఁపక వాఁడు కృ ॥ తఘ్నుఁ డయ్యె
నిలఁ గృతఘ్నునిఁ దక్క ॥ నెట్టిమహాపాత,కుల కైన నిష్కృతుల్ ॥ గలవుగాని
మీ రుపేక్షించిన ॥ శూరాభిమానివాఁ, డడవిపల్లెఁ జెంది ॥ యాత్మ నముఁడు
తే. లేఁడు నాకెవ్వ రెదు రని ॥ వ్రీడ విడిచి,కానిపను లన్ని సలుపును ॥ గాన వానిఁ
బట్టి శిక్షింపు మని కృతుల్ ॥ పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని ॥ మోద మలర.
సీ. ఆమాట లాలించి ॥ యానీలునకుఁ బ్రతి,కూలుఁ డౌచోళభూ ॥ పాలుఁ జూచి
పరకాలనూరి సం ॥ భావనీయుఁడు గాని,దండనీయుఁడు గాఁడు ॥ ధారుణిశ
పరమభాగవతుల ॥ భక్తితో నర్చించు, నపకార మెవ్వరి ॥ కాచరింపఁ
డెప్పటికరణి మీ ॥ కియ్యంగఁ దగునట్టి,ధన మొసంగును గాని ॥ దాఁచఁ డతఁడు

తే. పురనిరోధన మోర్వక యెదుర మొనర్చి, వాలమర్షన మోర్చునే వ్యాఘ్ర మనుచు
బ్రహ్మవేత్తలు కొందఱు పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 46

సీ. సార్వభౌముఁడ వీవు సరిదార లైన నీ, యాజ్ఞను దలఁదాల్తు రవని నట్టి
నీయాన దొలఁగిన నీలనాముఁ డుపేంద్రుఁడో యింద్రుఁడో చంద్రుఁడో నరేంద్ర
వీనిశౌర్యం బెంత వీఁడెంత వాఁడెంచఁ, గొండెపాలెములందుఁ గూడియుండి
వంచించి మనదళవాయిని గెలిచెను, గానఁ గాననములఁ గాల్చి వానిఁ
తే. బట్టి తెచ్చెద మని బెట్టు మిట్టిపడుచు, శూరమానులు రాజకుమారులందుఁ
బరఁగుపట్టినపాగు లై పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 47

సీ. అట్లు వేర్వేఱ నందఱు నాత్మమనీషల, కుచితము లగుమాట లుగ్గడింప
విని రా జనియె నిట్లు వే యన నేటికి, నేనె నాబలముతో నీలుకడకుఁ
జనుదెంచినను జూచి చయ్యన వెఱవక, న న్నెదుర్కొని పోరెనా యతండె
మేటిపోటరి యని మెచ్చి వానికి ద్రోహ, మాచరింపక యర్హ మైనధనముఁ
తే. బుచ్చుకొని దేశ మిచ్చెదఁ బోరలేక, పోయెనా వానిపురిఁ గొల్లపుచ్చి యతనిఁ
బట్టి తెచ్చెద నని రాజు పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. స్వస్థానగుప్తి ప్రాంతస్థానరక్షయుఁ, బార్ష్ణిశుద్ధి యొనర్చి బహుబలంబు
గొల్వ వెల్వడి వచ్చి కొరయలూ రనుపురి, చుట్టు ముట్టడి చుట్టి చోళభూపుఁ
డున్నంత నిజచారు లన్నరపాలుని, బలముఁ గన్గొని వచ్చి ప్రణుతి సలిపి
పరకాలునకుఁ దెల్పఁ బ్రళయాగ్నిభైరవా, కారుఁ డతండు సంగ్రామమునకుఁ
తే. బురము వెల్వడి సబలుఁ డై భూరిఘోర, శంఖకాహళపటహనిస్సాణరవము
మించఁ బగతురఁ గని మోహరించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. జితకాశు లైనట్టిముదిరాచవీరులు, సంఖ్య లేనట్టినిషాదపతులు
పరకాలసూరిని వలగొని చేమోడ్చి, యతఁడు డీకొల్ప నుగ్రాహవమునఁ
గరిఘటలను దాఁకు కంఠీరవములట్లు, వీఁక చేఁ జెంగునఁ జౌకళించి
వైరులఁ గదిసిన వీరు వారును దేవ, దానవులటుల నుద్దామవీర్య
తే. లైనహరిరాక్షసులమాడ్కి నార్చి పేర్చి, పోరు ఘోర మొనర్చినఁ బుడమిరజము
గగనమండల మంతయుఁ గప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. బహుళభేరీశంఖఝాంకారశింజినీ, టంకారములు వీరహుంకృతులును
ఘంటాఘణాత్కారగజరాజఘీంకార, హయచయహేషితహాలహలములు
వినఁబడుఁ గాని యావీరుల కేమి గ, న్పడ దారజస్తమఃపటలి నంత
ఘంటారవంబుల గజముల నూహించి, చక్రనేమిధ్వని స్యందన మని
తే. తలఁచి హయముల హేషితధ్వనులఁ దెలిసి, హుంకృతుల వైరివీరుల యోధ లెఱిఁగి
పోరి రణోర్వ్యవిజయముఁ గోరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శిరములుఁ గరములు నురము లూరువు లంఘ్రు, లతిశితశస్త్రప్రహారములను

దెగినభటభాస్వ । దేహశైలములందు, జనియించి రక్తని । ర్ఘరవరములు
బాలార్కమండల । ప్రభలఁ దేలుచు సంగ, రేలపై వడిఁ బ్రవ । హించుచుండ
రజము మూలముఁ జేరి । రక్తాపగలఁ బడి, యంగారసదృశమై । యణఁగఁగ నంత
తే. దిశలుపదియును భటులకుఁ । దేటపడియె, నంతఁదమతమవీర్యధై । ర్యములు మెఱయ
యుద్ధ మొనరించిరుడుగక । యోధ లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డన । మోద మలర.
సీ. అంతటఁ బెంపొంది । యాసైన్యములు రెండు, దక్షిణోత్తరసము । ద్రములపగిదిఁ
దాఁకి భీకరముగా । వీఁక మీఱఁ బెనంగ, నలసి రాజభటౌఘ । మనికిఁ దొలఁగఁ
జూచి కరం బల్గి । చోళభూపాలుఁడు, పనిచెను జతురంగ । బలము మరలఁ
బ్రళయకాలోద్వేల । జలనిధి కొలఁది నా, బల మొకపరి నీలు । భటులఁ గదిసి
తే. చండసాయకముద్గర । భిండివాల, శూలకుంతగదాకర । వాలముఖ్య
ఘోరతరశస్త్రవర్షముఁ । గురిసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డన । మోద మలర.
సీ. నిజయోధలకు గాసి । నివ్వటిల్లఁగఁ జూచి, ప్రళయార్కబింబము । పగిది మెఱసి
యొఱ జరాలున దూసి । కరవాల మలకాల, మృత్యుజిహ్వకు నరి । మీఱఁ గేలఁ
గీలించి వెఱకేల । ఖేటము జిగిఁ దాల్చి, గరుడసన్నిభతురం । గంబు నెక్కి
కలియుగాంతమునందు । మలినచేతనులను, ఖండించుకల్కి యీ । తండె యనుచు
తే. జనుల కూహింపఁ దగినట్టి । సాంద్రకీర్తి, చండవిక్రమవిస్ఫూర్తి । శార్ఙ్గమూర్తి
కలిహరుఁడు కదనకేళికిఁ । గదలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డన । మోద మలర.
సీ. ఏకవీరుం డీతఁ । డీసైన్యమా యనం, ఖ్యేయ మాయోధన । మెట్టు లగునొ
చూచెద మని యెంచి । సురలు గంధర్వ ల, చ్చరలు రాజర్షులు । సాధ్యసిద్ధ
కిన్నరవిద్యాధ్ర । కింపురుషులు నాగ, గరుడులు యక్షర । క్షఃపిశాచ
దైత్యదానవులు పి । తామహరుద్రమ, హేంద్రులవెను వెంట । నేఁగుదెంచి
తే. చూచుచుండంగ మింటిపై । సూర్యచంద్ర, శతము లున్నట్టు గన్పడె । జనులకంతఁ
జొచ్చెఁ బరకాలుఁ డాహవ । క్షోణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డన । మోదమలర.
సీ. తనయాన నని మాని । తనజయ మర్థించి, వెలి నుండి నిజభటా । లింతఁ జూడ
హైహయసైన్యము । లని మొన మునుదాఁకఁ, బరశురాముఁడు భంగ । పఱచినట్లు
ఖరదూషణాదిర । క్షస్సంఘములమూల, బల మొకరాముఁడు । గెలిచినట్లు
తన చేతియడిదంబు । తళ్కులాయోధల, కన్నులఁ గప్పఁగాఁ । గలిహరుండు
తే. సాంద్రమండలనవ్యాప । సవ్యగతుల, సంచరించుచుఁ జోళరా । ట్సైన్యములను
వీథు లేర్పడ నఱకెఁ బె । కొన్వేఁక ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డన । మోద మలర. 56
సీ. వేల్పులయొకిమీఁడు । వేయికన్నులఁ గనఁ, దమ్మిచూలియు శూలి । తగు ననంగ
గంధర్వులగు నన । గరుడోరగులు మెచ్చ, మునులు నిలింపులు । ముదముఁ జెందఁ
బ్రళయకాలోద్వృత్త । జలధి నాదివరాహ, దేవుఁడు చొచ్చి మ । థించినట్లు
చోళభూపాలక । రాళచతుర్విధ, బలములఁ గాలుని । పాలి కనిచి

తే. రక్తమాంసాదిబహుళ మహారణధరిత్రి, బొసఁగ మృత్యువు కొకపానభూమిఁ జేసె
గలిహరుఁడు ధైర్యశౌర్యాదిజలధి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

వ. అంత నబ్భంగనోర్వీమండలంబునం బ్రచండవేదండశుండాదండమండితపరకాల
దోర్దండమండనాయితమండలాగ్రశితధారాఖండితంబు లయి పడియున్న యేనుం
గులవీనుంగులును హీనాంగంబు లగుతురంగంబులును విశకలితంబు లగురథంబు
లును బుడమిం బడి పెడఁ గొందురథచ్ఛత్రాదికనకకలశంబులును దునుక లయిన
ధ్వజంబులును భూపతితంబు లయి రజోరూషితంబు లగుపతాకలును ధర
ణిం బడి మెఱుం గుడిగిన గొడుగులును గడిఁది యుడిగి కంఠగతప్రాణావశిష్టు లై
పానీయార్థంబుగా వాచఱచుచు భూమిం బడియున్న యోధులును బ్రోవు లైన
ప్రేవులును మఱియు మహాగజశరీరంబు లనియెడుతీరంబులును గరికుంభంబులు
నుగమతంబులును మహాస్త్రంబు లనుమకరంబులును ఘోటకంబు లనుపాఠీనం
బులును శ్వేతచ్ఛత్రంబు లనురాజహంసంబులును భుజంబు లనుభుజంగంబులును
చామరంబు లను ఫేనసముదాయంబులును గబంధంబు లనుబంధురదార్వాఘాటం
బులును గేశజాలంబు లనుశైవాలంబులును మాంసమజ్జామేదఃపుంజంబు లనుమ
హాపంకంబులును ముఖపాణిపాదంబు లనుపద్మసముత్కరంబులును సంపిష్టభూతా
స్థిసంఘాతంబు లనుసైకతంబులును కృపాణధారాసంఘర్షణజనితవిభూషణరత్న
చూర్ణంబు లనుమృదువాలుకలుం గలిగి శోణనది ననుకరించి ప్రవహించుచున్న
రక్తప్రవంతికలను రుధిరమాంసాద్యాస్వాదజనితమదవిఘూర్ణితనేత్రంబు లయి
కాకఘూకచండతరగండభేరుండభూతబేతాళశాకినీఢాకినీప్రముఖపిశాచసృగాలా
దిక్రవ్యాదగణంబులు పరమానందభరితంబు లయి యేకవీరుండగు కలివైరిని జయజ
యశబ్దంబులం బొగడుచు రణరంగస్థలి నాట్యకేళి యొనర్చుచు నిజబాంధవులం బిలు
చుకొలఁది మహానాదకోలాహలం బొనర్చుచుండం జూచి దండి చెడి బెండుపడి చిం
తాదోధూయమానాంతఃకరణుం డయ్యును బీరంబు చెడక ధైర్యం బవలంబించి ప
లాయనపరాయణు లగుహతావశిష్టసైనికుల నరల్చి మోహరించి నిలిచి చోళభూ
మండలేశ్వరుండు జగద్రక్షకుం డగుపుండరీకాక్షున కాత్మభూతుం డయి యవతరిం
చినతిగీయకోదండమూర్తి యగుపరకాలపండితమండలాధిపతి కిట్లనియె మహా
త్మా నీవు లోకోపకారార్థంబుగా నారాయణాంశంబుచే నుదయించినభవ్యమూర్తి
విగాని మనుష్యమాత్రుండవు గావని యెఱింగితి తావకశౌర్యధైర్యాదిసద్గుణం
బులకు మెచ్చితి మగిడి నీదేశంబు నీ కిచ్చితి మా కియ్య నర్హం బగుధనం బిచ్చి మ
త్ప్రాణసఖుండ వై యుండు మని పలికిన నతనిమాటల కొడంబడి సంతసించుచు
రాజనకుఁ బరకాలుం డిట్లనియె రాజసత్తమా నీవు ధార్మికుండవు ప్రథమదర్శ
నంబున బహుమతి యొనర్చి యొకదేశంబు మాకు స్వాధీనంబుగా నిచ్చి పంచినమ
హోదారుండవు చోళధాత్రీశ్వరుండవు గావున స్వదేవాసంరక్షణార్థంబుగా

నిట్లు సమరవిహారం బొనర్చితిఁ గాని నీకుఁ బ్రతిపక్షి నయి పరాక్రమప్రకటనార్థం
బిట్టిబీభత్సం బొనర్పం బ్రవర్తించినవాఁడఁ గాను మీ కర్పింపం దగుధనం బిచ్చెద
విజయశీలుండ వయి మగిడి పురికి విచ్చేయం దగునని పలికిన నమ్మహాత్ముని వినయోక్తు
లకు సంతోషించి రాజు తన కాప్తుం డగు నొకమంత్రిని మితపరివారంబుతో
నాతం డిచ్చినధనంబుఁ గైకొను మని యద్దివ్యసూరికడ నునిచి తనపురంబునకుం
జని సుఖం బుండె నంత. 58

సీ. ఆరాజమంత్రియు నచ్చోట నొకశూన్య,హరిగృహమునఁ గలిహరుని నునిచి
చుట్టు కావలి యున్న సూరిరత్న మతండు, స్నానపానాదులు మాని మూఁడు
దినములు వస్తుండఁ దెలిసి దేవేశుఁడు, కరిగిరివరదుఁడు కలను దోఁచి
వేగ కంచికి వచ్చి వేగవతీనది,కడ నొకపెన్నిధి గలదు దానిఁ
తే. ద్రవ్వి ద్రవ్యముఁ గొనుమని దయవచించి, కానఁబడకున్న మేల్కాంచి కలివిరోధి
సార్థివామాత్యునకు నిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మంత్రిసత్తమ నీవు మాతోడఁ గంచికే,తెంచిన మీ ద్రవ్య మంచితముగ
నిచ్చెద నచ్చోట నిది సత్య మన విని, మంత్రి భూజాని కామాటఁ దెలుప
జాగరూకుండ వై చని నీలుఁ డిచ్చిన,యర్థ మిచ్చుటకిఁ దె మ్మనుచు నృపతి
పల్కనా సచివుఁడు పరకాలసూరితోఁ,గంచి కేతెంచినఁ గలిహరుండు
తే. వరదుఁ డానతియిచ్చినవసుధఁ ద్రవ్వి, చూచినను ధనము లేకున్నఁ జోద్యపడుచు
దేవదేవునిఁ దలఁచి నిద్రించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 60
సీ. కరిగిరీశుఁడు పరకాలునికలలోనఁ, గనఁబడి యతనికిఁ గరుణ మగుడ
నడియాలములు కొన్ని యానతిచ్చిన విని, కలివైరి మేల్కాంచి ఘనత మించి
శ్రీపతి చెప్పినశేవధికడ కేఁగి, త్రవ్వి యం దమిత మహాధనముఁ జెంది
రాజధనం బిచ్చి రాజమంత్రిని బంప, నతఁ డేఁగి నృపతి కాయర్థ మొసఁగి
తే. కలిహరునిదివ్యచరితముఁ దెలుపఁ దెలిసి, విస్మయం బంది చోళపృథ్వీవిభుండు
వేఱె యొక్కెడ నుంచె నావిత్త మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పరకాలముని చోళనరపతి కియ్యఁగాఁ, జిక్కినధనముచేఁ జింత లుడిగి
యతిభక్తితోఁ దదీయారాధనము సేయ, నావార్త విని చాలహర్ష మొంది
యాత్మదూతలఁ బంచి యతని రావించి య,భ్యుత్థాన మొనరించి యుచితపీఠ
మున నుంచి భక్తిఁ జేమోడ్చి రత్నసువర్ణ,భూషణాంబరములఁ బొసఁగ నొసఁగి
తే. పుష్పచందనతాంబూలముల నొసంగి, భక్తి నీరీతిఁ బూజించి ప్రణుతిఁ జేసి
పంచెఁ గలిహరుఁ జోళభూభర్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శౌరి ద్రౌపదికి వస్త్రములు ముం దొసఁగిన,కరణి ధనం బిచ్చెఁ గలిహరునకు
గణుతింపఁ బరమభాగవతాగ్రగణ్యుఁ డీ,పరకాలముని యిట్టిభవ్యమతిని
దెలియక పస్తుంచితిని మూఁడుదినములు, పాతకి నయితి నీపాతకంబు

మన కతం డొసఁగిన ధనము దేవబ్రాహ్మణుల కిచ్చినను గాని తొలఁగ దనుచుఁ
తే. దలఁచి తనకాతఁ డిచ్చిన ధనము దేవ, భూసురాళి కొసంగి యా భూమిభర్త
యుడిగి పాపము ధర నేలుచుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అంత. 64
సీ. కలివైరి తనయింటికడ కేఁగి యందు శ్రీ, కుముదవల్లిని దనకూర్మిసతిని
జూచి యిట్లు వచించె సుందరి రాజసే, వ లభించు రాజసవను చయంబు
నను దదీయారాధనము సేయుకంటెను, బళ్యతోహారవృత్తి బహుధనంబుఁ
దెచ్చి భాగవతుల దినదిన మర్చించి, నను మంచి దని తోఁచె నలిననేత్ర
తే. యనిన నద్దేవి తనసూక్తి కనుమతింప, నతఁడు దేవీసమేతుఁడై యాశ్రితాళి
యుక్తుఁడై చని కానల నుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అట్లు నిజదేశంబు విడిచి వనదుర్గంబుల నుండి యొక్కసమయంబున. 66
సీ. ఒకనాఁడు పరకాలుఁ డొక వైష్ణవునియింటి, వాకిట రాతిరి వచ్చి నిలిచి
యాయింటిసతి తప్తహాటకపాత్రముఁ, గనుఁగొనె నతఁ డది యొడిసి పట్టి
యువతి యస్మద్గురుభ్యో నమో యని పల్క, విని వీరు వైష్ణవు లని యతండు
పసిఁడిపళ్లెరము చేఁ బట్టక వారింటి, గడపపై నుంచి కన్పడక యున్న
తే. మగని కావృత్త మంతయు మగువ దెలుపఁ, దెలిసి యా వైష్ణవుఁడు తన దేవిఁ జూచి
పడఁతి వినుమని యొకసూక్తి పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. పరకాలుఁ డను మహాభాగవతాగ్రణి, వైష్ణవేతరులైన వారివిత్త
మపహరించుచు నిత్య మఖిలభాగవతుల, కారాధనము సేయు నతఁడు మనదు
ద్రవ్యముఁ గొననేని ధన్యుల మగుదుము, వేఱొక ముచ్చైన వృథ యది యగు
నని పతి యన విని చని సతి గడపపై, నున్నపాత్రముఁ గని యుత్సహించి
తే. తెచ్చి తనభర్త కిచ్చినఁ దెలిసి యాతఁ, డితఁడు కలిహరుఁడే కాని యితరుఁడైన
తస్కరుఁడు గాఁడు నిజ మని తలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అట్లు నిశ్చయించి గృహమేధి తనగృహిణి కిట్లనియె. 69
సీ. పళ్లెరం బతఁడు చేపట్టినప్పుడు చూచి, చెలియ యేమంటివొ చెప్పు మనిన
నాచార్యవందన మాచరించితిఁ గాని, వే ఱన లే దని వెలఁది పలుకఁ
బరకాలముని వారిపలుకుల విని వచ్చి, ప్రణమిల్లి వారికిఁ బలికె నిట్లు
లార్య మీయెడ నే మహాపరాధ మెఱుంగ, కయు చేసితిని నన్నుఁ గరుణఁ బ్రోవు
తే. మనుచు సాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి నమ్మనీషి, యతనిఁ గ్రుచ్చి కౌఁగిట నప్పళించి
పరమసత్కార మొనరించి పంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అశ్రాంతమును దదీయారాధనము సల్ప, నున్నవిత్తము లెల్ల నుడిగె నంతఁ
బళ్యతోహారవృత్తి బహుభృత్యగణముతో, నరిగి పాంథులద్రవ్య మపహరించి
యర్ధరాత్రమునందు నర్థవంతులయిండ్లఁ, జొచ్చి ధనౌఘముఁ దెచ్చి నిత్య

మఖిలభాగవతుల కారాధనము సేయ, నంతట నొక్కనాఁ డర్థ మేమి

తే. దొరకకుండిన నడవిలోఁ ద్రోవఁగాఁచి, యుండెఁ బగలెల్ల శార్ఙ్గకోదండమూర్తి
కలిహరుఁ డపహృతాశ్రితకలుషుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అంత నప్పరకాలమునీంద్రుండు సాయుధుం డై నిజభృత్యవర్గంబుతో నరణ్యమార్గంబునం దొక్కయెడ మహోన్నతద్రుమాగ్రం బెక్కి నలుదెసలం జూచు చున్న సమయంబున నప్పరకాలునిం జూచి సర్వేశ్వరుండు తనలో నిట్లని తలంచె నిమ్మహాత్ముం డిట్టిదారుణకృత్యం బాచరించుట శ్రీవైష్ణవారాధనార్థంబు గావున నితండు చరమపురుషార్థనిష్ఠాగరిష్ఠుండు గాన యితనిభాగవతభక్తియే నిమిత్తంబు గా నితనియెడ విశేషకటాక్షంబుఁ జేసెద నని తలంచి వృద్ధబ్రాహ్మణరూపుం డగు పితామహుండు పురోహితుండు గాఁ దక్కినవేల్పు లందఱుఁ దనతోడఁ జనుదెంచిన ప్రియబాంధవులుగా శ్యామసుందరసుకుమారదివ్యశరీరుం డగునొక బ్రాహ్మణకుమారుం డై వివాహోచితసకలాలంకారాలంకృతుం డై సర్వాభరణభూషిత యగునిజపత్నిని గూడి మణిశిబికారూఢుండయి బహుద్రవ్యభారసహితుండయి యనేకమంగళవాద్యఘోషంబులు చెలంగ సర్వాభరణభూషితబహుపరిజనపరివృతుండయి కనిపింప నప్పరకాలుం డమ్మహీరుహాగ్రంబు డిగి వచ్చి భయంకరకరవాలాది బహుసాధనాన్వితులగునిజభటులతో వారిం జుట్టుకొని ఘోరతరారావం బొనర్చుచు వస్త్రభూషణధనాదు లన్నియు నపహరించి నవరత్నఖచితంబు లగునవ్వధూవరులసర్వాభరణంబులం గొని యప్పెండ్లికుమారునిదివ్యపదాంగుళీయంబు నిజదంతంబులం గీలించి యాకర్షించుచుండం జూచి కలియనో యని పెండ్లికుమారుం డానతీయ నతని కది యొకనిరూపకనామం బయ్యె. అంత ధనభూషణాదిద్రవ్యసముదాయంబు లన్నియుఁ బెట్టెయలం బెట్టుకొని చన నమకట్టి కదల్ప నశక్తు లైననిజపరిజనులం జూచి రోషభీషణాకారుం డై కలిహరుం డడిదంబు బెడిదంబుగా జళిపించుచు రాజర్జరితాంగుండును సమిత్కుశపాణియు స్వస్తివాచకమంత్రానుసంధానస్ఫురితాధరుండు నయి యొప్పునప్పురోహితుని నీవు మంత్రవాది వని ప్రహరింప నుద్యమించిన నప్పురోహితుం డిది యస్మత్కృత్యంబు గా దిప్పెండ్లికుమారుం డిట్టిమంత్రవాదంబులయం దభిజ్ఞుండు గాని యితరు లెవ్వరుం గా రనిన వారిసంవాదంబు విని త్రైలోక్యసమ్మోహనాకారుం డగునప్పెండ్లికుమారుం డీద్రవ్యభారంబులు కదలకుండ నేనే యభిమంత్రించితి నిమ్మంత్రంబు నీ కుపదేశించెద నని మృదుమధురగంభీరానునయోక్తుల నుపదేశంబున కతని నభిముఖునిం గావించి యప్పరకాలసూరిసత్తమునిదక్షిణకర్ణంబునందు సర్వవేదాంతసంగ్రహంబును స్వరూపోపాయపురుషార్థప్రతిపాదకంబును సంసారార్ణవతారకంబును బరమపురుషార్థలక్షణమోక్షప్రదాయకంబు నగు పెరియతిరుమంత్రం బుపదేశించి మేరుశిఖరస్థితతటిల్లతాయుతనీలమేఘంబుపోలిక గరుడవాహనారూఢుం డై లక్ష్మీసమే

తుం డై శ్యామసుందరసుకుమారదివ్యమంగళవిగ్రహుం డై సకలాభరణభూషితుం డయి శంఖచక్రాదిదివ్యాయుధధరుం డై భగవంతుండు తన్నుం బొడసూపఁ దత్ప్రసాదలబ్దదివ్యదృష్టిచేఁ దదీయస్వరూపరూపగుణవిభూతు లన్నియు సాక్షాత్కరించి తదనుభవజనితప్రీతి లో నడంగక వాక్ప్రవాహరూపంబు గా బయ ల్వెడలంగినచందంబునఁ బెరియతిరుమొழி తిరుక్కురుందాండగము తిరునెడుందాండగము పెరియవెళక్కూర్ తిరుక్కైక్క సిరియతిరుమడల్ పెరియతిరుమడల్ అనియెడియాఱుదివ్యప్రబంధంబులు శ్రీశఠకోపసూరిప్రణీతం బగుద్రవిడవేదచతుష్టయంబునకు షడంగంబులు గాఁ జిత్రమాధుర్యాదిరసపరిపూర్ణంబులు గా సర్వాలంకారసంయుతంబులు గా నాన తిచ్చి తాను జతుష్కవిశిఖామణి యని జగత్ప్రసిద్ధుం డగునట్లు లోకోపకారం బొనర్చి దివ్యదేశంబు లన్నియు మంగళాశాసనంబు చేసి తిరుమలనుండి విచ్చేయుచు నిజపరిజనులతో మార్గశ్రాంతుం డయి శ్రీసత్యవ్రతక్షేత్రంబునం దొకరమణీయోద్యానవనంబునందు విశ్రమింప భక్తాభీష్టప్రదాయకుం డగునష్టభుజనృసింహుం డొకవృద్ధవిప్రుం డై వచ్చి స్వాగతం బడిగి పంచవిధం బగుమృష్టాన్నం బొసంగ నారగించి సంతుష్టాంతరంగుం డై మీ రెవ్వ రని యడిగిన నిక్కాంచీపురినిత్యవాసుండ నగునష్టభుజనృసింహుండ నని యాన తిచ్చి నిజస్వరూపంబుఁ బొడసూపి యంతర్హితుం డయ్యె. అంత నప్పరకాలమునీంద్రుండు పరమభక్తిపరవశుం డై యాక్షేత్రంబునం దద్దేవదేవునిం గాంచి యభినుతించి వీడ్కొని చనుచుఁ జోళమండలంబునం దొక్కయెడఁ జతుష్కవిశిఖామణి!కలిమలాంతర్ధ్వాంతనభోమణి!పరకాలమునిశిఖామణి!పరవాదిమదేభకంఠీరవచూడామణి!యని నిజాశ్రితులు తనబిరుదులం బొగడుచుండ విజయకాహళంబు లూదింపం జూచి కార్తికేయాంశసంభవుం డగుసంబంధిప్పెరుమాళ్లనునొకకవీంద్రునిశిష్యు లేతెంచి మద్గురుం డున్నచోట మీ రిట్లు పొగడింప వల దని నిరోధింప నక్కలిహరుండు వారి కిట్లనియె. భవద్గురుం డగుసంబంధికవీంద్రునితోడం దర్కించెద నని యానతీయ నట్టివా రైతి రేని యస్మద్గురుం డున్నచోటికి రం డని యమ్మహాకవీంద్రునిం దోడ్కొని చని యావృత్తాంతం బంతయుఁ దమగురుని కెఱింగింప నతం డతనితో వాదింప నేతేర నాగ్రామంబునం దొకభగవదాలయం బైన నొకవైష్ణవగృహం బైనను లేక యూ రంతయు వీరపాషండభూయిష్ఠం బై యున్నంత నొకభగవద్విగ్రహంబు దృగ్గోచరం బై యుండకుండుటం జేసి యమ్మహాత్ముఁ డొక్కతర్కం బైనను దోఁప కున్న నింక మీఁదఁ జేయందగినకృత్యం బెద్ది యని చింతించుచు దైవవశంబునం దోఁచువైష్ణవి యగునొకసాత్వికవనితం గనుంగొని యమ్మా భగవదారాధనీయం బగుభగవద్విగ్రహం బొకటిమాత్రం బీదానున కొసంగవలయు నని ప్రార్థించి యాసాత్వికిచే నర్పితం బగుశ్రీబాలగోపాలవిగ్రహంబుఁ గై కొని సంబంధి యనుకవికడకుం జని

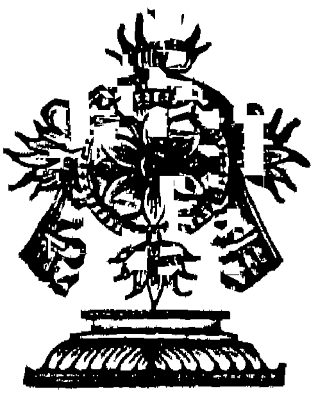
యున్నంత వాఁ డమ్మహాకవిం జూచి మీ రానతిచ్చినకృతులం దొకగాథ పఠియిం పం దగు ననిన నప్పరకాలసూరిశేఖరుండు 'ఒరుకురుళాయిగునిల' మ్మనిమొదటిరు మొఱ్ఱి యానతీయ నవరసాలంకారపరిపూర్ణం బగునక్కవితాతిశయం బెఱింగి ప్రత్యుత్తరం బుపన్యసింప నశక్తుం డయి సంతసించి చతుష్కవిశిఖామణి యనుబిరుదు నీకే తగుఁ గాని యితరకవులకుం జెల్ల దని చాల వినుతించి చనియె నంతట భాగవతుం డగుపరకాలమునీంద్రుండు విజయకాహళశంఖారావంబులతోఁ దన బిరుదులం బొగడించుచు నుభయకావేరీమధ్యప్రదేశంబునఁ బ్రణవవిమానమధ్యంబునందు శేషతల్పశయానుం డగుశ్రీరంగనాథునకు దివ్యవిమానమండప గోపురప్రాసాదప్రాకారాదిరూపకైంకర్యం బొనర్పం దలంచి నిజపరిజనులం బిలిచి శ్రీరంగరాజవిమానప్రాకారాదికైంకర్యంబున కుపయుక్తం బగుధనార్జనంబు సేయ నుపాయం బెయ్యది యని యడుగ నగ్గురుశిఖామణికి వార లిట్లని విన్నవించిరి. మహాత్మా నాగపట్టణంబునందుఁ దప్తజాంబూనదమయం బైనయొకబుద్ధప్రతిమ యభేద్యయంత్రాలయస్థలం బై యున్నయది దాని నీయుపాయకౌశలంబున సంగ్రహించి ప్రకృతం బగుభగవత్కైంకర్యంబు నెఱవేర్పం దగు ననినఁ బరమానందభరితుం డై పరకాలసూరిశేఖరుండును వారలతోడ నాగపట్టణంబునకుం జని స్వకీయకుశలోపాయాతిశయంబునఁ గనకమయం బగుమహోన్నత బౌద్ధబింబంబుఁ బెకల్చి పరమరహస్యస్థానంబున నుంచి భగవత్కైంకర్యంబున కర్హం బగునట్లు కరఁగించి విక్రయించి యాద్రవ్యంబుచే సప్తప్రాకారప్రభృతి సకలకైంకర్యంబు లొనర్చుచుండ భక్తాంఘ్రిరేణుగురుండు శ్రీరంగరాజునకుఁ బుష్పకైంకర్యంబు సలుపు చున్నస్థలంబు ప్రాకారార్థంబు సూత్రితం బగు ప్రదేశంబునం బ్రసక్తం బయిన నచ్చోటు గని పెట్టి ప్రాకారంబుఁ గట్టింపం జూచి తొండరడిప్పొడియాళ్వారు ప్రహృష్టాంతరంగుం డై తా మొనర్చుపుష్పమాలాకైంకర్యంబున కుపకరణం బైనయాయుధవిశేషంబున 'కరుళ్మారి' యని యమ్మహాత్మునితిరునామంబు చాత్తి పూర్వక్రమంబుగాఁ దిరుమాలాకైంకర్యం బొనర్చుచుండె నంత నప్పరకాలమునీంద్రుండు విమానగోపురప్రాకారాదికైంకర్యంబు నెఱవేర్చి కృతార్థుం డయి యాప్రాకారాదినిర్మాణధురీణు లగుకైంకర్యపరులకుం బరమపదంబుఁ బ్రసాదించి కుముదవల్లి యనునిజదేవితో భద్రాశ్రమంబున భద్రాసనాసీనుం డై యోగమార్గంబుచే భగవంతుం డగునారాయణుని సాక్షాత్కరించి నిజస్వరూపంబు ధరియించె నని శ్రీమత్ప్రతివాదిభీకరగురుం డాన తిచ్చి మఱియు శ్రీపరాంకుశమునిప్రభావం బుపన్యసింప నుపక్రమించె
నంత. 72

సీ. జయ జయ పరకాల ! శంఖచక్రాంకిత,భుజమూల లసదూర్ధ్వపుండ్రఫాల
కుముదవల్లీరమాకుచకుంభకాశ్మీర,విరచితోరస్థల ! విజయశీల

కల్యాణగుణధామ కవిలోకసుత్రామ, వినుతభుజస్థామ విజితకామ
సకలదిగంతవిశ్రాంతకీర్తివితాన, కరపద్మధృతఖేటవరకృపాణ
తే. కమలతులసీలసద్దామ కాంతిసోమ, గురువరేణ్య మదీయవాగ్దోషములను
దలఁపఁ బోకుమి మదిని మాతండ్రి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
శా. శ్రీమత్పాణిమునీంద్రదివ్యపదరాజీవద్వయీభావనా
భూమాంచత్పరకాలసత్కవిసుధాభూతోక్తిసంశీలనా
ధీమాంద్యాదృతవైరిషట్కహతమాద్యక్చేతనోజ్జీవనా
యామోదైకనిధానసద్గుణవిశిష్టాద్వైతసంస్థాపనా. 74
క. సాక్షాత్కృతతత్త్వధనా, శిక్షానిక్షిప్తకుమతిసిద్ధాంతగణా
మోక్షక్షేమనిధానా, ప్రక్షాళితపాపపంకభక్తాధీనా. 75
మాలినీవృత్తము. సకలసుకవిగేయా సాత్త్వికధ్యేయకాయా
వికచకమలనేత్రా వేదశీర్షాబ్జమిత్రా
ప్రకటితగురుగాథా భానురాగాధబోధా
స్వకిరణజితసూర్యా సౌమ్యరామానుజార్యా. 76

గద్యము. ఇది శ్రీమద్భగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాది భయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బయినయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం బూర్వభాగంబునందుఁ జోళపుత్రీకల్యాణంబును శ్రీపాణియోగిమాహాత్మ్యంబును బరకాలసూరిప్రభావంబు నన్నది తృతీయోల్లాసము.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

పూర్వభాగము.

చతుర్థోల్లాసము.

వకుళాభరణముని
ద్రావిడనిగమప్రబోధరంజితభావా
భావాగోచరవిభవా
దేవా శ్రీయతివరేణ్య దీనశరణ్యా. 1

నమ్మాళ్వారుల వైభవము.

శ్రీమన్నమ్మా-త. శ్లో॥ వృషభేతు విశాఖాయాం కురుకాపురికారిజమ్।
పాణ్డ్యదేశే కలే రాదౌ శఠారిం సైన్యపం భజే॥
మధురకవియా-త. శ్లో॥ చైత్రే చిత్రాసముద్భూతం శఠకోపపదాశ్రయమ్।
అంత్యమోపాయవక్తారం మధురం కవి మాశ్రయే॥

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. త్రైవిద్యవృద్ధమస్తకవిభూషణ మెద్ది, సంపత్తి యెయ్యది సాత్త్వికులకు
నశరణ్యజనశరణ్యం బయ్యె నెయ్యది, పుడమి కెయ్యది భూరిపుణ్యరాశి
తల్లియుఁ దండ్రియుఁ దనయులు దైవత, మఖిల మెయ్యది వైష్ణవాన్వయులకు
వకుళసౌరభనిత్యవాసిత మెయ్యది, తామ్రపర్ణీతీర్థధామ మెద్ది
తే. యట్టిశఠకోపమౌనిదివ్యాంఘ్రియుగళ, మాత్మమానసపుండరీకాసనముల
నిలిపి భక్తి భజింపుఁడీ నిత్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 3

సీ. యద్గోసహస్ర ముద్యద్ఘోరతిమిరముఁ, బాపి చేతనులకు భవ్య మొసఁగు
నెవ్వాని శ్రీమూర్తి నెడఁబాయఁ డేప్రొద్దు, నారాయణుఁడు జగన్నాయకుండు
శ్రుతిగతం బైనయత్సురుచిరమండల, మతిభక్తిఁ జేమోడ్తు రవనిసురులు
ఎవ్వనియుదయమిహాంశులఁ గల సాత్త్విక,చక్రములకు దోషజనక మగునో

నమ్మాళ్వారులు.

తే. యట్టిశఠకోపభాస్కరు నఖిలగురుని, దలఁపులో నిల్పి తచ్చరితంబు బుధుల
వలన విన్నంతఁ దెలపెద నెలమి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. భక్తిప్రభావసంభావితాద్భుతభావ,బంధుసంధుక్షితప్రణయసార
రసమహౌఘప్రపూర్ణము సర్వవేదార్థ,రత్నాకరము విష్ణురమ్యపదము
ద్రావిడశ్రుతిసుధోత్పత్తినిదానము, నుల్లసత్ప్రణవనదేందుదయంబు
శ్రీవైష్ణవర్ధిలక్ష్మీజన్మహేతువు, సకలార్యనుతనదీసంగమంబు
తే. నఖిలలోకహితోపదేశాకరంబు, శ్రీపరాంకుశజలనిధి చేతనులకు
నిఖిలకల్యాణముల నిచ్చు నిత్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సిరి కాటపట్టు గాఁ జెన్నొందు పాండ్యదేశమునందు గంగాదిసర్వనదులు
దరి మించి ప్రవహించుతామ్రపర్ణినదీతీరమునందు దేదీప్యమాన
మాణిక్యగోపురమందిరప్రాసాద,పాండుసౌధవిమానభాసురంబు
సకలర్తుసేవ్యపుష్పప్రవాళఫలాది,రాజదుద్యానవిభ్రాజితంబు
తే. రమ్యహార్మ్యాదివిలసితరాజపథము, నరసురర్షినిషేవ్యాదినాథపదము
శ్రీపురీరత్న మర్వి రంజిల్లు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 6
వ. అట్టిశ్రీపురాపరనామధేయం బై నసర్వలోకోత్తారకం బగుకురుకానగరంబునందు తిరువళ్తిధినాడరనియెడునొకసాత్త్వికపుంగవుం డుదయించి యక్కురుకాపురీనిర్వాహకుం డై నిఖిలవైష్ణవనిత్యపూజాతత్పరుం డై యుండె నమ్మహాత్మున కారత్తాంగియా రనునొకభాగవతోత్తముండు జన్మించె నతనికుమారుండు చక్రపాణి యతనిపుత్త్రుం డచ్యుతసూరి యతనిసుతుండు సేరందారనుకవీంద్రుం డతనికి శక్కణ్ణియ రనియెడుతనయుండు జనియించె నతనికి శందామరక్కయ్య రాత్మజుం డయ్యె నతనికి పొర్కారియా రనుతనూభవుం డుద్భవించె నాప్రాజ్ఞునివలనఁ గారియనుసూరిశేఖరుం డుత్పన్నుం డయ్యె నంత పొర్కారియా రనుసాత్త్వికపుంగవుండు తనకుం బుత్త్రుం డగుకారిసూరికిం గల్యాణం బొనర్పం దలంచి యప్పారజనంబు సంతసింపఁ దిరువణ్పరిశారం బనుదివ్యదేశంబునకు నిజాప్తబంధుగురుపురోహితసహితుం డై కారికుమారునిం దోడ్కొని చనుదెంచి యద్దివ్యదేశంబునందుఁ దన కనాదిసంబంధి యై శ్రీవైష్ణవసత్తముం డగుతిరువాళ్మార్బ రనుసత్త్వనిధిం గాంచి యతనిచే నర్చితుం డై నాథనాయికాపరనామధేయ యగునుడయనంగయా రనుభవత్పుత్రిక నస్మత్సుతుని కిమ్మని యడిగి యొడంబఱచిన సంతుష్టాంతరంగుం డై యతం డుదకధారాపూర్వకంబుగా నర్పించిన నక్కన్యారత్నంబుఁ దనపుత్త్రుం డగుకారిసూరికిం గల్యాణంబు గావించి యద్దివ్యదేశాధిపతి యగుతిరువాళ్మార్బ రనుశ్రియఃపతిశ్రీపాదాబ్జంబు లర్చించి వినుతించి వీడ్కొని యవ్వధూవరులఁ దోడ్కొని సకలమంగళవాద్యఘోషంబులతో గురుమంత్రిపురోహితబంధువర్గాన్వితుం డై మగిడి శ్రీకురుకాపురంబున కేతెంచి

కృతోద్వాహు లై పత్నీసమేతు లగుశ్రీరామాదికుమారులం దోడ్కొని మిథిలానగరంబుననుండి యేతెంచినదశరథచక్రవర్తికి సర్వాలంకారశోభితం బగు శ్రీమదయోధ్యాపురంబు వెల్వడి సకలకల్యాణవాద్యఘోషంబులతోఁ బురజను లెదుర్కొన్నచందంబున శ్రీనగరీవాసు లగుమహాత్ము లంద అతని నెదుర్కొనినవారిని సముచితోక్తుల నభినందించి కల్యాణసముచితసంస్కారసంస్కృతం బై సర్వాలంకారసుందరం బై ననిజమందిరంబుఁ బ్రవేశించి సుఖం బుండె నంత మారసుకుమారవిగ్రహుం డగునక్కారిసూరి తనధర్మపత్ని నాథనాయికం గూడి మగిడి యద్దేవికి జన్మగృహం బగుతిరువణ్పరిశారం బనుదివ్యదేశంబున కేతెంచి యచ్చోటఁ గొన్నిదినంబు లుండి యద్దివ్యదేశాధిపతి యగుశ్రీపతినిం జూచి పొగడి యతనిచే ననుజ్ఞాతుం డై మరలి కురుకాపురంబున కేతెంచుచు మార్గమధ్యస్థం బగుకురంగనగరంబునకుం జని యందు తిరుక్కురుంగుడినంబి యనునారాయణునిం గాంచి యర్చించి యనేకప్రకారంబులం గొనియాడిన నద్దేవుండు సుప్రసన్నుం డై యర్చకముఖంబున వరంబు వేఁడు మని యానతీయ భవత్సదృశుం డగుపుత్రు ని మ్మని ప్రార్థింప నద్దేవతాసార్వభౌముండు సమానాభ్యధికరహితుండ నగునాతోడ సదృశుం డన్యుండు లేఁ డని తలంచియే నే నీకుఁ బుత్త్రుండ నగుదు ననితా ధరించినమాల్యం బొక్కటి ప్రసాదించిన నక్కారి యమ్మాల్యంబు శిరంబునం దాల్చి ధన్యుండను గృతకృత్యుండను ననుగృహీతుండ నైతి నని సంతసించి దేవీసహితుం డై మగిడి కురుకాపురంబున కేతెంచి నిజనివాసంబున సుఖం బున్న యంతఁ గురంగనగరీపూర్ణాఖ్యుం డగుశ్రీహరిచే ననుజ్ఞాతుం డై విష్వక్సేనుం డక్కారిసూరిమానసంబునం బ్రవేశించి యమ్మహాత్మునివలన నాథనాయికాగర్భప్రవిష్టుం డయ్యె నంత నద్దేవికి దినక్రమంబుగా గర్భంబు వర్ధిల్లి ప్రసవసమయం బేర్పడఁ గలియుగాదియందు నలువదిమూఁడువాసరంబులు గడచినపిమ్మట వర్తమానబహుధాన్యసంవత్సరంబునందు వసంతకాలంబునందు వైశాఖశుద్ధపూర్ణిమాశుక్రవాసరంబున విశాఖానక్షత్రంబునఁ గర్కటలగ్నంబునందు దివ్యయోగకరణంబుల సకలజగదజ్ఞానాంధకారనివర్తకుండును యుగపదుదితప్రభాకరసహస్రప్రభాభాసమానదివ్యమంగళవిగ్రహుండు నగుశ్రీపరాంకుశమునీంద్రునిం గనియె నమ్మహాత్మునకు వర్షాతపవారణార్థంబుగా నతనియవతారంబునకు ముందట ననంతుండు తింత్రిణీతరుస్వరూపధరుం డై వర్ధిల్లుచుండె నవ్వకుళభూషణసూరియవతారంబునకు ముందుగా సర్వసంపత్సమృద్ధం బై శ్రియఃపతికి నిత్యనివాసం బగుతిరుక్కోవలూ రనుదివ్యదేశంబునందుఁ జైత్రమాసంబునఁ జిత్రానక్షత్రంబునందు శ్రీకుముదగణేశాంశంబున మధురకవిసూరిశేఖరుండు సూర్యోదయంబునకుఁ బూర్వకాలంబునం దరుణుం డుదయించుమాడ్కి నవతరించె నమ్మహాత్ముండు సామశాఖాధ్యయనశీలపురశ్చూడబ్రాహ్మణకులంబునం దుదయించుక

తనఁ దత్తత్కాలోచితచౌలోపనయనాదిసంస్కారంబులు పితృకృతంబులు లభియించి యధీతసాంగసశిరస్కసరహస్యామ్నాయసముదయుం డై మహావిరక్తుం డై యయోధ్యయు మథురయు మాయయుఁ గాశియుఁ గాంచియు నవంతికయు ద్వారవతియు మొదలగుముక్తిప్రదాయకదివ్యదేశంబుల సేవింపం జనియె నంత నిట.

7
సీ. ఆత్మజుఁ డుదయించె - నని తండ్రి నీరాడి, సంతసించుచు మహో - త్సవము సల్పఁ
గన్నులఁ దెఱవక - కటకట యేడ్వక, చనుఁబాలు గుడువక - శయన మొంది
వాడక శుచిపక్ష - వర్ధమానద్విజ,రాజుపోలిక - వాసరక్రమమున
వృద్ధిఁ బొందుచు విష్ణు - విన్యస్తభరుఁ డైన, బాలునిఁ గనుఁగొని - పదిదినములఁ
తే. గడపి మఱునాఁడు మదినిమగ్న - సుఖయు వెనంగ, సుతునిఁ గొని నాథనాయిక - పతినిగూడి
యాదినాథునికోవెల - కరిగి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె - మోద మలర. 8
సీ. తిరుతామ్రపర్ణీన - దీతీరమున శంఖ,తీర్థసమీపమం - దిరమునందు
సిరి ధర తనయిరు - చెంతల విలసిల్ల, స్థిరవాస మొనరించు - దేవదేవు
వరదాభయదకర - సరసిజయుగళుని, శంఖచక్రోల్లస - చ్చారుభుజుని
దరవికసితపద్మ - దళనేత్రుఁ దపనీయ,నిభవస్త్రుఁ గాలాభ్ర - నీలగాత్రు
తే. నాదినాథునిఁ గని మ్రొక్కి - యాశుభాంగి, మాకుమారుఁడు దేవకు - మారుఁడనిన
మారుఁ డయ్యెను గారికు - మారుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె - మోద మలర.
సీ. ఆదినాథస్వామి - యాజ్ఞచే నచ్చోటఁ, దింత్రిణీమూలప్ర - దేశమునను
బంగారుగొలుసుల - రంగుగాఁ జూపట్టు, పసిఁడిడోలికయందు - బాలు నునిచి
తమతలంపులను బు - త్రస్నేహ ముంపక,కులపాలుఁ డితఁ డని - కూర్మి సలిపి
తనకు సంభావింపఁ - దగినట్టియధికారి, లేఁ డని మౌని యై - నాఁ డితండు
తే. తథ్య మనుచు నెఱుంగక - తల్లిదండ్రు, లిలఁ గురుంగుడినంబి మా - కేమిమేలు
చేసినాఁ డని మదిఁ జింతఁ - జెంది రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె - మోద మలర. 10
సీ. శిశుచేష్టితము లేమి - సేయక యేఁడాది, తొట్లలోపల నుండి - దోఁగియాడి
మెల్లన దిగి వచ్చి - తల్లిదండ్రులు గన, రమ్యచించాకోట - రంబుఁ జొచ్చి
యాషోడశాబ్ద మా - త్మారాముఁ డై యుండె, నంత బదర్యాశ్ర - మాదిదివ్య
దేశము లన్నియు - వాసిగా సేవించి, శ్రీమదయోధ్యను - జెంది యుండు
తే. మథురకవిసూరి యొకనాఁడు - మాపు బయలు, పొందిదక్షిణదేశము - నందుదివ్య
సూర్యమండల మొక్కటి - చూచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె - మోద మలర.
సీ. అట్లర్ధరాత్రము - నందు నాల్గుదినంబు, లర్కోదయము దక్షి - ణాశయందుఁ
గనుఁగొని యచ్చోటు - గదలి విచ్చేయుచుఁ, బగ లెల్ల నొకచోటఁ - బవ్వళించి
రాత్రులు నడచి శ్రీ - రంగధామముఁ జెంది, యా తేజ మప్పటి - యట్లు చూచి
శ్రీపురి నేగి యా - పురి యందు వసియించి, యాయూరి కవ్వల - నమ్మహోద

తే. యంబు గన్పడకున్న నయ్యార్యవరుఁడు, నాథనాయికసుతుని జన్మక్రమంబుఁ
దీర్ఘఘట్టములందునఁ దెలిసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 12

సీ. తామ్రపర్ణీనదీదక్షిణతటమున, శంఖతీర్థాంతికస్రోతలమునఁ
దింత్రిణీతరుమూలదివ్యకోటరమునఁ, బద్మాసనాసీను భవ్యబోధ
ముద్రాభిరాముని ముకుళితనయనుని, వకుళభూషణముని వరునిఁ జూచి
చైతన్యసంశయశాంతికై పొగడుచుఁ, గరతాళ మొనరింప ఘనుఁ డతండు

తే. మది నెఱింగి కటాక్షింప మధురకవియు, నతులనేత్రోత్సవంబుగా నతనిఁ గాంచి
మోద మలరంగ వలగొని మ్రొక్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

న. అట్లు పద్మాసనాసీనుం డై పరమపురుషపాదారవిందన్యస్తభరుం డై పరతత్త్వబోధకజ్ఞానముద్రాభిరాముం డై ముకుళితనయనుం డై షోడశవార్షికుం డై షోడశకళాపరిపూర్ణుం డగుసుధాకరునిచందంబునఁ దింత్రిణీమూలంబున విలసిల్లుచున్న పరమాచార్యుం డగుశ్రీపరాంకుశమునీంద్రుం డమ్మధురకవిసూరిశేఖరుం గటాక్షింప నతం డిమ్మహాత్ముండు సర్వజ్ఞుం డీగురుశిఖామణి నాశ్రయించి యుజ్జీవించెద నని తలంచి సాష్టాంగప్రణామపూర్వకంబు గాఁ దదీయాంఘ్రికమలంబు లాశ్రయించి తత్పాదాంబుజధ్యానతన్నామకీర్తనతత్కైంకర్యాదులఁ దదేకానుభవతత్పరుం డై యుండె నాసమయంబున దేవాదిదేవుండును సర్వజగన్నాయకుండును సర్వజగన్నివాసుండును శంఖచక్రాదిదివ్యాయుధభ్రాజమానభుజచతుష్టయుండును శ్యామసుందరసుకుమారదివ్యమంగళవిగ్రహుండును సర్వాంతర్యామియు సర్వస్వామియు సర్వనియంతయు నగుశ్రీవైకుంఠనిత్యనికేతనుం డగు శ్రీమన్నారాయణుండు సుమేరుశిఖరోదితవిద్యుల్లతావిలసితకాలజలదంబుపోలిక లక్ష్మీసమేతుం డై గరుడవాహనారూఢుం డై యేతెంచి తన్నుం బొడసూపి యాత్మస్వరూపరూపగుణవిభూతిచేష్టితంబు లన్ని యున్నయట్లు గాంచి యనుభవింపం దగునట్లు సకలాజ్ఞాననివర్తకం బగుదివ్యజ్ఞానం బొసంగ నప్పరాంకుశమునీంద్రుం డద్దేవదేవునిదివ్యాత్మస్వరూపంబును దదేకప్రకాశం బగుదివ్యమంగళవిగ్రహంబును దదాధేయంబు లగుకల్యాణగుణంబు లనుభవించి తదనుభవజనితప్రీతివాక్ప్రవాహరూపంబు గా బయల్వెంగెనో యన ఋగ్యజురథర్వసారభూతంబు లగుతిరువృత్తంబు తిరువాశిరియంబు పెరియతిరువందాది యనుమూఁడుప్రబంధంబు లొనరించి మఱియు సామవేదసారం బయినతిరువాయ్మొళి యనుచరమప్రబంధం బొనరిచ్చి యనన్యప్రసన్ను లగుశ్రీమధురకవిసూరిప్రముఖదేశికోత్తముల కర్థానుభవపూర్వకంబు గా నుపదేశించి సర్వచేతనోజ్జీవనం బొనర్చె నంతఁ బుష్పత్యాగభోగమండపప్రముఖాఖిలదివ్యదేశనిత్యనివాసు లగుభగవన్మూర్తు లేతెంచి శ్రీతింత్రిణీవృక్షం బవలంబించి తమతమదివ్యదేశంబులతోఁ దమ్ముం గనిపింప ననంతగరుడవిష్వక్సే

నాదినిత్యసూరు లప్పరాంకుశమునివైభవంబుఁ గనుంగొన వచ్చి యచ్చటఁ గనిపించిన వారి నందఱ సాక్షాత్కరించి మంగళాశాసనం బాచరించి మహాప్రభావసంపన్నుం డై పరభక్తిపరజ్ఞానపరమభక్తిసంపన్నుం డై ప్రపన్నజనకూటస్థుం డై నయ్యవకుళాభరణమునీంద్రుండు సర్వలోకోజ్జీవనార్థంబుగా నర్చారూపంబు ధరియింపం దలంచెఁ దదనంతరంబ యప్పరాంకుశమునీంద్రునకుం బ్రథమశిష్యుం డగునమ్మధురకవిసూరిసత్తముండు 'కణ్ణిణ్ శిరుత్తాం' బను నొకదివ్యప్రబంధంబుచే నమ్మహాత్ముని ప్రభావంబు చరమపర్వనిష్ఠాగరిష్ఠు లగుసాత్త్వికాగ్రణులకుం దెలియం జేసి యర్చారూపం బగు శ్రీవకుళాభరణవిగ్రహం బక్కురుకాపురియందుం బ్రతిష్ఠించి యగ్గురుశిఖామణికి నిత్య పక్ష మాసాయన సంవత్సరోత్సవంబు లన్నియుం గొఱంత లేకుండఁ జేయించుచుఁ దద్విరుదాంకితగాథలం బొగడుచు విజయకాహళంబు లూఁదింపం జూచి కంబనాథుం డను ద్రవిడకవీంద్రునిశిష్యుం డొక్కఁ డేతెంచి మద్గురుం డగుకంబకవీంద్రునిం గని జయించినం గాని యిక్కాహళంబు లూఁదింపం బని లే దని నిరోధింప శ్రీమధురకవిసూరియు నీ రిట్లు పలుకుట న్యాయం బైనను శ్రీశఠకోపకవీంద్రుం డొక్కచోటి కైన నిప్పురంబు విడిచి విచ్చేయం డది గాన నమ్మహాత్ముం డాన తిచ్చినదివ్యప్రబంధంబులం దొక్కసూక్తిలేశంబుఁ గొనిపోయి భవదీయశంఖఫలకంబం దునిచిన నాఫలకం బాసూక్తిని వహించె నేని యస్మదాచార్యుం డేతెంచి భవద్గురుని జయించినట్లగు నని 'కణ్ణిణకళవిన' యనియెడుపాశురం బొకపత్రంబునందు లిఖియించి యిచ్చిన వాఁ డది గొని చని తనగురుం డగుకంబునిం గాంచి యావృత్తాంతం బంతయుం దెలిపి యాలిఖితం బిచ్చినం జూచి వాఁ డాపత్రిక శంఖఫలకంబునం దుంచిన దక్షిణమధురావాసు లగుశతత్రయసంఖ్యాసంఖ్యాతు లైనద్రవిడసంఖ్యావంతు లేతెంచి యక్కంబకవీంద్రునిం గూడి శంఖఫలకం బెక్కి యున్నంత వాగధిదేవతాధిష్ఠితం బగునమ్మహోన్నతఫలకం బప్పరాంకుశగురుసూక్తిభూషితం బగుతాళపత్రంబు వహించి యక్కవీంద్రుల నందఱం బడ ద్రొబ్బ బ్రహ్మశాపోపహతదేవతలమాడ్కి వా రధోముఖు లై పుడమిం బడి రంతఁ గంబనామధేయుం డగుకవీంద్రుండు భయభ్రాంతచిత్తుం డై శ్రీపరాంకుశమునీంద్రునిం దలంచి తనమనంబున నతనిసాన్నిధ్యంబు గల్పించుకొని యిట్లని స్తుతియించె మహాత్మా ప్రతిపక్షనాక్షిణస్వపక్షవిక్షేపప్రక్షుభితప్రతిపక్షపక్షుం డగుపక్షీంద్రునియెదుట మక్షిక యాడఁ గలదే నిజదీప్తిమండితబ్రహ్మాండభాండమండనాయితప్రచండమార్తాండమండలద్యోతితవాతపథంబున ఖద్యోతంబు ప్రద్యోదితం బగు నే నిజగంధాఘ్రాణనిస్త్రాణప్రాణిమారణాభివ్యగ్రనిర్ఘృణవ్యాఘ్రంబుకడ సారమేయం బెట్లు మెలఁగు గజకంఠలుంఠనాకుంఠితోత్కంఠకంఠీరవరూపకంఠంబునఁ గ్రోష్టువనియాడు నే సర్వసహ్మాహానసర్వాభయవసన్నివేశంబు గలయాఁరశ్రీయెదుటఁ

పిశాచంబు సుందరం బగునే యట్లు సర్వజగదాదరణీయం బగు భవత్ప్రబంధ
సముదాయంబునం దొకసూక్తిలేశంబున కైన ముజ్జగంబులం గలకృతిశతంబు
సదృశంబు గా దని యనేకవిధంబులం బొగడి సాపరాధచేతనుల మగుమమ్ముం
గరుణింపు మని సాష్టాంగప్రణామం బాచరించె నంతఁ దక్కినకవీంద్రు లందఱు న
ట్లు వినుతించి కృతార్థు లైరి యిట్లు మధురకవిసూరిశేఖరుం డనేక ప్రకారంబుల
నప్పరాంకుశముని ప్రభావం బఖిలప్రాణు లెఱుంగునట్లు ప్రకాశితంబు చేసి కొంత
కాలం బుండి విభవంబుఁ జాలించి యర్చారూపంబు ధరియించె మఱియును. 14

సీ. శ్రీపరాంకుశయోగిశేఖర కారిసు,మార సుందరసుకుమారమార
శ్రీనాథనాయికాసీమంతినీగర్భ,శుక్తిముక్తాఫల సుగుణజాల
వకుళభూషణ దివ్యవైభవకాసార, భూతాదిసూరిసంపూజ్యచరణ
వైష్ణవాన్వయసుధాపాథోధిరాకాసు,ధాకర శ్రీరంగధామశరణ
తే. తింత్రిణీమూలవిలసితదివ్యధామ, భక్తవత్సల పరమకృపావిధేయ
నీకు మ్రొక్కెద శఠకోప నిత్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

శ్రీమన్నాథమునులవైభవము.

శ్రీమన్నాథ-త. శ్లో॥ జ్యేష్ఠమాసే త్వనోరాధాజాతం శఠజిదాశ్రయమ్।
ఉద్ధర్తారం ప్రబన్ధానాం శ్రీమన్నాథమునిం భజే॥

సీ. నిత్యను శ్రీరుక్మిణీసత్యభామలు, చన వొప్పు నుభయపార్శ్వములఁ గొలువ
శంఖచక్రము లూర్ధ్వశయపద్మములఁ దాల్చి, వెఱకేలుఁదమ్ములమురళిఁ బూని
మణిమయగోపురమండపప్రాకార,మహితమందిర వేదిమధ్యమునను
రంజిల్లుమన్నారురాజగోపాలుని, కభిమతవాన మై యఖిలలోక
తే. సేవ్య మై సర్వసంపత్ప్రసిద్ధ మైన, వీరనారాయణపురంబు వెలయు చుండు
సరసచాంపేయవనమున సతత మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సద్గుణజలధి యీశ్వరభట్టగురువరుఁ, డప్పురియం దెప్పు డధివసించు
నతనికిఁ బుత్త్రుఁ డై యవతరించెను బర,భక్తిపరజ్ఞానపరమభక్తి
ఘనుఁడు శ్రీమన్నాథముని యమ్మహాత్ముని, కీశ్వరముని పుట్టె నిద్ధయశుఁడు
యమనియమాసనాద్యష్టాంగయోగసా,క్షాత్కృతహృత్పద్మసద్మదహర
తే. గగనరూపాంతరాత్ముఁడు కలితనిఖిల,వేద్యుఁ డానాథముని బుధవినుతగుణుఁడు
గానఁబడుఁగాక నామదిఁ గరుణ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వారికిఁ గైంకర్యములచొప్పటఁ జల్పుచు, నుండి కొన్నిదినంబు లొక్కనాఁడు
పితృపుత్రసహితుఁ డై ప్రీతితోఁ గోవెల, కరిగి ప్రదక్షిణ మాచరించి
ధర్మతార్క్ష్యస్తంభబలిపీఠములకడఁ, జాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి జరిగి పోయి
మన్నారుకృష్ణునికన్నుల మొగి నిల్చి, కేలుఁదమ్ములఁ దలఁ గీలుకొలిపి
తే. బహువిధంబులఁ గొనియాడి పరమభక్తిఁ, బలికె నిట్లని రాజగోపాలహరికి.

యుక్తతముఁడైన శ్రీనాథయోగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. సాధురక్షకు దుష్టసంహారమున కుర్వి, ధర్మసంస్థాపనార్థము జనించి స్వామి ముందే నీవు శైశవపౌగండ, కౌమారయౌవనకాలములను జేసినచేష్టలఁ జెన్నొందుచును భవత్పదపల్లవన్యాసపావనంబు లగుబృహద్వనము బృందాటవి గోవర్ధనాద్రి గోకులము శ్రీయమున మధుర

తే. ద్వారవతియు నయోధ్యయు బదరికాశ్రమాదిపదముల సేవింప నరుగ వీని కాజ్ఞ యిమ్మని యడిగెన య్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. అర్చకముఖముగా హరి పోయిరమ్మని, యాన తిచ్చిన విని యచటనుండి స్వకుటుంబసహితుఁడై చని దివ్యదేశము, లన్నియు సేవించి యమునచెంత గోవర్ధనపురంబుఁ గామ రొప్పఁగని యందు, గోపకుమారుని ప్రాపుఁ జెంది యఖిలకైంకర్యము లతనికి సలుపుచుఁ, గొన్నినాళ్లుండెన గ్గురువరేణ్యుఁ

తే. డంత మన్నారుగోపాలుఁ డతనికలను, దన్నుఁ గనిపించి రమ్మని దయను బిలువ నేఁగఁ దలఁచెను నాథమునీంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. గోవర్ధనపురీశు గోపకుమారుని, యంఘ్రులఁ గని మ్రొక్కి యాజ్ఞఁ బడసి తమకుటుంబముతోడ దరలి యచ్చటినుండి, కాశీపురముఁ జెంది గంగఁ గాంచి తీర్థీకరించి యాదేశముఁ గడచి యుత్కలదేశమున నబ్ధితటమునందుఁ బదునాల్గుజగములఁ బరమపావనమైన, శ్రీపురుషోత్తమక్షేత్ర మొంది

తే. బ్రహ్మదారుస్వరూపునిఁ బరమపురుషుఁ, గాంచి మ్రొక్కిడివినుతించి కదలియచట సింహగిరి నాథమునిఁ జెందె శీఘ్ర మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. సింహాచలమునందు శ్రీవరాహనృసింహు, ఘనభక్తి భజియించి కదలి యచట శ్రీమదహోబలక్షేత్రముఁ గని యందుఁ, బ్రహ్లాదవరదునిఁ బ్రస్తుతించి గరుడాద్రిని హిరణ్యకశిపుమర్దను నృసింహునిఁ గని పొగడి యహోబలంబు విడిచి వచ్చి వృషాద్రి వేంకటేశుని గాంచి, వేయువిధంబుల వినుతి సల్పి

తే. యచటినుండేఁగి ఘటికాద్రి హరినిన్నృహరి, నీశుఁగని మ్రొక్కి నాథముని నీశ్వరుండు జరగి కనియెను శ్రీగృధ్రసరసి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆసరస్తటమున హైమసౌధమునందుఁ, గనఁబడు విజయరాఘవునిఁ గాంచి హర్షపూర్వకముగా నతనికి జోహారుఁ, జేసి కాంచీపురిఁ జేరి యందుఁ గరిగిరివరదునిఁ గన్నులపండువుఁ, గాఁ జూచి కేల్మోడ్చి కడు నుతించి యష్టాదశస్థితహరిదివ్యమంగళమూర్తులఁ గనుఁగొని మ్రొక్కి పొగడి

తే. యేఁగి శ్రీమదహీంద్రపురీశుఁడైన, దైవనాయకు నీక్షించి తగ భజించె మాన్యతముఁడైన శ్రీనాథమౌని యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. చాంపేయవనమున సొంపారు శ్రీవీర, నారాయణపురంబుఁ జేరఁ జనిన నవ్వారివైష్ణవు లంద రెదురొచ్చి నమ్రులై యర్చింప నాథమునియు

సముచితంబుగ వారి సన్మాన మొనరించి, వారలకుశలముల్ వరుస నడిగి
రంగుగా మన్నారు రాజగోపాలుని, శ్రీకార్యములయందు సేమ మరసి
తే. తా నొనర్చినతీర్థయాత్రాక్రమంబుఁ, దెలిపి యాసాత్త్వికులతోడ దేవగృహముఁ
జొచ్చి మన్నారుకృష్ణుని, జూచె ననుచుఁ వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మన్నారుకృష్ణుని కన్నుల మొగి నిల్చి, శ్రీనాథముని నుతిఁ జేసినంత
నతఁడు ప్రసన్నుఁడై యర్చకముఖమున, నాదరోక్తులఁ గర మనునయించి
తిరుపరివట్టముఁ దీర్థముఁ దిరుమాల, శఠకోప మిప్పించి శ్రమము దీర్చి
యీనాథమునుల మీఁదిండ్లు కట్టించి యిం, దుంచుఁడీ యని హరి యూరి వైష్ణ
తే. వులకు నియమింప వా రట్ల సలుప నాథ, ముని కుటుంబసమేతుఁడై మోద మలర
నందు నిత్యనివాసముఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 26
సీ. ఛాత్త్రుల కనిశము శాస్త్రపాఠంబులఁ, జెప్పుచు నమ్ముని శేఖరుండు
సకలసుగంధిపుష్పద్రుమారామము, నిర్మించి నిత్యము నిఖిలకుసుమ
మాల్యములను గూర్చి మన్నారుకృష్ణుని, కర్పించు చుండు నయ్యవసరమున
సాటి లేనట్టు మేల్నాటినుం డిరువురు, వైష్ణవు లొకనాఁడు వచ్చి యచట
తే. భవ్యగుణజాలుఁ బరమకృపాళు జలద, నీలు మన్నారురాజగోపాలబాలుఁ
జూడ్కు లలరంగ భక్తితోఁ జూచి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లా వైష్ణవోత్తములు సర్వలోకోత్తారక యగుదక్షిణద్వారక నధివసించుమ
న్నారుకృష్ణునిదివ్యమంగళవిగ్రహంబు సేవించి తదనుభవజనితానందకందళిత
స్వాంతులై ఫాలస్థలంబులఁ గేలుఁదమ్ములం గీలించి 'యారావముదే' యను
తిరువాయ్మొళ్ఴి యనుసంధింప విని నవధరించి శ్రీమన్నాథముని 'ఓరాయి
రత్తుళ్ళిప్పత్తు' మ్మని మీర లనుసంధించితిరి మీ రీయాయిరప్రబంధబంధురం బగు
శ్రీకోశం బిప్పింపుఁ డని యడుగ నాసాత్త్వికు లీశ్రీకోశం బెచ్చటనుం గనఁబడ
లే దని విన్నవింప స్వామిసన్నిధి శ్రీశఠకోపతీర్థప్రసాదాదిబహుమతి సేయించివా
రిం బంచి తత్ప్రబంధసంపాదనచింతాయత్తచిత్తుం డయ్యె నంత. 27
సీ. గాథాసహస్రసంఘటితశఠారిప్ర, బంధమం దీపదిపాశురంబు
లధికరించితిమి మే మది దక్క వే తెఱం, గము గాన మాపుస్తకము ధరిత్రి
నని పల్కి రీవైష్ణవాగ్రణు లది గాన, కురుకాపురము శఠకోపసూరి
కవతారపదము నే నచ్చోటి కేఁగి యా, శ్రీకోశ మొందెదనఁ జెందెద నని
తే. యెంచి కురుకాపురంబున కేఁగు దెంచి, యాదినాథునిఁ గని మొక్కి యభినుతించి
చూచె శఠవైరి నానాథసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ధన్యుఁ బరాంకుశదాసాఖ్యు మధురక, విప్రియశిష్యుని వేడ్కఁ జూచి
తిరువాయిమొళ్ఴి యను దివ్యప్రబంధ మం, తయుఁ జదివిన ధన్యతితము లిచటను
గల రేని చెప్పుమా ఘనుఁడ నీ వని నాథ, ముని పల్క నమ్మహాత్ముని కతండు

పలికెను మును పీప్రబంధము సాంతము, గా నభ్యసింప నాక్షణమునందుఁ దె

తే. బరమపద మొందుదురుగాన భయముఁ జెంది, జనులు విడిచిన నది ప్రమోషంబుఁ జెం
ననుచు నతనికిఁ దెలిపె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తిరుమొళ్ళి మొదలైన దివ్యప్రబంధము లఖిలములు ఖిలంబు లయ్యె నిట్టు
లవి యన్ని మగిడి మీ రధికరించుట కుపా, యముఁ జెప్పెదను వినుమార్యవినుత
యస్మద్గురుప్రోక్త మాకణ్ణినుణ్ శిరు, త్తాం బనియెడు ప్రబంధము లభించి
యాళ్వారికను మ్రోల నతనిఁ దలంచుచుఁ, దింత్రిణీక్రింద సుస్థిరత నుండి
వేడ్క నది నీవు పంద్రెండు వేలమార్లు, జప మొనర్ప శఠారి ప్రసన్నుఁ డగును
దథ్య మనియెఁ బరాంకుశదాసుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. ఇట్లు మహాత్ముని సూక్తు లాలించి సంతసించి శ్రీమన్నాథముని యాక్రమం బొనర్ప నుద్యోగించె నంత. 31

సీ. శఠవైరివిషయ మాసత్ప్రబంధం బది, నయ మొప్పఁ జదివి శ్రీనాథయోగి
తిరుతామ్రపర్ణిలోఁ దీర్థ మాడి తెంచి, తింత్రిణీమూలప్రదేశ మొంది
ముద మొప్ప శఠకోపమునికను మ్రోలను, బద్ధాసనస్థుఁడై పరమనియతి
నుండి యానత్కృతిఁ బండ్రెండువేలమా, ర్లావృత్తి సలిపిన నాదినాథ

తే. మహిషియాజ్ఞను శఠరిపుమానిపూర్ణ, చంద్రుఁ డుదయించి నాథహృత్సరసిజాభ్ర
మండలాంతస్తమం బెల్ల మాపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. కటివేల్పు తన కనుగ్రహముఁ జేసినయట్లు, నయ మొప్ప శఠవైరి నాథమునికిఁ
బ్రపదన మొనరించి ప్రార్థన కలయుదు, దేవునిగతి దివ్యదృష్టి యొసఁగ
ద్వాదశాత్మునిగతి ద్వాదశసూరిస్వ, రూపుని నాశఠకోపమునిని
నాదివ్యతేజోమయాకాశవీథిని, సాక్షాత్కరించి తచ్చరణపద్మ

తే. ములకు భక్తి దలిర్పఁ జేమోడ్చి పొగడి, వకుళభూషణముని నీదు వాంఛితంబు
దెలుపు మని నాథసూరికిఁ బలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

వ. అంత నమ్మహాత్ముని దివ్యసూక్తు లాలించి శ్రీనాథముని యిట్లనియె. 34

సీ. భవదీయదివ్యప్రబంధము లన్ని సాం, గోపాంగములు వీని కొక్కసారి
సంప్రదాయార్థవిజ్ఞానపూర్వకము గా, నానతిమ్మన నతఁ డతని కనియె
దెలిబైట నీవుండి తెలివిగా లిఖియింపఁ, జెప్పెద నవి యన్ని చెవి సొరంగ
వని శఠారి వచింప నతఁ డట్లొనర్చినఁ, బల్లాండు మొదటను బలుకుకతన

తే. శ్రుతుల మొదటను బ్రణవముఁ జొనిపినట్లు, పరఁగు పల్లాండు దివ్యప్రబంధములకు
నాదియందును బలుకుదు రార్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. నాథమునీషికి నాలాయిర ప్రబం, ధములట్లు క్రమముగా దయ నొసంగి
యతులరహస్యత్రయం బంతి మాపాయ, మష్టాంగయోగరహస్య మఖిల
దర్శనముఖ్యతాత్పర్యము సంశయ, మేమియు లేకుండ నెఱుక పఱిచి

వర మిచ్చెదను నీదు పరసమృద్ధికి మెచ్చి, కోరికొ మ్మని శఠకోపదివ్య
తే. సూరి పలికిన నానాథదూరదర్శి, సంతసించుచు భక్తితో సాఁగి మ్రొక్కి
వకుళభూషణముని కిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఈకలియం దుదయించినచేతనుల్, దీర్ఘాయువులు గారు తెలివి లేని
వారు దుర్భగు లైనవారు దురాచార,పరులు భూతద్రోహకరులు గాన
కరుణచే వీరి కందఱకు మే లొనరింప, నవనియం దిచ్చోట నవతరించి
ద్రావిడామ్నాయముల్ ధర బై లుపుచ్చిన, మరణభయంబుచే మందబుద్ధు
తే. లధికరింపక యున్నంత నవి ఖిలంబు, లయ్యె నిప్పుడు చెప్పితి రవియె మగిడి
వీని కని పల్కె నాబ్రహ్మవేత్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఈవేళ మొదలుగా నిఁక మీఁదఁ దిరువాయి, మొళ్ళి యభ్యసించుము ముముక్షువులకుఁ
గలకాల మంతయుఁ గడచిన మీఁదట, మోక్ష మి మ్మని నాథముని వచింప
న ట్లొనంగెద నని యాళ్వారు మఱియొక,మాట వక్కాణించె మానిమణికి
నాథార్య శ్రీవీరనారాయణపురంబుఁ, జెంది యం దుండి నీశిష్యతతికి
తే. ద్రవిడవేదము లివి చెప్పి ధరణియందు, వృద్ధిఁ బొందింపు మని బ్రహ్మవిత్తమునకు
వకుళభూషణముని పల్కె వాంఛ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శ్రీనాథముని కట్లు చెప్పి శఠారాతి, బహుమతి రొనరించి పంప నాతఁ
డాదినాథస్వామి యంఘ్రులఁ గని మ్రొక్కి, వినుతించి వీడ్కొని వెడలి వీర
నారాయణాహ్వయ నగరికిఁ జని యందు, మన్నారుకృష్ణునిఁ గన్ను లార
సేవించి పోయి వచ్చినక్రమ మతనికి, విన్నవించి తదాజ్ఞ వేళ్ళ మొంది
తే. యుర్వి ద్రావిడవేదము లుత్తరోత్త,రాభివృద్ధము లెల్లగు నసుచుఁ దనదు
మదిఁ దలంచెను శ్రీనాథమౌని యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంతఁ బరమకారుణికుం డగు శ్రీమన్నాథముని మన్నారుకృష్ణునియాజ్ఞ చేఁ గ్రీహ
త్తాళ్వార్ మేలే హత్తాళ్వా ననునిజపౌత్రుల సహాయంబు గాఁ గూర్చుకొని భగ
వంతుం డగుకృష్ణద్వైపాయనుండు తొల్లి రాశీభూతంబు లగువేదంబులు ఋగ్య
జుస్సామాథర్వభేదభిన్నంబులు గా నుదాత్తానుదాత్తస్వరిత ప్రచయాత్మకస్వరం
బులచే నుచ్చారణయోగ్యంబులు గాఁ జేసినట్లు సంకీర్ణభూత ప్రబంధమధ్యంబునఁ
జతుర్వేదసారభూతంబు లగు శ్రీవకుళాభరణ ప్రణీత ప్రబంధంబులు నాలుగు న్నా
లుగు వేదంబులు గా నేర్పరించి యాద్రావిడామ్నాయంబులకు శ్రీపరకాలముని
ప్రోక్తంబు లగుషట్ప్రబంధంబులు షడంగంబులు గా నవశిష్ట ప్రబంధంబు లన్ని
యుపాంగంబులు గా సర్వచేతనోజ్జీవనార్థం బొనర్చి సాత్త్విక తాత్త్విక తాద్యాత్మ
గుణపరిపూర్ణు లగు శ్రీవైష్ణవులచేఁ దత్తద్దివ్యదేశంబులయందు దివ్యగానరూపం
బుగాఁ బాడించిన నద్దివ్యప్రబంధంబు లన్నియు శిష్యాచార్యక్రమంబు దప్పక
యిప్పటి కైన నిప్పుడమిం బ్రసిద్ధంబు లై వర్ధిల్లు చుండె నానమయంబున వడ్డ

మధ్యమగ్రామంబుల సకలజనమనశ్శ్రవణానందంబు గా మనుష్యగానంబుఁ బా
డ నేర్చినపణ్యాంగన యొకతెయు గాంధారగ్రామయుక్తంబు గా దేవగానంబుఁ
బాడ నేర్చినవారవిలాసిని యొకతెయుఁ దమతమగానాతిశయంబునకై వివాద
మొంది యద్దేశాధిపతి యైనచోళనాథునిసప్తాంగలక్షణలక్షిత యగుసభఁ జేరం
బోయి యమ్మహీపతినిం గాంచి తదీయాజ్ఞచే సదస్యులు వినం దమతమగానచా
తుర్యంబు గనిపింప నాసామాజికులు మనుష్యగానంబు మెచ్చిన నమ్మహీమండలే
శ్వరుండు మనుష్యగానంబుఁ బాడినపణ్యలావణ్యవతికి ధనకనకవస్తువాహనాది
బహుమతు లొనర్చి పంచి దేవగానంబుఁ బాడినవేశ్యాలలామంబు నాదరింప
కున్న నదియు నస్మదీయం బగుదైవతగీతాతిశయంబు దేవతలకుం దెలియుం
గాని మానవు లెఱుంగ లేరని యాసదస్యులకు వక్కాణించి ప్రతిదివ్యదేశంబు
లయందు భగవద్భాగవతముఖోల్లాసంబు గాఁ బాడుచుఁ గ్రమంబునం జని చని
యొక్కనాఁడు వీరనారాయణపురంబునందు మన్నారుకృష్ణునిసన్నిధిఁ జెంది వి
న్నాణంబుగాఁ బాడు చుండ సర్వజ్ఞుం డగు శ్రీమన్నాథముని విన నవధరించి య
ద్దేవగానంబునకు సంతసించి స్వామిసన్నిధితిరుపరివట్టంబును దిరుమాలెయు శ్రీశ
ఠకోపతీర్థప్రసాదాద్యఖిలసన్మానంబు లొనర్చి పంచినంత నావేశ్యారత్నంబును మ
గిడి చోళభూమండలేశ్వరునిం గాంచి వినయం బొనర్చి యిట్లనియె శ్రీవీరనా
రాయణపురంబునందు శ్రీమన్నాథముని యనునొక ప్రాజ్ఞశిఖామణి మదీయదివ్య
గానాతిశయం బెఱుంగు నమ్మహాత్ము నిచ్చటికి రావించిన నతండు మదీయదివ్యగా
నోత్కర్షంబు మీకుం దెలుపఁ గలం డనిన విని యబ్భూమిపతియు శ్రీమన్నాథ
మునులం బిలిపించి ప్రత్యుత్థానాభివందనాద్యర్చావిధులం బూజించి యుచితం
బగుకాంచనపీఠంబునం దుంచి తదీయశాసనంబునఁ దా నుచితాసనాసీనుం డై
కరకమలంబుల మోడ్చి మహాత్మా యీవేశ్యాస్త్రీదివ్యగీతాతిశయంబు మీ
రెఱింగితి రేని మాకుం దెలుపు మని సభ్యులు విన విన్నవింప శ్రీనాథమునిస త్త
ముం డాయిరువుర వేశ్యలం బాడ నియమించి యగ్గీతంబు లాకర్ణించి నృపస త్త
మా మీర లందఱు షడ్జమధ్యమగ్రామకలితంబు లగుగీతం బెఱింగినవారు గా
వున నిమ్మనుష్యగానంబు విని సంతసించితి రిద్దేవతాగీతాతిశయంబు నిలింపుల
కుం గాని మనుష్యులకుం దెలియ నశక్యం బనిన నాసార్వభౌముండు గురుస త్త
మా మీ రీదేవగానం బెఱుంగుదు రని మా కెట్లు దెలియుఁ గావున నొకయడి
యాలంబుఁ జూపు మనిన నమ్మునిసత్తముండు నన్నూటనలువదితాళంబు లేక కా
లంబున వాయింప నియోగించిన రాజట్లు సేయింప నమ్మహానాదం బాలించి య
మ్మహాత్ముండు కాంస్యమయతాళంబులమానంబు వేర్వేఱ వాక్రువ్వ నమ్మూర్ధాభి
షిక్తుం డగ్గురువరుం డాన తిచ్చినక్రమంబుగా నాతాళంబు లన్నియు నొకటొక
టిగాఁ దూల నారోపించి పరీక్షించి తదుక్తక్రమంబున కించుక యైన న్యూనాధి

క్యంబుఁ గనుఁగొన లేక యత్యాశ్చర్యంబుఁ జెంది పరమాహ్లాదసుధాప్రవాహప్లావ్యమానమానసుం డై యానృపసత్తముం డద్దేశికోత్తమునకు భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి బహువిధామూల్యరత్నభూషణాంబరాదిద్రవ్యంబు లర్పింప నుద్యోగించినం జూచి భగవంతుఁ డగు శ్రీనాథమునీంద్రుండు తృణీకృతబ్రహ్మరుద్రేంద్రాదివిభవుండు గావున నాద్రవ్యం బేమియుం గొన నొల్ల కచ్చోళభూభర్త నాశీర్వదించి మగిడి వీరనారాయణపురంబున కేతెంచి మన్నారుకృష్ణున కశ్రాంతంబు సకలవిధకైంకర్యంబు లొనర్చు చున్నసమయంబున, శ్లో॥ శరీరం వసువిజ్ఞానం వాసః కర్మ గుణానసూన్। గుర్వర్థం ధారయే ద్యస్తు సశిష్యో నేతర స్స్మృతః॥ అనియెడున్యాయంబున శిష్యలక్షణలక్షితు లగు నుయ్యక్కొండార్ కురుహావలప్పన్ నంబి కరుణాకరదాసర్ పెరియతిరువుడయార్ తిరుక్కణ్ణమంగై యాండాన్ వానమామలై యాండా నురుప్పుటూ రాచ్చాంబిళ్లై చొక్కత్తాళ్వా ననియెడి యీయెనమండ్రు సాత్త్వికసత్తము లద్దేశికోత్తమునిదివ్యపాదాబ్జంబు లాశ్రయింప నతండు సుప్రసన్నుం డై వేదసారం బై మహాప్రభావసంపన్నం బై మంత్రరత్నాపరనామధేయం బై నద్వయం బర్థానుభవపూర్వకంబుగా నుపదేశించి తిరువాయ్మొళ్ళి మొదలైనదివ్యప్రబంధంబు లన్నియు వాచోవిధేయంబు లగునట్లు ప్రసాదించి సమస్తవేదశాస్త్రంబు లధికరింపం జేసి శ్రీరహస్యత్రయసారార్థం బగుసకలజగత్కారణభూతపరమపురుషరూపపరతత్త్వనిర్ణయం బెఱింగించి యష్టాంగయోగధారణాసాక్షాత్కృతభగవద్దివ్యమంగళశ్యామసుందరసుకుమారవిగ్రహానుభవజనితానందకందళితహృదయారవిందుం డై యుండె నంత. 40

సీ. విని నాథమునియోగ✽విభవముఁ గనఁ దన, హేలావతులఁ గూడి✽ చోళరాజు
విన్నాణముగ వచ్చి✽ మన్నారుకృష్ణుని, గన్నులపండువు✽ గా భజించి
యచటినుం డేతెంచి✽ యతిరహస్యక్షేమ,గిరిగహ్వరోపమ✽గృహమునందు
ధాతవస్త్రాజిన✽దర్భోత్తరం బగు,విపులపీఠమునందు✽ వెలయువాని
తే. బద్ధపద్మాసనుని నూరు✽భాగనిహిత,పాణితలు వ్యాన్నరీక్షిత✽పరమపురుషు
సూరివరు నాథయోగిని✽ జూచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డన✽ మోద మలర.
సీ. అట్లు త న్నీక్షించి✽ యాశ్చర్యపడి తన,యంఘ్రిపద్మంబుల✽ కర్చఁ జేసి
వెలువడి నవతటి✽ద్వృతకాలమేఘము,గతి నిజభార్యలఁ✽ గలిసి పురికిఁ
జను చున్న చోళభూ✽జాని వీక్షించి యీ,క్షితిగోపికావృత✽కృష్ణుఁ డితఁ
డని తలంచుచు నాథ✽మునివరుం డారాజు, వెనువెంటఁ జనుచుండ✽విని తదంగ
తే. రక్షకు లుపపంగఁ బుండరీక✽కాక్షముఖ్య,శిష్యవరు లేఁగి పరభక్తి✽సింధు వైన
గురునిఁ గని మ్రొక్కి పలికి రీ✽కరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె✽మోద మలర.
సీ. స్వామి దేవరవారు✽ సర్వజ్ఞు లై యుండి, యీరాజనుతువెంట✽ నిట్లు చనుట

భువి విరుద్ధం బని ♦ పుండరీకాక్షుఁడు, లన నాథముని వారి ♦ కనియె నిట్లు
గోపికాపరివృత♦గోపకుమారకుఁ, డితఁ డని మది నెంచి ♦ యిప్పు డిట్లు
వచ్చితి ననఁ జోళ♦వసుమతీశ్వరుఁ డితం, డని వారు దెలుప న♦య్యార్యవరుఁడు
తే. మగిడి మన్నారుకృష్ణునిఁ ♦ దగ భజించి, యతని కనిశము కైంకర్య ♦ మాచరించి
కాల మొక్కింత యీరీతిఁ ♦ గడపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె♦మోద మలర.
సీ. మన్నారుకృష్ణునిఁ ♦ గన్నులఁ గని మ్రొక్కి, స్తుతిఁ జేసి యొకనాఁడు ♦ చోళరాజు
మరలి యేఁగఁ దలంచి ♦ మదహస్తి నెక్కంగ, సరిన్నృపు ల్తలలఁ ద♦చ్చరణ మానఁ
జూచి బ్రహ్మశివాది♦సురశిరంబుల నూని, విహగాధిపతి నెక్కు ♦ విష్ణు వనుచు
నుల్లములో నాథ♦యోగి దలంచుచుఁ, బరభక్తివివశుఁ డై ♦ యొరగె ననుచు
తే. ధరణి విఖ్యాత మీసంప్ర♦దాయ మంత, యోగనిష్ఠాభిరతి నాథ♦యోగి నిత్య
తృప్తుఁ డై యుండె నిలఁ గొన్ని ♦ దినము లనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె♦మోదమలర.
వ. అంత శ్రీమన్నాథమునీంద్రుండు నిజచ్ఛాత్రశేఖరుం డగుకురుకావలప్ప ననుసూ
రిశేఖరునిం బిలిచి నీ వీయోగరహస్యం బభ్యసింపు మని యమ్మనీషిరత్నంబున
కష్టాంగయోగక్రమం బుపదేశించి పుండరీకాక్షాపరనామధేయుం డైనయుయ్య
క్కొండా రనుగురువరునిం జూచి నీ వష్టాంగయోగరహస్యం బభ్యసింపు మనిన
నమ్మహాదేశికున కయోగ్యాగానుష్ఠానం బశక్యంబుగాఁ దోఁప నమ్మహాత్మునితలం పె
ఱింగి వత్సా నీవు వేదశాస్త్రంబులు సకలామ్నాయసారభూతంబు లగుతిరు
వాయ్మొళి మొదలైనదివ్యప్రబంధంబులన్నియుం బ్రవర్తింపం జేయు మని నియ
మించి స్వపుత్త్రుం డైనయీశ్వరముని నవలోకించి నీకస్మత్సమానుం డగుకుమా
రుం డొక్కం డుదయించు నబ్బాలకునకు యమునత్తురవ రని తిరునామం బొన
ర్పు మని యాన తిచ్చి యుయ్యక్కొండారు కురుకావలప్ప ననియెడియిరువురు
సూరివరుల నుద్దేశించి మీకు నే నుపదేశించినదర్శనతాత్పర్యయోగరహస్యార్థవి
శేషంబు లన్నియు యామునాచార్యున కుపదేశింపుం డని నియోగించి పూర్వక్ర
మంబుగా మన్నారుకృష్ణున కనవరతకైంకర్యం బొనర్చుచు యోగధారణాతత్ప
రుం డై యుండె నంత. 45
సీ. ఉచ్చైశ్శ్రవము నెక్కి ♦ యుర్విఁ జరింప ని, ల్లోత్తెంచినాఁడొ దే♦వేంద్రుఁ డనఁగఁ
దగినవేషముఁ దాల్చి♦మృగయావినోదియై, యుత్తమాశ్వము నెక్కి♦యుచితబలము
గొల్వ వెల్వడి చని♦ఘోరకాననముల, శరభసింహవ్యాఘ్ర♦చమరసృమర
మహిషవరాహాది♦బహుమృగంబుల నేసి, యలసి పురంబున ♦ కరుగువేళఁ
తే. జెంది మన్నారుకృష్ణుని ♦ సేవఁ జేసి, వీరనారాయణపురంబు ♦ విడిచిపోయి
చోళభూపతి నిజపురిఁ ♦ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ♦ మోద మలర.
వ. అసమయంబున శ్రీమన్నాథమునులకడ కాత్మపుత్త్రిక లిరువు రేతెంచి యి ట్లని
విన్నవించిరి. 47

సీ. అయ్య నెయ్యం బొప్ప నతిసుందరాకృతు, లిరువురు విలుకాండ్రు నింతి యొకతె
వారిపిమ్మట బాల వనచరుఁ డొక్కఁడు, మనయింటి కేతెంచి మమ్ముఁ గాంచి
శ్రీనాథమును లేమి సేయుచున్నా రని, యడిగి పోయిరి వార లంద అనిన
విని నాథముని తన మనమున వారలు, జానకీరామలక్ష్మణసమీర
తే. సూను లని యెంచి వారలఁ జూచువేడ్కఁ, వేగువారలు చను త్రోవ వెంటఁ జనుచు
వచ్చుపథికుల కిట్లు వా క్రుచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 48
సీ. ధానుష్కు లిరువురుఁ దరుణి యొక్కతె యొక, వనచరార్భకుఁ డిట్టి వారి నిపుడు
కంటిరా త్రోవలో ఘనులార యనఁ బాంథు, లదె చనుచున్న వా రనుచుఁ బలుక
విని వేగ చని నాథముని వారిఁ ద్రోవలోఁ, గనలేక వగచుచుఁ గడురయమునఁ
జని చని కను మ్రోలఁ గని చోళపట్టణ, ద్వారముకడ నున్న వారి నడుగఁ
తే. జూడ లేదని వా రన సూరివర్యుఁ, డక్కటా కాన లేనైతి హరిపదాబ్జ
యుగళ మని యార్తిపడి నేల కొఱిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అంత నశ్రాంతభగవదేకాంతచింతాసంతానసమాక్రాంతస్వాంతుండును
శాంతిదాంతిక్షాంత్యాదిగుణనితాంతవిశ్రాంతినిశాంతుండైన యమ్మునికాంతుండు,
శ్లో॥ చక్రాష్టకే వ్యష్టిరూపాం సర్వానన్దే సమష్టికామ్। అష్టాక్షరీం మహావిద్యాం
ధ్యాయే నారాయణాత్మికామ్ ॥ అనుయోగశాస్త్రక్రమంబున మూలాధార
స్వాధిష్ఠానమణిపూరకానాహతవిశుద్ధాజ్ఞాలలాటకసర్వానందాభిధానచక్రాష్టకం
బున వ్యష్టిరూపంబు గా సర్వానందాష్టదళంబునందు సమష్టిరూపంబు గా విల
సిల్లుచు నారాయణాత్మకం బగు శ్రీమదష్టాక్షరీరూపయోగవిద్యారహస్యంబును
మంత్రరత్నాద్యఖిలహితంబు లుపదేశించిన శ్రీపరాంకుశదివ్యసూరినిం దలం
చుచు, హృత్పుండరీకాంతర్గతాపహతపాప్మత్వాదిగుణాష్టకవిశిష్టజ్యోతిర్మయదహ
రాకాశాత్మకాంతత్మాభిధానపరమపురుషానుగ్రహంబుచే లబ్ధం బగుమూలాధార
ద్వారంబునఁ బ్రాణశక్తియుక్తకతిపయతత్త్వస్వరూపసూక్ష్మశరీరంబుతో సు
షుమ్నాఖ్యబ్రహ్మనాడ్యంతరాయనంబుఁ జెంది యుద్గమించి సహస్రారమధ్యమా
మృతమయూఖమండలమధ్యప్రదేశాయితవిగ్రహుం డై విద్యామాహాత్మ్యం
బుచే మధ్యధమన్యూర్ధ్వభాగంబు ఛేదించి బహిర్గతుం డై ప్రణవరథారూఢుం
డై మనస్సారథ్యంబుఁ జెంది నిజప్రభావగాథాకథకవందిబృందాయమానబృం
దారకసందోహాభివందమానపదారవిందుం డై యర్చిరాదిమార్గంబునం జనుచు
వహ్న్యాదినపూర్వపక్షోత్తరాయణాబ్దవాతాంశుమచ్చంద్రవిద్యుద్వరుణేంద్రవిధాతృ
లోకంబులందుఁ దత్తల్లోకాభిమానిదేవతలచే నర్చితుం డై యన్నిలింపులగుంపు
లన్నియు వీడ్కొలిపి బ్రహ్మాండకటాహంబు ఛేదించుకొని దశగుణితోత్తరం బైన
యావరణసప్తకంబును మూలప్రకృతియు నతిక్రమించి బ్రహ్మశివసనకసనందన
సనత్కుమారసనత్సుజాతాదిమహాయోగీంద్రుల కైన నవాఙ్మనసగోచరం బై

తమఃపరివారపరివర్తమానపరిచ్ఛిన్నాధోదేశం బై యామోదప్రమోదసమ్మో
దవైకుంఠాఖ్యాభేదంబులచేఁ జతుర్విధం బయ్యు ననంతం బై నిత్యవిభూతిత్రిపా
ద్విభూతిపరమపదపరంధామపరమవ్యోమపరమాకాశామృతాకాశాప్రాకృతలో
కానందలోకవైకుంఠాయోధ్యాపరాజితాదిశబ్దవాచ్యం బై పరమాశ్చర్యకరం
బై సూర్యచంద్రాగ్నిప్రకాశనిరపేక్షం బై దివ్యజ్యోతిర్మయం బై యనంత
గరుడవిష్వక్సేనాదినిత్యసిద్ధుల నైన నియత్పరిమాణ మియదైశ్వర్య మీదృశస్వ
భావం బని పరిచ్ఛేదింప నయోగ్యం బై యొప్పు చున్నదివ్యలోకంబుఁ గాంచి
ప్రహర్షించి మించి యతిత్వరితగతిం జని చని మార్గమధ్యస్థమహోన్నతశాఖో
ల్లసత్తిల్యఫలాశితిలకమూలంబునం దించుక విశ్రమించి మఱియు నతిత్వరితవిక్ర
ముం డై చని రంగదుత్తుంగతరంగమంగళాయతనామృతాకారవిరజాతరంగిణి
నుత్తరించి తత్సైవ్యకూలంకషామృతప్రవాహావగాహనంబుచే లింగశరీరధూననం
బొనర్చి నిబిడనీరంధ్రనీలమేఘనిర్ముక్తసుప్రసన్నసూర్యబింబంబుకరణి రాహువిము
క్తరాకాసుధాకరమండలంబుపోలిక సమీచీనసలిలసంక్షాళితసాంద్రతరపంకస
ముద్ధృతదివ్యరత్నంబుమాడ్కి నిత్యనిరవద్యనిరవధికనిరతిశయదివ్యతేజోమయ
జ్యోతిస్స్వరూపుం డై జ్ఞానానందామలత్వాదిస్వరూపరూపగుణావిర్భావంబు ల
భించి యద్దివ్యనదీతీరంబునఁ దనరాక కెదురు చూచుచు శంఖచక్రాదిదివ్యాయు
ధోల్లసితదీర్ఘబాహుండు నమూల్యరత్నకిరీటాదిదివ్యభూషణుండు నై విచ్చేసి యు
న్నయమానవునిసుకుమారకరసరోరుహావమర్శంబుచే లావణ్యౌదార్యగాంభీర్య
చాతుర్యాదికల్యాణగుణాకరం బై శుద్ధసత్వమయం బై భగవదనుభవపరికరం
బై పంచోపనిషన్మయం బై నచతుర్భుజశ్యామసుందరసుకుమారదివ్యమంగళవిగ్ర
హం బవలంబించి యనేకవిధదివ్యమంగళవాద్యఘోషంబుతోడం జనుచు విర
జాతీరంబునం దొకప్రదేశంబునం బ్రగల్భవయోవేతాళీవికారాక్రాంత యగుకు
లకాంత మంతనంబునఁ గంతుకేళీస్వాంతం బలర నిజకాంతునిం గూడ నొల్లక స్వ
పాణిపల్లవంబున స్వకీయనిస్తలస్తననిర్దయమర్దనాదు లొనరించి సుఖపర్యాప్తిఁ
జెందుచందంబున స్వరూపానుభవమాత్రసంతృప్తు లై భగవదనుభవబహిష్కృ
తు లై యున్నకేవలాత్మల కావాసభూతం బై పరమపదంబున కవాచ్యస్థలం బనం
దగుకైవల్యం బతిదూరంబుగాఁ బరిహరించి యమృతజలపూర్ణం బై నయ్యైరమ్మదీయ
తటాకంబుకడ దివ్యాశ్వత్థమూలంబుఁ జెంది యుండ ఛాందోగ్యవాజసనేయాద్యు
పనిషదుక్తక్రమంబు గా దివ్యమాల్యదివ్యాంబరాభరణాదిపాణు లగుపంచశత
దివ్యాప్సరస్స్త్రీరత్నంబులసంఖ్యనిత్యసూరిబృందంబులతోడం గూడి శంఖభేరీ
మృదంగవీణాపటహకాహళాదిదివ్యకల్యాణవాద్యఘోషంబుతో నెదు రేఁగుదెం
చి తన్నుం గాంచి సంతసించి తనకు బ్రహ్మాలంకారంబు గావించుసమయంబునం
దనేకదివ్యసహస్రపతాకవితానముక్తాదామదీప్యత్పుష్పమాల్యాద్యలంకృతం బై

దివ్యస్త్రీపరివృతం బై భగవత్సంకల్పకల్పితం బై యొప్పునొక్కదివ్యవిమానంబు విహంగమసార్వభౌముండు కొని వచ్చి తనచేతఁ బ్రత్యుత్థానాభివందనాదులం బూజితుండై యత్యాదరపూర్వకంబు గా బహువిధంబులఁ దన్ను సత్కరించి యద్దివ్యవిమానంబునం దెక్కించుకొని మహోత్సవంబు చెలంగఁ దోడ్కొని చను చుండ మఱియు ననేకదివ్యసీమంతినీమణులతో నిత్యసూరులు కొందఱెదుర్కొని తనచే నభివాదితు లై సత్కరించి తన్ననేకవిధంబులఁ గొనియాడం జని చని యతిసౌరభాతిమనోహరలలితప్రవాళకళికాప్రసూనమంజరీపుంజరంజితామృతోపమాన ఫలభారప్రణమ్రాతిదీర్ఘశాఖాసక్తవివిధవిచిత్రవిహగకులకలకలాలాపవ్యాకులితదివ్యోద్యానశతసహస్రావృతం బై నిజపరిసరోర్వీరాజమానబృహద్వనబృందావనగోకులగోవర్ధనాదిభగవదభిమతారామధామగ్రామాభిరామభూమం బైనమధురాపురీలలామంబుమాడ్కి స్వసన్నిహితకేశవాదిచతుర్వింశతివ్యూహాధిష్ఠితసాంతానికలోకసంకలితం బై సకలోపనిషత్ప్రతిపాద్యం బైనశ్రీవైకుంఠనగరంబు డాసి నానావిధధ్వజపతాకాద్యలంకృతం బగుశ్రీవైకుంఠద్వారగోపురంబునకుం జోహారుఁ జేసి తనచే నభివందితు లగుజయవిజయాదిద్వారపాలకులస్నేహగర్భకరుణాకటాక్షవీక్షణంబుల బహుమతుం డై యద్దివ్యనగరంబు సొచ్చి యస్పృష్టసంసారగంధు లగుశ్రీవిష్వక్సేనవైనతేయాదినిత్యసిద్ధులాత్మీయదివ్యభవనంబులకుం దోడ్కొని చని తమతమదివ్యమహిషులం గూడి యర్ఘ్యపాద్యాసనగంధమాల్యనీరాజనాదివిధులం బూజింప సంతసించుచు వారలతోడం గూడి విచ్చేయుచు నెదుర్కొనునిత్యముక్తులం గని భక్తిపూర్వకంబు గాఁ బ్రణమిల్లి వారలచే సన్మానితుం డై చని యప్పురమధ్యంబున దివ్యరత్నశిలాశకలసంకలితమహోన్నతద్వాదశప్రాకారపరివేష్టితం బై దివ్యశుకపికశారికామయూరాదివివిధవిహగవిచిత్రమధురరవాకీర్ణశాఖోపశాఖకల్పద్రుమాదినానాతరుషండమండితదివ్యారామశతాభిరామం బై మణిముక్తాప్రవాళకృతసోపానపఙ్క్తివిరాజితామృతరసోదకాభిసంచరత్క్రౌంచకలహంసకారండవచక్రవాకాదిశోభితకమలకల్హారకైరవనీలోత్పలాది సుగంధబంధురవాపీకూపతటాకపుష్కరిణీపరివృతంబై మందారప్రముఖబృందారకతరుబృందపుష్పసందోహనిష్యందమానామందమకరందప్రవాహాప్లావ్యమానమహదానందకందళితహృదయారవిందాత్మసుందరీమిళితపుళిందపురందరోద్గీయమానదివ్యగాంధర్వపరిపూరితం బై శ్రీమన్నారాయణలీలోపకరణదివ్యమండపక్రీడాశైలశతసహస్రావృతం బై చందనాగురుపుష్పావగాహితమందానిలసేవ్యమానం బై దివ్యరత్నస్తంభశతసహస్రగుంభితం బై నిత్యముక్తపరిషన్నిషేవ్యమానం బై యత్యుచ్ఛ్రితం బై యతివిశాలం బై యత్యాశ్చర్యకరం బై యానందమయం బైనతిరుమామణిమండపంబు సేవించి భక్తిపూర్వకంబు గా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి యద్దివ్యమండపమ

ధ్యభాగంబునందు నానావిధదివ్యపుష్పవిచిత్రితమహత్తరదివ్యయోగపర్యంకంబు నం దనంతభోగిభోగంబునఁ జామరగ్రాహకవిమలాదిశక్తిమయాష్టదళపుండరీక కర్ణికాసనంబుపై రజతశైలశిఖరంబునఁ బలుమెఱుంగులఁ బెనంగునీలమేఘంబు తెఱంగున శ్రీభూనీళాదివిలాసవతీలలామంబులతో సుఖాసీనుం డై యనర్ఘ రత్నకిరీటమకుటచూడావతంసమకరకుండలగ్రైవేయకహారకేయూరకటకకటిసూత్రముక్తాదామోదరబంధనపీతాంబరసింజానుమంజుమంజీరాద్యపరిమితదివ్యభూషణభూషితుండై శ్రీవత్సవైజయంతీవనమాలాలంకృతలక్ష్మీసంలక్షితవక్షస్థలుం డై మందస్మితసుందరవదనారవిందుం డై నిత్యసూరిపరిషన్నిషేవ్యమాణశ్రీపాదపద్ముం డై యస్థానభయశంకితాంకమూర్తిభూతశంఖచక్రాదిదివ్యాయుధోపాస్యమానుం డై యున్నభగవంతుం డై ననారాయణునిం గనుంగొని 'సమస్తపరివారాయ శ్రీమతే నారాయణాయ నమో' యనుచు ఫాలస్థలంబులఁ గేలుఁదమ్ములం గీలించి తత్కటాక్షవీక్షణామృతాప్యాయితనిజస్వరూపుం డై తదనుజ్ఞాతుం డై హర్షప్రకర్షంబుచేతఁ 'బాదేనాధ్యారోహతి' యనుశ్రుతిసూక్తిక్రమంబుగాఁ దత్పాదపీఠంబునందు నిజాంఘ్రితలం బునిచి యంచితం బగు శేషపర్యంకంబుపై నెక్కినఁ జిరకాలప్రవాసంబు చేసి వచ్చినపుత్త్రునిం గనితల్లిదండ్రులు హర్షించుగతి సంతసించి 'యంకే భరత మారోప్య' యనుక్రమంబున నమ్మహాత్మునినిజోత్సంగంబుపై నుంచి గాఢాలింగనం బాచరించి నిజదివ్యలీలాలాపామృతాస్వాదపరిబృంహితుం జేసి శ్రీదేవికిం గనిపింప నద్దివ్యమహిషియుఁ గంసవధానంతరంబునఁ దమసమీపంబున కేతెంచు శ్రీరామకృష్ణులం జూచి హర్షించుదేవకీదేవిచందంబున నాత్మస్తన్యామృతంబు స్రవియింపఁ బుత్త్రస్నేహంబుచే నిజాంకంబునం దునిచి శిరం బాఘ్రాణించి యాలింగనం బొనర్చి కృతార్థునిం జేసి తత్తదవస్థోచితభగవత్కైంకర్యంబులయందు నియోగింప నతం డట్లొనర్చుచు నవిభిన్నభగవదనుభవజనితానందోర్మిసుధాబ్ధిమగ్నసర్వావయవుం డై సుఖం బుండె నంత. 50

సీ. చోళపురాంతికక్షోణి నాథమునీంద్రుఁ, డాచార్యపదపద్మ మందె ననుచు
విని పుండరీకాక్షవిద్వచ్ఛిరోమణి, కురుకావలప్ప నగ్గురువరేణ్యుఁ
డీశ్వరమునితోడ నేఁగి తచ్ఛరమది,వ్యశరీర మీక్షించి యార్తిఁ జెంది
సద్బ్రహ్మమేధసంస్కార మగ్గురున, ఈశ్వరమునితోఁ గూడి సలిపి మగిడి

తే. వీరనారాయణపురంబుఁ జేరి యచట, నతని కవశిష్టకృత్యము లాచరించి
యుచితవృత్తుల వారంద ఱుండి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

—— ఉయ్యకొండా రనంబడు శ్రీపుండరీకాక్షులవైభవము. ——

ఉయ్యకొండారు-శ. శ్లో॥ చైత్రమాసే కృత్తికాయాం ముదితం సద్గుణార్ణవమ్।
శ్రీనాథమునిసచ్ఛాత్రం పుణ్డరీకాక్ష మాశ్రయే॥

మణక్కాల్‌నంబి-త. శ్లో॥ మాఘె మఘాయాం సమ్భూతం శ్రీరామగురున త్తమమ్।
పుణ్డరీకాక్షపాదాబ్జచఞ్చరీక మహం భజే॥

శ్లో॥ అయత్నతో యామున మాత్మదాస మలర్కపత్రార్పణనిష్క్రయేణ।
యఃక్రీతవా నాస్థితయావరాజ్యం నమామి తం రామ మమేయసత్త్వమ్॥

సీ. మును నాథముని యందుఁ ఘనయోగధారణ, సలుపుచు నుండె నా సదనమునను
గురుహావలప్ప యన్గురుఁడు యోగాసక్తి, నుండె నా శ్రీనాథ యోగికరణి
నంత శ్రీపుండరీకాక్షదేశికమణి, దర్శనస్థాపనదక్షుఁ డగుచు
శ్రీనాథమునిపదాశ్రితులతో నుభయవేదాంత కాలక్షేప మాచరింపఁ

తే. జూచి శ్రీరామమిశ్రాదిసూరు లేవు, రాశ్రయించిరి తచ్చరణాంబుజముల
నతఁడు వారికిఁ దెలిపెను హితము లనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అట్లుగు రాశ్రయించిన వారికిం గొన్నిదినంబు లప్పుండరీకాక్షగురుండు తత్త్వ
హితపురుషార్థప్రతిపాదకంబు లగువేదాంతార్థంబు లాన తిచ్చు చుండె నంత. 53

సీ. అనఘ యాండాళమ్మ యాత్మీయగురుపత్ని, తిరునాటి కరిగె నా దివసమునుత
యార్యునింట వసించి యతనికి భక్తితోఁ, బరిచర్య పండ్రెండు వత్సరములు
సేయుచు నొకనాఁడు శ్రీరామమిశ్రులు, తనగురుపుత్రికా ద్వయము సరసి
కవగాహనార్థమై యరుగంగఁ దోడేఁగి, వారినిఁ గూడి తా వచ్చు చుండ

తే. గాఢతరకర్దమం బగు కాల్వ యొకటిఁ, జూచి పదపల్లవములందు సోనుప వెఱచి
కాల్వదరి నుండి రగ్గురుకన్య లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 54

వ. అంత. 55

సీ. కాల్వ కడ్డము కట్ట గట్టినగతిఁ దన,తిరుమేను నుంచి రామ దేశికుండు
యత్తికలార యీ యనుజునిమూఁపునం, దడుగునెత్తుముల నాని కల్వ
దాఁటి పొం డని పల్క ధన్య లా కన్య ల, ట్లాచరించి నిజాలయంబు సొచ్చి
యమ్మహాత్మునికృత్య మంతయుఁ దండ్రికిఁ, జెప్పిన విని సంతసించి యతఁడు

తే. స్వపదపద్మము తలసోఁకఁ జాఁగి మ్రొక్కు, రామమిశ్రులయం దనుగ్రహ మెలర్ప
మంత్రరత్న మొసంగెను మగిడి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంతఁ గొన్ని దినంబు లైనమీఁద నొకనాఁడు, పుండరీకాక్షగురుండు రామ
మిశ్రుల కనె నింక మీఁద నీ వీదర్శనము నిర్వహించుచు నాథమునికిఁ
బౌత్రుఁ డీశ్వరమునిభార్యయం దుదయించు, యమునత్తురవ నని యతని కాఖ్యఁ
జేసి సర్వహితోపదేశ మీ వాతని, ననుసరించుచు నైన నాచరింపు

తే. మార్యశాసన మిది వీని కబ్బదాయె, నయ్య యిది సేయు మీ వని యానతిచ్చి
శ్రీమదార్యాంఘ్రిపద్మముఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

ఆళవందారుల వైభవము.

ఆళవందార్ల-త. శ్లో॥ శుచౌమాస్యుత్తరాషాఢాజాతం యామునదేశికమ్।
శ్రీరామమిశ్రపాదాబ్జచఞ్చరీక మహం భజే॥
శ్లో॥ శ్రీరామమిశ్రసచ్ఛిష్యం వన్దే తత్త్వార్థకోవిదమ్।
వాదా దవాప్తరాజ్యార్ధో విరక్తో యామునో భవేత్॥
శ్లో॥ సింహాసనాంశభవ మీశ్వరయోగిసిన్ధు
ముక్తామణిం మహితనాథమునీన్ద్రపౌత్రమ్।
ప్రజ్ఞావిశేషజలధిం ప్రతివాదితూలజఞ్ఝానిలం
హృదయ చిన్తయ యామునార్యమ్॥

సీ. స్వగురువిశ్లేషము సైఁప నోపక రామ,మిశ్రు లార్యులతోడ మిగుల వగచి
యతనికి బ్రహ్మమేధాఖ్యసంస్కారాది,చరమకృత్యము లన్ని సలిపి యంత
దర్శననిర్వాహతత్పరుఁడై ద్రావి,డాగమార్థము రహస్యత్రయార్థ
మతుల మాబ్రహ్మసూత్రార్థ మాశ్రితులకుఁ, దెలుపుచు నుండె నద్దేశికేంద్రుఁ
తే. డంత నీశ్వరమునిదేవి కయ్యెఁ గర్భ, మఖిలసుజనుల కానంద మతిశయింప
నెలలు నిండారె వరుస నానెలఁత కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత. 59
సీ. ఆషాఢమాసోత్తరాషాఢతారయం, దీశ్వరముని కుదయించెఁ బుత్రుఁ
డన విని హర్షించి యతనింటి కేతెంచి, యమ్మహాత్ముని చేత నర్భకునకు
జాతకర్మము చాలఁ బ్రీతితోఁ జేయించి, శ్రీనాథముని ముందు చెప్పినట్లు
పురుటివాసరములు జరగినమఱునాఁడు, యమునత్తురవ రని యాఖ్యఁ జేసి
తే. విష్ణులక్షణసంస్కారవిధి యొనర్చి, శిశువుకుడిచెవి మంత్రముల్ చెప్పి రామ
మిశ్రు లరిగిరి సుజనులు మెచ్చ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత. 61
సీ. నయ మొప్ప సుతున కన్నప్రాశనముఁ జౌల, ముపనయనాదుల నుచితకాల
ములయందు నీశ్వరముని చేసి సుతిథి వే,దాధ్యయనారంభ మాచరించి
సంత యొక్కటి చెప్పఁ జదివెను దనసహా,ధ్యాయులతోడ నద్దారకుండు
మఱుసంత చదువక మరల నిదే మని,యడిగినఁ దండ్రి కిట్లనియెఁ దనయుఁ
తే. డార్య చెప్పినదే చెప్పనది వచింప, ననిన మును చెప్పినది పల్కుమనినఁ దనకుఁ
జెప్పినట్లంత వచియించెఁ జిఱుతఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆమేధఁ గని తండ్రి హర్షించి సుతునకు, వినిపించె నొకసారి వేదములను
నట్లధీతామ్నాయుఁడై తండ్రికడ నతం, డర్థశాస్త్రత్రయ మధికరించి
వాగీశ్వరునిగతి వక్తయై విలసిల్ల, నతనికిఁ గల్యాణ మాచరించి
తండ్రి యీశ్వరముని ధరఁ గొన్నియేండ్లుండి, లలితవైకుంఠ మలంకరించె

తే. నంతఁ దండ్రికి బ్రహ్మమేధాదిసకల, చరమకైంకర్యములు యథాశాస్త్ర మాచ
రించి యామునముని వాసిఁగాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంతఁ గొన్నాళ్లకు యామునార్యుఁడు మహా, భాష్యభట్టరుకడఁ బ్రతిభ మీఱ
బాతంజలోక్తి ప్రపంచ మంతయు శాంతి, సలుపుచు నుండ నాసమయమందు
నిలఁ జోళరాట్పురోహితుఁ డాక్కియాళ్వాను, దశబంధ మిమ్మని తరువు కానిఁ
బంచినఁ గని మహాభాష్యభట్టార్యుఁడు, మౌని వైమె పవళించె మందిరమున [ను

తే. నతని నేమిదియని యామునార్యుఁ డడుగ, స్వాంతగత మంతయామునాచార్యులకు
బలికె నిట్లు మహాభాష్యభట్ట రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 64

సీ. ఆక్కియాళ్వా నని యాఖ్య గాంచినవాఁడు, సర్వజ్ఞమాని దుస్తంత్రపరుఁడు
కుమతి విద్వజ్జనకోలాహలుఁడు సద్వి, రోధియు రాజపురోహితుండు
చోళమండలపండితాళిచే దశబంధ, మార్జించుచు మనల నడుగ వీనిఁ
బంచినాఁ డని మహాభాష్యభట్టరు పల్క, విని యామునార్యుఁడు వీకఁ దరువు

తే. కానిచేఁ బత్త్రికను గొని తానె చదివి, వాఁడు చూడంగ నది చించివైచె నంత
వాఁడు జని కనె నాక్కియాళ్వాను ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. వాఁ డేఁగి యాక్కియాళ్వాను కావృత్తాంత, మంతయుఁ దెలిపిన నలిగి యతఁడు
పలికె నిట్లని మహాభాష్యభట్టరు సమీ, చీనశాస్త్రార్థవిజ్ఞానఘనుఁడు
శాంతుఁ డాతనికడఁ జదువుచు నొకబాలుఁ, డస్మదాజ్ఞను మీఱె నతఁడు కవియొ
విద్వాంసుఁడో పోయి వేగ విచారించి, వచ్చి వాక్రువ్వ మావార్త మాకు

తే. ననుచు రాజపురోహితుం డనిన వాఁడు, మగిడి చని యామునార్యుని దగ భజించి
యడిగె నిట్లని భయభక్తు లమర ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. మహాత్మా నేను జోళరాజపురోహితుం డగువిద్వజ్జనకోలాహలుండు భవత్సన్నిధికిం బుత్తేర నేతెంచినవాఁడను నీవు కవీంద్రుఁడవొ తంత్రపారావారపారంగతుండవొ తెలియ నాన తిచ్చిన నారాజపురోహితునకుం జెప్పెద నని విన్నవింప నాకర్ణించి యావిద్వత్పురందరుండు మందస్మితసుందరవదనారవిందుం డై, శ్లో॥ నవయం కవయస్తు కేవలం నవయం కేవలతన్త్రపారగాః। అపితు ప్రతివాదివారణప్రకటాటోపవిపాటనే క్షమాః॥ అనుశ్లోకంబు లిఖయించి యాపత్త్రిక రాజపురోహితునకుం గనిపింపు మని తత్ప్రేష్యున కొసంగ వాఁ డది గొని చని యప్పురోహితున కీయ నతం డీక్షించి రాజునకుం జూపి యతండు ప్రబలపండితుం డతని నిచ్చోటికిం బిలిపింపు మనిన నచ్చోళమండలేశ్వరుండును 'వేగ నీ విచ్చోటికి ర'మ్మని యొక యాజ్ఞాపత్త్రికఁ బంప నమ్మహామేధావియుం దొంటిచందంబున నమ్మనుష్యబృందారకేశ్వరునియాజ్ఞాపత్త్రికయుం జించివైచినం జూచి వాఁ డతిరయంబున నేతెంచి యావృత్తాంతం బంతయు నమ్మహీజానికిం దత్పురోహితునకుం జెప్ప విని యారాజాత్మగతంబున నిజయోగవైభవావగతపరాపరవస్తుయాథాత్మ్యవిజ్ఞానసంపన్నుం

డగు శ్రీనాథమునికిం బౌత్త్రుండును బ్రహ్మవిదగ్రగణ్యుం డగునీశ్వరమునికిం బుత్త్రుండు నైనయామునాచార్యుండు సకలసజ్జనసభాసంభావనీయప్రభావుండు గాని సామాన్యుండు గాఁ డని తలంచి యమందదృగానందసంధాయకాతిసుందరాందోళికం బంచి నిజమందిరంబున కగ్గోవిందప్రియుని రావించి యభ్యుత్థానాభివందనాదుల నర్చించి యుచితాసనంబున నుంచి సముచితసంభాషణంబులు సల్పుచున్నసమయంబున విప్రకులాలంకారభూతుం డగునక్కుమారు నీక్షించి యా రాజపురోహితుం డితనికి మీమాంసాశాస్త్రపరిశ్రమంబు గలదో లేదో యని సంశయోక్తులం బలుక నాలకించి యమ్మహాత్ముం డొకతాళపత్త్రంబుపై, శ్లో॥

ఆశైలాదద్రికన్యాచరణకిసలయన్యాసధన్యోపకణ్ఠా, దారక్షోనీతసీతాముఖకమలసముల్లాసహేతోశ్చ సేతోః। అచ ప్రాచ్య ప్రతీచ్యక్షితిధరయుగళాదర్కచన్ద్రావతంసా, న్మీమాంసాశాస్త్రయుగ్మశ్రమమృదితమనామృగ్యతాం మాదృశోఽన్యః॥

అని యనవద్యంబు గా నొకపద్యంబు రచియించి లిఖియించి యిచ్చినం జూచి యప్పురోహితుండు గరం బలిగి యీప్రౌఢబాలకుండు సాహసప్రియుండు నఖర్వగర్వపర్వతారూఢుండుఁ గాన హిమవత్సేతుసూర్యసోమావతంసప్రాచీనప్రతీచీనశైలాంతరాళభూగోళాలంకారభూతమనీషిమండలంబునం దనకు దీటగుకర్మబ్రహ్మమీమాంసాశాస్త్రయుగ్మశ్రమమృదితమనస్కుం డగుదండిపండితుం డన్యుం డన్వేషణీయుం డని యీశ్లోకంబు లిఖియించి యిచ్చె నస్మదీయాబాధితప్రమాణతర్కశస్త్రచ్ఛటాప్రహారణంబులఁ బరవాదుల జయించి శిరస్తాడనం బొనర్చుచున్నవాఁడ నట్టినాకు మూఁడుమాటల కాఁబుతప్పులు వచియించు నిద్దారకుని జయించు టెంతపని యని యధిక్షేపోక్తులం బలుకుచున్న యమ్మనీషిమానినిం జూచి స్వయజిహ్వాగ్రదివ్యసింహాసనాసీనహయగ్రీవదేవుండును బ్రతివాదికుతర్కకోలాహలాతులతూలజాలాభీలజంఝానిలాయమానబలవత్ప్రమాణతర్కానుగ్రాహకాగాధబోధమేధాప్రతిబాధికమనీయగుణకలాపకలితుండు నగు యామునార్యుండు మదీయాంతరంగం బసాక్షికప్రసంగంబున కుత్సహింప దనిన విని యబ్భూపాలతిలకుండు చోళమండలంబునం గలదండిపండితులం బిలువం బంచి యగ్గురునిం దగుబసకుం జను మని విన్నవించి యాసభాసదుల వర్జించి నిశాంతగవురంబునకుం జనుదెంచి యుదంచితకాంచనపర్యంకం బధిష్ఠించి తనమహిషినిం బొడగాంచి యావృత్తాంతం బెఱింగించిన నాలకించి హర్షించి యద్దేవి సర్వజ్ఞుం డగుయామునార్యుం డట్టివిశేషజ్ఞుల కైన నజేయుండు మనపురోహితుం డమ్మహాప్రాజ్ఞుని జయించె నేని మృగయావినోదార్థంబు మనయింటం బెంపంబడు పంచాననోదారసారంబు లగుసారమేయంబుల కామిషజామదాహారప్రదానాది విహారకృత్యంబుల నొనర్చెద నని విన్నవింప విని యమ్మూర్ధాభిషిక్తుండు సర్వతంత్త్రజ్ఞుం డయినయస్మత్పురోహితుని యామునాభిధానవైష్ణవకుమారుండు జ

యుంచె నేని యమ్మహాత్మున కర్ధరాజ్యం బిచ్చెద ననియె న ట్లారాజదంపతు లిరు వురుం బంతగించి రంతం జోళదేశీయవిద్వద్వరేణ్యు లేతెంచిన నెటింగి యమ్మహీ వల్లభుండు నిజవల్లభతో సముచితసత్కారంబుల వారి నర్చించి మణిసువర్ణవిచి త్రప్రభాభాసురం బగుసభామంటపంబున గురుమంత్రపురోహితాభిజ్ఞద్విజాదిపరి వృతుం డై పేరోలగం బుండి దివ్యతరతిరస్కరిణీపరివృతాదూరస్ఫారరత్నమంట పంబున స్వకీయసహచరీవర్గంబుతోఁ దనదేవి యుండి నిరీక్షించు చుండ మణిమ యం బగుచతురంతయానంబుఁ బంచి యామునాచార్యవర్యుని బిలిపించి యభ్యు త్థానాభివందనాదిసముచితసత్కారంబు లాచరించి యర్హాణీయాసనంబుఁ జూప నగ్గురుశేఖరుం డందు సుఖోపవిష్టుం డై యుండె నంత. 67

సీ. మాధ్యస్థ్య మొనరింప మాసభ కేతెంచి, విద్వాంసు లున్నారు వీరు వినఁగ
యామునాచార్య నీవాక్యవ్యాఖ్యానుతోఁ, దర్కింపు మాత్మ వాగ్ధాటి మీఱ
నని రాజు పల్కిన విని యామునార్యుఁ డ,వ్యాక్యవ్యాఖ్యాని కి ట్లని వచించె
వేదశాస్త్రములందు వివిధవిద్యలయందు, మనము తర్కించితి మా జయాప
తే. జయము లేర్పడఁ దడ వగు శపథ మొకటి, చేసికొన్నను మే లని చెప్పి యతని
కనియె నీరీతి నయ్యామునార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మునుమొప్ప నే నాడు మూఁడుమాటల కాజు,తప్పులఁ జెప్పంగఁ దగుదు నీవు
నేఁడు మాటలు మూఁడు నీ వాడినను వాని, కేనాజుతప్పుల నెంచెద నన
విద్వాంసు లామాట విని సంతసించి ర, వ్యాక్యవ్యాఖ్యా నిట్టు లనియె నతని
కార్యకుమార నీ వంద యాకర్ణింప, మూఁడుమాటలఁ బల్కు మొదట నసిన
తే. యామునాచార్యు లామాట లాలకించి, లౌకికాలౌకికాభిజ్ఞ లాలనీయ
దివ్యసూక్తిత్రయం బాన యిచ్చి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. వసుధ యుమ్మన్నాత వంధ్య గాదీరాజు, ధర్మాత్ముఁ డీతని ధర్మపత్ని
పరమపతివ్రత పరఁగ నీమూఁడుమా,టల కాఱుతప్పులఁ బలుకు మనిన
నొకమాట కైనఁ బ్రత్యుత్తర మిడ లేక, కోటులఁ బెటికిన క్రూరసర్ప
మట్ల ఘూర్ణిల్లుచు నవనతాస్యుం డగు, ప్రతివాది కి ట్లని పల్కె గురుఁడు
తే. ఆహితాగ్నివి రాజపురోహితుఁడవు, స్థవిరుఁడవు గాన నీశిరస్తాడనంబు
సేయ నని యామునార్యుఁడు చెప్పె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆమాట విని మెచ్చి యామునార్యుని సభా,స్తారులు బ్రహ్మరథంబుఁ బూని
యర్చింప నది చూచి యవనిక వెల్వడి, చోళరాట్పత్ని యబ్బాలకవిని
దయ 'నెనె్న యాళవందా రివ' రని పల్కె,నౌత్సుక యోపలి కేఁగుకతన
నాళవందా రని యామునగురునకు, నామధేయం బయ్యె నాఁటనుండి
తే. సత్యసంధుఁడు చోళరాజన్యమౌళి, యమ్మహాత్మున కర్ధరాజ్యం బొసంగి
యతనిదేవిని బిలిపించె నచటి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అర్ధరాజ్యముఁ జెంది । యామునగురుఁ డాత్మ, పత్నీసమేతుఁడై । భవ్యభౌమ
భోగానుభవ మొంది । భూమిఁ బాలించుచు,నున్నవాఁ డని విని । యుత్సహించి
నర్తన మొనరించి । నయ మొప్పఁ జనుదెంచి,యామునార్యునిమణి । హర్మ్యపఙ్క్తిఁ
గాంచి హర్షించి త । త్కాంచనతోరణ,ద్వారముకడఁ దన్ను । ద్వారపాల
తే. కులు నిరోధింప శ్రీరామ । గురువరేణ్యుఁ, డంచితోక్తులు కొన్ని వ । చించి వారి
మంచితనమున లోఁ జొచ్చి । మించె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. మితభాషి శ్రీరామ । మిశ్రదేశికుఁడు శ్రీ,నాథపౌత్రునిమహా । సనముఁ జెంది
యందు వైష్ణవులతోఁ । బొందుగా భాషించి, యీశ్వరమునిపట్టి । కెయ్య దిష్ట
శాక మం చడిగిన । సతత మలర్కశా,కం బని ప్రతివచ । నంబు వారు
చెప్ప నాకర్ణించి । శ్రీరామదేశికుఁ, డాములుచ్చిత శాక । మాఱునెలలు
తే. దెచ్చి యిచ్చిన యామున । దేశికుండు, హరినివేదిత మాశాక । మారగించి
తలఁపఁ డాయెను శాకప్ర । దాత ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. అట్లాఱుమాసము । లాశాక మొసఁగుచు, యావరాజ్యస్థితు । యామునార్యుఁ
గనలేక యాగురు । గ్రామణి నాలుగు,దినము లాశాకముఁ । దేక యున్న
నారగించెడువేళ । యామునేయగురుండు, తిరుబోన మొనరించు । దేశికులను
నాశాక మేల లే । దని యడిగిన నొక,యతివృద్ధవైష్ణవుఁ । డాఱునెలల
తే. నుండి యాశాక మర్పించు । చుండి యిప్ప,డతఁడు దెచ్చినవాఁడుగాఁ । డదె మహాత్మ
యనుచు నతనికిఁ బలికి ర । య్యార్యులనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. ఆవాక్య మాలించి । యాశ్చర్యపడి యాము,నార్యుఁడు వారికి । ట్లనియె మగిడి
యీసారి మనయింటి । కాసూరి వచ్చెనా,మా కెఱిఁగింపుఁడీ । మాంద్య ముడిగి
యనుచుయామునముని । యానతిచ్చినయంత,మఱునాఁడు శ్రీరామ । గురుఁడు మదిని
నీప్రొద్దు మాత్ర మి । ట్లిచ్చెద నని యెంచి, తెచ్చి శాకము వారి । కిచ్చె నంత
తే. వారు చెప్పిన యామున । సూరి వచ్చి, యమ్మహాత్ముని గని మ్రొక్కి । యర్చ చేసి
యతినరోత్తముల నతనికి । ట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. సాధునత్తమ భవ । చ్చరణాబ్జరజ మూని, పావనం బయ్యె మా । భవన మంత
శాంతిభూషణ నీదు । చరణాబ్జసేవచే, ధన్యుల మైతిమి । ధరణి మేము
నైనను నామది । నానంద మొందదు, వాసిగా మీపని । చేసి కాని
కావున మీకుభా । గమన ప్రయోజన, మాన తిం డని యాము । నార్యుఁ డడుగ
తే. నతనివినరోత్తములకుఁ జాల । హర్ష మొంది, కరుణతోడుత శ్రీరామ । గురుఁ డతనికిఁ
దనయభీష్టముఁ దెలుపంగఁ । దలఁచె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. వత్స నీపాలికి । వసుపశుక్షేత్రాది,వాంఛచే వచ్చిన । వాఁడఁ గాను
నీపెద్ద లొకచోట । నిస్సమాభ్యధిక మా,నిధిఁ గనుఁగొని యది । నీకుఁ జూపు
మని నీనితోఁ జెప్పి । యానందపదమున, కరిగినా రది మాకు । హస్తగతము

కావున నీ కది కానిపించెద రమ్ము, వచ్చినదనుక నీద్వారరోధ

తే. నంబు లేకుండ మాకీవు నర్పు మనిన, నట్లు గావించె నతని కయ్యార్యుఁ డంత
వచ్చుచుండెను సద్గురువర్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. యామునార్యుఁడు గీత లష్టాదశాధ్యాయ,ములు రామమిశ్రులవలనఁ బడసి
తదుపపాదితతత్త్వదర్శనైకోపాయ, ముండెనా యది వీని కొసఁగు మనుచు
నడిగినఁ జరమార్థ మతని కయ్యార్యుఁడు, దెలిపినఁ దెలిసి యుద్దేశికుండు
శాలిసస్యము జలశాలి యైపాలూని, పండి తానొఱగినపగిది సుగుణ

తే. రాజి నమ్రతఁ గాంచి శరణ్యపాద,కమలరుచిమించి యితరసంగములఁ ద్రుంచి
గురునితో రంగపదమున కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. గుడి కేఁగి యతని కగ్గురుఁడు శ్రీరంగరా,ట్పదపద్మములఁ జూపి పల్కె నిట్లు
మహి భవత్పితృపితామహాలబ్ధ మీనిధి, జ్ఞానదారిద్ర్యైకనాశకంబు
నీనిధి గలవాని నేప్రొద్దు వరియించు, ముక్తికన్యక తాను ముదముఁ జెంది
యీశ్వరమునిపుత్ర యీనిధి దలఁపని,పాపిజన్మము భూమిభారకరము

తే. ఇట్టిసేవధిఁ గనుఁగొన్నదిట్ట తొల్లి, యెట్టివాఁ డైన వారికిఁ జేపట్టఁ దగిన
వాఁడనుచుఁ బల్కె నయ్యార్యవర్యుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. శ్రీరంగనాథుని శ్రీమూర్తి భక్తితో, నాపాదనుస్తక మనుభవించి
యట్టిదివ్యామృత మెఱుఁగ కే వెఱ్ఱినై, మట్టిఁ దింటిని యింతవట్టు ననుచు
ననుతాప మొంది శ్రీయామునేయగురుండు, హరిపదాబ్జములందు నాత్మ నిల్పి
క్షేత్రమిత్రకళత్రగృహపుత్రధనముఖ,ప్రతికూలవస్తుప్రపంచ ముడిగి

తే. సన్న్యసించి యథావిధి సాత్త్వికాళి, కాటపట్టైనరంగమునందు రామ
గురునితోఁ గొన్ని దినములు జరపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అయ్యవసరంబునఁ బెరియనంబి తిరుక్కోట్టియూరినంబి పెరియతిరుమలనంబి మాఱనేరినంబి తిరుకచ్చినంబి యాళవందారాళ్వాన్ తిరువరంగప్పెరుమాళరయర్ తిరుమాలై యాండాన్ వానమామలై యాండాన్ దైవవారియాండా నీశనాండాన్ జియ్యరాండాన్ తిరుక్కురుహూరప్పన్ తిరుమోహూరినిన్నార్ తెయివప్పెరుమాళ్ వకుళాభరణసోమయాజియార్ తిరుక్కురుహూర్ దాసర్ తిరుమాలిరుంజోలై దాసర్ వడమథురప్పిరందారాళ్ కోండి యమ్మంగి యనుదివ్యనామంబులు గలబ్రహ్మవిత్తము లాళవందారితిరువడిత్తామర లాశ్రయించి యమ్మహాత్మునివలన సకలహితంబులు లభియించి దర్శనప్రవర్తకులై యుండి తొల్లి తిరునగరియందు శ్రీపరాంకుశదాసుండు నిజపితామహున కొనరించిన యుపకారంబు దలంచి యామునముని నిజశిష్యాగ్రగణ్యుం డగు పెరియనంబికి శ్రీపరాంకుశదాసుం డని దాస్యనామంబు గావించె నానమయంబున. 81

సీ. యుష్మత్పితామహుం డొకరహస్యార్థము, కురుహావలప్పం డన్గురునికడను
నుంచి నీకది యెఱిఁగించు మంచు విధించి, పరమపదంబున కరిగెఁ గాన
యమ్మహాత్మునికడ కరిగి నీ వాగోప్య, మభ్యసింపుము యామునార్య యనుచు
శ్రీరామమిశ్రులు చెప్పిన విని యాళవందారతని కొక్కవాక్య మనియె
తే. స్వామి దేవరవారి కాసంప్రదాయ, మేల లే దాయె నది వీని కెఱుకపఱుపు
మనిన విని యాతఁ డతని కిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. భువి మద్గురుం డగుపుండరీకాక్షున, కష్టాంగయోగరహస్య మొసఁగఁ
దలఁచినయుష్మత్పితామహుం డగునాథ,మాని కిట్లనియె నస్మద్గురుండు
వీనుం గ టుండఁగాఁ బెండ్లి యొనర్పంగఁ, జనునె శరీరావసానదశను
భగవత్స్వరూపానుభవము విచ్ఛిన్నము, గాఁ గల్గుమీయనుగ్రహముఁ జేసి
తే. యనినఁ గురుహావలప్పని కమ్మహాత్ముఁ, డారహస్య మొసంగె నీ వతనివలనఁ
దెలియు మది యని యాసూరి పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. అస్మదాచార్యుల కారహస్యవిశేష, మట్లు చెంద నశక్య మయ్యెఁ గాన
నది మాకు లే దాయె నని రామదేశికుఁ, డాన తిచ్చిన విని యామునార్యుఁ
డనియె నిట్లని కురుహావలప్పనికడ, కరిగి యోగరహస్య మభ్యసించి
వచ్చెద ననుచు వాకుచ్చి కోవెలయందు, సాత్వికు లగునిజసంశ్రితులకు
తే. భూరివేదాంతసూక్త్యర్థబోధమనిశ, మొసఁగుశ్రీయామునాచార్యయోగివరునిఁ
జూచి హర్షించె శ్రీరామసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అయ్యవసరంబున మణక్కాల్ నంబి తమతిరువడిత్తామరలయం దాశ్రయించిన
మహాదేశికు లాళవందార్ తైవత్తిక్కరిశనంబి గోమతత్తుతిరువిణ్ణహగప్పన్ శిరి
ప్పిళ్ళారుడయపిళ్ళై వంగిప్పరత్తాచ్చి యనియెడుదివ్యనామంబులు గలవా రేవురు
వారలకు దర్శనతాత్పర్యవిశేషంబు లెఱింగించుచుఁ గొంతకాలంబు సుఖం
ఖుండె నంత. 85
సీ. శ్రీరామగురుఁ డట్లు చెప్పి నిజాంతిమ,దశ యామునేయతిదండపతికి
నుర్విని గలనాథయోగిశేఖరునితో, నుభయసంబంధము లుండుఁ గాన
తత్పదాబ్జయుగంబె తంజ మంచుఁ దలంచి, నినుఁ బోలువిజ్ఞానఘనుని నొకని
దర్శనస్థాపనదక్షునిఁ గావించి, కలకాల మీరంగనిలయమునను
తే. జరపు మని చెప్పి శ్రీరామగురువరుండు, పుండరీకాక్షదివ్యాంఘ్రిపుండరీక
ములఁ దలంచుచుఁ జనియెనుముక్తి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. ఏదివ్యపదమున కేఁగుధన్యుఁడు దల్చు, స్వర్గాదిలోకముల్ దుర్గతులు గ
వేదాంతవీథుల విహరించుపురుషుని, సాయుజ్య మే దగు సాత్వికులకు
నప్రమేయానంద మాదివ్యలోకము, శ్రీరామగురుఁ డొంది చెందె సుఖము
నంత నంతేవాసు లయ్యామునార్యాదు, లాచార్యు నెడఁబాసి యార్తిఁ జెంది

తే. రంత వారలతోఁ గూడి కి యామునార్యుఁ, డాత్మగురునకు బ్రహ్మమేధాదిసకల
చరమకైంకర్యజాతము కి సల్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె కి మోద మలర.

యామునాచార్యులు కురుహావలప్పనికడ కరుగుట.

సీ. అంత యామునగురుఁ కి డార్యులతోఁ గురు,హావలప్పనియింటి కి కరుగుదెంచి
పరమయోగసమాధి కి భంగము గా కుండ, నడుగుచప్పుడు సేయ కి కతని వెనుక
నున్నంతఁ దద్భవ్య కి యోగసాక్షాత్కృత,దివ్యమంగళ మూర్తి కి దేవదేవుఁ
డతనిభుజంబులం కి దంఘ్రిపద్మము లుంచి, యామునార్యునిఁ జూడ కి నతఁ డెఱింగి
తే. లక్ష్మణాఖ్యుఁడు శొట్టకు కి లత్తినుండి, వచ్చి యున్నాఁడు గాఁబోలు కి వాఁడు గాన
వచ్చుఁ గా కని యతఁడు వా కి క్రుచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె కి మోదమలర.
సీ. ఆసూక్తి విని యాము కి నార్యుఁ డప్పనికను,ఁ బ్రోల కేతెంచి కే కి ల్మోడ్చి పల్కెఁ
జప్పుడు సేయక కి సామి యే నడుగుల, నిడి వచ్చి మీరా రున్న కి యింటి వెనుక
నున్నయానన్ను నీ కి కన్నులఁ గనుఁగొన్న,యట్లు మన్నించి ర కి మ్మంటి రీర
లీవింత యేమొకో కి యొఱుఁగ లే నడియేని, కెఱిఁగింపఁ దగు నేని కి యొఱుక పఱుపుఁ
తే. డనుచు యామునమునిపల్కు కి నాలకించి, యొప్పమీాఱంగఁ గురుహావ కి లప్పఁ డతని
కనియె ని ట్లని కనికర కి మలర ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె కి మోద మలర.
సీ. గురుయోగధారణా కి గోచరుఁ డగుహరి, నాతోడఁ గూడి యా కి నంద మొందు
వేళ లక్ష్మీదేవి కి లీలఁ దాఁ జందన,కాశ్మీరమృగమద కి కలిత మైన
కుచమండలంబుచే కి గ్రుమ్మినప్పటి కైనఁ, దలఁపఁ డానుఖ మేమి కి తనదుమదిని
నట్టిదేవుం డిప్పు కి డస్మద్భుజము లెక్కి, శుభగుణ నినుఁ దొంగి కి చూచు చుండె
తే. గాన నీరాక నూహింపఁ గలిగె మాకు, నిచటి కేతెంచుపని యేమి కి యొఱుక పఱుపు
మనుచు యామునముని క ప్పుఁ డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె కి మోదమలర.
సీ. ఆపల్కు లాలించి కి యక్కజపడి యాము,నార్యుఁ డీయోగర కి హస్య మంత
దానుని కెఱిఁగింపఁ కి దగు నేని యుపదేశ, మొనరింపు మనుచు న కి య్యోగివరుని
యంఘ్రిపద్మముల సా కి ష్టాంగప్రణామముఁ, గావింపఁ గ్రుచ్చెత్తి కి గారవించి
యాచార్యపౌత్ర మా కి యంతిమదశను నీ, కీరహస్యవిశేష కి మెఱుక పఱచె
తే. దను మదీయాంతసమయము కి తథ్యముగను, జెప్పెదను నీకు నిర్మల కి చిత్త వినుమి
యనుచు యామునముని క ప్పుఁ డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె కి మోదమలర.
సీ. పొలుపార నేతెంచు కి పుష్యమాసమునందు, గురుపుష్యయోగము కి గూడినప్పు
డభిజన్మహా ర్తము కి నందు మద్గురుచర, ణారవిందమిళింద కి మైం సుఖంతు
నంతకు ముందు నీ కి వరుగుదెంచితి వేని, యష్టాంగయోగర కి హస్య మంత
చెప్పెద నని యొక కి శ్రీముఖంబు లిఖించి, యర్పింప నది గొని కి యామునార్యుఁ
తే. డాశ్రితులఁ గూడి యేతెంచి కి యఖిలభువన,పావనం బగు శ్రీరంగ కి పదముఁ జెంది
యుక్తతత్త్వార్థచింతతో కి నుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె కి మోద మలర. 92

వ. అంత శ్రీరంగనాథునకుం బ్రపన్నోత్సవంబు ప్రస్తుతం బై జరుగు చున్న కాలం
బునఁ దిరువరంగప్పెరుమాళరయ రమ్యమహోత్సవంబునందు భగవంతుం డగు శ్రీ
రంగనాథుండు శ్రవణానందంబు గా నాకర్ణించు చుండ తిరువాయ్మొళ్ళి యభి
నయించి పాడు చుండఁ గ్రమప్రాప్తం బగు 'కెడుమిడరాయవెల్లా'మనియెడు
తిరువాయ్మొళ్ళియందు 'నడమినోనమర్గళుళ్లీర్ నామువుక్కరియచ్చొన్నోం'
మనియెడు శ్రీసూక్తి తనకుం బశ్చాద్భాగంబున విలసిల్లు చున్న శ్రీయామునా
చార్యు నీక్షించుచుఁ బలువగలం బాడి యాడు చుండె నంత. 93

సీ. ఆదివ్యసూక్త్యర్థ మరసి యామునముని, వకుళభూషణమునివరున కిష్ట
దాసులయం దన్యతముఁడ నై తిరువనంతపురంబునకు నేఁగఁ దలఁప నైతి
బుద్ధిజాడ్యం బిది పోయి వచ్చెద నిఁక, ననుచు రంగేశుని యాజ్ఞఁ బడసి
స్వమతరక్షకుఁ దైవవారియాండా నను,నార్యసత్తము నుంచి యచటనుండి
తే. తరలి కొన్నిదినంబుల కరిగి తిరువ,నంతపురమున శ్రీమదనంతశయనుఁ
గృష్ణుఁ బొడగాంచె మూఁడువాకిళ్ల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నామోద మలర.

సీ. తిరువనంతపురాఖ్యదివ్యదేశమునందు,యామునార్యుఁడు కొన్ని యహము లుండి
కురుకావలప్పని తిరుముఖపత్త్రికఁ, దెమ్మని సన్నిధి దేశికులను
నడుగ వారది దెచ్చి యమ్మహాత్మున కియ్య, నతఁడుగటాక్షించి యరసి చూడఁ
బుష్యమాసము గురుపుష్యయోగాదిక, మా వేళనే కూడ నతఁడు వగచి
తే. భగవదిచ్ఛను మాకుఁ బుష్పకవిమాన, మబ్బెనా పోయి యప్పని నాశ్రయింతు
ననుచు వాక్రుచ్చె నప్పు డయ్యార్యుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁడ నామోద మలర.

వ. అష్టాంగయోగరహస్యోపదేశ క్రమకలనంబు ఖిలం బైన నాఁటనుండి శ్రీయాము
నేయగురుండు పూర్వాచార్యోపదేశపరంపరాప్రాప్తప్రపదనమార్గం బనర్గళం
బు గా నుత్తరోత్తరాభివృద్ధిఁ జెంది ప్రసిద్ధం బగునట్లు ప్రవర్తింపం జేసె నంత.

సీ. తల్లి దండ్రి హితప్రదాత దైవత మగు,తనగురు నెడఁబాసి దైవవారి
యాండాను పాటెను బొందుపత్త్రము భంగి, నది పాండురుజ యని యార్యు లెంచి
వైద్యులఁ బిలిపించి వారి కాతనిఁ జూప, వా రొకవిషయాభివాంఛఁ జేసి
కాని యీపాండిమ గనిపింప దని పల్క, ననఘ యీప్సితవిషయంబు నీకుఁ
తే. దెలుపు మెయ్యది యని తన్ను దీరు లడుగఁ, దైవవారిమనీషి యాధార్మికులకుఁ
బల్కె నిట్లని తనయభిప్రాయ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నామోద మలర.

సీ. అస్మద్గురుండె మా కభిమతవిషయము, గాని తదన్యము నే నెఱుంగ
నవఁ దైవవారిబుధాగ్రణి వచియింప, నాసూక్తి లాలించి హర్షమొంది
రొంతలోఁ బల్లలో నంతిమోపాయనిష్ఠుని, నమ్మహాత్ముని నుంచి యార్యు లాని
గురుఁ డున్న మొదకుఁ దోడ్కొని చనుచుండ నా,తఁడు కొంతబడలిక నొందినడచి
తే. వచ్చు చుండెను నబ్బుధవరులఁ గూడి, యంత యాముని తిర్వనంతపురము

విడిచి యేతెంచు చుండెను ఽ వేడ్కనను చు, వాదిభీకరగురుం డనె ఽ మోద మలర.
సీ. యామునేయుం డనంతఽధాముని వీడ్కొని, గవ్యూతిమాత్రము ఽ గదలి వచ్చి
వసియింప నాత్తైవఽవారియాండా నను,సత్త్వసముద్రుం డఽచ్చటికి వచ్చి
యాంకొన్నవాఁడు స్నిఽగ్ధాన్నముం గన్నట్లు, స్వగురునిం బొడగాంచి ఽ సంతసించి
చాంగిలంబడి మ్రొక్కి ఽ శక్తి చాలనికత, నుర్వి లేవక పడి ఽ యున్నయంత
తే. యామునాచార్యమునివరుంఽడతనిఁజూచి, యలుక నల్లనమదియందుంఽబలుకరింపఁ
బలికె హేతువదుక్తిలీఽపగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుం డనె ఽ మోద మలర.
సీ. స్వామి స్వతంత్రుఁడు ఽ శౌర్యవంతుఁడు గాన,యుంచినచోటనేఽయుండె భరతుం
డట్లు స్వాతంత్ర్యశౌఽర్యము లడియేనికిఁ, జాలవు గాన యీఽసరణి మీర
లుంచినచోటి వఽర్జించి యేతెంచితి, నన నతఁడు స్వరూపఽహాని వచ్చె
నని దుఃఖపడి వివఽశాంగుం డై యుత్థాన,శక్తి చాలక పడి ఽ జడతఁ జెందఁ
తే. జూచి నన్ను స్వతంత్రునిఽశూరునిం గను, నీవు సేయంగ మది నెంచిఽనావు చాలు
నయ్యనీస్నేహ మనియె నఽయ్యార్యుఁడనుచు,వాదిభీకరగురుం డనెఽమోద మలర.
సీ. ఆర్యోక్తు లాలించి ఽ య ట్లుండఁదగ దని, చయ్యన లేచి యాఽసాత్త్వికులకుఁ
గరపద్మములు మోడ్చి ఽ గురునికన్గొని నిల్వ, యామునగురున కిఽట్లనిరి బుధులు
స్వామి దేవరవారిఽసాన్నిధ్య మెడఁబాసి, జలము వెల్వడినమఽత్స్యంబుపగిది
సత్త లభించెడుఽసౌమిత్రిసముం డితఁ, డని తనసన్నిధిఽయార్యు లనిన
తే. యామునార్యుఁడు తత్సూక్తు ఽ లాలకించి, యమ్మహాత్మునిం గౌఁగిట ఽ నప్పళించి
యాదరోక్తుల స్వాగత ఽ మడిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుం డనె ఽ మోద మలర.
సీ. పాణితలంబునం ఽ బలుమారు నతనిమూఁపు, నివురుచుఁ బలికె నాఽనిన్నువాసి యుండు
వత్స నన్నెడఁబాసి ఽ వాడితి వక్కటా, తల్లిని బాసినఽపిల్లఁడట్టు
నర్థయోజనదూర ఽ మగుతిర్వనంతపు,రం బల్ల దే చూచి ఽ రమ్ము వత్స
యని గురుం డన శిష్యుం ఽ డతని కిట్లనియెను, ననుత యది మీ కఽనంతపురము
తే. నన్నెదుర్కొన్న దే నాయఽనంతనగర,మనుచు నతఁ డుగ్గడింప నఽయ్యామునార్యుఁ
డరయ నిది యొక యధికారఽమనియె ననుచు,వాదిభీకరగురుం డనెఽమోద మలర.
వ. అంత. 108
సీ. ఆత్తైవవారిబుఽధాగ్రణి మెందలైన,యాశ్రితులను గూడి ఽ యామునార్యుం
డరిగి శ్రీరంగమఽునందు రంగేశుని, సేవించి బహుమతిఁ ఽ జెంది వచ్చి
తనదుమఠంబున ఽ ధన్యశరీరుల, కతులవేదాంతగుఽహ్యార్థములను
బోధించుచును నన్నుఁ ఽ బోలినదర్శనో,ద్ధర్త యెవ్వాఁ డింక ఽ ధరణి మాకుఁ
తే. గలుగు నని చాలనెమ్మదిఁఽదలఁచుచుండె, నంతఁ దిరుమలనంబి యాఽయామునేయు
గురునియనుమతిఁ దిరుమల ఽ కరిగె ననుచు,వాదిభీకరగురుం డనె ఽ మోద మలర.
శా. శ్రీమత్కారికమూరదివ్యపదరాఽజీవామృతాస్వాదనా

కామక్రోధవిదూర నాథమునిముఖ్యప్రీతిసంవర్ధనా
స్వామిత్వస్థితపుండరీకనయనా సన్మార్గసంస్థాపనా
రామార్యక్రియయామునేయశరణా రాజద్యతిప్రీణనా. 105

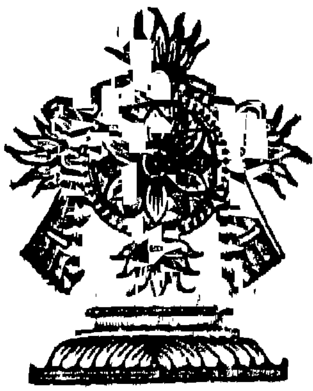
క. కరుణాకరవరుణాలయ, శరణాగతశర్మకరణ శాంత్యాభరణా
యరుణారుణపరిధానా,వరణా రామానుజార్య వరనిజకిరణా. 106

మాలినీవృత్తము. వరసరసిజనేత్రా బాలసూర్యాభగాత్రా
పరిహృతహరిమాయా భవ్యవిద్వత్సహాయా
నిరుపమశుభకీర్తీ నిర్మలానంతమూర్తీ
స్థిరగురుపరివర్యా స్తిక్యరామానుజార్యా. 107

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైనయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం బూర్వభాగంబునందు శ్రీవకుళాభరణదివ్యసూరివైభవంబును మధురకవిమాహాత్మ్యంబును శ్రీమన్నాథమునిప్రభావంబును శ్రీపుండరీకాక్షగురుచరిత్రంబును శ్రీరామమిశ్రశుభకథాకథనంబును శ్రీయామునాచార్యమహిమానుకీర్తనంబు నన్నది చతుర్థోల్లాసము.

శ్రీ రామానుజాయ నమః

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

పూర్వభాగము.

పంచమోల్లాసము.

శ్రీమన్నిజగురుకరుణా
భూమోపగతద్వయార్థబోధ మహాత్మా
భూమిగతాష్టోత్తరశత
ధామ శ్రీశప్రియా త్రిదండిమహేంద్రా. 1

శ్రీరామానుజాచార్యదివ్యచరిత్రము.

మారనేర్నంబి-త. శ్లో॥ మిథునే సార్పభే జాతం యామునార్యపదాశ్రయమ్ ।
మారనేర్నంబినామానం వన్దే జ్ఞానాదిసాగరమ్॥

శ్రీరంగమహాపూర్ణుల-త. శ్లో॥ కమలాపతికల్యాణగుణామృతనిషేవయా ।
పూర్ణకామాయ సతతం పూర్ణాయ మహతే నమః॥

తిరుక్కచ్చినంబి-త. శ్లో॥ కుమ్భే మృగశిరోద్భూతం యామునార్యపదాశ్రయమ్ ।
దేవరాజదయాపాత్రం శ్రీకాఞ్చీపూర్ణ మాశ్రయే॥

ఎంబెరుమానారు-త. శ్లో. మేషార్ద్రాసంభవం విష్ణో ర్దర్శనస్థాపనోత్సుకమ్ ।
తుణ్డీరమణ్డలే శేషమూర్తిం రామానుజం భజే.

అవతారము.

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. తిరుపతి కేతెంచి తిరుమలనంబి శ్రీ, వేంకటేశునిపాదపంకజముల
సేవించి మది సంతసించి తత్కైంకర్య, మాచరించుచు నిత్యమచట నుండి
యతనితోఁబుట్టువు లైనట్టిభూమిపిరాట్టియుఁ బెరియపిరాట్టి యనెడు
కన్యక లిరువురు గల రందు భూమిపిరాట్టిని భూతపురంబునందు
తే. దేవసముఁడు శతక్రతుదీక్షితుండు, నైనయాసూరికేశవాచార్యవర్యునకు

ఉడయవరులు.

వాసి నర్పించె నగ్గురువర్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 3

సీ. మళలమంగల మని మహిఁ బేరు గాంచిన, గ్రామమునం దుండు కమలనయన
భట్టారకుం డను బ్రహ్మవిత్తమునకుఁ, బెరియపిరాట్టి నర్పించి పెండ్లి
చేసి సంతోషించె శ్రీశైలపూర్ణార్యుఁ, డంతఁ గొన్నాళ్లకు నయ్యతివ లిరువు
రత్తవారిండ్లయం దాత్మభర్తలఁ గూడి, సౌఖ్యముఁ జెందెడుసమయమునను
తే. భూపిరాట్టికిఁ బుత్త్రుఁడై పుడమి శేషుఁ, డవతరించెను మేపార్ద్రయందు విష్ణు
దర్శనస్థాపనము సేయఁ దలఁచి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. భూమిపిరాట్టికిఁ బుత్త్రకుం డుదయించె, నన విని బూదూరి కరుగు దెంచి
కేశవార్యునిమహా గేహమునకుఁ జని, యతనింట నర్చితుం డై వసించి
జాతకర్మము తండ్రి సల్పినపిదప నా,శిశుభుజంబులఁ దిరుచిహ్న లుంచి
శుభలక్షణము లన్ని చూచి యబ్బాలుని, కాఖ్య చేసెను లక్ష్మణార్యుఁ డనుచు
తే. నంతఁ దిరుమలనంబి శేషాద్రి కరిగెఁ, దగినవేళలఁ బట్టికిఁ దండ్రి చేసె
నన్నసంస్పర్శచౌలవ్రతాదు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 5

సీ. అంత స్వకృభ్రవణాధీతవేదవే,దాంగుఁ డై బ్రహ్మచర్యంబు విడిచి
సువిహితోద్వాహుఁ డై షోడశాబ్దములకుఁ, బరిపూర్ణచంద్రునిపగిది సకల
జనమనోనయనముజ్జననబీజవిరాజ,మానాంగుఁ డై నలక్ష్మణగురుండు
ధరఁ గాంచియుం దేకదండి యాదవసంజ్ఞుఁ, డద్వైతియతి యుండ నచటి కరిగి
తే. యాతఁ డద్వైతభాష్యార్థమాత్మశిష్య,సూరులకుఁ జెప్పఁ దాసహశ్రోతయగుచుఁ
గాల మొక్కింత జరపె నాశరణి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అయ్యవసరంబున మళలమంగలగ్రామంబునం గమలనయనభట్టారకునకుం బెరియపిరాట్టియా రనుతద్ధర్మపత్నియందుఁ గ్రోధనసంవత్సరంబునం బుష్యమాసంబునందుఁ బూర్ణిమాతిథియం దిందువాసరంబునఁ బునర్వసూనక్షత్రంబునందుఁ బుత్త్రుం డుదయించె నని విని శ్రీశైలపూర్ణార్యుం డయ్యూరి కేతెంచి యక్కమలనయనభట్టారకునిం గాంచి సత్కరించి యతనిచే నర్చితుం డై తద్భవనంబున వసియించి పితృకృతజాతకర్ముం డగునబ్బాలకునిఁ బొడగాంచి సంతసించి యితండు వేదశాస్త్రపారావారపారంగతుండు గాఁ గలం డని నిర్ణయించి యాశిశువునకు భుజమూలంబులం దిరులక్షణంబు లేర్పరించి గోవిందపుత్త్రుం డని దివ్యనామంబు గావించి యథేచ్ఛం జనియె నంతఁ దజ్జనకుం డగుకమలనయనభట్టారకుండును దత్తదుచితకాలంబు లతిక్రమింప కుండ నక్కుమారున కన్నప్రాశనచౌలోపనయనాదిసంస్కారంబు లొనర్ప నబ్బాలకుండును సాంగోపాంగంబు గా వేదత్రయం బధికరించి కాణాదపాణినీయాంతస్త్రంత్రాదిశాస్త్రంబు లభ్యసించి పురాణధర్మశాస్త్రేతిహాసాదులం దెలిసి లక్ష్మణార్యుండు కాంచీపురంబునందు యాదవప్రకాశునికడ స్వదర్శనంబునకుం బూర్వపక్షంబు గా నద్వైతభాష్యం బాక

ర్ణించుచున్నవాఁ డని విని యచ్చోటి కేతెంచి యమ్మహాత్ముని సేవించి యతని తోఁ సహశ్రోత యై యున్నయంత వారి నిరువుర నయ్యాదవప్రకాశకుం డొక కారణాంతరంబునఁ దీర్ఘయాత్రావ్యాజంబుచేఁ దోడ్కొని చని యగణ్యాదుర్గన్య శరణ్యం బగువింధ్యారణ్యంబునం దాలక్ష్మణసూరి విడిచి చను చుండఁ గరిగిరివర దుండు పెరుందేవితోడఁ గూడి వచ్చి వనచరమిథునరూపంబునం బ్రసన్నుం డై యమ్మహాత్మునిం గాంచి పురంబునకుం దోడ్కొని వచ్చె నంత యాదవునితో గోవిందమిత్రుండు కూడ నేఁగి ప్రయాగాంతికంబునం ద్రివేణిం గాంచె నంత. 7

సీ. గంగలో మునుఁగంగ లింగ మొక్కటి వచ్చి, కదిసి గోవిందుని కరతలమునఁ
బడినఁ గన్గొని యాదవప్రకాశకునకుఁ, జూపిన గోవిందసూరి కతఁడు
చెప్పె నిట్లని వత్స శివలింగ మిది యర్చ, చేసితివా నీకు సేమ మగును
అని పల్క విని యతం డట్లు సేయుచు నేఁగు,దెంచి యాతనితో న్వదేశ మొంది
తే. స్థిరత శివలింగ మొకచోఁ బ్రతిష్ఠితము గఁ, జేసి వచ్చెద మరలి నీ చెంత కనుచు
నుడివి యాదవు వీడ్కొని వెడలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మజ్జనభూమి యామళలమంగల మిందు, లింగప్రతిష్ఠ నే రంగు మీఱఁ
జేసెద నని మదిఁ జింతించి యాయూర, ద్విజులసమ్మతి నొక దేవళమున
శాస్త్రోక్తవిధిని సంస్థాపించి యాలింగ, మతిభక్తి గోవిందుఁ డర్చ సలుపఁ
గాళహస్తీశుఁ డాఘనునిస్వప్నమునందుఁ, గాన్పించి పల్కె నీగతి నతనికిఁ
తే. గాళహస్తీశ్వరుఁడ నేను గనుము నన్ను, వచ్చి నాకడ నుండు మవశ్య మనుచుఁ
బలికి కనఁబడఁ డాయెఁ గపర్ది యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. తదనంతరంబ యక్కాళహస్తీశ్వరుండు స్వమందిరాధికారపూరుషునకు స్వప్నం బునం దన్నుం బొడసూపి యిట్లనియె వత్సా గోవిందమిశ్రుం డనువిప్రకుమా రుం డొకండు ముందు త్రివేణీస్నానంబు చేసి వారణాసీనగరంబునకుం జను దెంచి యందు మణికర్ణికాఘట్టంబునందు భాగీరథీప్రవాహంబునం దఘమగ్న ణావగాహం బొనర్చుచుండ నస్మత్ప్రేరితం బై యొకలింగం బతనిపాణితలంబు నం బడ నది గ్రహించి యాదవప్రకాశకునికిం జూపి యతనిచేతం బ్రోత్సాహి తుం డై పూజించుటం జేసి యమ్మనీషికి నుళ్లంగై కొండనయనా రని ద్రవిడభా షాభూషితం బగునామవిశేషం బమరె నతం డిప్పు డిద్దేశంబున కేతెంచి మళల మంగల మనియెడియొకమహాగ్రహారంబున వసియించె నమ్మహాత్ముని బహుమా నపూర్వకంబు గా నిచటికిం దోడ్కొని రమ్మని యాజ్ఞాపించి యంతర్హితుం డయ్యె నంతట నద్దేవాలయాధికారి మేల్కాంచి మిగుల నానందించి నిజపరివారంబు తో నమ్మళలమంగలగ్రామంబున కరుగుదెంచి యమ్మేధావినిం బొడగాంచి సము చితసత్కారంబుల నర్చించి యతనిం దోడ్కొని వచ్చి శివశాసనంబుచేఁ దదీయ ధనకనకరత్నవాహనాంబరాభరణాదిమండితభాండాగారముద్రిక లన్నియు నతని

యధీనంబులు గాఁ జేయ నతం డద్దేవాలయంబునం దదీయసర్వకార్యనిర్వాహకుం డై యుండె నంత. 10

సీ. భాగినేయుం డిట్లు బాహ్యకుదృష్టుల,మత మవలంబించి మతిఁ దలంచి
కాళహస్తీశునికడ నున్నవాఁ డని, తిరుమలనంబి తాఁ దెలిసి వచ్చి
శైవపూరుషశతసంవృతు గోవింద,సూరిని దవ్వులఁ జూచి చూచి
తనతోడ భాషింపఁ దలఁపక త న్నుపే,క్షింప నాతనిఁ గటాక్షించి సర్వ

తే. శేషిసంకల్ప మిట్లుండఁ జేతనుండు, సేయఁ గల దేమి యని మదిఁ జింత లుడిగి
యరిగెఁ దిరుమలనంబి శేషాద్రి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. మఱియు నొక్కనాఁ డమ్మహాదేశికుం డక్కాళహస్తికిం జనుదెంచి యుళ్లంగై కొండనయనా రనేకశైవజనపరివారపరివృతుం డై యేతెంచుచుండ నతనికన్నోల, శ్లో॥ కః శ్రీః శ్రియః పరమసత్త్వసమాశ్రయః కః కః పుండరీకనయనః పురుషోత్తమః కః। కస్యాయుతాయుతశతైకకళాంశకాంశై ర్విశ్వం విచిత్రచిదచిత్ప్రవిభాగవృత్తమ్॥ అనియెడుభగవద్యామునమునిప్రణీతస్తోత్రరాజభ్రాజమానం బగు శ్లోకం బొక్కటి లిఖియించి యమ్మార్గమధ్యంబునందు వైచిన నమ్మేధావియు దానిని గ్రహించి పఠించి దరహసితభాసురముఖారవిందుం డై యగ్గురువరేణ్యునిం జూచి సాధుసత్తమా యీశ్లోకంబు మీకుం బరదైవతం బగునారాయణునకు సర్వోత్తమత్వప్రతిపాదకంబు గావున మీయెడ నుండ వలయు నని తత్సన్నిధానవర్తి యగుశ్రీవైష్ణవున కొసంగి చనియె నంతట నద్దేశికసార్వభౌముండును భగవల్లీలావిలసితం బీయాత్మయం దీక్షణంబున కిట్లుండె నని సంతసించుచు నంజనాచలంబునకుం జని యందు శ్రీనివాసున కనవరతసకలవిధకైంకర్యంబు లాచరించుచుండె నంత. 12

సీ. పరమసాత్వికుఁడు మద్భాగినేయుఁడు సర్వ,వేదశాస్త్రపురాణవిదుఁడు నయ్యు
గోవిందుఁ డిప్పుడు కుమతులతోఁ గూడి, యెవ్వనిమాయఁ ద న్నెఱుఁగఁ డాయె
నమ్మహామాయావి నఖిలలోకశరణ్యు, నాశ్రితవత్సలు నాదిగురుని
శరణొంది యింకొకసారి గోవిందునిఁ, గనుఁగొని వచ్చెద నని తలంచి

తే. పెరియతిరుమలనంబి శ్రీహరిని శరణు,పొందితదనుగ్రహముఁ జెందిపురమువిడిచి
యరిగి పొడగాంచె నాకాళహస్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అట్లరుగుదెంచి యగ్గురువరుం డప్పురపరిసరపరివర్తమానపరిపూర్ణనీరపూరవిరాజమానసువర్ణముఖీతీరంబునఁ దదూర్మిజాలాతిశీతలాంబుకణకలితసమీరసంకలనసమాప్యాయితపల్లవితకోరకితకుసుమితఫలితలలితశాఖాశాఖోపగతశుకపికశారికామయూరాదివివిధవిచిత్రవిహంగకులకలరవాకులవకుళాశోకపాటలీపున్నాగచందనచాంపేయకదంబకరవీరకర్ణికారకాశ్మీరమాలూరమధూకమన్మథమాతులుంగమాకందమందారతాలతమాలహింతాలరసాలసాలజంబుజంబీరా ద్యపరిమితమహో

యధీనంబులు గాఁ జేయ నతం డద్దేవాలయంబునం దదీయసర్వకార్యనిర్వాహకుం డై యుండె నంత. 10

సీ. భాగినేయుం డిట్లు బాహ్యకుదృష్టుల,మత మవలంబించి మతిఁ దలంచి
కాళహస్తీశునికడ నున్నవాఁ డని, తిరుమలనంబి తాఁ దెలిసి వచ్చి
శైవపూరుషశతసంవృతు గోవింద,సూరిని దవ్వులఁ జూచి చూచి
తనతోడ భాషింపఁ దలఁపక తన్నుపే,క్షింప నాతనిఁ గటాక్షించి సర్వ
తే. శేషిసంకల్ప మిట్లుండఁ జేతనుండు, సేయఁ గల దేమి యని మదిఁ జింత లుడిగి
యరిగెఁ దిరుమలనంబి శేషాద్రి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. మఱియు నొక్కనాఁ డమ్మహాదేశికుం డక్కాళహస్తికిం జనుదెంచి యుళ్లంగై కొండందనయనా రనేకశైవజనపరివారపరివృతుం డై యేతెంచు చుండ నతనికన్నోల, శ్లోక॥ కః శ్రీ శ్శ్రియః పరమసత్త్వసమాశ్రయః కః కః పుండరీకనయనః పురుషోత్తమః కః । కస్యాయుతాయుతశతైకకళాంశకాంశే విశ్వం విచిత్రచిదచిత్ప్రవిభాగవృత్తమ్॥ అనియెడుభగవద్యామునమునిప్రణీతస్తోత్రరాజభ్రాజమానం బగు శ్లోకం బొక్కటి లిఖియించి యమ్మార్గమధ్యంబునందు వైచిన నమ్మేధావియు దానిని గ్రహించి పఠించి దరహసితభాసురముఖారవిందుం డై యగ్గురువరేణ్యునిం జూచి సాధుసత్తమా యీశ్లోకంబు మీకుం బరదైవతం బగునారాయణునకు సర్వోత్తమత్వప్రతిపాదకంబు గావున మీయెడ నుండ వలయు నని తత్సన్నిధానవర్తి యగుశ్రీవైష్ణవున కొసంగి చనియె నంతట నద్దేశికసార్వభౌముండును భగవల్లీలావిలసితం బీయాత్మయం దీక్షణంబున కిట్లుండె నని సంతసించుచు నంజనాచలంబునకుం జని యందు శ్రీనివాసున కనవరతసకలవిధకైంకర్యంబు లాచరించు చుండె నంత. 12

సీ. పరమసాత్వికుఁడు మద్భాగినేయుఁడు సర్వ,వేదశాస్త్రపురాణవిదుఁడు నయ్యు
గోవిందుఁ డిప్పుడు కుమతులతోఁ గూడి, యెవ్వనిమాయఁ దన్నెఱుఁగఁ డాయె
నమ్మహామాయావి నఖిలలోకశరణ్యు, నాశ్రితవత్సలు నాదిగురుని
శర ణొంది యిం కొకసారి గోవిందునిఁ, గనుఁగొని వచ్చెద నని తలంచి
తే. పెరియతిరుమలనంబి శ్రీహరిని శరణు,పొంది తదనుగ్రహముఁ జెంది పురము విడిచి
యరిగి పొడగాంచె నాకాళహస్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అట్లరుగుదెంచి యగ్గురువరుం డప్పురపరిసరపరివర్తమానపరిపూర్ణనీరపూరవిరాజమానసువర్ణముఖీతీరంబునఁ దదూర్మిజాలాతిశీతలాంబుకణకలితసమీరసంకలనసమాప్యాయితపల్లవితకోరకితకుసుమితఫలితలలితశాఖాశాఖోపగతశుకపికశారికామయూరాదివివిధవిచిత్రవిహంగకులకలరవాకులవకుళాశోకపాటలీపున్నాగచందనచాంపేయకదంబకరవీరకర్ణికారకాశ్మీరమాలూరమధూకమన్మథమాతులుంగమాకందమందారతాలతమాలహింతాలరసాలసాలజంబుజంబీరాద్యపరిమితమహో

శ్రీశైలపూర్ణ దేశికేంద్రునిం గదిసి నిలు నిలు మని యధిక్షేపించి మద్గురుని విడిచి పొమ్మట్లు సేయ వేని ప్రాణంబులం గోలుపుచ్చెద మని దురుక్తులం బలుక నాలకించి యాసాత్త్విక సార్వభౌముండు పెద్దయుం బ్రొద్దు చింతించి శైవవీరులారా మాకు మీగురునితోడం బని యణుమాత్రం బయినను గనంబడదు గావున భవద్గురుని మగిడి తోడ్కొని చనుం డని యాన తిచ్చి క్షణమాత్రంబు మౌనియై యుండె నంత. 14

సీ. శైవవీరులు నిజాచార్యుల కని రిట్లు, వినుము విన్నప మార్యవినుత యనుచు
హైమవతీభర్త యాగమాంతములచే, బరతత్త్వ మని చెప్పఁబడును గాన
కాళహస్తీశునికడనుండి యతనికి, సంతుష్టి నిత్యము సల్ప వలయు
నని శైవశాస్త్రరహస్యసారము మాకు, బోధించుసద్గురుమూర్తి నీవ
తే. యాత్మశిష్యుల మగుమమ్ముహరుని విడిచి, వైష్ణవులమాయవలఁ బడవలదువలదు
మరలి రమ్మని పల్కి రామందు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లా శైవులపలుకుల విని గోవిందమిశ్రుండు వారి కి ట్లనియె. 16
సీ. సంగదోషముఁ జేసి వెంగలి నై తొల్లి, గంగాధరునిపూజ గారవించి
చేసితిఁ గొన్నాళ్లు సేవ మెఱుంగక, మద్గురుకృప నది మాని తిపుడు
తిరుమలనంబియే దేవుఁడు మాకిఁక, నతనికైంకర్యమే యగ్ర్యతమము
గాన వేఱొక్కటి కల నైనఁ దలఁపము, జరగుఁడీ యిఁక మీరు జాగు మాని
తే. బాదరాయణిసంబంధిభావమట్లు, ఘటన యొక్కటి హరిమాయఁ గల్గె మాకు
మీకు నని పల్కి గోవిందమిశ్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత. 18
సీ. శరచాపముఖసర్వసాధనపాణు లై, తమచుట్టు శ్రీవిష్ణుదాసు లరుగఁ
దిరుమలనంబి శ్రీపురి కేఁగె నాతని, వెనువెంటఁ జనియె గోవిందుఁ డంత
బీరము చెడి శైవవీరులు తమగురు, న ట్లనఁ దోడ్కొని యేఁగఁ దలఁచి
యల్ల నల్లన వారి ననుగమించుచు నుండ, శేషాద్రిచెంతలఁ జెంది యచట
తే. నమలజలపూర్ణ మైనపద్మాకరంబుఁ, గాంచి యొక్కటి యందవగాహనంబుఁ
జేసి రయ్యార్యు లిరువురు వాసి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత గోవిందమిశ్రుండు మరల విచ్చేయు మని తన్ను ననేకవిధంబులం బ్రార్థించుశివసేవకుల కి ట్లనియె. 20
సీ. శైవులు మీరు శ్రీశైలపూర్ణులయింట, నూడిగ మొనరించువాఁడ నేను
గాన మీతోఁ బొత్తు గారాదు మాకిఁకఁ, బొందు పొం డిచ్చట నుండఁగూడ
దని తనయెడ వారి కాసయే లేకుండఁ, దెలిపి గోవిందసుధీవరుండు
నయ మొప్పఁ దిరుమలనంబి శ్రీపాదము, లాశ్రయించిన నతం డలరి యతని
తే. కఖలహితములఁ గావించియతనితోడ, నంజనాద్రిశృంగనిర్మక్కి యభినుతించి

యతనియానతిఁ దమయింటి కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. గోవిందమిశ్రుఁడు గురుని కెల్లప్పుడు, సకలకైంకర్యముల్ సల్పుచుండె
నతఁ డొందు వైష్ణవుఁ డయ్యె దాని మనుష్యు, లెంబారుచెలు వందు రిప్పుడైన
నంత శైవులు కాళహస్తికిఁ జని చింత, పడుచుండ వారిస్వప్నములయందుఁ
గనఁబడి హరుఁడనే ఖగరాజు గోవింద, సూరి యాతనిమతిశుద్ధి నరయ
తే. నిట్లొనర్చితి వగపు మీ కేటి కనుచు, శంభుఁ డన విని మేల్కాంచి శైవు లతని
కుచితకృత్యము లొనరించుచుండి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

తిరుమలనంబికిఁ బితామహపితామహ నామంబు గలుగుట.

వ. అంత. 23
సీ. తిరుమలయం దాకాశతీర్థము పాపవి, నాశనం బని భువి వాసి కెక్కె
నాతీర్థమున నిత్య మంభఃప్రపూర్ణకుం, భము తిరుమలనంబి భక్తిఁ దెచ్చి
యంజనాద్రీశున కర్పించుచుండె నా, హరి మెచ్చి తనయాత్మ ననియె నిట్లు
రెండుకోసులదూర మొందు నీతీర్థేంద్ర, మరిగి వచ్చుట కొక యామ మగును
తే. స్థవిరుఁ డీతండు మత్ప్రాణసఖుఁడు గాన, యింత మా కయి కష్టింప నేల యనుచు
వింత యొక్కటి చేసె నా విష్ణు వనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 24
సీ. వేఁటాడఁ దగినట్టి వేష మొక్కటిఁ బూని, మారాభ రాజకుమారలీల
మృగయావినోది యై మేటిసింగములను, శార్దూలములఁ గృష్ణసారములను
శరభశల్యలులాయచమరీమృగంబుల, గండకఖడ్గసూకరవరముల
మాటికి శరఘాటి మాపుచు వానికి, మునిదుర్లభం బగు మోక్ష మొసఁగి
తే. వేంకటేశ్వరుఁ డాశ్రితపంకహరుఁడు, వేడ్క విహరించుచును వనవీథులందు
నలసి యొక్కతరుచ్ఛాయ నిలిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అప్పుడు. 26
సీ. పాపవినాశనదివ్యతీర్థామృత, కలశము కుదురు గాఁ దలను నిలిపి
మంత్రరత్నార్థము మదిని దలంచుచుఁ, దిరుమలనంబి యేఁగఁ జూచి
యమ్మహాత్ముని డాసి యర్థించె నాహరి, దగఁ గొంటి జలమిమ్ము తాత యనుచు
స్వామినిత్యస్నానజల మిది యన్యుల, కియ్య రా దని గురుఁ డేఁగ నతని
తే. వెనుకఁ జప్పుడు సేయక చని మురారి, మేటిబాణాగ్రమునఁ గుండతూటువుచ్చి
లీల నంజలిచే నీరు గ్రోలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 27
సీ. సలిల మాహరి గ్రోలఁ గలశము లఘు వైనఁ, దిరుమలనంబి తాఁ దిరిగి చూచి
విలుకానిఁ గని వత్స వెన్నునియెడ నప, చార మీ విట్లేల సల్పితి వనఁ
దాత నేఁ జేసిన తప్పేమి దగఁ గొని, యిట్లొనర్చితి నిప్పు డేమికొఱత
శుద్ధోదకం బిడఁ జూపించెదను నీవు, వేగ నాతో రమ్ము బాగు మాని
తే. యనుచు భాషించి మృగయావిహారి శౌరి, గురునిఁ గొని చని యతనికిఁ గొండదవుడ

జెమ్మటలనీరు చూపించె నెమ్మి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. గజగండభిత్తిపైఁ గనఁబడుదానని, స్యందమట్లున్న యాసలిలములను
ఘటమట్లు పూరింపఁ గల వేంకటేశుని, స్నానకాలము మించెనయము దొలఁగి
గోవతనంబున దేవహేళన మిట్లు, గావించుటయు మేర గాదు నీకుఁ
దాటోటుమాటలపాటెఱుంగక యిట్టి, యాటకులోనైతి వనిన గురుని

తే. మాటలాలించి యమ్మాయవేటకాఁడు, మోమునెత్తమ్మిఁ జిఱునవ్వు మొలకలెత్తఁ
బలికె నయ్యార్యవరునకీకొలఁది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తాత బాలకునిపై దయ సేయవలెఁ గాని, యలుగవచ్చునె జగదార్య నీకు
నవని మీబోఁటిమహానుభావులయను, గ్రహమె కా సర్వసుఖప్రదంబు
దేవహేడన మిది దెలియక చేసితి, నిష్కృతి దీనికి నిప్పటిల్ల
నభ్రగంగాప్రవాహముఁ బోలు నిర్ఝర, మొకటిఁ బుట్టించెద నూర్జితముగఁ

తే. జూడు మనుచును శపథించి సురలు మెచ్చ, వేంకటేశుఁడు తన చేతివిల్లు వంచి
యందు సంధించె నొక్కదివ్యాస్త్ర మనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. ఆకొండదవుడ లక్ష్యము చేసి యద్దివ్య, బాణము విడిచినఁ బర్వతంబు
పటపటఁ బగులఁ దత్తటమువల్లను సుధా, ధవళమహానీరధార పొడమి
త్రైవిక్రమాంఘ్రిపద్మస్ఫురన్నఖభిన్న, కమలజాండోదితగంగభంగి
మహిఁ బడఁ జూచి యమ్మాయాధనుర్ధరుం, డాకాశగంగ యీయంబుధార

తే. యిందు సలిలముఁ దెచ్చి మాకిమ్ము నిత్య, మనుచు శ్రీశైలపూర్ణుల కానతిచ్చి
యతఁడు చూడంగఁ గనఁబడఁడాయె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. వేఁటకాఁ డితఁడు శ్రీవేంకటేశుం డని, మది నిశ్చయించి యమ్మాన్యతముఁడు
తచ్ఛాసనము సేయఁ దలఁచి యయ్యాకాశ, గంగోదకంబుచే ఘటము నించి
తెచ్చి శ్రీవేంకటాద్రిశ్రీనివాసున, కని సమర్పించుచు నచట నుండె
మహిఁ బితామహపితామహుఁ డని తిరుమల, నంబికిఁ బేరయ్యె నాఁటనుండి

తే. యమ్మహాత్మునికులమునం దవతరించు, సౌమ్యులాకాశగంగలో జలముఁ దెచ్చి
హరికి నొసఁగుదు రిప్పటికైన ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత నక్కడ. 33

సీ. గంగనుం జేతెంచి కాంచీపురమునందు, యాదవుఁ డాలక్ష్మణార్యుఁ గాంచి
యాశ్చర్యపడుచు వింధ్యాటవి నిన్నెడఁ, బాసి నే నతిశంక పడుచు నేఁగి
వచ్చితి మగుడ నిన్నిచ్చటఁ గంటి నీ, వెట్లేఁగుదెంచితి విచటి కనిన
విని తాను వచ్చినవిధ మంత యతనికిఁ, జెప్పిన విని సంతసించి యతఁడు

తే. మనుజమాత్రుండు గాఁ డని మదిఁ దలంచి, యమ్మహాత్ముని నప్పటియట్లు మిగుల
గారవించెను యాదవసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 34

వ. అంత. 35

సీ. కాంచీపురమునుండి ఘనులు వైష్ణవు లిర్వు, రతిభక్తిఁ గోవెల కరిగి యందు
రంగేశుఁ బొడగాంచి మంగళాశాసన, మొనరించి యామునయోగివరునిఁ
గని మ్రొక్క వారినిఁ గరుణించి యతఁడు మీ, రెందుండి వచ్చితి రిచటి కనిన
గాంచినుండి చటి కేతెంచితి మన గురుం, డచటివిశేషము లడుగ వారు
తే. చదువుచున్నారు లక్ష్మణాచార్యు లచట, యాదవప్రాయయతికడ నని యతనికిఁ
బలికి మఱియు విశేషముల్ పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అవ్విశేషంబు లెట్టి వనిన నట్లు లక్ష్మణదేశికుండు ప్రతిపక్షవిక్షేపణదక్షుం బగుస్వపక్షంబునకుం బూర్వపక్షంబుగా నయ్యాదవప్రకాశకునికడ నద్వైతభాష్యం బాకర్ణించుచుండ నొక్కనాఁ డతండు 'సత్యం జ్ఞాన'మిత్యాద్యుపనిషద్వాక్యం బితరవ్యావృత్తిపరం బావ్యావృత్తియు నశేషవిశేషప్రత్యనీకనిర్విశేషచిన్మాత్రబ్రహ్మస్వరూపపరం బై యొప్పుఁ గాని వేఱొక్కటిగాఁ జెప్పంబడ దనవిని యాలక్ష్మణార్యుండు సార్వభౌముం డైనరాజునకు మణిమౌక్తికదామాభిరామం బై శరదిందుసుందరం బగుశతశలాకచ్ఛత్రంబుపోల్కి ననన్యసాధారణం బైనజగజ్జన్మాదికారణత్వలక్షణంబుచే నుపలక్షితం బగుపరబ్రహ్మంబునందు సత్యపదంబు నిరుపాధికసత్తాయోగిత్వంబును జ్ఞానపదంబు నసంకుచితజ్ఞానాశ్రయత్వంబును ననంతపదంబు త్రివిధపరిచ్ఛేదరాహిత్యంబును జెప్పం గాన కల్యాణగుణయోగార్థకత్వం బవ్వాక్యంబున కర్హతమం బై యుండ నిట్లు వ్యావృత్తియవ్వాక్యార్థంబుగా నుదాహరించుట యన్యాయం బనిన నయ్యేకదండి రోషారుణితనేత్రుం డై హుంకరించె మఱియు నతండు గంగాయాత్రార్థంబు చనుటకు మును దొక్కనాఁ డయ్యిళయాళ్వా రతనికిం దైలాభ్యంగంబు సల్పుచుండఁ 'దస్యయథాకప్యాస'మిత్యాదిఛాందోగ్యోపనిషద్వాక్యంబున కపార్థంబు వర్ణింప నాలకించి యాలక్ష్మణగురుండు దనమానసంబునం గ్లేశింప నమ్మహాత్మునిదుఃఖాశ్రుబిందువులు ప్రదీపచ్యుతతైలబిందువులచందంబున నక్కుమతియూరుతలంబునం బడ నతం డులికిపడి హిమలవక్లిన్నకమలంబుపోలిక దుఃఖాశ్రువ్యాకులితనేత్రం బగునగ్గురుశేఖరునిముఖారవిందం బీక్షించి దుఃఖపడఁ గారణం బేమి యని యడుగ సూర్యాంశువికసితారవిందంబుపోలికఁ బరమపురుషునేత్రయుగం బొప్పు నని యర్థంబుఁ జెప్ప నుచితం బై యుండ నిట్టియపార్థంబు విన నిట్టిక్లేశంబు సంభవించె నని గురుసత్తముండు పలుక విని సహింపక యతం డతనికి నపకృతు లొనర్ప నవియు భగవదనుగ్రహంబుచే నమ్మహాత్మునియెడఁ గృతఘ్నునికిం జేయుసత్కారంబులుం బోలె నిరర్థకంబు లయ్యె నని యావైష్ణవులవలన సవిస్తరంబుగా విన నవధరించి యామునాచార్యుండు సన్నిధానవర్తు లయినయార్యుల నుద్దేశించి, శ్లో॥ అనంత ఏవాత్ర వా సంభవంతి హసంతి కాయామివహవ్యవాహాః। అత్రైవ వసంతో యది సంభవంతి వ్యాత్తైలాభ స్సరసీరుహాణామ్॥ అనియెడున్యాయంబున నివ్విభూతియందు

హాసంతికాగ్నికణంబులగతి దుర్జనసముదాయంబు విస్తరించి యుండు నిందు
సజ్జనులుం గలిగి రేని హాసంతికారవిందలాభంబు సంభవించిన ట్లుండు నని యా
నతిచ్చి యమ్మహానుభావు నిరీక్షింప నుత్సహించి యనేక శ్రీవైష్ణవబృందంబుతో
శ్రీరంగధామంబు విడిచి యతిరయంబునం జనుదెంచి, శ్లో॥ పురీణా మపి సర్వా
సాం శ్రేష్ఠాపాపహరాహిసా। నామ్నా కాంచీతివిఖ్యాతా పురీపుణ్యావివర్ధినీ॥ అని
యొడిమాహాత్మ్యంబు గలకాంచీపురంబుఁ గాంచి వేగవతీతీరంబునం దోకయు
ద్యానవనంబున నిలిచి యుండ నావృత్తాంతం బంతయు విని మిగుల సంతసించి
శ్రీగజేంద్రదాసాపరనామధేయుం డగుతిరుకచ్చినంబి స్వాచార్యుం డగుయా
ళవందారున కెదు రేఁగుదెంచి యగ్గురునకుం బ్రదక్షిణపూర్వకంబు గా సాష్టాంగ
దండప్రణామం బాచరించినం జూచి యమ్మహాదేశికుం డతని నార్తియకరుణాక
టాక్షవీక్షణంబుల నీక్షించి స్వకీయకరకమలంబులచేఁ దచ్ఛిరంబు దువ్వుచుఁ
గుశలప్రశ్నాదికంబులచే మిగుల నాదరించి యాశిష్యరత్నంబుతో నిజాశ్రితసా
త్త్వికబృందంబుతో నప్పురంబు సొచ్చి విచ్చేయు చుండ నద్దేవదేవునిదివ్యగోపు
రపురోభాగంబున విరాజమానం బగుషోడశస్తంభగుంభితరత్నమంటపంబుకడకు
వరుందరుం బెరుమాళరయ రద్దివ్యాలయపరిచారకు లగుశ్రీవైష్ణవులతోడం గూడి
యనేకమంగళవాద్యఘోషంబులతోఁ దిరుమాలెయు శ్రీశఠకోపంబునుం గొని
యగ్గురువరు నెదుర్కొన నయ్యామునమునియు సాష్టాంగప్రణామపూర్వకంబు
గా సేవించి యత్తిరుమాలెయు శ్రీశఠకోపంబును శిరసా వహించి వారలతో
డం గరిగిరిని డాసి యత్తియూరా ననుమారికి మంగళాశాసనం బొనర్చి కరిగిరిప్ర
సాదంబునందు శ్రీపెరుందేవితాయారుతోడం గూడి యున్నవరదుని భజించి
మగిడి ప్రదక్షిణంబు సేయుచు, శ్లో॥ ఉదక్పశ్చిమభాగస్థం వల్మీకం మహతో
గిరేః। పూజనీయ శ్చతత్రాస్తే శేషః ఫణిభృతాం వరః॥ అన్నక్రమంబు గా నక్క
రిగిరికి వాయవ్యప్రదేశంబున విలసితం బగువల్మీకంబునందుఁ గలశ్రీమదనంతున
కుఁ జోహారువు చేసి తత్సమీపవర్తి యగుకటినూణికృశౌరికిం జేమోడ్చి యచ్చో
ట నిజాశ్రితులతో వసియించుసమయంబున బహుశిష్యపరివృతుం డగుయాదవ
ప్రకాశకుండు భగవత్సేవ యొనర్చి రెండవప్రాకారంబునకుం బ్రదక్షిణంబు గా
వచ్చు చుండం జూచి యామునగురుండు వీరలయం దిలయాళ్వా శెవ్వ రని తిరు
కచ్చినంబి నడిగిన నగ్గజేంద్రదాసుండును నిజగురు నుద్దేశించి బాలభాస్కర
ప్రభాభాసమానదివ్యమంగళవిగ్రహుండును దక్షిణోన్మీలితపుండరీకదళాయతా
క్షుండును మందస్మితసుందరవదనారవిందుండును దప్తతపనీయకణికోపమానశ్రీ
చూర్ణరేఖానమంచితాంతరాళసుధాధవళమృత్స్నాంచితభిదోర్ధ్వపుండ్రసము
ల్లసల్లలాటాదిద్వాదశాంగుండును దులసీనలినాక్షమాలికాలంకృతవిశాలపీవరోర
స్థలుండును బరిఘోపమాయతవృత్తభుజాభిరాముండును నై యుద్భాసితజన

మధ్యంబునఁ గఠోరకంటకద్రుమంబులనడుమం గనంబడుకార్తస్వరకల్పవృక్షం బుకరణిం జూపట్టుచున్నవాఁడిలయాత్థ్వారని కేలం జూపఁ జూచి యగ్గురువరుం డమందానందంబు డెందంబునం గ్రందుకొన నాలక్ష్మణమునియెడల విశేషకటాక్షం బొనర్చి 'యామునల్వానివ' నని తనమనంబున నిర్ణయించుకొని, శ్లో ॥ యస్యప్రసాదకలయా బధిరశ్శృణోతి పఙ్గుః ప్రధావతిజవే నచ వక్తిమూకః। అన్ధః ప్రపశ్యతిసుతం లభతే చ వన్ధ్యా తం దేవ మేవ వరదం శరణం గతోఽస్మి ॥ అని సకలఫలప్రదుం డగుశ్రీకరిగిరివరదు నుద్దేశించి యీకమీఁద నీలక్ష్మణాచార్యుండు దర్శనప్రవర్తకుం డగున ట్లనుగ్రహింపు మని ప్రపత్తిఁ జేసి మగిడి వరదునికిం బెరుందేవికిని మంగళాశాసనం బొనర్చి యప్పురాణదంపతుల కంతరంగం బగు తిరువాలవట్టకైంకర్యంబు సల్పన త్తిరుకచ్చినంబిని నియమించి యాలక్ష్మణార్యునకు హితోపదేశం బొనర్చుట కవసరంబు గాకుండుటం జేసి తనవెనువెంట నేతెంచుచున్నస్థలవాసుల నిలువ నియోగించి నిజాశ్రితవర్గంబుతో నతిత్వరితగతిం జనుదెంచి శ్రీరంగధామంబుఁ జెంది యాత్మీయమఠంబునందు నిజచ్ఛాత్రవర్గంబుతో సుఖించుచుండె నంత. 37

సీ. మఱియొకనాఁడు లక్ష్మణముని యాదవసంయమికడ విద్య చదువుచుండి
నాతఁ డద్వైతవాక్యవ్రజం బద్వితీయబ్రహ్మపరముగా నన్వయింప
నావాక్యములు విశిష్టాద్వైతపరములు, గా నన్వయించె లక్ష్మణబుధేంద్రుఁ
డాయర్థముల విని యలిగి యాదవసూరి, మాకడఁ జదు వింక మాని నీకుఁ
తే. దగినయట్లు వచించుమేధావికడను, జదువుకొ మ్మని పల్కిన నంతసించి
యమ్మహాత్ముఁడు తనయింటి కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత. 39

ఉ. జననికి లక్ష్మణాచార్యుండు చేమోడ్చి, యావార్త లన్నియు నాన తీయ
నాలించి సుతున కిట్లనియె భూమిపిరాట్టి, చదివినవిద్యయే చాలు నీకుఁ
దనయ యింక గజేంద్రదాసునికడ కేఁగి, యమ్మహాత్ముని భక్తి ననుసరించి
యతఁడు విధించినహారికృత్య మొక్కటి, గావింపు మని తల్లి గారవించి
తే. పంచ లక్ష్మణముని యేఁగు దెంచి మించి,నయము మీఱఁ దిరుకచ్చినంబిగారి
సుందరాంఘ్రిసరోజముల్ సూచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆదరోక్తుల లక్ష్మణార్యుల మన్నించి, కలువదూరుఁడు తిరుకచ్చినంబి
వచ్చినకార్యము వాక్రువ్వ మన విని, కరిగిరీశునకుఁ గైంకర్య మొకటి
గావింపఁ దలఁచితిఁ గరుణించి యది యిది, యని విధించిన దాని నాచరింతు
నని లక్ష్మణాచార్యు లాన తిచ్చిన విని, శాలక్కిణరునుండి జలఘటంబుఁ
తే. దెచ్చి యనిశము వరదున కిచ్చి యచట,నుండు మని నంబి చెప్ప నతండు వారికి
నిత్య మర్పించుచుండెఁ దక్కీర మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అయ్యవసరంబున శ్రీరంగధామంబునందు యామునమునికిం జరమకాలంబు
ప్రసక్తం బైనయెడఁ దిరువరంగప్పెరుమాళరయరనుగురువరునింబురుషకారంబు
గాఁ గొని తిరుక్కోట్టియూరినంబియుఁ బెరియనంబియు నమ్మహాదేశికునకుం బ్రణ
మిల్లి కరకమలంబులు మోడ్చి మహాత్మా మాకుం బరమహితం బొక్కటి యను
గ్రహింప వలయు నని ప్రార్థింప నయ్యామునేయగురుండును వారి నుద్దేశించి సా
ర్వకాలం బిద్దివ్యదేశం బెడఁబాయక వసియించి శ్రీరంగరాజభ్రాజమాన చరణ
సరోజసాన్నిధ్యంబున వీణాపాణి యై నిత్యనివాసం బొనర్చి దివ్యగానంబున నద్దేవ
దేవుని మెప్పించు చున్న శ్రీపాణియోగీంద్రు నాపాదమస్తకం బనుభవించు చుం
డుటే మీకుఁ బరమహితం బని యాన తిచ్చి యీయనుష్ఠానంబునకు శ్రీవేంక
టేశుని భజించు చున్నకురుంబరుత్తినంబియు శ్రీకరిగిరివరదుని సేవించు చున్న
తిరుక్కచ్చినంబి మొద లగుతత్త్వవిత్తములు ప్రమాణం బని పలికి యుర్వియం
దెవ్వఁ డేని యొక్కండు ప్రసన్నుం డై భగవదధీనం బైనయాత్మయాత్రయం
దుం గర్మాధీనం బగుదేహయాత్రయం దన్వయంబు గల దని తలంచె నేని యా
త్మసమర్పణంబు వానికి నిరర్థకం బగుటం జేసి వాఁడు నాస్తికుం డగుం గావునఁ
గరణత్రయంబుచే నుభయయాత్రలయం దీచేతనున కన్వయంబు లే దని వాక్రు
చ్చి యనన్యప్రపన్ను లగుశ్రీవైష్ణవుల శ్రీపాదపద్మంబు లెల్లప్పుడుం బ్రాప్యప్రా
పకంబులు గా నమ్మి యుండుఁ డని నియమించిన వారలడెందంబులందు సంది
యంబు గ్రందుకొనం దెలిసి వత్సకులారా మీర లీయర్థంబునకు సందేహంబుఁ
జెంద వలదు మీకుం దిరుమంత్రార్థంబు భోగమండపంబు చరమశ్లోకార్థంబు
పుష్పమండపంబు మంత్రరత్నార్థంబు త్యాగమండపం బీయర్థవిశేషంబున
కుం బ్రమాతలు శ్రీపాణియోగీంద్రుండు మొదలు గాఁ గలయభిజ్ఞశిఖామణు లని
తెలిసి నీరాడి తత్కాలోచితక్రియ లన్నియు విన్నాణంబు గాఁ దీర్చి సంశ్రితు
లగుస్వాము లనుసరింప భగవత్సన్నిధి కేతెంచి భక్తిపూర్వకంబు గాఁ బ్రణామం
బాచరించి నిత్యవిభూతికిం జన నాజ్ఞ యిమ్మని యద్దేవశిఖామణిం బ్రార్థింప సుప్రస
న్నాంతరంగుం డై శ్రీరంగనాథుండు కరుణాపూర్ణకటాక్షామృతవీక్షణంబుల నబ్భా
గవతోత్తము నీక్షించుసమయంబునఁ దదీయశిరోభూషణం బయినదివ్యమాల్యం
బొక్కటి జాఱినఁ దిరువరంగగురుం డమ్మాల్యంబుఁ దనపాణిపల్లవంబునం గొని య
ద్దేశికోత్తముని యుత్తమాంగంబునం జుట్టె నంత నుత్తమనంబియు శ్రీశఠకోప
తీర్థప్రసాదాదిబహుమతు లొనరింప మిగులసంతుష్టాంతరంగుం డై యామున
గురుండు నాహారిని వీడ్కొని నిజాశ్రితవర్గంబుతో స్వమఠంబుఁ జెంది యందు
గోవిందారాధనం బాచరించి శ్రీరంగగోష్ఠీపూర్ణ మహాపూర్ణప్రముఖనిఖిలదేశి
కుల శ్రీపాదతీర్థం బుజ్జీవించి వార లారగించినపిమ్మట భగవద్భాగవతశేషస్వీకారం
బొనర్చి కాంచీపురినుండి వచ్చిన శ్రీవైష్ణవులవలన లక్ష్మణాచార్యుండు యాదవుని

విడిచి శ్రీగజేంద్రదాసానుమతిచే వరదునకుం దిరుమంజనకైంకర్యం బొనర్పు
చున్నవాఁ డన విని నవధరించి సంతసించి మాకడ కయ్యెలయాళ్వారిని దోడ్కొని
రమ్మని పెరియనంబినిం బనిచి వైశాఖమాసంబునందు శ్రవణనక్షత్రంబున నభి
జిన్ముహూర్తంబునందుఁ బద్మాసనాసీనుం డై పాణిపల్లవంబులు మోడ్చి నిజా
చార్యుం డగు శ్రీరామమిశ్రు శ్రీపాదకమలంబుల ధ్యానించుచు బ్రహ్మవల్లియు
భృగువల్లియుఁ బురుషసూక్తంబును నర్చిరాదియు 'శరాళ్ విశుంబణి ముహి'
లనుతిరువాయ్మొళియు సన్నిధిదేశికు లనుసంధింప శంఖవేణువీణాకాహళప్రము
ఖనానావిధమంగళవాద్యఘోషంబులు చెలఁగ నృత్తగీతాద్యుత్సవం బాశ్రితులు
సల్పుచుండ యోగధారణాలబ్ధమధ్యధమనిద్వారంబున వెలువడి స్వపితామ
హుం డగునాథమునితెఱంగున స్వకీయాచార్యదివ్యపదాంబుజంబులం జెందె
నంతఁ దిరువరంగప్పెరుమాళరయరు మొదలుగాఁ గలదేశికోత్తము లాచార్య
విశ్లేషంబు సహింపఁజాలక ఛిన్నమూలంబు లగుద్రుమంబులమాడ్కిఁ బుడమిం
బడి మిగుల వగలం బొగులుచుండం జూచి యచ్చటిసాత్త్వికపుంగవులు కొందఱు
వారల నూఱడించి శ్రీయామునాచార్యపుత్రుం డగుపిళ్ళైక్కరశునంబితోడం
గూడి చరమకైంకర్యంబు క్రమంబుగా సలుప నమకట్టి యున్నసమయంబున
దేవదాసీజనం బేతెంచి మఠద్వారాంగణాదులందు సమ్మార్జనప్రోక్షణాదుల స్థల
శుద్ధి యొనర్చి యచట బ్రహ్మరథంబుఁ దెచ్చి యుంచి కుశకూర్చలరక్తోత్పలమా
ల్యంబులను శుభ్రచామరంబులచే మఱియు విచిత్రంబు లగుపట్టుకుచ్చులచే
నలంకరించి యవ్విమానద్వారచతుష్టయంబునందు బాలకదళస్తంభంబులు నాటి
నవక్రముకమంజరులచే బాలరసాలఖండంబులచేఁ బలువిధంబు లగుఫలంబు
లచేఁ జిత్రవిచిత్రపతాకంబులచే నలంకృతిఁ గావించి పూర్వదక్షిణపశ్చిమోత్తర
ద్వారంబులఁ బాలాశాశ్వత్థఖాదిరౌదుంబరపల్లవంబులచేఁ దోరణంబులు నిర్మిం
చి యవ్విమానసమీపభూతలంబునందు ద్రోణమాత్రప్రమాణధాన్యంబుచే
మండపంబు రచియించి తన్మధ్యప్రదేశంబునఁ బూర్ణకుంభం బొక్కటి నిలిపి
తన్మంటపకోణచతుష్టయంబునందు నాలుగుపూర్ణకలశంబు లుంచి మఱి కేశ
వాదిద్వాదశనామంబు లుచ్చరించుచుఁ బ్రాగాదిదిశలందు శుద్ధజలపూరితంబు
లగుఘటంబు లెనిమిదింటిం బ్రతిష్ఠించి కుశదూర్వాదర్భవిష్ణుక్రాంతప్రసూన
మాలికలచేఁ గలశంబులవి యన్నియు నలంకరించి గురుపరంపరాపూర్వకంబు
గా మంత్రరత్నం బనుసంధించుచు నక్కుంభంబుల నన్నియు నర్చించి ద్వాదశ
నామంబులచేఁ గలశస్థాపనంబు చేసి తదనంతరం బాయామునగురుచరమదివ్య
విగ్రహంబునకుం బంచామృతస్నానం బాచరించి యాశాన్యభాగస్థితనగకర్షణ
కుంభంబు దక్కఁ దక్కిననాల్గుకుంభంబు లెత్తి శ్రీపురుషసూక్తంబుచే నభి
షేకం బొనర్చి యద్దేశికు లంద ఱాతీర్థంబుఁ దమతమశిరంబులఁ బ్రోక్షించుకొని

యున్నయంతఁ దచ్చరమకైంకర్యకర్త యగుపిళ్లైక్కరశునంబి స్వపాణిపద్మంబునం దొకతాంబూలం బుంచుకొని భక్తిపూర్వకంబుగా నద్దేశికోత్తములకుం బ్రదక్షిణం బాచరించి యున్నంత మఠద్వారాంగణప్రదేశంబున గోమయకృతస్థండిలంబునందు ద్రోణమాత్రవ్రీహులు పఱచి ముసలోలూఖంబులు మంత్రపూతజలంబుచే శోధించి యభినవవస్త్రంబులం జుట్టి యాయులూఖంబు వ్రీహిమండపమధ్యంబునం దుంచి యందు హారిద్రానిక్షేపణంబు చేసి శుభ్రవస్త్రమాలాద్యలంకారశోభితంబును బంచసంస్కారసంస్కృతంబు నగుదేవదాసీజనం బాహారిద్రాశకలసముదాయంబుఁ జూర్ణించినయంత సాత్త్వికులామండపంబునకు నవచేలవేష్టనం బొనరించి యందుఁ ద్రివిక్రమవ్యాపారప్రతిపాదకమంత్రంబుల నుల్లేఖనం బొనర్చి పృథివీదైవత్యం బగునాయుల్లేఖనంబునందు ప్రాగాద్యష్టదిశల దివ్యతరచూర్ణతైలానులేపనమాల్యలాజదుగ్ధదధిశుద్ధజలపూర్ణంబులును దర్భపవిత్రాశ్వత్థపల్లవపవిత్రంబులు నగుకలశంబులు మంత్రరత్నం బనుసంధించుచుఁ బ్రాగాదిక్రమంబుగా స్థాపించి పరమాకాశదైవత్యం బగునాహరిద్రాచూర్ణంబునందు దివ్యనక్షత్రదైవత్యం బగునిస్తుషోపలలాజంబు లుంచి తదుభయద్రవ్యపూరితం బగుపాత్రంబుఁ దూర్పుదెస నుంచి యమ్మహాభాగవతాంఘ్రినీరజనీరపూరితకుంభంబుఁ బడమటిదెస నిలిపి స్వాములకు సమర్పణీయం బగుద్రవ్యంబు దగ్భాగంబునం దొకపాత్రయం దుంచి భగవచ్ఛేషభూతం బగుశ్రీమాలాక్షౌమచేలనిర్మాల్యాగ్రిప్రసాదంబుల దక్షిణదిగ్భాగంబున నొకసౌవర్ణపాత్రంబునం దుంచి యాళవందారువిమలచరమవిగ్రహంబునకు సాష్టాంగప్రమాణం బాచరించి యద్దేశికు లంద అమ్మహాత్ముని భక్తిభావనచేఁ దమతమదివ్యచిత్తంబులం బ్రవేశింపం జేసి పరివేష్టించి యున్నంత శ్రీమధురకవిప్రబంధంబును శ్రీవిష్ణుచిత్తప్రణీతమంగళాశాసనగాథాదశకంబును నర్చిరాదిగతప్రతిపాదకశ్రీశఠకోపప్రోక్తగాథాదశకంబును దిరువరంగదేశికుండు దేవగానంబుచే ననుసంధించినపిదప నద్దేశికోత్తము లంద అవ్విమానమ్ముం గొని నృత్తగీతవాద్యఘోషంబుతోఁ దిరువృత్తం బనుసంధించుచుఁ దిరువీథిప్రదక్షిణం బాచరించి వచ్చి మఠద్వారంబునం దాప్రబంధంబు నిగమించి యగ్గురుచరమవిగ్రహంబునకు భగవచ్ఛేషభూతంబు లగుతైలచూర్ణంబు లర్పించి యవశిష్టకలశోదకంబులచే మగిడి తిరుమంజనం బాచరించి శ్రీచూర్ణరేఖాంచితాంతరాళంబు లగుద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబులు లలాటాదిశుభాంగంబులయందు రచియించి శ్రీరంగరాజప్రేషితంబు లగుదివ్యమాల్యానులేపనపీతాంబరాదులచే నద్దివ్యచరమవిగ్రహంబు నలంకరించి స్వాచార్యశేషం బగుతైలచూర్ణాదికంబు దిరువరంగగురుండు మొదలుగాఁ గలదేశికు లందఱుం బరిగ్రహించి యాచార్యవిశ్లేషంబునకు నార్తిపడుచు నా బ్రహ్మరథంబునం దాదివ్యచరమవిగ్రహం బుంచి తిరువడిత్తాంగులు భుజంబు

లందు వహించి యల్లనల్లన నడుగు లిడుచుండ శంఖభేరీపటహకాహళవేణువీణాది దివ్యమంగళవాద్యరవంబులు చెలంగ రమణీయనృత్తగీతాదిరవం బొప్పు చుండ నగ్రభాగంబున శ్రీపరాంకుశపరకాలాదిదివ్యసూరిశ్రీసూక్తు లనుసంధింపఁ బశ్చాద్భాగంబునం దామ్నాయఘోషంబు చెలంగ నడుంగులకు నడుంగు లిడుచు స్వాము లందఱు దండంబులు కేలుఁదమ్ములం గీలించి చను చుండ నం దొక సాత్త్వికపుంగవుండు సంకర్షణకుంభంబుఁ దనశిరంబునం బూని కూడ విచ్చేయ నాచారలాజమిళితప్రసూనంబు లాతోడన నంతటం జల్లుచు నడన నద్దివ్యదేశనివాసిను లగుశ్రీవైష్ణవసువాసినులు మంగళహారతులు పాణిపల్లవంబులం గీలించి పురోభాగంబునం దరుగు చుండ నద్దివ్యవిమానంబున కిరుగెలంకుల ధవళవాలవ్యజనంబులు వీవ రాకాసుధాకరధవళకౌశేయకూర్పా లెదుట విసరుచు వెనుకడుంగు లిడుచుఁ గొంద ఱార్యు లరుగు చుండఁ దదీయదివ్యచేష్టితప్రతిపాదకగాథ లనుసంధించుచు వందిబృందంబుచందంబునఁ గొందఱు విద్వత్పురందరు లరుగు చుండఁ దిరువీథులకుం బ్రదక్షిణం బొనర్చి తిరుక్కావిరిమహాతీర్థఘట్టంబునందుఁ బ్రవేశింపం జేసి యాసంకర్షణకుంభోదకంబుచే నచట ద్వయ మనుసంధించుచు భూశుద్ధిఁ గావించి తత్ప్రదేశంబునం దా బ్రహ్మరథంబు డించి యతిసంస్కారవిధాయకశాస్త్రోక్తక్రియలు సాకల్యంబుగా నొనర్చి యద్దివ్యవిమానంబునలన నద్దేశికోత్తమునిదివ్యచరమవిగ్రహంబు తిరుప్పళ్లి యొనర్చుకాలంబున ముందు నిజాచార్యనియుక్తుం డగుమహాపూర్ణగురుండు కాంచీపురంబునకుం జనుదెంచి శ్రీగజేంద్రదాసునిఁ బొడగాంచి యతనియనుమతిఁ బెరుందేవితాయారుతోడం గూడి యున్నవరదునిం గాంచి యభినుతించి వారిసమ్మతిచే నిలయాళ్వారిని దోడ్కొని వచ్చి శ్రీరంగధామబాహ్యోద్యానప్రదేశంబునఁ గవేరకన్యాగర్భంబునం దిరుక్కావిరిమహాతీర్థఘట్టంబునఁ బెం పారు చున్నగుంపులం జూచి యచటం గనంబడు జనుల నడిగి యామునాచార్యచరమావస్థ యెఱింగి పెద్దయుం బ్రొద్దాలక్ష్మణార్యులతోడ దుఃఖించి సమీపంబున కేతెంచి స్వగురుచరమవిగ్రహం బీక్షించి వలగొని మ్రొక్కి యుండె నంతట నయ్యిళయాళ్వారు పరమగురునిచరమదశ నీక్షించి యనేకప్రకారంబుల శోకవ్యాకులితాంతరంగుం డై ప్రదక్షిణపూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి తదీయాకుంచితాంగుళిత్రయంబు నీక్షించి యమ్మహాత్మునియభిప్రాయంబుఁ దెలిసి మహాత్మా మీరు దలంచినకార్యంబులు మూఁడు దేవరవారియనుగ్రహంబుచే సమర్థించెద నని శపథంబు చేసినం బూర్వక్రమంబుగా మూఁడంగుళంబులు నచటివా రందఱుం గని యక్కజపడఁ బ్రసారితంబు లయ్యె నంత నాలక్ష్మణగురుండును నద్దివ్యసూరిచరమవిగ్రహంబునకుం బ్రదక్షిణప్రణామంబు లాచరించి యవభృథంబులు గావించి యామునాచార్యకుమారుం డగుపిళ్లైక్కరశునంబి మొదలైనయార్యులతో ఖన

న్నాదిచరమక్రియ లన్నియు నిర్వర్తింపం జేసి యాచార్యవిశ్లేషజనితదుఃఖసంతప్తహృదయుం డై యచట నుండ నొల్లక కాంచీపురంబుఁ జెంది యందు వరదున కెప్పటియట్ల కైంకర్యంబు సేయు చుండె నంత. 42

పరిత్తికొల్లైనాచ్చియారువైభవము.

సీ. దేవదేవునిఁ బెరుందేవీసహాయునిఁ, గరిగిరివరదునిఁ గన్నులార
సాక్షాత్కరించినసాధుసత్తముఁ దిరు,క్కచ్చినంబిని జగత్కలుషహరునిఁ
గని మ్రొక్కి శిష్యునిఁ గా నన్నుఁ గైకొను,మని భక్తితో లక్ష్మణార్యుఁ డనిన
భగవదాజ్ఞారూపవర్ణాశ్రమాచార,ధర్మసేతువుఁ ద్రెంపఁ దగునె యెట్టి
తే. జ్ఞానికైనను లక్ష్మణాచార్య యనుచు, నంబి యన విని కరిగిరినాథసూక్తి
నాశ్రయించె మహాపూర్ణు ననఘుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆశ్రమస్వీకార మాచరించినమీఁదఁ, గోవెల కేతెంచి గురువరేణ్యుఁ
డమలశఠారిసూక్త్యర్థానుభవముచేఁ, గాలము జరపుచు లీల నుండి
వేంకటేశుని కిష్టకైంకర్య మొనరింప, ననుప ననంతార్యుఁ డరిగి యచటఁ
గైంకర్యములు సల్పఁ గర్ణామృతంబు గా, నావార్త విని యంజనాద్రిపతికి
తే. మంగళాశాసన మొనర్ప మదిఁ దలంచి, సంశ్రితౌఘముతో రంగశౌరి నడిగి
యరుగుదెంచుచు నుండె వృషాద్రి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మహితనామక్షేత్రమందిరుఁ బద్మలో,చనునిఁ గన్గొని మ్రొక్కి సన్నుతించి
దేహళీపురమున దేవదేవునిఁ ద్రివి,క్రమునిఁ గన్నులవిందుగా భజించి
మార్గమధ్యస్థితమహనీయదివ్యదే,శములందు హరికి నంజలి యొనర్చి
వచ్చి విద్వజ్జనావాస మానష్టస,హస్రనామగ్రామ మంది శిష్య
తే. సంఘములతోడ మార్గవిశ్రాంతిఁ జెంది, తత్పురోద్యానవనమునఁ దగ వసించె
వరగుణస్ఫూర్తి యతిచక్రవర్తి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వరపరిత్తికొల్లై వరదార్యుఁ డొక్కఁడు, యజ్ఞేశనామకాభిజ్ఞుఁ డొకఁడు
యతిరాజునకు శిష్యులైరువ్వ రయ్యూర, వసియించి రబ్బుధవర్యు లందు
నతిదరిద్రుఁడు వరదార్యుఁ డా యజ్ఞేశుఁ, డాఢ్యుఁడు గావున నతని కడకుఁ
దమశుభాగమన మాతనికి నెఱింగింపఁ, బ్రాజ్ఞుల నిర్వురఁ బంచె గురుఁడు
తే. వారు యతిపతియాజ్ఞ చే వచ్చి పురముఁ, జొచ్చి చెప్పిరి యజ్ఞేశసూరి కిట్లు
గురునివృత్తాంత మంతయుఁ గూర్మి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. యజ్ఞేశ యీయగ్రహారోపవనమునం, దరుగుదెంచి వసించె యతివరేణ్యుఁ
డచటి కేతెంచి మీ రమ్మహాత్మునిఁ గాంచి, యర్చింపఁ దగుదు రంచార్యు లనిన
స్వాగతం బడుగక యర్ఘ్యపాద్యాదుల, వారి నర్చింపక యూర కున్న
యజ్ఞేశు నీక్షించి యధ్వశ్రమార్తు లౌ,నాసూరు లతనియం దాస విడిచి
తే. వేగవిచ్చేసి యతిరాజు వినఁగఁ దారు,పోయివచ్చినక్రమ మంతఁ బొసఁగఁ దెలుప

నతని యతిపతి గన నొల్లఁ డాయె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత. 48

సీ. వరదార్యుఁ డక్షయపాత్రముఁ గైకొని, శిలము పల్లెలనెంట సలుపు చుండ
సంయమీంద్రుఁడు శిష్యసహితుఁడై యతనిగృహాంగణంబున కేఁగి యచటనిలువ
నతిజీర్ణవస్త్రయు నవ్వరదుని దేవి, యగుపరిత్రికొల్లెయమ్మ యంత
వ్రీడచేఁ దనయిల్లు వెల్వడక యగట్టి,గాఁ గవాటము మూసి గడియ దాఁపి
తే. ద్వయముఁ బల్కుచునుండి త్రిదండపాణి,వరదుఁ డే డనియడుగఁ దత్స్వరమెఱింగి
గురుఁ డితం డని తెలిసె నాగరిత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అప్పు డప్పతివ్రతాతిలకం బాత్మగతంబున. 50

సీ. మాపాలఁ గృప యుంచి మమ్ముఁ గటాక్షింప,మాయింటి కేతెంచె మద్గురుండు
నిట్లు దిక్చేల నై యేరీతిఁ బల్కుదు, నెట్లు సేవించెద నిమ్మహాత్ము
నగ్న యై యున్నట్టి నాఁతి పూరుషులతో, భాషింపఁ దగ దని ప్రాజ్ఞులండ్రు
మా టాడ కుంటినా మాయింట నిల్వక, నరుగు నస్మద్గురుం డని తలంచి
తే. వెఱచి కార్పాసవనలక్ష్మి వ్రీడపడుచు, స్వకరతాళత్రయధ్వని సలుప సంజ్ఞ
నింగితజ్ఞుఁడు యతిచంద్రుఁ డేఁగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తనతిరుముడిచుట్టుఁ దళుకొత్తుశాటికఁ, బాణిపల్లవముచేఁ బట్టి యెత్తి
వేగ లక్ష్మణముని విసిరి వైచిన నది, యాయింటఁ బడిన నాయతివ చూచి
తనగురుఁ డిడె నని తాల్చి కవాటముఁ, దెఱచి వెల్వడి వచ్చి గురువరునకు
నతిభక్తి మ్రొక్కిడి యర్ఘ్యపాద్యాదుల, నర్చ లొనర్చి తదాశ్రితులను
తే. క్రమముగా నట్లు పూజించి గారవించి, యందఱికి వారి కాతిథ్యమాచరించి
తనదుచిత్తమునం దిట్లు దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తొలిజన్మములయందు దొడ్డపుణ్యం బేమి, సలిపితిమో యెట్టి సత్తపంబు
లాచరించితిమొ యెట్టర్హతముల కేమి,దాన మిచ్చితిమొ చేతనులఁ బ్రోవ
నవని ననంతాంశుఁడై జనించినలక్ష్మ,ణార్యుఁడు మాయింటి కరుగుదెంచె
యతిరాజమద్గురుఁ డమితశిష్యుఁడును నీ,యార్యున కాతిథ్య మాచరింతుఁ
తే. దలఁపఁ గవ్వైన సోలెఁడు ధాన్య మైన, వేశ్మమున లేవు పతియుంఛవృత్తిధాన్య
మేమి యగు వీరి కని యెంచె నింతియనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర

సీ. తమపూర్వకర్మబంధములచే జీవుల,గములు సంసారచక్రమునఁ దగిలి
పుట్టుచు గిట్టుచు భూరిదుఃఖములచే, వ్యాకులపడఁగ నవ్యాజకృపను
వారిని గ్రేఁగంట నారాయణుఁడు చూచి, యాచార్యరూపి యై యవతరించి
జ్ఞానాంజనశలాకఁ జక్షురున్మీలన, మొనరించి వారల నుద్ధరించెఁ
తే. గాన గుర్వర్థమయి పశుకాయవిత్త,ధాన్యవస్త్రగృహాదులఁ దాల్చు నెవ్వఁ
డతఁడె పో శిష్యుఁడని యెంచె నబలయనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అదియునుం గాక. 55

సీ. అలసి యతీశ్వరుఁ డంతేనివానుల,తోడ మాయింటికి నేఁడు వచ్చె
నదిగాన నేనకృత్యం బైనఁ గావించి, విందు చేసెద వీరి కందటికిని
బరకాలముని ముందు పశ్యతోహరవృత్తి,బహుధన మార్జించి భాగవతుల
కారాధన మొనర్చె నచ్యుతార్థము సేయు,పాప మైనను బుణ్యభావ మొందు

తే. మురహరునిమాని సల్పినపుణ్య మైనఁ,బాపమగుఁగాన యాచార్యరూపహరికి
నర్చ చేసెద నని యెంచె నతివ యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర

సీ. పాలు పారునాల్గువిభూతులు గల వేని, య ట్లీశ్వరద్వయ మలరు నేని
కృప గురుఁడొనరించునుపకారమునకుఁ బ్ర,త్యుపకృతిసలుపంగ యుక్తమనుచు
మదిలోఁ దలంచి యామగువ గుర్వర్థ మై, సాహస మొక్కటి సలుపఁ దలఁచి
ధనమదాంధుఁడును గందర్పబాణాతురుఁ, డూరుజుఁ డొక్కఁడీ యూరఁ గలఁడు

తే. వాఁడు ననుఁ జూచి నిత్యము వాంఛపడును,గాన వానికి మే నమ్మి కని ధనంబు
గురునిఁ బూజింతు నని యెంచ గరితయనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. మాంసమేదోస్నాయుమజ్జారుధిరశుక్ల,మలమూత్రపూరితమలినదేహ
మక్కామివైశ్యున కమ్మి ద్రవ్యముఁ దెచ్చి, యార్య నర్చించెద నని తలంచి
స్వామి దేవరవారు క్షణమాత్ర మీయింట, విశ్రమించిన వస్తువితతు లిచటఁ
గనఁబడు మీయనుగ్రహమువల్లను దదీ,యారాధనార్థము యతివ రేణ్య

తే. యనుచుఁ గార్పాసవనలక్ష్మి యాత్మగురున, కతిమృదూక్తుల విన్నప మాచరించి
చని మదాంధుని వైశ్యునిఁ గనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. పూర్ణచంద్రునిఁ బోలుముఖపద్మ మమృతసుం,దరతరమందస్మితమున మెఱయఁ
దనసోయగపుమేలుతళుకువాల్గన్నులు, మరుతూపు లై వానిమనముఁ గలఁపఁ
దనతిరుమేనిసౌందర్య మామందునిఁ, బంచాస్త్రవేదనపాలు సేయ
వైశ్యకుమార నీవాంఛిత మీ రేయి, సిద్ధించు విను మొకచిన్నమాట

తే. మహితశిష్యగణంబుతో మద్గురుండు, వచ్చినాఁ డాతిథేయము వలసినట్లు
సలుపు మాతని కనియె నాసాధ్వి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. తదనంతరంబ. 60

సీ. కార్పాసవనలక్ష్మిఘనసుధామధురోక్తు, లాలించి యమ్మదనాతురుండు
తనమది ని ట్లని తలఁచె ముం దీలేమ, పలుకరించిన మూఁగపగిదిఁ జనును
కనుసంజ్ఞ చేసినఁ గన్నెత్తి చూడదు, వరవస్త్రభూషణవసుచయములు
పంప గ్రహింపదిప్పుడఁతి యి ట్లిప్పుడు, కత్యంతరము లేదు గడచి వచ్చి

తే. నాదునంతఃపురముఁ జెంది నన్ను వలచె, నేఁటి కీడేరె నాకోర్కె నెలఁత గోరు
ద్రవ్య మిచ్చెద నని వాఁడు దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. శాలితండులముద్గచణకమాషాదులు, కూరగాయలు దధిక్షీరములును.

సద్యోఘృతము తైలశర్కరాన్నాదులు, సకలపాత్రౌఘము । సరసఫలము
లర్పించి యవి వరదార్యునియింటికి, వైశ్యుఁ డంపించె నావనిత వెంట
యతిరాజుకను మొగినాపదార్థము లన్ని, యుంచి యద్దేవి సేవించి యున్న
తే. నప్పతివ్రతసుగుణాళి । కలరి గురుఁడు, తల్లి నీ రాడి పెరుమాళ్ల తెలిపి నీవె
సేయుమని సంశ్రితులు వినఁజెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆసాధ్వితోఁ గొండ దార్యులు తనయాజ్ఞఁ, దలిపి సేయంగఁ ద్రిదండపాణి
భవ్యతీర్థం బగు పద్మాకరమునందు, నవగాహనము చేసి । యరుగుదెంచి
శ్రీచూర్ణరేఖలఁ । జెన్నొందుధవళోర్ధ్వ,పుండ్రము లుచితాంగముల ధరించి
హరి కర్చనము చేసి । యద్దేశికుల కెల్లఁ, బెరుమాళ్లతీర్థముఁ । బ్రీతి నిచ్చి
తే. పఙ్క్తులుగ వారిఁ గూర్చుండఁబనిచి మొదట, మంచిపీఠమునందువసించియంత
వేగ పరిమార్చు మనియె నావెలఁది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శుచిరుచిరతరాన్న సూపాద్య శాకముల్, చవి మించుమంచిపచ్చళ్లు కొన్ని
సురభిహింగుజీర సుమరీచిసర్షపా,న్వితనిరుపమతింత్రిణీరసములు
వడ లతిరసములు । వరపాడబాపూప,మోదకాదికభక్ష్య సుఖ్యములును
బహువిధామృతరస ఫలశర్కరైలాది,భవ్యద్రవీభూత పాయసములు
తే. జంబవేలాలవణవిశ్వ సహితదధియు, వారి కందఱ కర్పించె । వలసినట్లు
ప్రాజ్ఞ కార్పాసవనలక్ష్మి భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. అట్లార్యజనులతో । నారగించి యతీంద్రుఁ, డాయింటి మొగి నుచితాసనమునఁ
గూర్చుండి శ్రీశఠకోపదివ్యప్రబంధార్థ మాశ్రితులకు । నాన తిచ్చు
తఱి వరదార్యుఁడు । చరితార్థవృత్తి యై,యే తెంచి యాధాన్య । మింట నుంచి
గురున కాతిథ్య మేకరణిని నెఱవేర్చెఁ, దెల్పు మంచును దన దేవి నడుగ
తే. నమ్మహాత్మున కాసతి । యతివరునకుఁ, దాను జేసినయాతిథ్యతత్త్వ మంత
చెప్ప నాతండు విని సంత సించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. నీవు బాలిక వైన । నిర్మలసుజ్ఞాన,గురుభక్తిశీలముల్ । గొప్ప వన్యె
నీవు చేసినపని । నిత్యసూరుల కైనఁ, గొనియాడ నర్హమౌ । కువలయాక్షి
భాగ్యోదయమున మద్భార్య వైతివి గాని, పరదేవతవు మాకు । నరసి చూడ
నేవృత్తిచే నైన । నిల ధన మార్జించి, తత్త్వబోధకుఁ డైనతనగురునకు
తే. స్థితి యొనర్చినవాఁడె యంతేనివాసి, యన్యుఁ డాచార్యవంచకుఁ । డనుచు సతిని
జాల మన్నించి పలికె నాసౌమ్యుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.
వ. అట్లమ్మానినీమణిని సన్మానించి కార్పాసారామవరదాచార్యుం డఖిలద్రావిడామ్నా
యవ్యాఖ్యానవైఖరీగరిష్ఠుం డగుయతిశ్రేష్ఠునిం గాంచి భక్తిపూర్వకంబు గా
సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి కరకమలంబులు ముకుళించి యిట్లనియె దేవా
నీయవతారంబు చరాచరాత్మకం బగులోకత్రయంబునకుం బరమహితావహం

బు సాక్షాదనంతస్వరూపుండ వగునీజన్మకర్మంబులు పరమాశ్చర్యకరంబులు జగ
ద్విలక్షణంబులు విష్ణుమాయారచితపుత్రమిత్రకళత్రాదిబాంధవాభాసాసక్తచిత్తు
లగు చేతను లంధకారకూపనిపతితజంతువులమాడ్కి జ్ఞానయాథాత్మ్యప్రదాయ
కుండవగునిన్నుఁ గనలేక సంసారకూపంబునం బడి చరింతురు సూర్యుం డంధకారం
బుఁ బాపుగతి నజ్ఞానంబు జ్ఞానప్రదీపంబుచే నిర్వర్తింపం జేసి యజ్జీవలోకం బుజ్జీ
వింపం జేయుటకు నీకం టెసమర్థుండు లేఁడు భవత్పాదారవిందరజఃస్పర్శంబుచే రా
జపుత్రినివిడిచి బ్రహ్మరాక్షసుం డక్షయానందప్రదాయకం బగుదివ్యలోకంబు గాం
చె నీభూలోకంబునందు మీ రవతరింప రేని మాబోఁటిచేతనులకు గతి యేరీతి సం
భవించు నభిజ్ఞులై నను గలికలుషదూషితాంతఃకరణులై పాషండవృత్తుల నాశ్ర
యించి నిరయంబునం బడుదురు భవదీయదివ్యపాదారవిందసేవామృతవృష్టి లభింప
క తాపత్రయదారుణదవానలాభివ్యాప్తి యీచేతనుల కెట్లు శమించు సంసారసర్పో
గ్రవిషంబులకు భవద్దివ్యనామోచ్చారణంబు గరుడమంత్రం బై చెల్లు భవాభీల
ఘర్మాభితప్తులకు భవద్దర్శనంబు వార్షికబలాహకాయమానం బగుఁ గామగ్రహో
న్మాదవ్యాధిబాధితులకుం ద్వదీయశ్రీపాదతీర్థంబు దివ్యౌషధరసాయనంబుగాఁ ద
లంతు ననేకచ్ఛాత్రపరివృతుండ వై యకించనుండై నయీదాసజనునియందుం గృ
పచేఁ గార్పాసవృక్షాచ్ఛాదితం బయినయడియేనిగృహం బన్వేషించుచు యుష్మదీ
యదివ్యపదాబ్జరజఃకణంబులచేఁ బవిత్రంబులు సేయ నిట్లు విచ్చేసితిరి భవద్దర్శ
నంబుచే మదీయపూర్వపాపంబు లన్నియు నివర్తించె ధన్యుండను గృతకృతుండ
ను నైతి మదీయపితృవర్గం బపవర్గంబుఁ జెందె నస్మజ్జన్మంబు నేఁడు సఫలం బ
య్యె నని యిట్లు బహువిధంబుల స్తుతియించి గురునిచే నాజ్ఞప్తుం డై తదీయ
శ్రీపాదతీర్థం బుజ్జీవించి భగవద్భాగవతాచార్యభుక్తావశిష్టం బై శుచిత్వభోగ్య
త్వాదిగుణవిశిష్టం బైనయాయన్నం బారగించి నిజదేవీసహితుం డై సుఖం బుండె
నంత నాసంయమీంద్రుం డాదంపతులపరస్పరైకమత్యం బవలోకించి శిష్యజ
నంబుతో సంతసించి వారలచే నారాధితుం డగుచుఁ గొన్నిదినంబు లుండె నంత.

సీ. యతిశేఖరునితళిగహప్రసాదమును శ్రీపాదతీర్థము గొని పరమసాధ్వి
యాపరిత్తిక్కొల్లైయమ్మ రాతిరి తనభర్తతోఁ జని వైశ్యభవన మొంది
చయ్యనఁ దీర్థప్రసాదము లొసఁగిన, నవి వాఁడు గైకొని యనుభవించి
మంచివివేకముఁ గాంచి యద్దేవికిఁ, గగములు మోడ్చి యీకరణిఁ బల్కె
తే. నమ్మ పాపాత్ముఁడను మదనాతురుండ, ధనమదాంధుఁడ నగునన్నుఁ దనయుఁడనుచు
దలఁచి కరుణింపు మని వాఁడు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. తల్లి నీవే మాకుఁ దండ్రి నీభర్తయే, తనయునిఁ గరుణింపఁ దగును మీకుఁ
దల్లి నీయెడ దొడ్డతప్పుఁ జేసితి దాని, క్షమియింపు మనుచుఁ బ్రక్రమముఁ జేసి
చాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి సాధ్వి నన్నైన, సన్మార్గగతునిఁ గా సల్పుమింక

భవదీయగురుని శ్రీపాదసంబంధిని, గాఁ జేయుమా నన్నుఁ గన్నతల్లి
తే. యని వణిగ్వరుఁ డన విని యాలతాంగి, యాత్మభర్తకుఁ దెల్పిన నతఁడు వానిఁ
దోడుకచనియెను యతిరాజుకడకు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వరదార్యుఁ డావణిగ్వరునిఁ దోడ్కొని వచ్చి, శిష్యునిఁ గా యతిశేఖరునకు
నర్పింప వానికి యతిపతి పంచసంస్కారాదిహితములు కరుణ సలుప
సాత్వికుఁ డై వాఁడు సద్భక్తితో గురుదక్షిణ గా బహుధన మొసంగి
ప్రార్థింప నది గొని ప్రాజ్ఞులు మెచ్చ నా, వైశ్యునిఁ బంపించి వరదునింట
తే. గొన్నిదివసము లుండె నగ్గురువరేణ్యుఁ, డంత యజ్ఞేశుఁ డనుతాప మంది గురున
కర్చ సలుపంగఁ దలఁచి యిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఇచటికి గురువరుఁ డేతెంచినాఁ డని, వినియు నూరక యుంటి విననియట్లు
లస్మదార్యుం డైన యమ్మహాత్మునిపూజఁ, గావింపఁ గోఱ గానికలిమి యేల
యని తనమనమునం దనుతాపపడి గురు, స్వామి కాతిథ్యము సల్పఁ దలఁచి
బహుపదార్థములు సంపాదించి గృహమునం, దుంచి యజ్ఞేశుఁ డాయుడయవరులు
తే. వరదగురుమందిరంబున వాస మొంది, యున్నవా రని శిష్యులు విన్నవింపఁ
దెలిసి యచ్చోటి కై చనుదెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత యాచ్చాన నను ద్రవిడనామాంతరంబు గలయజ్ఞేశుం డతివ్యాకులితాంతఃకరణుం డై విషాదంబుఁ జెంది యతిత్వరితగతి నేతెంచి యచ్చాన ని ప్రసిద్ధిఁ గాంచిన కార్పాసారామవరదార్యునిగృహంబునందు మృద్వాస్తరణాస్తీర్ణం బైనయొకవిశాలభవ్యపీఠంబునందు సుఖాసీనుం డై శ్రీశఠకోపదివ్యప్రబంధార్థంబు లాశ్రితులకుం బ్రసాదించుచున్న శ్రీమద్రామానుజమునివరునిం గాంచి సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి సాపరాధచేతనుని వీని ననుగ్రహింపు మని మిగుల నార్తుం డై పడి యున్నఁ బరమకారుణికుం డగుగురుధరణీశ్వరుం డతనిం దనకరుణాకటాక్షవీక్షణంబుల నీక్షించి యాశ్రితాభయప్రదం బగునిజపాణిపల్లవంబుచే నతనిశిరంబు దువ్వి త్రుచ్చి యెత్తి లోకశిక్షార్థంబు గా నతని కిట్లనియె వత్సా ప్రపన్నుం డగుచేతనునకుం బంచసంస్కారసంపత్తియు శ్రీమహాభాగవతార్చనంబు నాచార్యాధీనవృత్తియు నర్థపంచకజ్ఞానంబును దదీయానువర్తనంబు శ్రీవైష్ణవత్వపూర్తికరంబు లగుపరమధర్మంబు లిద్ధర్మపంచకంబునందు మార్గశ్రాంతుం డై తనయింటి కేతెంచిన శ్రీవైష్ణవాతిథిం జూచి సాక్షాత్కృతుం డగుపుండరీకాక్షునిం గాఁ దలంచి యర్ఘ్యపాద్యాదివిధులం బూజించి మృష్టాన్నదానాదుల సంతృప్తునిం జేసి చందనకుసుమతాంబూలాదిప్రదానంబుచేత సంతుష్టునిం జేసి తద్భుక్తావశిష్టాన్నంబు నిజపుత్రమిత్రకళత్రాదులతో భుజించుట పరమధర్మం బట్లు సేయకున్నవానికి శ్రీవైష్ణవత్వపూర్తి సంభవింపదు నీవు ఖ్యాతిలాభార్థంబు గా ధర్మానుష్ఠానం బొనర్చినవాఁడవు గాని పూర్వోక్తప్రపన్నలక్షణ

లక్షితుండవు గావు గావున దంభార్థంబు గా ధర్మంబు సల్పుమీబోటివారిగృహంబులు మా కావాసయోగ్యంబులు గా వని గురుం డాన తీయ నాకర్ణించి యతండు లజ్జితుం డై చింతాదోధూయమానమానసుం డై కరకమలంబులు మోడ్చి యి ట్లనియె. దేవా మదీయాపరాధంబు లన్నియుఁ గరుణాసఖి యగు భవదీయక్షమచే మఱచి న న్ననుగ్రహింపు మని విన్నవించి త్వదీయశుభాగమనవార్తాశ్రవణజనితాహ్లాదపోప్లూయమానమానసుండ నై యన్యం బేమి యెఱుంగ కున్నసమయంబున భవత్ప్రేషితు లగుశ్రీవైష్ణవులం జూచి యుపేక్షించితిఁ గాని యశ్రద్ధచేతఁ గాదు బహుశిష్యసమేతుండ వగుని న్నారాధింపం దలంచి జాత్యాశ్రయనిమిత్తదుష్టంబులు గానట్టిద్రవ్యంబు లన్నియు సంపాదించి గృహంబునం దుంచి యేతెంచితిఁ గాన శిష్యుండను దాసుండను నగున న్ననుగ్రహించి మదీయభవనంబు యుష్మదీయశ్రీపాదపద్మరజఃకణంబులచేఁ బావనంబు సేయ విచ్చేయు వలయు నని యనేకవిధంబులఁ బ్రార్థింప నమ్మహాత్ముండు వత్సా యొక్కహితోపదేశంబుఁ జేసెద నీమదికి రుచియించె నేని విను మది యెయ్యది యన సార్వకాలం బనన్యప్రపన్ను లగుశ్రీమహాభాగవతుల సకలోపచారంబులచే నర్చించు చుండుము ముముక్షుజనుల కింతకంటెఁ బరం బగుహితంబు లే దని యుపదేశించి యజ్ఞేశుని న్వీడ్కొల్పి వరదార్యునిం దదీయమహిషిని నిజనివాసంబున నిలువ నియోగించి యష్టసహస్రగ్రామంబు విడిచి యపరిమితశిష్యపరివృతుం డై సత్యవ్రతక్షేత్రంబునకుం జనియె నంత. 72

తనియను.—శ్లో॥ శ్రీరామానుజపాదాబ్జసేవామృతనిషేవిణౌ
కార్పాసారామకమలా వరదౌ దంపతీ భజే॥

సీ. కాంచియుం దాతిరుక్కచ్చినంబిని గాంచి, యతనితోఁ గరిగిరి కరిగి యందు
దేవరాజును పెరుందేవిని సేవించు,చును మూఁడుదినము లచ్చోట నుండి
యచటినుం డేతెంచి యంజనాచలయామ్య,తటమునఁ గపిలతీర్థంబుఁ జెంది
యదు గిడఁ జనదు శేషాద్రియం దని యెంచి, యచట హరిధ్యాన మాచరించు
తే. చున్న పదుగురుసూరులఁ గన్నులారఁ, జూచి కొన్నిదినంబు లచ్చోటశిష్య
సహితుఁ డై యుండె సంయమిస్వామియనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అంత విఠ్ఠలరాయఁ డనునాఖ్య గలవాఁడు, తుండీరమండలధూర్వహుండు
యతిరాజునకు శిష్యుఁడై బహుధన మీయ, నతనిపైఁ గరుణచే నది గ్రహించి
యంజనాచలమున కామడలోన సం,ఫుల్లపద్మసువర్ణముఖరిక డను
ముప్పదివృత్తుల నొప్పారునలమండి,యం బనుమహాదగ్రహార మొకటిఁ
తే. జేసి యాశ్రితులకొసంగి వాసిమీఱఁ, గొన్నిదివసము లం దుండి గురువరుండు
తిరిగి తిరుమలకడ కేఁగు డెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 74
సీ. ద్వాదశగురువరావాస మై కాపిల,తీర్థేంద్ర మాళ్వారితీర్థ మయ్యె

నందువసించురా౹మానుజాచార్యుని ననం, తార్యుఁడుగని మ్రొక్కి౹యనియెనిట్లు
వేంకటేశునిఁ జూడ ౹ విచ్చేయు మని పల్క, హరిరూపి యాగిరి౹యనుచు నద్రి
కరుగ లే దాళ్వారు ౹ లది గాన వారికి, శిష్యుల మగుమాకుఁ ౹ జెల్ల దంజ
తే. నాద్రిపై కెక్కనని గురుఁ ౹ డాన తిచ్చి, యయ్యనంతార్యు వృషగిరి ౹ కనిపి మరలి
తరలి చని కాంచె శ్రీరంగ౹ధామ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర.
సీ. రామానుజార్యుఁడు ౹ రంగధామముఁ జెంది, యున్నంతఁ గూరేశుఁ౹డొక్కనాఁడు
మహదుత్సవమునందు౹మందిరాంగణభూమి, సమ్మార్జన మొనర్చి ౹ జలము చల్లు
తఱిఁ గుప్పటపుటంచు౹ధవళవస్త్రయుగంబు, ధరియించి సురభిచం౹దనము మేన
నలఁది తృణగ్రాహి౹లలి తేంద్రనీలకుం, డలకాంతి గండమం౹డలము లొప్పఁ
తే. గనకకటిసూత్రకటకోర్మి౹కలను దాల్చి, పూలదండలు సిగఁ జుట్టి ౹ పొల్పు మీఱ
వైష్ణవాన్వయుఁ డొకఁ డటు ౹ వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౹ మోద మలర.
సీ. ఆవైష్ణవకుమారుఁ ౹ డాత్రోవ నేతేర, నతనివస్త్రములపై ౹ ననిలగతిని
జలబిందువులు పడ ౹ నలిగి యాతఁడు కూర, పతిని దురుక్తులు ౹ పల్కి చనిన
నంతట భాగవ౹తాపచారము వచ్చె, ననుచుఁ గూరాధిపుఁ ౹ డనుతపించె
నటమీఁదఁ గొన్నాళ్ల ౹ కావైష్ణవుఁడు దేహ, ముడిగి యమక్షయ౹మొంద నతని
తే. ధర్మరాజు నిరీక్షించి ౹ ధరణి నిన్నుఁ, బాడి దెలియక మా దూత ౹ పట్టి తెచ్చె
నిలకు మరలేఁగు మనుచును ౹ బలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౹ మోద మలర.
సీ. ఆవైష్ణవుఁడు భూమి ౹ కరుగుదెంచినవేళ, నతనికాయము దగ్ధ ౹ మయ్యె నంత
పారావతశవంబు ౹ పడి యొక్కయెడ నున్నఁ, జూచి యద్దేహముఁ౹జొచ్చియతఁడు
రంగధామునిగోపు౹రమునందు వసియించి, జాతిస్మరణ మొంది ౹ జలము మేఁతఁ
జాలించి యొకనాఁడు౹ స్వామియుత్సవమున, యతిరాజు కూరేశుఁ ౹ డార్యవరులఁ
తే. గూడి యేతేరఁ గూరేశ౹గురునిచరణ, కమలములయందుఁ బడి యది౹ కదల కున్న
జూచి విస్మయ మొందె నా౹సూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర.
సీ. అట్లు పారావత ౹ మంఘ్రులఁ బడఁ జూచి, యతఁ డిదే మని సంది౹యంబుఁ జెంద
నపరాధ మోర్చితి ౹ మని మీరు ముమ్మాఱు, పలికినఁ గాని యీ౹పక్షి లేవ
దని లక్ష్మణాచార్యు ౹ లాన తిచ్చిన విని, యట్లు కూరాధిపుఁ ౹ డనిన యంతఁ
బక్షిరూపముఁ బాసి ౹ యక్షయానంద మై, రాహువిముక్తచం౹ద్రప్రకాశ
తే. మైనయొకదివ్యవిగ్రహ ౹ మతఁడు చెంది, సుందరవ్యోమయానము౹నందు మింట
నిలిచి కూరేశ్వరున కిట్లు ౹ పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర.
సీ. సర్వజ్ఞుఁ డీయతి౹సార్వభౌముఁడు కృపఁ, దెలిసి నాదురవస్థ ౹ పలికె నిట్లు
కూరేశ నీయెడ ౹ ఘోరాపరాధముఁ, గావించి నరకముఁ ౹ గాంచి యందు
యమునికన్గొని నిల్వ ౹ నతఁడు న న్ననె నిట్లు, పరమభాగవతుని౹పాల నీవు
నపచారపడితివి ౹ యది సహింపఁడు హరి, తద్దానదండము ౹ తగదు మాకు

తే. నతని శరణొందుమని యమునకుఁ డని యెఁగాన, నిన్ను శరణొందియఘుశాంతి నేఁడుగంటి
నని యతఁడు పల్కి ముక్తికిఁ జనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. ధరఁ బురాతనకర్మపరిపాకవశమున, ఘనహసంతికయందుఁ గమలమట్టు
లంతిమక్షేత్రమునందు జన్మించెను, శౌరిభక్తుఁ డొకండు మారనూర
ఋషిసమానుం డయ్యెఁ గృషికర్మ మొనరించి, శాలిపాలనవృత్తి సల్పుచుండి
యతఁ డొకదినమునం దాఁకొన్నవేళ కాత్మీయు లాహారముఁ దేక యున్నఁ

తే. జెఱువులోపల మూఁడుదోసిళ్ల బురద, జలముతోఁ ద్రావ నాతని స్నానమార్గ
వచ్చి యామునముని చూచి మెచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. అతనిఁ గటాక్షించి యామునముని డాసి, యిట్లొనర్చుట కేమి హేతు వనిన
స్వామి దేవరవారు సర్వజ్ఞులీమీకుఁ, దెలియనియర్థము గలదె జగతి
వినుఁ డైన దాసునివిన్నప మొక్కటి, యొకటివేళ కయత్నసిద్ధ
మన్న మెయ్యది యైన ననుభవించుచు నుండి, మీసరి గురునకు దాసుఁ డైన

తే. వాఁడె కృతకృత్యుఁ డాచార్యవర్య యనుచు, విన్నవించిననతనివివేకమునకు
సంతసించిరి యామునాచార్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. పరమకారుణికుఁ డాహరి భవద్రూపి యై, వీనికంటికి నేఁడు గానఁబడియెఁ
గాన వీనికి హితకరుఁడవు గమ్మని, చాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి సన్నుతింప
నతని లెమ్మని యామునార్యుఁ డానతి యిచ్చి, కరుణతోఁ బంచసంస్కారముఖ్య
హితముల నాతని కేకకాలమునందుఁ, గృపఁ జేసి మగిడి స్వగేహ మొంది

తే. నంత సంతుష్టచిత్తుఁ డై యతఁడు సకల, సంగములఁ బాసి యేతెంచి రంగధామ
మొంది యేకాంతపదమునం దుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ప్రాకారములబైట భవ్యోపవనమునం, దతివివిక్తశుభాలయమున నుండి
యరుణోదయమువేళ నల్లన మేల్కాంచి, ద్వయ మార్యపంక్తిపూర్వకము దలఁచి
కావేరి నీరాడి కలితోర్ధ్వపుండ్రుఁ డై, తులసీకమలబీజవలయములును
ధరియించి తనయింట దైవశాత్తమా, నాహార మే దైన నారగించి

తే. సూరిజనమాన్యుఁ డామారనేరినంబి, నిర్భరధ్యానుసంధాననిశ్చలాత్ముఁ
డై వసించెను గొన్నియహంబు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. రంగేశ్వరున కంతరంగప్రసన్నుఁ డై, మహితచరిత్రుఁ డామారనేరి
నంబికిఁ గొన్నిదినంబు లారీతిని, జరగినపిదప రాజవ్రణంబు
పొడమినఁ గని మహాపూర్ణదేశికుఁ డర్ధ, రాత్రమునందు శ్రీరంగరాజ
తీర్థప్రసాదముల్ దెచ్చి యాతీర్థోద, కమున నా వ్రణనుండఁ గడిగి యందు

తే. నా ప్రసాదము పూరుపాహారమాత్ర, ముంచి ఖండాంశుకముచే బిగించి కట్టి
మరలి చను నొరు లెఱుఁగనిసరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. వ్రణమునం దుంచినరంగప్రసాదము, దిని క్రొవ్విక్రిములు బాధింప నాతఁ

డాదుఃఖ మంత యు హారికృపాఫల మని, యంతరంగమునందుఁ జింత సేయుఁ
గాని వేఱొక్కటి కల నైనఁ దలఁపఁడు, భవ్యాత్మ గురుపదాబ్జములు దక్కఁ
ఫలభూతగురుపదాబ్జాతసంప్రాప్తికే, త్వరపడు చుండు నాధన్యతముఁడు

తే. అట్టిమహనీయశీలున కాత్మగురుఁడు, సలుపు చున్నట్టి కైంకర్యసార మరయ
నుల్లమున నెంచె లక్ష్మణయోగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. నడురేయిచీఁకటి నుడయవ రొకనాఁడు, మఱుఁగు గా నాత్మీయగురునితోడ
నరిగి యతం డమ్మహాత్మున కొనరించు,సత్కృత్య మెఱిఁగి యాసాధుతముని
బాధఁ గన్గొన లేక ప్రపదన మొనరింప, నతఁ డెప్ప టట్లుండి యార్తిఁ జెంది
యక్కటా శ్రీయామునార్యాంఘ్రిదాసుని,మే లోర్వ లేనట్టిబాలుఁ డెవ్వఁ

తే. డనుచుఁ బరితాపపడుచున్న యతనికడకు,యతిశిఖామణి చనుదెంచియాదరించి
కరుణ దళుకొత్తఁ బల్కె నీకరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఏ నిలయాద్వార నే నీశ్రమముఁ జూచి, యి ట్లొనర్చితి సౌమ్య యిందు కలుగ
వల దని యతిరాజు పలుక నాకర్ణించి, ధీరాత్ముఁ డామారనేరినంబి
ధరణి మాబోఁటిచేతనులఁ బ్రోవఁ దలఁచి, యవతరించినహరి వనుచు గురువు
లాన తీయఁగ వింటి నానిన్నుఁ గన్గొంటి, మంటి యీమంట నాకింటఁ నైన

తే. హారికృపాఫల మీదుఃఖమనుభవించి, గురునిపదపద్మములఁ జెందుకరణినన్నుఁ
జేయు మని పల్క గురుఁ డట్లుచేసె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. అంతసంయమిచంద్రుఁడచటినుం డేతెంచి,మఠమునం దెలుఁగనిమాడ్కినుండ
నట్లు కొన్నిదినంబు లరుగ నతం డొందెఁ, బ్రకృతిబంధముఁ బాసిపరమపదము
నంత సంస్కారము లతనికిఁ జేసి మం,దిర మొంది యుం దుండెఁ బెరియనంబి
యిట్టిలోకవిరుద్ధ మేల చేసితి రని, యతిరహస్యస్థలి నాత్మగురుని

తే. యతిశిఖామణియడుగనయ్యార్యవరుఁడు,తమఁబురాతనధర్మజ్ఞసమయములను
బలికెఁ గొన్నిట్టు లాయతిభర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. క్షితి జటాయువునకుఁ జేసె సంస్కారముల్, చక్రవర్తినుతుండు జనులు మెచ్చ
నాస్వామికంటె నే నధికుఁడనా యితం, డధముఁడా యాపత్రిరథముకంటె
వృషలీసుతుం డగువిదురున కప్పాండ,వాగ్రణి సంస్కార మాచరించె
శ్రేష్ఠుఁ డనా నే యుధిష్ఠిరుకంటె నీ,జ్ఞాని జఘన్యుఁడా తత్తకంటె

తే. సంయమీంద్ర విశేషశాస్త్రంబుత్రోవ,నెఱిఁగి యొఱిఁ గిట్లు నన్నన హేతు వేమి
యని గురుం డన హర్షించె నార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

వ. ఇవ్విధంబునఁ బ్రవ్యాప్తాంతరంగుం డగునయ్యతిశేఖరుండు తనమనంబున నాను
శాసనికపర్వంబునం దేకోనపంచాశదధ్యాయంబునందు, శ్లో॥ ఋషీణాం చ నదీ
నాం చ సాధూనాం చ మహాత్మనామ్ । ప్రభవో నాధిగన్తవ్యః స్త్రీణాం దు
శ్చరితస్య చ॥ తస్మాత్ప్రచిన్తా కర్తవ్యా మహర్షీణాం సముద్భవే। యథా సర్వ

గతోప్యగ్ని స్తథా తేజో మహాత్మసు॥ అనియు నాశ్వమేధికపర్వపంచదశోత్తర శతతమాధ్యాయంబునందు, శ్లో॥ క్షాన్తం దాన్తం జితక్రోధం జితాత్మానం జితేన్ద్రియమ్। తమహం బ్రాహ్మణం మన్యే శేషా శ్శూద్రా ఇతి శ్రుతిః॥ నజాతిః పూజ్యతే రాజ న్గుణాః కల్యాణకారకాః। చణ్డాలమపి వృత్తస్థం తం దేవా బ్రాహ్మణం విదుః॥ మద్భక్తా న్శూద్రసామాన్యాదవమన్యన్తి యేనరాః। నరకేష్వవతిష్ఠన్తి వర్షకోటిం నరాధమాః। చండాలమపి మద్భక్తం నావమన్యేత బుద్ధిమాన్। అవమత్య పతత్యేవ రౌరవే నరకే నరః॥ మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీతిరభ్యధికా నృప। తస్మా న్మద్భక్తభక్తాశ్చ పూజనీయా విశేషతః। కీటపక్షిమృగాణాం చ మయిసన్యస్తచేతసామ్। ఊర్ధ్వమేవ గతిం విద్ధి కిం పునః జ్ఞానినాం నృణామ్॥ అనియు; నప్పర్వంబునందు సప్తదశోత్తరశతతమాధ్యాయంబునందు, శ్లో॥ అపార్థకం ప్రభాషం తే శూద్రా భాగవతా ఇతి। నశూద్రా భగవద్భక్తా విప్రా భాగవతా స్మృతాః॥ అని యుద్యోగపర్వంబున, శ్లో॥ సర్వవర్ణేషు తే శూద్రా యేహ్యభక్తా జనార్దనే॥ అని పంచమవేదభూతమహాభారతాదిగ్రంథంబులు బోధించుచుండు టెఱింగి సకలవేదశాస్త్రపరిపూర్ణుం డైనయమ్మహాపూర్ణుం డమ్మహాభాగవతాగ్రగణ్యునకుఁ జరమకైంకర్యం బొనరించుట యుత్తమధర్మంబు గాఁ దలంచి నామమాత్రోచ్చారణదూరీకృతశరం బగుమఠంబుఁ బ్రవేశించె నంత. 91

సీ. సదసద్వివేకము చాలక గర్వించి, కూడనిపని సేయ గురువు నైన
విడువు మంచును శాస్త్రవిధిచూడఁబడెఁగాన, పాటిఁదొలంగి యీపని యొనర్చు
వెరియనంబింటి కెవ్వరుఁ బోవఁ దగ రతం, డేతేరఁ దగ రెవ్వరిండ్ల కనుచు
స్వాము లందఱుఁ గూడిసమయ మొనర్చిన, హరిలీలయదియని యాత్మఁదలఁచి
తే. సంతసించుచు నాత్మీయసదనమునను, వాసుదేవగుణామృతాస్వాదనిత్య
పూర్ణులై యుండి రమ్మహాపూర్ణు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అంతట నొక్కనాఁ డత్తుళాయమ్మ శ్రీ,రంగమహోత్సవరంగమునను
గస్తూరిరంగనిఁ గని మ్రొక్కి యనియె ని, ట్లందఱు వైష్ణవు లాలకింప
నీదివ్యశాసననిరుపమానవిశేష, శాస్త్రోక్తధర్మము సలిపినట్టి
యస్మజ్జనకుఁ డిట్టియాఱడి కర్హుఁడే, యి ట్లుపేక్షింప నీ కేమివాసి
తే. గలుగు మాతండ్రి వెలి దీర్చిగాని లక్ష్మి,యాన నీయాన నొకయడు గైనఁ గదల
వలదు నీ వని రంగేశు నిలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అట్లత్తుళాయమ్మ యానఁ బెట్టిన విని, కస్తూరిరంగఁడు కదలఁ డయ్యె
నాతనిమహిమచే నంద ఱట్లున్నంత, నారంగరాజదివ్యాజ్ఞఁ జేసి
పరమభాగవతుని వెరియనంబిని బ్రహ్మ,రథమునం దెక్కించి ప్రాజ్ఞు లెల్లఁ
గస్తూరిరంగనికరణిఁ దోడుకవచ్చి, యతనిసన్నిధి దింప హరి యతనికి

తే. సకలబహుమతు లొనరింప । సంతసించి, రంగనాథునికడ బుధ।రాజి మెచ్చ
నతఁడు యతిరాజుతోఁ గూడి।యలరె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె।మోదమలర.

సీ. కంచియం దొకనాఁడు । కరిగిరిపై రాత్రి, తిరుచుట్టుమాలెలో । దేవితోడఁ
దిరుగుచు వరదుఁడు । కరుణఁ గాంచీపూర్ణ, దేశికేంద్రున కిట్లు । తెలియఁబలికెఁ
బ్రారబ్ధకర్మాను।భవ మించుకంతైనఁ, జెందుము మఱుమాటఁ । జెప్పఁబోకు
మని మధుసూదనుం।డంతర్హితుం డైన, ధన్యోస్మి యని మదిఁ।దలఁచి యతఁడు

తే. బీగముద్రలు గావించి।బాగు మీఱ, సంశ్రితులఁ గూడి యేతెంచి।స్వామఠ మొంది
మంచిమృదుశయ్యపైని ని।ద్రించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. ప్రొద్దున లేచి యా।మునముఖగురుపఙ్క్తి, మంత్రరత్నార్థము। మదిఁ దలంచి
వేగవతీనది।విమలజలావగాహన మొనరించి ధౌ।తాంశుకములఁ
దాల్చి కేశవముఖ।ద్వాదశదివ్యనామాంకశతారిగా।థాదికముల
నుచ్చరించుచు ధవళో।ర్ధ్వపుండ్రంబుల, శ్రీచూర్ణరేఖలఁ । జెలువు మిగులఁ

తే. దత్తదుచితస్థలంబులఁ । దగ ధరించి, లలితతులసీకమలబీజ।వలయములను
గంబుగళమున ధరియించె । నంబి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోద మలర.

సీ. ప్రొద్దున మేల్కాంచి।పుణ్యకోటివిమానశృంగముల్బాచియు।ప్పొంగి మిక్కి
స్నానసంధ్యాదులు । సల్పి యర్చకపరిచారకాదిక శుభా।చారపరులు
మచ్చిక నాతిరు।క్కచ్చినంబిని గని, యతనితోఁ గోవెల । కరుగుదెంచి
భద్రము లగుబీగ।ముద్రలఁ వీక్షించి, తలుపులఁ దెఱచి లో।పలికిఁ జొచ్చి

తే. స్వామియుపకరణాదుల।సేమ మరయ, నందు హారియుష్ణధారల। నారగించు
దండిబంగరుగిన్నె తే।కుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 97

సీ. అంతట వా రంద । ఱక్కజపడి గుడి, యధికారి కెఱిఁగింప । నతఁడు వచ్చి
యర్చకులను జూచి । యాగిన్నెఁ దెం డనఁ, దిరుమానపుసేవ । దీర్చినంత
నీవంబి దక్క మే।మిచ్చోట నొక్కర, మైన లే మనుచు వా । రంద ఱనిన
నధికారి యానంబి । నడిగిన నతఁ డనె, యీజోలి మే మేమి । యెఱుఁగ మనుచు

తే. నంత వాఁ డమ్మహాత్ముని । నచటినుండి, తోడుక చని దండనాథుని।కడను విడువ
వాఁడు దండించె నద్దిర।వర్యు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. ఆబాధ లన్నియు । హరికృపాఫల మని, యోర్చు కాంచీపూర్ణ।యోగికడకు
గరిగిరివరదుఁడు । కరుణచే మును వేగ, కరిరాజుకడ కేఁగు।కరణి వచ్చి
కపటమోహనబాల।కబ్రహ్మచారి యై, కనిపించి యాదండ।కరునిఁ జూచి
దండనాయక నీకు।దండనీయుఁడు గాఁడు, భువనేశ్వరుల కయినఁ।బూజ్యుఁ డితఁడు

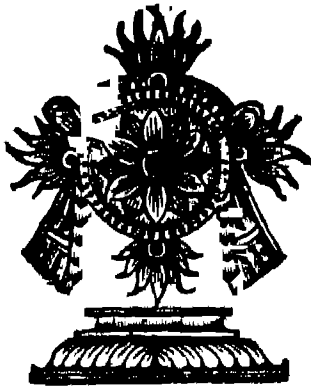
తే. వరదునకుఁ బ్రాణభూతుఁడుఁ । బరమయోగి, కటకటా యీమహాత్ముని । గాసి చేసి
పాపి వైతివి నీ వని । పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 99

సీ. వెన్నునిసన్నిధిఁ । దిన్నగా వెదకినఁ, గన్నుల కాగిన్నె । కానఁబడును

ఈగిన్నె జోలేల యీవిరక్తున కని, వేగ నాతనికట్టి విడిచివైచి
శరతల్పవేదనాశాంతుని భీష్ముని, స్వకపాణితలముష్టిజానుఘాత
వంతుని శ్రీజాంబవంతునిఁ దనకర,నీరజంబులచేత నిమిరినట్టు
తే. లతనితిరుమేను తడవిన నార్తిఁ దొలఁగి, న్యాయవాది తిరుక్కచ్చినంబి మదిని
దారకుఁడు వరదుఁ డనుచునుదలఁచె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. మర్యాద విడిచి యీమహనీయశీలుని, దండించితివి నిరర్థకము గాను
గిన్నె శ్రీవరదునిసన్నిధిఁ జూపెద, నావెంట రా దండనాథ యనుచుఁ
గపటబాలుఁడు దిరుక్కచ్చినంబిని దన,వెనువెంటఁ గొని చన వేగ వాఁడు
వారితోఁ గరిగిరివరదునికడ కేఁగ, నంద వీక్షింప నాయర్భకుండు
తే. కృష్ణదేవతికుచ్చెలక్రింద నున్న,వన్నెమించినబంగారుగిన్నెఁ జూపి
యంద వీక్షింపఁ గనిపింపఁ డాయె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. సాక్షాత్కృతాచ్యుతచరణారవిందుని, ఘనునిఁ గాంచీపూర్ణమునిని జూచి
భగవంతునకు బహిఃప్రాణ మీతం డని,భక్తితో వలగొని ప్రణతి సల్పి
కాలోచితంబు గాఁ గరిగిరినాథున, కారాధనముఁ జేసి యచటినుండి
వారివారిండ్లకు నరుసగాఁ జనుదెంచి, కూర్మిఁ గాంచీపూర్ణగురునికథలు
తే. వాసి వర్ణింతు రాక్షేత్రవాసు లెల్ల, నాతిరుక్కచ్చినంబిపదాబ్జములను
దలఁచుమనుజులు పుడమిలోధన్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
శా. శ్రీరంగప్రియధామ భూమిభువనక్షేమంకరస్వోదయా
స్ఫారాచారవిచారపావనవచస్సారాసమంచత్ప్వయశః
పారావారవిహార సూరిజనసంభావ్యప్రభావా క్షమా
సారా భూతపురీవరప్రచురసంచారాఢ్య రామానుజా. 103
క. శ్రీయామునమునిశరణా, మాయావశజీవలోకమంగళకరణా
న్యాయవిదార్యాభరణా, భూయఃశ్రేయోనిదానపుణ్యవిహరణా. 104
మాలినీవృత్తము. సరసమధురనామా సాహితీసారధామా
నిరుపమశుభకాయా నిత్యనిర్దోషగేయా
పరమపదనిదానా భారతీపద్మసీనా
పరిహృతమనుజేంద్రా భవ్యసాంద్రా యతీంద్రా. 105
గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభ
యంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర వేంకటకృష్ణార్య
పుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బయినయాచార్యసూక్తి
ముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం బూర్వభాగంబునందు శ్రీలక్ష్మణమునియ
వతారంబును నమ్మహాత్మునివిద్యాభ్యాసక్రమంబును శ్రీగోవిందమిశ్రులజననంబు
ను దదీయవిద్యాగ్రహణవిధంబును నతండు శైవాగమప్రవిష్టుం డై మగిడి తిరు

మలనంబి నాశ్రయించి యతనికి నిత్యకైంకర్యంబు సల్పుటయు శ్రీశైలపూర్ణ గురుండు శ్రీవేంకటేశునికృపఁ బితామహప్రపితామహులం డని ఖ్యాతి గాంచుటయు యామునార్యుండు సత్యవ్రతక్షేత్రంబున కేతెంచి యచట లక్ష్మణార్యునిం గటాక్షించి యతండు దర్శనస్థాపకుండు గావలయు నని వరదు నుద్దేశించి ప్రపదనం బాచరించుటయు నమ్మహాత్ముని చరమక్రమకథనంబును బ్రహ్మమేధసంస్కార స్వరూప నిరూపణంబును సప్తసహస్రాభిధాన గ్రామంబునందుఁ గార్పాసారామ లక్ష్మి యొనర్చిన గురుసమారాధన వైభవంబును యతీంద్రుంకు యజ్ఞేశునకు భాగవతధర్మంబు లుపదేశించుటయు శ్రీవేంకటాద్రిసమీపంబున సంయమిశేఖరుం డాశ్రితులకు మండియం బను నగ్రహారం బొనర్చుటయు లక్ష్మణయోగీంద్రుండు మరల శ్రీరంగధామంబుఁ జెందుటయు భాగవతాపచారక్రౌర్యప్రదర్శనంబును దిరుక్కచ్చినంబి చరమక్రమంబు నన్నది పంచమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

పూర్వభాగము.

షష్ఠోల్లాసము.

క. గోవిందయతివరార్చిత, గోవిందబుధేంద్రబద్ధ గురుసౌభ్రాత్రా
గోవిందప్రియసంస్కృత, గోవిందపదారవింద గురుపదశరణా. 1

శ్రీవైష్ణవులలక్షణము.

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. ప్రత్యక్షవైకుంఠ పదమునం దొకనాఁడు, యతిరాజు మఠమునం దలరుచుండ
సాత్త్వికుం డొక్కఁ డా సంయమీంద్రునిఁ జూచి, వైష్ణవుఁ డెట్లుండ వలెను బుడమి
నని యడిగిన నతఁ డతని కిట్లనియెను, దిరుమలనంబిని దెలియు మనుచు
నంత నా వైష్ణవుఁ డంజనాద్రికిఁ జని, శ్రీశైలపూర్ణార్యుఁ జెంది మ్రొక్క
తే. యార్య వైష్ణవలక్షణం బాన తిమ్ము, వీని కని పల్క నా బ్రహ్మవేత్త యతని
నాదరోక్తుల నిట నుండు మనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. హరియాగ మొనరించి యానంబి యతనికి, బ్రహ్మచారులపంక్తి భక్త మిడిన
నలుగక యియ్యపో కతఁడు సాపడఁ జూచి, నయ మొప్ప మఱునాఁడు నంబి యన్న
మధ్యాపకులపంక్తి నతనికిఁ బెట్టింప, నతిశయించితి నని హర్షపడక
యతఁ డారగింప నయ్యార్యశిఖామణి, మూఁడవదినమందు ముదముఁ జెంది
తే. గోపసుతులందుఁ గృష్ణుని గొలఁది బ్రహ్మవిత్తములపంక్తి నడుమను వేడ్క నతని
నుంచి యచ్చటఁ దా నారగించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆరాత్రి జరగ నహర్ముఖంబున లేచి, యచ్యుతాజ్ఞానిధు లాచరించి
వైష్ణవుం డెట్లుండ వలె నని యబ్బుధుం, డానంబి నడుగ నయ్యార్యుఁ డనియె
సైంధవఘనబక చరణాయుధములట్లు, వత్స నీవలె నుండ వలెను వైష్ణ
వుం డని గురుఁ డన దండినందియ మొంది, యమ్మహాత్మునియాజ్ఞ నచటనుండి
తే. వచ్చి శ్రీరంగధామముఁ జొచ్చి యందు, సంయమీంద్రునిఁ గని మ్రొక్కి సన్నుతించి
యతని కిట్లని పల్కె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. యతిరాజ నీయాజ్ఞ నంజనాద్రికిఁ జని, శ్రీశైలపూర్ణుల సేవఁ జేసి
యతిభక్తి నీయర్థ మడిగిన నతఁ డేమి, తెలియఁ జెప్పఁగ లేదు దేశికేంద్ర
యని యతఁ డన విని యచ్చోట జరగిన, వృత్తాంత మంతయు విశదపఱుపు
మనుచు లక్ష్మణగురుఁ డాన తిచ్చిన విని, యమ్మహాత్ముని కతఁ డచటివృత్త
తే. మంత వివరింప యతివరుఁ డాలకించి, నాయ మలరంగఁ దిరుమలనంబిగారి
ధీరసూక్తుల కర్థంబుఁ దెల్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 6
వ. అగ్గురుం డతనికిఁ దెలిపినయర్థక్రమం బెట్టి దనిన. 7
సీ. వరకృపారసపూర్ణ వాఙ్మనఃకాయుఁడై, సైంధవమట్లుండు సాత్త్వికుండు
ఒకదివ్యదేశమం దుండి యుజ్జీవించు, సరసిని బకమట్లు సజ్జనుండు
సారతమార్థైక సంగ్రహం బొనరించుఁ, జరణాయుధమునట్ల సత్తముండు
దురభిమానాత్యంత దూరస్థితిని జెందు, వసుధ నీపోలిక వైష్ణవుండు
తే. అనుచు గంభీరపదముల సస్మదార్యుఁ, డీయుదారార్థములఁ జెప్పె నివి యెఱుంగు
మనుచు యతిపతి వాక్రుచ్చె నతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

కూరేశదాశరథులకుఁ జరమోపదేశము.

సీ. ఒకవత్సరం బైన నుపవసింపనివాని, రహస్యార్థ మీ విడకు మనుచుఁ
దనగురుఁ డనెఁ గాన తన కపవిత్రమౌ, కూరేశునకు నైన సారతమముఁ
జరమార్థ మెఱిఁగింప సంయమీంద్రుఁ డుసంశయించినఁ దెలిసి కూరేశ్వరుండు
మాసోపవాసి యై మహితభక్తిని గొల్వ, యతిపతి యతనికి హర్షపడుచుఁ
తే. జరమపరమార్థ మున్నట్లొసంగినంత, దాశరథిసూరి చూచి త్రిదండపాణి
యంఘ్రులకు మ్రొక్కి యతనికిట్లని యెనసుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అడియేని కీరహస్యార్థ మానతి యిమ్ము, యతివర యన నతఁ డతని కనియెఁ
గూరేశునకు ముందు గురునియాజ్ఞ లభించి, చెప్పితి నీయర్థ మిప్పు డీవు
నస్తిజనవిత్తవిద్యామదం బెడఁబాసి, గోష్ఠీపురీపూర్ణ గురునికడను
నాఱుమాసము లుండ నతఁడె యీయర్థముఁ, దెలుపును నీ కని తెలియఁబలుక
తే. నతఁడు గోష్ఠీపురంబున కరిగి యందు, నమ్మహాత్ముని సేవించి యతనియింట
నాఱునెల లుండి పనిఁ జేసె నతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అట్లార్తిఁ జరమరహస్యార్థసిద్ధికై, తనయింటఁ బని సేయు దాశరథిని
గొనంబి మిగుల నయ్యాంగఁ బొప్పఁ గని వత్స, యభిజనాద్యభిమాన మంత విడిచి
యతిపతి సర్థింప నతఁడె నీ కిగుహ్య, ముపదేశ మొనరించు నూర్జితము గ
నని పంప నతఁ డేఁగి యమ్మహాత్మునిఁ గాంచి, యాచింపఁ గరుణ నయ్యతివరుండు
తే. చరమశాస్త్రార్థ మొసఁగ దాశరథిసూరి, తెలిసి కృతకృత్యుఁడై నిజదేశికునకు
నుచితకైంకర్యములు సల్పుచుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

జలజంతుమోక్షప్రదానము.

సీ. ఒకనాఁడు లక్ష్మణయోగీంద్రుఁ డొక్క పుష్కరిణిలో నీ రాడి కాల్యకృత్య
మచటఁ సల్పుచు నుండ నాశ్రితుల్ గని సాఁగిల మ్రొక్కిడి యుభయవిభూతినాథ
స్వామి యీసరసిలో సకలజంతువులకు, మోక్షముఁ గరుణ నిమ్మీక్షణంబ
యనుచుఁ బ్రార్థించిన నమ్మహాత్ముఁడు సుప్రసన్నుఁ డై నిజపదసరసిజముల
తే. సంస్పృశించుచుఁ దత్సరస్సలిలములను, గరసరోరుహములు మోడ్చి హరిని దలఁచి
పొసఁగఁ దజ్జంతువుల కిచ్చె మోక్ష మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత. 13

సీ. జలముపైఁ దేలి యాజలజంతువులు తమ, కాయముల్ విడిచి యాకాశ మొంది
జ్యోతిర్మయాత్మీయసూక్ష్మశరీరు లై, సంయమీంద్రునిఁ జాల సన్నుతించి
తమ వెంట నంటి బృందారకస్తోమముల్, వందిబృందములకై వడిని బొగడ
లలితభాస్కరమండలంబు భేదించుక, చని బ్రహ్మచేఁ బూజఁ గొని యజాండ
తే. భాండభేదన మొనరించి ప్రకృతి దాఁటి, పరమపద మొంది యందు శ్రీహరికి నిత్య
సేవ సేయుచు సుఖములఁ జెంది రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

శ్రీరంగామృతకవీంద్రుం డనుతిరువరంగత్తముదనారిచరిత్రము.

తిరువరంగత్తముదనారి—త. శ్లో॥ మీనే హస్తా సముద్భూతం శ్రీరఙ్గామృత మాశ్రయే।
కవిం ప్రపన్నగాయత్ర్యాః కూరేశపదసంశ్రయమ్॥

సీ. హరిగృహ శ్రీకార్యపరులకు సంబంధి, మేధావి సుకవియు మిశ్రభర్తఁ
డభిజనవిత్తవిద్యామదాన్వితుఁడును, సంగీతశాస్త్రార్థసరసమతియు
నైన శ్రీరంగామృతాభిధానుం డొక, ద్విజుఁడు డోలిక లూఁగు వేళ నచట
వేణుమృదంగసద్వీణానుగుణమనో, హరభవ్యగీతనాట్యములు వెలయ
తే. నొక్కదినమున లక్ష్మణయోగిచంద్రుఁ, డమ్మహావీథి నరుగుచు నతనిఁ జూచి
పలికె నిట్లని శ్రీకూరభర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 15

సీ. సంగీతసాహిత్యసారస్వతస్తనా, భోగానుభవబుద్ధిపూర్ణుఁ డీతఁ
డిమ్మహారసికు నీ వేరీతి నైన బోధించి సాత్త్వికునిఁ గావించు మనుచుఁ
గూరేశునకుఁ దనగురుఁ డాన తిచ్చిన, నేఁడాది గా నాఱునెలల కితని
భవదంఘ్రిదాస్యతత్పరునిఁ గాఁ జేసెద, నీయనుగ్రహము చే నిక్క మనుచు
తే. వేడ్క నిజగురుసన్నిధి విన్నవించి, యమ్మహాత్ముని యాజ్ఞ నయ్యవనిసురుని
యింటి కేఁగుచు నుండెఁ గూరేశుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. యతిభూమిపతిశిష్యతతి కగ్రగణనీయుఁ, డాగమాంతజ్ఞుల కగ్రయాయి
శ్రుత్యంగములకును శుభవిహారస్థాన, మామ్నాయముల కెల్ల నాటపట్టు
సంయమీశ్వరునకు సలిలపవిత్రంబు, సకలవిద్యలకును జన్మభూమి
వైష్ణవాన్వయదుగ్ధవనధిరాకాచంద్రుఁ, డఖిలకల్యాణగుణాకరుండు

తే. రామసోదరగురుబహిఃప్రాణము నగు,కూరపతిసూరి యాప్రతికూలవిప్రు
సాలయకయు నిత్య మొకసారిన్ చూచుననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెన్ మోదమలర.

సీ. భూతిగూహితవహ్నిఁన్ బోలె స్వరూపముఁ, దెలుపక యతనింటఁన్ దిరుగుతన్న
గానైకలోలుఁ డైన్ కర ముపేక్షించునా,ద్విజుని వీక్షించి యాన్ దివ్యసూరి
తనశక్తి బైల్పుచ్చఁన్ దలఁచి పతాకాది,హస్తావహిత్థాంగన్ హారముఖ్య
తాండవక్రియలందుఁన్ దాళమానములందు, స్వరకల్పనలను మూర్ఛనలయందుఁ

తే. జాల శంకింప విని వారున్ శాస్త్రరీతి, నుత్తరముఁ జెప్పఁ జాలకన్ యోడి మ్రొక్కి
యంచితంబుగ నతనిఁ బూన్ జించి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెన్ మోద మలర.

సీ. అఖిలశాస్త్రములందున్ నతనిఁ బరీక్షించి, సర్వజ్ఞుఁ డీతఁడున్ సత్య మనుచుఁ
దలఁచి యావిప్రుఁ డాన్ తత్త్వజ్ఞమౌళిని, గొన్ని యర్థము లిట్లున్ కోరి యడిగె
భూతిరుద్రాక్షత్రిన్ పుండ్రాదు లేల మీ, రాదరింపరు చెప్పున్ మార్యయనిన
వత్స భస్మము శైవన్ పాశుపతాంగము, గాని కర్మాంగమున్ గాదు గాన

తే. పరమవైదికు లది చేతఁన్ బట్టఁదగదు,గాన మా కది ధార్యమున్ గాదు వినుము
మఱియునొకమాటయనియెనన్ మాన్యుఁడనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెన్ మోదమలర

వ. మఱియు, శ్లో॥ రుద్రాక్షం రుద్రనిర్మాల్యం లీలయాపి న ధారయేత్ । యఃకా మా ద్ధారయేత్కశ్చి ద్ద్విజ శ్చాన్ద్రాయణం చరేత్ ॥ అని ముద్గలస్మృతివచనంబుచే విలాసార్థం బైనరుద్రాక్షరుద్రనిర్మాల్యంబులు విప్రునకు ధరియింప నర్హంబులు గావు కోర్కి మీఱి నేద్విజుం డయిన నవి ధరించె నేని యతండు చాంద్రాయణరూపప్రాయశ్చిత్తార్హుం డగు: శ్లో॥ బ్రాహ్మణస్య న కర్తవ్యం తిర్యక్పుణ్డ్రస్య ధారణమ్ । సశూద్ర ఏవ మన్తవ్య స్తిర్యక్పుణ్డ్రస్య ధారణాత్ ॥ త్రిపుణ్డ్రధారిణం విప్రం యచ్ఛ్రాద్ధేభోజయిష్యతి। నష్టం భవతి తచ్ఛ్రాద్ధం దాతా చ నరకం వ్రజేత్ ॥ అని బ్రహ్మాండహారీతాదిస్మృతివచనంబులచేఁ గర్మకాలంబున నిషేధింపం బడుతిర్యక్పుండ్రంబు సాత్త్వికులకు నాదరణీయంబు గా దని కూరేశుం డాన తిచ్చిన విని సంతోషించి యాద్విజుండు తప్తచక్రాంకణోర్ధ్వపుండ్రధారణంబునందుఁ బ్రమాణం బెయ్యది యని యడుగ వారాహాథర్వణమహోపనిషదాదిహారీతవ్యాసపరాశరాదిశ్రుతిస్మృతివచనరూపప్రబలప్రమాణశతంబు లుపన్యసించి యతనిసందియంబుఁ బాపిన నబ్భూసురోత్తముండు మిగులం బ్రహర్షించి శ్రీశఠకోపాదిదివ్యసూరులజననక్రమంబును దత్ప్రబంధంబులకు శ్రుతిత్వప్రకారంబు నెట్టి దని యడుగ మార్కండేయబ్రహ్మాండబ్రహ్మకైవర్తషాద్ధపాద్మనారదీయస్కాందోక్తవైష్ణవసంహితా శ్రీమహాభాగవతాదివచనశతంబులచే నతనికిఁ బ్రత్యుత్తరంబులు చెప్ప నతండు సమ్మతించి సర్వదేవోత్కృష్టుం డని శాస్త్రప్రసిద్ధుం డైనశివుండు మీ కనాదరణీయుం డగుట కేమికారణం బది యెఱింగింపు మనిన నావిప్రున కయ్యాచార్యసత్తముం డి ట్లనియె. శ్రుతిః॥

ఏకోహవై నారాయణ ఆసీత్-దివ్యో దేవ ఏకో నారాయణః - శుద్ధో దేవ ఏకో నారాయణః- న ద్వితీయోస్తి - తత్త్వం నారాయణః పరః ॥ శ్లో॥ విష్ణోస్సకాశా దుద్భూతం జగత్తత్రైవ చ స్థితం స్థితి సంయమకర్తా సౌ జగతోస్య జగచ్చసః। తత్త్వం జిజ్ఞా సమానానాం హేతుభి స్సర్వతో ముఖైః । తత్త్వమేకో మహాయోగీ హరి ర్నారాయణః పరః ॥ అని మహాత్ముబాలనారాయణ తైత్తిరీయాద్యుపనిషత్పరాశరపారాశర్యాదిభారతీశతంబులచే జగజ్జన్మాదికారణంబును బరమతత్త్వంబును బరమపావనుండును నారాయణుండే కాని యన్యుండు గాఁడని యసకుంచితఘంటాఘోషాయమానంబు గా నభియుక్తోక్తం బైన సిద్ధాంతం బెఱింగి పరమసాత్త్వికు లగుముముక్షు లన్యదేవతల నారాధింపరు గాయత్రిమంత్రంబు సూర్యమండలాంతర్వర్తి నారాయణైకపరం బని సర్వవేదాంతప్రసిద్ధంబు శ్రీరామభద్రప్రతిష్ఠాపితుండు గావున హరుం డధికుం డని తలంచితి వేని యీయర్థంబు వాల్మీకిప్రోక్తంబు గాదు రావణబ్రహ్మహత్యానిర్హరణార్థంబు శ్రీరామభద్రుండు లింగప్రతిష్ఠ యొనర్చె నని వక్కాణించితి వేని రక్షోహననంబు దోషావహంబు గాదు: శ్లో॥ ఆతతాయిన మాయాన్తం హన్యాదే వావిచారయన్ । నాతతాయివధే దోషో హన్తు ర్భవతి కశ్చన ॥ అని మనుస్మృతిప్రసిద్ధంబు గాన యపారపరదారాపహరణంబుచేనాతతాయిశ్రేష్ఠుం డగుదశకంధరుని వధించుట విధిచోదితంబు గాన నిషిద్ధంబు గాదు వేదాంతవిత్తముం డైనయాచార్యుం డైనను సర్వసాధనసమన్వితుం డై యుద్ధరంగంబున నెదుర్కొనె నేని యతనిం దెగటార్చుట పాపాస్పదంబు గా దని పంచమవేదప్రసిద్ధంబు బ్రహ్మహత్యాశతాక్రాంతుం డై ప్రజ్ఞాప్రభావహీనుం డైనవినాయకుం డెవ్వనినామసహస్రానుసంధానంబుచేఁ బరిశుద్ధుం డై సుఖించె వారాణాసీక్షేత్రంబునందు యదీయతారకమంత్రోపదేశంబు లభించి బ్రహ్మహత్యాదివిరక్తుం డై రుద్రుండు సుఖించు చుండె నట్టిపరమపవిత్రపరమకల్యాణసముద్రుం డగు శ్రీరామభద్రునకుఁ బాపంబు గల దని పల్కుమహాపాపిపాతకంబులకుఁ బారంబు లేదు వానిజన్మంబు పరిశీలనీయం బగు సార్వభౌముం డై నరా జొక దేశపరిపాలనార్థం బొక్కయెడ నొక్కయధికారి నుంచుగతి స్వసేతుసంరక్షణార్థంబు గాఁ దత్సమీపంబునందు స్వసేవకునిం గా శివునిం బ్రతిష్ఠింప నతండు నిజదేవీసహాయుం డై స్వేప్సితశ్రీరామనామజపైకపరాయణుం డై తదీయశ్రీపాదతీర్థంబుచే నిత్యస్నానపానంబు లొనర్చుచు సమ్మోదించు చుండుకతన 'శివలింగప్రతిష్ఠా'యనుపురాణవచనంబు వ్యర్థంబు గా దని యి ట్లనేకవిధంబుల శంకింప నాబ్రాహ్మణునకు నద్దేశికసార్వభౌముం డనేకబలవత్ప్రమాణంబు లుపన్యసించి యతనిసందియంబు లన్నియు నుడుప నతండు విస్మయానందరసాబ్ధిమగ్నుం డై యమ్మహాత్మునకు భక్తిపూర్వకంబు గాఁ బ్రదక్షిణప్రణామంబు లాచరించి శిష్యు

నీ గావీనిం గ్రైకొమ్మని ప్రార్థింప నమ్మహాత్ముం డతనిఁ దోడ్కొని యతిశిఖామణికడకుం జని యావృత్తాంతం బంతయు విన్నవించి యితనికి సకలహితోపదేశం బొనర్పుం డనిన విన నవధరించి యగ్గురుశేఖరుండు వత్సా యీసాధుసత్తముండు భవదార్జితుండు గావున నీవె సకలహితోపదేశంబులు సలుపు మని యాజ్ఞాపింప నిజగురుశాసనంబుచే నతం డతనికిఁ బంచసంస్కారాద్యఖిలహితప్రదానం బొనర్చిన నాశ్రీరంగామృతకవీంద్రుండు శ్రీవైష్ణవశ్రేష్ఠుఁ డై శ్రీరంగధామంబునం దాచార్యాభిమతకైంకర్యంబు లాచరించుచు సుఖం బుండె నంత. 20

సీ. సందేహ ముడిగి స్వసంబంధు లందఱా, సంయమీంద్రునిపదసరసిజంబు
లాశ్రయించి కృతార్థులైన హర్షించి శ్రీ, రంగామృతగురుండు రంగు మీఱ
స్వగురుమనఃప్రీతిసంపాదకంబు రా, మానుజభవ్యనామాంకితంబు
నవనిఁ బ్రపన్నగాయత్రి నూత్తందాది, యని ఖ్యాతిఁ గాంచుదివ్యప్రబంధ
తే. మతిగభీరమృదూక్తుల నాన తిచ్చి, తెచ్చి కూరేశునకుఁ జూప మెచ్చి యాతఁ
డతనిఁ దోడ్కొని కోవెల కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తమ్మునితోఁ గూడి తనదేశికుని వెంటఁ, జనుదెంచి రంగరాట్సభను గాంచి
యందుసంశ్రితులతో నలరారుచున్నట్టి, సంయమీంద్రునిఁ జూచి సాగి మ్రొక్కి
యతనియాజ్ఞ లభించి యనుజునితోడ శ్రీ, రంగసుధాకవిరాజరాజు
వేడ్క నూత్తందాది వినిపింప యతిదేవుఁ, డాశబ్ద మంతయు నాలకించి
తే. చాలసంతోష మంది యాసాత్త్వికునకు, స్వామిశఠకోపతీర్థప్రసాదమాల్య
చందనాదిక బహుమతి సల్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత నెంబెరుమానార్ తిరువరంగత్తముదనారిం దోడ్కొని యాజ్ఞ్యాక తిరువరంగప్పెరుమాళరయరుతిరుమాళిగ కేతెంచి యతనిచే సముచితసత్కారంబులు లభించి తనకుఁ జరమోపాయనిష్ఠానుష్ఠానాద్యుపదేష్ట యగుసద్గురుశ్రేష్ఠు నుద్దేశించి మహాత్మా మహామేధావి యగుశ్రీరంగసుధాకవీంద్రుం డొనర్చినయీకృతి నాలాయిరగ్రంథబంధురంబు లగుప్రబంధంబులం దెంతయైన ననుసంధింపఁ దని యాన తీయ నాకర్ణించి యగ్గురుపురందరుండు శ్రీకోశనివేశంబుఁ జొచ్చి నిస్తులం బగుపుస్తకస్తోమంబునందు నిజపాణిపద్మంబునుంప భగవత్ప్రేరితం బై నాలాయిరగ్రంథంబు తనకేలుఁదమ్మినిం గీలుకొనం గటాక్షించి మిగులఁ బ్రమోదభరితాంతఃకరణుం డై యందాప్రబంధంబు సందర్శించి శ్రీలక్ష్మణయోగీంద్రుసాన్నిధ్యంబున యతు లేకాంగు లాచార్యపురుషులు మొదలగుశ్రీవైష్ణవులు విన బ్రాహ్మణులకు గాయత్రీమంత్రంబు నిత్యజప్యం బైనమాడ్కి ననన్యప్రపన్నులకు నీదివ్యప్రబంధం బనవరతానుసంధేయం బని యాన తిచ్చిన శ్రీవైష్ణవు లందఱా కర్ణించి శిష్యప్రశిష్యక్రమంబు గా నాసంప్రదాయం బిప్పటి కైన నాచరించు చుందు

రు గాన ప్రపన్నగాయత్రి యని యానూత్తందాది పుడమిం బ్రసిద్ధం బయ్యె
నని శ్రీవాదిభీకరగురుం డాన తిచ్చె. 23

క్రిమికంఠజన్మనిమిత్తము.

సీ. ధరణియం దఖిలచేతనులు శ్రీయతిరాజు, నాశ్రయించి కృతార్థులై శరీర
ములు మానినప్పుడు మోక్ష మొందుచు నుండ, యమపురి పాడైన హరవిరించి
పురుహూతముఖదేవమునివరు లందఱు, చనుదెంచి శ్రీరంగశాయిచరణ
సరసిజంబులఁ గాంచి సాఁగి మ్రొక్కిడి నిజ,రత్నకోటీరనీరాజనములు
తే. సలిపి వేయువిధంబుల సన్నుతింప, సుప్రసన్నకృపాదృష్టిఁ జూచి వారి
నిట్లు స్వాగత మడిగె రంగేశుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.24
సీ. భావుకమా నీకుఁ బంకేరుహాసన, కౌశలమా నీకుఁ గాలకంఠ
సేమమా నీకు సుత్రామ యీసురలకు, హర్షమా మీకు మహర్షులార
యని శౌరి కుశలము లడిగి వచ్చినపనిఁ, దెల్పుఁడీ యన బ్రహ్మ తెల్పె నిట్లు
నిత్య మనాదియు నీవిభూతియుగంబు,నందు భోగవిభూతి యస్మదాది
తే. దేవతలకైన సనకాదిదివ్యయోగ,సిద్ధులకునైన నిట్లని చెప్ప నలవి
గాని దని పల్కె భారతీకాంతుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. మఱియును. 26
సీ. భవదీయమాయాప్రబద్ధచతుర్దశ,భువనాఢ్యలీలావిభూతియందు
వసుధలో నందఱు వైష్ణవలక్షణ,లక్షితులై మోక్షలక్ష్మి కయిరి
భూమికి వైకుంఠపురికి భేదము గాన, మీవింత యేమొకో యెఱుఁగ మీశ
యముఁడు నిర్వ్యాపారుఁడై యుండె జనులకుఁ,గలుష మేమియు లేనికతన నార్తి
తే. హరమనోహరదివ్యవిహార నీదు, క్రీడ యిఁక మీఁద నెట్లు వర్ధిల్లు ననుచుఁ
బ్రీతి వాక్రుచ్చె వేల్పులపెద్ద యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత నత్తమ్మిచూలిపల్కు లాలించి రమణీయగుణస్తోమాభిరాముం డగు శ్రీరంగ
ధాముండు తనలో నిట్లని తలంచె. 28
సీ. రాజపుత్రునియందు రాజ్యభారం బుంచి, స్త్రీలోలుఁడై విహరించుకరణి
నస్మద్విభూతియుగాధికారము లక్ష్మ,ణార్యమహాయోగియందు నునిచి
శ్రీభూమినీళాదిసీమంతినీరత్న,విలసనపరుఁడనై వేడ్క నుండ
నిదె సమయం బని యెంచి లక్ష్మణముని, కొల్ల యొనర్చె వైకుంఠపురముఁ
తే. గ్రీడ పాడాయె నే ప్రౌఢస్త్రీలఁ గూడు, కాముకుల కేల నిల్చునుగలిమి యింకఁ
జాలు స్త్రీసంగ మనియె నా శౌరి యనుచు, వాదిబీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ముందు హిరణ్యాక్షముఖ్యదైత్యులభంగిఁ, దామసప్రకృతిని దానవాంశుఁ
గాలాంశుఁ గ్రిమికంఠుఁ జోళభూపాలునిఁ, గూచియు మాచియుఁ గోఱవి యనెడు
వనితలఁ బుట్టించి వారిచల్లను శైవ,శాక్తాదమతవృద్ధి సల్పి మఱియుఁ

గల నైనఁ దలఁచినఁ / గలుషావహము లగు,ఖలమతంబులు కొన్ని / గలుగఁ జేసి
తే. వేడ్కఁ దనలీల కీరితి / వృద్ధి యొదవ, సంతసించెను శ్రీరంగ / శౌరి యంత
నతని వీడ్కొని బ్రహ్మాదు / లరిగి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని / మోద మలర.
సీ. తన కభిమానపు / త్రకు లై నకూరేశ,కవిసుతులను దన / కన్న మోహాలఁ
గనకడోలిక నుంచి / కమలావిలాసిని, రక్షింపఁ జూచి శ్రీ / రంగరాజ
ముద మొంది తనకన్న / మొగి నొకనాఁ డుంచి,పసిఁడిపళ్లెరములోఁ / బాయసాన్న
మాత్మ నివేదిత / మాయర్భకులు గాంచి, జానుకరంబుల / జరగి వచ్చి
తే. చిన్నిచేఁదమ్ములను గొని / చెన్ను మీఱ, నారగింప నిరీక్షించి / యులికి వేగ
యర్భకులు వారి నవ్వాలి / కనిచి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని / మోద మలర.
సీ. రంగేశుఁ డారాత్రి / రాజస్వప్నమునందుఁ, గనిపించి పల్కె నీ / గతి నతని
నధిప పరాశర / వ్యాసభట్టారక,నామాభిరాముల / మామకాంశ
జాతుల శిశువుల / సాపడ నియ్యక, యర్భకుల్ తర్జించి / యునిచి బైటి
కనిపిరి గాన నీ / వర్పించుతలివా యీ,వేళ సాపడ నైతిఁ / జోళరాజ
తే. పట్టి యాఁకొన్నఁదండ్రికి / బాధగాదె,యనుచుహరిపల్కె మేల్కాంచి / యవనిపాలుఁ
డర్భకులఁ బిల్చి దండించి / యనిపె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డని / మోద మలర.
వ. ఇట్లు శ్రీరంగరాజానుగ్రహంబుచే శ్రీరామప్పిళ్లతోడ దినదినప్రవర్ధమానుం డగు శ్రీపరాశరభట్టారకుండు పంచవార్షిక బాలకుం డై యొక్కనాఁడు శ్రీవత్సాఙ్కమిశ్రగురుండు 'నెడుమాల్కుడిమై' యనుతిరువాయిమొళి యనుసంధింపుచుండ నందు 'శిరుమామనిశరాయ్' అనుపదం బాకర్ణించి యయ్యా పరస్పరవిరుద్ధంబు లగు హ్రస్వత్వదీర్ఘత్వంబులు తేజస్తిమిరంబుపోలిక నొకవస్తువునం దుండ నిట్టిధర్మద్వయంబునకు సామానాధికరణం బెట్లు సంభవించు నని యడుగ వత్సా నీ వనుపనీతుండవు గావున నీకు శ్రుతిప్రమాణంబులచే సమాధానంబుఁ జెప్పఁ దగ దై నను సూక్ష్మక్రమంబు గాఁ దెల్పెద విను మాకారకృతహ్రస్వత్వంబును నిర్మలజ్ఞానాతిశయప్రాప్తమహాత్మ్యంబును నొక్కెడ నుండం దగు నని యాన తిచ్చుసమయంబున శిరియాచ్చానముదలియాణ్డాన్ పెరుమాళింబియుడైయా రనియెడియిరువురు మహాదేశికులు విచ్చేయఁ బ్రత్యుద్గమనాభివందనాదుల వారి సత్కరించి యిట్టివారు 'శిరుమామనిశ' రని తెలియం దగు నని యాన తిచ్చె నంత.
సీ. విమలగంగాతీర / విద్వాంసులను గెల్చి, సర్వజ్ఞుఁ డనునొక / బిరుదు గట్టి
శ్రీయతీంద్రునికీర్తిఁ / జెవు లార విని వచ్చి, శ్రీరంగధామముఁ / జెంది యా
సంయమీంద్రుని గెల్వ / సర్వజ్ఞభట్టరు / తెందినాఁ డని పొగడించుకొనుచుఁ
బ్రకటతరాటోప / పటిమ నేతేరఁ గన్గొని యతని జయింపఁ / గోరి చూచి
తే. బాలకులఁ గూడి యాడుచు / భట్టరయ్య,యుమక దోసిటఁ బుక్కి యమ్మాయియుక దొ

తెలుపు మఖలజ్జ యని డాసి పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. ఇసుక యింతని యతం డెఱుఁగ కూరక యుండ, భట్టారకార్యుఁ డాబ్రాహ్మణునకు
నిది చెప్ప లేవైతి విది యెంత యని యొక, చేతఁ జూప నతండు చెప్ప లేక
యవనతాస్యుం డైన నతని కతం డనె, నది దోసెఁ డిది చేరెఁ డనుచుఁ జెప్పఁ
జాల వైతివి నీకుఁ జాలు నీబిరుదులు, యజ్ఞసర్వజ్ఞుఁడ వైతి వెట్టు
తే. లని పరాశరభట్టారకార్యమౌళి, యాన తిచ్చిన విని విస్మయంబుఁ జెంది
యాతఁ డచ్చటివారి కీర్తనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర. 35
సీ. తండ్రి యేధన్యుఁ డీదారకమణి కని, యడుగ నచ్చోటివా రతని కనిరి
దర్శనస్థాపనదక్షుఁ డౌ నెంబెరు, మానారు కాత్మనమానుఁ డైన
శిష్యుఁ డౌ శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రగురుండు, తండ్రి యిబ్బాలకతరణి కనుచు
జను లన విని యాద్విజన్మవరుండును, జాల లాలించి యబ్బాలచంద్రు ప్రీతి
తే. ముందుబృందావనమునందు నందుఁడాత్మనందనునిమాడ్కి భుజములయందుఁ
నెత్తికొని వచ్చెఁ గూరేశునింటికనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 36
వ. అంత. 37
సీ. సాధ్వి యాన్యాచ్చారు సయ్యనఁ జని కని, యావిప్రుభుజమునం దధివసించు
కూరేశుపట్టిని గూర్మిసందిటఁ గొని, చేలాంచలముఁ గప్పి సిరులు మెఱయ
మంత్రరత్నము మాటిమాటికి నుడువుచుఁ, బరదృష్టిదోషముల్ పరిహరించి
తల్లిచేతికి నిచ్చి తనయుని వీథులఁ, దిరుగ నీయకు మని తెలియఁ బలుక
తే. నట్లొనర్చెద నని తల్లి యాన తిచ్చి, సంయమీంద్రుని శ్రీపాదసరసిజాప్ర
తంబు సుతున కొసంగె వత్సలత ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
వ. తదనంతరం బప్పరాశరభట్టారకుండు యోగ్యకాలమునందుఁ బితృకృతోపనయ
నాదిసంస్కారసంస్కృతుం డై సకృచ్ఛ్రవణమాత్రసమధిగతవేదవిదుపాధ్యాయస
మీరితసాంగోపాంగసరహస్యామ్నాయసముదాయుం డై కాణాదపాణినీయపూ
ర్వోత్తరమీమాంసాపురాణధర్మశాస్త్రాద్యర్థతత్త్వంబు కూరేశగోవిందమిశ్రుల
వలనం దెలిసి యొక్కనాఁడు. 39
సీ. శ్రీరంగనాథుని సేవింప నేతేర, యవనికాంతరమునం దమ్మురారి
శ్రీభూమినీళాదిసీమంతినులఁ గూడి, సరససల్లాపముల్ సల్పుచుండ
సమయము గా దని చయ్యన వెనుక కేఁ, తెంచి పరాశరదేశికేంద్రుఁ
డున్నంతఁ గని మనపిన్నవానిని పీని, మన్నింప కుండుట మనకుఁ దగునె
తే. యనుచు సిరిపల్కహరివినియతని మగిడి, యాశ్రితులఁ బంచిపిలిపించియాదరించి
భట్టరయ్యకుఁ దా నిట్లు పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 40
సీ. తెలియమెఱుంగున నున్న తటి మమ్ము నీ వెట్లు, తలఁచితి వని రంగధాముఁ డడుగ
శ్రీరంగధాముని సిరియును గా మిమ్ము, భావించితి నటంచు భట్ట రనిన

ముందు నీడెందమునందు మే మెవ్వర, మని తలంచితి వన హారికి నతఁడు
తలిదండ్రు లని మిమ్ముఁ దలఁచి యుండితిఁ గాని, వే ఱెన్న లే దని విన్నవింప

తే. నింక నాయాన సిరియాన నెప్పటట్లు, మమ్ముఁ దలిదండ్రు లని నీదు మదిని నమ్మి
వత్స సుఖియింపు మని శౌరి పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అంత శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రగురుం డాత్మీయతనూజులకు వివాహోచితవయఃపరిమాణంబు గని సముచితక్రమంబు గా సంయమీంద్రునిం గాంచి మహాత్మా బాలకులకుం గల్యాణకాలం బుపస్థితం బయ్యె నస్మత్పూర్వసంబంధు లందఱుఁ బ్రాకృతు లయియుండిరి యుష్మద్దాసు లైనయిద్దారకులకు శ్రీవైష్ణవసంతానసముదితకన్యకాలాభం బెట్లు గల్గు నని విన్నవింప విన నవధరించి యతీంద్రుం డస్మదాచార్యు లైనశ్రీమహాపూర్ణదేశికేంద్రులతిరువంశంబునం దవతరించిన శ్రీవైష్ణవులు పెక్కండ్రు గలరు వారలు బృహచ్చరణు లని విచారింపఁ దగదు సాంగరహస్యవేదవేదాంతద్వయనిష్ఠాగరిష్ఠు లగువారలయం దొక్కచోటఁ గన్యాపరిగ్రహంబు సేయం దగు నని యాన తీయ నాకర్ణించి కూరేశగురుండు త్రిదండపాణినిం బురస్కరించికొని యమ్మహాపూర్ణాన్వవాయుం డైనయొకభాగవతశ్రేష్ఠునింటికిం జని యస్మత్తనయుం డైనశ్రీపరాశరభట్టారకునకు భవత్పుత్రికలం గల్యాణంబు సేయం దగు నని ప్రీతిపూర్వకంబు గా నడుగ నద్దేశికసత్తముండును భట్టారకార్యునియాభిజాత్యంబుఁ దలఁచియమ్మహాత్మునికాత్మపుత్రికల నర్పింప నుత్సహించియు నవీనసంబంధం బెట్లొనర్చెద నని యుపేక్షింప నక్కూరేశగురుండు తిరిగి నిజమందిరంబున కేతేర నతనిదేవియు బాలకులకుం బరిణయకాలం బపగత మయ్యె మీ రిట్లుపేక్షించుటకుం గారణం బేమి యన విని యతం డీశ్వరకుటుంబంబునకు మత్ప్రయత్నం బేమి గల దని వాక్రుచ్చి భగవత్సన్నిధికిం జనుదెంచి యర్భకులకు వివాహసమయం బయ్యె నని విన్నపింప విని శ్రీరంగనాథుం డిబ్భారంబు నీ కేమి యస్మత్తనూజులకల్యాణం బేనె యొనర్చెద నన నతండు మగిడి యేతెంచె నంత నబ్భగవంతుం డమ్మహాపూర్ణదేశికవంశ్యుం డగునాశ్రీవైష్ణవుని స్వప్నంబునఁ దన్నుం గనిపించి నీకన్నియల నిరువురను మదంశజాతుం డగుశ్రీపరాశరభట్టారకునకీఁ దగు నని నియమింప నతండు మేల్కాంచి స్వప్నలబ్ధభగవదనుగ్రహంబు సారెసారెకుం దలంచి సంతసించి ప్రభాతకాలోచితకృత్యంబు లొనరించి శుభనిమిత్తంబులం గాంచి యాసంబంధంబు తిలకించి దేవీసమేతుం డగుకూరేశునిం బొడగాంచి సముచితప్రకారంబు గా సంభాషించి కల్యాణంబు నిర్ణయించి శుభముహూర్తంబునం దనపుత్రిక లైనయక్కచ్చియు మన్నియు ననియెడియిరువురుకన్నియల నుదకధారాపూర్వకంబు గా శ్రీపరాశరభట్టారకునకు సమర్పించి వివాహమహోత్సవంబు సల్పె నంతఁ బరాశరభట్టారకుండును దేవీద్వయసమేతుం డై శ్రీరంగనాథునింబలె ననేకమంగళవాద్యఘోషంబులతో

నిజమందిరంబుఁ జెంది యందు సుఖించుచుండె నంత. 42

సీ. సంయమీంద్రశరీరసంబంధులను మాని, సన్యసించితిరి దాశరథిసూరి
నెడఁబాయ కుండుట కేమికారణ మని, యాశ్రితు లడుగ నయ్యార్యవరుఁడు
దాశరథిని దక్కఁ దక్కినచుట్టాల, నందఱ నుడిగి సన్యాసి నైతి
నీత్రిదండస్థాన మితఁడు మా కది గాన, నిది యుడిగితి నేని యితని విడిచి
తే. యుండ వచ్చు నటంచుఁ ద్రిదండపాణి, యాన తిచ్చిన విని బుధులాయతీంద్రు
భాగినేయునిఁ బొగడిరి భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 43
సీ. అతిమృదులాస్తరణాస్తీర్ణవేత్రమ,యాసనాసీనుఁ డై యతివరుండు
ముదమొప్పఁ దిరువాయిమొళ్ళి యొకసంతఁ జెప్పిన విని గ్రహియించి పృథుతదర్థ
బోధామృతముఁ గ్రోలి భువిఁ బ్రమత్తునిగతిఁ, బరభక్తివివశుఁ డై పరగురుండు
శ్రీమదనంతదీక్షితసుతుండు యతీంద్ర, భాగినేయుండును బరమభాగ
తే. వతుఁడు దాశరథి ప్రాజ్ఞవల్లభుండు, నతులవాధూలకులకలశాబ్ధిచంద్రుఁ
డతనిఁ దలఁపునఁ దలఁచెద ననిశ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

అత్తుళాయమ్మగారివైభవము.

సీ. అత్తుళాయమ్మగా రత్తింట సౌఖ్యముఁ, జెందుచు నొకనాఁడు చెన్ను మీఱఁ
గావేరియం దవగాహనార్థము తన,యత్తను దోడు ర మ్మనుచుఁ బిలువఁ
బుట్టింటివా రిచ్చుబోనక త్తెను వెంటఁ,బెట్టుక పొ మ్మని నెట్టణంపు
మాట యత్తన విని మఱుమాట నుడువక, తనదుపుట్టింటి కాతరుణి యరిగి
తే. తండ్రి కావార్తఁ జెప్ప నతండు నీదు,నన్న కెఱిఁగింపు మనఁ బోయి యతికులాగ్ర
గణ్యునకుఁ దెల్పె నావాలుగంటి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అంత రామానుజగురుం డగ్గురుపుత్రికసూక్తు లాలించి యద్దేవి నూఱడించి త
నకుం ద్రిదండస్థానాపన్నుఁడును భాగినేయుండును వాధూలవంశవారాశిరాకా
సుధాకరుండు నగుదాశరథిసూరినిం బిలిచి వత్సా నీ వీసాధ్వితోడం జని వీరియిం
ట నఖిలకృత్యంబులు సల్పు చుండు మని నియమించి యగ్గురుపుత్రి నుద్దేశిం
చి యమ్మా నీకుం బుట్టింటివా రంపించినసేవకుం డితఁ డితనిఁ దోడ్కొని చను మని
యాదరపూర్వకంబు గా నాన తీయ నాకర్ణించి యమ్మహాత్ముం డప్పతివ్రతాతిల
కంబుం దోడుకొని చని కావేరీప్రవాహంబునం దవగాహనంబు చేయించి మరల
వారియింటం బ్రవేశింపం జేసి యందు వారల కుచితకాలకృత్యంబు లన్నియు న
ల్పు చుండి యొక్కనాఁడు. 46
సీ. వైష్ణవు లిరువురువారివాకిటను మా,ధ్యస్థ్య మాబ్రహ్మవాదంబు సలుప
నం దొక్కసాత్త్వికుం డధికయుక్తులఁ జెప్ప, నవి యప్రమాణములనుచు నతని
వ్యధికరణోక్తులవంచించె నితరవై,ష్ణవుఁ డది దెలిసి దాశరథిసూరి
యన్యాయ మిది యని యాన తిచ్చిన విని, యతఁడు నీ వెఱుఁగ వీయర్థ మనిన

తే. నుభయవాదులసూక్తుల నుగ్గడించి, సార మీయుక్తి యిది గతసార మనుచుఁ
గరుణ వారికిఁ దెలిపె దాశరథి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అట్లద్దాశరథిసూరిచేఁ దెలుపంబడి యమ్మహాభాగవతు లిరువురు నన్యోన్యానుకూల్యంబుఁ జెంది యితఁడు ముదలియాండా నని యెఱింగి యమ్మహాత్మునకుం బ్రణామంబు లాచరించి తదనుజ్ఞాతులై యథేచ్ఛం జని రంత నత్తుళాయమ్మకుఁ దదీయశ్వశురుం డిట్లనియె. 48

సీ. జగదేకగురుఁ డైన సంయమీశ్వరునకుఁ, బృథివి సద్గురుఁ డయ్యెఁ బెరియనంబి
ప్రాణపదం బైన పట్టి వీ వతనికి, నది యెఱుంగనిది మీ యత్త నిన్ను
నన్నమాటల కల్గి యతిసార్వభౌమత్రిదండాయమానుఁ డౌ దాశరథిని
వెంటఁ బెట్టుక వచ్చి యింట నిట్లితనిచేఁ, బనులఁ జేయించు టే పాటి నీకుఁ
తే. బుత్రి నీకైన పను లన్ని పాసఁగ మేమె, చేసెదము వారిఁ బొమ్మని చెప్పుమనుచు
నత్తుళాయమ్మ కనియె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మామగా రన్నట్టి మాట లన్నియు విని, యత్తుళాయమ్మ యే మనక యున్న
నతఁడు దాశరథి కి ట్లనియె మహాత్మ నా, ఘోరభవాంబుధి ప్లుతుల జనుల
నుద్ధరింపఁ దలంచి యుర్విపై నవతరించినవాఁడు గాన మీ శ్రీపదాబ్జ
ములకు మ్రొక్కెద మింక ముదమంది యతిరాజు, కడ కేఁగి యతనికైంకర్యములను
తే. సలుపుచుండుము మా తండ్రి జరుగు మనిన, యార్యశాసన ముడిగి నే నరుగ ననుచు
నతని కనియెను దాశరథ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. నెయ్య మొప్ప నతండు వియ్యాంకుఁ డైనట్టి, పెరియనంబిని గాంచి ప్రీతి మ్రొక్కి
యతనిచే సత్కృతుఁ డై మత్స్వరూపము, దాశరథిగురుండు దక్క నీయఁ
డిది విరుద్ధం బార్య యిఁక నైన నతనిని, బిలిపింపు మని పల్కెఁ బెరియనంబి
యడియేని కిది యసాధ్యము స్వామి దేవర, వారు శ్రీలక్ష్మణసూరికడకు
తే. వేగ విచ్చేసి యతనికి విన్నవింప, నతఁడు రప్పించుఁ దనకడ కతని ననిన
నతఁడు లక్ష్మణమునికడ కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆవైష్ణవుఁడు లక్ష్మణార్యులకడ కేఁగి, భక్తిపూర్వకము గాఁ బ్రణతిఁ జేసి
స్వామి దేవరవారు సర్వచేతనరక్ష, నాచరింప ధరిత్రి నవతరించి
దాశరథిని బెట్టి త్వద్దాసుఁ డగువీని, నత్తకు మోసము నలుప నేల
యతని రావించి మీ యంఘ్రులకడ నుంచి, నన్ను రక్షింపుము నాథనాథ
తే. యనుచు మ్రొక్కిడఁ గరుణించి యతివరేణ్యుఁ, డత్తుళాయమ్మ మాచెల్లెలనుచుఁ జెప్పి
యతనిఁ బిలిపింప నయ్యార్యుఁ డరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. కూరము విడిచి యక్కూరేశ్వరుఁడు దొల్లి, శ్రీరంగమునకు విచ్చేయువేళ
నతనితోఁ దద్దేవి యరుగుచు నాతండు, పాలారగించెడు పసిఁడిగిన్నె
యొడి నిడుకొని చని యడవిలో భయపడి, భయ మయ్యె నని తన భర్త కనిన

నొడి నున్నవస్తువు । విడిచితివా నీకు, భయ మేడి దని నిజ । పతి వచింప
తే. నట్లొనర్చినఁ జూచి కూ । రాధిపుండు, భార్యతోఁ గూడి శ్రీరంగ । పదముఁ బొంది
యందు నిత్యనివాసముఁ । జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 53
వ. అంత శ్రీమద్రామానుజమునీంద్రుం డొక్కనాఁడు గోష్ఠీపురంబునకుం జను దెంచి యందు నిజనివాసంబున క్షేమతరవివిక్తప్రదేశంబునందు నతిమృదులశ్వేతాసనంబున బద్ధపద్మాసనుం డై నిజాంకన్యస్తహస్తుం డయి పరమశుభాస్పద ధ్యానారూఢుం డగుతిరుక్కోట్టియ్యూరినంబినిం గాంచి ధ్యానావసానంబున నగ్గురువరునకు సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి యతనిచే సమ్మానితుం డయి తదుద్దిష్టవరిష్ఠవిష్టరాసనం బధిష్ఠించి మహాత్మా మీకు ధ్యేయం బెద్ది సదానుసంధేయం బెయ్యది యని యడుగ ధ్యేయం బాచార్యవిగ్రహం బనుసంధేయంబు తదీయ దివ్యనామం బని యతం డానతిచ్చిన విని సంతసించి యతనిచే ననుజ్ఞాతుం డయి మగిడి శ్రీరంగధామంబున కేతెంచి స్వకీయమఠంబునందుఁ గూరేశదాశరథ్యాదిసూరివరులతో వేదాంతగోష్ఠి సలుపు చున్నయవసరంబున ముదలియాండానునకుం బ్రియపుత్త్రుం డగుకందాడయాండా ననుమహాదేశికుండు శ్రీభూతపురి యందు భగవద్రామానుజార్చావిగ్రహప్రతిష్ఠాసమయంబున శిల్పికారకరధృత సువర్ణశలాకచే నేత్రోన్మీలనమహోత్సవంబుఁ జేయించుకాలంబున శ్రీరంగ ధామంబునందు. 54
సీ. కరపద్మయుగముచేఁ । గన్ను లించుక మూసె, సర్వజ్ఞుఁ డాయతి । చక్రవర్తి
స్వామి యి దే మని । సంశ్రితు లన నిది, కందాళయాండాను । కార్య మనుచు
నాన తిచ్చిన విని । యార్యు లందఱును సం,దియ మొంది మఱికొన్ని । దినములకును
శ్రీభూతపురినుండి । శ్రీవైష్ణవులు వచ్చి, యచటివృత్తాంతము । లన్ని దెలుపఁ
తే. దెలిసి యాశ్చర్య మొంది ర । దేశికేంద్రు, లట్టియతిరాజదివ్యక । థామృతంబు
శ్రుతిపుటులఁ గ్రోలుచుందురు । సుజనులనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోదమలర.
సీ. ఒకమూకవైష్ణవు । నొకనాఁడు చేసంజ్ఞఁ,బిలిచి యాతనితోడఁ । బ్రేమ నొక్క
యింటిలోఁజొచ్చియా । యింటివాకిలిమూసి,యుడయవరాత్మాంఘ్రి । యుగ మతనికిఁ
గనిపించి నీకింత । కంటె గమ్యము గతి, యన్యము లే దని । యాన తీయ
నందు రంధ్రములఁ గూ । రాధిపుఁ డది చూచి, యక్కటా శాస్త్రము । లధికరించి
తే. చెడితిఁ గా కున్న నీమూక । చేతనునకుఁ,బోలె వీనికి నిజపదాం । భోజయుగము
గురుఁడు చూపింపఁడా యని । కుందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోద మలర.
సీ. తనసంశ్రితుల నెల్లఁ । దగినకైంకర్యము,లందు నియోగించి । యతివరేణ్యుఁ
డొకవైష్ణవుని కేమి । యుచితకైంకర్యముఁ, జెప్ప కున్న నతండు । చింత నొందె
నది యెఱింగి యతీంద్రుఁ । డార్య నీశ్రీపాద,తీర్థము మా కిమ్ము । దినదినంబు
కైంకర్య మిది నీవు । గావింపు మన నతం, డనుదినంబును దీర్థ । మాడి వచ్చి

తే. మ్రొక్కి లక్ష్మణమునికన్న మ్రోలనిలిచి,కరసరోరుహములమోడ్చి కదలకుండు
దనదుకైంకర్య మయ్యెడు దనుక ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. హరిపూజనముఁ జేసి యతని శ్రీపాదతీ,ర్థముఁ గ్రోలి కాని త్రిదండపాణి
యారగింపఁడు నిత్య మది చూచి యాశ్రితు,లొకనాఁ డిదేమి మీ కుచితమనిన
యుడయవ రాకృత్య ముడిగి యే మన కున్న, శ్రీమదార్యునియాజ్ఞ సేయనేని
వీనిస్వరూపము హానిఁ జెందును గదా, యని కదలక నిల్చె నమ్మహాత్ముఁ

తే. డతనిగురుభక్తి కాశ్చర్య మంది రార్యు, లంతఁ దత్పాదతీర్థము యతివరుండు
చేర్చుకొని వారితో సంతసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మఱియొక దినమున మఠములోఁ గొందఱు,స్వాములు హరియాగసమయమునను
గురునితోఁ జెప్పక కూరేశుఁ గదలీప,లాశముల్ దె మ్మని వాసిఁ బనుప
నతఁడు దాత్రముఁ గొని యరఁటితోఁటకుఁ జని,యొక యాకు గోసిన నుదక మొలుకఁ
గటకటా చేతనఘాతి నైతి నటంచు, నతఁడు మూర్ఛిల విని యార్యుఁ డరిగి

తే. యానృశంస్యాదిగుణనిధి నతనిఁ జూచి, యిట్టిపని కితనిని బంచి రెవ్వ రనుచు
వగచి యాతనిఁ దోడ్కొని వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

గోష్ఠీపురీపూర్ణపత్నీపుత్రీవైభవము.

సీ. బ్రహ్మోత్సవముఁ జూడ బ్రహ్మవిత్సముదాయ, మంజనాచలమున కరుగుచుండి
గోష్ఠీపురీపూర్ణగురునింటికే తేర, నానంబి లేకున్న నతనిపత్ని
వేఱుధాన్యము లేక విత్తులపురి దీసి, దంపించి యాశాలితండులాన్న
మమృతోపమవ్యంజనాన్వితము గ నిడ, సాపడి జరగి రాస్వాము లంత

తే. నాత్మపతి వచ్చి విత్తు లేవనుచు నడుగ, విత్తితిని బరమపదమున విత్తు లనుచుఁ
దెలియఁ బల్కెను భర్తకద్దేవి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. గోష్ఠీపురీపూర్ణగురుపుత్రి యొకనాఁడు, యతిరాట్పదాబ్జము లాశ్రయింప
సకలహితంబులు సల్పి యతీంద్రుఁ డా,సాధ్వికి నిజపదాబ్జములఁ జూపి
తంజ మిదే యని తలఁచి యుండితి వేని, కరతలామలక మై పరమపదము
గలుగును నీ కని పలుక నగ్గురుపుత్రి, యంతిమదశను మాయయ్యగారు

తే. తావకాంఘ్రులు శరణొందె దాసి కేమి ,చెప్ప వలె మీపదాంబుజసేవ సేయ
ననుచు వాక్రుచ్చి చేమోడ్చి యరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. భువి నేగురునితిరుముడియన్వయముఁ జెంది, పూర్వదేశికు లెల్ల ముక్తిఁ గనిరి
యర్వాక్సీమ లేయాచార్యపదాబ్జసం,బంధులై కాంచిరి పరమపదముఁ
జారుభవిష్యదాచార్యు నెవ్వనిఁ దొల్లి, సాక్షాత్కరించెను శఠవిరోధి
యుభయవిభూతుల నొసఁగె నేనూరికి, దాససమృద్ధికై శ్రీసఖుండు

తే. ఇలను మత్కృతినాయకుఁ డేఘనుండు, అట్టిరామానుజాచార్యు లస్మదీయ
బుద్ధిఁ గనిపింపఁ గాక యేసప్రార్ద్ధు ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

శా. శ్రీమద్భూతపురీశ కేశవసుతా ! శ్రీవిష్ణుధర్మవ్రతా
భూమధ్యద్విదశాబ్జపీఠగతజంబూద్వీపభాగోదయా
కామాదిద్విపదావదహనా! క్రాంతాత్మవృష్యర్ఘనా
హైమస్తోమతృణాశ్మలోష్టసమ యా! త్మారామ రామానుజా. 63

క. రామానుజ కార్పాసా, రామరమారాధితాంఘ్రి! రాజీవయుగా
శ్రీమద్యజ్ఞేశబుధ, గ్రామణివినుత ప్రభావ ! కలిరిపుదేవా. 64

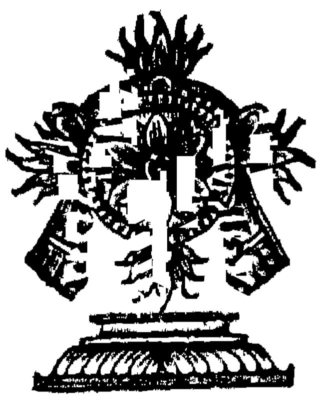
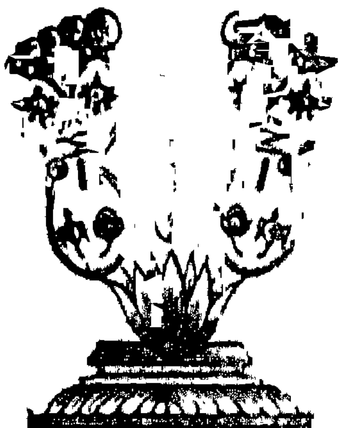
మాలినీవృత్తము. ప్రపదనసదుపాయా ! పాదజుడ్భాగధేయా
శపథజితకువాదీ ! సద్గుణ బ్రహ్మవాదీ
కపటగుణసుదూరా ! కారిమారేష్టచారా
విపదురగఖగేంద్రా ! విశ్వచంద్రా యతీంద్రా. 65

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైనయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం బూర్వభాగంబున శ్రీవైష్ణవస్వరూపనిరూపణంబును గూరేశదాశరథులకుం జరమోపదేశక్రమంబును నొక్కపుష్కరిణియందు వసించుజలజంతువులకు యతీంద్రుండు ముక్తి నొసంగుటయు శ్రీరంగామృతగురువరోపాఖ్యానంబును గ్రిమికంఠజన్మనిమిత్తకథనంబును భట్టార్యబాలచేష్టితప్రదర్శనంబును శ్రీపరాశరభట్టారకవివాహామహోత్సవవ్యాఖ్యానంబును దాశరథిమాహాత్మ్యప్రవచనంబును శ్రీమహాపూర్ణపుత్రికావిభవాభిభాషణంబును గూరేశగురుని శ్రీరంగప్రవేశవర్ణనంబును శ్రీభూతపురియం దర్చాత్మక శ్రీయతీంద్రప్రతిష్ఠానుక్రమసంకీర్తనంబును మూకముక్తిప్రదానఘటితయు శ్రీపాదతీర్థమాహాత్మ్యప్రకటనంబును గూరనాథానృశంస్యప్రకారంబును దదీయారాధనాతిశయద్యోతనంబును గోష్ఠీపూర్ణపుత్రిక శ్రీసంయమీంద్రునిపదాబ్జంబు లుపాయోపేయంబులు గా నిశ్చయించుటయు నన్నది సర్వంబును షష్ఠోల్లాసము.

ఆ చా ర్య సూ క్తి ము క్తా వ ళి,

పూ ర్వ భా గ ము.

— ⊷ —

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

ప్రథమోల్లాసము.

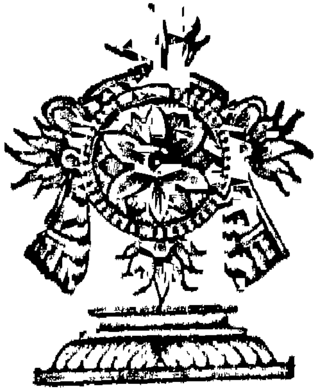
భూతపురినివేశా
ప్రాభవనిజకాంతివిజితబాలదినేశా
శోభితవైష్ణవదేశా
స్వాభావికశమదమాదిసద్మ యతీశా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. శ్రీసఖజలధిసుస్థిరకృపాసలిలంబుఁ, గ్రోలి శఠారాతికాలఘనము
నాథమునీంద్రుఁ డన్నగముపై వర్షింప, నది రామపుండరీకాత్ము లనెడు
ఝరముల యామునాచార్యమహానది, పూరించి పొరలి యుబ్బవి యతీంద్ర
పద్మాకరేంద్రంబు పరిపూర్ణ మొనరింప, దేశికాభ్రములు దిశలయందుఁ
తే. బ్రాణిసస్యంబు లన్నియుఁ బసిమి మీఱఁ, జాలఁ బ్రవహించుచున్నది సరసులార
నమ్మయాళ్వారి నెమ్మది నమ్ముఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర. 3
సీ. నారాయణుఁడె శేషి నరసురగిరిముఖ,చేతనాచేతనసృష్టి కెల్ల
నతనికల్యాణగుణాత్మక మగుదివ్య,విగ్రహంబు శఠారి సేవ మయ్యె
నతని కెంజాయలయంఘ్రిపద్మమ్ములె, రామానుజార్యులై రంగు మీఱె
నమ్మహాత్మునియందె యాచార్యదేశిక,గురుపదంబులు దొడ్డకీర్తిఁ జెందెఁ
తే. గనుక మిగిలినగురుకులమెనసి చూచి, యాయతీంద్రుని కే శేష మయినకతన
నతని విడిచిన మోక్ష మెట్లబ్బు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.
సీ. శ్రీభాష్య మాచార్యసేవచేఁ బఠియించి, శిష్యముఖంబు గాఁ జెప్ప వలయు
నది యొనర్ప నశక్తుఁ డాయెనా శఠవైరి, శ్రీసూక్తులే విశ్వసింప వలయు
నట్లు రంగాదులం దమరి యాహరికిఁ బ్రసిద్ధకైంకర్యమే చేయ వలయు
మంత్రరత్నార్థమే మననంబు సేయుచుఁ, గలిగినకాలంబుఁ గడప వలయు

తే. సతతవైష్ణవపూజలే సలుపవలయు, నొదిఁగి యదుగిరిచెంతల నుండవలయు
నేమ మిది యని యతిపతి చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నయనారు దేశికనాయకుం డొకనాఁడు, శ్రీరంగనాథుని చెంత నిలిచి
శ్రీశఠకోపంబుఁ జెన్నుగాఁ దలఁ దాల్చి, సాత్త్వికజను లెల్ల సన్నుతింప
సర్వభూతోద్ధర్త జగదేకగురువర్యు, లుడయవరే కాని యొరులు గారు
సత్యంబు సత్యంబు శపథించి పల్కెద, సందియంబులు మాని చెందుఁ డితని
తే. ననుచుఁ బల్కిన విని నమ్మి యఖిలజనులు, నతనిశిష్యప్రశిష్యుల నాశ్రయించి
ధన్యులైరి యతీంద్రుఁడే దైవ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శౌరిరాజగురుండు సరసచతుశ్శ్లోకి, యెవ్వనిమంత్రార్థ మెఱుకపఱిచె
నలయిరింబప్పామహాత్ముఁ డష్టశ్లోకి, నెవ్వనిమహిమము లేర్పరించె
వ్యతిరేకనియతి నెవ్వనినామవైభవ, మెఱిఁగి వచించెఁ గూరేశగురుఁడు
యజ్ఞనార్యజ్ఞుఁ డయ్యె దాశరథియి, ట్లరుళాళమునియదియ ప్రభావ
తే. మెంచ నెంచెద రాచార్యు లెల్ల నవని, నాయతీంద్రునిసంబంధు లయినవారె
ధన్యులయి ముక్తిఁ గాంతురు తథ్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. [illegible]దున్నాలుల యతు లేకాంగు లీరాఱు, వేలు డెబ్బదినాల్గు పీఠపతులు
[illegible]చార్యపూరుషు లఖిలవైష్ణవులును, శ్రీరంగమందునఁ జెలఁగి కొలువఁ
[illegible]మఠంబులు గలమేనివై డాల్చెద, శౌర్యపుం దద్యుతు లుబికి మెఱయు
వజ్రదండత్రయవ్యాఖ్యానముద్రల, నభయకరాబ్జముల్ ప్రజలు గుల్క
తే. శిఖయు యజ్ఞోపవీతంబు శిరుల నీన, గోష్ఠిభూషణ మైనయ గ్గురువరేణ్యుఁ
దలఁచి కొలిచినమనుజులే ధన్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. బాలభాస్కరు నైన బవరానఁ దూలించు, తిరుమేనిచాయలఁ దేలువానిఁ
బూర్ణేందుబింబంబుపోలిక మీఱిన, మొలకనవ్వులముద్దుమోమువానిఁ
బలువురాశ్రితప్రపన్నులకను మ్రోలఁ, బసిఁడికల్పక మనఁ బరఁగువానిఁ
గరుణావశాపాంగకలితసుధావృష్టిఁ, జెందినవారిపైఁ జిలుకువాని [illegible]
తే. నగుచు గొంచామరల దోయి బెడఁగుగముల, నద్భుతాద్యంతములఁ బాపు యతివరే
దలఁచి కొలిచినమనుజులే ధన్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఏగురుఁ డల వేంకటేశున కిచ్చెను, శంఖచక్రంబులు జను లెఱుంగఁ
గాళహస్తీశునిఁ గడపపర్యంతము, కుమతులఁ జెండాడు గురుఁ డెవండు
[illegible] అపూర్వులచెంత నభ్యసించె, నెఱిఁగ రామాయణ మేమునుండు
[illegible]గోవిందునిఁ దెచ్చి శ్రీపుఃయందు, నిలకొల్పె నెవ్వఁడు నేర్పు మీఱఁ
తే. బుడమి శ్రీశైలపూర్ణుని భూరికృపను గోరి గోవిందమిత్రులఁ గొనియె నెవ్వఁ
డన్నబూదులదైవత మతఁడె యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అనూనసంకాశాబ్ధిని నెవ్వఁడు జనియించె సంపూర్ణచంద్రుఁ డనఁగ

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

— ⁂ —

ప్రథమోల్లాసము.

భూతపురినివేశా
ప్రాభవనిజకాంతివిజితబాలదినేశా
శోభితదక్షిణదేశా
స్వాభావికశమదమాదిసద్మ యతీశా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. శ్రీసఖజలధినుత్థితకృపాసలిలంబుఁ, గ్రోలి శఠారాతికాలఘునఘ
నాథమునీంద్రుఁ డత్యున్నగమున్ వర్షింప, ... రామునపురంబునఁ గాలువలను
ఝరముల యామునాచార్యమహానది, పూరించి పొంగి యుబ్బుచు యతీంద్ర
పద్మాకరేంద్రంబు పరిపూర్ణముగ నొనరింప, దేశాగ్రములు దివ్యకలయుందు
తే. ప్రాణిసస్యంబు లన్నియుఁ బసిమి మీరఁ, జాలఁ బ్రవహించు చున్న యాదేశికులార
నమ్మయాళ్వారి నమ్మది సమ్ముఁ దనుచు, నాదిభోగి ... మనంబున మాని మనలు. 3

సీ. నారాయణుఁడె శేషి నరసురగిరిముఖ, చేతనాచేతనవస్తువుల్ల
నతనికల్యాణగుణాత్మక మగుదివ్యవిగ్రహంబు శరణాగతి నుమ్యో
నతని కెంజాయలయంఘ్రిపద్మము లె, రామానుజార్యుల ... తిరుగు మీరఁ
నమ్మహాత్ముని యందె యాచార్యదేశికగురుపదంబులు దొల్లిఁ ... జెందఁ
తే. గనుక మిగిలినగురువుల మనసి చూచి, యాయతీంద్రుని కే శేషమై యుండునట్టి
నతని విడిచిన మోక్షము ట్లబ్బు ననుచు, నాదిభోగి గురూత్తమనమున మనలు.

సీ. శ్రీభాష్య మాచార్యసేవ చేఁ బఠియించి, శిష్యముఖంబుగాఁ జెప్ప వలయు
నది యొనర్ప నశక్తుఁ డాయెనా శఠవైరి, శ్రీసూక్తులే విశ్వసింప వలయు
నట్లు రంగాదులం దమరి యాహారికిఁ బ్రసిద్ధకైంకర్యమే చేయ వలయు
మంత్రరత్నార్థమే మననంబు సేయుచుఁ, గలిగినకాలంబుఁ గడప వలయు

తే. సతతవైష్ణవపూజలే సలుపవలయు, నొదిఁగి యదుగిరిచెంతల నుండవలయు
సేమ మిది యని యతిపతి చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నయనారుదేశికనాయకుం డొకనాఁడు, శ్రీరంగనాథునిచెంత నిలిచి
శ్రీశఠకోపంబుఁ జెన్నుగాఁ దలఁ దాల్చి, సాత్త్వికజను లెల్ల సన్నుతింప
సర్వభూతోద్ధర్త జగదేకగురువర్యు, లుడయవరే కాని యొరులు గారు
సత్యంబు సత్యంబు శపథించి పల్కెద, సందియంబులు మాని చెందుఁ డితని
తే. ననుచుఁ బల్కిన విని నమ్మి యఖిలజనులు, నతనిశిష్యప్రశిష్యుల నాశ్రయించి
ధన్యులై రాయతీంద్రుఁడె దైవ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శౌరిరాజగురుండు సరసచతుశ్శ్లోకి, యెవ్వనిమంత్రార్థ మెఱుకపఱిచె
నలయిరింబప్పామహాత్ముఁ డష్టశ్లోకి, నెవ్వనిమహిమము లేర్పరించె
వ్యతిరేకనియతి నెవ్వనినామవైభవ, మెఱిఁగి వచించెఁ గూరేశగురుఁడు
యజ్ఞన్కార్యజ్ఞుఁ డయ్యె దాశరథి యి, ట్లరుళాళమునియదియ ప్రభావ
తే. మెంచ నెంచెద రాచార్యు లెల్ల నవని, నాయతీంద్రునిసంబంధు లయినవారె
ధన్యు లయి ముక్తిఁ గాంతురు తథ్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఏడునూఱులయతు లేకాంగు లీరాఱు, వేలు డెబ్బదినాల్గు పీఠపతులు
నాచార్యపూరుషు లఖిలవైష్ణవులును, శ్రీరంగమందునఁ జెలఁగి కొలువఁ
గావిముండుగులు గలమేనిపై ద్వాద, శోర్ధ్వపుండ్రద్యుతు లుబికి మెఱయ
వజ్రదండత్రయ వ్యాఖ్యానముద్రల, నుభయకరాబ్జముల్ ప్రభలు గుల్క
తే. శిఖయు యజ్ఞోపవీతంబు సిరుల నీన, గోష్ఠిభూషణమైన యగ్గురువరేణ్యుఁ
దలఁచి కొలిచినమనుజులే ధన్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. బాలభాస్కరు నైన బవరానఁ దూలించు, తిరుమేనిచాయలఁ దేలువానిఁ
బూర్ణేందుబింబంబు పోలిక మీఱిన, మొలకనవ్వులముద్దు మోమువానిఁ
బలుమాఱు ఆనన్యప్రపన్నులకను మ్రోలఁ, బసిఁడికల్పక మనఁ బరఁగువానిఁ
గరుణామయాపాంగకలితసుధావృష్టిఁ, జెందినవారిపైఁ జిలుకువాని ణ్యుఁ
తే. నడుగుఁగెందామరలదోయి బెడఁగుగముల, నజ్ఞతాధ్వాంతములఁ బాపు యతివరే
దలఁచి కొలిచినమనుజులే ధన్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఏగురుఁ డిల వేంకటేశున కిచ్చెను, శంఖచక్రంబులు జను లెఱుంగఁ
గాళహస్తీశుని గడపపర్యంతము, కుమతులఁ జెండాడు గురుఁ డెవండు
శ్రీశైలపూర్ణుల చెంత సబ్బం బుండి, యెఱిఁగె రామాయణ మేఘనుండు
తిల్లగోవిందునిఁ దెచ్చి శ్రీపురియందు, నిలకొల్పె నెవ్వఁడు నేర్పు మీఱఁ
తే. బుడమి శ్రీశైలపూర్ణుని భూరికృపను, గోర గోవిందమిశ్రులఁ గొనియె నవ్వఁ
డస్మదాదులదైనత మతఁడె యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆసూరివంశామృతాబ్ధిని నెవ్వాఁడు, జనియించె సంపూర్ణచంద్రుఁ డనఁగ

నవనినభోవీథి కాకల్పమై యెవ్వఁ, డజ్ఞతాంకధ్వాంత మడఁచివైచె
నాత్మగ్రహర్క్షతారాధ్యుఁడై నేలఁ, జదల వెలింగెడుసరసుఁ డెవఁడు
ప్రతికూలవిరహివ్యాద్బాధాకరబ్రహ్మ,తర్కప్రమాణాంశుధరుఁ డెవండు
తే. సాధువృత్కుముదినీసక్తసరసుఁ డెవఁడు, సచ్చకోరులభాజ్యోత్స్నసరగు నెవ్వఁ
డస్మదాదులదైవత మతఁడె యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోదమలర. 11
సీ. అలకేశవార్యోదయాచలేంద్రమువల్లఁ, గాంతిమతీప్రాచిగర్భమందు
నుదయించి భూతపూర్వ్యోమస్థలిని మించి, యతిరాజభాస్కరుం డలరుచుండ
నజ్ఞానతిమిరౌఘ మల్లనల్లనఁ జెడె, విజ్ఞానదీప్తులు విస్తరించె
సాత్త్వికాంభోజముల్ చల్లన వికసించె, వాదిఘూకంబులవడి యడంగె
తే. వస్తుతత్త్వంబు భవులకువరుసఁ దెలిసె, శేషతాకృత్యధనములఁ జెందఁ గలిగె
నహహ యీరవిదీప్తి యేమందు మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోదమలర.
సీ. భూతపురాభ్రప్రభూతలక్ష్మణముని,దివ్యాబ్ద మొక్కటి దసలఁ గప్పఁ
దత్కటాక్షేక్షాసుధాదివ్యదృష్టిచే, సూరిచాతకములు సుఖముఁ జెంద
సుజనమయూరముల్ చోద్యంబుగా నాడె, వాదిహంసకులంబు భేద మొందెఁ
దాపత్రితయదావదహనంబు చల్లారె, సాత్త్వికావళి భూమిసంతసించెఁ
తే. గలిమలపుంజీడపీడలు గడచి బ్రదికె, బ్రాణిసస్యంబు లన్నియుఁబ్రభ వహించె
మంచికాలము నేఁటి కేతెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోదమలర. 13
సీ. కాంతిమతీదివ్యగంగానది జనించి, రామానుజహ్రదరాజ మొకటి
కరపదముఖనాభికల్యాణసౌరభ,పద్మ మీనేక్షణమీనభాసురంబు
దీర్ఘబాహుతరంగధీర మాశ్రితరాజి,రాజహంసావళిభ్రాజితంబు
లలితప్రసాదవిలక్షణకమఠంబు, భూరితేజోజలపూరితంబు
తే. నగుచుఁ బూదూరఁ గనిపించెనందఱికిని,దానిఁ దలఁచినఁ దీఱు నేతాప ముడుగుఁ
జెందువారికి సేమ మెంతందు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోదమలర.
సీ. కేశవనామలక్ష్మీపతిప్రీతికై, భూతపూర్నందనభూమినడుమ
కేశవప్రభుఁడైన కేశవార్యునివల్లఁ, గాంతిమత్యాలవాలకలన మొంది
బాహుశాఖలు పాణిపాదపల్లవములు, మొలకనవ్వులపుష్పములు వహించి
రంజిల్లుచున్నది రామానుజార్యుఁ డన్, సిరివేల్పులచెట్టు పలువిధముల
తే. దెసలుపదియును దనచాయఁ దెలివిఁ దాల్చి, పెరుఁగుచున్న దిలానురప్రీతికొఱకుఁ
జెడక నరులార దాని భజింపుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోదమలర. 15
సీ. కేశవాచార్యులా కేశవనాథుండు, కాంతిమతీదేవి కలిమికొమ్మ
యాదంపతులె లక్ష్మణాచార్యులైరని, తలఁచెద బహువిధతర్కములను
నుత్తారకత్వంబునుజ్జ్వలఘటకత్వ, మట్లుగా కున్న నెట్లగు నితనికి
నుత్తారకత్వోపయుక్తకృపామాత్ర,సుప్రసన్నార్యత్వనుందరుండు

తే. నీమహాత్ముఁడు గనుక నే ఽ యితనిదివ్య, పాదపద్మంబులే తల్చి ఽ పరమపదముఁ
జెంది రాచార్యులెల్లఁ బ్ర ఽ సిద్ధ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

సీ. శ్రీశ్రీపతులు సర్వ ఽ చేతనులను మన్ప, వరలక్ష్మణార్యరూ ఽ పంబుఁ జెంది
యవతరించినకత ఽ నా పెరుంబూదూరు, గోచరం బైనవై ఽ కుంఠ మయ్యె
నచ్చోట నెలకొన్న ఽ యఖిలవైష్ణవులును, శేషశేషాశనా ఽ శీవిషాళు
లాదిగాఁ గలసూరు ఽ లచటిపద్మాకర, మైరమ్మదీయము ఽ ట్లచటివాఁక

తే. లన్ని విరజాపగాకృతు ఽ లై వెలుంగు, ధన్యపుష్కరిణీంద్ర మా ఽ తరులు గిరులు
తలఁప నప్రాకృతంబులు ఽ తథ్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

సీ. శ్రీపెరుంబూదూరు ఽ చేరువై కనిపింపఁ, దీర్ఘయాత్రల కేల ఽ తిరుగ వలయు
రామానుజార్యులు ఽ రంజిల్లు చుండంగ, వేఱుదైవత మేల ఽ వెదక వలయు
నతనికైంకర్యమే ఽ యాత్మార్హమై యుండ, మఱియొకపని యేల ఽ మరుగ వలయు
నతనినామమె జిహ్వ ఽ కర్హమై యుండంగఁ, గాఱుకూఁతల నేల ఽ కఱవ వలయు

తే. నతనిమంగళచరితగు ఽ ణామృతంబె, క్రోలుచును బ్రొద్దుపుచ్చుట ఽ గుణమె గనుక
జనుల కెల్లను మే లిది ఽ సత్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 18

సీ. సర్వజ్ఞుఁ డై సర్వ ఽ శక్తిసంపన్నుఁ డై, సత్యసంకల్పుఁ డై ఽ సర్వశేషి
యైనసర్వేశ్వరుం ఽ డమితజన్మము లెత్తి, యొక్కాత్మ నైనను ఽ జక్కపఱుప
శక్తుండు గాక వి ఽ చారింప శేషుఁ డా, హారితోడఁ బంతము ఽ నాడి వచ్చి
రామానుజాచార్య ఽ భూమిక ధరియించి, జ్ఞానాంజనంబున ఽ మానవులకుఁ

తే. జూపె నచ్యుతపదదాస్య ఽ సులభధనము, నిట్టికలిమిచ్చుసద్గురుం ఽ డెందుఁ గలఁడు
ఇతనియంఘ్రు లుపాయ ము ఽ పేయ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

సీ. సకలపాతకములు ఽ సలుపువారైనఁ గి, రాతాదిదుష్కుల ఽ జాతు లయిన
వర్ణాశ్రమవిరుద్ధ ఽ బహువిధదారుణ, వృత్తుల బ్రదుకును ఽ న్మత్తులైన
భూమి రామానుజ ఽ మునిపాదపద్మము, లాశ్రయించిననాఁడె ఽ యఖిలలోక
పూజ్యులై శ్రీసఖ ఽ పుణ్యవిమానాయ, మానమనస్కులై ఽ మనుదు రెచట

తే. వారిపూర్వాన్వయక్రియా ఽ వర్తనములె, యస్మదార్యుల కర్హణీ ఽ యంబు లగును
వారె పో నిత్యసూరు లీ ఽ వసుధ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

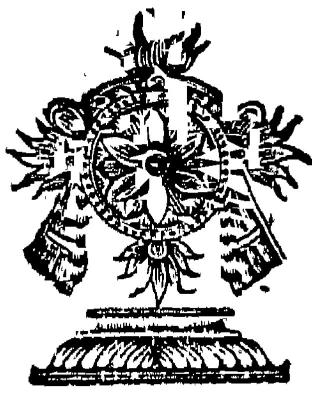
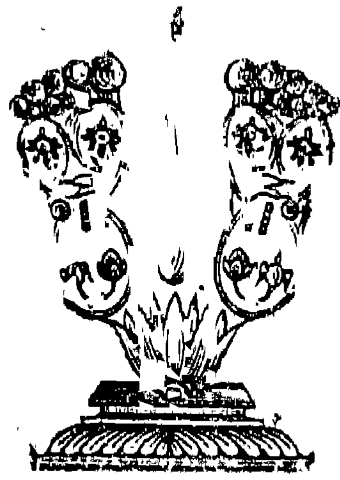
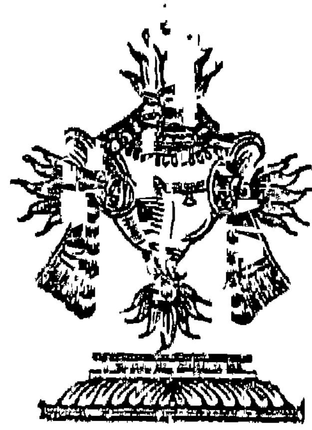
సీ. విద్యానదుల కెల్ల ఽ హృద్య మాజన్మాద్రి, జనిపథపథికవి ఽ శ్రమణశాఖి
యఖిలకుబుద్ధిమా ఽ యాశర్వరిని ద్రోల్గఁ, బంప నేర్చినబాల ఽ భాస్కరుండు
సతతామితామ్నాయ ఽ శాస్త్రపయోరాశి, వేలాసముల్లస ఽ ద్విమలవిధుఁడు
నీమణత్రయతూల ఽ భీషణపవనుండుఁ, బాపాటవీదావ ఽ పావకుండుఁ

తే. బరమధర్మము లన్నియు ఽ బహువిధముల, నవని నిలకొల్పఁ బూదూర ఽ నవతరించి
యున్నయతిపతి గతి మతి ఽ యుతుల కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

సీ. పరవాసుదేవుని ఽ పాదాంబుజచ్యుత, మకరందఝరములు ఽ మనుపుజనుల

సకలోపనిషదుక్తిజాలంబు లెల్లను, దమ్ము భజింపంగఁ దనరు చుండు
నేదోషములు లేక యెలమిఁ జెందుచు విన్న, వారిదోషంబులనడి యడంచుఁ
గథకేంద్రులతలంపుకల్పన లలరింపఁ, గల్పవృక్షసమృద్ధి గలిగియుండు
తే. యతిపతీద్ధప్రబంధంబు లాశ్రితులకుఁ, దాపములఁ బాపి సుఖములఁ దనుపుఁ గనుకఁ
దత్ప్రబంధార్థవేత్తలే ధన్యులనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 22
సీ. బహువిధసమయప్రభావనల ధరిత్రిఁ, గ్రోడింపఁ దలఁచిన కృష్ణు మొదటి
వ్యూహాభేదం బంత్య మొకవర్ణ మలరింప, విశ్వంబు రక్షింప వినయనియతి
వ్యంజితానుగ్రహవంతుఁ డై హరిసైన్య,నాథుండె యీయతినాథుఁ డయ్యెఁ
దద్వేత్రసారమే తత్త్రిదండం బయ్యెఁ, గాక యెట్లీశక్తి గలుగ నేర్చు
తే. నిమ్మహాత్మునివైభవం బెవ్వఁ డెఱుఁగు, శేషుఁడో సైన్యనాథుఁడో శ్రీసఖుండొ
సదయుఁ డై తోఁచె నిట్టుల సత్య మగుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
మత్తకోకిలవృత్తము. కేశవాంఘ్రిసరోజభాజన [illegible]ర్తిసారసుభాజనా
కేశవప్రియనందనా శుభకృత్యవైష్ణవచందనా
దేశికేంద్రశిఖామణీ శ్రుతిదివ్యపద్మనభోమణీ
దాశరథ్యనుకూలభాషణ ధర్మపద్ధతిపోషణా. 24
క. శ్రీరామానుజమునివర, కారుణిక మహాత్మ ఘోరకలిదోషహరా
చారుశ్రీభూతపురా,గారనిరంతరవిహార కల్యాణకరా. 25
మాలినీవృత్తము. సుకవినుతచరిత్రా శోభితస్వర్ణగాత్రా
వికసదమితవిద్యా వేదవిత్సూరిహృద్యా
ప్రకటితబుధషండా పాణిపద్మత్రిదండా
వికలితఖలకాండా శ్వేతమృత్స్నోర్ధ్వపుండ్రా. 26

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్త్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున శ్రీశఠకోపాదిగురుపారంపర్యక్రమంబునఁ జేతనులుహరికృపామృతంబు లభించుటయు శ్రీయతీంద్రునియందు గురుపదంబు విశ్రమించుటయు శ్రీరామానుజచరమవార్తాషట్కనిరూపణంబు సద్దేశికేంద్రునివిగ్రహవర్ణనంబు సద్గురుశిఖామణిప్రభావచరిత్రసంగ్రహంబును రామానుజాచార్యావతారప్రకాశనంబును శ్రీభూతపురీమాహాత్మ్యంబును మఱియు సద్గురునియవతారప్రయోజనకథనంబును దదీయసేవకాతిశయద్యోతనంబును వెండియుఁ దత్ప్రభావతద్గ్రంథాధిక్యాదిప్రవచనంబు నన్నది ప్రథమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

ద్వితీయోల్లాసము.

కాంతిమతీగర్భ
శ్రీకరశుక్తిప్రభూత స్తితమౌక్తికసు
శ్లోకశ్లాఘితశుభగుణ
శ్రీకరిగిరివరదనిత్య జీవనదానా. 1

వ. అవధరింపుము.

సీ. జననాదిసకలశై శవచేష్టితంబుల, నాభూతనగరిలో నాచరించి 2
సత్యవ్రతక్షేత్ర సౌభాగ్య మితఁ డనఁ, గాంచీపురముఁ గాంచి ఘనత మించి
వర్ణాశ్రమోచిత వైదికాచారము, లవిలంఘ్యహరిశాస నాత్మకములఁ
బఱపుచు నయ్యాద వప్రకాశునికడఁ, బూర్వమీమాంసనై పుణ మెలర్ప
తే. నధికరించుచుఁ గరిగిరి హరికి నిత్య, మభిషదామృత మర్పించు నార్యమణిని
దలఁచువారె కృతార్థులు ధరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తిరుమంజనఘటంబు దివ్యమాల్యముఁ జుట్టి, శిరమున నమరిక చెంద నునిచి
చామరంబులు వీవ సకలవాద్యధ్వనుల్, నృత్తగీతరవంబు నింగి నెఱయ
స్తోత్రరాజం బర్థ శుద్ధి గాఁ జదువుచుఁ, దదనుభవప్రీతి దనర వచ్చు
ధన్యునిఁ గని యాము దల్వనివ న్నని, యాళవందారు తా మాన తిచ్చి
తే. ప్రపదన మొనర్చె వరదాంఘ్రి పద్మమందు, దానిచేతను దర్శన స్థాపనాధ్యుఁ
డయ్యె నితఁ డనిచెప్పుదు రార్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వరదుని వీడ్కొని తరలి యామునముని, శ్రీరంగమునకు వేంచేసె నంత
నలయిలయాళ్వారు లాయాదవ ప్రకా,శకునింట శాస్త్రంబుఁ జదువు చుండఁ
జోళభూపాలకు సుత నొక బ్రహ్మరా,క్షసుఁ డూని బాధింపఁ గా నెఱింగి

యీరాజు యాదవసూరి కెఱింగింప, నతఁ డింతపని యిది యనుచుఁ బల్కె
తే. రాజసుతఁ బూనిన బ్రహ్మరాక్షసునకు, విడిచి పొమ్మని యీ నేను నుడివితి నని
పల్కు మని యొక్క శిష్యునిఁ బనిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అతఁడు పంచినశిష్యుఁ డరిగి రాచూలినిఁ, గదిసిన బ్రహ్మరాక్షసునిఁ జూచి
వరమంత్రవిద్యావప్రకాశకులు ని, న్విడిచి పొమ్మని రని నుడివె నంత
నీదేశ ముడిగి మఱే దేశమున కైన, నిన్నుఁ బొమ్మనె నని నీవు చెప్పు
మని యతఁ డన విని యతనియంతేవాసి, బాపనరాకాసి పలుకు లన్ని
తే. గురుని కెఱిఁగింప నతఁ డల్లి కోరి వచ్చి, మంత్రజపజాతగర్వంబు మదిని బెనఁగ
బ్రహ్మరక్షోవరున కిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 6
సీ. బ్రహ్మరాక్షసముఖబహువిధగ్రహములు, నాపేరు వినిపింప నలిగి చనును
అట్టినన్నెఱుఁగక యాజ్ఞ మీఱిననిన్ను, మంత్రబలంబున మసి యొనర్తు
ననుచు యాదవసూరి యల్గి పల్కిన బ్రహ్మ, రాక్షసావిష్ట యారాజపుత్రి
యొకకాలు ముడిచి వేఱొక కాలు చాఁచుక, ముందుండి తద్వాక్యములకు నలిగి
తే. పాదములు రెండు నతనికై సాఁచి, నీదుబింకము లేమియు నిగ్గవిచట
వలదు కష్టింపఁ జను మని పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వేయుఁ బల్కఁగ నేల విను మొక మాట నీ, మంత్రము లన్నియు మాకుఁ గలవు
నీయాజ్ఞ సలుపంగ నీ వెవ్వఁడవు మాకు, నీకంటె నధికుఁడ నిజము నేను
నీపూర్వవృత్తమే నీ వెఱుంగవు, మాజన్మ మెట్లు నీమదిఁ దోఁచు
నీతొలిజన్మంబు నీ కిట్టివిభవము, మాపూర్వవృత్తము మాకుఁ దెలియు
తే. ననుచుఁ బల్కెడి బ్రహ్మగ్రహాధిపతికి, నీవు నే నెవ్వరము ముందు నిజముగాను
దెలుపు మని పల్కె యాదవధీరుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సార మౌ కావేరితీరమం దొక యగ్ర, హారైకభోక్త నే నవనిసురుఁడు
సకలసాంగోపాంగసశిరస్కసరహస్య, వేదశాస్త్రాభ్యాసవిశదమతియు
నైననే నొక మహాయాగ మొనర్చుచు, నందంగ లోపము చెందు కతన
నిట్టిదుర్దశఁ జెంది యీరాచపట్టిని, బట్టి నాసుగతికై బాధపడుచు
తే. నుంటి నని బ్రహ్మరాక్షసుఁ డున్నయట్లు, తనదువృత్తాంతమంత యాదవుఁడు వినఁగ
జెప్పి యాతనిజన్మంబుఁ జెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 9
సీ. తిరుమలలో బ్రహ్మతిరునాళ్లు సేవింప, భూలోకవైకుంఠపురమునుండి
స్వాములు వేంచేసి సరస మామధురాంతకపుఁ జెర్వులో నవగాహనంబుఁ
గావించి పొదరింటఁ గమలామనోహరు, నర్చించి తచ్ఛేష మారగింప
నొకపుట్టలో దొడ్డయుడుమవై యున్న నీ, వావైష్ణవులకడ కరుగు దెంచి
తే. వారలంఘ్రులు గడిగిననీరు ద్రావి, తళిహాసాదంబుఁ దిని యిట్టిధరణిసురుఁడ
వైతి వని బ్రహ్మరాక్షసుఁ డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆబ్రహ్మరాక్షసుఁ డన్నమాటల విని, మగిడి యాదవుఁ డొక్క మాటఁ బల్కె
గాలత్రయజ్ఞాన ఘనుఁడవు గనుకను, నీదుముక్తికిఁ ద్రోవ నీవె తెల్పు
మని పల్క విని భూసు రాసురుఁ డిట్లనె, నిత్యసూరుల కెల్ల నేత యొకఁడు
నీకడఁ జదువుచు నిను డాసి యున్నవాఁ, డాతండె పో లక్ష్మణార్యుఁ డవని
తే. నతఁడుపొమ్మనఁ బోయెద ననుచుఁ బల్కె, యాదవప్రేరితుఁడులక్ష్మణార్యుఁడపుడు
బ్రహ్మరాత్రించరున కిట్లు పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నీవు గోరినయట్లు నేనె పొమ్మనియెద, వేగ నీరాచూలి విడిచి పొమ్మ
టని లక్ష్మణాచార్యు లాన తిచ్చిన విని, బ్రహ్మరాక్షసుఁ డిట్లు పలికె మరలి
శ్రీలక్ష్మణార్య నీ శ్రీపాదయుగము నా,తల నుంచితేఁ గాని తరల నిచట
నని పల్కినను విని యఖిలజగద్గురుం, డాలక్ష్మణాచార్యు లట్లొనర్చి
తే. తనదు శ్రీపాద రేణు వా తరుణినుదుట, రక్షఁ బెట్టిన నా బ్రహ్మరాక్షసుండు
గాసి నెడఁబాసి మోక్షముఁ గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. యాదవునకు లక్ష్మణార్యుం డొకప్పుడ, భ్యంజన మార్ప నయ్యాదవుండు
తస్యయథేత్యాద్యుదార శ్రుతికి వాన,రాసనాక్షుఁడు హరి యర్థ మనినఁ
దనవేఁడియశ్రు లాతని తొడఁబడ నుల్కఁ, పడి వాఁడ దే మన్నఁ బలికె నిట్లు
శ్రుతి కపార్థమును వచించుట ననఁ బర,మార్థ మే దనఁ జెప్పె నతఁ డతనికి
తే. జలము గ్రోలుటచేఁ గపి సవిత యతని,వలన వికసించునె త్తమ్మివంటికనులు
కలవు హరి కన యాదవుఁ డలిగె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. లక్ష్మణమునిదివ్య లక్షణంబులఁ జూచి, యితఁ డస్మదీప్సిత మతవిరోధి
కాఁ గలఁ డీతనిఁ గని కననట్లు గా, మా పెద నని తన మదిని దలఁచి
గంగాదితీర్థావ గాహనచ్ఛలమున, యాదవుఁ డాలక్ష్మణార్యుతోడ
గోవిందమిశ్రులు కూడ నేతేరఁగా, శిష్యులతోఁ గూడఁ జెంది నడచి
తే. దూరతరఘోరకాంతార దుష్టజంతు,బాధవదసాధుభూమి నిశీథమందు
విడిచి లక్ష్మణమునులను వెడలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. విమతిదుర్మంత్రంబు విని యిలయాత్త్వారి, కెఱిఁగించి గోవిందుఁ డరిగె వారిఁ
గూడి లక్ష్మణముని గురునిద్ర విడనాటి,కరిగిరివరదునిఁ గడుఁ దలంపఁ
గను మోహ్యాలశరచాప కరవృద్ధనన చర,ద్వంద్వ మద్వంద్వ మాతనికిఁ దోఁచి
చెంచువారము మేము చిఱుతఁడ వీ విందు, నీరాత్రి నుండుట కేమికత మ
తే. టనుచువారిర్వురడుగ నయ్యార్యవరుఁడు,తానువచ్చినక్రమము నా దంపతులకుఁ
జెప్పె నని విందు మాక్యులు చెప్ప ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. వేఁటవేడుకఁ జెంది విహరించు చుండుమే, మర్ధరాత్రమునఁ గా ఱడవి నిచట
ని న్నొక్కరునిఁ జూచి మన్నింప వచ్చితి, మన్న నీ కేమిష్ట మడుగు మనినఁ
గరిగిరివరదుని చరణారవిందముల్, గనుఁగొన వేడుక గలదు మాకు

నన్న మాతోడ ర । మ్మన్న లక్ష్మణముని, యరుణోదయపువేళ । నప్పురాణ
తే. దంపతులతోడ నేతెంచి । ధన్యజనుల, కాటప ట్టైనకాంచిని । నమరఁ గాంచి
యప్పురం బెద్ది యని మది । నెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. కాంచీపురం బిది । కరిగిరి యదె యిందుఁ, బుణ్యకోటివిమాన । భూరిశిఖర
తతి యది యని చూపి । తఱుచుకాఱడవుల, దాఁటి వచ్చినకతఁ । దనరె శ్రమము
దగఁ గొన్న యీవృద్ధ । దంపతులకు శుద్ధ,జలము దెచ్చిమ్మి యీ । నగరి సేఁగి
యనుచు నాదంపతు । లన లక్ష్మణార్యుండు, శాలకూపమునుండి । జలముఁ దెచ్చి
తే. వారి నచ్చటఁ గానక । వగచి పిలిచి,నంతఁ దెలతెలవాఱిన । నన్ని తెలిసి
వారిఁ దలఁచుచు నింటికి । వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. తల్లిని గని మ్రొక్కి । తనగతాగతసర్వ,వృత్తాంత మెఱిఁగింప । విని జననియు
వరదుఁడు దేవితో । వనచరద్వంద్వ మై, కనిపించి యానిన్నుఁ । గాంచిఁ జేర్చి
పానీయ మర్థించె । భక్తితో నీవును, శాలకూపమునుండి । జలకలశముఁ
దెచ్చి సమర్పింపు । దినదిన మనినను, జననిని యోగంబు । సల్పు చుండి
తే. లక్ష్మణార్యుండు లోకవి । లక్షణాత్మ,కలితశుభహారిదివ్యవి । గ్రహము గనుక
సర్వలోకైకగురుఁ డిది । సత్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. యామునగురుఁ డిల । యాత్ర్వారిఁ గన్గొనఁ, జాల నిరీక్షించి । శాంతిఁ బొందె
నంత లక్ష్మణముని । యతిరయంబున వచ్చి, రంగస్థలోద్యాన । రంగమందు
యామునచరమది । వ్యాకృతిఁ గనుఁగొని, వలగొని యార్తితో । వగచి ప్రణతు
లాచరించుచుఁ దత్క । రాకుంచితాంగుళీ, త్రితయంబుఁ జూచి సం । దియముఁ జెంది
తే. యిమ్మహాత్ముని కీకొఱం । తేమి యనిన, నచటివా రిది తెలియ ! రె । మనిన లక్ష్మ
ణార్యుఁ డందఱు విన నిట్టు । లనియె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. బ్రహ్మసూత్రమునకు । భాష్యంబు రచియించి, దెసలఁ జాటించెద । ధీరు లలర
వ్యాసపరాశర । వరనామధేయులఁ, జేసెద నిరువుర । సిరులు మెఱయఁ
గురుశాస్త్రశేషుని । తిరునామ మొక్కరి, కొనరించి పిలిపింతు । నూర్జితముగ
ననుచు లక్ష్మణముని । యానతి యిచ్చిన,యొక్కొక్కవార్త కొక్కొక్క వ్రేలు
తే. సాఁచి యొప్పెయి యుండ । సకలజనులు, కనిరి యామునచరమవి । గ్రహ మచట న
టనుచుఁ బెద్దలు చెప్పఁగా । వినుదు మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర
సీ. ఆళవందారితో । నమిత్రాననైన సం,భాషింపఁ గలిగినఁ । బరమునిలయ
పర్యంతశోపాన । పంక్తిఁ దిర్పింతును, రంగేశుఁ డవేద్య । భంగపఱచె
నాన్యత్ర హీత మహా । మందిరంబై నఁ, గంరవాత్రాఁ । నపహారంబు
నాప్రవ । ప్రారం, సవింప నొల్ల కేకరి క్త పమచు
తే. లక్ష్మణా [illegible]

పద్మసేవధిఁ గాంచెను భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తిరుమానపుసేవఁ దీర్చినపిమ్మటఁ, దిరుచుట్టుమాలెలో దేవితోడఁ
గరిగిరివరదుఁడు ఘనరాజసం బొప్పఁ, బ్రక్రమంబులు మూఁడుపఱపు చుండఁ
దిరుకచ్చినంబి చామరసేవ సేయుచు, నతనితోఁ దగుముచ్చ టాడు ననుచు
విని యమ్మహాత్మునిఁ గని లక్ష్మణార్యుండు, భక్తి నగ్గురునితోఁ బలికె నిట్లు
తే. దలఁచి యుండితిఁ గొన్ని యర్థములు మదిని, వాని ప్రత్యుత్తరము లెల్ల వరదునడిగి
తెలిసి మా కాన తిమ్మని పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 22
సీ. పరతత్త్వ మే నట్లుపాయంబు న్యాసంబు, దర్శనమట్లు భేదంబు నిజము
ఆమహాపూర్ణుఁడే యాశ్రయణీయుండు, దేహాంతమందు నీదేహులకును
మోక్ష మంత్యస్మృతి మోక్షణం బీయాలు, ప్రత్యుత్తరములు నీప్రశ్నములకు
హస్తిగిరీశుఁ డిట్లాన తిచ్చెను గాన, నీ కెఱిఁగించితి నిజము గాన
తే. టనుచుఁ దిరుకచ్చినంబి రామానుజార్య, వర్యునకుఁ దెలియఁ బలికినవార్త లన్ని
తెలిసి యున్నమహాత్ములఁ దలఁతు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కలలోనఁ గన్పడుకరిగిరీశునియాజ్ఞ, నెదు రేఁగు దెంచుని జేష్టగురుని
నెదు రేఁగు దెంచుశుభేష్టతీర్థము భంగి, మధురాంతకతటాకమహితసేతు
బంధంబుపైఁ గాంచి ప్రక్రమ మొనరించి, చాఁగిలి మ్రొక్కి లక్ష్మణగురుండు
శిష్యునిఁ గా వీనిఁ జేకొను మనిన న, ప్పెరియనంబియుఁ గడుఁ బ్రీతిఁ జెంది
తే. బాగు దగ దని లక్ష్మణాచార్యులకును, బంచసంస్కారములు నర్థపంచకాది
పరమహితములుఁ గృప చేసి పనిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఒకపుట్టుమూఁగబాలకుఁ డష్టవార్షికుఁ, డగపడకయుఁ గాంచి నబ్ద మొకటి
గడచినపిదపఁ గన్పడి యెల్లవారికిఁ, బల్కెను జవి గుల్కుపల్కు లిట్లు
క్షీరాబ్ధినాథుని సేవించితిని బోయి, యతనితో శేషుఁ డిట్లనఁగ వింటి
నవనిఁ బుట్టుకఁ జెంది యఖిలాత్మలను దీర్చి, నీపనుల కొనర్తు నిక్క మనుచు
తే. శేషుఁ డీయిలయాళ్వారివేష మంది, యఖిలచేతనులను బ్రోవ నవతరించె
ననుచు నబ్బాలుఁ డని స్వేచ్ఛ నరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మఱియొకనాఁడు లక్ష్మణముని తనకుఁ దై, లాభ్యంజన మొనర్ప నర్హుఁ డైన
యొకబ్రహ్మచారి నింటికిఁ బిలిపించిన, నతఁడు క్షుధార్తుఁ డై యన్న మడుగఁ
దనదేవిఁ బిలిచి యాతని కన్న మిడు మన్న, నద్దేవి లే దన్న మనుచుఁ బలికి
జలసంగ్రహార్థంబు చనినంతఁ బర్యుషి, తాన్న మున్నది చూచి యవ్వటునకుఁ
తే. జాలినంతన్న మొసఁగిలక్ష్మణగురుండు, కలుషములకెల్లఁ గాంత లాకరములనుచుఁ
దెలిసి యద్దేవి విడనాడఁ దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సదనంబులో నిజసతిఁ గాంచి లక్ష్మణా, చార్యుండు పలికె నాసాధ్వి కిట్లు
వెదకి తప్పులు మూఁడువిడిచెద నిన్నని, మునుపు చెప్పితిని నామూఁడు వినుమి

యామునాచార్యపత్ని ఘటాంబులవంబులు, గాలిచేఁ జెదరి నీటఘటముఁ జెంద
నలిగి నీవు దురుక్తులన రాని వన్నియుఁ, బలికిన నాసాధ్వి పతికిఁ దెల్ప
తే. నమ్మహాత్ముండు నీదుర్నయంబుకతన, దేవితోఁ గూడి మఱియొక దేశ మొందెఁ
ద ప్పి దొక్కటి నీకని చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మఱియుఁ గాంచీపూర్ణమాన్యుని సాపడఁ, జెప్పిన వేగ విచ్చేయ కున్న
నమ్మహాత్ముఁడు వచ్చినప్పుడె యతనికి, సాపడఁ బెట్టుమీ బాగు మాని
యని యొక త్రోవ నే నాతనిఁ బిల్వఁ బో, యినను వేఱొక త్రోవ నిచటఁ జేరి
యాతఁడు సాపడి యరుగఁ దదుచ్ఛిష్ట,భాజనం బొకచోటఁ బరిహరించి
తే. నాయభీష్టముఁ దెలియక నయముఁ దొలఁగి, కట్టుపుట్టముతో మున్గుకతన నీకుఁ
దప్పు రెండవ దిది యని చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.28
సీ. అభ్యంజనము సల్ప నాహూతుఁ డై నయి, బ్రహ్మచారికి క్షుధాబాధితునకుఁ
బర్యుషితాన్నంబు బహుళంబు గా నుండఁ, బట్టెఁడన్నము నీవు పెట్ట లేక
లే ద నంటివి గన్క లేమ మూఁడన దిది, తప్పు నీ కాయెను దగినయట్టు
లర్థ మిచ్చెద నీకు యావదాయుష్యము, పుట్టింట నుండుమీ పొలుపుఁ జెంది
తే. యనుచుఁ బనిచెను బుట్టింటి కాత్మసతిని, లక్ష్మణార్యుండు సర్వాత్మరక్షకుండు
విహితవిషయము నీరీతి విడిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సర్వజ్ఞుఁ డై నలక్ష్మణముని సర్వదో,షాల్బణసంసార ముడిగి యరిగి
దేవదేవునిఁ బెరుందేవితాయారుతోఁ, గరిగిరి నెలకొన్న వరదుఁ గాంచి
తద్దత్తదివ్యత్రిదండకాషాయవ,స్త్రములు ధరించి శాస్త్రక్రమంబు
సల్పి సర్వం మయా సన్న్యస్త మని పల్కి, యావరదుని చరణాబ్జములకు
తే. భక్తిఁ బ్రణమిల్లి యితరవిరక్తిఁ జెంది, సర్వదేశదశాకాలసర్వశేష
తార్హకృత్యము లొనరించె నచట ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. యామునార్యునికాల మయినపిమ్మట నిట, దర్శనస్థాపనదక్షుఁ డెవఁడు
కలుగును మన కని కలదేశికేంద్రులు, రంగమందిరసభారంగమందు
మంత్ర మొనర్చి లక్ష్మణముని మనలకు, దర్శనస్థాపనదక్షుఁ డనుచుఁ
దెలిసి యాతనిఁ బిల్వఁ దిరువరంగప్పెరు,మాళరయరు చని మధురదివ్య
తే. గీతమున వరదరాజును బ్రీతుఁ జేసి, యతని నర్థించి తెచ్చును యతినృపతిని
ననుచుఁ బంచిరి తిరువరంగార్యు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తిరువరంగగురుండు దేశికప్రార్థనఁ, గాంచీపురముఁ జెంది కరిగిరీశు
ఘనలతావేష్టితకల్పతరూపము, దేవీసమాశ్లిష్టదివ్యదేహు
వరదునిఁ గని మ్రొక్కి వరనృత్తగీతవా,ద్యములమెప్పింప నాహరియు మెచ్చి
యిల్లాలిఁ దక్క నీ కేమి వేఁడిన నిత్తు, నన నిలయాజ్ఞాపరి నడుగ నొందట
తే. నాలులక్ష్మణమునిదక్క నడుగుమనక, యిప్పుడనృతంబుఁబల్క మాకెల్లు చెల్లు

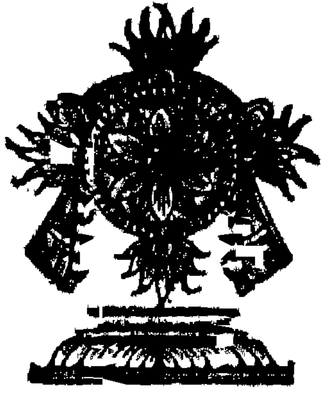
నని యొసంగెను లక్ష్మణమునుల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

శా. సారాచారవిహార సూరిపరిషత్సత్యవ్రతక్షేత్రసం
చారా భూరిశివంకరస్వగుణవిస్తారా శుభాకార గం
భీరారంభవచోవిజృంభణజితాభేదాదిదుర్వార సం
సారారణ్యకుఠార దాసజనరక్షాదీక్ష రామానుజా. 33

క. కరిగిరివరదామరతరు,పరిచరణసమేధమానభాసురవిద్యా
భరణా కరుణాపాంగ,స్ఫురణా శరణాగతేష్టపూరణకరణా. 34

మాలినీవృత్తము. విమలకమలనేత్రా విశ్రుతస్తోత్రపాత్రా
శమితకుమతివాదా శర్మసంపూర్ణవేదా
స్థిమితసుగుణజాలా దీప్తకాషాయచేలా
శ్రమహరనిజలీలా సంయమిక్షోణిపాలా. 35

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైనయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున సత్యవ్రతక్షేత్రంబునకు లక్ష్మణార్యుండు విచ్చేయుటయు యాదవసూరికడఁ బూర్వమీమాంసాధ్యయనంబు సల్పుటయు వరదునకుఁ దిరుమంజనఘటంబు సమర్పించుటయు యామునాచార్యప్రపత్తియు బ్రహ్మరాక్షసమోక్షప్రదానంబును గప్యాసపదంబునకుఁ దత్త్వార్థంబుఁ జెప్పుటయు యాదవుండు లక్ష్మణాచార్యుని వింధ్యారణ్యంబున విడిచి చనుటయు వరదుండు దేవీసమేతుండై వనచరమిథునరూపంబునం దోఁచి లక్ష్మణార్యునిఁ గాంచీపురిఁ జెందించి పానీయం బర్థించుటయు నతండు జననీనియోగంబున వరదునకుఁ దిరుమంజనకలశం బర్పించుటయును నామీఁద రంగస్థలోపవనంబున యామునచరమవిగ్రహంబు సేవించి తదీయాకుంచితాంగుళిత్రయమోచనం బొనరించి మరలి వరదునిసాన్నిధ్యంబుఁ జెందుటయు షడ్వార్థోపపాదనంబును మహాపూర్ణార్యసమాశ్రయణంబును లక్ష్మణముని శేషాంశసంభూతుం డని పుట్టుమూఁగ యగుబాలకుం డుపన్యసించుటయు లక్ష్మణాచార్యుండు విహితవిషయపరిత్యాగంబుఁ జేసి సన్న్యసించుటయు వరదుండు తిరువరంగగురునకు రామానుజార్యు నర్పించుటయు నిట్టిసంప్రదాయంబులు గలద్వితీయోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

తృతీయోల్లాసము.

శ్రీమద్రంగపురీవర
ధామ గురుస్తోత్రపాత్ర ధన్యచరిత్రా
రామానుజమునిపుంగవ
సామజవరదాంతరంగ సచివ శుభాంగా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. కరిగిరివరదుని కరుణ లభించిన, రామానుజాచార్యుని రంగపతికిఁ
దెచ్చి సమర్పించి తిరువరంగప్పెరు, మాళరయరు తన మనికిపట్టుఁ
జెందినమీఁదట శిష్యులీయతిపతి, కైరి డెబ్బదినల్వు రమలమతులు
కూరేశముఖ్యులీ గురునితో రంగేశు, కైంకర్య మనువొద్ద కలిమిఁ జెంది
తే. దినము శ్రీరంగమందున దివ్యగోష్ఠి, నల్పు చున్నట్టియతికుల సార్వభౌముఁ
డతులకులదైవతము మన కనిశ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అష్టాదశావృత్తు లాతిరుక్కోట్టియ్యూరి, నంబిగారింటికి నాయ మలరఁ
దిరిగి యతీంద్రుఁడు దేశికగురుకృప, మంత్రరాజముఁ జరమంబుఁ బడసి
మంత్రదౌర్లభ్యమన్న ద్విభాత్మల ఘోర, దురవస్థలఁ దొలంగఁ దోఁయఁ దలఁచి
గురునాజ్ఞ మీఱి యందఱు విన మంత్రముఁ, జాట నాలించి యాచార్యపురుషు
తే. లయిరి డెబ్బదినాల్గుసింహాసనాధి, పతులు మంత్రప్రవర్తనపరులు వారె
యనుచుఁ బెద్దలు చెప్పఁగా వినుదు మనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. యతిపతిఁ బిలిపించి యాతిరుక్కోట్టియ్యూరి, నంబి యిట్లాయతినాథు నడిగె
గురునాజ్ఞ మీఱిన కుమతి కేగతి యన్న, నరకమే యని యతినాథుఁ డనియె
నతిగుహ్యమీమంత్ర మన్యుల కెవరికిఁ, జెప్పరా దని నీకుఁ జెప్పినపుడె

య ట్లాచరించెద | నని పోయి మంత్రముఁ, గొల్లఁబెట్టితి విది | ఘోరనరక
తే. హేతువని తెలిసి యుండియు | నేల యిట్లు,సాహసముఁ జేసితివి నీవు | సత్త్వనిధివి
దెల్పు మన నది యతిపతి | దెలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.
సీ. సర్వజ్ఞ నీయాజ్ఞ | సలుపనికతన వీ,నికి నొక్కరునికిఁ బో | నిరయబాధ
భవదుపదిష్ట మా | పరమమంత్రము విన్న, వారు వారిని జెందు | వారివారు
ముక్తులై వైకుంఠ | మున సుఖించెద రిదె, తగు ననునామహా | దార్యనిధిని
నెంబెరుమానారె | యిందు ర మ్మని పిల్చి, యానంబి కౌఁగిట | నప్పళించి
తే. సద్గురుండవు నీవె పో | జనుల కెల్ల, మాకొలంతలు దీఱె నీ | మహిమకతన
ననుచుఁ బల్కెను యతిపతి | కప్పు డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.
సీ. ఆనంబిగురుకృప | యతిపతి యెంబెరు,మానారుసంజ్ఞ ని | మ్మహి లభించి
తిరిగి రంగేశు నీ | పురిఁ జెంది యతనికిఁ,గొన్ని కైంకర్యముల్ | కుదురుపఱచి
శ్రీశైలపూర్ణుల | సేవింప మది నెంచి, శ్రీపురిఁ జెందివ | సించె నంత
శేషస్వరూప మై | శేషాద్రి గనిపింప, నిది ద్రొక్కి నడవ రా | దెవరి కైన
తే. ననుచు లక్ష్మణముని దల్చి | యచటినుండి,నంతఁ దిరుమలనంబి గా | రదె యెఱింగి
మెచ్చి యతిపతిఁ గనుఁగొన | వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.
సీ. గరిమతో వచ్చిన | తిరుమలనంబిని, గని ప్రదక్షిణము దీ | ర్ఘప్రణామ
మాచరించినలక్ష్మ | ణాచార్యుఁ గరుణించి, శ్రీరంగవాసుల | సేమ మడిగి
వచ్చినపనిఁ జెప్ప | వలె నన్నఁ దిరుమల,నంబితో రామాయ | ణంబుఁ జదువ
నరుగుదెంచితి నని | యతిపతి పల్క నా,నంబి నీయిష్టం బొన | ర్తు ననుచుఁ
తే. బలికి వెడలెను వేంకట | భర్తకడకు, మరలి లక్ష్మణముని తన | మనికిపట్టుఁ
జెందె నని యస్మదార్యులు | చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.
సీ. తిరుమలనంబిగా | రరుణోదయపువేళ, స్వామిపుష్కరిణిలో | జలక మార్చి
యాకాశగంగామృ | తాపూర్ణకలశము, నంజనాద్రిశుతి | ర్మంజనార్థ
మర్పించి తత్ప్రభా | తార్చన మొనరించి, వచ్చి వృషాద్రి యు | పత్యకోర్వి
నొక్కతింత్రిణీక్రింద | నుండునద్గురునకుఁ, దనర రామాయణా | ర్థము వచించి
తే. తిరిగి వచ్చుచు నుండె న | గ్గురువరుండు, నట్లు వత్సరమునకు రా | మాయణార్థ
మంత దెలిపెను యతిపతి | కచట ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.9
సీ. శేషాద్రివాసులు | శేషమూర్తిని యతి,పతిఁ గని వినతులై | పలికి రిట్లు
రంగదాసుఁడు ముందు | రచియించి మాల్యము, లీవేంకటేశుని | కియ్యఁ గోరి
వచ్చువేళ సమర్త | వనిత లవస్త్రలై, జలములఁ గ్రీడలు | సలుపఁ జూచి
స్ఖలనముఁ జెంది ల | జ్జాసక్తచిత్తుఁడై, చని సచేలావగా | హన మొనర్చి
తే. మరలి రచియించి పుష్పదా | మములఁ దెచ్చి, వేంకటేశుని కర్పించి | విమలభక్తి
పారవశ్యము గనె నని | పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.

సీ. ఆరంగదాసుని § కంజనాద్రీశుఁ డి, ట్లనె నీవు సుఖశాంతి § నైనకతన
భువిఁ జక్రవర్తి వై § పుట్టి సుఖింపుమి, నిన్నుఁ బ్రోచెద శత్రు § నికృతివలన
నని పల్క నాతండు § చని తొండమాన్ చక్ర,వర్తి యై పుట్టెను § వసుధ నంత
బలవద్విరోధులు § పల్వు రొకప్పుడు, బాధింప నాచక్ర § వర్తి వచ్చి
తే. వేంకటేశునిఁ గని మ్రొక్కి § వినుతి సల్ప, శంఖచక్రము లిచ్చె నా § శార్ఙ్గినృపతి
కనుచుఁ బల్కిరి యతిపతి § కార్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోదమలర.
సీ. నాఁటనుండి వృషాద్రి § నాథుఁడు భక్తవా,త్సల్యముఁ గనిపింప § శంఖచక్ర
ముల మరలి కరాబ్జ § ముల ధరింపనికత,నురమున సిరి దొల్గి § యుండుకతన
వేంకటాద్రీశుని § వీరభద్రుం డని, శైవు లర్చింతురు § సతత మిచట
వారిని వారింప § వలె నని పల్కిన,యతిపతి వారి ని § ట్లడిగె మరల
తే. వేంకటేశుని సిరికొమ్మ § విడువ నేమి,హేతు వని పల్క యతిపతి § కిట్లు వారు
చిరకథాంతర మొక్కటిఁ § జెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. మునులపంపున భృగు § ముని వచ్చి కటివేల్పు,నుగముఁ దన్నిన నాఁడు § సిరిదొలంగి
పురుషోత్తముం డని § పొందితి నీతని, నీమాన్య మేమి నే § నెఱుఁగ నైతి
నని కనిపింపక § యరిగిన హరియును, జయ్యన నీపద్మ § సరసికడను
దప మొనరించెను § దైవమానంబునఁ, బదివేలయబ్దముల్ § పరమనియతి
తే. నంతనీపద్మసరసి నొ § కబ్జమందు, లక్ష్మి గనిపించె శ్రీవత్స § లాంఛితునకు
ననుచుఁ బలికిరి యతిపతి § కార్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. విప్రాంఘ్రిహతిఁబోలె § వెలసిన శ్రీవత్స,చిహ్న మిప్పటికిని § జెంది యుండె
నైన నీతనిసక § లావయవోజ్జ్వల్య,సౌందర్యసౌగంధ్య § సౌకుమార్య
నిత్యయౌవనముఖ్య § నిర్మలాసంఖ్యేయ,కల్యాణగుణముల § కలిమిఁ జేసి
యాచిన్నె వన్నెగా § నగపడెఁ గనుక నే, నితనిఁ జెందెద నని § నిశ్చయించి
తే. మగనికౌఁగిట నలమేలు § మంగ చెంది, పలికె ని ట్లని భర్తకుఁ § బ్రణయ మలర
ననుచుఁ బలికిరి యతిపతి § కార్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. ఈశ్రీశుకాశ్రమ § మీపద్మకాసార, మీస్వర్ణముఖరి ని § ట్టీవనాళి
విడువ లే నది గాన § వినుము నీతోఁ గూడి, యెప్రొద్దు విహరింతు § నిచట ననిన
నందు కొడంబడి § యలమేలుమంగతో, నతఁడు సుఖించుచు § నచటనుండి
వేఁటకై వచ్చి § విహరించి యలసి యీ,యజ్ఞవరాహుని § యండ నుంటఁ
తే. గాన యతనికి సిరి మెట్లు § గలుగఁ జేర్చు, నీవు దలఁచిన నవి యున్న § నిగ్గు ననిన
సమ్మతించెను యతికుల § స్వామి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర. 15
సీ. యతిపతి తిరుమల § కరిగి యాశ్రీశుని,పనులయడ్డంకులఁ § బాపఁ దలఁచి
ముందు మొప్పమెత్తలు § పొదిగిన మోఁకాళ్ల,నడచి యాఱుద్రులఁ § గడచి యొంక
వినుతతరుచ్ఛాయ § విశ్రమించినయెడ, నొకబ్రహ్మచారి బా § లకుఁడు వచ్చి

సహకారఫలశీత జలముల నర్పింప, నెవరిశిష్యుఁడవు ని న్నెఱుఁగఁ బలుకు
తే. మన్న మద్దేశికుం డనంతార్యుఁ డతని, తనయ యిది యని చెప్పినఁ దథ్యమనుచు
జలఫలంబులు గొనియె నాసక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తిరుమలనంబియుఁ దీర్థప్రసాదముల్, దెచ్చి యతీంద్రుని కిచ్చె నంత
నచ్చట బాలకుం డగపడఁడాయెనా, యీప్రసాదంబు మా కిచటి కనుప
నని పల్కు యతిపతి కగ్గురుఁ డిట్లనె, వీథులు నాలుగు వెదకి చూడ
నాకన్న బాలుఁడు లేకపోయినకత, నీప్రసాదంబు నీ కిచటి కేను
తే. దెచ్చితిని దీనిఁ గైకొమ్ము దేశికేంద్ర, యనిన యతిపతి యది కొని యారగింప
శేష మాశ్రితు లెల్ల భుజించి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 17
సీ. శేషాద్రిపతియాజ్ఞఁ జెంది కాల్నడ నేఁగె, నచటనుండి యతీంద్రుఁ డతనికడకు
నాయతీశ్వరునిచే ననుభూతసార మూ, ఫల మొకవృక్షమై పరిఢవిల్లె
గురుభుక్తశేషంబుఁ గొన వలె నని పండు, టాకులు గొనిపోదు రార్యు లచట
నర్చావతార మై యచట యతీశ్వరుఁ, డెల్లవారికిఁ దోఁచు నిపటికైన
తే. నంత యతిపతి చని యంజనాద్రినాథుఁ, గాంచి వలగొని మ్రొక్కి నుతించి మించి
యచటి శైవుల నిట్లని యడిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శైవులు మీర లస్మత్స్వామి నీవేంక, టేశుని బూజింప హేతు వేమి
యనిన నాశివభక్తు లార్తియ దైవత, మితఁ డని యర్చింతు మిచట ననిన
శివవిష్ణుచిహ్నముల్ చేయించి యిరువుర, మీరాత్రి యుంచెద మితని యెదుటఁ
దలుపులగడియలఁ దగిలించి బైటను, బీగముద్రలు సల్పి బింక మలర
తే. నాయుధంబులు చేకొని యాప్రభాత, మొకరిపై నొండ్లు కావలి యుండ మిచట
నని యతీంద్రుఁడు మఱియు నిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అరుణోదయపువేళ నర్హక్రియలు దీర్చి, మనముద్ర లన్నియు మరలి చూచి
తలుపులఁ దెఱచి లోపలి కేఁగి చూచినఁ, గరముల శంఖచక్రము లితనికి
నుండెనా హరి గన్కఁ జండించెదను మిమ్ముఁ, గాళహస్తీశుని గడపదనుకఁ
గాక శివాంకముల్ గరములఁ దాల్చెనా, శివుఁ డని మమ్మట్ల సేయఁ దగును
తే. జంద్రగిరిదన్క నని యతిచక్రవర్తి, శపథ మీరీతి సల్పెను శైవతతికి
సమ్మతించిరి యది విని శైవు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 20
సీ. వేంకటేశునియగ్రవేదికపై శంఖ, చక్రము లుంచె లక్ష్మణగురుండు
సుందరడమరు త్రిశూలము లచటనే, యుంచిరి శైవు లట్లుంచితము గ
దేవాదిదేవుఁ డాదివ్యాయుధములలో, శంఖచక్రముల భుజంబులందు
నుంచినయట్లు ధరించె మరల్పక, భక్తవాత్సల్యము బయలుపఱుప
తే. నంత మఱునాఁటి ప్రొద్దున నతని హరిని, శంఖచక్రసమంచితాజానుబాహుఁ
గాంచి వైష్ణవు లెల్ల సుఖించి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 21

సీ. యతిపురందరుఁ డంత | నాత్మీయదాసుల, నానావిధాయుధ|నైపుణులను
నత్యంతశూరుల | నతివిధేయులఁ బిల్చి, పూర్వోక్తసమయంబు | పూర్తిఁ జెంద
శైవౌఘములఁ ద్రుంపఁ | జనుఁ డని పనిచిన, వార ట్లొనర్చిరి | వసుధ మెచ్చ
నంత లక్ష్మీరూప|కాంత మాంబంగారు,పతకమందునఁ దన|ప్రార్థనలను
తే. గాంచియలమేలుమంగ వ|సించెనదియు, వేంకటేశునియురమందుఁ|బొంకమమర
నుంచి యతిరాజు మించి సు|ఖించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.
సీ. శంఖచక్రంబు లా|శార్ఙ్గి కిచ్చినకత, నతనికి గురు వయ్యె | యతివరుండు
అలమేలుమంగ నా|హరికిచ్చి యతనికి, మామగా రయ్యె ల|క్ష్మణగురుండు
నది గాన నేకదా | యంజనాద్రీశునిం,టికిఁ బెద్దతన మిాతఁ|డే వహించెఁ
బదుగురుసూరుల|పద మిాతఁడే కాన, వేంకటేశునియింట | వెలసె నొకఁడె
తే. యితనినుత గాన నేకదా|యింటిసనతి, పోరు లలమేలుమంగను|బొంద వారెు
నితనిమహిమములను నెనఁ | జెలుఁగు ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె|మోదమలర.
సీ. తిరుమల దిగి యతి|దేవుఁడు తిరుపతి, వైకుంఠనాథుదే|వళము పాడు
పడి యున్న దే మని | యడిగిన యాతఁడు, బడబాగ్నిఁబోలెఁ బె|న్గడుపు గల్గు
స్వామి యాకతనఁ బ్ర|సాదాదు లీతని, కర్పింపఁ జాల రై | రఖలజనులు
అది గాన పా డాయె | నని చెప్పి రచ్చటి,వైష్ణవు లాయతి|వర్యునకును
తే. నంత యతిపతి తిరుమల|యందు సౌమ్య,విష్ణువిగ్రహ మొక్కటి | వేదవిధిన
మంచితంబుగ నుంపఁ ద|లంచె ననుచు, వాదభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.24
సీ. రాయవేలూరికి | రా జైనస్మేచ్ఛుండు, తిల్లగోవిందునిఁ | దెచ్చి కోట
వాకిటిపరిఖకు | నంతెనతాయి గాఁ, ద్రిప్పి కీల్కొలిపినఁ | దెలిసి యంత
సకలకళాశాస్త్ర|సరసురాలొకపణ్య,లావణ్యవతి వచ్చి | లక్ష్మణార్య
సంబంధవతి గాన | సరసకళాప్రజ్ఞ, నా మ్లేచ్ఛు మెప్పించి | యతఁ డొసంగ
తే. రత్నధనతిల్లగోవింద|రాజదివ్య,విగ్రహము లాలక్ష్మగురునికి | వేగ తెచ్చి
యిచ్చెఁ గృతకృత్యురాలి దె|మెంచ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె|మోదమలర.
సీ. అంత యతీశ్వరుం | డాతిల్లగోవింద,రాజప్రతిష్ఠకు | రంగు మిాఱ
వైకుంఠనాథుని|వామభాగంబునఁ, గోవెలవెడలుపు | కుదురుపఱచి
యం దంత రాళము|నందు గర్భగృహంబు, తిరుచుట్టుమాలెయుఁ | దీర్చి మొగిని
నాస్థానమండప | మతివిశాల మొనర్చి, కనకతాళ్వగృహంబు | గడపి యందుఁ
తే. దప్తకాంచనగారుడ|స్తంభ మెదుట, సర్వమణిమయబలిపీఠ|సంగతముగ
భక్తిఁ గట్టించి మఱియు నే|ర్పఱచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె|మోదమలర.
సీ. ఆగ్నేయభాగమం | దాముక్తమాలికా,భవనంబుఁదిరువట్టు|పల్లి యచట
బంగారుతలుపుల|బావి యాదవ్వులఁ, బదుగురాళ్వారుల|భవన మచటఁ
గల్యాణమణిమయ|కల్యాణమండప, మావెంట రత్నభాం|డాలయములు

యానోపకరణమాల్యాకల్పగృహములు, పల్లవమండప ప్రభృతు లన్ని
తే. మణిమయద్వారగోపుర మహితమైన, సాలయుగళంబు యతికుల చక్రవర్తి
యిట్లొనర్చి యుఁ దృప్తి వహింపఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అద్వితీయావృత్తి యామ్యభాగంబున, మహితవిష్వక్సేన మందిరంబు
సిరి కాటప ట్టైన గురుధనభవనము, లట్లుదీచిని జాలఁ జెట్లు కొన్ని
ద్వారికోచిత ద్వారవేదికలును, మణిమయవాహన మంటపములు
శతసహస్రస్తంభ శాలిబహిస్సభా, మండపాందోళికా మంటపములు
తే. సలిలయంత్రము లారీతి సకలరత్న, కులసువర్ణబహిర్ద్వార గోపురములు
తీర్చి కట్టించె సంయమి దేవుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. రాజవీథులు నాల్గు రంగు గాఁ దీర్పించి, సన్నిధివీథులు చక్కఁ జేసి
మందిరాంతర్గృహా మండపగోపుర, ద్వారశాఖలరత్న తోరణములుఁ
దపనీయకదళికా స్తంభగుంభితచూత, నీలోత్పలాంభోజ మాలికలును
బుష్పమాక్తికములఁ బాలుపొందుముగ్గులు, బంగారుముఖమంటపంబు మెఱయ
తే. లక్ష్మణార్యుండు గుడి యిట్లలంకరించి, తిల్లగోవిందరాజును దెచ్చి యందుఁ
జేర్చె నని దేశికేంద్రులు చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మొదటఁ గూటాగార ముల సర్వధాన్యముల్, పూరించి ఘృతతైల పూర్ణకూప
ముల గుడశర్కరా ముఖ్యరసద్రవ్యములు కొన్నిగృహములు పోలి యొనర్చి
యొకశుభదివసము హూర్తమం దాతిల్ల, గోవిందశౌరి కంకురశరావ
ములు నిల్పి ప్రోక్షణ ములు నధివాసముల్, వేదచోదితములు విశదపఱిచి
తే. హాటకాంచితరత్నసిం హాసనమున, నుంచి ప్రాణప్రతిష్ఠఁ గావించి మించె
యతిశిఖామణి మనదైవ మితఁడె యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. స్థిరపంచబేర ప్రతిష్ఠఁ గావించి యా, సూరులఁ బదుగుర శూడికొడుతఁ
దత్తద్గృహంబులఁ దగునట్లు నెలకొల్పి, తిల్లగోవిందుని కిల్లు నిలిపి
శ్రీభూమినీళాది సీమంతినీరత్న, ములపెండ్లి సేసెను మునులు మెచ్చ
సకలోత్సవంబులు సర్వకైంకర్యము, లొనరింప నుంచె సముచితజనుల
తే. నల్లవైకుంఠపతి తేజ మెల్లఁ దెచ్చి, తిల్లగోవిందరాజుల దెసను నిల్పె
సర్వశక్తుండు యతిపతి సత్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 31
సీ. గోవిందమిశ్రుఁడు కొన్నిదినంబులు, శైవుఁడై యుండి యా శౌరికృపను
శ్రీశైలపూర్ణుల శిష్యుఁడై వారింటఁ, బనులఁ జేయుచు నొక వాసరమునఁ
దిరునందవనమందుఁ దిరుమాలెఁ జేర్చుచుఁ, దనకను మొగిఁ దోఁచు దారుణాహి
నాలిక నెడ ముల్లు నాటినఁ గనుఁగొని, కటకటా యని దాని కడకుఁ బోయి
తే. ముల్లు దీసిన నాచిల్వ ముదముఁ జెంది, వచ్చిన ట్లేఁగె నంబోరు బావి మునిఁగి
వచ్చిననుఁ జూచి యతిపతి మెచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఈసచేలస్నానమే మని యడిగిన, మై[illegible] దొల్గుట కని మరలి పల్క
నాసర్వభూతసౌహార్ద్ర మహంకృతి,రాహిత్య మాయతిరాజు చూచి
శ్రీశైలపూర్ణులఁ జెంది యాచించి యా,గోవిందమిశ్రులఁ గొని వృషాద్రి
శ్రీపురి నున్న దేశికులను వీడ్కొల్పి, శ్రీరంగధామముఁ జెంది యచట
తే. మంగళాశాసనముఁ జేసి రంగపతికి, సకలకైంకర్యముల వేడ్క జరపు చుండ
స్థిరచరంబులు సిరులు భజించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తనగురు నెడఁబాసి తప్తుఁడై యెంబారు, పాండుపత్త్రముభంగిఁ బాఱినంతఁ
గనుఁగొని లక్ష్మణముని యమ్మహాత్ముఁ దద్గురుఁ డున్న చోటికిఁ గోరి యనుప
నతఁ డేఁగి స్వగురునియంఘ్రులు గని (మ్రొక్కఁ,గని కన నట్లుండె ఘనుఁ డతండు
గురుపత్ని పతితోడ గోవిందుఁ డిట్లుండఁ,దగునె సాపడఁ బిల్వఁ దగఁదె మనకు
తే. ననినఁ దిరుమలనంబియు నాత్మసతికి, మేఁతఁ బెట్టంగఁ దగునె విక్రీతపశువు
కనిన విని దేవి యే మనదాయె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 34
సీ. తిరుమలనంబి యాతీరునఁ బల్కిన, మరలి వచ్చి యతీంద్రుమఱుఁగుఁ జొచ్చె
నతనికి సకలదాస్యములను సల్పుచు, సుఖపడుగోవిందసూరినరుని
శోభనకల్యాణవైభవం బొనరింపఁ, బిలిచిన మామతోఁ బలుక కున్న
నాశ్వశురుఁడు సంయమీశ్వరుఁ బ్రార్థింప, యతిపతి గోవిందకృతిని బిలిచి
తే. యత్తవారింటి కేఁగి యచటఁ గొన్ని,దినము లేకాంతమందు నీదేవితోడఁ
గలసి సుఖపడి రమ్మని పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 35
సీ. యతిపతియాజ్ఞ మహాప్రసాదం బని, శిరమునఁ దాల్చి విచ్చేసి యత్త
వారింటిలోన నెంబా రగ్నిసంధాన,ఫలదానముఖములఁ బఱపి రాత్రి
యంతర్గృహంబున కనిపిన దేవిని, దాంబూలసుమగంధతల్పములను
దలఁపక నిలు చున్నఁ దద్దేవియును దెల్ల,వాఱినదనుక నావరుస నిలిచె
తే. మూఁడుదినములుగడపిట్లు మోహముడిగి, యితనిసంబంధనిధి గల్గెనింతె మాకు
జాలు నని పల్క నాసతి జనని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 36
సీ. ఎంబారుమామగా రెంబెరుమానారు, కల్లునిడవడి యాన తీయ
నమ్మహాత్మునిఁ బిల్చి యతిపతి యడిగిన, సర్వదశాదేశసమయములను
నీదివ్యమంగళనిర్మలరూపముఁ, గనుఁగొనువీనికిఁ గలదె మఱుఁగు
మఱుఁగు లే కున్నను మందుని కైనను, విషయభోగము లెట్లు విఱ్ఱవీఁగు
తే. ననిన విని లక్ష్మణార్యుండు హర్ష మొంది, యిట్టియధికారి కీవేష మేల యనిన
విడిచె నెంబారు గృహపతివేష మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 37
సీ. రామానుజార్యులకారుణికరుణచే, శాస్త్రసమ్మతముగ సన్న్యసించి
గోవిందమిశ్రులు గురునామమందున, నాద్యంతపదముల నమరినట్టి
యెంబా రనెడునామ మింపుగా ధరియించి,స్వగురుపదాంబుజచ్ఛాయ యమ్యోఁ

గోవెలయధికారి గురుగర్వయుక్తుఁ డై, శిష్యుఁ డయ్యును మది శ్రీయతీంద్రు
తే. గణన సేయనికతన రంగధామేశు, వనులు తగ్గిన సంయమిభర్త యతనిఁ
దనకు వశ్యునిఁ గా నుంపఁ దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అంతట నొక్కనాఁ డాగుడియధికారి, తనయింటఁ దండ్రి శ్రాద్ధంబు గదియఁ
జెలు వొంద శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రుల నిమంత్రణ మొనరించినఁ దా నెఱింగి
యతిపతి యీగుడియధికారి నెట్లయిన, మనవశవర్తి గా నునుపు మనినఁ
దనగురుసూక్తిని దలఁ దాల్చి కూరేశుఁ, డరిగి వారింటిలో నర్చఁ జెంది
తే. తళిహాపరిషేచన మొనర్చి తనరుతీర్థ, మారగింపక యున్నంత నభిమతంబుఁ
జెప్పు మన్నను వారికిఁ జెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 39
సీ. గుడిబీగముద్రల నడిగితి ని మ్మన్న, వడిఁ దెచ్చి పిడికిట నిడినపిదప
నారగించి ప్రమోద మంది కూరేశుండు, బీగముద్రిక లెల్ల వేగ తెచ్చి
యతిపతి కర్పింప నతఁడును శ్రీరంగ, రాజకైంకర్యసామ్రాజ్య మేలు
చుండె నయ్యతిపతి యురుతరకీర్తి,స్ఫూర్తిని విని యజ్ఞమూర్తి వచ్చి
తే. జగతి రంగేశవిజయధ్వజం బనంగ, వాసి కెక్కినలక్ష్మణదేశికేంద్రు
వాదభిక్షార్థమై చూచె వరుస ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆరంగభూపతియాస్థానమంటప, మణిభూమి గురుశిఖామణులనడుమ
నమలనభోవీథి విమలగ్రహర్క్షస్థ, పూర్ణచంద్రునిగతిఁ బొలుపు మీఱ
బ్రహ్మతర్కచ్ఛటా ప్రబలశస్త్రాశస్త్రి, సమరకేళీమహోత్సవము సల్ప
నొడ్డోలగం బున్నయూర్జితు యతిపతి, బాలసూర్యభ్రాంతిఁ బరమపురుషుఁ
తే. జుట్టుఁగ్రైదువుఁ గబళింపఁ జొచ్చురాహు, వట్లు గదిసెను బ్రతివాదియజ్ఞమూర్తి
యిట్లు శపథ మొనర్చి రాయిరువు రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అష్టాదశదినంబు లాగమాంతప్రసిద్ధ, బ్రహ్మతర్కశాస్త్రములచేతఁ
గస్తూరిరంగనికనుమ్రోలఁ బోరంగ, నెవ్వనితర్కము హెచ్చి యుండు
వారికి శిష్యు లావలివారు గావలె, నని పంత మాడి రామానుజార్యుఁ
డాప్రతివాదితో నద్వితీయబ్రహ్మ, జీవాత్మలకు భేదసిద్ధికొఱకు
తే. బ్రహ్మతర్కోపనిషదాదిపరమజీవ, భేదసాధకసూక్తుల వాద మొందఁ
గడచెఁ బదియాఱుదినము లీకరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పదియేడవదినంబుపగట నాప్రతివాది, తర్కప్రమాణముల్ తఱచు నుడువ
వీని ప్రత్యుక్తులు వినిపింతు రే పని, యతిపతి మఠమున కరిగి యచటఁ
బరమదయాళునిఁ బరముని వరదునిఁ, బరభక్తి నర్చించి భక్తియుతుల
ననుయోగ మొనరింపుఁ డని పంచి వరదుని, శ్రీపదాబ్జంబులఁ జెంతిఁ జెంది
తే. నాథ నీ వన్నసూక్తులు నమ్మి యిట్లు, భేదవాదం బొనర్చితిఁ బెక్కుగతుల
దీని నిగ్గింపు మని సన్నుతించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 43

సీ. యతిపతిచే స్తవమంది యావరదుండు, కనుమోడ్పు నిలిచి యాకరణిఁ బల్కె
నీయంతశిష్యుని నీకు సంపాదింప, నిట్లు చేసితి నిప్పు డేమికోఱిత
ప్రణవార్థనుర్యను ప్రబలోపనిషదుక్తి, మఱచితివా యన మదిని దెలిసి
సంతసమంది లక్ష్మణగురుం డారాత్రి, గడపి ప్రభాతకైంకర్యవిధుల
తే. జరపి శ్రీరంగభూపతి సభకు వచ్చి, మోదమలరంగ నాయజ్ఞమూర్తి సందుఁ
జూచె నని యాన తిత్తురు సూరు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అమృతాంశుబింబసుధాసారములమాడ్కి, ముఖమునఁ దరహాసములు వెలుంగఁ
గాషాయపరిధానకనదుత్తరీయము, లరుణోదయద్యుతి నపహసింప
ద్వాదశస్థలధృతధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్, శ్రీచూర్ణరేఖలు చెలువు గులుకఁ
బ్రతివాదిగర్వపర్వతవజ్రసారమై, కేలఁ ద్రిదండంబు లీల మెఱయ
తే. నురము పద్మాక్షమాలిక యుల్లసిల్ల, సభను వెలుఁగంగ యతిలోకచక్రవర్తి
మూర్తి నీక్షించె నాయజ్ఞమూర్తి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. జీవేశ్వరాభేదచిన్మాత్రసత్యత్వ,తదితరసకలమిథ్యాత్వములను
స్థాపించు యుక్తు లద్వైతశ్రుతులు కొన్ని, సన్న మీ రనిసయన్నింటి కిపుడు
ప్రత్యుత్తరములు గాఁ బల్కెద బాధక,తర్కభేదశ్రుతితతుల ననుచు
యతిపతి పల్కిన యజ్ఞమూర్తియు నిన్ను, శేషశేషాసనశ్రీధరాస్య
తే. తమునిఁ గా మది నెఱిఁగితిఁ దావకాస్య,చంద్రనిర్గతదరహాసచంద్రికలను
జూచి యని పల్కె లక్ష్మణసూరి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 46
సీ. సర్వజ్ఞమౌళివి సద్గుణరాశివి, జగదేకగురుఁడవు సద్గురుండ
వైతివిం కాలస్య మమృతం విష మ్మను,న్యాయంబునను జాగు సేయఁ దగునె
యనిన లక్ష్మణముని యాయజ్ఞమూర్తికి, సకలహితంబులు నలిపి కృపను
అరుళాళపదమట్లు పెరుమాళ్లనెడిపద, మెంబెరుమానార నెడిపదమును
తే. మూఁడు జోడించి యొకనామమీఁదుపఱిచి,దాస్యనామంబొసర్చి సందఱువినంగ
వెలసెఁ దిరునామ మతని కాకొలఁదిననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. తలఁప శిష్యస్య పుత్రస్య సకించి దంతర మనుధర్మశాస్త్రమునఁ జేసి
యభిమతశిష్యుని కాత్మజసదృశున, కితనికి మనకు మహోత్కృష్టదైవ
తంబు మహోపకర్తయు నగువరదుని,తిరునామ మాదిని దిర మొనర్చి
గురునామ మితండు గోరెఁ గావున నిది, యంతిమపదము గా సమరఁ గూర్చి
తే. యేకనామంబుఁ గావించియితని కిడిన, మనకు మనవారి కందఱ కనుగుణముగఁ
బిలువఁ దగు నని యీపేరు పెట్ట ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆదాస్యనామోక్తి నరుళాళముని స్వశి,యాచార్యవందన మాచరించి
స్వగురునివేదితసర్వస్వుఁడై స్వాచార్యు,ననుమతి నొకమఠమందు నుండె
నంత మేల్నాటినుం డాగంతువైష్ణవు, లిరువు రాతిరువీథి కేఁగుదెంచి

మహనీయ మెంబెరుమానారుమత మెద్ది, యని యడిగిన విని | యచటివార
తే. లిరువు రెంబెరుమానారు | లిచట గలరు, వారిలో మీరు గోరిన | వారిమతము
దెలుపఁ గల మని వారికిఁ | బలికిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.
సీ. ఇపు డిలయాళువా | రెంబెరుమానారు,మతముఁ జూపింపుఁడీ | మాకు మీర
లి ట్లన్న విని వార | ల ట్లొనర్చినయంత, నావార్త విని వర | దాఖ్యగురుఁడు
ఎంబెరుమానారు | కెదురుతట్టైతిని, నభినవార్యద్రోహి | నైతి ననుచు
ననుతాప మంది దుః | ఖాయత్తచిత్తుఁ డై, దీనికి నిష్కృతి | దెలిసె ననుచు
తే. మతము వెనుచిచ్చుపా ల్సేసి | మచ్చ మాపి, యతిశిఖామణికడ కేఁగి | యతనిపాద
పద్మసేవధిఁ గాంచెను | భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర. 50
సీ. ఆర్తితో యతిపతి | యడుగు నెత్తమ్ములఁ, జాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి | జనులు గనఁగఁ
గన్నీటిధారలఁ | గడుగుచు దుస్తర, మీగురుద్రోహాబ్ధి | నెట్లు గడతు
నని పల్క యతిపతి | యాశిష్యవర్యునిఁ, గరుణతోఁ గ్రుచ్చెత్తి | కౌఁగిలించి
నీ కేమికొఱంత | యీ నీవు బహిఃప్రాణ,భూతశిష్యుఁడ వని | బుజ్జగించి
తే. యాత్మసాన్నిధ్యవర్తి గా | నాదరింప, ఛాయపోలిక గురు నెడఁ | బాయ కుండె
నట్టియరుళాళమునిఁ దల్తు | ననిశ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.
సీ. అరుళాళమునికృప | నానతిచ్చెను జ్ఞాన,సారమును బ్రమేయ | సార మరసి
గురుని యానతి యతి | కులపతి కొన్నాళ్ళు, లేడిండ్ల భైక్ష్యోన్న | మెత్తి తెచ్చి
భుజియించి మఱియొక | ప్రొద్దు తిరుప్పావుఁ, జదువుచు భైక్ష్యము | సలుపువేళ
స్వగురునియింటికిఁ | జను చుండఁగా నుందు,మదకళిత్తనుపాటఁ | జదువఁ దొడఁగి
తే. యందుఁదిరవాయియనుపద | మందుకొనిన,నత్తుళాయమ్మ తలుపుఁ దా | నపుడె తెఱవఁ
దలఁచె నప్పిన్న యని యతి | తిలకుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.
సీ. గురుపుత్రికను యతి | వరుఁడు కన్గొని రమా,రమణి నప్పిన్నపి | రాట్టి యనుచుఁ
బరభక్తివివశుఁ డై | బడలికఁ బడ వచ్చి, పెరియనంబియుఁ జూచి | ప్రీతితోడ
నలయుందుమదకళి | త్తనుపాట ప్రస్తుత, మాయెనో యని పల్క | నంత నాత్మ
గురునింట భైక్ష్యముఁ | గొని చనిమత మొంది,మఱియొక నాఁడు ల | క్ష్మణగురుండు
తే. మాధుకరవృత్తి సలుపఁగా | వీధిజనులు, చూచి యతిభక్తి సేయఁగాఁ | జోద్యమంది
మిద్దెపై నుండి కనె నొక | ముద్దియ యని, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.
సీ. మిద్దెపై నుండి యా | ముద్దియ దిగి వచ్చి, మాధుకరముఁ గొని | మరలినట్టి
యతిపతిఁ గనుఁగొని | యాయింటిముంగిటి,వాకిటి కడ్డము | వచ్చి నిల్వ
రామానుజార్యుం డ | ఱుతుణ మూరక, నిలిచి పోని మ్మని | పలికె నంతఁ
గస్తూరిరంగని | కంటె నీపైఁ బ్రేమ, మధికముగాఁ జేతు | రఖిలజనులు
తే. మాయయో మంత్రమో మందొ | మచ్చుపొడియొ

యేమియో హేతు విది మాకు * నెఱుఁగఁ బల్కు
మనుచు నాసాధ్వి యతిపతి * నడిగె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె * మోద మలర. 54

సీ. మాయలు మందులు*మచ్చుపొళ్లన్నియు, మా పేరు దలఁచిన * మచ్చు చెడును
మనుకోటిస ప్తక*ఖనిసారతమ మగు,మనురత్న మొక్కటి * మాయధీన
మై యుండుకతన మ * మ్మనుసరించెద రెల్ల,చేతను లాత్మేష్ట*సిద్ధి కొఱకు
నని పల్కుయతిపతి * కాసాధ్వి యిట్లనె, మాబోఁటివారి గా*మంత్రరత్న
తే. మియ్యఁ దగు నేని కరుణతో * నిపుడె యొసఁగు
మనుచుఁ బ్రార్థించుసతికి నా*యతివరుండు
వాసి మంత్రోపదేశముఁ * జేసె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె * మోద మలర. 55

సీ. సకలహితోపదే*శములఁ బ్రసాదించి, చన నిశ్చయించి ల*క్ష్మణగురుండు
అర్చార్థ మర్థింప * నంఘ్రులఁ గీల్కొన్న,పాదుక లొసఁగ న*ప్పడఁతి పైఁట
కొంగున ధరియింపఁ * గొంగుపిరాట్టని, నసుధఁ బోపల దొడ్డ*వాసిఁ గాంచె
నర్చకుఁ డొర్వక * యతిపతి కొకనాఁడు, విషతీర్థ మీ వచ్చి * వెఱచినంత
తే. వెఱవు నీకేటికనియతి*తరణి యడుగ,విషముమీకియ్యఁదలఁచియా*వెఱపుఁగంటి
ననుచు యతిపతి కర్చకుఁ * డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె * మోద మలర.

సీ. ఇను మొకరసమున * హేమించుగతి హరి,యర్ఘ్యాంబువుల విష*మమృతమగును
గాన నీతీర్థము * కడుభోగ్య మని కొని, యతిపతి ముమ్మాఱు * నారగించె
వేయిమోముల వేల్పు * విష్ణువునకుఁ బాను,పగుయతీంద్రుఁడు విష*ముఱువుకొనుట
కక్కజపడ నేల * యమ్మహాత్మునిదివ్య,పదపద్మములఁ దల్పు*ప్రాణులకును
తే. ఘోరసంసారదుష్టాహి*గురువిషంబు, లెక్క వది గాన మన కితఁ * డిష్టదైవ
తంబు గురుఁ డిష్టధన మిది * తథ్య మనుచు వాదిభీకరగురుఁ డనె * మోద మలర.

సీ. మఱియొకనాఁడు ల*క్ష్మణముని భైక్ష్యము,నలువఁగా నొక యింటి*సాధ్వి భర్త్రు
శాసనంబున విష*సంయుతాన్నముఁ బెట్టి,తనకు సమ్మతి లేదు * గనుక మ్రొక్క
నిది యభక్ష్యం బని * యెఱిఁగి యతీంద్రుఁడు, కావేరిదరిఁ జెంది * కాంచ లేక
పరిహరించిన నొక*బలుసాగ మేయ మా,యన్నము భక్షించి * యపుడ త్రెళ్లఁ
తే. దీర్థ మాడి యతీంద్రుఁడు*తిరిగి మఠముఁ, జెందె నదియెల యనశన*మొందియుండె
గురుఁడు వచ్చినదనుక నా*కిరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె * మోద మలర. 58

సీ. శిష్యు లావార్తను * జెప్పిన విని తిరు,క్కోట్టియ్యూరినంబియు * గురుదయమున
మాధవ కారిక*మధ్యాహ్నసూర్యుని,కాంతుల దివి భువి * కనలు చుండ
వచ్చి రంగేశ్వర*ప్రాకారగోపుర,మందిరోద్వీక్షణా*నంద గాఢ
సకలాత్మజీవనా*మక మైనశిష్యుని, యతిపతి వీక్షింప * నాత్మఁ దలఁచి

తే. నిలిచె నొక్కెడఁ గావేరి పులినమందు, నతని సేవింప వచ్చె నా యతివరుండు
శిష్యు లందఱు వెనువెంటఁ జెంద ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. నయ మొప్ప దండప్రణామం బొనర్చి లేవక యున్న శిష్యప్రవరుని లక్ష్మ
ణార్యునిఁ గనుఁగొని యా తిరుక్కోట్టియూరినంబి కృపై కావలంబి యయ్యు
నదయునిపగిది లెమ్మన కూర కున్నంతఁ, దప్తకాంచనమయదండమట్లు
కనలినయిసుకపైఁ గదలక పడి యున్న, గురునిఁ జూచి కిడాంబి వరదగురుఁడు

తే. చోళనిర్దయ యోపురశ్చ్వాడ మామ, కార్యుఁజంపెదవని యెడ్చి యాత్మగురునిఁ
బైకి నెత్తుక తాఁ గ్రిందఁ బడియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. స్వగురుశరీరపోషణము సల్పెడువాఁడె, సచ్ఛిష్యుఁ డని శాస్త్రసమితి చెప్పఁ
గాన సచ్ఛిష్యలక్షణలక్షితుం డీతఁ, డని వరదుని మెచ్చి యాత్మశిష్యుఁ
డై నలక్ష్మణముని నాత్మహస్తములను, గ్రుచ్చెత్తి కౌఁగిటఁ గూర్చి మెచ్చి
వత్స యీవరదుని వరహస్తమున నిడు, నన్నాదికమ్ముఁ గొను మన్న ముదుగు

తే. మను చునియమించియానంబి యాత్మపదము, చెందెలక్ష్మణముని మఱి యొందెనంత
వరదుఁ డారీతి గురునకు జరపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 61

సీ. కొమ రొప్పఁగాఁ దిరుక్కోట్టియూరినంబి శాసనమున లక్ష్మణమునివరుండు
తిరుమాలెయాండాను తిరువాయిమొళ్కర్థ, మానతియ్యఁగఁ జెవి నానివినుచుఁ
బనుపడి రెండవ పదునొక పాటకుఁ, దా నొక యర్థ ముదాహరింప
నిట్లు వైశ్వామిత్ర మేర్పరించెదునీకు, సంప్రదాయార్థానుసరణి యేల

తే. యనుచుఁ జెప్పక చాలించె నగ్గురుండు, మాట యది విని యా తిరుక్కోట్టియూరి
నంబి యట వచ్చె మఱియొక నాఁటి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆనంబి తిరుమాలె యాండానుకడ కేఁగి, యతనిమాటల విని యనియె నిట్టు
లాళవందారు ముం దాన తిచ్చినయర్థ, మీయతీంద్రుఁడు పల్కె నిది నిజంబు
వేఱొకపని కేఁగి వినలేదు మీ రది, యిది గాక మీకడ నితఁడు విద్యఁ
జదువుట నెంచఁగా శౌరి సాందీపనికడ విద్యఁ జదివినకరణి గాదె

తే. యనుచు నానంబి పలికిన యతివరుండు, నేకలవ్యుండఁ గానొ నే నెన్నఁటికని
యామునార్యులకని పల్కె ననుచు ఘనుఁడు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. ఆనంబి చెప్పిన యతిపతి కప్పుడా, కూరమాలాధరగురువరుండు
ద్రవిడోపనిషదర్థతత్త్వముఁ దెల్పిన, సంతసించుచు యతిచక్రవర్తి
దేశికోత్తముఁ డైన తిరువరంగప్పెరు, మాళరయరియింట మఱిఁగియుండి
యంతిమోపాయబోధార్థ మగ్గురునకు, సకలశుశ్రూషల జరపు చుండి

తే. యతని కొకనాఁడు తల యంటి యంగములకుఁ
గుసుమసుకుమారచూర్ణముఁ గూర్చి తెచ్చి
నలుఁగుఁ బెట్టిన నగ్గురుఁ డలరి ననుచు

వాదిభీకరగురుఁ డనె * మోద మలర. 64

సీ. తిర మైనశుశ్రూషఁ * దిరువరంగప్పెరు,మాళరయరును సం * మ్మదముఁ జెంది
నను నాదుసర్వస్వ * మును నీయధీనముఁ, గాఁ జేసికొంటివి * గనుక నీకు
నభిమత మొనరింతు * నని యంతిమోపాయ,మెఱిఁగించి ముం దాయ * తీశ్వరునకు
శఠకోపసూక్తులఁ * జదివించె గురుఁ డిట్టు, లేగురార్యుల నొందు * టెంచి చూడ
తే. గురుఁ డొకండనిమదినెంచఁ * గూడ దనుచుఁ, జెప్పిన ట్లయ్యెనదిగానఁ * దప్పు గాదు
గురువు లెందఱు గలిగిన * నరుల కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని * మోద మలర.
సీ. గద్యత్రయోక్తులఁ * గస్తూరిరంగని,పాదపద్మములఁ బ్ర * పత్తి సలుప
నతఁడు ప్రసన్నుఁడై * యడిగిన దిచ్చెద,నడుగుమా యని యన్న * యతివరుండు
దయ నిమ్ము మోక్షము * ధరఁ గల్గుమావారి, వారిఁ జెందినవారి * వారి కెల్ల
నని వర మడిగిన * యతిపతి కాశౌరి, తిరము గాఁ దనవిభూ * తిద్వయంబు
తే. నొసఁగ భూతిద్వయము గల్గి * యుండుకతన, యతిశిఖామణి యుడయవ * గని ధరిత్రి
నొక్కచక్కనితిరునామ * మొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని * మోద మలర.
సీ. యతివరుఁ డొక్కనాఁ * డరుణోదయపువేళఁ, గావేరియం దవ * గాహ మార్చి
కాల్యకృత్యంబులఁ * గావించి వచ్చుచుఁ, ద్రోవలో నొకవింత * దోఁపఁ జూచె
నె ట్లన్నఁ బ్రొద్దున * కెదు రేఁగునొకరాను, కభిముఖుఁ డై నెను * కడుగు లిడుచు
బాలార్కునకు నొక్క * చేల మడ్డము పట్టి, చనునొకకాముక * సార్వభౌముఁ
తే. జూచి వీఁ డతిరసికుఁడు * సుఖశరీరి, హితము వీనికిఁ దెల్ప మా * కిచ్చ పుట్టె
ననుచు లక్ష్మణముని డాయఁ * జనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె * మోదమలర.
సీ. ఇంతలంపటపడ * నేల నీ కని పల్క, యతిభర్త కాకామి * యనియె నిట్టు
లీ లేమకనుదోయి * యీరవిప్రభ సోఁకి, బడలునేమో యని * భయముఁ జెంది
యి ట్లొనర్చెద నన్న * నెచ్చట సరి లేని,సొబగుకన్నుల నీకుఁ * జూపఁగలను
ర మ్మన్న నొడఁబడి * రసికుఁ డగ్గురునితో, శ్రీరంగపతిచెంతఁ * జెంది నిలువఁ
తే. దెలిసి యతిపతి సన్నిధి * తీర్థ మెత్తి, యతనికన్నులఁ దుడిచి యీ * యహిశయాను
నక్షియుగ మిది గనుఁగొను * మనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె * మోద మలర.
సీ. భూరిగంభీరాంభ * ములఁ బొల్చి దృఢనాళ, మై బాలభాస్కరు * నంశుతతులఁ
బొరి వికసించిన * పుండరీకముఁ బోలు, కస్తూరిరంగని * కన్నుదోయి
కమనీయదివ్యమం * గళవిగ్రహంబును, దేవీవిభూషణ * దివ్యహేతు
లాయతీశానుగ్ర * హాంబుచేఁ గనుఁగొని,యమ్మహాత్ముం డతి * హర్ష మొంది
తే. యెవనికృపచేతఁ గంటి నే * నిట్టిసుఖము, నతఁడె వీనికి సర్వస్వ * మని తలంచి
యాశ్రయించెను యతిపతి * యంఘ్రులనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె * మోదమలర.
సీ. లక్ష్మణార్యుం డావి * లక్షణాత్ముని విష్ణు,లక్షణలక్షితు * లవి యొనర్ప
నతఁడు ధనుర్దాసుఁ * డని ప్రసిద్ధుం డయ్యె, నతనిపత్నియుఁ దన్న * యాశ్రయింప

నాసతీమణికి హేమాంబిక యని పేరు, సకలహితోపదేశములు సల్ప
దారాదికము ధనుర్దాసుఁడు విడనాడి, పద్మినీపాంచాలభావ మెఱిఁగి
తే.యిదియె మాకార్యదక్షిణయిమ్మనడిగి,మరలియాదంపతులఁగూర్చె మాన్యతిలకుఁ
డతఁడె సర్వజ్ఞమౌళి దయాళు వనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 70
సీ. తిరువీథి విచ్చేయ దేవదేవునివిగ్రహంబుఁ గదల్ప వాహకుల నైనఁ
దనైనఁ దెగటార్పఁ దలఁచెద నని యొక్క,వాఁడికఠారము వరను నిద్రఁ
జెంద నీయక పూని శ్రీరంగపతిముఖ, మలరఁ జూచుచు వెనుకడుగు లిడుచు
నరుగునపీచ్యవయస్కు ధనుర్దాసు, పిళ్లైయురంగాద వెల్లిదాసుఁ
తే. డనిరి ద్రష్టలు మల్లవిద్యాతిశయము, ధారుణీశులకడఁ జూపి ధనముఁ దెచ్చి
యార్యకైంకర్య మొనరించునాతఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అసమాధికాభిజాత్యంబునఁ బేర్కొను, మొదలియాండా నాదిముఖ్యుఁ డతని
కై దండ గొని తిరుకావేరితీర్థ మా,డను జని లక్ష్మణమునివరుండు
ఆర్ద్రవస్త్రావృత మాదాశరథికేలు,దండాని మరలి తా దారినడుమ
మల్లరంగమున రంజిల్లుసాములఁ జెప్పి, యలసి ధనుర్దాసుఁ డరుగుదెంచి
తే. తన్నుఁ గనుఁగొని వలగొని ధరణిఁ జాఁగి, మ్రొక్కి లేచినఁ జూచి సమ్మోదమంది
యతనికై దండ గొని మఠమందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తలఁపఁగా నీధనుర్దాసుఁడు మాకన్న, నధికుఁడా యిట్లు మీ రాదరింప
నని తన్నుఁ గూర్చి యల్గినవైష్ణవులఁ జూచి, యుడయవ రుచితోక్తి నూఱడించి
యారాత్రి మఠములో నాండాను మొదలైన,సింహాసనస్థులచేలతతుల
నొక్కొక్కవస్త్రమం దొక్కొక్క కౌపీన,మాత్ర మెత్తించె లక్ష్మణగురుండు
తే. తెల్లవాఱిన నీ రాడి దేశికేంద్రు, లెల్లఁ దమతమవస్త్రము లెల్లఁ జూచి
కలఁతపడి పల్కరన రానిపలుకు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆవైష్ణవులమాట లన్నియు విని నగి, యతిదేవుఁ డిరువురాశ్రితులఁ బిలిచి
యీరేయిఁ బొన్నాచ్చియారిసొమ్ములుమీరు, ప్రుచ్చిలియీమాకు దెచ్చి యొసఁ
డని పంచినను జని యావైష్ణవులు దివ్య,తరహంసతూలికాతల్పమందుఁ గుఁ
దనభర్తతో సుఖతరనిద్రఁ గొని యున్న,యద్దేవియాభరణాదు లొక్క
తే. వంక వన్నియుఁ గొనిన నవ్వనిత నిద్రఁ, దెలిసి స్వాములు వీ రని తలఁచి సొమ్ము
లన్ని యిచ్చుటకై పొర్లె నప్పు డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఈలేమ మేల్కాంచె నింక దుండరా దని, చని యొకపార్శ్వభూషణము లన్ని
గురున కర్పించి మందిర మొంది రాస్వామి, లంత ధనుర్దాసుఁ డడుగ సతియు
నిరువురువైష్ణవు లీవంక సొమ్ములఁ, గొన నున్న వన్నియుఁ గొనుట కేను
బొరలిన బెదరి పోయిరి వార లన్నను, నింతస్వాతంత్ర్యమా యింతి నీకు
తే. నని ధనుర్దాసుఁ డలుకతో నాత్మసతిని, బలికి విడనాడి చని యతిపతిని జెంద

నగ్గురుం డిది యే మని యడిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. దేవరదాసి నిద్రింపఁగా నీరాత్రి, వైష్ణవు లిరువురు వచ్చి చూచి
యొకవంకభూషణనికరంబుఁ గొని నిద్రఁ, దెలిసి యాస్వాములు వలసినట్లు
భూషణంబులఁ గొని పోయెద రనియూర, కుండక పొరలెఁ దా నున్నసొమ్ము
లన్నియు నిచ్చెద నని దుస్స్వతంత్రయై, యంత వా రీప్సిత మంద లేక

తే. చనిరి గావునఁ జాలుఁ దత్సంగ సౌఖ్య, మనుచుఁ బల్కుఁ ధనుర్దాసు నాదరించి
మరల వారింటి కనిపె నకమ్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంత సన్నిధివైష్ణవాగ్రేసరులఁ జూచి, యతివరుం డిట్లని యాన తిచ్చె
నభిజనవిత్తవిద్యాధికు లైనమీఁ, కట్టుపుట్టములలోఁ జుట్టఁ జేసి
గోఁచిగుడ్డలఁ జించుకొను వారు వైష్ణవు, లని యోర్చి యుండక యలిగి మిగుల
విన రానిమాటల వినిపించితిరి మీర, లెంచ ధనుర్దాసుఁ డేమి చదివె

తే. నెందు జన్మించె నీ తెలి వెట్లు చెందె, నాత్మతత్త్వానభిజ్ఞులయభిజనాదు
లడవిఁ గాచినవెన్నెలయనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 77

సీ. గురువాక్సుధావృష్టిఁ గోపాగ్నిఁ జల్లార్చి, యాధనుర్దానుని సాధు శేష
తాపారతంత్ర్యతో దారతాసాత్త్వికతా స్తికతాదుల నాత్మగుణము
లన్నియుఁ గనుఁగొని యఖిలభాగవతులుఁ, జరమపర్వాధ్యవసాయవిధవ
మితని కిఁ గలిగిన ట్లెవ్వరికిని లేదు, గనుక లక్ష్మణముని కరుణ యితని

తే. మొదల నేలకొనెఁ గావున నితఁడె మనకుఁ, బూజనీయుండు వైష్ణవపుంగవుండు
ననుచుఁ గొనియాడి సంతస మంది రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. నీ రాడఁ జన భాగినేయుని కై దండఁ, గొని యేఁగు నీయతికులవిభుండు
మరలి వేంచేయుచు మల్లరంగమునుండి, వచ్చు దనుర్దాసువరకరాబ్జ
మూని వచ్చు నితండు నతిపతుఁ పాతిగా, కే మని కొండలుస్వామి యనిన
విని తనకన్నుల ఘనమృదుతల్పంబుఁ, బఱపించి వచ్చిన వైష్ణవులను

తే. గాంచి యీపాన్పుపైఁ బవళించుఁ డనుచుఁ, బలుకుయతిపతిసూక్తులకులికిపడుచు
నందియముఁ జెంది రంద తాస్వాము లనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అంత ధనుర్దాసుఁ డరుగు దెంచినఁ జూచి, పవళింపు మిప్పుడీ పడుకపయిని
నని తనగురుఁ డన్న యప్పుడే పవళించె, తె మ్మన్న దిగ్గన లేచి నిల్చె
నెంబెరుమానారి నతండు క్రయవిక్రయార్హ దాసుఁడు గదా యరసి చూడ
జ్ఞాన మనుష్ఠాన మీనరునకుఁ గల్గు, వాఁడె పో పుడమి నవైష్ణవుండు

తే. అరయ నాచార్యపారతంత్ర్యంబు లేని, యభిజనాదులఁ గాల్పనే యనుచు దమ్ముఁ
దెగడి వారు ధనుర్దాసుఁ బొగడి రనుచు, వాదిభీకర గురుఁడనె మోద మలర. 80

సీ. ఇరువురువైష్ణవు లెంబెరుమానారి, నీయాత్మ కాచార్యు లెంద అనిన
యతివరుం డీయర్థ మాధనుర్దాసుని, దేవి నడిగిన మీకుఁ దెలియఁ బల్కు

నని పల్కి పంచిన నాసాత్త్వికులు పోయి, యద్దేవిఁ గనుఁగొని యడిగినంత
గొప్పవిప్పి విదిర్చి యొప్పుగా ముడిఁగూర్చి, తొగరుదారముఁ జుట్టి ద్యుమణిఁ జూచి
తే. మ్రొక్కి యిలు చొచ్చి వాకిలి మూసి దాసి
కేమి తెలియును గురుఁడె మీ కెఱుక పఱుచు
ననుచుఁ బల్కెను వారి కా యతివ యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 81
సీ. ఆస్వామి లేతెంచి యతిపురందరుఁ గాంచి, యాసాధ్వి చెప్ప లే దనిన గురుఁడు
ఏ మేమి చేసె నే మే మనె నన్నను, నచ్చటినడవడు లన్ని దెలుప
నాచార్యు లీయాత్మ కఖిలవైష్ణవు లని, చెప్పెను సిగ దుల్పి కొప్పు ముడిచి
యాపూర్తి యొకరి కే యని తెల్పె నతనిఁగా, మముఁ జూపెఁ దొగరుదారము నమీకు
తే. గురుఁడె గతి యని తెల్పె నర్కునకు మ్రొక్కి, యింతకం టేమి లేదని యిల్లు చొచ్చి
మూసెఁ దలుపని యనె నార్యముఖ్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. తొల్లి యాదవసూరి తల్లి తిరుక్కచ్చి, నంబిగారియనుగ్రహంబువలన
వరదునిఁ గనుఁగొన వచ్చుచుఁ బోవుచు, నాలక్ష్మణార్యుని యమృతగోష్ఠి
సేవించి తనయిల్లు చెంది పుత్త్రునిఁ జూచి, మనలక్ష్మణార్యుని మాడ్కి నీవు
నుండితి వేని సుఖోదయ మందెద, వని పల్క విని యతఁ డాత్మలోన
తే. లక్ష్మణార్యులగోష్ఠి విలక్షణత్వ, మతివయోవృద్ధుఁ డద్వైతమతియు యతియు
నైన నను గెల్చె నెట్లిఁక ననియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అట్లు సందియ మొంద నారాత్రి కలలోన, వరదుండు గనిపించి పరమకృపను
నద్వైతయతి నని యభిమానపడక నీ, వాలక్ష్మణార్యుల నాశ్రయింపు
మని పల్కి కనరాక చనె నంత యాదవ,సూరి మేల్కొని మనశ్శుద్ధి లేక
హారినోటిమాటకై యానంబి నడిగిన, నగ్గురుం డచ్యుతు నడిగి వచ్చి
తే. కలను నే నన్నవార్తలు కల్ల గావు, నమ్ము మని చెప్పెఁ గరిగిరినాథుఁ డనుచు
నంబి చెప్పినఁ దనకల నమ్మె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 84
సీ. ఆశ్రయించెద నని యతిపతికడ కేఁగఁ, బూర్వాపకృతు లెత్తి పొడుచు నేమొ
యని సంశయింప నాతనితల్లి ఘటకయై, తోడ్కొని చనియెను దోషభోగ్య
లయినలక్ష్మణముని యంఘ్రులకడ కంత, నతనిఁ గటాక్షించి యతివరుండు
వచ్చినపని యేమొ వర్ణింపు మనినను, భవదంఘ్రిశశిరవి ప్రభలు మదిని
తే. జొచ్చి యజ్ఞానతిమిరము వ్రచ్చుకతన, సద్గురుని నిన్నుఁ గనుఁగొంటి ఛాత్త్రవృత్తి
ననుచుఁ బల్కెను యాదవుఁ డార్యు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఉడయవ రామాట కొడఁబడియును మది, నతనిమనశ్శుద్ధి నరసి చూడ
బ్రాహ్మణోచితశిఖా బ్రహ్మసూత్రాదిక, త్యాగనిష్కృతిభూ ప్రదక్షిణంబు
కర్తవ్య మది సల్పఁ గాలము గాదు నీ, కతివయోవృద్ధున కనుచుఁ బల్క

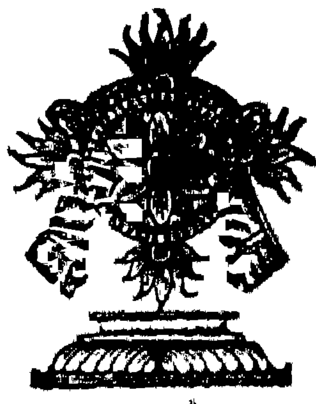
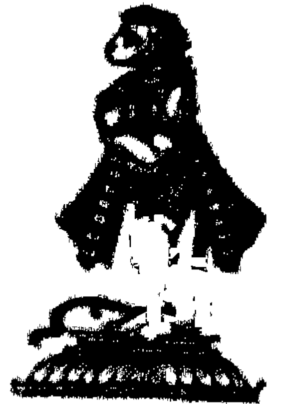
నరయ నెవ్వనితల లం దొక్కతలపైని, దెల్లావగిం జనఁ జెల్లుఁ బుడమి
తే. నట్టిచిల్వలఱేఁడు నీ వైనకతన, నిన్ను వలఁగొని మ్రొక్కిన నిఖిలపాప
తతులుఁ జెడు నని పల్కె నాదాంతుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ముమ్మాఱు వలఁగొని ముద మొప్ప సాష్టాంగ, దండప్రణామముల్ దనరఁ జేసి
యున్న యాదవుఁ గని మన్నించి యతిపతి, సకలహితంబులు సలిపి కృపను
దిరునామ మొనరించెఁ దిరము గా గోవింద, జియ్యరం చతనికి నెయ్య మొప్ప
నాతనిమది గని యతివిషయంబు గా, నొక గ్రంథ మొనరింప నుచిత మనిన
తే. గ్రంథ మొక్కటి చెప్పెను బంధురముగ, నది కటాక్షించి యతిపతి యర్హ మనియె
నమ్మహాత్మునిఁ దలఁచెద ననిశ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శ్రీభాష్య మొనరింపఁ జింతించి యతిపతి, కూరనాథాదిసద్గురులఁ గూడి
పృథులసరస్వతీపీఠంబుకడ కేఁగి, విమలబోధాయనవృత్తి నడుగ
నిచటఁ జూచెడువారి కిచ్చువారమె కాని, యది వ్రాయ నియ్య మర్యాద లేదు
అని పల్క విని లక్ష్మణార్యుఁ డూరక యుండెఁ, గూరేశుఁ డిమ్మని కోరి యడిగి
తే. పుచ్చుకొని కేలఁ గీలించి పుస్తకంబుఁ, జూచి యఱువదివే లగు సూత్రవృత్తి
నంత మదిలో ధరించె నయ్యలఘుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కూరేశుఁ డది చూచి గుఱుతు గా మది నిల్పి, గురునితో సూరులఁ గూడి రాఁగ
వృత్తి లే దని యతివిభుఁడు చింతించిన, నచ్చిన దని కూరవరుఁడు పలుక
నామధురోక్తి కాహ్లాదించి సంయమి, రాజు నిజచ్ఛాత్రరవిని జూచి
సీత సేమముఁ దెల్పు శ్రీకపిరాజు నా, రారాజు పోలిక గారవించి
తే. పుడమిఁ బ్రత్యక్షవైకుంఠపురముఁ జెంది, యచటఁ బరవాసుదేవుని యాజ్ఞఁ బడసి
భాష్య మొనరింపఁ దలఁచె నా ప్రాజ్ఞుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. యదుపక్షమై చెల్లు నఖిలవిద్వజ్జన, సౌజన్యజన్యయశశ్ఛ్రయంబు
ఆకూరరాడ్గురు సన్మద్వచోయోగ్య, తాదులఁ గని వ్రాయు మనుచుఁ బలికి
యరుళాళమునులసహాయంబు గాఁ గొని, భాష్య మారంభించి భవ్యతిథిని
బరమజిజ్ఞాసాధికరణంబు మొదలు గా, బ్రహ్మతర్కంబులు బహువిధముల
తే. వేయుమోములు గల్గిన వేల్పుకరణిఁ, జెప్ప యోగ్యతఁ గని వ్రాసె నొప్ప గాను
గూరవంశాబ్ధిచంద్రుఁ డాకొలఁది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శేషత్వసహితమై చెల్లు జ్ఞాతృత్వ మీ, యాత్మకు లక్షణం బని వచింప
నది వ్రాయకున్నఁ గూరాధిపు నార్యుండు, నీవె భాష్యముఁ జేసి నెగ్గు మనుచుఁ
గోపించి పొమ్మన్నఁ గూరేశుఁ డచ్చట, నుండక మఱుచోట నొదిఁగి యున్న
నిఁక మీఁద నీతలం పే మని యడిగిన, సూరిబృందమున కాదూరదర్శి
తే. స్వస్వరూపప్రదీపసంస్థాపకుండు, స్ఖలితశాసిత మైనయస్మద్గురుండు
గలుగ నేమిటికిం తని పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంత విచారించి యనుతాపపడి యాత్మ, జీవనౌషధు నగ్ర్యశిష్యు సుగుణుఁ
గూరేశుఁ బిలిపించి గురుఁడు కౌఁగిటఁ జేర్చి, యుచితసూక్తులఁ జాలసూఱడించి
జ్ఞాతృత్వకలిత శేషత్వమే ముఖ్యల,క్షణ మాత్మ కనిన నాఘనుఁడు వ్రాసె
నట్టు లావృత్తిసూత్రాంతముగా భాష్య, మాయతీంద్రుఁడు చెప్ప నతఁడు వ్రాసె
తే. సరసవేదాంతసంగ్రహసారదీపి, కాఖ్యదివ్యప్రబంధము లాన తీయ
వ్రాసెఁ గూరేశుఁ డివి యన్ని వ్రాసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఉడయవ రొక్కనాఁ డడవిమార్గములకడ, వైష్ణవుఁ డేకాకి వగవఁ జూచి
యతనిదుఃఖముఁ బాపు మనివన్నఁ గూరేశుఁ, డట కేఁగి యడిగిన నతఁడు చెప్పె
మత్సుత నెవఁడైన మహిఁ బెండ్లి యాడ వాఁ, డావేదికను డిగ్గినపుడె త్రెళ్లు
నని యెఱిం గెవ్వని కాత్మజ నీనైతి, నియ్యది కున్నఁ గుటుంబ మెల్లఁ జెడును
తే. దుఃఖమిదియని దెల్పఁ దద్దుఃఖ ముడుప, నీయఁ దగు నేని సుతను మాకిమ్మనడుగఁ
గూరనాథున కతఁ డిచ్చెఁ గూఁతు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. శాస్త్రోక్తవిధి నగ్నిసాక్షిగాఁ దత్సుతఁ, బెండ్లాడి యప్పెండ్లివేది దిగక
కూరేశుఁ డప్పుడే కోరి వనస్థుఁడై, యద్దివిలోఁ బెండ్లియరుఁగు డిగ్గి
యుత్తమామల బంధులార్యుల వీడ్కొని, శ్రీరంగధామముఁ జేరి గురున
కావృత్త మెఱిఁగింప నతఁడు సంతోషించి, పంచిన భార్యతో భవన మొంది
తే. యుచితవృత్తి నుపాదాన మొడిసి తెచ్చి, కాలయాపన మొనరించు ఘనుఁ డతండు
దంపతుల వారి నిరువురఁ దలఁతు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 94
సీ. అంతఁ బ్రావృట్కాల మావిర్భవించిన, నీలమేఘంబులు నింగిఁ గప్పి
వర్షించె నొకనాఁటి పగలెల్ల నావేళ, నక్షయపాత్రమే యమరకున్న
నీరాడి కూరేశుఁ డారాత్రి పెరుమాళ్ల, కొకఫల మర్పించి యుపవసించె
నారంగరాజు రేయారగించెడువేళఁ, జెలఁగుఘంటాధ్వని చెవులఁ బడిన
తే. నాత్మదాసుల విడిచి తా నారగించె, రంగపతి యని తనయంతరంగమందుఁ
దలఁచెఁ గూరేశుదేవి క్షుద్బాధ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అప్పు డాండాళమ్మ యట్లన్న విని రంగ, భర్త స్వకైంకర్యపరులఁ బిలిచి
పస్తుండి రాకూరపతియును దత్సతి, యీప్రసాదము వారి కియ్యుఁ డనినఁ
బాయసపూర్ణమా పసిఁడిపళ్లార ము,త్తమనంబి తనతలఁ దాల్చి యరుగఁ
దనచుట్టు సూరులు తగ నాలవట్టముల్, పడగలు గొడుగులుఁ బట్టి నడవ
తే. నాజ్యపూర్ణప్రదీపంబు లమరఁ జుట్టు, సకలమంగళవాద్యఘోషములతోడ
వచ్చె నానంబి కూరేశువసతి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. వచ్చి యుత్తమనంబి వారి కాభగవత్ప్ర, సాద మొసంగి తాఁ జనియె నంత
నీవింత యేమని యిల్లాలి నడిగిన, నున్నయట్లద్దేవి విన్నవింప
వారి నేమి యనక యే యతఁ డేల పంచు ని, ట్టి ప్రసాదము మనయింటికడకు

నని పల్కి దేవిపై నలిగి కూరేశ్వరుం, డాప్రసాద మొకించు కారగించె
తే. నతనిభుక్తావశిష్టాన్న మర్హ మనుచు, నారగించిన నద్దేవి కయ్యె గర్భ
మనుచుఁ జెప్పిరి మాకస్మదార్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అవని వానప్రస్థుఁ డై పతి యుండఁ ద,త్సతియు గుర్విణి యైన సరణి యెట్లొ
యని శంక పడువారి కారంగధాముండు, మత్ప్రాయసాన్నంబు మహిమ యనుచుఁ
దెలిపె నక్కూరేశు దేవియు నిరువుర, సూర్యచంద్రులఁ బోలు సుతులఁ గనియెఁ
బురుడు దీఱినయంత గురుశిరోమణి కూర,కులపతి యింటికిఁ గోరి వచ్చి
తే. చిన్ని శిశువులఁ గనుఁగొనఁ జిత్తమందుఁ, దలఁచి యెంబారు ననుప నాతండు వెడలి
బాలకులఁ జూచి సంతోషపడియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తల్లి యాండాళమ్మ తా నుపయువరాజ్ఞ, నెంబారు కాత్మజు నిచ్చె నాతఁ
డసురసంధ్యాకాల మని మంత్రరత్నముఁ, బలుకుచుఁ దెచ్చి యబ్బాలతిలకుఁ
జూపిన యతిపతి చూచి సంతోషించి, కౌఁగిట నద్దుక గారవించి
శిరము మూర్కొని పేరిఁ జేసెఁ బరాశర,భట్టారకుం డని బాలకునకు
తే. వ్యాసభట్టారకుం డని భాసురముగఁ, బేరొసంగెను శ్రీరామపిళ్ల కట్లు
సత్యసంకల్పుఁ డాయతిచంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. దయ శిశురక్షకై ద్వయ ముచ్చరించిన,కతన నబ్బాలకకలభులకును
గురుఁడవు గమ్మని గోవిందదేశికు, నియమించి యతిరాజు నిలయము నందె
నంత నెంబారుజీయ్యరు తమ్ముఁ డై నట్టి,శిరియగోవిందదేశికునకు దయ
భానుప్రభుం డైన సూనుండు గలిగిన, విని లక్ష్మణార్యుండు వేగ వారి
తే. మందిరముఁ జొచ్చి యబ్బాలమణికి ననుగుణంబుగా శ్రీపరాంకుశనంబి యనుచు
మంచిదినమ్మందుఁ బేరు గావించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సుగంధివృత్తము. శాంతిసద్మ వేంకటేశ శంఖచక్రదాయకా
శాంతదుర్మతప్రచార సత్పథప్రవర్తకా
సంతతాతిశారంతంగ శౌరిసన్మహోత్సవా
చింతితత్వదంఘ్రిపద్మ జీవనౌషధీ సుధీ. 101
క. శ్రీరంగధామశరణా, కూరకులాధీశముఖ్య గురునుతచరణా
ఘోరకలిదోషహరణా, సారశ్రీభాష్యసూక్తి జగదుద్ధరణా. 102
మాలినీవృత్తము. రజతవిమలకీర్తి ప్రస్ఫురచ్ఛేషమూర్తీ
స్వజనహితవిచారా జ్ఞాతవేదాంతసారా
ద్విజముఖకృతపూజా దీప్తగోవిందరాజా
గజవరదవిధేయా ఖండితాశేషమాయా. 108
గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయం
కరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్ర శ్రావస్తంబసూత్ర కణ్వాసగోత్ర పవిత్రశోభయకవిమిత్ర

వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైనయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున శ్రీలక్ష్మణార్యుండు తిరువరంగగురునితో శ్రీరంగధామంబుఁ జెందుటయు నమ్మహాత్మునిఁ జతుస్సప్తతిదేశికు లాశ్రయించుటయు నగ్గురుండు తిరుక్కోట్టియూరినంబివలన మంత్రరాజంబు లభించి బయల్పుచ్చుటయు మరల శ్రీరంగంబుఁ జెందియచటనుండి తిరుమలకు విచ్చేయుటయు శ్రీశైలపూర్ణులకడ శ్రీరామాయణం బధికరించుటయు రంగదాసవైభవంబును శ్రీవేంకటేశప్రకాశంబును శైవాదినిగ్రహంబును దిల్లగోవిందప్రతిష్ఠయు గోవిందమిశ్రస్వీకారంబును గోవిందమిశ్రులు తురీయాశ్రమంబుఁ బరిగ్రహించుటయుఁ గూరేశగురుండు కోవెలబీగముద్రలు స్వాధీనంబు గాఁ గొని గురున కర్పించుటయు యజ్ఞమూర్తిని యతీంద్రుండు జయించి శిష్యునిఁ గావించుకొనుటయు యతీంద్రుండు గృహసప్తకంబున భైక్ష్యం బాచరించుటయుఁ గొంగుపిరాట్టివృత్తాంతంబును విషతీర్థపానంబును గురుండు విషాన్నంబుఁ బరిగ్రహించి పరిహరించి యుపవసించుటయు గోష్ఠీపూర్ణుండు యతీంద్రునకు నన్నాదిప్రదానార్థంబు కిడాంబివరదార్యుని నియమించుటయు యతిశేఖరుండు తిరుమాలెయాండానుకడఁ దిరువాయ్మొళియర్థంబు వినుటయుఁ దిరువరంగార్యు ననుసరించి తిరువాయ్మొళియధికరించి యంతిమోపాయం బెఱింగుటయు గద్యత్రయప్రసన్నుండైనహరివలన యతీంద్రుండు విభూతిద్వయంబు స్వాధీనంబు గా లభించి యుడైయవ రనిఖ్యాతిఁ గాంచుటయు ధనుర్దాసచరిత్రకథనంబును యాదవసూరి యతీంద్రునాశ్రయించుటయు శ్రీభాష్యాదిపట్ప్రబంధంబుల గురుండు చెప్పుటయుఁ గూరేశవైభవంబును గూరేశవిభుండు పత్నీపరిగ్రహం బొనర్చి వానప్రస్థాశ్రమంబు స్వీకరించుటయు రంగేశప్రేరితప్రసాదాశనంబుచేఁ గూరేశపత్ని పుత్రరత్నద్వయంబుఁ గాంచుటయు నబ్బాలకులకు యతిశేఖరుండు వ్యాసపరాశరనామధేయంబు లొనర్చుటయు సంయమీంద్రుండు శిరియగోవిందగురున కుదయించినయర్భకునకు శ్రీపరాంకుశనంబి యని తిరునామం బొనర్చుటయు నన్నది తృతీయోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

చతుర్థోల్లాసము.

భాష్యప్రముఖప్రబంధవిలసత్సిద్ధాంతసంస్థాపనా
శోభానిర్జితపద్మపాదయుగపాంసువ్రాతపూతాఖిల
క్ష్మాభాగా భగవద్గుణానుభవసంజాతప్రమోదా త్రపా
శ్రీభూతాదిమరంగముఖ్యమురజిత్క్షేత్రాఢ్య రామానుజా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. అట్లాళవందారికారుణ్య మొందిన,యతిరాజు సభ కీర్తి యలరువేళ
వరచతుస్సప్తతిగురు లెల్ల సాష్టాంగ,దండప్రణామముల్ దనరఁ జేసి
స్థిరవిశిష్టాద్వైతసిద్ధాంత మీ బ్రహ్మ,సూత్రభాష్యోక్తుల సులభ మన్యో
సకలదిగ్విజయంబు సల్పి యీసిద్ధాంత, మంతట వైష్ణవసంగతులకుఁ
తే. దెలియవివరించి కుమతుల తేటఁ జెరిపి, మరలి యీక్షేత్ర మొందినమహిమ మించు
ననుచు శిష్యులు ప్రార్థించి రార్యు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.
సీ. గురుచతుస్సప్తతిఁ గూడి యేకాంగులు,పండ్రెండువేలసత్తశీలయుతులు
చిత్రగుప్తుల కైనఁ జెప్ప శక్యము గాని,సాయుధసూరినిత్యవ్రజంబు
లాగితిరో తైపుకొట్టములుఁ గోలున ల,క్ష్మణముని వెడలెడుసమయమందు
విష్వక్సేనులరాజో విహగరాజో రథాంగ,రాజో పన్నగరాజో రంగరాజో
తే. దెనలు గెల్వంగ యతిరాజు తెలుఁగుదాల్చి, చనియెనని ద్రష్టలూహింప సర్వగురుఁడు
నరిగె శ్రీరంగరాజదివ్యాజ్ఞ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర. 4
సీ. కలివైరి ముందు ప్రాకారగోపురమండ,పాదు లెవ్వానికి నాచరించె
గంగగర్వముఁ బాపఁ గావేరికడువులో, నెవ్వాఁడు వసియించు నిపటి కైన

నాద్యస్వయంవ్యక్తఽమతుల ప్రణవరూప, మిద్ధరంగవిమాన ఽ మెవనిగృహము
యద్విమానాగ్రముఽనందుఁ జేతనులచే, శ్రుతిరూపశిఖరముల్ ఽ సూపఁబడునో
తే. యట్టిరంగేశుఁగనుఁగొనిఽయడిగియతని,యాజ్ఞఁదలఁదాల్చి వెడలెఁ దాఽనన్ని దెసల
గెలువ లక్ష్మణయోగి యాఽకొలఁది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. ఇతఁడు దత్తాత్రేయఽయతియని తలఁతురు, శాస్త్రీయయతిలింగఽచయము చూచి
యితఁడు విష్వక్సేనుఁ ఽ డిది నిజ మందురు, తద్దాససైనికఽఘాటిఁ జూచి
పంచాయుధాంశసంఽభవుఁ డీతఁ డందురు, విమతులఁ జెండించుఽవిధముఁ జూచి
భావింతు రార్యులు ఽ ఫణిరా జితం డని, నానావిధప్రమాఽణములచేత
తే. గరళపానాదికముఁ దల్చి ఽ గరుడుఁ డందు, రుడయవరుగానహరియంఘ్రిఽ వెడలువేళ
స్వామి లిట్లెంతు రాయతిఽస్వామి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. రంగేశునకు ముందు ఽ మంగళాశాసన, మొనరించి లక్ష్మణఽమునివరుండు
తావు దర్శి తిరుకొట్టఽడందకు వేంచేసి, యంద తృప్తామృతఽమనుభవించి
శ్రీభాష్య మచ్చటిఽశ్రీవైష్ణవుల కెల్ల, నర్థానుభవపూర్వ ఽ మాన తీయ
వారె జయించి రుఽపస్థిత ప్రతివాది,తండ మాత్మబ్రహ్మఽతర్కతతుల
తే. నచట విజయముఁ జాటించి ఽ యఖిలగురుఁడు, నరిగి యళగరితిరుమలఽకచట నున్న
మాలిరుంజోలెనంబిని ఽ మరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 7
సీ. మాలిరుంజోలెసఽన్మందిరగోపుర,ప్రాకారమండపఽప్రభలు మదికి
నాహ్లాద మొనరింపఽనగ్గురుం డర్కుండు, కనకాద్రిగతిఁ బ్రదఽక్షిణ మొనర్చి
కలితతార్క్ష్య స్తంభఽబలిపీఠములకడ, దండప్రణామంబుఁ ఽ దగ నొనర్చి
యంతరాలయ మొంది ఽ యాహరివిగ్రహ, మాపాదమస్తక ఽ మనుభవించి
తే. యతనిదివ్యాంగదివ్యాయుఽధాదులకును, విష్ణుచిత్తోక్తగాథలు ఽ విన్నవించి
మంగళాశాసనము చేసి ఽ మరలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. స్వస్నానపానాదిఽసాధుతీర్థీకృత,దివ్యగంగాదికఽతీర్థుఁ డితఁడు
నిత్యోత్సవాదులు ఽ నిర్విఘ్నములు చేసి, పుష్పవనములు ఽ పొలి వహింప
మల్లెలు మొల్లలుఁ ఽ దెల్ల చేమంతులు, సన్నగన్నేరులు ఽ జాతిలతలుఁ
బాటలీపున్నాగఽపారిజాతంబులుఁ, గేతకీచాంపేయఽకేసరములుఁ
తే. బనసఖర్జూరకదళికాఽబదరినారి, కేళసహకారముఖఫలఽక్షితిజములును
నవ్యతులసీవనంబులు ఽ నాటె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. అళగరితిరుమలఽహరి కన్ని పనులును, జక్కఁ జేసి తదీయఽశాసనమునఁ
దరలి యచ్చటినుండి ఽ తనదాసకోటితో, దక్షిణాంభోనిధిఽతటముఁ జెంది
మేర్వంతికోర్విపై ఽ మెఱుఁగులతోఁ దోఁచు,నీలమేఘముఁ బోలుఽవేలకడను
సౌమిత్రికృతదర్భఽశయ్యపైఁ బవళించు,జటిలు నా శ్రీరామఽచంద్రుఁ జూచి
తే. పూర్వతరజన్మసంస్మృతిఽపొడమినట్లు, కనుల నానందబాష్పముల్ ఽ గ్రమ్ముకొనఁగ

భక్తిఁ బ్రణమిల్లె నాయతిభర్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆదర్భశయ్యాశయానుఁ డా శ్రీరాముఁ, డర్చాకృతిని జెంద నతని చట
ఛాయాదిసిద్ధికై సౌమిత్రి యిట్లయ్యె, ననఁ దగునశ్వత్థ మచటఁ జూచి
కుశశయుఁ బొగడి వీడ్కొని చని తత్పద, పద్మయుగన్యాసపావనంబు
రావణాదికసర్వరాక్షసనిధనైక, హేతు వబ్ధివిభేద హేతు వుభయ
తే. భూతిహేతువు మైథిలీముఖవికాస, హేతు వాసేతువును జూచి యిష్టగురుఁడు
దక్షిణాంబుధిదరితోఁ జివఁ దరలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తిరునగరికిఁ జనఁ దిరువుల్లమునఁ దల్చి, వెడలుచు మార్గము వెంట నున్న
మందారమాలూరమాతులుంగలవంగ, మాకందమున్నగ ఖర్జూరాతకాది
ఫలపుష్పపల్లవభరనమ్రతరులను, బద్మాకరంబులఁ బర్వతముల
నాశ్రమంబుల బ్రాహ్మణాగ్రహారంబుల, గ్రామపట్టణఘోషకర్వటములఁ
తే. గనికరం బొప్పఁ జూచుచుఁ గడచి వచ్చి, తామ్రపర్ణీనదీతీరతరుల క్రింద
విశ్రమించెను యతిరాజు వేడ్క ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఏనది నెడఁబాయ కెల్లప్పు డుండును, ఘనుఁడు విష్ణుయశుండు కల్కితండ్రి
యేనదికడ నిల్చు నించుక బ్రాహ్మ్యము, కలియుగాంతము వినుకగాసి దొలఁగి
యేనదిజలముల నింపొందఁ ద్రావినఁ, గలుగునుజ్ఞాన మేకాలుషి కైన
నేనదీతీరమం దెల్ల చేతనులకుఁ, గనిపించు శతజన్మ రిక్కరుణ నట్టి
తే. పరమపావని శ్రీతామ్రపర్ణిఁ బొలిచి, మించుపద్మరజంబులతో మంచిఁ గాంచు
కూనగాడ్పులు యతిరాజుఁ గొలిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. చారుముక్తాఫలజన్మనిదానము, సమదగజాకీర్ణసైకతంబు
ఫలపుష్పమంజరీపల్లవభరనమ్ర, దివ్యద్రుమోల్లసత్తీరయుగముఁ
జలదూర్మిడోలికాసక్తకారండవ, బకశోకహంసాదిపక్షికులము
భవ్యపద్మమరందపానమత్తభ్రమ, భృంగీమధురగీతసంగతంబు
తే. వకుళభూషణనిర్మాల్యవాసితంబు, తీర్థవత్తామ్రపర్ణీనదీవరంబు
శ్రీయతీంద్రుఁడు చూచి హర్షించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. లోలమీనాక్షులఁ జాలఁ జూచి విహంగ, కులకలరవములఁ గుశల మడిగి
కమలకోశాంజలిఁ గావించి తనవీచి, బాహువుచేఁ బుష్పబలి యొనర్చి
భ్రమరగీతములచే బహుభంగులను వేఁడి, స్నానపానాదుల శ్రమము దీర్చి
తనతీరములఁ బొల్చుధరణీరుహంబుల, సరసఫలంబులఁ జాల నొసఁగి
తే. యతిశిఖామణి శమితశిష్యాన్వితునకు, నతిథిపూజలఁ గావించె సతులభక్తిఁ
దామ్రపర్ణీ మహానది ధన్యయనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 18
సీ. ఆతామ్రపర్ణీ మహానదీతటమున, సంపూర్ణకలమాదిసస్యములను
నారికేళవనాళినాగవల్లీవృత, పూగవనంబులఁ బొగడతరులఁ

గాశ్మీరపాటలీ కరవీరచంపక, కేతకీపున్నాగ కేసరముల
మల్లెల మొల్లలఁ దెల్లచేమంతుల, మాలతీమాధవీ మండపములఁ
తే. బనసఖర్జూరసహకార బదరికదళి,రుచిరచందనకాలాగురు ద్రుమముల
నుడయవరు చూచి యానంద మొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తిరుతామ్రపర్ణిలోఁ దీర్థఘట్టములందు, నేరాడుచున్నట్టి సారమతుల
స్నాతులై ద్వాదశ స్థలముల విమలోర్ధ్వ,పుండ్రముల్ దీర్చెడి పుణ్యనిధుల
స్వార్యులు వేదశాస్త్రార్థము లోకసారి, పలుక గ్రహించెడు బాలవటుల
దివ్యప్రబంధముల్ దెలిసి పఠించుచు, సలిలసంగ్రహములు సలుపుసతులఁ
తే. బూలసరములఁ బుటికలఁ గేలఁ బూని, స్వామికో వెల కేఁగెడు సాత్త్వికులను
జూచి హర్షించె సంయమి సూర్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వైకుంఠపురిచుట్టు వరుసగా విలసిల్లు,సాంతానికము లను జనపదముల
తెఱఁగున నీదివ్య దేశముచుట్టును, నవదివ్యదేశముల్ భవహరములు
నింపార నెలకొన్న విక్కురుకాపురి,రత్నము నక్షత్ర రాజినడుమఁ
బూర్ణచంద్రునిగతిఁ బొలుపారుచున్నది, తిరము గా నాత్మలో మదింటినడుమ
తే. నాదినాథుండు బ్రహ్మాండ మంత యరసి, మరులుకొన్నవాఁ డిప్పరి మహిమభంగి
ననుచుఁ దనశిష్యులకుఁ జెప్పె నార్యుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆదినాథస్వామి కభిమతమైనయీ,కురుకానగరమందుఁ గోరి నిత్య
వాసము చేసెడు వరవైష్ణవులు నిత్య,సూరు లాజన్మ విశుద్ధబుద్ధు
లది గన్కనే నమ్మ యాళ్వారు లిచ్చోట, నవతరించిరి మన కభయ మొసఁగ
నని యాన తిచ్చుచు నల్లనల్లన చని, తిరుతామ్రపర్ణిలోఁ దీర్థ మాడి
తే. యుచితకృత్యములను దీర్చి యుడయవరులు
రమ్యహర్మ్యము కురుకాపురంబుఁ జొచ్చి
నమ్మయాళ్వారి సేవించి నడచి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 19
సీ. సమ్మార్జన మొనర్చి చందనోదకములు, చల్లి మాక్తికరంగ వల్లికలను
వాకిళ్ల ముంగిళ్ల వరుసఁ దిన్నెలయందు, రచియించి ద్వారపార్శ్వములయందు
బంగారపరఁటికంబములను నెలకొల్పి, నవపద్మమణితోరణములఁ గట్టి
పంచతిన్నెలయందు భర్మప్రపూర్ణకుం,భములజంటల నిల్పి పడఁతులెల్ల
తే. నాణిముత్తెపుమంగళ హారతులను, జేసి యర్చించి రాయతి శేఖరునకుఁ
బురుషు లొనరించి రర్ఘ్యాది పూజ లనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సూర్యచంద్రుల మించి జొత్తిల్లుమేడల,దివ్యనానారత్న దీప్తులెల్ల
శకలీకృతములైన జలదములను గ్రమ్మ, నసమయసంధ్యోదయము ఘటిల్ల
మహితమహానీల మణిమయభిత్తుల,కాంతులఁ గటికిచీఁకటి వహింప

శఠకోపమునిదివ్య కసవిత్రమండలమహా, కాంతివిభ్రాంతులఁ క గడకుఁ జిమ్ము
తే. నట్టికురుకాపురంబున క యతివరుండు, వీథు లన్ని కటాక్షించి క వేడ్క రెండు
శుద్ధకాంచనరథములఁ క జూచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె క మోద మలర.
సీ. వేల్పుల కిర వైన కవిష్ణుపదిని దలఁ, దాల్చితి నని మేరు కధరణిధరము
కమఠరాజుకు వెన్ను కకండూతిఁ బాపుచుఁ, దత్పాదాబ్జంబులఁ క దల ధరించి
యమృతరమాదిజ కన్మాదికారణ మైతి, నని మందరాద్రియు క నతిశయమున
నహమహమికఁ బొరి క నాదినాథునికడ, ధర్మాసనముఁ జెంది క తిరల కిట్లు
తే. రెండురథములు గా నిల్చి క యుండునొక్కొ
యని మనంబునఁ దలఁచుచు క యతిన రేణ్యుఁ
డాదినాథునికోవెల క కరిగె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె క మోద మలర. 22
సీ. కోవెలచుట్టును క గొమ రొప్పఁ జల బాల, కల్పవృక్షాగ్ర శాఖల నసించి
వకుళభూషణ దయా కవారిధే దాసోస్మి, యని పల్కుచిలుక లకయమృతసూక్తు
ల ట్లతిమధురస్వ కరాంచితకలకంఠ, కాలకంఠంబుల కకలరవములఁ
గురుకాపురీశుని కగురుకీర్తిగాయకు, లనఁ జాలుతుమ్మెద క లారవముల
తే. నాలకించుచుఁ గల్పద్రు కమాళి దాఁటి, యాదినాథుని దివ్యాల కయంబుఁ జూచి
సంయమీశ్వరుఁ డంజలి క సలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె క మోద మలర.
సీ. కటికిచీఁకటి వెన్కఁ క గదిసి బాధించును, ముంగిట మణిభూమి క ముట్టరాదు
తలను విష్వక్సేన కధనదాదిగృహములు, సిరిమది కేమి నకచింప దనుచుఁ
దలఁచి లోకాలోక కధరణీధ రేంద్రు ని, ట్లాదినాథునిగుడి క కగ్ర మైన
ప్రాకార మయ్యె విశిష్వక్సేనుఁ డిం దుండెఁ, బక్షిరాజాకృతి క నరము లిడుచు
తే. గోపతులు నలువురు నాల్గు కగోపురంబు, లయిరి సుఖపడ నిది ధ్రువ కమగ్న మనుచు
యతికులాగ్రణి కోవెల క కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె క మోద మలర. 24
సీ. వైకుంఠమునఁ దిల్ల కవాసు దేవుఁడు దివ్య, సింహాసనంబందుఁ క జెన్ను మీఱి
సిరితో సుఖాసనా కసీనుఁ డై వెలుఁగొంద, రక్కనుఁ డొక్కరుఁ క డుక్కు మిగిలి
శఠనామముఁ జేతేరఁ క జయ్యన వానిపై, హరియును బాదుక క లనుప నవుడ
యాపాదుకాద్వయ క మారక్కనునిఁ గూల్చి, శఠకోప మనియెడి కసంజ్ఞఁ జెంది
తే. హరిపరవ్యూహవిభవార్చ కలందు నిలిచె, నట్టి శ్రీశఠకోపంబు క నఖలగురున
కాదినాథుండు కృప నిడు క రని పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె క మోదమలర.
సీ. శ్రీహరిపాదుకా కశ్రీమూర్తి గనుకను, శఠమారుల జయంబు క నలువుని తన
శఠకోపముని యని క చక్కనితిరునామ, మొందె నేనూరి యీ కయుర్వియందు
నానమ్మయాళ్వారు క లాత్మచిత్తమున ముం, దేమహాత్మునిఁ జూచి క సింపుమీఱ
నమ్మహాత్మునకు రా కమానుజాచార్యున, కట్టి శ్రీశఠకోప క మాత్మ పాదు

తే. కాంశజాతము నఖిలవాద్యములు మొరయ
ఛత్రచామరవాద్యఘోషములతోడ
నాదినాయకుఁ డెదురు గా ననిపె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 26

సీ. గోపురాంగణమణికుట్టిమభూమిని, మాన్యులు ముందఱ మధురకవుల
గాథల భక్తితోఁ గర మనుసంధింప, నుపనిషత్తుల నార్యు లూఁద వెనుక
స్వాము లిర్వంకలఁ జామరంబుల వీవ, ఛత్రముల్ ధరియింప సత్త్వనిధులు
మొగి వేత్రపాణులు మ్రోయ సెచ్చరి కని, యగ్రభూమిని వేశ్య లాడుచుండ
తే. వేణువీణాదిరవములు విస్తరింప, నిట్లు చూపడుశఠకోప మెలమిఁ జూచి
యతికులాగ్రణి సన్నిధి కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 27

సీ. భాష్యకారగురుండు పరభక్తిసాష్టాంగ,దండప్రణామముల్ తగ నొనర్ప
నతనియంతేవాసు లంద ఱామూడ్కిన, ప్రణమిల్లి పంక్తులై భక్తి నిలువ
శ్రీమదర్చకుఁ డంత శ్రీశఠకోపంబు, శ్రీలక్ష్మణార్యులశిరమునందుఁ
గుడిభుజమున నుంచి కూరనాథాదుల, కట్లొసంగిన వారు హర్ష మొంది
తే. యనుగృహీతోస్మి ధన్యోస్మి యనుచుఁ బల్కి, యగ్రమందునశఠకోప మరుగ వెనుక
యతిశిఖామణి వెనువెంట నరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శ్రీశఠకోపంబు శ్రీహరికడ కేఁగ, వెనుక యతీంద్రుఁడు వేడ్కఁ జనుచు
గోపురద్వారంబు కొమరొప్పఁగా దాఁటి, కోవెల వలగొని గురునితోడ
నాంతరాళిక మొంది యాదినాథునిఁ జూచి, యాపాదమస్తక మనుభవించి
భట్టనాథాదికబహుసూరిసూక్తుల, సన్నుతించుచుఁ దత్ప్రసాద మొంది
తే. మహితశఠకోపతీర్థనిర్మాల్యములను, జెంది కేల్మోడ్చి వీడ్కొని శ్రీశఠారి
మందిరంబున కేఁగె నమ్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తామ్రపర్ణినదీతటమున మేలైన,పసిఁడిసోపానంపుఁబంక్తి నొప్పు
స్థిరశంఖశుక్త్యాదితీర్థఘట్టంబందు, నార్యు లందఱు శేషుఁ డనుచుఁ బొగడ
నర్హమై దీర్ఘశాఖాంచితమై దివ్య,ధవళరత్నాఢ్యవితర్దియందు
సుదృఢరూఢసుమూలశోభిమహాస్కంధ,బంధురము విచిత్రపక్షిరవము
తే. చంద్రసూర్యావతంసము శాశ్వతంబు, శర్మదము తింత్రిణీవృక్షసార్వభౌమ
మఖిలచేతనరక్షకై యలరు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 30

సీ. ఆతింత్రిణీమూలమందు నంబరచుంబి,మణిమయదివ్యవిమానమందు
నజ్ఞానతిమిరౌఘ మంతయు నుడుగార, జ్ఞానప్రదీపంబు జనుల కలర
సూర్యమండలమందు జొత్తిల్లుహరిగతి, దివ్యపీఠంబునఁ దేజరిల్లు
వకుళభూషణునిఁ బ్రపన్నకూటస్థుని, శ్రీపరాంకుశుఁ జూచి చేర్వఁ జెంది
తే. యాత్మజీవాతు వగుతత్పదాబ్జయుగము, మస్తకంబున ధరియించి మధురకవుల

సూక్తి వినుతించు లక్ష్మణసూరియనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆమాడ్కి వినుతించుయతికులచంద్రుని, నభిమతశిష్యునియంఘ్రిగతునిఁ
గరుణాకటాక్షవీక్షణసుధఁ జిల్కుచుఁ, దనదివ్యమంగళతనువుఁ జూపి
మహనీయచరిత నీమహిమముకత నుర్వి, శ్రీవైష్ణవసమృద్ధిఁ జెందు ననుచు
నతిమృదుమధురోక్తు లాదరించుచుఁ బల్కి, బహుమతు లొనరించి పంచినంత
తే. నచటనుండి యతీంద్రుఁ గడకు త్యాలయంబు, వెడలి చనికనె నొకతిరుకవీథి నుండు
ఖేలదాలోలబాలికాజాల మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 32
సీ. హెచ్చరించుచుఁబం క్తులేర్పరించుచుస్వర్ణ, వేత్రపాణులు మార్గిల వెడలుచుండ
నిరుగెలంకుల యతులేడునూర్గు రారు, వేల యేకాంగు లొక వెనుక నడవఁ
బిదప డెబ్బదినాల్గుపీఠస్థులును గొల్వ, నందతినదుమ నయ్యతివిభుండు
తిక్కలలో నిండుచేతేఁడుపోలిక, నంశుసాహస్రమం దద్దుక్కవట్లు
తే. సూరులందును హరిమాడ్కిసొబగుమిగిలి, కదిసిరాఁజూచిక నిలుకక్కన్యలరుగ
నొక్కకన్నియ కదలక యుండె ననుచు. వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పసిఁడిసలాకయో బంగారుబొమ్మయో, యనఁ జాలుకన్నియ నచటఁ జూచి
గురుఁడు తిరుప్పుళింగుడి యెంతదూరము, గల దని యడుగ నక్కన్న యపుడు
తిరువాయిమొళ్లి నీకు దృఢముగా వచ్చునా, రాదా యనుచు భిక్షురాజునడుగ
తిరువాయిమొళ్లివాగ్విభేయ మైనను శ్రీపుళింగు డింతని మా కెఱుంగు టెట్టు
తే. లనుచు నప్పిన్నపాపయతివరేణ్యుఁ, డాన తిచ్చిన నది విని యగ్గురునకుఁ
బలికె నిట్లని మరలి యకబ్బాల యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తిరువాయిమొళ్లియందుఁదిర మగులొమ్మి డా, పదిని రెండవతిరువాయిమొళ్లిని
కొడువిసై ప్పడగ శకకొనపదోపాటలోఁ, గూవుదలిత్యాదికొనపదములుఁ
గోరి తిరుప్పుళింగుడి కూఁతవెట్టుదూ, రం బని తెలియంగరాదొ యిచటి
కని పల్కునక్కన్నియను జూచి హర్షించి, యాళ్వారికృప నిందు నర్భకులకు
తే. నైన నాలాయిరప్రబంధాదికములు, పాఠ మగుఁ గాన సూరులవగిది వీరిఁ
దలఁపఁ దగు నని యతిరాజు పలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కరుణతో నక్కన్యకావతంసము నెత్తి, కొని మస్తకంబు మూర్కొని పవిత్ర
పాణిపల్లవము చేబలుమాఱు చుబుకంబుఁ, దడవి చెక్కులదువ్వి దయను గురుల
నవరించుచుఁ దదీయసదనంబునకు నేఁగి, యక్కన్యతలిదండ్రు లనులభక్తి
మ్రొక్కి పూజింప నమ్మోదించి వారిఁ బరిగ్రహించి కరంబు నను గ్రహించి
తే. మీరు సూరిసమానులు మీకు మాకు, నొక్కసంబంధ మేర్పడనుచిత మనుచుఁ
బలికె యతిపతి యాగృహభర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అక్కన్నియకుఁ దండ్రి యైనమహాత్ముండు, పలికె నిట్లని యతిపతికి మరలి
తలఁచినకార్య మీదాసునకు విధింపఁ, దగు నన విని యాత్రిదండపాణి

రొప్పతిరుక్కురుహూర్పిరాన్పిళ్లాను, కిక్కన్నియ నొసంగు మితఁడు మాకు
నభిమానపుత్రకుఁడని విధించిన విని, యక్కన్నెతండ్రియు న ట్లొనర్చి
తే. బాంధవులతోడ నానందభరితుఁ డయ్యె, నతని వీడ్కొల్పి యతినాథుఁ డప్పురంబు
విడిచి పరిజనులను గూడి వెడలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కోరి తిరుక్కురుంగుడి కేఁగి యద్దివ్య, దేశవాసులు తనదెస కెదురుగ
వచ్చి సంభావింప వారితో మొదలిటి, వారితో నప్పురివరముఁ జొచ్చి
తద్రత్నగోపురతపనీయమయసాల, గంభీరపరిఘావిజృంభణముల
నభ్రంకషాదభ్రశుభ్రవిభ్రాజితో, త్సవసప్తభూమికాభవనములను
తే. సంతతాలంకృతద్వారచత్వరముల, మంగళామ్నాయఘోషవన్మంటపములఁ
గాంచి యతిరాజు ఘించి సుఖించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. స్వస్వరూపాభిజ్ఞసాత్త్వికజనపూర్ణ, మఖిలసమృద్ధుల కాటపట్టు
భూలోకవైకుంఠపుర మిది గా కున్న, నీసిరు లిందేల వాసి కెక్కు
నని తల్చి యతినాథుఁ డపు డాతిరుక్కురుం, గుడినంబికోవెలగోపురంబుఁ
గనుఁగొని సాష్టాంగకలితప్రణాముఁ డై, పరభక్తి పెన్గ లోపలికి వెడలి
తే. కూరపతిభాగినేయాదిగురులు గొల్వఁ, బ్రక్రమముఁ జేసె గురుఁ డగ్రభాగమందు
వినుతి యొనరించి కాంచె నావిష్ణు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నీలాద్రిపైఁ దోఁచుబాలసూర్యునిగతిఁ, దలను గిరీటంబుఁ దాల్చువానిఁ
జవి చాలఁ జిల్కెడుచంద్రబింబముఁ బోలు, మొలకనవ్వులముద్దుమోమువాని
వెండిబంగారంపువిరులగుత్తులమాడ్కిఁ, గరములశంఖచక్రములవాని
ముమ్మెఱుంగులకాఱుమొగులట్టు లిరుపార్శ్వ, ములబోరభార్యలు మెలఁగువాని
తే. సాధుపుష్పితకల్పవృక్షంబుకరణిఁ, గలితసర్వవిభూషణాంగంబువాని
నమ్మురారిని గాంచె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆపాదమస్తకమతనియంగములకు, సద్భక్తి మంగళాశాసనములఁ
గావించుచున్నంతఁ గని యాతిరుక్కురుం, గుడినంబి పల్కె నగ్గురున కిట్లు
లాత్మలఁ బ్రోవఁ బెక్కవతరించితిఁ గాని, యొక్కాత్మ నైనను నొడియనైతిఁ
జేతను లందఱు శిష్యు లయిరి నీకు, దీనికి హేతువుఁ దెల్పు మనిన
తే. నొక్క మంత్రంబు మాకడనుండుకతన, నాశ్రయింతురు నన్నందఱనుచుఁ బల్కఁ
దిరిగి యాహరి పల్కె నగ్గురున కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆమంత్ర మెఱిఁగింపు మని హరి యర్థింప, యతిరా జతని కిట్లు లానతిచ్చె
విని యెదురీతిని వింటివా యది నీకు, వినిపించెదము గాని వేఱు లేద
టనినఁ గృతార్థోహ మని పల్కి యాహరి, స్వగురున కున్నతాసన మొసంగి
యామహోన్నతపీఠమం దాత్మదేశికుఁ, డున్నట్టు భాపించి యుర్వి నుండి
తే. దివ్యచిత్రాసనంబునఁ దేజరిల్లు, శ్రీకురంగపురీపూర్ణశేషి కపుడు

మంత్రరత్న మొసంగె నసమ్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడని మోద మలర.
సీ. శ్రీమత్కురంగపురీపూర్ణులకు మంత్ర, రత్నోపదేశము రమణఁ జేసి
సర్వాపరాధపుంజం క్షమస్వ ప్రభో, భక్తవత్సల యని ప్రణుతి సలిపి
యతనిచే బహుమతి యనుమతియును జెంది, యాసంయమీశ్వరుఁ డచటినుండి
జరగి తిర్వణ్బరిశార మన్నిరుపతి, యట్లు తిర్వాట్టార మనెడుదివ్య
తే. దేశములఁ గాంచి యద్దేవదేవునకును, మంగళాశాసనముఁ జేసి రంగు మీఱఁ
దిరువనంతపురంబున కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర. 43
సీ. శ్రీమదనంతపురీమతల్లిక బైటి, తోఁటలో నెలకొన్న తులసితరులు
పొన్నలు పొగడలు సన్నగన్నేరులు, కరవీరములు కర్ణికారతరులు
కేతకీచందన కృష్ణాగురుకదంబ, పాటలచాంపేయ పనసతరులు
క్రముకేక్షుకదళికా ఖర్జూరబదరులు, జాంబవసహకార జంభలములు
తే. నారికేళాదిఫలపుష్పనగచయములు, శాలిసస్యాదులును జూచి సర్వగురుఁడు
చోద్య మందుచు నప్పురిఁ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.
సీ. కంబమూలపశువ్యఘననిర్ఘరోదక, దారుపుష్పఫలాది దానములును
ఈగిరు లీతరు లీస్థలవాసుల, కుపకారములు సల్పు నూర్జితముగఁ
బద్మాకరంబు లపారగభీరోద, కాపూరితంబులై యఖిలసస్య
హేతువులై తృప్తిహేతువు లగు పీరి, యనుచు వర్ణించుచు యతివరుఁడు
తే. స్నానపానాదియోగ్యకాసారదివ్య, దీర్ఘికాపుష్కరిణ్యాదివిధములను
జూచి పొగడుచు నప్పురిఁ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.
సీ. ప్రియునిఁ జెందెడువేడ్క బిడ్డలపైఁ బ్రేమ, మదిఁ బెన్గొనాహరి నుపాసి యచటఁ
గదలక యుండినఁ గని దుగ్ధజలధియుఁ, దనముద్దుపట్టికై తరలి వచ్చి
తప్తజాంబూనదోదార నానావిధ, రత్నసంకలితమై రమణఁ జెంది
మిన్నుల వ్రాయుచు నన్నుతజనులకుఁ, గోరిక లిచ్చు నీకోటమట్టు
తే. నిట్లు వసియించెనో యని యెంచఁ దగిన, పద్మసారథగంభీర పరిఖ గురుఁడు
చూచి పొగడుచు నప్పురిఁ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.
సీ. నాల్గుగోపురములు నాలుగుమకుటముల్, నాల్గుద్వారంబులు నలుమొగములు
గల్గి యీసాల మై కమలజుఁడే శేష, శాయిని గన నెడ బాయ కిచట
నుండెనో యని మది నూహించుచును మణి, ప్రాకార మది దాటి పరమపదముఁ
బోలినయప్పురి భూరిసంపద లన్ని, యతిశేఖరుఁడు స్వయాశ్రితులను
తే. గూడి కోవెల కరుగుచుఁ గోరి చూచి, యున్నగతిఁ బొగడువిధముల నుగ్గడింతు
ననుచు మధ్యావవీథిపై నలరుచున్న, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర. 47
సీ. కులగిరు లన్నియుఁ గూడి మంత్ర మొనర్చి, హేమాచలజిగీష నిచటఁ జెంది
యాయనంతశయాను నీతు నారాధించి, బంగారుమేడలై పరిఢవిల్లి

యాత్మజాలాధ్వయాతాయాతవత్సూర్య,చంద్రతచేఁ దదుచ్ఛ్రాయ మాత్మ
సుమనోనిలయతఁ దత్సుమనోనిలయతను, దమరత్నమయతఁ దద్రత్నతటత
తే. మించి మేరువు నిట్లు జయించి విష్ణు,దాసవాసము లై యుండెఁ దథ్య మనుచు
గురుఁడు పలుకుచుఁ గోవెలకరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. బ్రాహ్మణు లిచ్చోట భగవదారాధన,రూపవైదికకర్మరూఢమతులు
రాజన్యు లార్వురరాతుల గెల్చియు, సాధువిరోధులఁ జంపువారు
వైశ్యులు నన్యప్రపన్నులు విహితవా,ణిజ్యాదిసంభృతనిఖిలధనులు
శూద్రు లిమ్మువ్వరకద్రోహవైష్ణవ,దాసులకశ్రాంతదాస్యరతులు
తే. స్త్రీ లనంతశయానునిసేవఁ జేసి, భాగ్యవతు లౌదు రనుచును భాష్యకర్త
యాన తిచ్చుచుఁ గోవెలకరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వృత్రాసురుఁడు మ్రింగెవృషుతోడ నెద్దాని,సైంహికేయుఁడు పూర్ణచంద్రునట్లు
మేఘనాదుఁడు పోరమేటి యై యెద్దాని,దంతముల్ పెకలించితండ్రి కిచ్చె
నాయభ్రమాతంగమస్మత్సమానమా, యని ధిక్కరించుచు హరిమహోత్స
వాంగములీషాష్టిహాయనమత్తమా,తంగపుంగవము లుత్తుంగతనువు
తే. లీయనంతశయాను రమేశుఁ గొలిచి, యతిశయముఁ జెందు నిట్లనియతివరేణ్యుఁ
డాన తిచ్చుచుఁ గోవెలకరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 50
సీ. ఉచ్చైశ్శ్రవము తొల్లియుగ్రాహవక్షోణి, నింద్రపరాభవం బేర్పరించె
నామానసోత్తరమాధారము గఁ జెంది, మేరువు వలగొనుశూరహరులు
గరుడమారుతమనోఘనజవాతిగములు, సర్వకల్యాణలక్షణయుతములు
నీతురంగంబులందీశేషశాయిసే,వకవాహనంబు లవ్యాహతంబు
తే. లట్లనాధారధారితకాదిగతుల, సర్వలోకైకచారము సల్పు ననుచు
గురుఁడు పలుకుచుఁ గోవెలకరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. గోలోకమందున్నగోవు లన్నియుఁ గూడి, శ్రీకాంతునకుఁ బ్రీతిఁ జేయఁ దలఁచి
యేకాంతభక్తితోనిచ్చట వసియించి, యెల్లప్పు డీజగదీశ్వరునకు
వెన్నలు జున్నులుఁ బెరుఁగు మీఁగడలును, హైయంగవీనము లాజ్యములును
జుట్టుఁబాయసములు జోర్కుదధ్యన్నము, లీభోగ్యవస్తువు లేర్పరింపఁ
తే. బాలు మేలుగఁ బితికెడుపసులభక్తి, నహహ యెంతని పొగడుదు ననియతీంద్రుఁ
డాన తిచ్చుచుఁ గోవెలకరిగె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 52
సీ. ప్రాసాదజాలనిర్గతధూపధూమముల్, హోమధూమచ్ఛటలొఱసి నెరసి
నీలమేఘములీల నింగిఁ గన్పింప సౌ,ధాగ్రకాంతలు శంపలట్లు మెఱయ
విపణివితర్దికావివిధరత్నప్రభా,చ్ఛట యింద్రచాపంబుసరణి నొప్ప
సకలవాద్యధ్వనుల్ స్తనితములట్లుండ, వర్షాగమభ్రాంతి బర్హిణులము
తే. భూరికేకారవంబుతోఁ బురులు విచ్చి, యాడు నెప్పుడు నిప్పురి నాశ్రయించి

భక్తు లివి యని యతిరాజు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. భళి నద్దైవం కేశవాత్పర మని కీర, శారిక లిప్పరిఁ జదువు చుండ
మఱియు సర్వం విష్ణుమయ మని పలుకును, దాసోస్మి యని పల్కు దాసులఁ గని
విద్రుమసోపానవిలసితదీర్ఘికా, పుష్కరిణీస్ఫురత్పుష్కరాళు
లం దుల్లసద్రాజహంసకారండవ, చక్రవాకక్రౌంచసారసాళు
తే. లన్ని యా శేషతల్పశయాంఘ్రిపద్మ, ముల భజింప వసించినమునివరేణ్యు
లని వచించుచు నరిగె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. పటికంపుజలుపలఁ బఱచి సమంబు గా, రచియించినట్టియా రాజవీథి
త్రోవ కిర్వంకల దొడ్డమేడలపంచ, వజ్రవితర్దికానళులయందుఁ
దత్తరంగస్ఫురద్ధవళోర్ధ్వపుండ్రులు, తులసిపద్మాక్షసద్వలయధరులు
వైష్ణవుల్ గొంద ఱఫణిరాజశాయిసత్కల్యాణగుణకథాకలనములను
తే. బ్రొద్దుపుచ్చుచునుందురప్పాంతఁ బోలుచు, నారికేళంపుస్రూఁకుల నడుమ ననుచు
గురుఁడు పలుకుచుఁ గోవెల కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. నీలంపుగోడలనిగ్గుల నొకవంకఁ, జెక్కట్లు గ్రమ్మి చీకాకుపఱుప
మఱువంక భిత్తుల మలచినవజ్రంపుఁ, బలకలతళుకు లాబెళుకు లగుచు
మేడలఁ గీల్కొన్న మేలిరత్నంబుల, ఛాయ లకాలిసంధ్య లీన
నీసందియము లన్నియెంబెరుమానారు, తనమేనికాంతులఁ దఱచి యడఁచి
తే. రాజవీథులఁ జని చని రంగు మీఱ, నొక్కచోటఁ గటాక్షించె నున్నతంపు
రత్నమయతప్తకాంచనరథము ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 56

సీ. మణిమయకూబరమహితంబు షోడశ, చామీకరవికారచక్రయుతము
స్వర్ణాంతరాళికాచ్ఛాదనఫలకంబు, కాంచనాసనపద్మకర్ణికంబు
మరకతస్తంభసుస్థిరగుంభితంబును, మేరుమందరశోభిమిహిరసమము
మణిఘంటికాశతమధురధ్వనియుతంబు, హాటకమయశిఖరాంచితంబు
తే. శ్రీకరోన్నతచిత్రపతాకనిచయ, మశ్వసూతసమన్వితమతివిచిత్ర
మట్టిరథముఁ గటాక్షించె నార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. పసిఁడిగుబ్బలిమీఁదిబాలార్కబింబంబుఁ, బోలగ్రకలశము మోము గాఁగ
జలఘంటికాస్వానఝంకృతియుతిపతాకా, శ్రేణు లాత్మపక్షములు గాఁగఁ
బ్రాలంబముక్తికబహుపుష్పమయదామ, సర్వహారాదిభూషణము లమరఁ
దార్క్ష్యుఁ డీరథరూపధారి యై యీ శేష, శాయికోవెలకడ నతత ముండు
తే. నని తలంచెద నని మ్రొక్కి యాత్మశిష్య
వరులతో గోపురముఁ జెంది గురుఁడు మ్రొక్కి
చోద్యపడుచును గోవెలఁ జొచ్చె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 58

సీ. రావణాదుల గెల్చి రాముఁ డీస్థలియందు, స్థాపించుపృథుజయస్తంభ మొకొ
రసనుండి వెల్వడురత్నాంశుయుగ్దంష్ట్ర, తారకవారాహదంష్ట్ర మొకొ
భక్తులు వైకుంఠపద మొందఁ గట్టిన, బంగారుసోపానపంక్తి యొకొ
యని జను లూహింపనర్హ మహామణిమయ, గారుడస్తంభంబు కడను మ్రొక్కి
తే. కూరనాథాదిగురులతోఁ గోవెలకును, బ్రక్రమముఁ జేయుచును జూచెఁ బద్మనాభ
మందిరశ్రీల నాజగన్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 59

సీ. ఆమ్నాయములు గొందఱావృత్తి సలుపుచు, నొకచోట సేవించిరుడయవరుల
నన్యులు నామసహస్రంబుఁ జదువుచు, భజియించి రొక్కెడఁ బరమగురుని
శ్రీపుష్పకైంకర్యసిద్ధు లొక్కెడఁ జూచి, యలరుచు మ్రొక్కిరా యతివిభునకు
శారిక లొకచోట శౌరినామంబులఁ, జదువుచుఁ గనియె నా సత్త్వనిధిని
తే. నంద ఱిట్లు భజింప నా యార్యుఋషభుఁ, డమ్మురారివిమానాగ్రమందు వెల్గు
కనకమయరత్నశిఖరముఁ గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. వాచ్య మీబ్రహ్మము వాచక మగు వేద, మీవిమానము జ్ఞాన మీశిఖరము
నన్యోన్యసంబంధు లగుమూఁడువస్తువు, లిచ్చోట నెలకొన్న విట్లు ధ్రువము
లని పల్కి బోధమయప్రదీపం బనఁ, జాలువిమానాగ్రసక్తశిఖర
మావిమానము వెన్క నతిభక్తి సేవించి, బలిపీఠము భజించి ప్రణతి సల్పి
తే. గారుడపుఁ బచ్చచలువపలు గదిపినట్టి, భవనమందు వసించు సుపర్ణుఁ జూచి
స్వామికడ కేఁగె నయ్యతిస్వామి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శారదపూర్ణిమాచంద్రమస్సహస్ర, ముదయించెనా మింట నొక్కసారి
వర్ణింపవచ్చు నెవ్వసిమేనితో సాటి, యట్టియనంతునియతులభోగ
శయ్యపైఁ బవళించు చక్కనివేల్పుల, రాయని రజతాద్రిరమ్యశిఖరి
సంసక్తవార్షికజలదమాలికభంగి, మూఁడువాకిళ్ల సమ్మోద మొదవఁ
తే. జూచి యాదేవదేవుని సుందరాంగ, ములను దివ్యవిభూషణముల వరాయు
ధములఁ గనుఁగొనె నమ్మహోదారుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మహితమహానీలమయనగాగ్రస్థిత, లలితబాలార్కమండలముపగిది
నూహింపఁ దగినసర్వోత్కృష్టరత్నసం, ఘటితకిరీటంబు గల్గుశిరము
నసితాభ్రమధ్యస్థితాష్టమీచంద్రాభ, కుటిలాలకావృతనిటలతటముఁ
దత్త్రిణోన్మీలితాంతఃస్థభ్రమరదివ్య, పుండరీకములను బోలుకనుల
తే. సన్యకాంచనకళికాభనాసికయును, నీలమణిదర్పణాభకపోలములను
నుడయవరు గాంచి సంతస మొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. కుసుమబాణునివింటికొనలను నగఁ జాలు, కమనీయ మగుకన్నుబొమలదోయి
శ్రీకారములఁ బోలుచెవులను వ్రేలెడు, మకరకుండలములమణిమయములఁ
జంద్రబింబామృతఝురి యనఁ జాలెడు, ముద్దుమోమునఁ బొల్చు మొలకనవ్వు

బింబవిద్రుమములఁ బింబించిపఱచి కా,ఁడవిపాలికిఁ బంచు నధరపుటిని
తే. దక్షిణావర్తశంఖసుందరము గళము, శంఖచక్రాంచితోన్నతాంసద్వయంబు
గూఢజత్రులఁ గనియె నక్రోధుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సుందరసుకుమారసుభగసువృత్తము, లిందిరాలింగనానందములును
మరకతపరిఘోపమానంబులును దివ్య,సౌరభ చందనచర్చితములుఁ
గమనీయనవరత్నఖచితతప్తసువర్ణ,భూరికేయూరాదిభూషితములుఁ
బంచాయుధగ్రహణాంచితస్థలపద్మ,గర్భచారుద్యుతికరతలములు
తే. పుష్పపల్లవశోశాదిభూషితోరు,కల్పతరుశాఖలను బోలుఘనభుజములు
భావ్యకర్త భజించె నాపగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 65
సీ. గ్రైవేయవహార్తికకలితహారావళుల్, తారావళులసొంపు తగ్గఁపఱుపఁ
జలవైజయంతికాతులసీసుగంధము, సాధుబృందములకుఁ జవులు దెలుప
నప్పారసన్మనోహారికౌస్తుభరత్న,దీప్తి తాపత్రయతిమిర మడఁప
శ్రీవత్సచిహ్నము చెంత లక్ష్మీదేవి, మంగళాభరణంబుమాడ్కి వెలయ
తే. హేమరాజితచిత్రవదింద్రనీల,శకలకలితకవాటనస్థనస్థలంబుఁ
గాంచి యతిపతి మించి సుఖించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆరీతి నూర్ధ్వనయనములఁ గనుఁగొని, మధ్యమద్వారంపుమార్గమునను
లోపలి కేఁగి యాశ్రీపతిజగదేక,పావన మగుదివ్యపార్శ్వయుగము
నిఖిలజగజ్జాలనిత్యశుభావాస,కోమలవిలసితకుక్షితలము
శుభగభీరావర్తసుందరవిశ్వసృ,డ్జననకారణనాభిజలరుహంబుఁ
తే. గనకకాంచీగుణావృతకటితటంబు, భవ్యరత్నమయోదరబంధనంబుఁ
గాంచి యతిపతి మించి సుఖించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పీతాంబరావృతపృథుజఘననితంబ,రాజరంభాదివిరాజదూరు
లను జూచి యానందఘనచిత్తుఁడై మ్రొక్కి, యంతిమద్వారము ననుసరించి
వచ్చి లోఁ జొచ్చి యాపద్మనాభునిమహా,నీలకాహళములఁ బోలువర్తు
లానుపూర్వ్యలజంఘ లతిమనోహరజాను, శింజానమంజుమంజీరములను
తే. భవ్యకమఠోన్నతోజ్జ్వలప్రపదములను, స్థలసరోరుహరక్తాంఘ్రితలహలాది
సుభగరేఖల యతిపతి చూచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. భువనము లన్నియుఁ బొరిఁ బవిత్రములఁ గాఁ, జేసెద నని గంగ వాసిఁ దలఁచి
పద్మనాభునిపాదపద్మసర్వాంగుళీ,స్వచ్ఛనఖపఙ్క్తిభోచ్ఛలముఁ దాల్చి
బహుముఖములనిట్లు ప్రవహించుచున్నదో, యనఁదగునఖకాంతు లమరఁ జూచి
యాదేవదేవుని యాహ్లాదమయదివ్య,మంగళమూర్తిని మదిని నిలిపి
తే. శ్రీపరాంకుశమునిగతి నాపురాణ,పురుషు శేషశయానునిఁ బొగడి యతని
యాజ్ఞఁ దలఁదాల్చి మరలెనయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

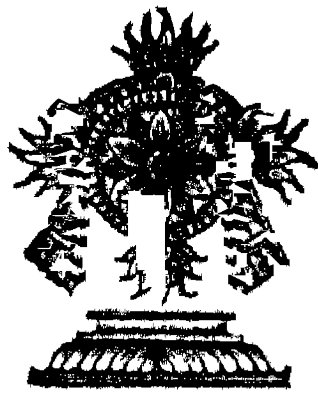
కవిరాజవిరాజితవృత్తము. సులలితబాలదివాకరవిగ్రహాఽశోభితదీనదయాజలధీ
కలమృదుభాషణ కంజదళేక్షణ ఽ కామితకల్పక కల్పయశా
జలరుహబీజనమంచితవలయవిఽశాలభుజాంతర సత్త్వనిధీ
విలసదనుగ్రహా విబుధపరిగ్రహా ఽ విష్ణుపరత్వసమిద్ధమతీ. 70

క. శ్రీమదనంతపురీమణి,ధామగతానంతభోగిఽతల్పశయ శ్రీ
కాముకహరిపదకమల, ప్రేమాతిశయా యతీంద్ర ఽ పృథుగుణసాంద్రా. 71

మాలినీవృత్తము. పరమశుభచరిత్రా ఽ పాపవల్లీలవిత్రా
స్ఫురితగుణనివేశా ఽ ప్రోల్లసద్దివ్యదేశా
పరిచరదనవద్యా ఽ పాలితబ్రహ్మవిద్యా
భరితభవవిరక్తా ఽ బ్రహ్మసూత్రార్థగాత్రా.

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్త్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైనయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున దిగ్విజయార్థంబుగా యతీంద్రులు ప్రార్థించుటయు నాసంయమీంద్రుండు శ్రీరంగరాజాజ్ఞచే శ్రీరంగధామంబునుండి వెడలి తిరుక్కోడందయు నళగరితిరుమలయు దర్భశయనంబును దిరునగరియుఁ దిరుక్కురుంగుడియుఁ దిరువణ్బరిశారంబును దిరువాట్టారంబును దిరువనంతపురంబును జెంది యాయాస్థలంబుల శ్రీహరిని సేవించి మంగళాశాసనంబుఁ జేసి ప్రతివాదివిజయం బొనర్చుటయు నన్నది చతుర్థోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

పంచమోల్లాసము.

క. బలవత్ప్రమాణతరోక్ష్ణోజ్జ్వలకిరణసహస్రధూత పరవాదిమహా
ఛలవాదాంధతమిస్రా, సులలితరామానుజార్య సూర్య మహాత్మా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. బాహ్యమండపమందుఁ బ్రతివాదులను జూచి, బ్రహ్మసూత్రములచే భంగపఱిచి
కైంకర్యములు కొన్ని గావింప నియమించి, యాశ్రీనివాసుని ననుసరింప
మఱియు నప్పురిఁ బాసి మళయాళదివ్యదేశములను మంగళాశాసనంబు
గావించి పాండురంగక్షేత్రమందున, విఠ్ఠలేశ్వరుఁ గాంచి వినుతి సల్పి

తే. రాజదుత్తరమథురాపురంబుఁ జెంది, బాలకృష్ణుని గనుఁగొని ప్రణుతి సలిపి
యల్లవ్రేపల్లె కరిగె నాచార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనఁ బ్రమోద మలర.

సీ. రామకృష్ణులు ముందు రంజిల్లి రేచోట, గోపికాగోపగోకులముతోడ
బృంద తపం బొంది విధికృతి యద్రూప, మాది ముకుందుఁ డేసందుఁ దాల్చె
నెందు గుల్మలతాదులం దొక్కటై పుట్టఁ, గోరె నుద్ధవుఁ డనం బుచితభక్తి
నెచ్చోటఁ దడ వుండ నిరవు చేసుక యుందు, శ్రీనాథమునిగురుశేఖరుండు

తే. అట్టిబృందావనముఁ జెంది యఖిలగురుఁడు, నందసూనునిఁ జూచి యానంద మొంది
కనియెఁ బావనయమునోపవనము ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనఁ బ్రమోద మలర.

సీ. యమునాప్రవాహమం దవగాహన మొనర్చి, కాళియప్రాకటకలితభవనుఁ
గాళియమర్దనుఁ గమలాక్షు సేవించి, గోవర్ధనాలయు గోపవేషుఁ
గనుఁగొని సాష్టాంగకలితప్రణామముఁ జేసి, పొగడి శ్రీద్వారకాపురముఁ జెంది
శ్రీప్రవర్షణగిరిశిఖరముపై నుండి, కుప్పించి యుఱికిన సుమహితభయుల

తే. మాగధాహవవిముఖుల మహితబలుల, రామకృష్ణుల లోకైకరక్షకులను
గాంచి లక్ష్మణముని వినుతించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనఁ బ్రమోద మలర.

సీ. గోవిందనామకపావనద్వాదశి, నెద్దాని నిశఁ గాంతు రెల్లవారు
శ్రీరామకృష్ణులు చేతనులను బ్రోవ, నెచ్చోట నెలకొని రిపటికైన

నెద్దానిఁ దలఁచిన నెట్టిపాతకు లైనఁ, బావను లగుదురు పాప ముడిగి
పుర మెల్ల ముంచి యంభోరాశి హరియాజ్ఞ, నెద్దాని ముంపలే దిప్పటికిని
తే. దేవదేవుఁడు నిర్మించె దేనియందు, నట్టిద్వారవతీపుర మమరహృదయ
దర్పణంబందుఁగనె నాత్రిదండి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పుడమిపాలంతుక పాల్పొందఁగాఁ దన,కొనగొమ్ముపై ముస్తకోలఁది దాల్చి
శ్వేతవరాహము వెల్వడినబిలంబు, పుష్కరతీర్థమై పుడమి వెలసె
నాపుష్కరాటవి కరిగి యజ్ఞవరాహు, నర్చించి కని యయోధ్యాపురంబు
విశ్లేషభీతులై వివిధర్షు లర్థింప, నర్చాస్వరూపమై యచట నున్న
తే. రాము సానుజు సీతాభిరాము హనుమ,దాదిపరివృతు సరయూతటాలయస్థుఁ
గాంచి వినుతించె శ్రీభాష్యకర్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అచటనుండి ప్రయాగ కరిగి త్రివేణిని, స్నానపానాదుల సత్కరించి
తీర్థీకరించి తత్తీరనివాసుని, మాధవు వినుతించి మఱియు గయకు
విచ్చేసి వటమును విష్ణుపాదము గదా,ధరు భక్తిఁ గేల్మోడ్చి తరలి వెడలి
వెడలు పామడయంత పాడవుసాలగ్రామ,నగమును గండకీనదిని మఱియు
తే. స్థలజజలజభిదాభిన్న సౌమ్యరామ,కృష్ణనృహరివరాహాది విష్ణుదివ్య
మూర్తులను జూచె నాశేష మూర్తి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. వైకుంఠపదమందు వాసుదేవునిఁ జూచి, నైమిశాటవి రమానాథుఁ గాంచి
హరిని హరిద్వారమందుఁ గన్నులఁ గని, కాశ్మీరదేశముకడ సపాద
లక్షపర్వతము లలక్ష్యముగా దాఁటి, వెన్నముద్దలతోవ వెంటఁ జనుచుఁ
దాలతమాలతక్కోలహింతాలర,సాలసాలకదంబసరళవకుళ
తే. చంపకాశోక పున్నాగచందనాది,కమ్రఫలపుష్పపల్లవనమ్రశాఖ
శాఖులను జూచె సంయమిస్వామి యనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. క్షీరాబ్ధిపతిసితాసిత కేశములు రెండు, నిల నెవ్వరై జగ మేలు చంద్రు
భరతవర్షంబందు బహువర్షములనుండి, వసియించి రెవ్వ రీవసుధఁ బ్రోవఁ
దమయూరువునఁ బుట్టు తరుణిచేతను రంభ,గర్వ మడంచునిష్కాముఁ డెవ్వఁ
డాఱేసి నెల లొక్కరని సల్పుచు సహస్ర,కవచుని గెల్చి రేఘనులు ముందు
తే. నాపురాణమహర్షుల కాదికవుల, కభిమతావాస మగుబదర్యాశ్రమేంద్ర
ముడయవరు చూచి సంతస మొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. గురుశిష్యరూపముఁ గొని ప్రాణులకుఁ దానె, తిరుమంత్ర మొసఁగెడిగురుఁ డితండు
వ్యాసపరాశరహారితనారదముఖ,తత్త్వార్థసారబోధకుఁ డితండు
యమనియమాసనాద్యష్టాంగయోగహృ,త్పుండరీకధ్యేయ పురుషుఁ డితఁడు
భారతవర్షైకభాగధేయం బితఁ, డాగమాంతోక్తుల కర్థ మితఁడు
తే. కంటి మీతనిఁ గన్నులకఱవు దీఱ, మంటి మీదొడ్డమేలు గైకొంటి మనుచు

గురుశిఖామణి ఘృగడె నాకొలఁది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. నయ మొప్ప నానరనారాయణుల నిత్య, మర్పింపఁ గొందఱ నాశ్రితులను
దీర్ఘప్రసాదప్రతిగ్రహాద్యర్హుల, శ్రీవైష్ణవుల నందుఁ జెంద నిలిపి
యాహరిపాదోదితాత్యుష్ణజలపూర్ణ,గుండముఁ గనుఁగొని గురువరుండు
వసుధార యనుసమీపగ్రామ మీక్షించి, దివ్యసరస్వతీతీరరమ్య

తే. కాశ్రమంబుఁ గటాక్షించి యచటిఋషులు, తనదువైష్ణవధర్మసంస్థాపనంబుఁ
గాంచి హర్షింప నచ్చటఁగదలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.12

సీ. అచటనుండి యతీంద్రుఁ డరిగి లసన్భట్ట,మంటపోపవనాద్యమహితలమునఁ
దనదాసులను నిల్పి తాఁ దగువారితో, భారతీభండారభవనస మొంది
యాద్వారశాఖల హస్తాబ్జముల నూని, తన కభిముఖ యొకతరుణి నిల్వ
నతముఖుఁ డాయతిపతి త్రోవ యి మ్మన్న, నతని కి ట్లని పల్కె నాలతాంగి

తే. యొక్కశ్రుతి కర్థ మడిగెద నున్నయట్లు,చెప్పఁ గలిగినఁద్రోవయిచ్చెదను నీకు
సత్య మిది యని పల్కె నాసాధ్వి యనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆశ్రుతి యెయ్యది యని యతఁ డడిగినఁ, దన్యయ ఖేత్యాద్యుదార వేద
ఘనవాక్యమందున గప్యాసశబ్దార్థ,పుండరీకపదార్థములను రెండు
గూర్చి యొక్కటిఁ జేసి గోవిందుకనులకు, సాటి వర్ణింపు వాగ్ధాటి మెఱయ
ననుచు యతీంద్రుని కావధూమణి పల్క, నందఱు విను చుండ యతివరుండు

తే. విమతగంభీరసూక్తుల విస్తరించి, యాశ్రుతిప్రోతపదముల కన్నిటికిని
స్థిరవిశిష్టార్థ మొక్కటి చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.14

సీ. కమ్మనిజలము లాకమ్ములఁ దన దగు,కరములచేఁ గ్రోలుకతన సూర్యుఁ
డాకపిపదమున కర్థమై చెల్లు న,ట్లాసశబ్దము వికాసార్థపరము
యది గాన శుభగభీరాంభస్సముద్భూత,పరిరూఢదృఢనాళబాలసూర్య
భానుసద్యస్స్ఫుటత్పావనపుండరీ,కములఁ బోలెడువాలుగన్ను లమరు

తే. నంతరాదిత్యవర్తికి హరికి ననుచు, యతిశిఖామణి పల్కె నాయతివ యతని
కతిముదంబున మరలి యిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. భాష్యంబుఁ గనిపింప వచ్చినవేళయం, దీశ్రుతివాక్యార్థ మీవె యడుగఁ
గపిగుదములఁ బోలుకన్నులు గలవాఁడు, కమలాక్షుఁడనుచు శంకరుఁడు పల్క
నదిసుత యింతవ ట్టాత్మ నేఁ గ్రుంగెద, నీప్రాద్దు నాదుఃఖ మెల్లఁ బాసె
నని పల్కె యాసతి యచటఁ గన్పడ కున్న, నంద ఱక్కజపడి యాత్రిదండి

తే. నాథునకు భారతీశోకనాశనుఁ డని, నామ మొనరించి రాయతినాయకుండు
శుభసరస్వతీనిలయముఁ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అభట్టమండపమందు సరస్వతీ,భండార మనురత్నభవనమందు
నేదేవి నెలకొని యిపటి కైనను దన,కరపల్లవమునందుఁ గావ్య మును వ

దోషము లుండెనా ఽ దూరము పడఁ జిమ్ము, కృతి లెస్స యైన నంఽగీకరించు
నట్టివాగ్దేవిని ఽ యతిరాజు గనుఁగొని, శ్రీభాష్య మిచ్చినఁ ఽ జేతఁ బూని
తే. తానె తలఁ దాల్చి యిచ్చి యీఽధరణి మీఱ
భాష్యకారులు మత్ప్రియఽభాష్య మిదియె
యని సరస్వతి పల్కె నాఽఘనున కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 17
సీ. పంకజపద మిలఁ ఽ బద్మమునకుఁబోలె, భాష్యకారపదంబు ఽ భాషకతన
యౌగికరూఢ మై ఽ యతిరాజునకుఁ జెల్లు, నది గాననే తదీఽయాశ్రితులకు
నామ మై చెల్లు నీఽభూమి నిప్పటికిని, మఱియు సరస్వతి ఽ మదిని మెచ్చి
విమలహయగ్రీవఽవిగ్రహం బొక్కటి, యతిపతి కిచ్చిన ఽ నచటికుమతు
తే. లోర్వఁజాలక తర్కించి ఽ యుడయవరుల, గోడి చని యాభిచారికఽహుతి యొనర్చి
యష్టసాయకభుజకృత్య ఽ ననిపి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 18
సీ. ప్రహ్లాదుఁ గని కృత్య ఽ భగ్న యై చని తనుఁ, బంచుభార్గవులఁ గీఽడ్పఱిచినట్లు
శ్రీభాష్యకారుల ఽ సేవించి యాకృత్య, తిరిగి యాద్విజులఁ గీఽడ్పఱుపఁ జనిన
వేయువిధంబుల ఽ వెంగళు లై వారు, నగ్ను లై భగ్ను లై ఽ యలతఁ జెందఁ
బుడమిఱేఁడదివిని ఽ యుడయవరంఘ్రులఁ,గని మ్రొక్కి ప్రార్థింపఁ ఽ గరుణ నతఁడు
తే. తనదు శ్రీపాదతీర్థ మంఽదఱికి వారి, కనుపఁ గ్రోలి సుఖించి యఽయ్యవనివిబుధు
లాశ్రయించిరి యతిపతిఽయడుగు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. ఆప్రభావముఁ జూచి ఽ యాధరిత్రీవిభుం, డాయతిశేఖరు ఽ నాశ్రయించి
తనబలంబులతోడ ఽ ధరణీసురులతోడఁ, దక్కినవారితోఁ ఽ దగినభక్తి
నర్చించి యతిరాజు ఽ నంపఁగాఁ దా వచ్చి, రెండుప్రయాణము ఽ లుండి మరలి
గురుని వీడ్కొని తనఽపురిఁ జెందె నగ్గురు,వరుఁడు వారాణసీఽపురముఁ జెంది
తే. దేవదేవుని శ్రీపాదఽతీర్థ మనుచు, గంగ నవగాహన మొనర్చి ఽ కదలి వెడలి
క్రమముగా నీలశైలముఁ ఽ గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. శ్రీపురుషోత్తమఽక్షేత్రరత్నమునందుఁ, దనయాశ్రితుల నిల్పి ఽ తగినచోటఁ
గోవెలమండపఽగోపురప్రాకార,ములు పుష్పవనములు ఽ పురపుసిరులు
తతమచ్ఛకచ్ఛపేంఽద్రద్యుమ్నజలధిమా,ర్కండేయరోహిణీఽకుండచక్ర
తీర్థములు మహానఽదీ శ్వేతగంగలు, వటపత్రశయకృష్ణఽవటము చక్ర
తే. ధరు జగన్నాథు శ్రీసుభఽద్రాసహాయు,రాము నభిరాము నీలాద్రిఽధాముఁ గాంచి
యతినభోమణి తనచోటి ఽ కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.21
సీ. ఆరాత్రి యతిపతి ఽ యాస్థలవైభవ, మంత దలంచి ప్రఽహర్ష మొంది
శ్రీపాంచరాత్రప్రఽసిద్ధవైష్ణవధర్మ,ముల నందు నెలకొల్పఁ ఽ దలఁచినంత
నత్యంతపతితుల ఽ నైనఁ బవిత్రులఁ, గావింప బిరుదులు ఽ గట్టినట్టి

యీమాటయెడ యుష్మ · దీప్సితధర్మము, లేవియు సరిపడ · వివి నిజంబు
తే. గనుక మీ రిటవచ్చు లే · ఘనతమాకు, నత్య మిదియని యాజగ · త్స్వామియిట్లు
భాష్యకారులకను మ్రో లం · బలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుం డనే · మోద మలర.
సీ. ఏవిధంబున నైన · నిది దివ్యదేశము౯, గావింప వలె నని · కదల కున్న
జన్మాంతరముల నిజభ్రాత యిపు డిల, జనకుం డార్యుండు మామ · సచివుం డైన
యతిపతి నాహారి · యలగరుత్మంతుండు, తెన్నుం దాల్చినగతి · దగ వహించి
శ్రీకూర్మధామముం · జెందించి యాశ్వేత,కుండముకడ దించి · కూర్మ గూర్చి
తే. నైననను లింగ మని తల్చి · యబుధు లిచట, నర్చం జేసెద రీగాసి · నడం పుమనుచుం
బలికి యంతర్హితుం డయ్యె · వరదుం డనుచు, వాదిభీకరగురుం డనే · మోదమలర.
సీ. సత్యసంకల్పుండు · సర్వస్వతంత్రుం డౌ,నీజగన్నాయకుం · డింత చేసె
నని యెంచి రామానుజాచార్యుం డా శ్వేత,కుండములో దిగి · కాండ మూడి
జల మూర్ధ్వపుండ్రంబు · సంజ్ఞ గా ధరియించి, భగవదాజ్ఞావిధిం · బలికి యచట
శ్రీపరాంకుశమునిచించ క్రిందనుబో లెం, జందనవృక్షచ్ఛాయ · చెలువుం జెంది
తే. కాంచెం గను మ్రో లం గతిమేని · కలిమివాని
సిగయు జన్నిదమును సిరి · చిల్కువాని
బాలు వటులీలు సుగుణాల · వాలు ననుచు
వాదిభీకరగురుం డనె · మోద మలర. 24
సీ. ఆబ్రహ్మచారియు · నల్లనల్లన డాసి, ప్రణతుం డై యాయతి · భర్త నడిగె
నెందుండి వచ్చెద · రెచ్చోటి కరిగెద, రిం దొంటిమై నుని · కెందుకతన
తిరుపగూ డచట నం · తేవాను లెచ్చోట, నప్పవిత్రత్రిదం · డాదు లేడ
భైక్షాటనము నల్ప · నతిమ మిచ్చోట, శై నపాళుపతాది · సంకులంబు
తే. గనుక నిన్నియు నడిగితిం · గరుణ గల్గి, శిష్యునకు వీని కున్నట్లు · చెప్పం దగినం
జెప్పుమని మ్రొక్కి పలికెనా · చిఱుతం డనుచు, వాదిభీకరగురుం డనె · మోదమలర.
సీ. చవి గుల్కుపల్కులు · చక్కనితిరుమేను, మొలకనవ్వుల నీను · ముద్దుమోము
కావికటిసూత్ర · కరపల్లవస్థిత,పాలాశదండంబు · బ్రహ్మసూత్ర
ముచితస్థలద్వాదశో · ర్ధ్వపుండ్రంబులు, దర్భపవిత్రంబుం · దగినసిగయు
స్వాధ్యాయజపపర · స్వాస్యపద్మంబును, గరుణారసముం జిల్కు · కన్నదోయి
తే. నన్నియును జూచి యతిరాజు · హర్ష మొంది
యాత్మవృత్తాంత మంత నా · యర్భకునకుం
జింత లన్నియు దిగనాడి · చెప్పె ననుచు
వాదిభీకరగురుం డనె · మోద మలర. 26
సీ. వత్స వైష్ణవులకు · వరసితమృత్కృత,చ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రముల్ · సిరుల వెంట
లవి లేక యుండితి · నమలశ్రుతి లేక, యన నొకగనిం జూప · నచటం ద్రవ్వి

ధవళమృత్తికఁ గొని ద్వాదశచ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రము లన్నియుఁ బొసఁగఁదాల్చి
శ్రీచూర్ణ మడుగ నాక్షితి మజ్జొక్కెడఁ ద్రవ్వి, యావర్ణ దెచ్చియ్య నది ధరించి
తే. యారగింప నిమంత్రించి యతివరుండు
తగదు కుడువంగ యతికిఁ ద్రిదండ ముడిగి
యనుచుఁ బలికెను గుహనార్భకునకు ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 27

సీ. స్వాదుఫలక్షీరశర్కరాదుల నిత్య, మర్పించు చుండె నాయర్భకుండు
శ్రీకూర్మధామముఁ జెందె యుష్మద్గురుఁ, డచటికి మీ రంద అరుగుఁ డనుచు
దేవాదిదేవుఁ డతిస్వతంత్రుండు శ్రీ,హరి సుభద్రామనోహరుఁడు పలుక
మనగురు నెడఁబాపుమాయావి యితనితో, మన కేమిపని యని మాన్యు లెల్లఁ
తే. దరలి శ్రీకూర్మ మొంది రా దారకుండు
శిష్యుఁ డై నాల్గుదినములు చెంతఁ గొలిచి
కానరాఁడాయె యతిపతికనుల కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 28

సీ. ఆచార్యపురుషు లేకాంగులు యతులును, గోత్తెమసానులుఁ గొఱఁత లేని
సాతాను లతిశితసర్వసాధనపాణు, లతిశూరు లగునిత్యు లధికబలులు
స్వస్వరూపజ్ఞానసంపన్ను లందఱు, నందఱు విజితకామాదిరిపులు
నంతిమోపాయనిష్ఠాసక్తు లందఱు, నధిగతపరమార్థు లంద ఱందు
తే. నష్టసేవధిఁ గనుఁగొన్ననరులభంగి, నంద ఱానంద మొంది రయ్యార్యుఁ జూచి
యుడయవరు వారిఁ గని హర్ష మొందెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. వేయుకరంబుల విలసిల్లురవిభంగి, ఘనసింధువులపాలకడలికరణి
గ్రహతారతతులరాకాకళానిధిమాడ్కి, నాత్మీయులను గూడి యతివరుండు
విలసిల్లు చుండి యావిష్కృతశక్తి యై, శైవులఁ బిలిపించి సాంత్వవచన
ముల నూఱడించుచు ముందటికథఁ జెప్పె, ఋషికుల్యకడఁ దొల్లి ఋషులుహరిని
తే. సాదికూర్మాకృతిని జూపు మనుచుఁ బొగడ
వాసి హరి దోఁచె నొకపుణ్యరాశికరణి
ననుచు వారికిఁ బలికె నయ్యార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 30

సీ. ఆశుద్ధసత్త్వకూర్మాకారహరి యిట, నీ శ్వేతశైల మై యిపటి కైనఁ
గనిపించు చున్నాఁడు గనుక నల్దెసలకుఁ, గనఁబడునిగ్గిరి కమఠమట్లు
నిజసేవకులు తన్ను నిత్య మర్చింప నీ, శ్వేతకుండాంతికక్షేత్రమందు
మహితసాలగ్రామ మాలికాలంకృత, శ్రీకూర్మమూర్తి యై చెలఁగు చుండుఁ
తే. గనుక మాదేవుఁ డితండు గాన మీరు, శైవముఖ్యులు హరికర్చ సలుపఁ దగ ద

టనుచు వారికిఁ బలికె న§య్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర.

సీ. శ్రీభాష్యకార్యులు§శ్రీసూక్తు లన్నియు, విని పల్కి రా శైవ§వీరు లిట్లు
తడవులనుండి యీ§తనిఁ బూజ చేసెద, మభిమతశివలింగ § మనుచు నమ్మి
వేయుమాటల కేమి § వినుఁ డొకనిశ్చయ, మితనికోవెల నెక్క § నేకభక్తి
మీ రుండి ప్రార్థింప § మీ కభిముఖుఁడుగాఁ, దిరిగెనా యితఁడు మీ§దేవుఁడనుచు
తే. శైవు లన విని యతిరాజు § సంతసించి, శక్తిశూలాదిసాధన§శైవతతికి
సమ్మతం బగుశపథంబు § సలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.

సీ. పడమటిదెసనుండి § ప్రపదన మొదవ మా, కభిముఖుఁ డాయెనా§హరి యితండె
యప్పుడు గుమిగూడి § యస్మదీయబలంబు, లొకమూఁడు క్రోసులు§యుష్మదీయ
జనుల వధింతురు § సత్య మీశపథ మిం, కెట్లు గా కుండెనా § హాగుఁ డితండె
యప్పుడు మాబల § మట్లు గావింపుఁడీ, యనియతీంద్రుఁడు పల్క § ననుమతించి
తే. శక్తిశూలాదిసాధన§శైవబలము, కూర్మధామను మొదలు కా§కుళసుదనుక
యుద్ధసన్నాహ మేర్పడ § నుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.

సీ. కోవెలపడమటఁ § గోశత్రయానధి, దక్షిణాశను సము§ద్రంబుదనుకఁ
గాలకింకరజయ§ఘంటారవాంఘ్రిల, నాత్మకింకరుల దీ§ర్ఘాసిధగల
గుర్వర్థసంభృత§సర్వార్థపూర్ణుల, సమరసన్నాహుల § సమర నునిచి
యసహాయశూరుల§నాయుధపాణులఁ, గొందఱి స్వస్థాన§గుప్తి కునిచి
తే. శ్వేతకుండావగాహముఁ § జేసి తత్తదుచితపదనిర్మితద్వాద§శోర్ధ్వపుండ్ర
విలసితుం డయ్యె నాయతి§విష్ణు వనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.

సీ. తిరుపవిత్రంబులు § తిరుమణిత్తావళం,బులు బ్రహ్మసూత్రము § బొర పొలియఁ
బాణిపల్లవధృత§వజ్రత్రిదండంబు, భవులసాపాద్రులఁ § బగుల సడలఁ
గాషాయమృదుచేల§కాంతిపుంజంబులు, పద్మరాగాంశులఁ § బరిభవింప
ముఖపూర్ణచంద్రకా§ముదిదరస్మితసుధా,సారము భవతాప§శాంతి సలుప
తే. సికశిలీముఖగరుదురు§శ్రీల మించఁ, గూరరాడ్భాగినేయాట§గురులు గొల్వ
యతిశిఖామణి కోవెల § కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.

సీ. వేయుమోములవేల్పు§విధమునఁ గనిపించుఁ, జనువేళ వైష్ణవ§జనుల కెల్లఁ
జక్రహస్తునిభంగి § శైవులకగపడు, సన్న్యాసిగతిఁ దోఁచు § సాధువులకు
వాగీశ్వరునిమాడ్కి § నస్తికులకుఁ దోఁచు, బ్రహ్మమట్లుండు న§ద్బ్రహ్మవిద్యులకు
బహువిధంబుల నిట్లు § భాసిలుచు వచ్చి, కోవెలకుఁ జొచ్చి § గురువరుండు
తే. మధునిషూదనుతిరుచుట్టు§మాలెయందుఁ
బ్రక్రమముఁ జేసి హరిపృష్ఠ§భాగమందు
నొక్కమృద్వాసనంబున § నుండె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.

సీ. పద్మాసనస్థుఁ డాఽభాష్యకారగురుండు, ప్రపదన మొనరించి ఽ పలికె నిట్లు
భక్తవత్సల నీవె ఽ పరతత్త్వమైతివే, నాదికూర్మాకృతి ఽ నైతి వేని
శ్రీశ భక్తులఁ బ్రోవ ఽ నిచట నుండితి వేని, శ్రీపతిత్వము నీకె ఽ చెల్లు నేని
శ్రీజగన్నాథ యీఽశ్వేతకుండముకడ, నీవు పల్కినపల్కు ఽ నిక్క మేని
తే. తిరిగి మమ్ముఁ గటాక్షింపు ఽ దీనపోష
యనుచుఁ బ్రార్థించుయతిపతి ఽ కభిముఖము గఁ
గూర్మనాథుండు దిరిగెను ఽ గూర్మి ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 37
సీ. అంతట యతిరాజు ఽ హర్షించి నియమింప, నయ్యాత్మకింకరు ఽ లచటినుండి
వెల్వడి గుంపులై ఽ వేయువిధంబుల, శైవులతో దొడ్డఽసమర మొంది
శ్రీకూర్మ మాదిగా ఽ శ్రీకాకుళాంతము, ఋషికుల్యసాక్షిగా ఽ ఋషులు మెచ్చ
శైవులఁ జెండాడి ఽ జయముఁ జేకొని వచ్చి, గురుపదాబ్జంబులఁ ఽ గోరి మ్రొక్కి
తే. జయముఁ జెప్పిన విని యతిఽచక్రవర్తి, నిజకటాక్షసుధావృష్టి ఽ నెఱపినంత
నార్తిఁ దొలఁగి సుఖించి రాఽయాత్మ లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. పాంచరాత్రాగమఽప్రథితక్రమంబునఁ, బ్రోక్షణ మొనరించి ఽ తత్క్షణంబ
దివ్యదేశముఁ జేసి ఽ దేశికేంద్రులతోడఁ, దీర్థప్రసాదప్రఽతిగ్రహంబుఁ
జేసి యతీంద్రుఁడు ఽ శ్రీకూర్మనాథప్ర, కాశకుం డని దొడ్డఽవాసిఁ గాంచి
శ్వేతాంతరీపమీఽక్షేత్ర మాక్షీరాబ్ధి, యీ శ్వేతగుండమఽహీంద్రశయుఁడు
తే. నాథుఁ డనిరుద్ధుఁ డీకూర్మఽనాథుఁ డనుచుఁ, జెప్పి కొందఱ నాహరిఽసేవ కునిచి
యారమేశుని వీడ్కొని ఽ యరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. నాఁటినుండి పటికైఽనను దూర్పువాకిటఁ, జని చూచు చుందురు ఽ సకలజనులు
కమలామనోహరుఁ ఽ గనకపీఠస్థితుఁ, బ్రత్యఙ్ముఖునిఁ గూర్మ ఽ భర్త నచట
మనపూర్వగురు లెల్ల ఽ మన్నించి రనుచు మా, కీప్సిత మాక్షేత్ర ఽ మిపటి కైన
వైష్ణవాన్వయులకు ఽ వరకూర్మధామము, దాఁటిపోరా దని ఽ తగ విధించి
తే. తరలి శ్రీరామతీర్థము ఽ దాఁటి పద్మ, నాభగిరికడ గోస్తనీఽనదిని గడచి
సింహగిరిఁ గాంచె సంయమిఽసింహుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. శీతలకల్లోలఽశీకరాప్యాయిత, తీరరుహానేకఽభూరుహంబు
నిత్యర్షిసంభృతఽనీవారధాన్యాది, షష్ఠభాగాంచితఽసైకతంబు
క్రౌంచకారండవఽకలహంసబకకోక, సంతతక్రేంకారఽసంకులంబు
ఫుల్లపద్మమరందఽభూరిపానోన్మత్త, భృంగాంగనాగీతఽమంగళంబు
తే. మత్స్యకూర్మాదివిహృతినిఽర్మలజలంబు, నైనపద్మాకరశ్రేష్ఠ ఽ మచటఁ గాంచి
వాన మొందెను యతిరాజు ఽ వాసి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ఽ మోద మలర.
సీ. ప్రహ్లాదు జలధిలోఽపల ముంచి యతనిపైఁ, బడ వ్రేసె నద్రానిఁ ఽ బాపితండ్రి

పాహి మాం శ్రీశ యన్నభక్తోక్తి విని వేగ, నుతికె నెద్దానిపై మురవిరోధి
నేత మెత్తినగతి యెయ్యదిప్పటికైనఁ, దూర్పున మిఱ్ఱుగాఁ దోఁచుచుండు
సింహాద్రినామంబు చెల్లు నెద్దానికి, సింహస్వరూపంబుఁ జెందుకతన
తే. ధార లిరువదినాలుగు దనరు నెందు, నట్టిసింహాద్రిచెంతల నత్తటాక
నికటమందున యతిరాజు నిలిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆరాత్రి గడపి కాల్యంబందు మేల్కాంచి, యాజ్ఞావిధి యొనర్చి యచట నున్న
శ్రీజనార్దనుఁ జూచి సింహాద్రిపై కెక్కి, కోవెలఁ జెంది యగ్గురువరుండు
తిరుచుట్టుమాలెలోఁ దిరిగి శ్రీభండార,మందు వసించుపద్మాలయకును
బ్రణుతి యొనర్చి సుపర్ణాలయముకడ, సేవించి లోఁ జొచ్చి శ్రీపురూరు
తే. మందిరంబందు నెలకొన్న సుందరాంగు, శ్రీవరాహనృసింహు సుశ్రీకుఁ జూచి
భూరివేదాంతసూక్తులఁ బొగడె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పాతాళమందు నాప్రహ్లాదుఁ డర్చించు,పాదపద్మంబులు భవహరములు
మోఁకాటిచెంత నమోఘమై ద్రవియించు, జోయదుర్గనసేయుగాయ మొకటి
పరసకేళులఁ జారుస్వర్ణచేలము మొల, జాఱనియ్యక పట్టుసవ్యకరము
పక్షిరాజుకు సుధాపానంబుఁ జేయించు,దక్షిణపాణిపద్మంపుసొంపు
తే. మూఁడుభంగులతిరుమేను మూఁడుకనులు
కుందపుష్పంపుఁజాయలగోలునుజడలు
సటలు గని యుబ్బె నయ్యతిచంద్రుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 44
సీ. శ్రీమద్వరాహనృసింహప్రసాదంబు, లభియించి వెల్వడి లక్ష్మణార్యుఁ
డాస్థానమండపమం దొకబ్రాహ్మణు, నతిరాజనుని కృష్ణమార్యు విష్ణు
భక్తుని గని యిట్లు పలికె మీ రీరాత్రి, గానము సేయ మీకనులమొగిని
హరి యాడ నతని నిట్లడుగుఁడీ యెంబెరు,మానా రనెడుయతి మనయెడలకు
తే. వచ్చి దిగియుండె నతనికిఁ బరమపదము, కలుగునా కల్గదా యని తెలియనడిగి
తెలుపుమామాట మా కని పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. నావంటిభక్తుఁ డీనరులందు లేఁ డని, గర్వితుఁ డై యుండుకత నతండు
నాశేషమూర్తిని యతిమాత్రుఁ గా నెంచి, యుపకరించెద నని యూహఁ జేసి
యట్లొనర్చెద నని యతఁడు పల్కినయంతఁ, దిరుచుట్టుమాలెలో దేశికేంద్రుఁ
డీశాన్యభాగమం దించుకకాలము, గోష్ఠి యొనర్చి సంతుష్టి వెనఁగ
తే. బ్రక్రమముఁ జేసి దిగివచ్చి వాస మొంది, యచ్యుతారాధనముఁ జేసి యారగించి
గడపె నారాత్రి పూర్వార్యకథల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అంతటఁ గృష్ణార్యుఁ డారాత్రి హరిమ్రోలఁ, దాళంబు వీణె హస్తములఁ బూని
పాడ నానరహరి యాడు చుండెడువేళ, యతిరాజువృత్తాంత మంత దెలుప

నతనికిఁ గలుగఁగా నాతఁ డిచ్చినవారి, కందఱికిని మోక్ష మబ్బు ధ్రువము
అని హరి పలికిన నాకృష్ణమార్యుఁ డా,యతిపతి దొడ్డవాఁ డనుచుఁ దెలిసి
తే. హరిని వీడ్కొని తనగృహమందు నిద్ర, సల్పి ప్రొద్దున మేల్కాంచి సంధ్య వార్చి
దేవళముఁ జెందె నెప్పటి తెఱఁగు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. యతిపురందరుఁ డంత నర్హాణీయచ్ఛాత్ర,సహితుఁడై యాహరిసదన మొంది
శ్రీవరాహనృసింహు సేవించి యాస్థాన,మందుఁ గృష్ణార్యుని నడిగె నిట్లు
మామాటలకు మాఱుమాట లేమని మీకుఁ,జెప్పెనో హరి వానిఁ జెప్పు మనిన
నీకు నీ విచ్చిననిఖిలచేతనులకు, మోక్షము గల దని మురహరుండు
తే. పల్కె నది గాన నిల మంచిభక్తి గలుగు,దొడ్డసన్న్యాసి వీ వని తోఁచె మాకు
ననుచుఁ బల్కెను గృష్ణార్యుఁ డతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. భక్తిసంపద్గర్వపరిపూర్ణుఁ డైనట్టి,యాకృష్ణమాచార్యు లన్నమాట
లాలకించి యతీంద్రుఁ డతని కిట్లని పల్కెఁ, గలుగునో లేదో మోక్షంబు నీకు
నడుగుమీ యాహరి నని పల్క నాతండు, భాష్యకారుల కిట్లు పలికె మరల
హరిని గన్నుల మ్రోల నాడింపఁ గలమాకు, సంశయ మేమి మోక్షము లభింప
తే. ననుచుఁ బల్కిన నతనికి యతివరేణ్యుఁ, డడిగినను దప్పు లేదన నతఁడు హరిని
దెలియ నడిగెద నని సమ్మతించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. దేవాదిదేవుని తిరుచుట్టుమాలెయం, దీశాన్యభాగమం దించుకంత
కాలము వేదాంతఘనగభీరోక్తుల, గడపి యచ్చటినుండి కదలి గుడికిఁ
బ్రక్రమం బొనరించి భాష్యకారగురుండు, తిరుమల దిగి తనధిష్ణ్య మొందె
నాఁటనుండి ప్రదక్షిణము సేయ వైష్ణవు, లావిష్ణుమందిరమందు గురుఁడు
తే. గోష్ఠి సల్పినమూలకుఁ గోరి మ్రొక్కు,చునుదు రిప్పటికైన రాజసుఁడు కృష్ణ
మార్యుఁ డారాత్రి హరికడ కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆరాత్రి హరికడ కరిగి కృష్ణార్యుండు, గీతవాద్యములచేఁ గృష్ణు జిష్ణు
సంతసమొందించి స్వామి మోక్షము మాకుఁ,గలుగునా కల్గదా తెలియఁబల్కు
మని విన్నవింప నాహరి యూరకున్నంత, మరల నిట్లనియె నామాధవునకు
నూరకుండుట దేమి యుచితము మీ కని, కృష్ణార్యుఁ డన్న నావిష్ణు విట్లు
తే. పల్కె భక్తుఁడ వీవు నీపలుకులకును, మదివిచారించి చెప్పెద మాఱుమాట
లనుచు సింహాద్రిపతి పల్కె నతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ముక్తి నాస్తి ష్మని శ్లోకము లెఱుంగు, మూలస్మృతులు వేదజాల మెఱుఁగు
నాముక్తి యయ్యేఁ బరాయత్త మెట్లన్న, వినుము చెప్పెద నీకు విశదము గను
మాకు దక్షిణపిల్లు మహిరంగధామ మం, దహిరాట్ఛయాను నన్నడిగినంత
నంబెరుమానారు నచ్చితి ముందు నే, నుభయవిభూతుల నూర్జితము గ
తే. ఇచ్చెదను గాన మరల నే నేమి గొనను, గనుక సంశయ మయ్యె నీకాంతుఁ దీర్ప

భక్తవశ్యుఁడ నేనని పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 52

సీ. అతనికి మఱియు నిట్లని పల్కె నాహరి, యుభయవిభూతుల నుడయువరుల
కిచ్చిన నాఁటనుం డెవరికైన నతండె, సకలసుఖంబు లొసంగుఁ గనుక
నే స్వతంత్రుఁడఁ గాను నిశ్శ్రేయసం బీయ, నది గాన యతిపతి నడిగి ముక్తి
కలదు లే దని చెప్పఁ గర్త యాతఁడె కాన, నడుగుమీ నీ వె పో యతని ముక్తి
తే. యట్లు గాకున్న లేదని యతఁడె నుడువ, నియ్యఁదగునని తోఁచె నా కిచ్చు ముక్తి
ననుచు సింహాద్రిపతి పల్కె నతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంతఁ గృష్ణార్యుఁ డాహరిసూక్తు లన్నియు, విని పల్కె నగల నా విష్ణు నిట్టు
లక్కటా యొక్క సన్న్యాసికై నావంటి, భక్తుని వంచింపఁ బాడి యగునె
శైశవ మాది నా స్వామివి నీ వని, నమ్మితి నిట్టి యన్యాయ మెఱుఁగ
నాలగావరికి యుక్తాయుక్తభావన, కలుగ నేరదు గదా కలిగె నని
తే. తప్పు లేమియు లేని సీతావధూటి, నగ్నిఁ జొరఁజూతు గే రామ యట్టి నీకుఁ
జేయరాని పనే మని చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 54

సీ. కలకాల మొకరీతిఁ గలగీతములఁ బాడి, కవితయుఁ జెప్పి నీ కడనె యుండి
నీనృత్యకేళికి నిత్యసాహాయ్యముఁ జేసి, నిన్నుఁ గన్నుల మ్రోల నే భజించి
నిఖిలలోకములలో నే నాప్తభక్తుఁడ, నని నీవు నటి యెన్న నాత్మ నిన్నుఁ
గడపముంగిటికల్పకం బని తలఁతు నాముంగొంగుపసిఁడని మఱియు నుందు
తే. భక్తిభావన లన్నియుఁ బనటఁ గలసె
మాయసన్న్యాసి నిన్నె మొమగులు కొల్పె
ననుచుఁ బలికెను గృష్ణార్యుఁ డతని కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 55

సీ. వేయుఁ బల్కఁగ నేల వినుము నీగర్వంబు, నిన్నింత చేసె నా కేమి యేమి
యాకారకత్రితయార్థపంచకబోధ, సంస్కారపంచకశాలి యైన
ప్రపదనపరులకుఁ బరమపదం బబ్బు, దక్కినభక్తులు దారమతులు
సుకృతులు మది నన్నుఁ జూచి హర్షించుచుఁ, గాలముఁ గడపుచుఁ గ్రమముపక్వ
తే. శుద్ధసత్త్వాత్మబోధాదిసుగుణు లగుచుఁ, గలితవేదవిదాచార్యకరుణఁ బరమ
పదముఁ జెందెద రని హరి పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. భువిఁ జరాచరరూపములు రెండు మాకగు, వినుము నీ కవి రెండు విశదపఱుతుఁ
జలవిగ్రహము వొడ్డ సన్న్యాసిరూపము, ట్లచరరూపము విగ్రహాదికంబు
నస్మత్స్వరూపు రామానుజాచార్యాఖ్య, శాస్త్రోక్త యతి సదాచారనిరతుఁ
గనుఁగొని లేచి మ్రొక్కక యూరకుంటివి, పాడితి వని గర్వపడితి వీవు
తే. భక్తిభావకతనఁ గొన్నడితి నీకుఁ, బాడితివి గాన నాడితిఁ బరమపదము
జ్ఞాననిష్పాద్య మని పల్కెఁ జక్రి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అగ్రవర్ణుల కిల । నర్హము గాకను, నిత్యులపా లగు । నీకవిత్వ
మని నృహరి శపింప । నాకృష్ణమార్యుండు, మరలి శాపం బిచ్చె । మాధవునకు
నీదువిమానము । నేలఁగూలును గాక, యేడుదినంబు ల । ట్లేకరీతిఁ
గాలియుఁ గోవెల । కదల కూర్జిత మగు, మరలి విమానంబు । మహిత మగును
తే. బలికి యీరీతి నావిష్ణు।భక్తుఁ డరిగె, హరియు భక్తునిశాపము । నాదరించె
భక్తవశ్యత గనిపించె । భవుల కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. కృష్ణమాచార్యుల।కీర్తన లన్నియు, నిత్యభోగ్యము లయ్యె । నేఁటి కైన
మఱికొన్నినాళ్లకు । మలికినె బనువాఁడు, మ్లేచ్ఛాధిపతి వచ్చి । మిన్న రాయ
దివ్యవిమానముఁ । దెగటార్చి కోవెల, బారచాఁపులఁ దైల।భాసితములఁ
జుట్టించి కాల్చిన । నుడిసి యేడహములు, గాలి భక్తోక్తిచేఁ । గదల కుండె
తే. ముకురములభంగి దూరార్థ।ములను దెల్పె
దర్పణ స్తంభములు మాని । ద్రష్టలకును
నేఁటి కైనను దళ్కు గ।నిప్పించు ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 59
సీ. అంతఁ బశ్చాత్తప్తుఁ । డనితరగతికుఁ డా,కృష్ణమార్యుఁడు మదిఁ । గినుక మాని
సింహాద్రినాథుని।శ్రీపదాబ్జంబులఁ, గని మ్రొక్కి యర్చించి । కమలనయన
సర్వలోకశరణ్యా । జగదార్తిహర భక్త,వత్సల సంశ్రిత।పారిజాత
తల్లియుఁ దండ్రియు । దాతయు దైవత, మెల్లచుట్టములు మా । కీవె యనుచు
తే. నాత్మఁ గడు నమ్మి యుంటి నీ।యంఘ్రులాన
నాదుగుర్తుల మఱచి యీ।నన్నుఁ బ్రోవు
మనుచుఁ బ్రార్థించె నానృహో।ర్యత్ము ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 60
సీ. ఎల్లలోకంబుల । నేలెడునాకు నీ,వంటిభక్తునిఁ బ్రోవ । బరువు గాదు
అపకారి నైన ముం । దన్కృతమాడఁగ లేదు, పలుక నెప్పటి కైనఁ । బాడి దప్పి
యది గాన మునుపు నే । నన్నట్లు పోయి రా,మానుజాచార్యుల । నాశ్రయింపఁ
గరతలామలకము । గాదె మోక్షము నీకు, వత్స సందియపడ । వలదు చనుమ
తే. యనుచు సింహాద్రిపతి పల్కె । యనుపఁ గృష్ణ
సూరి సింహాద్రి దిగి వచ్చి । చోద్యపడుచుఁ
గాంచె యతిరాజుబలముల।కలిమి ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 61
సీ. ధవళమృద్విరచిత।ద్వాదశచ్ఛిద్రోర్ధ్వ,పుండ్రమధ్యములందుఁ । బొలుపు మీఱఁ
బదునాల్గువన్నెల।బంగారుఛాయలు, గలుగు శ్రీచూర్ణ రే।ఖల ధరించి
తులసీసరోజాక్ష।కలితమాలికలను, లలితకంఠముల న।లంకరించి

గురుని కెల్లప్పుడు కోరి దాస్యము సల్పు, శంఖచక్రాంకిత చారుభుజుల
తే. యతుల నేకాంగులను బీర పతుల నిట్లు, సంఖ్య లేనట్టివైష్ణవ సంఘములను
జూచి యక్కజపడెఁ గృష్ణ సూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వేణుపత్రముఁ బోలు విలసదచ్ఛిద్రోర్ధ్వ, పుండ్రవల్లిక ఫాల మున వెలుంగఁ
దులసీజలజబీజ విలసితమాలికా, యుగళము గళమునఁ దగిలి మెఱయ
జిహ్వాగ్రన ర్తన శీలనారాయణ, పదమునఁ బెదవులు గదలు చుండ
స్ఫటికాక్షమాలిక స్ఫుటము గాఁ ద్రిప్పుచు, దౌవారికుల వేత్ర ధరులఁ జూచి
తే. కృష్ణమార్యుండు నీదువా కిటికి వచ్చి, యున్నవాఁడని తెల్పుఁడీ యుడయవరుల
కనుచు వారికిఁ బల్కెఁ గృ ష్ణార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆవేత్రపాణులు యతిభూపతిని జూచి, ప్రణతులై యతనికిఁ బలికి రిట్లు
స్వామి యాకృష్ణమా చార్యు లిచ్చట వచ్చి, యున్నవాఁ డని వారు విన్నవింప
నాకృష్ణమాచార్య లనెడు బ్రాహ్మణునితో, మా కేమిపని లేదు మదిఁ దలంప
నని యతీంద్రుఁడు పల్కు నామాట విని వచ్చి, వేత్రపాణులు చెప్ప విని యతండు
తే. తిరిగి సింహాద్రినృహరిని దేవదేవుఁ
గాంచి యామాటలను విన్న వించినంత
హరియుఁ బ్రత్యుత్తరముఁ జెప్పె నతని కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 64
సీ. ఆచార్యశబ్దము యతిపతికే కాని, తక్కినవారికిఁ దగదు గనుక
నాచార్యపదమున కభిమానపడక నీ, పేరుమాత్రమె విని పింపు మనుచు
మరల నంపింప నామాడ్కి నాతఁ డొనర్ప, నారక యుంచగా యుడయవరులు
హరి కతఁ డది దెల్ప హరి యడి యేగి కృష్ణ, దాసుఁడ నని పల్కఁ దగును నీకు
తే. ననుచు బోధించి పంచిన నతఁడు మరలి, సింహశైలము దిగివచ్చి శ్రీయతీంద్రుఁ
గొలుచు దౌవారికుల కిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సద్వేత్రధరులార సంయమీంద్రునకు మా, విజ్ఞప్తిఁ జెప్పుఁడీ విశదము గను
ద్వారమందున కృష్ణ దాసుఁ డున్నాఁ డని, గురునకుఁ బల్కుఁడీ కరుణ ననిన
దౌవారికులు యతి దైవతమును గని, కేలుఁదమ్ములఁ దలఁ గీలుకొల్పి
ద్వారములోఁ గృష్ణ దాసుఁడు దేవర, వారి సేవింపను వచ్చి యుండె
తే. ననుచుఁ బల్కిన వారి క య్యతిప గేహ్యుఁ, డతనిఁ దోడ్కొని రం డని యానతిచ్చె
వార లాతనిఁ దోడ్కొని వచ్చి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పుట్టుదరిద్రుండు భూరి సేవధిఁ గాంచి, జాత్యంధకుఁడు నిరీక్షణము వాడ్కి
ధన్వాధ్వనీనుఁడు ధారాసలిలమట్లు, వికలపాదుండు దంఘ్రి విహృతికరణి
నాకృష్ణమార్యుండు యతిపతిసన్నిధిఁ, జెంది యానందించి సిరి వహించి
దండప్రణామంబుఁ దగఁ జేసి యున్నంత, నతనిఁ గటాక్షించి యతివరుండు

తే. పంచసంస్కారములు నర్థపంచకంబు, నాకృతిత్రయ మాది గా నఖిలహితము
లాచరించి వచించె నిట్లతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 67

సీ. ప్రహ్లాదుఁ బ్రోచి యీపర్వతాగ్రమునందు, హరి యొకపుట్టలోనమరి యుండ
వరపురూరవచక్రవర్తి యీనృహరికి, నొకదారుమండప మొనరఁ జేసె
లాంగూలగజపతి లక్షణయుతముగా, మందిర మది చేసె సుందరముగ
సన్న్యాసి యొక్కఁడంచత్త్రివేణిని దెచ్చి, గంగధారాదులఁ గలుగఁజేసె

తే. నహహ సింహాద్రివిభవ మెంతైనఁ గలదె
యిందు మావాఁడవై యుండు మెల్లకాల
మనుచుఁ బలికెను యతిపతి యతని కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 68

సీ. తనసన్నిధిని దాస్యధన మపేక్షించిన, కృష్ణసూరుని బుజ్జగించి కృపను
స్వస్వరూపోచితసకలకైంకర్యము, లీహరికే చేయు మిచట నిలిచి
మాకభీష్టం బిది మఱుమాటఁ జెప్పక, మాయాజ్ఞ సలిపిన మంచి గలుగు
నని యతీంద్రుఁడు పల్క నాకృష్ణసూరియుఁ, బ్రక్రమం బొనరించి ప్రణతిఁ జేసి

తే. గురుని వీడ్కొని చని సింహగిరివరాహ, నృహరి కభిమతకైంకర్యనిరతుఁ డగుచుఁ
గడపి కాలము మోక్షము గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఏసూరి రజకునియింట మృతానుజు, నడపించెఁ బితృకాననంబుదనుక
నాబ్రహ్మరుద్రులకైనఁ గన్పడనట్టి, నృహరి నాడించెను నిత్య మెవ్వఁ
డవనిశాపమున సర్వేశునిగుడి యైన, నేడహములు కాలె నేకరీతి
నట్టికృష్ణార్యునికైన లక్ష్మణముని, నాశ్రయింపక ముక్తి యమర దయ్యె

తే. నట్టిరామానుజార్యుల నాశ్రయింప, కున్నకుమతికి మోక్షేచ్ఛయుదధి వింధ్య
పర్వతప్లవ కాంక్ష గాఁ బరఁగు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 70

సీ. శ్రీభాష్యకారులశ్రీపాదతీర్థ మీ, పద్మాకరం బని పథికు లైన
సంప్రదాయకులు తజ్జలము లుజ్జీవించి, చనుదు రిప్పటికైన సంతతంబు
నచటనుండి యతీంద్రుఁ డాహరి వీడ్కొని, తనబలంబులతోడఁ దరలి వెడలి
యాంధ్రనాథాదిదివ్యక్షేత్రపతు లెల్ల, నతనికిఁ గనిపింప నందఱికిని

తే. మంగళాశాసనముఁ జేసి మహిమ మెఱయ, గౌతమిని గృష్ణవేణిని గడచి వెడలి
శ్రీకరాహోబలస్థలిఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 71

సీ. క్రిందియహోబలమందు నృసింహునిఁ, బ్రహ్లాదవరదుని భక్తిఁ జూచి
యెగువహోబలమున కేఁగుచు భార్గవ, నారసింహునిఁ గ్రోవనదుమఁ గాంచి
కారంజనృహరిని గనులార సేవించి, శఠకోపసూరుల శరణ మొంది
గరుడాద్రిని హిరణ్యకశిపుమర్దన రమా, కౌస్తుభశ్రీవత్సకలితవక్షు

తే. భవ్యభవనాశిని నిగతబ్రహ్మాండ, నవ్యమణిగృహవాసుని నారసింహుఁ

గాంచి ప్రణమిల్లి గురుఁడు నుతిఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. చెంచునాయకిఁ గాంచి శ్రీదేవిని భజించి, పావనన్నృహరికిఁ బ్రణతిఁ జేసి
శుద్ధధారాకుండచూతతీర్థంబుల, రాజద్వరాహతీర్థంబు గాంచి
శ్రీవరాహన్నృసింహుఁ జేమోడ్చి యరిగి యో, గానందనరహరియంఘ్రిఁ బొగడి
సచ్ఛత్రవటన్నృకేసరియంఘ్రులకు మ్రొక్కి, జ్వాలాన్నృసింహుని సన్నుతించి

తే. యుక్కు—గంబముఁ బొడగని యుగ్రదైత్యు, రచ్చ గుబ్బలి శరభమాకరణపుఁ గొండఁ
గాంచి యతిరాజు మరలి యేతెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శ్రీమదహోబలశ్రీనారసింహుని, వీడ్కొని యతిరాజు వేడ్క నచటఁ
దన దాసజనులతోఁ దరలి పినాకినిఁ, గడచి సోమవరంపుఁగనును దాఁటి
యరిగె నిప్పటికైన నాకనుమను జను,బుధు లెల్ల మ్రొక్కెడి పోదు రిచట
నంత లక్ష్మణగురుం డాతిరుపతిఁ జెంది, తన్మఁ గన్గొని మ్రొక్కు ధన్యజనుల

తే. శీతలాపాంగసుధఁ జిల్కి సేమ మడిగి, తిల్లగోవిందరాజు నుతిస్థితుని జూచి
సన్నుతించి వృషాద్రికిఁ జనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 74

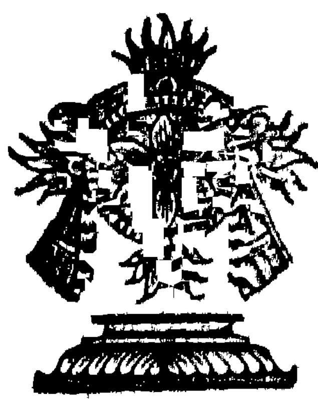
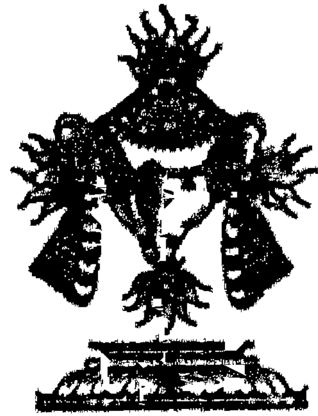
సుగంధివృత్తము. మందహాససుందరాస్యమాననీయ తిల్లగో
విందరాజసత్ప్రదారబంధనంధనాచ్ఛనా
చందనాగురుప్రియాళిచంపకాదిన్నృతుఁజా
ణ్మందిరాంజనాద్రినాథమానితా యతీశ్వరా. 75

మాలినీవృత్తము. స్థిరగిరివృషధామా చిత్తముద్రాభిరామా
గురుపదపరిచారా క్రోధలోభాదిదూరా
యురుతరశుభలీలా యూర్ధ్వపుండ్రప్రభాలా
పరమపదనిదానా భాష్యకారాభిధానా. 76

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షలబ్ధవిశాలవైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్రకౌణ్డిన్యసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్రవిబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున యతీంద్రుండు తిరువనంతపురంబు విడిచి విచ్చేసి మళయాళదేశంబులను శ్రీపాండురంగక్షేత్రంబును మథురానగరంబును గోకులబృందావనంబును గాళియహ్రదంబును గోవర్ధనాద్రియు ద్వారకయును బుష్కరారణ్యంబును దిరువయోధ్యయును బ్రయాగయు గయయు సాలగ్రామాద్రియును వైకుంఠస్నానంబును నైమిశాటవియును హరిద్వారంబును బదరికాశ్రమంబును గిలాపగ్రామంబును ననుధారయు శమ్యకాశ్రమంబును గనుంగొని యాయాక్షేత్రంబులభగవద్విగ్రహంబులం గాంచి మంగళాశాసనం బొనర్చి యచటనుండి భట్టమండపంబున కేతెంచి సరస్వతీభండారద్వారంబునఁ గనఁబడువాణితో సంభాషించి తిన్మందిరాంత

రాళంబుఁ జొచ్చి శ్రీభాష్యంబుఁ బరిగ్రహించి మెచ్చినభారతిచే బహుమతిఁ గాంచి యచట వాదినిరసనంబు సేయుటయుఁ దద్దేశాధిపతి యచటిబ్రాహ్మణులతో యతీంద్రు నాశ్రయించుటయు వారణాసిపురంబు డాసి భాగీరథిం దీర్థీకరించుటయు నచటనుండి శ్రీపురుషోత్తమక్షేత్రంబుఁ జెందుటయు శ్రీజగన్నాథవాహనుం డై యతీంద్రుండు శ్రీకూర్మక్షేత్రంబుఁ జెందుటయు శ్వేతకుండంబుకడ బ్రహ్మచారిరూపి యై నరహరి గురున కుపచరించుటయు నచట నిజాశ్రితసమాగమనంబుఁ జెందుటయు కూర్మనాథునిఁ బ్రకాశింపఁజేయుటయు శైవవిజయంబును సింహాద్రిగమనంబును శ్రీవరాహనృసింహసందర్శనంబును గృష్ణమార్యుండు యతీంద్రు నాశ్రయించుటయు శ్రీమదహోబలక్షేత్రంబున శ్రీవరాహనృసింహుని సాక్షాత్కరించుటయు శ్రీపురిఁ జెంది తిల్లగోవిందరాజునకు మంగళాశాసనం బొనర్చుటయు నన్నది పంచమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

షష్ఠోల్లాసము.

క. క్షేమంకరగుణనామ,స్తోమా వేంకటవరాహ నురుచివదాబ్జ
ప్రేమా ప్రామాణికను,త్రామా రామానుజా త్రిదండిలలామా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. ఆఱామడవెడల్పు నమరు నేయద్రికి, ముప్పదామడచాఁపు దప్పకుండ
వేంకటశైలంబు వృషభాద్రి నారాయ,ణాద్రి సింహాద్రి శేషాద్రి యంజ
నాద్రియు శ్రీశైలమట్లు తీర్థాద్రి యీ,నామధేయముల నేనగము దాల్చు
నేయద్రిశిఖరము నీక్షించువారికిఁ, బాతకంబులఁ బాపి భాగ్యమిచ్చు

తే. నెందు వసియించు హరి తనయిల్లు విడిచి, యెద్ది కలియుగవైకుంఠ మీధరిత్రి
నట్టి శేషాద్రిఁ గరిగనయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.

సీ. కపిలపంచాయుధఘనశేషసప్తర్షి,గోగర్భవైకుంఠకులిశతీర్థ
గరుడసుదర్శనాకాశగంగాపాప,నాశనసనకసనందనాజ
కాయరసాయనస్కందవిష్వక్సేన,వామనతుంబురువరవృషాది
గురునామములు షష్టికోటితీర్థము లెందు, విలసిల్లు సంతతవృద్ధిఁ జెంది

తే. స్వామిపుష్కరిణీతీర్థచక్రవర్తి, స్నానపానార్హమై యుండు సతత మెందు
నట్టి శేషాద్రిఁ గరిగనయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.

సీ. బ్రహ్మాదిదేవతాపగమర్షిసంఘము, లేప్రొద్దు హరి గొల్వ నెందు నిల్చి
శేషశేషాశనాశివిహాశనముఖ్య,సూరు లెందుందురు సుఖముఁ జెంది
* పదుగురుసూరులుఁ బాడి యేయద్రిని, గులశేఖరుం డెందుఁ గోరి జన్మ
మురుపరస్పరవైరముడిగి జంతువు లెందు, మురరిపు భజియించి ముక్తిఁ జెందుఁ

ఆ. జెలఁగి యేయద్రి ప్రత్యక్షవేషుఁ డయ్యెఁ
జర్మచక్షుష్కులకుఁ దోఁచు శైలమట్టు

---

* తొమ్మిదిసూరులే పాడిరని గ్రంథాంతరముల నున్నది.

లట్టి శేషాద్రి కరిగె నయ్యార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 5

సీ. తిరుమలపై కెక్కి దేవాదిదేవుని,తిరువీథులను నాల్గు తిరిగి వచ్చి
ధవళధనుర్గత ద్వాదశియరుణోద,యపువేళ సకలగంగాదితీర్థ
ములు తమపాపవిమోచన మొనరింప, నం దవగాహన మొందు చుండు
బంగారుమేడలు ఫలవృక్షములు కొన్ని, యేపుష్కరిణిచుట్టు హెచ్చి యుండు
తే. నట్టిపుష్కరిణీస్వామి నాశ్రయించి, యతికులస్వామి నీ రాడ నవధరించి
శ్రీకిటిస్వామికోవెలఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 6

సీ. మహితవరాహాగ్ర మండపమందు సు,ఖాసనాసీనుఁ డాయతివరుండు
కేశవాదికనామకీలితశరరిపు,ద్వాదశగాథలఁ దగఁ బఠించు
చును బదిరెండును శుద్ధోర్ధ్వపుండ్రము,లను దత్తదర్హస్థలములఁ దాల్చి
తులసీనలినబీజవలయముల్ ధరియించి, తిరుచుట్టుమాలెలోఁ దిరిగి వచ్చి
తే. యజ్ఞవారాహదేవుని హరిని గాంచి, మ్రొక్కి వినుతించి యతనికన్నోల నిలిచి
యతులతీర్థప్రసాదములందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 7

సీ. ఆహరి వీడ్కొని యతిరాజు వెల్వడి, మహనీయరథయానమండపములు
మణిసహస్రస్తంభమండపగోపుర,ద్వారదేహళులను దగ భజించి
వేంకటేశుం డెట్టిసంకటములకైన, దుర్గాధిపతి గానఁ దొలఁగఁ డింట
నన్నులు రంగరాజాదు లీతనిపంచఁ, జెందుదు రిడుములఁ జెందినపుడు
తే. గాన మున్నొకసారి రంగప్రభుండు, వచ్చి యం దుండెఁ బండ్రెండువత్సరములు
నట్టిశ్రీరంగమండప మందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 8

సీ. స్వర్ణగారుత్మతస్తంభము మణిమయ,బలిపీఠమును గాంచి ప్రణతిఁ జేసి
యలరంగమండప మాస్థానమండప, మతిభక్తితో మ్రొక్కి యతివరుండు
కోశభాండాగారగురుధాన్యశాలలుఁ, దైలాజ్యముఖరసద్రవ్యపూర్ణ
శుభగృహములఁ గొన్ని చూచుచు రెండవ,ప్రాకారమున కొక్క ప్రక్రమంబు
తే. సల్పి యామునతటవాసిశౌరికడను, బుష్పమాల్యంబులను జేర్చుపుణ్యనిధుల
వినతులను జూచి కరుణించి వెడలె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తొండమాననియెడుదొడ్డరాజొక్కఁడు, పగతురచే బలుబాధఁ జెంది
శరగోపతీర్థంబుసన్నిధిగుహాద్రోవ, నర్ధరాత్రపువేళ నరుగుదెంచి
యందంపుటూఁగుటుయ్యాలలోఁ బవళించి, శ్రీభూమినీళలు చేరి కొల్వ
విలసనశీలుఁ డావేంకటేశునిఁ జూచి, వినుతించి తనయార్తి విన్నవింప
తే. భక్తవత్సలుఁ డతనికి భయముఁ బాపి, శంఖచక్రము లిచ్చెను శత్రుహతికి
నృపతి యహితులఁ దెగటార్చి నెగ్గె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

ఉ. శ్రీభూమినీళలు శ్రీవేంకటేశుని, మంతనమందున మరులు కొల్పు

సమయమందున వచ్చు చక్రవర్తిని జూచి, వ్రీడను జెంది యాక్రీడ విడిచి
వక్షస్స్థలమునందు వాపీనిలయమందు, శ్రీమహాసనమునఁ జెందుకతనఁ
దాను ధరించుపూదండ లాహరియు నా, బావిలో విలసిల్లుభార్య కౌనఁగు
తే. గానఁ బూలియ్యరేరి కేకాల మచట, నట్టితోమాలబావికి యతివరేణ్యుఁ
డంజలి యొనర్చి ముందఱి కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.

సీ. ముందఱిమంటపమున కేఁగి యట నిల్చి, సౌమ్యనారాయణాచలశిఖరము
గనుఁగొని ప్రణమిల్లి గారుడస్తంభ స,ద్బలిపీఠములకుఁ బ్రదక్షిణము గ
వచ్చి చాంపేయకద్వార దేహళి మ్రొక్కి, దాఁటి విమాన ప్రదక్షిణమున
కరుగఁ దలంచి మేయార్ణసన్నిధిని గాంచి, యాస్వామి సేవించి యచటనుండి
తే. వచ్చి బంగారుతలుపులబావిఁ జూచి, భాష్యకారుండు తిరుమట్టపల్లిఁ జెంది
విష్ణుపత్నిని గని మ్రొక్కి వెడలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.

సీ. కల్యాణమణిమయకల్యాణమంటపా,స్థానము వలగొని జరగి వచ్చి
యన్వర్థనామక మానందనిలయాఖ్య,దివ్యవిమానంబుఁ దేఱి చూచి
దివ్యవిమానాయ తే నమో యని మ్రొక్కి, పరిమళాంచన్మండపంబుఁ జూచి
బ్రహ్మరుద్రేంద్రాదిబహుసురార్చితదివ్య,మణిభూషణములున్న మఱుఁగు లెఱిఁగి
తే. మాన్యసూత్రవతీశు నమస్కరించి, తొట్టితీర్థపుశంకలఁ దొలఁగఁ ద్రోచి
సూరితిలకుండు తనచోటిఁ జూచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.

సీ. నాథు యోగానందనరకేసరిని గాంచి, మాడి యాడిత్యాదిమార్యసూక్తి
వినిపించి మణిమయవిహగేంద్రనిలయము, వలగొని ముఖమంటపంబునడుమ
నయ మొప్ప దండప్రణామముల్ గావించి, జయవిజయులకనుసంజ్ఞఁ బడసి
పలుగాడితలుపులబంగారువాకిటి,గడపను గని మ్రొక్కి కడచి యచట
తే. శేషశేషాశనాదుల సేవఁ జేసి, యాజనాశ్రీశుదివ్యశయ్యాదికంబు
సంయమీంద్రుండుగని మ్రొక్కి సాఁగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.

సీ. గడప గాఁ బడియుండి కనియెద నీదొండ,పండుఁబోలధరముఁ బరమపురుష
కోనేట సుఖియించుకొక్కాదిపక్షులం, దొకపక్షి నయ్యెద నుర్వినాథ
నీపైఁడికొండపై నే నొక్కఁడై యుందు, స్థిరచరాదులయందు దేవదేవ
యిట్లు ప్రార్థించె ముం దేకులశేఖరుం, డతనినామాంకిత మైనగడప
తే. దాఁట రాదని యతిరాజు తలఁచెఁ గనుక, నిత్యకింకరులే తక్క నేఁటి కైన
దాఁట రావెండిగడపను దాను లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.

సీ. ధ్వనకౌతుకోత్సవదీప్తస్తపనచక్ర,బేరాదిభేదముల్ పెక్కు గలుగు
వేంకటేశునిపాదపంకజయుగళము, నక్షత్రములఁ గేరునఖరములను
బలుకూర్మములఁ బోలుప్రపదములను బూను, శింజానమంజుమంజీరములను
దాసుల రక్షింపఁ ద్వరపడుహరినీల,కాహళాకారజంఘాయుగంబు

తే. గదళికాస్తంభగంభీరకనకచేల, పరివృతోరుద్వయంబు నాభవర్తనాభిఁ
గాంచి హర్షించె నాయతికాంతుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. సూర్యకటారంపుసొంపుతోఁ గీల్కొన్న, కాంచీగుణావృతకటితటంబు
సర్వలోకములకు సదన మౌనుదరము, నతిసుందరవళిత్రయాతిశయముఁ
దారావళులయందుఁ దారాధిపతిఁ బోలు, ఘనహారములయందుఁ గౌస్తుభంబు
శ్రీవత్సలాంఛనాంచిత మానురస్స్థల, మలమేలుమంగతాయారు నచటఁ
తే. గలితభూషణకల్పశాఖాసమాన, శంఖచక్రగదాఖడ్గశార్ఙ్గసహిత
భుజములను జూచి యతిరాజు పొంగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. కంబుసుందరదివ్యకంఠ మున్నతపీన, చార్వంసములు గూఢజత్రువులును
వైజయంతీపుష్పవరతులసీదళ, మహితసాల గ్రామమాలికలును
బింబప్రవాళాధరంబు సుందరమంద, హాసముఁ బుండరీకాక్షయుగము
మకరకుండలదీప్తి మహితగండయుగంబు, శ్రీకారములఁ బోలు చెవులు భవ్య
తే. నవ్యచాంపేయకలికాభనాసికయును, విలసితభ్రూలతాదివ్యవిభ్రమములఁ
గాంచి యతిరాజు మిగుల హర్షించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. రమణీయకర్పూరరచితోర్ధ్వపుండ్రంబు, నీలాలకావృతనిటలతటము
శారదపూర్ణిమాచంద్రమండలముతోఁ, సాటి మీఱినముఖసరసిజంబు
నీలాద్రిశిఖరస్థబాలసూర్యునిఁ బోలు, తపనీయమకుటముఁ దలను జూచి
వేంకటేశునిదివ్యవిగ్రహ మీరీతి, నాపాదమస్తక మనుభవించి
తే. సంతసించి యతీంద్రుఁడు సంస్తుతించి, జైత్రయాత్రాశ్రమం బెల్ల జాఱ విడిచి
పేద పెన్నిధిఁ గన్నట్లు పెరిఁగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శ్రీపాద మాది గా శిరముపర్యంతంబు, శ్రీపాణిమునిభంగి సేవఁ జేసి
భట్టనాథోక్త మాపల్లాండుఁ బాడి యా, శౌరికి మంగళాశాసనంబుఁ
జేసి కేల్గవ మోడ్చి సేవించుయతిపతి, కంజనాద్రీశుఁ డిట్లనుచుఁ బలికె
భాష్యంబు రచియించి భారతి మెప్పించి, ప్రతివాదుల జయించి భవులఁ దీర్చి
తే. మంచి మా కొనరించుసన్మంత్రి వీవె
కనుక నిచ్చితి భూతియుగంబు నీకు
శయనగృహమందు నని పల్కె శౌరి యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 20

సీ. శ్రీశఠకోపంబు చెలు వొందుతీర్థప్ర, సాదాదులను గొని సంయమీంద్రుఁ
డంజనాద్రీశుని నలమేలుమంగను, స్వగురుని వీడ్కొని జరగి వచ్చి
తిల్లగోవిందునితిరువడి సేవించి, యాత్మీయులను గూడి యచటఁ గదలి
చోళసింహపురంబుఁ జొచ్చి యతీంద్రుండు, ఘటికాద్రినృహరిని గాంచి మించి
తే. గృధ్రపుష్కరిణీతీరగృహనివాసు, విజయరాఘవుఁ గని మ్రొక్కి వెడలి విభవ

యుక్తసత్యవ్రతక్షేత్ర మొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. బహుపుష్పపల్లవ ఫలభారనతశాఖ,తరుపతత్ఫలరసో ద్యానవనము
కలహంసబకకోక కారండవాకీర్ణ,పద్మాకర భ్రమ ద్భ్రమరరవము
జాలాధ్వచరదర్క చంద్రమణి ప్రాసాద,రత్నరుగ్రాజిత రాజపథము
హరిపాదకమలసే వాసక్తమానస,స్త్రీపురుషాంచితా శేషగృహము

తే. శత్రుషడ్వర్గనిత్యప్ర శాంతికరము, ధన్యపశుపక్షిమృగకుల తరుణగాఢ్య
మైనకాంచీపురముఁ జూచె నార్యుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. వేగవతీనది విమలోదకంబుల, నవగాహన మొనర్చి యతివరుండు
కాలార్హకృత్యముల్ గావించి కూరేశ,దాశరథ్యాదిన త్తములతోడఁ
గోవెల కేఁగుచు గోపురాంగణహేమ,మణిషోడశస్తంభ మండపంబు
గని మ్రొక్కి వలగొని ఘనగోపురద్వార,కనకదేహళి మ్రొక్కి కడచివచ్చి

తే. బ్రహ్మయాగోదితుం డగు వరదుఁ డెందు, ననిశవాసముఁ గైకొనె నాయనంత
పుష్కరిణిని జూచి మిగుల ను ప్పొంగె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. శాతకుంభస్తంభ సాహస్రగుంభిత,పల్లవోత్సవమంట పంబుఁ జూచి
పుష్పవనంబులఁ బొరిఁ జూచుచును వచ్చి, శ్రీశఠారిపదాబ్జ సేవఁ జేసి
పుణ్యకోటివిమాన మును జూచి చేమోడ్చి, పదుగురుసూరుల భక్తిఁ గొల్చి
వాహనమండప వరగారుడస్తంభ,బలిపీఠములఁ జూచి ప్రణతిఁ జేసి

తే. దాఁటి రెండవద్వారము తప్తహేమ,మణిమయస్తంభగుంభిత మంటపముల
శ్రీయతీంద్రుఁడు చూచి హర్షించె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. వరద నారాయణ వాసుదేవ రమేశ, యని పల్కుచిల్కల నాదరించి
వైశాఖమాసోత్స వమున నవాహ్నిక,దీక్ష నెందు నహించు దేవరాజు
ఆమహారత్నది వ్యస్తంభగుంభిత,మహనీయకల్యాణ మంటపంబుఁ
గన్నులపండువు గాఁ జూచి సాష్టాంగ,దండప్రణామముఁ దగ నొనర్చి

తే. దర్శనస్థాపనార్థము తన్నుఁ జూచి, ప్రపదనం బాచరించిన పరమగురుని
యామునార్యునిగని మ్రొక్కె నార్యుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. కృష్ణుండు దేవితోఁ గ్రీడించుమాధవీ,మల్లికామాలతీ మండపముల
హరి పెరుందేవితో ననిశము గ్రీడించు,బంగారుకృత్రిమ పర్వతములఁ
గరిగిరివరదుఁడు కలిమికొమ్మను గూడి, విహరించుపుష్పద్రు వీథికలను
వరదురచ్చుకు నగు బాలకల్పద్రుమా,లఖచితరత్న శిలాతలముల

తే. దివ్యవిద్రుమసోపాన దీర్ఘికలను, హస్తిగిరినాథదివ్యమ హాసనంబు
నుడయవరు చూచి యాహ్లాద మొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. పాకగృహాంతిక బహుకూటములయందు, నవధాన్యరాసులు నగసమములు
నూతుల నించిన నూనె నేయి ఘృతంబుఁ, బసిఁడిబావులనిండఁ బాలుఁ బెరుఁగు

గూనల డాపిన గుడశర్కరాదులు, సత్తింత్రిణీఫల సంచయములు
సర్షపతిలవిశ్వ సరసార్ద్రక మరీచి, కేలాలవంగాది జాలసురభి
తే. గంధవచ్ఛంద నాగురు ఖండములును, జూచి యతిరాజు హర్షించి చోద్య మంది
శ్రీపెరుందేవికో వెలఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 27
సీ. ఆపెరుందేవితాయారుకో వెలయందు, మణికుట్టిమాస్థాన మండపమున
రతనంపుఁజాయల రంజిల్లువరదుని, మహిమతిరుమంజన మండపంబుఁ
గనుఁగొని చేమోడ్చి ఘనదేహళిని దాఁటి, తిరుచుట్టుమాలెలోఁ దిరిగి వచ్చి
గర్భగృహద్వార కనకదేహళికడఁ, గేలుఁదమ్ములఁ దలఁ గీలుకొల్పి
తే. శ్రీపెరుందేవితాయారు సేవఁ జేసి, సంయమీశ్వరుఁ డానంద జలధి మునిఁగి
పూర్వదేశికసూక్తులఁ బొగడె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. దేశాంతరము చని తిరిగి వచ్చినతన,తనయుని జూచిన తల్లి కరణి
భావ్యకారు నిజాంఘ్రి పద్మప్రపన్నునిఁ, జేతనోద్ధరణైక శీలుఁ జూచి
పరమహర్షముఁ జెంది వరదునిదేవియు, మిగులఁ గటాక్షించి మేలొసంగి
శఠకోపతీర్థప్రసాదాదు లిప్పించి, బహుమాన మొనరించి పంచినంత
తే. నల్లనల్లన దిగి మేడ యతివరుండు, వచ్చి మూఁడవ ప్రాకార వరముఁ జూచి
శిష్యగణములతో నంతసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 29
సీ. యతిభూమిపతి తురీయావృతి మణిదీప్త,హాటకద్వార దేహళిని దాఁటి
యత్తియూరా నని యార్యులు పొగడిన,నరకేసరిని జూచి నతి యొనర్చి
నవరత్నభూషణ నవ్యమాల్యక్షౌమ,కోశగృహంబులఁ గొన్ని చూచి
కరిగిరి వలగొని కనకమయంబు లౌ,మెట్లెక్కి యామేడ మీఁది కేఁగి
తే. తిరిగి తిరుచుట్టుమాలెలో దేవదేవు, వెనుకఁ బ్రణమిల్లి వచ్చి యా వేదవేద్యుఁ
గరిగిరీశునిఁ గన్నులఁ గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 30
సీ. కమనీయనవరత్న ఖచితకిరీటుని, నీలాలకావృత నిటలతటుని
నవ్యకాంచనకోశ నాసాపుటాంచితుఁ, బుండరీకాక్షు సు భ్రూవిలాసు
మకరకుండలరుచి మహితకర్ణకపోలు, మందస్మితాంచిత మధురభాషు
విద్రుమబింబాది విలసితాధరపుటుఁ, గంబుకంధరదివ్య కంఠకలితు
తే. రత్నకంకణకేయూర రాజదూర్మి,ముఖ్యభూషణభూషిత భూరిభుజునిఁ
గరిగిరీశుని యతిరాజు గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శంఖచక్రగదాసి శార్ఙ్గముల్ గలవాని, రమణీయభుజశిఖరములవానిఁ
గంతికామౌక్తిక ఘనహారములవాని, దివ్యకౌస్తుభమణి దీప్తివాని
సిరియు శ్రీవత్సము సురమునఁ గలవాని, మహనీయతులసిదామములవాని
నలువను గన్నట్టి నాభిపద్మమువాని, నవరత్నకాంచీగుణంబువాని
తే. రాజరంభాతుల స్తంభ రాజమాన,కనకచేలావృతోరుయుగంబువానిఁ

కరిగిరీశుని యతిరాజు । గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. మఱియు నార్తులఁ గని । మన్నింపఁ బరు గిడు, కమనీయజంఘాయు । గంబువాని
శింజానమంజుమం । జీరజానులవాని, లలితసత్పార్ష్ణిగు । ల్ఫములవానిఁ
బ్రథితకూర్మోపమ । ప్రపదాబ్జములవానిఁ, జక్కల నగుగోళ్ల । సొబగువాని
స్థలపద్మనిభపాద । తలములు గలవాని, దానధనాంఘ్రిప । ద్మములవాని
తే. శ్యామసుందరసుకుమార । సత్యనిత్య, దివ్యమంగళవిగ్రహా । విష్టివానిఁ
కరిగిరీశుని యతిరాజు । గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. సత్యవ్రతక్షేత్ర । సౌభాగ్యసముదయ, మర్థులపాలిటి । యమరతరువు
కాంచీపురీనిత్య । కల్యాణసేవధి, కరిగిరి నెలకొన్న । కాలఘనము
ఆర్తులపాలిటి । యమృతసముద్రంబు, సకలసద్గుణముల । కాటపట్టు
బ్రహ్మయోగఫలంబు । భక్తవశ్యం బగు, వరదుని తిరుమేని । వరుసఁ జూచి
తే. పొగడి బహుమతుఁ డై యతి । భూవిభుండు, గురునిఁ దిరుకచ్చినంబిని । గోరి చూచి
వారియనుమతి వెల్వడి । వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. అష్టాదశస్థాన । హరివిగ్రహములను, గాంచి నుతించి యా । కాంచి నుండి
శ్రీభూతపురిఁ జెంది । సిరితోడ విహరించు, శౌరిని కేశవు । సదయుఁ జూచి
తిరుశఠకోపంబు । తీర్థప్రసాదము, లర్థించి కైకొని । యతివరేణ్యుఁ
డతని వీడ్కొని చని । యాత్మశిష్యులతోడ, ధన్యవీక్షారణ్య । పదముఁ జెంది
తే. దివ్యహృత్తాపనాశినీ । తీరమందు, సీతతో శేషతల్పముఁ । జెంది యున్న
వీరరాఘవు సేవించి । వెడలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 35

సీ. భవ్యభక్తారామ । పద మొంది యచ్చట, భక్తవత్సలుఁ గని । ప్రణుతిఁ జేసి
తిరునీర్మలకుఁ జని । దివ్యాలయములందు, హరిపంచవిధవిగ్ర । హములఁ జూచి
భట్టనాథోక్తులఁ । బ్రస్తుతిఁ గావించి, తత్ప్రసాదముఁ జెంది । తరలి వెడలి
భూరిమహీసార । పురి కేఁగి యచ్చట, మాధవుఁ గాంచి న । మస్కరించి
తే. భార్గవాన్వయుఁ జక్రాంశు । భక్తిసార
సూరిఁ గని మ్రొక్కి చనియె నా । సూరివంశ
జలధిఁ బొలిచినసంపూర్ణ । చంద్రుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 36

సీ. భాగినేయునిజన్మ । పదముఁ గటాక్షించి, కైరవిణ్యాఖ్యపు । ష్కరిణి చెంత
మణిమయగోపుర । మండపప్రాకార, బహుమహోత్సవదివ్య । భవనమందు
శ్రీరుక్మిణీసమా । శ్లిష్టపార్శ్వునిఁ బార్థ, సారథిని భజించి । సన్నుతించి [గాంచి
శ్రీమయూరపురంబుఁ । జెంది యం దుదయించు, మహదాహ్వయుని సూరి । మణిని
తే. మ్రొక్కి యర్చించి పొగడి స । మ్మోదమంది, శ్రీసహాయునిఁ గేశవుఁ । జెంది కొలిచి
మల్లపురి కేఁగె నాజగ । న్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 37

సీ. భూతయోగిని మల్లపురియందుఁగని మ్రొక్కి, యతనికారాధనీయాచ్యుతునకు
జోహారుఁ గావించి సూరులతోఁ గూడి, యాభూతపురిఁ గాంచి యచటనుండి
కాంచీనగరి కేఁగి కరిగిరివరదుని, మరల సేవించి సన్మాన మొంది రుషుఁ
మధురాంతకముఁ జెంది మణిమయాలయమందుఁ, బద్మాకరముఁ బ్రోచుపరమపు
తే. బ్రీతిఁ గని మ్రొక్కి వినుతించి పెరియనంబి, తనకనుగ్రహ మొనరించు తావుఁ జూచి
సంతసించి యతీంద్రుఁడు జరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 38
సీ. శ్రీవిల్లిపుత్తూరు సేవింపఁ జనుచును, యతిరాజు మార్గమధ్యమునఁ జూచె
వాఁగుల వంతల వరసాగరంగము, నదుల ధాతువిచిత్ర నగవరములఁ
దాలతమాలతక్కోలహింతాలర, సాలసాలార్జునసరళతరులఁ
గుందకురంటకకోవిదారంబుల, లుంగలవంగనారంగములను
తే. జందనాగురుకేసరచంపకములఁ, బాటలీకేతకీసప్తపర్ణములను
బ్లక్షజంబూవటామ్రజంబీరఫలముల నని, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 39
సీ. అభ్యాగతుం డగుయతిపతిని సశిష్యుఁ, బుష్పభ్రమరదృష్టిపూర్తిఁ జూచి
యమ్మహామహీజ కుద్యత్పుష్పశాఖాగ్రకరములఁ జేమోడ్చి ఖగరవముల
స్వాగతం బడిగి పుష్పాసారములఁ బాద్య, మర్పించి విరులచే నర్ఘ్య మిచ్చి
తమనీడ గొడుగుగా ధరియించి యమృతక, ల్పము లైనబహువిధఫలము లొసఁగి
తే. త్రోవ నడచినశ్రమమెల్లఁ దొలఁగునట్టు, లతిథిసత్కారములఁ జేసె నట్టితరులు
వానిజన్మమె సఫల మీవసుధ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 40
సీ. తమవైరముల మాని దారుణమృగములు, గుంపులై తన్నుఁ గన్గొని భజింపఁ
బర్వతంబులు తన్ను భజియింపఁ దలఁచియు, ఘనభక్తివివశతఁ గదల కుండఁ
జౌరజానపదాదిబహుధన్యచేతను, లందంద తనయంఘ్రు లాశ్రయింప
నదనదీహ్రదసరోనలినీవరము లాత్మ, కమలదృక్తతిఁ దన్నుఁ గని సుఖింప
తే. నల్లనల్లనఁ జని సిరితల్లి యల్ల, విల్లిపుత్తూరునగరీమతల్లిఁ జెంది
కొల్లపటిచెను దనసేవ గురుఁ డటంచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 41
సీ. అన్నసామ్మని మన ననుభవింపఁ దలంపఁ, డీయుపేంద్రుం డింద్రనింట నుండి
మనజోలిఁ దలఁపరు మది నైన వైష్ణవు, లని యీకొలంతల నడఁపఁ దలఁచి
కటివేల్పుశ్రీపాదకమలముల భజించి, తత్ప్రసాదముఁ గాంచి ధరణి మించి
రమ్యనందనచైత్రరథముఖదేవతా, రామము లీపురారామరూప
తే. మొందెనో కాక సర్వర్తుయుక్తపుష్ప, పల్లవాదికలక్ష్మి యీపగిది నెందుఁ
గల్గు నని పల్కె నాయతికాంతుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. గారుత్మతోపలఘటితశైలోపమ, సేతుబంధుసురద్రుశేఖరములు
స్ఫటికామలోదకపరిపూరితంబులు, మధ్యతీరస్వర్ణమండపములు
స్వవిమలకల్లోలచలడోలికోల్లస, ద్రాజహంసాదివిరాజితములు

మకరందపాన ప్రమత్తభృంగాంగనా, సంగీతకలరవ సంగతములు

తే. కూర్మమీనాదియాదో విఘూర్ణితములు, నార్యసేవ్యము లచటిప ద్మాకరములు
యతిశిఖామణి వీక్షించె నచట ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 43

సీ. కాంచనసోపాన కమలనీలోత్పల, దివ్యసౌగంధిక దీర్ఘికలును
మణిమయారోహణ మధురోదకాంభోజ, సక్తాళిగీత పుష్కరిణిచయము
శ్రీవిష్ణుచిత్తపు త్రీస్వయంవరకథా, గాయక శ్రీవృత కమలకులము
కదళీసమావృత ఘననాగవల్లీవ, నేక్షువనంబు లీ శేప్సితములు

తే. సంతతను యోజనత్రయ మాయతము గ, విష్ణుచిత్తుండు చేసిన విరులతోఁటఁ
గాంచి యతిరాజు మది సంతసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆతోఁటలోపల నతిసౌరభంబులౌ, చందనాగురుపారి జాతములను
బొన్నలఁ బొగడల భూరిచంపకములఁ, గేతకీకాశ్మీర కేసరములఁ
గర్ణికారకదంబ కరవీరపాటలీ, మల్లికామాలతీ మండపముల
ఫుల్లహల్లకసితాం భోజనీలోత్పల, సౌరభమిళితకా సారములను

తే. సరసతులసీవనంబు ల సంఖ్యములను, బహువిధామృతరసఫల పాదపములఁ
గాంచి యతిరాజు మది సంతసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అవతరించి కుశధ్వ జామ్నాయరవమున, మును వేదవతి హరిఁ బొందలేక
మరలి యుర్వి జనించి మైథిలియై రాము, పత్నియై విశ్లేష బాధఁ జెంది
శ్రీవిల్లిపుత్తూరు శ్రీవిష్ణుచిత్తుని, తులసీమహాటవిఁ దోఁచి మరలి
రంగేశుసతియై య రక్షణంబైనఁ దా, నెడఁబాయ కుండఁ బ్రాణేశుఁ గూడి

తే. యట్టియాముక్తమాల్యప్ర దాఖ్యలక్ష్మి, యవతరించినతులసీమ హావనంబుఁ
గాంచి యతిరాజు మది సంతసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. విష్ణుచిత్తుఁడు ముందు విరులసరంబులఁ, గూర్చుచో టీక్షించి కూర్మి మ్రొక్కి
యాతోఁట వెల్వడి యప్పురాంతికమందు, మాధవువిజయార్థ మంటపములఁ
బాథోధిగంభీర బహునీరపూరిత, పద్మసౌగంధికో త్పలపరిఖల
స్ఫాటికమణిమయా చలనిభప్రాకార, వప్రాదిపరివృత పట్టణంబుఁ

తే. దప్తచామీకరాంచిత ధవళరత్న, కీలితానేకగోపుర కీలితంబుఁ
గాంచి యతిరాజు మది సంతసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అలకామరావతు లచ్యుతప్రీతలై, యవని నీపురవర మైన వాక్కొ
కాక వైకుంఠ మీ కలిచేతనులఁ బ్రోవ, నుర్వి నిప్పురరూప మొందెనో కో
యట్లుగాకున్న నీ హరిమహోత్సవపరం, పరలెట్లు విలసిల్లు వసుధ నిందు
నని వితర్కించుచు నప్పురీతిలకము, నల్లనల్లనఁ జొచ్చి యతివరుండు

తే. హరిని గనఁ జన గంగయో యని తలంపఁ, దగుమహాహీరకుట్టిమ ధరణి రాజ
వీథిఁ గనుగొనెఁ బ్రాసాద వీథి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 48

సీ. చంద్రసూర్యావతంసస్ఫురన్మణిమయ,వరసప్తభూమికా భవనములను
గమనీయకాంచన కమలనీలోత్పల,దళచారుతోరణ ద్వారములను
గారుత్మతస్తంభ ఘటితవజ్రోపల,స్థాపితద్వారవి తర్దికలను
రజితభిత్త్యాలేఖ్య రాజత్పరవ్యూహ,విభవాంతకాత్మాది విలసితముల
తే. వజ్రపంజరగతహరి వాసుదేవ, రామనామామృతాస్వాద రాజకీర
శారికలఁ జూచె నాయతి చంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తుంగసౌధోద్గత ధూపధూమాభ్రవి,భ్రాంతిన ర్తితగృహా బర్హిణముల
రాశీకృతస్వర్ణ రజితనానారత్న,విలసితబహువస్తు విపణికలను
నభ్యస్యమానశ స్త్రామ్నాయఘోషవ,న్మాణవకాశ్రిత మండపముల
నవరత్నఖచితనా నారత్నచిత్రిత,రత్నసానూపమ రథయుగంబుఁ
తే. జూచుచును రథవీథులఁ జుట్టి తిరిగి, మాడతిరువీథి వైష్ణవ మందిరముల
నుడయవరు చూచి యానంద మొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మహితస్వదాస్యనా మము లుచ్చరించుచు, వందనంబులు సేయు వైష్ణవులను
గరుణాకటాక్షవీ క్షణముల వీక్షించి, కుశలము లడుగుచు గురువరుండు
చూచి పంచాయుధ సురుచిరద్వారపా,ర్శ్వములను రత్నక వాటములను
నాలేఖ్యలిఖితప రాంకుశపరకాల,విష్ణుచిత్తాద్యార్య విగ్రహముల
తే. ద్రవిడవేదవిదంగనా రచితరుచిర,రంగవల్లీవిరాజద్గృ హాంగణముల
శౌరికైంకర్యనిరతవై ష్ణవుల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 51
సీ. సన్నిధితిరువీథిఁ జక్కఁగాఁ జూచుచుఁ, గోవెల వలగొని గోపురంబుఁ
గని మ్రొక్కి లోఁ జొచ్చి గారుత్మతస్తంభ,బలిపీఠములకడఁ బ్రణతిఁ జేసి
ప్రక్రమం బొనరించి పదుగురుసూరులఁ, గన్నులపండువు గా భజించి
యందఱాళ్వారుల కభిమానపుత్త్రి యా,భట్టనాథునిముద్దు పట్టిఁ జూచి
తే. మ్రొక్కి పొగడిన నద్దేవి ముదముఁ జెంది, తనదుతోఁబుట్టువితఁ డని తలఁచిమదిని
బలికె నిట్లని యతిభూమి భర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పంచదారయుఁ దేనె పండ్లు మంచివి గూర్చి, నూఱుబానలవెన్న నోటిచవికి
సిరి కాటపట్టైన తిరుమాలిరుంజోలె,నంబి కర్పించితి నాదుమదిని
నానామనోరథ మన్నా యొనర్చితి, వని నిన్ను మది మన యయ్య మెచ్చె
సర్వజ్ఞ నీవు నా సైఁదోడ వై యుండఁగా నేమికొఱఁతలు గలుగు మదిని
తే. ననుచువినుతించిబహుమతు లాచరించు,శూడికొడుతను జెలియలిఁ జూచిగురుఁడు
సంతసించుచు హరిఁ జూడఁ జనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. గర్భగృహంబునఁ గనిపించువడపెరుం,గోయిలునుడయాను గోపరూపు
హరిఁ జూచి పొగడి తి ర్త్వాలవట్టము తీర్థ,శఠకోపమును సత్ప్ర సాద మంది

వీడ్కొని వెల్వడి ఽ విమతుల నిరసించి, యచటిసూరులకు ఽ భాష్యార్థ మొసఁగి
శిష్యవర్గముతోడ ఽ శ్రీముష్ణమున కేఁగి, శ్వేతయజ్ఞవరాహ ఽ సేవఁ జేసి
తే. వెడలి చాంపేయవనమందు ఽ విలసమాన,వీరనారాయణపురంబు ఽ విభవ మెల్లఁ
గన్నులింపొంద యతిరాజు ఽ గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ఽ మోద మలర.

సీ. అప్పురిహారిరత్న ఽ హాటకగోపుర,మంటపప్రాకార ఽ మందిరములఁ
జూచి యాహ్లాదించి ఽ జోహారుఁ గావించి, ప్రక్రమం బొనరించి ఽ భక్తి నందు
మహనీయగుణజాలు ఽ మన్నారురాజగో,పాలు శ్రీరుక్మిణీ ఽ భావలోలు
నాపాదమస్తక ఽ మనుభవించి నుతించి, శఠకోపతీర్థప్ర ఽ సాదములను
తే. స్వీకరించి యతీంద్రుఁ డా ఽ క్షేత్రమందు, శేషికైంకర్యములయందు ఽ సేమ మరసి
శ్రితబుధాళికి భాష్యంబుఁ ఽ జెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

సీ. అత్యంతభక్తిమ ఽ యాష్టాంగయోగము, శ్రీనాథముని యెందుఁ ఽ జేసె ముందు
నచ్చోట నిలిచి యా ఽ హ్లాదించి వలగొని, చేమోడ్చి యచ్చటి ఽ శిష్యజనుల
మన్నించి భక్తితో ఽ మన్నారురాజగో,పాలుని వీడ్కొని ఽ బయలుఁ జెంది
పాండ్యదేశస్థిత ఽ బహుదివ్యదేశము, లన్నియు సేవించి ఽ యతివరుండు
తే. తివి జీవేశభిదను జా ఽ టించి దెసల, జయముఁ జేకొని శ్రీరంగ ఽ శాయికడకు
వచ్చె మరలియు మాన్యులు ఽ మెచ్చ ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

సీ. సస్యమాలికలచే ఽ సాంద్రమై విలసిల్లు,భవ్యకావేరిగ ఽ ర్భస్థలమున
సద్రత్నగోపుర ఽ స్ఫాటికప్రాకార,సప్తకకల్పద్రు ఽ సంవృతంబు
పద్మకోశోజ్జ్వల ఽ ప్రణవరూపామ్నా,య,శిఖరదివ్యవిమాన ఽ శేఖరంబు
మరకతమణిమయ ఽ మహనీయబలిపీఠ,గారుత్మతస్తంభ ఽ కలితముఖము
తే. మణిమయస్తంభగుంభిత ఽ మంటపంబు, మధురగీతము శ్రీరంగ ఽ మందిరంబుఁ
జెంది యతిపతి జోహారుఁ ఽ జేసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

సీ. గంగతో వాదాడి ఽ కావేరి యెవ్వని,గర్భమందు లభించెఁ ఽ గాంతుఁ దీఱ
నాద్యస్వయంవ్యక్త ఽ మాలయ మెవ్వాని, కిక్ష్వాకుకులధన ఽ మెవ్వఁ డయ్యెఁ
బదుగురాళ్వారులుఁ ఽ బాడి రెవ్వనియంఘ్రి, గురుపరంపర కాది ఽ గురుఁ డెవండు
బ్రహ్మ కారాధ్య మా ఽ పరదైవతంబెవ్వఁ, డారంగపతి నమృ ఽ తాబ్ధికరణిఁ
తే. గాంచియధ్వశ్రమంబెల్లఁ ఽ గడలుద్రొక్క,సంయమీశ్వరుఁడానంద ఽ జలధియందుఁ
జాల నోలాడుచును నుతి ఽ సల్పెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 58

సీ. పరభక్తి దళు కొత్తఁ ఽ బల్లాండుఁ బాడి యా,శ్రీపాణియోగి వ ఽ ర్ణించినట్లు
శ్రీపాద మాదిగా ఽ శిరముపర్యంతము, శ్రీరంగనాథుని ఽ చెలువుఁ జూచి
తదనుభవోదితో ఽ దారమహానంద,పరవశుఁ డైన శ్రీ ఽ భాష్యకారుఁ
గూర్మిఁ గటాక్షించి ఽ గురుహర్షమున మించి, దరహాసచంద్రికో ఽ దారమధుర
తే. సారగంభీరసూక్తుల ఽ గారవించి, రంగు మీఱంగ శ్రీరంగ ఽ రాజశౌరి

పలికె నిట్లని యాయతిభర్తకనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. పరతత్త్వ మీనేను బరజీవభేదము, రాద్ధాంత మని భాష్యరత్న మిట్లు
రామానుజా నీవు రచియించి దెసలను, బాహ్యకుదృష్టుల భంగపఱిచి
భారతిచేఁ జాలబహుమతులను గాంచి, దివ్యదేశములను దీరుపఱిచి
మందచేతనులను మాకు భవ్యులఁ జేసి, యస్మజ్జయధ్వజ మైతి వీవు
తే. మఱియు నాప్రాణపద మైనమంత్రి వీవె, కనుక నిచ్చితి భూతియుగంబు నీకు
నేలు మది యని పల్కె రంగేశుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆసూక్తులను విని హర్షించి యతిపతి, పలికె నిట్లని రంగపతికి మరలి
స్వామి దేవరకృప సకలము సమకూడుఁ, దక్కువే మగును నీదాసులకును
నీయాజ్ఞఁ దలఁ దాల్చి నీయనుగ్రహముచే, నీపని సలుపుచు నే సుఖింతు
నని పల్కు యతిపతి కారంగపతి మెచ్చి, శఠకోపతీర్థప్రసాదములను
తే. బరమకృపచేత నిప్పించి పంచె నంత, యతిశిఖామణి వెల్వడి యాలయప్ర
దక్షిణముఁ జేసి చనెఁ దన తావున కని, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. సకలవైష్ణవులు పార్శ్వములందు వెనువెంట, నుపనిషదుక్తుల నుగ్గడింప
వీథివీథులయందు వివిధచేతను లుపా,యనపాణు లై తనయంఘ్రిఁ గొల్వ
వైష్ణవపోషణ వరగుణభూషణ, పరమతభంజన బహుపరాక
టని వేత్రపాణులు తనమ్రోల వినుతింప, నృత్తగీతధ్వని నింగి నెరయ
తే. సాంద్రతరకీర్తి యతిలోకచక్రవర్తి, వచ్చి తనమఠ మొందెను వసుధ గెలిచి
శిష్యు లర్ఘ్యాదివిధులను జేసి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆడియా డనినఁ బ్రత్యాషాఢమున దృష్టి, రహి యగం గృహముక రైందు కరఁగి
యిశదుఃఖగీతంబు హెచ్చుగాఁ బాడి క,న్నీర్మలి కన్నుల నీరు గాఱి
యెంగు మంతటనాడి స్వేచ్ఛ వెదకి యొక్క,నృహరికో వెలఁజొచ్చి బహువిధముల
వాణుదల్ నొసటిపై వడి మోఁదుకొని వాడు, వాడు నీలోకము వాడు ననుచు
తే. నాట లాడుచు బాలకు లాడి యాడి, యనెడుపాట కపార్థ మి ట్లని వచింప
శ్రీయతీంద్రుఁడు విని వ్యథఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత యతీంద్రుం డాశ్రితవర్గంబుతో నొక్కనాఁ డొక్కతిరువీథియం దేతెంచుచున్నసమయంబున నొక్కయెడ ద్రవిడదారకు లందఱుఁ బెంపుగా గుంపు గూడి క్రీడ లాడు చుండ నం దొక్కప్రగల్భార్భకుండు బాలకులారా 'ఆడియా' డిత్యాదిపాశురంబున కర్థంబు విశదంబుగా వివరించెద సావధానమనస్కు లై వినుం డనుచుఁ దన్మధ్యప్రదేశంబునం గూర్చుండి యాచార్యత్వంబు వహించి వారి నుద్దేశించి యాడి యాడి యనఁ బ్రత్యాషాఢమాసంబునందు నగం గరైం దన మెండుగాఁ గురియుదండివర్షంబుచే విధ్వస్తంబు లై గృహంబులు కరఁగిపోవ యిశపాడిప్పాడి యన రోదనాత్మకగీతంబులు సారెసారెకుం బ్రవ

ర్తింపం జేసి కణ్ణీర్ మల్గి యనఁ గన్నులవలన రుదితాశ్రుధార లొలుక నేడ్చి 'యెంగుంనాడియాడి' యన శీతవాతాహతి కోర్వలేక నివసింప నంతటఁ జోటు వెదకి వెదకి యొకనృసింహాలయంబు పొడగాంచి నరసింగా వెన్న యన నరసింహా యనుచు 'నివ్వాణుదలే' యన ముఖలలాటాదులు మోఁదుకొనుచు వాడువాడు మన నాహారంబు గానక జనంబు మిగుల శోషించె నని యప్పిన్నవాఁ డిట్లుపార్థంబుగా వర్ణింప నాకర్ణించి మిగుల వగచి లక్ష్మణార్యుండు మిగులుస్వాము లందఱు వినఁ దిరుక్కురుహప్పిరాన్ బిళ్లా ననెడునిజాభిమానపుత్రునిం గటాక్షించి యి ట్లనియె. 64

సీ. నారాయణుఁడు తననాభిపద్మంబున, బ్రహ్మను నిర్మించి ప్రజదువుల
నతనికిఁ దెలిపిన ట్లాత్మాంశమున నమ్మ,యాళ్వారిఁ బుట్టించి యగ్గురునకు
ద్రవిడోపనిషదర్థతత్త్వముఁ దెలుప నా,తఁడు నాథమునికిది దయ నొసంగె
నాతండు పుండరీకాక్షున కది దెల్పె, నది రామమిశ్రుల కతఁ డొసంగె
తే. నాళవందారు కాయర్థ మతఁడు దెల్పెఁ, గూరమాలాధరాదిసద్గురుల కతఁడు
దెలిపె నని లక్ష్మణార్యుండు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. కూరమాలాధరగురుఁడు మా కొసఁగె నా, ద్రవిడోపనిషదర్థతత్త్వమట్లు
రమ్యోపదేశపరంపరాప్రాప్త మీ,యర్థంబు వ్యాఖ్యగా నలర కున్న
బహ్వపార్థంబుల బాలమూఢాదులు, వర్ణించెదరు తిరువాయిమొళికి
ననుచుఁ దిరుక్కురుహప్పిరాన్ బిళ్లాను, కాయతీంద్రుం డొక్క వ్యాఖ్య సలుపు
తే. మని విధించిన నిజదేశికాజ్ఞ నతఁడు, రమ్యపదముల విష్ణుపురాణసంఖ్య
చెలఁగ నారాయిరప్పడిఁ జేసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర 6.6
సీ. అక్కురుకేశుఁ డావ్యాఖ్యానరత్నము, నెంబెరుమానారు కెదుట నునుప
నమ్మహాత్ముఁడు చూచి హర్షించి యావ్యాఖ్య, భాష్యంబుతోడుతఁ బ్రవచనంబు
సలుప నియోగింప సకలవైష్ణవు లట్లు, సలిపిరి యతిరాజుశాసనమున
నవని నాయుభయవేదాంతము లిప్పటి, కైన సద్భక్తితో నధికరింప
తే. సత్త్వమాస్తిక్య మలరంగ సద్గురూప,సదన మొనరింతు రేసదాచారపరులు
వారె పో నిత్యసూరులు వసుధ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 67

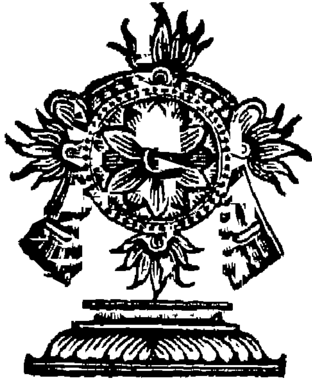
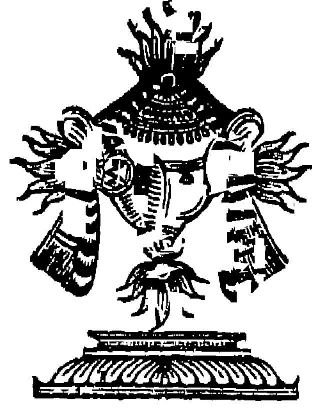
స్రగ్విణీవృత్తము.

మంగళావాసస్నానసీమోదయా, సంగతాసంగదోషజ్ఞచూడామణీ
యింగితాభిజ్ఞ భక్తేష్టసంధాయకా, రంగరాజప్రియారామ రామానుజా. 68
క. మూకాపవర్గదాయక, శ్రీకస్తురిరంగదివ్యసేవధిలాభ
ప్రాకటవిభవతృణీకృత,భూకాంతా శాంతహృన్నభోదినకాంతా. 69
మాలినీవృత్తము. హుతహవనిరవద్యా యుల్లసద్గద్యపద్యా
సతతవిజయకీర్తిస్సర్వవేదాంతపూర్తి

వితరణగుణశీలా ♦ వేదవృక్షాలవాలా
పతితకుమతిదండా ♦ భాగినేయత్రిదండా. 70

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్ష కలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయప్రణీతం బైనయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున శేషాద్రియందు శ్రీవేంకటేశుని శ్రీపురియందుఁ దిల్లగోవిందరాజును ఘటికాచలంబున నరకేసరిని గృధ్రసరసీతీరంబున శ్రీవిజయరాఘవుని హస్తిగిరియందు వరదుని భూతపురియందుఁ గేశవస్వామిని వీక్షారణ్యంబున వీరరాఘవస్వామిని భక్తారామంబున భక్తవత్సలునిఁ దోతాచలంబునఁ బంచవిధుం డగుశ్రీహరిని మహీసారపురంబున శ్రీభక్తిసారమునులను దదారాధితుం డైనహరిని భాగినేయునిజన్మస్థానంబును గైరవిణీతటంబున శ్రీపార్థసారథిని మయూరపురంబున మహదాహ్వయయోగినిఁ దదర్చనీయుండగు కేశవస్వామిని మల్లపురంబున భూతయోగీంద్రునిఁ దదారాధనీయశౌరిని మరలి భూతపురీశుని గాంచీపురంబున వరదుని నష్టాదశస్థితభగవన్మూర్తులను మధురాంతకవాసి యగుపద్మాకరరక్షకహరిని శ్రీవిల్లిపుత్తూరుఁ జెంది వడపెరుంగోయిలుడయా ననియెడిపరమపురుషుని శ్రీముష్ణంబున యజ్ఞవరాహదేవుని మన్నారుకోవెలరాజగోపాలుని మఱియుఁ బాండ్యదేశంబునం గలదివ్యదేశాధిష్ఠితభగవన్మూర్తులను సేవించి మంగళాశాసనంబు లొనర్చి యెల్లదిక్కుల జీవేశ్వరభేదనారాయణపారమ్యాదిస్వసిద్ధాంతంబులఁ జాటించి మగిడి శ్రీరంగధామునిసేవించి యతీంద్రుండు నిజమఠం బొంది యొకనిమిత్తంబుచే నారాయిరప్పడిఁ జేయించి ప్రవర్తింపం జేయుం డని శిష్యులకు నియమించుటయు నన్నది షష్ఠోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

సప్తమోల్లాసము.

కావేరీగర్భ
ప్రాకారాంతరవిహార భవ్యవిచారా
శ్రీకరగురుగోష్ఠీయుత
రాకేందుముఖాబ్జసుందరా యతిరాజా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. శ్రీరంగరాడ్జయ శ్రీమహాధ్వజ మనఁ, జాలురామానుజాచార్యవరుఁడు
శ్రీరంగమున శ్రిత శ్రీమత్కృన్మఠమందుఁ, గూరనాథాదిసద్గురుమతులకు
భాష్యగుహ్యార్థముల్ పలుమాఱు దెలుపుచు, సుఖగోష్ఠిచే నుండఁ జోళరాజు
శైవతముం డైన స్వపురోహితునిఁ గూడి, శైవశాస్త్రము నమ్మి జడత గ్రమ్మి
తే. యట శివాత్పరతరం నాస్తి యనుచు నెల్ల
వైష్ణవులచేత వ్రాయింపవలసి వాఁడు
పిలువనంపించె వైష్ణవబృందము నని
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 3

సీ. స్వవిషయవాసులౌ సకలవైష్ణవులును, వచ్చి యాచోళభూపతిని జూడ
వాఁ డీసునను శివాత్పరతరం నాస్తియ,న్వచన మీయాకుపై వ్రాసి చనుఁడు
వ్రాయ రేని మదీయవసుధలో నుండక, కట్టుపుట్టములతోఁ గడచి యరుగుఁ
డని పల్కఁ విని కొంద ఱాభాసవైష్ణవుల్, వృత్తుల గృహముల విడువలేక
తే. చోళభూపతి చెప్పినసుద్దు లెల్ల, వ్రాసి రతిహేయవిషయప్రవణుల కేల
తలఁపులో నిల్చు వైష్ణవధర్మ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 4

సీ. పాపిష్ఠభూపతి పంచ నుండఁగరాదు, తద్దత్తవృత్తులఁ దలఁపరాదు
గురుధర్మశాస్త్ర మీకోలఁదిని ఘోషించుఁ, గాన నీచోళుని గలుషమయుని
విడిచి యెచ్చటి కైన వెడలెద మని తల్చి, వైష్ణవోత్తము లెల్ల వలస దీసి

ముందు యాదవు లెల్ల మూర్ఖునిఁ గంసుని, విడనాడి పోయినవిధము దోఁపఁ
తే. గాంచి తిరుమల యదుగిరికడకుఁ జనిరి, పాపకర్ముండు చోళుఁ డాపగిదిఁ జేసి
తన్నుఁ గృతకృత్యుఁగాఁ దల్చె ధరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆచోళభూపతి యగ్రమందున నిల్చి, పరఁగ నాలూరాను పలికె నిట్టు
లాభాసవైష్ణవు లట్లు వ్రాసిన నేమి, సకలసద్వైష్ణవాచార్యులైన
రామానుజార్యుల రమ్యహస్తములచే, వ్రాయింప వశమె యా బ్రహ్మకైన
నని పల్కినను విని యల్గి చోళోర్వీశుఁ, డాత్మీయభటుల రామానుజులను
తే. బట్టి తెండని పన్ప నప్పాపిభటులు, వచ్చి శ్రీరంగధామముఁ జొచ్చి యందు
యతిశిఖామణిమఠమున కరిగి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 6
సీ. ఆరాజభటులు రామానుజ శ్రీమఠ,ద్వారమందున నిల్చి తఱిమి యుఱిమి
రామానుజార్యుల రమ్మని రాజాజ్ఞ, యయ్యె నాతని బైటి కనుపుఁ డనిన
నతిహర్షమున యతిపతికిఁ దిర్మంజన, మర్పించు చున్నకూరాధిపుండు
నతిరహస్యంబు గా నావార్త నొకవైష్ణ,వాగ్రణిచే విని యచటినుండి
తే. యవ్వలకు నేఁగి వెల్లల నచట విడిచి, తనగురునరుణవస్త్రత్రిదండములను
దాల్చి యారాజభటులతోఁ దరలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. యతివేషధారి కూరాధిపుఁ డొంటిగా, వెడలెఁ గదా యని పెరియనంబి
యత్తుళాయమ్మ యానాత్మపుత్త్రికతోడ, నమ్మహాత్ముని గూడి యరిగినంత
యతిరాజు నీ రాడి యంతర్మఠం బొంది, తనదుకాషాయత్రిదండములను
ఛాత్త్రుల నడుగ దాశరథికూరేశుల,కృత్య మంతయు నంబికృత్య మంత
తే. తెలియఁ బల్కిన విని సర్వదేశికుండు, కూరనాథుని వెల్లలఁ గొని ధరించి
గాసిపడుచును రంగేశుఁ గనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆరంగనాథుని యడుగునెత్తమ్ముల, గని మ్రొక్కి పొగడె నీకరణి గురుఁడు
సమునకు నీ కెందు శత్త్రుమిత్త్రులు లేరు, ధర్మవిరోధితత్పరులు దక్కఁ
బరమవైదికధర్మబాహ్యకుదృష్టు లౌ,దనుజాంశనృపతులు తలలఁ దఱుగ
నే కాక చక్రాదినిఖిలాయుధములు నీ,బాహుశోభార్థమా పరమపురుష
తే. నీపరవ్యూహవిభవాదినిఖిలదివ్య,మంగళాకృతు లార్యుల మనుచుకొఱకుఁ
జేసితి వని యతిపతి చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 9
సీ. బహువిధంబుల నిట్లు ప్రస్తుతు లొనరించు, శేషమూర్తికి యతిశేఖరునకుఁ
బ్రణతార్తిహరుఁడు శ్రీరంగధాముఁడు సుప్ర,సన్నుఁడై కరుణ నీసరణిఁ బల్కె
సత్యంబుఁ బలికెదు సజ్జనోత్తమ నీవు, నీవారికై నను నేర్పు దొలఁగి
నాబాహులైన నన్యాయం బొనర్చినా, ఖండించెదను వానిఁ గాంతుపడక
తే. చోళరా జెంతమాత్త్రుండు చూడ నిపుడు
కాల మీక్షించు చున్నాఁడఁ గాన వానిఁ

జంప నని పల్కె నారంగశౌరి యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 10

సీ. నీ వీడ నుండక నేఁడె యేఁగుము తండ్రి, కాల మేరికి నైనఁ గడపరాదు
కాలంబు నేనె గన్కను సర్వజగము లీ, కాలవశ్యము లగుఁ గల్ల గాదు
మేలునాటికిఁ బొమ్ము మేలు నీ కగు నన్నఁ, బ్రణతి యొనర్చి శ్రీరంగపతికి
దాశరథ్యార్యాదిధన్యులు త్వర వెట్ట, విడిచి యారంగము వెడలె గురుఁడు
తే. అంత యతిపతి గురుశిష్యు లయిన పెరియ, నంబి కూరేశుఁడును జోళనగరిఁ బైట
నుపవనస్థలి నొకచోట నుండి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. వారు వచ్చినవార్త చారులు చెప్పఁగా, నాలించి చోళుఁ డిట్లనుచుఁ బల్కె
రామానుజుల నిందు రప్పించితిని శివా, త్పరతరం నాస్తి యన్వాక్య మతని
చేత వ్రాయించెద ఖ్యాతి గా నన విని, పలికె నాలూరాను వాక్య మిట్లు
వచ్చినవాఁడు శ్రీవత్సచిహ్నగురుండు, గాని రామానుజమౌనిరాజు
తే. గాఁ డతనిఁ బిల్వ శక్యంబు గాదు నీకు, నప్రమేయప్రభావుఁ డాయతివరేణ్యుఁ
డనుచుఁ బలికిన నలిగె నయ్యధముఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. కనలిన భ్రాష్ట్రము కరణి మోమేర్పడఁ, గన్నుల నిప్పులు గడఁగి వ్రాలఁ
బేరల్కతోఁ బండ్లు వెటవెటఁ గొఱుకుచు, మృదులాసనంబుపై మిట్టిపడుచు
పాపిష్ఠుఁ డాభూమిపాలుఁడు రామానుజార్యుల రప్పింప నతిరయమునఁ
బ్రకటనిశాటనోద్భటులను భటులను, బంచిన వారేఁగి భాష్యకార
తే. దేశికేంద్రుఁడు చనుచున్న తెరువు వెదకి, తోడనే తెంచి కనుచూపుదూరమందుఁ
జూచి రావైష్ణవాంభోజసూర్యు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఆరాజభటుల నాదూరచారులఁ జూచి, యీపాతకులవల్ల నేమికొఱఁత
వచ్చునో యీయతివల్లభున కని, శిష్యు లందఱు మదిఁ జింత నలుప
నినుక చేరెఁడు పట్టి యెంబెరుమానారు, భట్టనాథోక్తప్రబంధమందు
కొడుమళైయ్యని యనుగురుగాథ పఠియించి, చల్లించె శిష్యహస్తమున నదియుఁ
తే. బరశురాము నిస్వర్గసోపానసరణి, పరిఖ యై తోఁచు శ్రీరామబాణమట్లు
ఘోర మై తోఁచె నాత్రోవ వారి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. పాండవదూతను బట్టఁ దలంచిన, ధార్తరాష్ట్రుల ప్రయత్నంబుమాడ్కి
నాజిసౌమిత్రి బ్రహ్మాస్త్రగ్రశక్తిపై, నతులాతికాయప్రయత్నమట్లు
వాసిష్ఠకరధృత బ్రహ్మదండంబుపై, వరకౌశికాస్త్రప్రపంచమట్లు
పరమభక్తుండైన ప్రహ్లాదుపైఁ బంచు, క్రుద్ధశుక్రసుతోగ్రకృత్యయట్లు
తే. సంయమీంద్రునిపైఁ బాపజాతినృపతి, దురభిమానంబుచే సల్పు ద్రోహవితతి
యాత్మనాశైకకారణ మయ్యె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అడుగు ముందటి కిడ నవశులై మరలి యా, రాజసేవకులు మార్గమునఁ జనుచు

మంత్రవాదముఁ జేసి మాయఁ గల్పించి యీ, బాఁపలు మనచేతఁ బట్టువడక
చని రని పలుకుచు స్వపురంబునకు నేఁగి, రా యతీంద్రుండు మహాత్ముఁ డంత
శ్రీదాశరథ్యాది శిష్యులతోఁ గూడి, పడమటిదెసత్రోవ బహుళదుర్గ
తే. ఘోరకాంతారగిరినదీ పూరములను, జారుసౌరభపద్మాకా సారములను
గడచి చనుచుండె నబ్బలు కాన ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పాశురం బొక్కటి పఠియించి యతిరాజు, పిడికెఁడుమన్నెత్తి పృథివిఁ జల్ల
నది హెచ్చి పగవారి నందఱ నోడించి, సంయమీంద్రునిభక్త జనులఁ బ్రోచెఁ
గాన నాళ్వారుల ఘనదివ్యసూక్తుల, న్నిల మహామంత్రము లెంచి చూడ
నది గన్కనే కదా యస్మదాచార్యులు, పదుగురార్యులసత్ప్రబంధములకు
తే. వ్యాఖ్య లొనరించి మనబోఁటి యాశ్రితులకుఁ
దెలియఁ దగినట్టియర్థముల్ దేటపఱిచి
చేసి యుపకృతి బలువాసిఁ జెంది రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 17
సీ. ఛాత్రులతోఁగూడఁ జని యతిపతి వారి, నెడఁబాసె దిగ్భ్రాంతి పొడమినట్లు
తెరువు దప్పి చరింపఁ దిరుమలనల్లాను, సంబంధు లైనని షాదవరులు
తమతమపొలములు దగిలి కా గొనరింప, గుంపుగా నొకచోటఁ గూడి యుండి
యెదుటిగుబ్బలికడ నేతెంచు చున్నట్టి, వైష్ణవు నొకగని వారు చూచి
తే. యుచితదేశసముల్లస దూర్ధ్వపుండ్రముల నిరీక్షించి వైష్ణవ ముఖ్యుఁ డనుచుఁ
జేరఁ జని మ్రొక్కి యిట్లు వచించి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఎందుండి వచ్చెద రెటకు విచ్చేసెద, రని యమ్మహాత్ముని నడుగ నతఁడు
శ్రీరంగముననుండి చేరితి మిచ్చోటి, కని పల్క మరలి వా రడిగి రిట్లు
రామానుజాచార్య రత్నము కుశలియే, శ్రీరంగపతి మేలె సిరికి శుభమె
యని యడిగిన వారి కాతఁ డిట్లని పల్కె, నేమిరంగేశుఁ డిం కేటిసిరులు
తే. చోళుబాధల కోర్వక శుక్లవస్త్ర, ధారి యై యతివరుఁడు త్రిదండ ముడిగి
చనియె నాతని వెదకెద ననియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అతికఠోరము లైన యావాక్యముల విని, హా కష్ట మిది యని యార్తిఁ జెంది
నాఁటనుండియు షడ్రసంబు లాహారంబు, వర్జించి పొలములోఁ బనులు మాని
యావ్యాధసత్తము లచ్చోట నట్లుండి, రంత నాఱవదినమందు రాత్రి
బెడిదంపుజడివానఁ దడిసి కాఱడవిలో, వడవడ వడకుచు బడలి యొడలి
తే. తడిముడుంగులు బెడఁగొందఁ బిడిచిముడిఁచి, యొక్కగిరికడ నున్నట్టి యుడయవరుల
శిష్యు లేతెంచి మరలి భజించి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నష్ట మైన స్వేష్టధనంబుఁ జూచినమాడ్కి, స్వగురునిఁ బొడగాంచి సంతసించి
తమ రొందువర్షబాధలఁ దలంపక మదిఁ, దమదుకష్టముఁ జూచి తాప మొందు

శ్రీదాశరథ్యాది। శిష్యులఁ గనుఁగొని, సంయమీశ్వరుఁడు దా। సంతసించి
యెదుట నించుక వెలుఁ। గీక్షించి యచటికి, నన్నుఁ దోడ్కొనిచనుఁ। డన్న వార
తే. లాయతీంద్రునిఁ దోడ్కొని। యచటి కేఁగి,యగ్నికడనున్న యానిషా। దాధిపతులఁ
జూచి యిట్లని పలికి రా। సూరు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర. 21
సీ. వత్సకులార యీ। వహ్ని నపేక్షించి, వలి గొని వచ్చితి। మలసి సొలసి
యీవహ్నికడకుఁ ద్రో। వెట్లని యడుగ నా,వనచరులును వచ్చి। వారిఁ జూచి
వసుధామరులు వీరు। వలి గొని యున్నారు, వాంఛితము లొనర్ప। వలయు వీరి
కని తల్చి యనలము। నత్యుజ్జ్వలముఁ జేసి, పొడిమడుంగు లొసంగి। తడిపటములు
తే. శుష్కములఁ జేసి యిచ్చినఁ। జోద్య మొంది, శీతబాధల విడనాడి। ప్రీతిఁ జెంది
యగ్నిచుట్టు వసించి ర। య్యార్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర.
సీ. శుష్కేంధనములచేఁ। జొత్తిల్లు చున్నట్టి,పావకార్చులు రాత్రిఁ। బవలు సేయ
నావ్యాధసత్తము। లమ్మహాత్ములఁ గాంచి, యెందుండి వచ్చితి। రిచటి కనిన
శ్రీరంగధామును। చెంతనుండి చటికి, వచ్చితి మిట్లని। వారు పలుక
నెంబెరుమానారు। కేమికో యంతలు, లేవు గదా యని। లెస్స యడుగ
తే. మీర లెంబెరుమానారు। సూరి నెట్లు, దెలియ నేర్చితి రది మాకుఁ। దెలుపుఁ డనిన
వారి కిట్లని పలికి రా। వ్యాధు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర. 23
సీ. తిరుమలనల్లాను। గురు నాశ్రయించి యీ,యాత్మల కొకహిత। మడుగ నతఁడు
మది నెప్పు డెంబెరు। మానారుపాదార,విందమే శరణంబు। వేఁడుఁ డిదియె
పరమహితం బని। పలుక నయ్యతిపతి, నెఱిఁగితి మని వన। చరులు పలుక
మన్నించి యెంబెరు। మానా రితం డని, చూపిరి వారి కా। సూరు లంత
తే. రాజదానందబాష్పధా। రలను గురుని,యడుగుఁదమ్ములఁ గడుగుచు। నతులభక్తి
నమ్రులై మ్రొక్కి రావ్యాధ। నాథు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర.
సీ. సూరులవల్లను। జోళబాధ లెఱింగి, వగచి యాసంయమి। వల్లభునకుఁ
దచ్ఛిష్యతతికి క్షు। ద్బాధోపశాంతికై, యారాత్రి యనుగుణ। మైనయట్లు
కటుకులు గానివి। గా నేర్చి గంటెకం,కులు జుంటి తేనియల్। క్రొత్తచట్లు
నావనచరు లియ్య। నాకంకులను వేఁచి, నైపుణ మొప్పఁగా। నలిచి చెరిగి
తే. చెన్నుగాఁ దేనెతోఁ గూర్చి। శ్రీధరాది,గురుపరంపర కర్పించి। గురునితోడ
నారగించిరి దాశర। థ్యాదు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర. 25
సీ. ఆరాత్రి సుఖనిద్ర। నచ్చోటఁ గావించి, యరుణోదయపువేళ। నార్యరచిత
వరనుతి మేల్కాంచి। గురుపంక్తిని దలంచి, హరిశాసనంబుల। నాచరించి
శ్రీరంగమందలి। సేమంబు తమకును, దమసేమ మచ్చోటి। దాసులకును
దెలియఁగలందుకుఁ। దేటగా లిఖియించి, శ్రీముఖం బొక్కటి। చేతి కిచ్చి
తే. యాత్మసన్నిధివైష్ణవు। లందు నొకరి, నానిషాదులయం దొక్క। యర్హతముని

నిరువురను గూర్చి,పంచె యతీశుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఎవ్వానిపదపద్మ మేపొద్దు దలఁపుఁడీ, యనుచు నస్మద్గురుం డాన తిచ్చె
నెవ్వానివిపదుక్తి యీమనచెవిఁ బడ, నార్తిఁ బస్తుండితి మాఱునాళు
లట్టిమహాత్ముండు యతిలోకనాథుండు, పరదైవతము మనపరమగురువు
వెంగళు లైనట్టిపంగుల పైఁ బాఱు,భాగీరథికొలందిఁ బరమ కృపను
తే. వచ్చి ప్రత్యక్ష మయ్యె నీపశుసములకు, నేఁడు ధన్యుల మైతిమి నిక్కమనుచుఁ
దలఁచి సంతస మంది రాదాసు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 27

సీ. నల్వదేవురు జగన్మాన్యు లార్యులు గొల్వ, యతిరాజు పయన మై యరుగువేళ
నానిషాదాగ్రణు లందఱు సాష్టాంగ,దండప్రణామముల్ దనరఁ జేసి
తళిగ నర్పింపఁగాఁ దలఁచి యుల్లములన,య్యార్యులఁదోడ్కొని యరిగి యచటి
యద్రికిఁ బడమట నర్ధయోజన మేఁగి, త మ్మేలుదొరయిల్లు నెమ్మిఁ జొచ్చి
తే. యతఁడు లేకున్న నాతనిసతినిఁ జూచి, యస్మదాచార్యు లేతెంచి రనుచుఁ జెప్పి
వారిఁ జూపించి రాతనివనిత కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 28

సీ. ఈయుడయవరుల కీప్రొద్దు పెరుమాళ్ల,తళిగకుఁ దగినట్టి ద్రవ్యములను
మాదొర కెఱిఁగించి మాసంబళములందు,వ్రాయించియొసఁగు మవశ్యమనుచు
నేలికసాని కి ట్లేర్పడఁగాఁ జెప్పి, యొప్పించి యతిభక్తి నుడయవరుల
స్వాముల వలగొని చాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి, వీడ్కొని యరిగి యవ్విపినచారు
తే. లుచితవృత్తి సుఖించుచు నుండి రంత, సంధ్య పొడమిన వనచరస్థపతి యలసి
వేఁటఁ జాలించి యేతెంచె వీటి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. వనచరస్థపతియు వచ్చి జలము లాడి, తనభార్య చెప్ప నంతయును దెలిసి
బాఁపలు మనయింటఁ బస్తుండి రని తల్చి, యాఁకొని యుండియు నశన ముడిగి
భృత్యుల నిర్వురఁ బిలిచి యి ట్లనియె నీ,బాఁపనపల్లి కి బ్రాహ్మణులను
దోడ్కొని చని మీరు వేడ్కతో వీరికిఁ, దళిగకు వలసిన ద్రవ్యములను
తే. వాసి నిప్పించి యాకంటి గాసి దీఱ, భోజనము సేయు యోగంబు పొందుపఱిచి
రండు పొం డనె నావ్యాధ రమణుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తమదొరయానతిఁ దలఁ దాల్చి రామాను,జాచార్యులను దదీయాశ్రితులను
వెంటఁబెట్టుక కూఁత పెట్టుదూరము పోయి, యొకచిన్నపల్లెటూ రొనరఁ జొచ్చి
యందుఁ గట్టళవారి యనియెడు బ్రాహ్మణ,సదనమందునఁ జోటు కుదురుపఱిచి
తళిగకు వలసినద్రవ్యము లన్ని యొసంగఁ గట్టడిఁ జేసి స్వాములార
తే. పచన మొనరించి సాపడి పవ్వళింపుఁ
డనుచు మ్రొక్కిడి యరిగి రయ్యటవిచారు
లుడయవరుతోడ నార్యు లుండి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 31

సీ. ఆయింటివిప్రుని కభిమత యగుపత్ని, తనయింట వైష్ణవోత్తములఁ జూచి
యెవ్వరిసంబంధు లెచట టాశ్రయించితి, రెందుండి వచ్చితి రిచటి కనిన
మానిని యెంబెరుమానారుసంబంధు,లము తత్పదాశ్రితులము ధరిత్రిఁ
బ్రత్యక్షవైకుంఠపదమునుం డిచటికి, వచ్చితి మనిన నవ్వనిత సంత
తే. సించి సేవించి వారల సేమ మడిగి, యారగింప నిమంత్రింప సంత వారు
వలదు మా కని పలికి రా వెలఁది కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మన్నించి యెంబెరుమానారు శ్రీపాద, మాశ్రయించితిఁ గాన నతఁడె తండ్రి
చెలియల నైతి నా కొలఁది మీ కది గాన, నారగింపుఁడి సందియంబు లుడిగి
యని పల్క యతిపతి నాశ్రయించితి వెందు, నని సూరు లడుగ నయ్యతివ చెప్పె
దేవమాతృక మైన దేశము గాన ముం, దిం దనావృష్టిఁ బైరెల్లఁ జెడిన
తే. గాసిపడలేక వచ్చి రంగమున నొక్క,మచ్చుపైఁ జోటు గల్గిన మగనితోడ
నుంటిమనిపల్కె నావాలుఁగంటి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆరంగధామున కఖిలకైంకర్యముల్, సలుపుచు సంయమిచక్రవర్తి
మాధుకరం బేడుమందిరములఁ గొన,విచ్చేయఁగాఁ దిరువీథులందు
నకలంకభక్తితో నకలంకనాటియా,ఙ్వా నాది గాఁ గల బ్రహ్మవేత్త
లోఁదిగి సేవింప నే నొకనాఁడు చూచి య,స్మద్దాసగృహమున మాధుకరము
తే. సంగ్రహింపంగ వచ్చిన సమయమందు,మచ్చుపైనుండి దిగిద్వార మధ్యమందు
వచ్చి యుండితి ననియె నవ్వనిత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆఁడుసాహసమున నడ్డమై గవనిలో, నున్నన న్వీక్షించి యుడయవరులు
ధర నిరీక్షించుచుఁ దరుణి త్రోవి మ్మన్నఁ, బలికితి నిట్లని భయము విడిచి
యతి వీవు మాధుకరాన్నైకభోక్త వీ,నిన్ను రాజులు బుధుల్ నిలిచి కొల్వ
నేమికారణ మిది యెఱిఁగింపు మని పల్క, మా కడఁ నొక దొడ్డమంత్ర మునికిఁ
తే. జేసి మమ్మనుసరింతు ర శేషసుజను, లనిన నా కది చెప్పుట కర్హ మేనిఁ
జెప్పుమనియంటిననియె నా చెలువ యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆమాట విని గురుఁ డప్పు డీయాత్మకా,మంత్రము కృపఁ జేసి మఠముఁ జెందె
మందబుద్ధిని గాన మఱచితి నామంత్ర, మంతట మద్దేశ మతిశయించి
పండిన దన వినిపయన మై నాభర్త, త్వరపడ నెట్లు మద్గురుని మరలఁ
జూచెద నని మది శోకింప నొకనాఁడు, మాధుకరార్థ మస్మన్నివాస
తే. మందిరంబున కేతెంచి మరలె గురుఁడు,మూర్తిగొన్నట్టిమద్భాగ్య మో యనంగ
ననుచుఁ బలికెను వారి కా యతివ యనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆమిద్దెపైనుండి యప్పుడే దిగి వచ్చి, యెంబెరుమానారు కెదుట నిలిచి
పరమకారుణిక నీకరుణ లభించిన,మంత్రము మఱచితి మగిడి దాని
నెఱిఁగింపుమని వేఁడ గురుపరంపరతోడఁ, గూర్చి యామంత్ర మా గురుఁడొసంగె

నంత నర్చ్యార్థమై యర్థింపఁ దనదివ్యపాదుక లిచ్చి నివాస మొందె
నట్టినుఁగన్నతండ్రిమా యతివరేణ్యుఁ డలరుచున్నాఁడో లేఁడో మా యన్నలార
తెల్పుఁడీ యని పల్కె నద్దేవి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
అట్లు కొంగుపిరాట్టి యన్నమాటల మది, నరసి యథార్థము లని తలంచి
యాగురుభక్తికి హర్షించి తిరుబోన, మొనరింపు మనుచు నయ్యువిదఁ బనిచి
యీసాధ్వియాచార మీక్షించి రమ్మని, యొకవైష్ణవునిఁ బంచి రుడయవరులు
మఱుఁగున నొదిఁగి యామాన్యుఁ డీక్షింపఁగా, సమ్మార్జన మొనర్చి సదన మలికి
యంఘ్రిపాణులఁ గడిగి యట్లాచమించి, యతులమంత్రమయస్నాన మాచరించి
ధౌతవస్త్రముఁ దాల్చె నాతరుణి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
గురుపరంపరఁ దాల్చి తిరువాయిమొళ్ళి నోరఁ, బలుకుచు నూతనభాండములను
శాల్యోదనము మంచిశాకములను ముద్గసూపముఁ బాయసాపూపములను
దీయచారును బాల తిమ్మనపుళిచారు, సరసంపుజిగురుఁ బచ్చళ్లొనర్చి
వేఁడాఱకుండను వెదురుగంపలఁ బ్రసాదముఁ జేర్చి యన్నిద్రవ్యములఁ గప్పి
ధౌతపాణ్యంఘ్రియై తొల్లి దాల్చువలువ, వదలి మఱియొకపరిశుద్ధపటముఁ గట్టి
తళిగ సన్నిధిఁ జేర్చె నాతరుణి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
తిరుమట్టపల్లికి వరకవాటము మూసి, సన్నిధిదీపంబుఁ జక్కఁ జేసి
సన్నిధి మ్రొక్కెడి సంయమీంద్రునిదివ్యపాదుకాద్వయ మెత్తి భక్తి నెత్తిఁ
గన్నుల నొత్తుక కమనీయపీఠమం, దుంచి పైఁ బుష్పంబు లుంచి మఱియు
ధూప మర్పించి సంతుష్టి నస్మద్గురుభ్యో నమో యని యగ్రభూమిఁ దళిగ
నింపుగా భక్తితో నారగింపుఁ జేసి, నాతి కర్పూరనీరాజనం బొనర్చి
మంత్రపుష్పముఁ బెట్టె నామాడ్కి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
మాతండ్రియెంబెరుమానారు నినుఁ దక్క, వేఱెఱుంగ నటంచు వేడ్క మ్రొక్కి
తలుపు డగ్గఱఁ ద్రోసి తనమల్లెసాలలో, నున్నవైష్ణవుల కాసన్నుతాంగి
మ్రొక్కెడి నిలిచిన మునుపు కోవర మున్న, సూరి యేతెంచి యాసుదతి నడత
గురునితిరుచ్చెవి గుసగుస జపియింప, హర్షించి యాతఁ డాయబల నడిగెఁ
దల్లి నీ వాచరించినతళిగక్రమము, మాకు వివరింపుమా యను మాన ముడిగి
యనిన యతిపతి కతివ యిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
నీయనుగ్రహమున నివ్వటిల్లినసదాచారము సలుపుచు సతత మచట
భాష్యకృత్పాదుకాపరదైవతమునకు, నర్పించి కాని యన్నాదు లేమి
స్వీకరింపమి నిప్పు డాకొలఁదిని దళి, గాచరించితిని మా యయ్యలార
వేఁడి యాఱకమున్నె వేగ భుజింపుఁడీ, యాఁకొంటి రిదె పాద్య మనుచుఁ బల్క
నుడయవరు పల్కె నీగురుఁ డొసఁగినట్టి, పాదుకలఁ జూపు మనినంతఁ బడతి దెచ్చి
చూపనిట్లని పల్కె నాసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఈవైష్ణవులయందు నంబెరుమానారు, గలఁడో లేఁడో చూచి తెలియు మనిన
నుజ్జ్వలద్దీపంబు నొకకేలఁ గీల్కొల్పి, వెఱకేలఁ బాదుకల్ బిగిఁ దగిల్చి
సన్నిధిస్వాములచరణాబ్జములకు యతీశుపాదుకలకు హెచ్చు తగ్గు
గని యంత శ్రీయతీంద్రునిదివ్యపాదారవిందములందులఁ గందు కొలుప
తే. నించుకైనను హెచ్చు తగ్గేమి లేక, సరిపడినఁ జూచి యాసతి సంతసించి
భక్తి వారికి నిట్లని పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 43

సీ. యతిలింగములు లేనికతన సందియము గాని,యీయతీంద్రుఁడె యితఁ డరసిచూడ
నని పల్కుచున్నట్టియద్దేవి తెలివి కాశ్చర్యముఁ జెంది రాచార్యు లెల్ల
మహిలోన నంబెరుమానారు నేనె కా,నా యని యీయతినాథుఁ డనిన
కొంగుపిరాట్టి మద్గురుఁ డితఁ డని నిశ్చయించి యంఘ్రులఁ బడి యేడ్చి హర్ష
తే. బాష్పధారల గురునిశ్రీపాదములను, గడుగ నాతండు హర్షించి గారవించి
కన్నుఁగవనీరు దుడిచెను గరుణ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మన్నించి ముందు సన్మంత్ర మొక్కటి నీకుఁ, జెప్పితి దాని నీచిత్తమందు
మఱవకుండితి వేని మాన్యులీదేశికు, లారగించెదరు నీయన్న మనుచుఁ
జెప్పి గురుండు నాచెవి నూఁదు మామంత్ర, మన్న నాసతి యటు లాచరింప
శంక లింకేటికీసాధ్వి పెట్టినయన్న, మతిపవిత్రము భోగ్య మని గురుండు
తే. దేశికేంద్రుల కెల్లను దెలియఁ జెప్పి, యొక్కరమణీయహరిమూర్తికొసఁగ నట్టి
యన్నములమేము భుజియింప మనియెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అద్దేవి యర్పించుహైయంగవీనము, పాలు చక్కెర మంచిపండ్లు తనకు
నిత్యసమారాధనీయదైవత మైన,వరదున కర్పించి గురువరేణ్యుఁ
డారగించినమీఁద నలవిదురాన్నము, హరిక్రియ నాసాధ్వియన్నములను
స్వామి లారాత్రి ప్రస్వాపడి నిద్రింప, సద్భక్తిఁ దళిగ ప్రసాద మెత్తి
తే. భద్ర మొనరించి తళిగలు పరిహరించి, శుద్ధి గావించి మచ్చుపై సుఖశయానుఁ
డైనభర్తను లేపె నయ్యతివ యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. చేర్చి ముం దునిచిన శ్రీపాదతీర్థము, స్వపతికి నొక్క వైష్ణవునిచేత
నిప్పించి తా సంగ్రహించినతళిగప్రసాద మద్దేవి యొసంగ నతఁడు
సాపడి సెజ్జపై శయనించి తనచెంతఁ, గూర్చున్నభార్యను గూర్మిఁ జూచి
వీ రెవ్వ రని పల్క విని యస్మదాచార్యు, లని తనమగని కయ్యతివ దెలుప
తే. నతఁడు నీ వేల సాపడ వైతి వనిన, గురుఁడు పస్తుండ సాపడఁ గూడ దనుచు
నుంటె నిట్లని పల్కె నయ్యువతి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తళిగప్రసాదంబుఁ దగ భుజించుటకతన, గురుపాదతీర్థము గ్రోలుకతన
సత్త్వాధికతఁ జెంది సాధుబ్రాహ్మణుఁ డతం,డాత్మపత్నిని జూచి యనియె నిట్లు
నీవు గోరినపని నెఱవేర్చెదను దానిఁ, దెల్పు మన్నను సతి దెల్పెఁ బతికిఁ

బ్రియ యీయాయతీంద్రుని । శ్రీపాదపద్మము, లీ వాశ్రయించుటే । యిష్ట మనిన
తే. నతఁడు యతిపతిశిష్యుఁడ । నగుదుననుచుఁ, జెప్ప శపథముఁ జేయించి । చింత మాని
పడతి యప్పుడె లేచి సా । పడియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. భక్తసంగతి లేని । పాపికజ్ఞతగతి, నానిశీథధ్వాంత । మతిశయించె
గురుపరాయణులుఁ గ । న్గొను నానిశీథినీ,తరుణికన్నులనంగఁ । దార లొప్పె
నంత నంతర్ధ్వాంత । మడఁచుగురుజ్ఞాన,దీపంబుగతి సుధా । దీప్తి పొడమె
సద్గురూపాసకు । పడరివర్గముఁబోలె, దీపవ్రతతి తొంటి । తెలివిఁ దప్పె
తే. గురునిపదపాణితలచేల । కరములట్లు, తూర్పుదెస రక్తకాంతులు । తొంగలించెఁ
బరమశోభన మాసుప్ర । భాత మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 49
సీ. పూర్వదిక్పతి కేలఁ । బూలు పొందఁ గీలించు,పద్మరాగంబుల । బంతి యొక్కొ
వాసరశ్రీకాంత । వక్షస్స్థలి ధరించు,ప్రథిత మాబంగారు । పతక మొక్కొ
విప్రులు మందేహ । విహతికై పంచిన,దివ్యతరబ్రహ్మ । తేజ మొక్కొ
జగదేకరక్షకై । శార్ఙ్గిపంపునఁ దోఁచు,శర్మకరంబైన । చక్ర మొక్కొ
తే. పద్మినీకాంతతొలినోము । పంటయొక్కొ,జక్కవలభాగ్యమో యని । జనులుదలఁప
భువనలోచనుఁ డుదయాద్రిఁ । బొడిచెననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.
సీ. అంత సన్నిధివైష్ణ । వాగ్రేసరులు సుప్ర,భాతస్తవంబుల । భక్తి నుడువ
నీరజాక్షుఁడు యోగ । నిద్రను విడిచిన,కరణి రామానుజ । గురువరేణ్యుఁ
డల్లన మేల్కాంచి । యార్యపంక్తిఁ దలంచి, ధవళవస్త్రోత్తర । దర్భశయ్యఁ
గూర్చుండ నంత నా । కొంగుపిరాట్టియు, నిజభర్తతో సుఖ । నిద్ర విడిచి
తే. మచ్చుపై నుండి దిగి వచ్చి । మంగనితోడ, మ్రొక్కిముద మొప్పలక్ష్మణ । మునులకిట్లు
విజ్ఞులక్కజపడ విన్న । వించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 51
సీ. యతిరాజ పుడమి నీ । యవతార మస్మద్వి,ధాత్మరక్షకుఁ గదా । యరసి చూడఁ
గాన ముందీనన్నుఁ । గరుణించినట్లె మ,ద్భర్తను గరుణింపఁ । దగుదు వీవు
మీ కనుకూలుండు । మృదువరి మిమ్మాశ్ర,యింప నీతండు దల । లంచెఁ గనుక
నేఁడు మద్గృహమందు । నిలిచి యీనాభర్త, కఖిలహితంబుల । నాచరింపు
తే. మనుచు నాసతి ప్రార్థింప । యతివరుండు, పాలు చక్కెర గలిపిన । పగిది వీర
లిరువు రొకటైన మేలని । యెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.
సీ. ఉడయవ రాసాధ్వి । యుచితోక్తి కొడఁబడి, కాలోచితక్రియా । కలనమునకు
స్వాములతో నొక । సరసి కేఁగినయంత, సమ్మార్జనాదులు । సదనమందుఁ
గోమ రొప్పఁ జేసి సాంకు । రపూర్ణకుంభముల్, దనగృహద్వారవి । తర్దులందు
నిలిపి నీలోత్పల । జలజరసాలప్ర,వాళతోరణలస । ద్ద్వారపార్శ్వ
తే. కలితకదళీకస్తంభ । విలసనములు, వరగృహాంగణకృతరంగ । వల్లు లిట్టి
రంగులొనరించెఁ గొంగుపి । రాట్టి యనుచు, వాదిభీకర గురుఁడనె । మోదమలర.

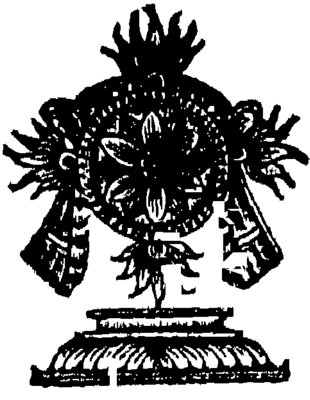
సీ. ఆయతబాహువుల్ హంగుళములతోడ, శాఖోపశాఖల సరణి మెఱయ
నుచితస్థలోల్లసదూర్ధ్వపుండ్రావళుల్, విమలవల్లికలతో వియ్యమంద
నధరబింబముఁ బాదహస్తాబ్జతలములుఁ, జిగురుటాకులజిగి సిరి వహింప
మందస్మితము పుష్పమంజరిగతిఁ దోఁప, శుభదంతనఖకోశ సుమము లమర
తే. లలితజంగమకనకకల్పక మనంగఁ, దగినయతిరాజు కాల్యకృత్యములఁ దీర్చి
వచ్చుచుండెను విబుధులు మెచ్చ ననుచు, వాదిభీకర గురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆగృహమేధిబ్రాహ్మణుఁడు కట్టళవారి, యనువాఁడు జానపదాదిహితుఁడు
యతిరాజు కెదురుగా ననిపించెఁ బంచమహావాద్యములు మృదంగాదు లంత
బ్రహ్మఘోషము భవ్యబహువాద్యఘోషంబు, నృత్తగీతరవంబు నింగి నెరసి
యఖిలలోకంబుల కానంద మొనరింప, సంయమీంద్రుఁడు వాససదన మొంది
తే. వేత్రమయపీఠమందుండి ఛాత్రులకును, రమ్యభాష్యాబ్ధిమగ్నార్థరత్నవితతి
నూర్జితంబుగఁ గృపసేయుచుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. కొంగుపిరాట్టియు గురునియానతి భర్త, కభ్యంజనస్నాన మార్చినంత
నతఁ డూర్ధ్వపుండ్రసంధ్యాదిక్రియలు సల్పి, కని యతీంద్రునిపాదకమలములకుఁ
బ్రణతి యొనర్ప నా బ్రాహ్మణోత్తములకుఁ, గనదురుకృపఁ బంచగవ్య మిచ్చి
యన్నశుద్ధి యొనర్చి యాహారనియమంబు, గావించి పంచసంస్కారములను.
తే. సల్పి సర్వహితోపదేశము లొనర్చె, నాసతీమణిభక్తిచే నలరి విశద
కీర్తివిస్ఫూర్తి యా శేషమూర్తి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అయిదాఱుదివసము లందుండి నవ్యకాషాయ త్రిదండముల్ సంగ్రహించి
స్వామి సన్నిధి నుంచి సద్భక్తి సేవించి, యుచితమంత్రంబుల నుచ్చరించి
యా కావిచేలము లా త్రిదండాదులు, యతిరాజు తొల్లింటియట్లు దాల్చి
యా దంపతులఁ దనయంఘ్రిప్రపన్నుల, నతిమధురోక్తుల నాదరించి
తే. యాశ్రితులతోడ వెల్వడి యచటనుండి
తీవ్రగతి యొప్పఁ బడమటిదెసను నడచి
కాంచెఁ గన్నోల వహ్నిపుష్కరిణి ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 57
సీ. ఆవహ్నిపుష్కరిణ్యభిధాన మాగళ, గ్రామంబులో వాసరములు కొన్ని
గడపి యచ్చటనుండి కదలి సూరులతోడ, లక్ష్మణముని మిథిలాపురంబుఁ
జెంద నాయూర నశేషమనుష్యులు, శైవశాక్తాదిదుస్తంత్రరతులు
గాన సద్గురువరుఁ గనుఁగొన రాకున్న, హితము వారి కనుగ్రహింపఁ దలఁచి
తే. సంయమీంద్రుండు సద్గుణజలధి యైన, దాశరథిసూరివరున కుదారమధుర
వాక్య మొక్కటి పల్కె నీపగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఈయూరివా రెల్ల నేరేవులో నీరు, గ్రోలుదు రా రేవు గుఱుతుఁ జూచి

యచటికి నీ వేఁగి ÷ యానీటిలోఁ నీదు, గురుపదాబ్జము లుంచి ÷ కొంతతడవు
నిలుపుమా యని భాగి÷నేయుని యతిరాజు, నియమింప నాతండు ÷ నిలిచె నట్టు
లంత నాయూరివా ÷ రంద ఱా దాశర, థ్యార్యునిపాదతీ÷ర్థామృతంబుఁ
తే. గ్రోలి తెలి వొంది సకలదు÷ర్గుణము లుడిగి
వచ్చి మఱునాఁడు సంయమి÷వసుమతీశు
శ్రీమదంఘ్రుల శరణముఁ ÷ జెంది రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ÷ మోద మలర. 59
సీ. పంచసంస్కారాది÷బహుహితంబులు వారి, కందఱ కొనరించి ÷ యతివరుండు
వమడంతవరమంత్ర÷వదభిచారక్రియ, వడుగనంబిని దన÷పదసరోజ
పటుతరచ్ఛాయోప÷పన్నునిగాఁ జేసె, సాత్త్వికశ్రీపాద÷జలముకతన
మే లంది యాయూరు ÷ మిథిలసాలగ్రామ, నామము ధరియించె ÷ నాఁటనుండి
తే. యంత సంయమిభూపాలుఁ÷డచటినుండి, పండితులతోడ వేంచేసి ÷ తొండనూరుఁ
జెంది యుద్యానభూమి వ÷సించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ÷ మోద మలర.
స్వాగతవృత్తము. వాదికైరవది÷వాకరరూపా, మోదమానబుధ÷ముఖ్య యపాపా
వేదబోధనత÷విఠ్ఠలభూపా, యాదరాదిరహి÷తాతిదురూపా. 61
క. మిథిలాపురనిత్యవస, ద్బధిరాజ్ఞజడాంధమూక÷బాలాతివయో
వ్యథితఖలకుబ్జచేతన, విధివత్సంశ్రితపదాబ్జ ÷ విమలచరిత్రా. 62
మాలినీవృత్తము. తరుణరవిసురూపా ÷ దర్శితానంతరూపా
సరసిజదళనేత్రా ÷ సర్వదుర్వాదిజైత్రా
పరిమళమిళితాంగా ÷ బ్రహ్మవాదప్రసంగా
స్థిరచరహితకారీ ÷ దివ్యదేశోపకారీ. 63

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతాచ్ఛాత్త్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వాసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున గురుగోష్ఠీపూర్తియుఁ జోళరాజుదుర్వృత్తకథనంబును జోళదూతాగమనంబును గూరేశుండు గురువేషధారి యై పరమగురునితోఁ జోళపురంబున కేఁగుటయు యతీంద్రుఁడు ధవళవస్త్రంబులం దాల్చి మేలునాటికివిచ్చేయుటయు నాలూరానువలనఁ జోళరా జెఱింగి సంయమీంద్రునికడకు నిజభటులం బంపించుటయు యతీంద్రుండు నిజప్రభావంబుచేఁ జోళభటులకు మార్గనిరోధనంబుఁ జేయుటయు స్వాములు గురుని విశ్లేషించి మార్గాంతరంబునఁ జనుటయుఁ దిరువాలనల్లానుసంబంధులైననిషాదులు గురునికష్టంబు విని యాఱుదినంబు లుపవసించుటయు గురుండు వర్షబాధఁ జెంది యొకగిరికడ నిజశిష్యులం గూడుకొనుటయు

నిషాదులం గలసి భాషించుటయు నవ్వనచరులు యతీంద్రుని బరమగురునిగాఁ దెలిసి పూజించుటయు గురుండు శ్రీరంగధామంబునకు శ్రీముఖంబుఁ బంచుటయు నిషాదస్థపతి కట్టళవారి యనియెడుబ్రాహ్మణునియింట గురునికిఁ దళిగ కుపచరించుటయు నాకట్టళవారి యనుబ్రాహ్మణుండు స్వధర్మపత్ని యగుకొంగుపిరాట్టి పురుషకారంబున యతీంద్రు నాశ్రయించుటయుఁ గొంగుపిరాట్టియింట గురుండు త్రిదండకాషాయాదులు పరిగ్రహించుటయు గురుండు వహ్నిపుష్కరిణిఁ బ్రవేశించి కొన్నిదినంబు లుండుటయు నచటినుండి మిథిలాపురంబునకుఁ జనుటయు గురుం డాభిచారికప్రయోగంబున వడుగనంబిని స్వవశునిఁగాఁ జేసికొనుటయు యతీంద్రుం డచ్చటినుండి తొండనూరనుమహాపురంబుఁ జెంది యుద్యానభూమిని వసించుటయు నన్నది సప్తమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

అష్టమోల్లాసము.

క. వరవిఠ్ఠలనృపతిపురం, దరతనయావిష్టఘోరతరభూతసమా
చరితోన్మాదనివర్తక, చరణకమలసలిలశక్తిసాంద్ర యతీంద్రా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. విలసితయశుఁడు విఠ్ఠలదేవరాయఁడ, ప్పుడ మేలు చుండఁ దత్పుత్రి నొక్క
బలవద్గ్రహము పూని బాధింపఁగా భూత, వైద్యులారాజాజ్ఞ వచ్చి చూచి
పాశమాయాంకుశప్రబలబీజోల్లస, దాదిమధ్యాంతములట్లు సాధ్య
నామగర్భితములు భీమఘడంతము,లుచ్చాటనప్రయోగోచితములు

తే. నుగ్రశాబరతంత్రయంత్రోదయములు
ఘోరమంత్రములును గొన్ని గొణిగి గొణిగి
విసిగి చాలించి చెప్పక వెడలి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 3

సీ. క్షితిఁ గృతఘ్నునకుఁ జేసినలగ్గుల ట్లాగ్రహంబుపై మంత్రవీర్యంబు లుడుగఁ
బరునిపైఁ బంచినబలములు విఱిగిన, ట్లానృపాలుఁడు ఖిన్నుఁ డై నయంత
దిక్చేల యై యింటఁ ద్రిమ్మరుతనయను, జూచి తల్లియుఁ జాలశోకమంద
నంత నక్షయపాత్ర కచటి కేతెంచిన, ధీరవర్యుఁడు తొండనూరినంబిఁ

తే. మదిని దుఃఖించునారాజమహిషిఁ గాంచి
శోక మేమని యడుగ నాసుదతి చెప్పఁ
దెలిసి యద్దేవి కిట్లని పలికె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 4

సీ. రంగధామమునుండి రామానుజార్యుండు, వచ్చి యీనగరోపవనమునడుమఁ
బసిఁడికల్పక మన భాసిల్లుచున్నాఁడు, సర్వజ్ఞుఁ డస్మదాచార్యుఁ డతఁడు
ముం దొక్కచో రాజనందన పూనిన, విప్రరాక్షసు విడిపించె నతఁడు

కావున నతఁ డనుఽగ్రహదృష్టిఁ జూచె నా, నీకన్య కీగాసిఽనిలువ దనుచు
తే. నుడువుచున్నట్టియాతొండఽనూరినంబి, మాటలాలించి యారాజఽమహిషి తనదు
భర్త కెఱిఁగింప నతఁ డిట్లుఽపలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽ మోదమలర.
సీ. ఏమహాత్ముఁడు పాపుఽనీపిశాచకృతార్తి, మత్పుత్రి కాతండెఽ మనకు గురువు
సత్య మీపలుకని ఽ సతి కానృపతి పల్కఁ, గులగురువుల నంతఁ ఽ బిలువ ననుప
వచ్చినదూతకుఽవా రిట్లు పలికిరి, ముందు ఢిల్లీశుఁ డీ ఽ భూమిపతిని
బట్టి యొక్కంగుళి ఽ గొట్టివైచెను గాన, నిట్టిహీనాంగునిఽయింట మేము
తే. వచ్చి తిన నొల్ల మనుచును ఽ వార లనినఁ, బలుకు లారాజునకు దూత ఽ పలికినంత
నమ్మహీశుఁడు వారిపై ఽ నలిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽ మోద మలర.
సీ. అప్పు డానృపతి కి ఽ ట్లని పల్కె నిజసతి, మననంబి చెప్పినఽమాట నీకు
హిత మని తోఁచె నాఽయతిపతియంఘ్రుల, సంశ్రయించెద మింక ఽ జాగు మాని
యని పల్కఁ దనసతిఽయతిమృదుసూక్తి సం, భావించి విఠ్ఠలఽదేవనృపతి
వచ్చి సేవించి కఽల్పద్రుమమధ్యస్థ, పారిజాతపలాశిఽపగిది నచట
తే. దేశికేంద్రులనడుమను ఽ దేజరిల్లు, సంయమీంద్రునిఁ బొడగాంచి ఽ సంతసించి
పుడమిఁ జాఁగిలఁబడి మ్రొక్కిఽపొగడె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.
సీ. కడుఁబిచ్చుకుంటిపై ఽ గంగ పొర్లినగతి, భవదాగమం బగు ఽ భవులకడకు
నీదేశ మీపుర ఽ మీమేము మీరాక, నతిపవిత్రుల మైతి ఽ మయ్య నేఁడు
గాన మాయింటికిఁ ఽ గరుణతో విచ్చేసి, యందఱికి ననుగ్రఽహంబు సలుపఁ
దగుదు వీ వని పల్కి ఽ ధరణి సాష్టాంగప్ర, ణామము సేయుభూఽనాయకునకు
తే. మంగళాశాసనముఁ జేసి ఽ మధురసూక్తి, నాదరించి యతీశ్వరుఁ ఽ డంతరంగ
భక్తు లావైష్ణవుల కిట్లు ఽ పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. రాజధానికిఁ జనఽరాదు యతీశ్వరుఁ, డని వచించును శాస్త్ర ఽ మది దలంచి
పురి మేము చొర మని ఽ గురుశిరోమణి పల్క, సూరిరత్నము తొండఽనూరినంబి
మొదలైన దేశికఽముఖ్యు లాయతిరాజు, చెవియందు గుసగుస ఽ చెప్పి రిట్లు
క్షితిపాలుఁ డితఁడు మీఽశ్రీపాదపద్మము, లాశ్రయించెద నని ఽ యాత్మమహిషి
తే. తోడ శపథంబుఁ జేసి సంఽతోష మలర, వచ్చె నిచ్చటి కని చెప్పిఽవారు మఱియు
మంచిమాటలఁ గొన్ని వఽచించి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. దేవరవారి కంఽతేవాసి యితఁ డాయె, నా మనపను లన్ని ఽ సేమ మొందు
నీమేలు నా డెల్ల ఽ నితనియధీనము, గాన యాదవగిరిఽకనకసౌధ
నాయకుఁ డగుతిరుఽనారాయణస్వామి, సంప్రోక్షణాదులు ఽ చక్కఁబడును
గాన నీనృపతియఽగారంబునకు మీరు, విచ్చేయ వలె నని ఽ విన్నవింప
తే. నమ్మహాత్ములవిన్నప ఽ మాలకించి, యతిశిఖామణి వా రంద ఽ ఱనుసరింప
వచ్చె నావిఠ్ఠలేశునిఽవసతి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 10

సీ. పరదైవతంబు గా ϟ భావించి యాలక్ష్మ,ణార్యుని నర్ఘ్యపా ϟ ద్యాదివిధుల
నర్చించి యానృపుఁ ϟ డతనిఁ గొల్వఁగ నంత, సన్నిధిసూరు లా ϟ సంయమీంద్రు
శ్రీపాదతీర్థము ϟ శిరముపైఁ బ్రోక్షించి, ముమ్మాఱు ద్రావింప ϟ మొదటిచిత్త
విభ్రమం బుడిగి యా ϟ విట్ఠలేశునిపుత్రి, కనకాంబరము గట్టి ϟ కలితరత్న
తే. భూషణంబులు మాల్యముల్ ϟ పూసఁగఁ దాల్చి
సంయమీంద్రుని సేవించి ϟ జననికడకు
వచ్చి నిలిచె సదస్యులు ϟ మెచ్చ ననుచు
వాదిభీకరగురు డనె ϟ మోద మలర.

సీ. పత్నీసుతామాత్య ϟ బంధుమిత్రబలాఢ్యుఁ, డారాజు యతిరాజు ϟ నాశ్రయింప
నతఁ డతనికి హిత ϟ మార్చి నామం బిచ్చె, రస విష్ణువర్ధన ϟ రాయఁ డనుచు
నంతఁ బండ్రెండువే ϟ లారాజగురువులు, కితవులు శుష్కతా ϟ ర్కికులు నైన
క్షపణులు వచ్చి యా ϟ సంయమీంద్రుని నుద, యార్కునిమందేహు ϟ లట్ల డాసి
తే. కోరి మాశిష్యధనముఁ గై ϟ కొంటివీవు, గానమాతోడవాదంబుఁ ϟ బూనుమనుచుఁ
గర్కశంబుగఁ దర్కింపఁ ϟ గదిసి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ϟ మోద మలర.

సీ. అంత సన్నిధివైష్ణ ϟ వాగ్రణు లాయతి,భర్తకుఁ జేమోడ్చి ϟ పలికి రిట్లు
మెఱసిన వెఱచెడు ϟ నరు లుర్విపిడుగుల,పాలఁ బడ్డకొలందిఁ ϟ దేలు కొదుఁగు
వారు దారుణసర్ప ϟ వక్త్రంబునను బడు,సరణి సంకిళ్లకు ϟ జడియువారు
బొండలోపలఁ బడ్డ ϟ పోలికఁ బరవాది నొకని కైనను జూచి ϟ యొదుఁగు మేము
తే. క్షపణతర్కచ్ఛటాఘోర ϟ శస్త్రనిహతి,పాలు గాకుండఁ బ్రోచి నీ ϟ పరమకృపను
విశ్వరూపివి గమ్మని ϟ వేఁడి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ϟ మోద మలర. 13

సీ. మహనీయమణిమయ ϟ మండపం బొక్కటి, దవ్వులఁ గని యా త్రి ϟ దండపాణి
నిష్కళంకసుధాంశు ϟ నిజకీర్తిమూర్తులఁ, బోలువల్కలమయ ϟ భూరిపటము
నామంటపముచుట్టు ϟ నమలవజ్రమయంపు,భిత్తిఁ బెట్టినయట్లు ϟ బిగియఁ గట్టి
యందఱుఁ గనుఁగొన ϟ నామంటపముఁ జొచ్చి, శేషస్వరూపంబుఁ ϟ జెంది యపుడు
తే. వృద్ధిఁ బొందెను వామన ϟ విష్ణునట్లు, విస్మయముఁ జెంద నాబ్రహ్మ ϟ వేత్త లెల్ల
నాస్వరూపముఁ దలఁచెద ϟ ననిశ మనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె ϟ మోద మలర.

సీ. వేయిమస్తకముల ϟ వెలయుమానికముల,కాంతులు దెస లెల్లఁ ϟ గప్పుకొనఁగ
పూత్కారవాతవి ϟ స్ఫూర్తులుజగదుగ్ర,దురితతూలము లన్ని ϟ తొలఁగనడువ
ధవళతరాత్మీయ ϟ ధన్యవిగ్రహకాంతి, కమల మీబ్రహ్మాండ ϟ ఘటము నిండఁ
గలధౌతగిరిపార్శ్వ ϟ కాలమేఘముఁబోలె, నీలచేలముకటి ϟ నిగ్గు దేలఁ
తే. జూచి యాదివ్యమంగళ ϟ శుద్ధసత్త్వ,విగ్రహము సర్వవేదాంత ϟ వేద్య మనుచు
జ్ఞాను లందఱు సన్నుతి ϟ సల్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ϟ మోద మలర. 15
సీ. ఖరదూషణాదులం ϟ దురు మూలబలములం, దొక్కొక్కవైరికిఁ ϟ బెక్కురాము

లై తోఁచి యారాముఁ డందఱ గెలిచిన, శ్లోకాకి యయ్యె యతీంద్రుఁ డంత
యుక్తోర్ధ్వపుండ్రయజ్ఞోపవీతశిఖాత్రి,దండకాషాయాదిధారు లయిన
విగ్రహంబుల నూర్ల వేల లక్షలఁ గోట్ల, నొక్కొక్కనికిఁ జూపి యుక్తిశతముఁ
తే. దర్కసాహస్రములఁ జెప్పి తగ జయింప, వాదు లాశ్చర్యజలధిలో వాలలాడి
చాల వినుతించి రాయతిస్వామి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఉర్వి యత్ఫణములందాకతల నొక్కెడఁ దెల్లావగింజయ ట్లుల్లసిల్లు
యత్ఫణామణిఘర్షణానలజ్వాలలుఁ, గాల్చునీజగ మంత్యకాలమందు
నరయ నెవ్వానిదివ్యాంశోదితుఁడు మహా,కాలుండు సంహారకర్త యయ్యె
నెవ్వనితిరుమూర్తి నేప్రొద్దు నర్చించె,దరు నాగకన్య లుదారభక్తి
తే. నాయనంతుని సంకర్షణాభిధాను, శేషమూర్తిని నిన్ను భజింతు రెవరు
వారె కృతు లని పొగడిరా వాదు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. భవమహాజలధిలోపలఁ బడి హిత వేమి, దెలియ లేనట్టియాదీనజనుల
కాచార్యరూపి వై యవతరించిన శేష,మూర్తి వీవే గతి కీర్తి వెలయ
ము మ్ముద్ధరింపుమీ మహదుగ్రసంసార,వారాశిమధ్యంబువలన ననుచుఁ
బండ్రెండువే లైన ప్రతివాదు లందఱుఁ,జాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి సన్నుతించి
తే. శరణ మొందినసంయమిచంద్రుఁ డంత, విడిచి నిజరూపమా తెర వెడలి వచ్చి
యెప్పటట్లుండి భాష్యముఁ జెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అంత లక్ష్మణముని యాచేతనుల కెల్లఁ, బంచసంస్కారాదిబహుహితంబు
లాచరించిన ధన్యులై వారు స్వాచార్యు, నర్చించి తమయిండ్ల కరిగినంత
విష్ణువర్ధనుఁ డది విని విస్మయముఁ జెందెఁ, జోద్య మందిరి చూచిసుజను లచట
మననంబి యాచరించిన దైవతం బీతఁ, డీయుపకృతి మన కితఁడు చేసె
తే. ననుచు యతిపతి యచ్చటిహరికి నంబి,తంబిరా నను నామంబుఁ దా నొనర్చి
నృహరిమణిమందిరంబున నిలిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. యతివరుం డానృసింహాలయంబందు శ్రీ,భాష్య మాశ్రితులకుఁ బలుకుచుండి
ధరియింప సితమృత్తు తక్కువై చింతింప,నారాత్రి కలలోన యాదవాద్రి
నాయకుఁ డగుతిరునారాయణస్వామి, భవ్యుఁ డై కనిపించి పలికె నిట్లు
లీనేను మీరాక కెదురుచూచుచు నుంటి, ఘనఘనాప్తికిఁ జాతకంబుకరణి
తే. రమ్యయాదవగిరిశిఖరంబుపైని, మఱుఁగుపడి యున్ననన్ను లక్ష్మణమునీంద్ర
బయలుపడఁ జేరరమ్మని పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. రామప్రియుఁడ నేను రామానుజుఁడ వీవు,మనకుఁ జుట్టఱిక మీమాడ్కిఁ గదిసెఁ
గాన నీసంబంధగౌరవంబె తలంచి, వేగ విచ్చేయుమీ జాగు మాని
శ్వేతమృత్తిక యదుశిఖరిపై వలసిన,యంత గల్గును మీకు నచట మాకు
వల్మీకకాననావరణబంధముఁ బాపు,బాలసూర్యుఁడు తమఃపటలమట్లు

తే. మాట లేటికిఁ బదివేలు మాకు నీవె, సర్వనిర్వాహకుండవు సత్య మనుచుఁ
దెలిపి పొడసూపఁడాయె నా దేవుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. యతిపురందరుఁ డంత నల్లన మేల్కాంచి, యాస్వప్నదృష్టనారాయణీయ
దివ్యమంగళమూర్తి భవ్యసుధోక్తుల, సారెసారెకుఁ దల్చి సంతసించి
శిష్యుల కెల్లను జెప్పిన విని వారు, సంతుష్టులై రంత సంయమీంద్రుఁ
డరుణోదయపువేళ నవగాహనముఁ జేసి, హరిశాసనము లన్ని యాచరించి
తే. వచ్చి సింగరికోవెలఁ జొచ్చి యందు, విష్ణువర్ధనరాయని వేడ్కఁ జూచి
యొప్పుగా స్వప్న మతనికిఁ జెప్పె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. విష్ణువర్ధనధరావిభుఁ డాయతీంద్రుని, స్వప్నము విని చాల సంతసించి
వివిధసైన్యములతో వెనువెంట నడవంగ, ముందఱ వైష్ణవముఖ్యు లరుగ
నందఱనడుమను యతిభూమిపతి యొప్పె, సూరీంద్రసురవృతశౌరిమాడ్కి
నట్టివైభవముతో యతిరాజు జరగుచు, నతిక్రమించి ఘోరకాననము లెల్ల
తే. మిట్టపల్లము లన్నియు మట్టుపఱచి, త్రోవ దిద్దించె యాదవగ్రామమునకు
సేవ్యజలవృద్ధిత్రోవలోఁ జేసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 23
సీ. ఎద్దానిశుభనామ మెట్టిపాతకి యైన, నుడివినఁ బాపము చెడి సుఖించు
యద్దివ్యశిఖరపద్మాకరాబ్జము లర్క, మోర్ధ్వాంశువులు సోఁకి యుల్లసిల్లు
నెందు నిత్యనివాస మొంది లక్ష్మీపతి, వైకుంఠపురముపై వాంఛ విడిచె
సురలు మహర్షులు సూరు లెందు వసించి,యర్చింతు రిందిరేశాంఘ్రియుగముఁ
తే. గ్రూరజంతువు లన్యోన్యవైర ముడిగి, యనిశ మెందు సుఖించు నయ్యాదవాద్రి
చెంత కేతెంచె యతిసభాకాంతుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. వేయిమోములతోడ వెలయుచిల్వలఱేఁడొ, వేదమయుం డగువిష్ణురథుఁడొ
వైకుంఠధామమో వసుధ నీయదుగిరి, కాక శ్రీహరి యేల కదలఁ డిందుఁ
గల్యాణములకుప్ప కలుషాంబుధికిఁ దెప్ప,యప్పని కొప్పగుయాదవాద్రి
సార్ధత్రికోటిగంగాదితీర్థములకు, నభిమతవిషయ మీయాదవాద్రి
తే. యర్థిజనకామధేను వీయాదవాద్రి, యస్మదాచార్యసేవ్య మీయాదవాద్రి
యనుచుయతిపతి పొగడె నాయద్రి యనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. యతివరుం డాయాదవాద్రిమూర్ధము నంటఁ, దెరువుఁదీర్పించి యాసరణి వెంటఁ
బసిఁడిసోపానంపుఁబంక్తిఁ గట్టించెను, భద్రమధ్యమమండపంబు లమర
నర్చిరాదికమార్గమ ట్లది సొంపారె, నాత్రోవ నెక్కుచు యతివరుండు
నిరుగెలంకులఁ జూచె నిభసింహశార్దూల,శరభసూకరరురుహరిణములను
తే. గవయగండకచమరీవృకప్లవంగ,శల్యభల్లుకగోపుచ్ఛసైరభాది
వైరదూరమృగౌఘముల్ వరుస ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మఱియు లుంగలవంగమాతులుంగములను, దుంగనారంగమధూకములను

చందనమందార చాంపేయ కేతకీ, పాటలీ కాశ్మీర పనసతరుల
నకమాలకదంబ నారికేళములను, జంబూవటప్లక్ష చమరకములఁ
దాలతమాలత క్కోలహింతాలర, సాలసాలాంకోల సరళతరులఁ
తే. శింశుపాశోకఖర్జూర సింధువార
జంభలౌదుంబరాశ్వత్థ సర్జకాది
తరులఁ బొడగాంచె యతిసుధా కిరణుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 27
సీ. దక్షిణదిక్సతి దాల్చినతిలకమో, భూదేవి చేసిన పుణ్యఫలమొ
యని జను లూహింప నర్హ మహాయదుగిరి, ఋతువులా త్రేప్రొద్దు స్థితి వహించు
కతన వృక్షము లన్ని ఘ్రాణతర్పణపుష్ప, ఫలపల్లవాదిక భరముఁ దాల్చి
నమ్రములై వందనంబు లాయతిభర్త, కాచరించెడుమాడ్కి నలరుచుండ
తే. భవ్యమకరందఫలరస పానమత్త, చిత్రపత్త్రిరుతస్థితిఁ జెలఁగుచుండ
నద్రిపైఁ గేఁగుచుండె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. సోనవాన లొకచోట జోరునఁ గురియఁగా, నచట మయూరము లాడుచుండఁ
మఱియొకచోఁ దీయ మామిడితరులపై, శుకపికనికరము సొక్కుచుండఁ
గమలాకరములందుఁ గలహంసకలరవ, కలకలం బొకచోటఁ గర్ణమాను
వకుళపుష్పమరంద పానమదభ్రమ, ద్భ్రమరము లొకచోటఁ బాడుచుండు
తే. మల్లికామాధవీజాతి వల్లికలను, మెలఁగునునుగాలి యొకచోటఁ జెలగునట్టి
యద్రిపైఁ గేఁగుచుండె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. శిఖరము లన్నియు శిరములుగాఁ దోఁప, శైవాలమేఘ కేశంబు లొప్ప
సాలిపద్మము లన్ని సాక్షిముఖంబులు, చాంపేయకోశ నాసలు దలిర్ప
బహుదీర్ఘసర్పముల్ బాహుశాఖ లెలర్ప, ఘనగహ్వరములు వక్త్రంబులమరఁ
బ్రత్యంతగిరు లన్ని పాదము లట్లుండ, వృక్షరోమంబులు విస్తరింపఁ
తే. బురుషసూక్తోక్తపురుషుఁ డీ గిరిశరీరి, యనుచు నెమ్మదిఁ దలఁచెద ననుచుయాద
వాద్రిపైఁ గేఁగుచుండె నయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. స్ఫటికవైడూర్యవజ్రమయప్రపాతంబు, పద్మరాగాంచిత ప్రస్థయుతము
లసదింద్రనీలశిలాతలకలితము, గోమేధికవికార గురుశిఖరము
మహనీయమరకత మణిమయకటకంబు, విద్రుమమౌక్తిక విసర మిట్లు
నవరత్నమయయదు నగరాజ మొప్పారెఁ, దహరాభ్రమధ్యమ దహనసూర్య
తే. చంద్రమండలమధ్యస్థ సర్వభూష, సురుచిరాకార వైష్ణవ జ్యోతిమాడ్కి
నని తలంచెద ననియె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. నారాయణుఁడు హరి నరులనందఱఁ బ్రోవ, యదుగిరిరూపియై యలరె నిచటఁ
బతితోడ భక్తులఁ బాలింప నిచ్చట, బహునదీరూపయై పద్మయొప్పె

నిరుపుర సేవింప నిచట వసించిరి, స్థిరచరరూపులై సురలు మునులు
నీయద్రికడ నుండు నెవ్వాఁడువాఁడె పో, ధన్యుండు ముక్తిసుందరికిఁ బ్రియుఁడు
తే. నిట్టియదుగిరివిభవ మహీంద్రశాయి, దక్క నెవ్వఁడెఱుంగు నిర్ధరణి ననుచు
నమ్మహీంద్రముపై కెక్కె నార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. వరబహుధాన్యసంవత్సరపుష్యమా, సమునందు శుక్లపక్షమున వేడ్క
యదుగిరిపై కెక్కి యార్యులతో వేద, పుష్కరిణీతీరభూమి విడిసి
దర్శనాదుల నెద్ది దారుణపాపముల్, వ్యాపి శుభంబుల భవుల కిచ్చు
ముందు దత్తాత్రేయమునివారి దేనిపైఁ, గావిపుట్టములను గట్టికొనియె
తే. నట్టిపరిధానశిలకడ నతనిఁబోలె, లక్ష్మణార్యుండు కావిచేలముల మగఁడఁ
గట్టె యొప్పారె నాయోగికరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. యాదవాచల మంతయరసి చూచినఁ దిరు, నారాయణస్వామిచారుదివ్య
మంగళమూర్తి యే మాటునఁ గనిపింప, కున్న లక్ష్మణముని చిన్నఁబోయి
స్వప్నములో మాకు స్వామి చెప్పినమాట, సత్యము గా కున్న సర్వశక్తుఁ
డగుభగనంతునియద్వితీయప్రభావ, మున కొక్క కొఱంత వచ్చుఁ గాదె
తే. యనుచుఁ జింతించి పవళించుయతివరునకు
స్వప్నమందున యదుగిరిస్వామి మరలఁ
గన్నులకుఁ దోఁచి పల్కె నీకరణి ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 34
సీ. ప్రాకారదక్షిణభాగంబునను భవ్య, నవ్యచాంపేయవనంబుకడను
శ్రీదకల్యాణిదక్షిణపశ్చిమాశను, శ్రీమదున్నతతులసీద్రుమంబు
వెనఁగొని వర్ధిల్లువెనుపుట్టలోపల, నుంటిని మఱియొకసూక్తి వినుము
ముందు శ్వేతద్వీపమున నుండి గరుడుండు, సితమృత్తు దెచ్చి యీక్షితిధరమున
తే. భవ్యకల్యాణసరసికిఁ బశ్చిమోత్త, రాశ నిక్షేప మొనరించె నది మదాజ్ఞ
నక్షయం బయ్యె నని హరి యనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఈనీదుదిగుబన కెదుట బాలకతుల, సీద్రుమావళి వెంటఁ జెలఁగి నడుమ
లలితప్రవాళకోమలమంజరీకృత, మహనీయతులసీద్రుమంబు క్రిందఁ
గూటంబులకొలందిఁ గోమ లొప్పారఁగఁ, గట్టు పోలికఁ దోఁచుపుట్టనడుమ
వసియించి తిది యానవాలు చెప్పితి నీకు, సంయమీశ్వర చింతసలుప నేల
తే. ననుచుఁజవిగుల్కుపల్కులనానతిచ్చి, యంతఁబోడసూపండాయెనయ్యచ్యుతుండు
స్వప్న మట్లుండె నది యతిస్వామి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
. అంతఁ బ్రత్యక్షసమాకార వాకలఁ, గాంచి మేల్కాంచి సుఖించి మించి
యాత్రోనఁ జను దెంచి యార్యశేఖరులతో, నాపుట్టఁ బొడగాంచి హరిఁదలంచి
ప్రక్రమప్రణతుల భక్తితోఁ గావించి, సజ్జనవిజయఘోషము చెలంగ

దెప్పరంబుగఁ బుట్టకప్పు విప్పి పసిండి,కోవెలలో యదుగ్రావదేవు
తే. నీలనిర్మలమణికాంతినిధిని జూచి, శ్రీయతీశ్వరుఁ డఖిలదేశికులతోడ
భూరివేదాంతసూక్తులఁ బొగడె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ధరణిపై ద్వాదశోత్తరసహస్రాఖ్యాక,శకమున బహుధాన్యసమమునందు
ఘనపుష్యశుక్లపక్షచతుర్దశీగురు,వారపునర్వసూతారయందు
నవయదుగిరితిరునారాయణస్వామి, దివ్యమంగళమూర్తి దెసలు పదియుఁ
దనమహోదయమునఁ దద్దయు వెలుఁగొందఁ, గనఁబడె నందఱకనుల కంత
తే. శంఖభేరీమృదంగనిస్సాణవేణు, పటహకాహళవీణాదిభవ్యవాద్య
ఘోషముల నిండె రోదసీకుహర మనుచు, వాది భీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ధన్యుఁ డౌవిష్ణువర్ధనరాయనృపతిని, బిలిచి చూప నతండు ప్రీతుఁ డయ్యె
నంత నాహరివిగ్రహమునకుఁ బాలతో, నభిషేక మొనరించి యాత్మహస్త
ముల మూఁడుదినములు ముద మొప్పఁ బూజించి, చారుకల్యాణి పుష్కరిణిపశ్చి
మోత్తరదిశయందు నుత్రిదండముచేత, గీసినఁ బాలవారాశిఁబోలె
తే. శ్వేతమృత్స్నాకరము దోఁపఁ జింత లుడిగి
దివ్యకల్యాణసరసిలోఁ దీర్థ మాడి
యచట సితమృత్తు గొనియె నయ్యార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 39
సీ. ఆశ్వేతమృత్తిక నభిమతదైవత, మగువరదునికను మొగిని బెట్టి
యొప్పించి యది గొని యూర్ధ్వపుండ్రంబులు, తత్తదంగంబులఁ దగ ధరించి
కేలఁ ద్రిదండంబుఁ గీలించి కోవెల, మణిమయప్రాకారమండపములు
గోపురంబులు నాల్గు గొమ రొప్పఁ గట్టించి, పుష్పవనంబులఁ బొందుపఱచి
తే. వాపికూపతటాకోపవనము లన్ని, చక్కఁ జేయించె మక్కువ చిక్క హరికి
సంతసముఁ జేసె నాయతిస్వామి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. మణిమయప్రాకారమందిరద్వారవి,తర్దికాంగణధన్యతరజనంబు
పణ్యప్రసారితాగణ్యనానారత్న,హాటకరజితాదికాపణంబు
బ్రహ్మఘోషస్ఫురద్బహువిధవైష్ణవ,ద్విజబాలవటుబహిర్వేదికంబు
కలకంఠశుకశారికాకలకంఠాది,పత్రిచిత్రోక్తికల్పద్రుమంబు
తే. సిరికి హరి కాటపట్టగుపురవరంబు, యదుగిరీంద్రముపైఁ జేసె యతివరుండు
హరిధ్రువస్థాన మొనరించుకరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆతిరునారాయణాహ్వాయపురమునం, దసదృశచిత్రదివ్యాలయమున
శ్రీపాంచరాత్రప్రసిద్ధక్రమంబున, సంప్రోక్షణాదు లాశార్ఙ్గపాణి
కాచరించి శఠారికంతరంగుఁడు గాన, యతిపతి యతని సత్కృతుల నొకటి
యొరునాయగం బను తిరువాయిమొఴి తిరు,నారాయణున కర్పణంబుఁ జేసె

తే. నాఁటనుం డిపటి కైనను బాటలవియె, పదియుఁ బాడుదు రార్యులు భక్తి నచట
విదితనిత్యానుసంధాన వేళ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 42

పంచచామరవృత్తము.

ప్రభావదంఘ్రిపంకజప్రపన్నవిష్ణువర్ధనా
ప్రభావవైభవాశ్రితప్రపంచచేతనావనా
ప్రభూతయాదవాద్రిరాట్ప్రభావిభూతికారణా
ప్రభావభాస్కరోదయప్రభాసితాంబుజాననా. 43

క. సదయహృదయమృదుభాషణ, విదితాఖిలవేద్య లోకవిశ్రుతచరితా
యదుగిరిహరిసురతరువర, పదసన్నిధిలాభహేతుపావననామా. 44

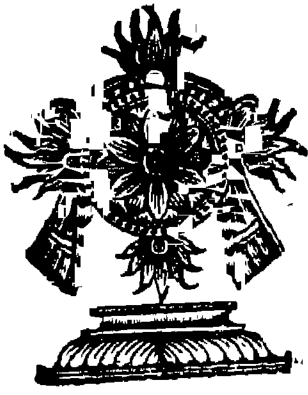
మాలినీవృత్తము.

ప్రశమితదురవస్థా బద్ధపద్మాసనస్థా, దశశతకరతేజా దర్శనాసక్తరాజా
వశగయదుగిరీశా వర్ధమానప్రకాశా, విశదపరమహంసా వేదవిద్యావతంసా.

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయం
కరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్ర ఆపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర
వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైనయ్యా
చార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున విఠ్ఠల
దేవనృపతి యతీంద్రు నాశ్రయించుటయు నమ్మహాత్ముండు విశ్వరూపంబుఁ జూపిం
చుటయు తపణుల జయించి శిష్యులఁ గావించుకొనుటయు యదుగిరీశ్వరుండు
స్వప్నంబునఁ దనయభీష్టంబు యతీంద్రున కెఱింగించుటయు యతీంద్రుండు య
దుగిరికి విచ్చేయుటయు స్వప్నసాక్షాత్కృతుం డగునారాయణునిసూక్తులచే వ
ల్మీకస్థితు నారాయణుని లభించుటయు శ్వేతమృత్స్నాకరంబు గురుండు గనుఁగొ
నుటయు హరిమందిరపురాదికంబు బాగు సేయించుటయు దిరునారాయణస్వామి
కి సంప్రోక్షణంబు సేయించుటయు నన్నది యష్టమోల్లాసము.

శ్రా. రామానుజదాస్

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

నవమోల్లాసము.

యదుగిరిలక్ష్మీనా
రాయణపాదారవిందరంజితపూజో
పాయా నిర్జితమాయా
ఛాయాతతసర్వదిగ్వ్రజా యతిరాజా. 1

ఢిల్లీవిజయము.

సీ. శ్రీరంగరాజభట్టారకార్యుని నిత్య,పూజన మొనరింపఁ బొసఁగ నునిచి
సంతతపక్షమాసమహోత్సవంబుల, సేయించుచును యతిక్షితిమహేంద్రుఁ
డుచితకల్యాణమహోత్సవ మొనరింప, నంచితోత్సవబేర మమర కున్నఁ
జింతించి శయనింప శ్రీపతి యతనిస్వ,ప్నమునందుఁ గనిపించి పలికె నిట్లు
తే. మామకోత్సవబేరరామప్రియుండు, నల్లఢిల్లీశునింట రంజిల్లు చుండె
నతనిఁ దెమ్మని పల్కె నయ్యజితుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అంత మేల్కాంచి ప్రత్యక్షసమస్వప్న,దృష్టవిష్ణూక్తు లాదేశికులకు
విష్ణువర్ధనరాజవృషభున కెఱిఁగింప, నందఱు విని చాలహర్ష మొంది
పొగడి ప్రార్థించిన భూరిప్రభావుండు, యతిరాజు ఢిల్లీప్రయాణమునకు
సంకల్ప మొనరించి సన్ముహూర్తమునందు, సర్వదేశికులతోఁ జనెడివేళ
తే. రమ్యమాల్యవదగమున రామభద్రు, హరిబలంబులగతియాదవాద్రిగురుని
కోట్లతరబడి బలములు గూడె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 3
సీ. బాణతూణీయుగబాణాసనాఢ్యులు, పరశుపట్టిసభిండిపాలధరులు
ముసలగదాశూలముద్గరశంఖచ,క్రాంకుశప్రాసకుంతాంచితులును
పాశతోమరదండపరిఘచ్ఛురీఖేట,ఖడ్గకుఠారాదికలితకరులు
పృథుశౌర్యధైర్యు లపీచ్యవయస్కులు, నతిసాహసప్రియు లధికబలులు
తే. నిత్యగురుదాస్యనిరతు లౌనిత్యు లఖిల, దేశములనుండి యతిరాజు దెసకువచ్చి

ప్రణతు లొనరించి నిలిచిరి భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అగ్రేసరులు నిత్య లాహావార్భటి మీఱ, సకలవాద్యములతో జరుగు చుండఁ
ద్వైవర్ణికులు బహు ధనధాన్యముఖవస్తు, నాయకు లగుచును నడుమ నడువ
శరచాపముఖసర్వ సాధను లగుకుల, శేఖరుల్ దనచుట్టు చెంది కొల్వ
విష్ణువర్ధనరాజు వెను వెంట రథవాజి, కుంజరాదులతోడఁ గూడి యరుగ
తే. నడుమ సంయమిచంద్రుండు నరసురర్షి, మధ్యగతుఁడై నయాత్రేయ హానినృపతి
పగిదిఁ సొంపారెఁ దనతను ప్రభల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 5
సీ. కరటిఘీంకారముల్ కలభబృంహితములు, హయరత్నహేషిత హాలహలములు
చక్రనేమిధ్వనుల్ విక్రమోద్భటభట, క్ష్వేళితంబులు మత్త సింధురముల
ఘంటారవంబులు కాహళపటహస్వ, నంబులు శంఖని నాదములును
భేరీమృదంగగం భీరనాదంబులు, కలితవీణావేణు కలరవములు
తే. స్వస్తివిజయప్రబంధఘో షంబు లన్ని, గలిసి బ్రహ్మాండ మంతట వెలసి మొలసి
గురునిజయధాటిఁ దెల్ప నం దఱకు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. చార్వాకపర్వత శతకోటిసంకాశ, పాషండఖండన బహుపరాకు
బౌద్ధమతధ్వాంత బాలదివాకర, పాపవిధ్వంసన బహుపరాకు
పరుషమాయావాద ఫణిపన్నగాశన, భవరోగభంజన బహుపరాకు
బహుమతవ్యాఘాత పటుశుష్కతరుదావ, పావకమండల బహుపరాకు
తే. అనుచు సాతానిదాసు ల య్యవసరమునఁ, బసిఁడిబెత్తలు చేఁబూని పరమభక్తి
గురునికను మ్రోలఁ బొగడుచు జరగిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. హరిని దెచ్చుట కేఁగు నక్రూరునకుఁ దొల్లి, శుభచిహ్నములు పొడ సూపినట్లు
రామప్రియునిఁ గొని రానేఁగు యతిపతి, చైత్రయాత్రారంభ సమయమందు
బంధుమిత్రులఁ బంచు బంధువులకొలంది, యనుకూలవాయువు లనుసరించె
దక్షిణాక్షిభుజోరు పక్షము లదరెను, ధృతిఁ దార్క్ష్యయుగళము తీర్చికట్టె
తే. నట్టిశకునములను గని యతివరుండు, కరతలస్థితఫలముగాఁ గార్యసిద్ధిఁ
దలఁచి యాదవగిరినుండి తరలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 8
సీ. సర్వజ్ఞుఁ డయ్యును సర్వశక్తుం డయ్యు, సంశ్రితవాత్సల్య జలధి శౌరి
సీతాసతిని ముందు చెఱఁబడు టాదిగా, బెడిదంపుటిడుమలఁ బెట్టుకతనఁ
దాఁ దురుష్కునియింటఁ దప్పక చెఱఁబడె, స్వకృతమేల తొలంగు స్వామికైన
నీతని చెఱఁ బాప నెంచెరుమానారు, దక్క నెవ్వాఁ డుర్వి దక్షుఁ డనుచుఁ
తే. దఱచు వేడ్కల హేతువా దంబు లిట్లు, సల్పుచును ద్రోవ నడచిరి సత్త్వనిధులు
వారిఁ దలఁచెద మదిలో నవశ్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. రావణుం డాత్మకా రాగృహస్థితు నింద్రు, సద్భక్తి బ్రహ్మ కొసంగినట్లు
మనగురుస్వామికి మగిడి రామప్రియు, నిచ్చెనా ఢిల్లీశుఁ డిల సుఖించు

నియ్యకున్నను సంయమీశునియాజ్ఞచే, ఢిల్లీపురీఫుల్లవల్లిఁ బెఱికి
యమునాసతికిఁ గంఠహారయష్టిగఁ జేసి, రామప్రియుని యతిరాజున కిడి
తే. యమ్మహాత్మునితో యాదవాద్రి మరలఁ, జెందియుండెద మగ్గిరిచెంత ననుచు
నిశ్చయముచేసి నడచిరి నిత్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సాంబుఁ దెచ్చుటకుఁ బ్రలంబారి సబలుఁడై, హస్తినాపురమున కరిగినట్లు
బహుబలంబులతోడ బాణపురంబున, కనిరుద్ధు దేనేఁగు హరియుఁబోలెఁ
జిత్రగుప్తుల కైనఁ జెప్ప శక్యముగాని, సేనలతోఁ గూడి శ్రీయతీంద్రుఁ
డల్లఢిల్లీపురి కరుగుచు మలయదర్దురగిరులను గ్రామపురవరముల
తే. జనపదంబులఁ గేరళీసంజ్ఞికముల, లలితఫలపుష్పపల్లవాలంకృతముల
వివిధతరువులఁ జూచుచు వెడలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కావేరిఁ గృష్ణను ఘనగౌతమిని సహ్యపర్వతేంద్రముఁ దుంగభద్ర దాఁటి
కర్ణాటదేశముఁ గడచి మహారాష్ట్రరమ్యభూముల భీమరథిని దాఁటి
కొన్ని ప్రయాణముల్ గుఱుతుగాఁ జనిచని, కురుభూమివనిత కాభరణమట్టు
లెల్ల దేశములకుఁ దల్లి పోలిక నిత్య, మలరారు ఢిల్లీమహాపురంబు
తే. ముందు బలకృష్ణపదరజఃపూత మిప్పు, డట్ల రామప్రియున కిష్టమైన దనుచుఁ
గాంచి యతిభూమిపతి తిలకించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. దశయోజనాయతధరణిపై నెలకొని, యమునానదీతట మాశ్రయించి
కోటలు కొమ్మలు కొమరొప్పు వాకిండ్లు, గంభీరపరిఘలు గలిగి తురగ
గజరథపాదాతికలితమై బహురత్న, ధనహేమరజితసౌధముల మెఱసి
నృత్తగీతంబుల నిఖిలవాద్యంబులఁ, బుష్పవనాళులఁ బుష్కరిణుల
తే. వెలసి యమరావతిని మించి కలిమికొమ్మ, కాటపట్టైనయప్పుర మాశ్రితాళి
తోడ యతిరాజు చూచె సంతుష్టి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వానరసేనల వర్ణింపవచ్చును, గురుబలంబుల లెక్క గొనఁగవచ్చు
ఘనదేవసైన్యముల్ గణుతింపఁ గావచ్చు, యతిసార్వభౌముని పృతన లన్ని
వాగీశ్వరుని కైన వర్ణింప నలవి గా, వట్టిసేనలు ఢిల్లిచుట్టు విడిసె
యతిపురందరుఁ డంత యమునోపవనమునఁ, బొండువల్కలమయ పటకుటీర
తే. మధ్యనిర్మితవేదికామధ్యతలము,నందు మృద్వాసనాసీనుఁడై వసించి
యుచితగోష్ఠి యొనర్చుచు నుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అంత ఢిల్లీశుని యనుజీవులగు గూఢ, చారు లేతెంచి యాసైన్యములను
గనుఁగొని తమరాజు కడ కేఁగి నమ్రులై, కేలు ఫాలస్థలిఁ గీలుకొల్పి
యభయము యాచించి యతనియాజ్ఞ లభించి, భయనయములఁ మించి పలికి రిట్లు
రాజాధిరాజవిభ్రాజద్యశశ్శత్రు, రాజరాజీవాళి రాజబిరుద

తే. చిహ్నములు నీక చెల్లు నీక్షితితలమున, నిట్టినీపురి ముట్టడి ౹ చుట్టి యుగ్ర
బలము నెలకొనె నని చరుల్ ౹ పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర.

సీ. వాఁడిముల్కులఁ బోలు ౹ వారిపల్కుల కల్గి, యారాజు చారుల ౹ కనియె నిట్లు
లెక్కలో లేదు నిలింపు ౹ లైనను మాకు, మనుజు లెంతటివారు ౹ మమ్ము గెల్వఁ
గావున మదిని శంకలు మాని మీ రిర్వు, రాసేనలో నుపాయమునఁ జొచ్చి
వా రెవ్వ రిచటికి ౹ వచ్చినపని యేమి, వారి దేశం బెద్ది ౹ వసతి యెచట

తే. నన్నిటి నెఱింగి రం డని ౹ యధిపుఁ డనుప, విప్రచిహ్నములను దాల్చి ౹ వేగ వారు
వచ్చి యతిరాజుసైన్యముఁ ౹ జొచ్చి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర.

సీ. కెంపులు జవలుఁ జెక్కినయొంటిరుద్రాక్షు, పోగులు చెవిగవఁ ౹ బొసఁగఁ దాల్చి
పద్మపత్రాకృతి ౹ ఫాలస్థలము లస, చ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రముల్ ౹ చెందఁ దీర్చి
వెల్లజన్నిదములు ౹ డొల్లుదోవతులును, దలల నుష్ణీషముల్ ౹ దగ ధరించి
స్ఫటికాక్షమాలలు ౹ జళజళఁ ద్రిప్పుచు, శంభో మహాదేవ ౹ జలజనయన

తే. వరద నారాయణ ముకుంద ౹ వాసుదేవ, యని వచించుచు గూఢచారాగ్రసరులు
వచ్చి యతిరాజుసైన్యముఁ ౹ జొచ్చి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర.

సీ. పురము బాఁపల మని ౹ బొంకుదు రొకచోటఁ, గనిపింతు రొక్కెడఁ ౹ గవితసొంపు
సాముద్రికత్వము ౹ జరుపుదు రొకచోట, నర్థింతు రొక్కెడ ౹ నర్థులట్లు
పండితులట్లు సంభాషింతు రొకచోట, గణుతింతు రొక్కెడ ౹ గ్రహగతులను
నలుదెసలను జూచి ౹ నయనభాషలచేత, నెంచుదు రాసేన ౹ నెఱుఁగనట్లు

తే. పలువిధంబుల నీరీతి ౹ బలములందుఁ, దిరుగుచారులఁ జూచి సందియముఁ జెంది
యింగితజ్ఞులు సైనికు ౹ లెఱిఁగి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర. 18

సీ. తొల్లి శ్రీరామభద్రునకు లంకను గపుల్, శుకసారణులఁ బట్టి ౹ చూపినట్లు
సైనికు లాగూఢచారుల నిరువురఁ, దిట్టుచు మొట్టుచుఁ ౹ బట్టి తెచ్చి
యతిసార్వభౌముని ౹ యగ్రమందున నిల్పి, చేమోడ్చి తత్క్రియల్ ౹ చెప్పి రిట్లు
వేగుఁ జూడఁగ నీడ ౹ కేఁగుదెంచిరి వీరు, మాయబాఁపలు వీరిఁ ౹ గాయరాదు

తే. గాన వీరికి దండ మొక్కటి విధింప, నుచిత మనిపల్కుయోధుల ౹ కుడయవరులు
చెప్పి రొకసూక్తి కనికర ౹ మొప్ప ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర.

సీ. స్వామికార్యములందు ౹ జాగరూకత గల్గు, చారులుత్తములు సంశయము లేదు
రాజాజ్ఞచే వీరు ౹ బ్రాహ్మణలింగముల్, ధరియించి మనసేనఁ ౹ దిరిగి రిట్లు
తెలిసి వీరిని బట్టి ౹ తెచ్చితి రిది మీకు, మంచిది మఱియొక ౹ మాట వినుఁడి
యిచ్ఛయించితి మేని ౹ యిల దేవదానవ, సేన లైనను గోటఁ ౹ జిమ్మఁగలము

తే. గాన శంకలు కడఁజిమ్మి ౹ గరిమ వీరి, కస్మదీయబలంబుల ౹ నన్ని చూపి
విడువుఁ డని పంచె నాయతి ౹ విష్ణు వనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర.

సీ. అంత సేనాధ్యక్షు ౹ లాచారులకుఁ దమ, బలము లన్నియుఁ జూపి ౹ పంపినంత

యతిరాజు దెసకు సా ష్టాంగ ప్రణామము, గావించి యీతని కరుణ మనము
బ్రతికివచ్చితిమని పలుకుచు వెఱపుచేఁ, దిరిగిచూచుచు వేగ పురముఁ జొచ్చి
సప్తాంగలక్షణ సభఁ దన్ను సరిదొర, లెన్న నొడ్డోలగ మున్నవానిఁ
తే. దమనృపాలునిఁ గని ఫాల తలములందుఁ, గరతలంబులఁ గీలించి కడు నుతించి
ప్రణిధు లారాజునకు నిట్లు పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. స్వపరరాష్ట్రములందు సర్వార్థములు చార, పరులవల్ల నెఱుంగ వలయు రాజు
కావున నృపతికిఁ గన్నులు చారులు, వా రవంచకులు గా వలయుఁ బతికిఁ
బ్రియవాక్యవక్తలు వెక్కండ్రు సులభులు, ప్రియపథ్యవక్త లీ పృథివి నరుదు
విన్నంత కన్నంత విన్నవించెద మని, యభయము యాచింప సమ్మహీశుఁ
తే. డభయ మిచ్చి యెఱింగిన యర్థమెల్లఁ, జెప్పుఁ డని వారి నియమింపఁ జింతమాని
ప్రణిధు లి ట్లని పలికి రా ప్రభున కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. రాజాధిరాజ నీ రాజదాజ్ఞాపుష్ప, మాలిక దలఁ దాల్చి మాంద్య ముడిగి
వేల్పుల కైనఁ బ్ర వేశింప శక్యము, గానియీబలుకోట గవను దాఁటి
పట్టణప్రాకార పరిఘ కద్దరిచుట్టు, ప్రాకార మ ట్లున్న పరబలంబుఁ
జొచ్చి త్రిమ్మరు చున్న సురుచిరబ్రాహ్మణ, వేషధారుల మమ్ము వేగ తెలిసి
తే. పట్టుకొని దండనాథుండు కట్టి కొట్టి, నెట్టుకొనిపోయి యొకయతి నేత యెదుట
నిలిపె నని రాజునకుఁ జరుల్ వలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. సిగలు జన్నిదములు ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రముల్, తులసీనలినబీజ వలయములును
సమలక్షణంబు లా సభ్యుల కందఱు, కని వి శేషము విను మవనినాథ
ధవళపవిత్ర త్రి దండ కాషాయాది, గురులాంఛనాఢ్యులు కొంద ఱందుఁ
గటి వెల్లపుటములు కావిమడుంగులు, కొందఱు పైఁ గప్పు కొందు రందు
తే. ధవళపరిధానసంవ్యాన ధరులితరులు, మఱియుఁ జతురంగబలముల గుఱుతుమీఁదఁ
జెప్పెద మటంచుఁ జారులు చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఘనపర్వతములందుఁ గనకాద్రిపోలిక, వేల్పులనడుమను విష్ణువట్లు
యతిలక్షణములకు నఖిలసద్గుణముల, కాటప ట్టైనమహాత్ముఁ డొకఁ

డాసభాసదులయం దలరారు చున్నవాఁ, డతఁడె రా జఁట వారి కందఱికిని
నాయతీంద్రుని తేజ మప్రమేయం బతఁ, డొక కేలఁ బుస్తక మూని పట్టి
తే. జ్ఞానముద్రను బెఱకేలఁ బూని శిష్య, తతికిఁ దత్త్వముఁ దెలుపుచుఁ దాను గానఁ
బడియె మా కని చారులు నుడివి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. వేగుఁ జూడఁగ వచ్చు వేషధారులు గాని, పీ రగ్రజన్ములు గారు గాన
దండింపఁ దగునని దండనాథుఁడు చెప్ప, నతని కి ట్లనియె నయ్యతివిభుండు
వేల్పుల కైనను వెఱవనిమీఁర లీ, వేగులవారికి వెఱవ నేల

మనసేన లన్నియుఁ గనిపించి వీరిని, సాఁగ నంపింపుఁడీ వేగ మనిన
తే. దండనాథుండు గురుసూక్తిఁ దలను దాల్చి
బలములను జూపి మముఁ బంచె బైటి కనుచుఁ
బుడమిఱేనికిఁ జారులు నుడివి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 26

సీ. వర్ణించెదము చూచివచ్చినక్రమ మెల్ల, వినుము మహారాజ కినుక మాని
యీసైన్యముల కొక్కయంతము గనిపింప, దేఱులు మున్నీటిఁ జేరునట్లు
నలుదెసలను వచ్చుబలము లాసేనలోఁ, గలియుట కెడ మేమి గానఁబడదు
పర్వకాలములందుఁ బాథోధిపగిదిని, వర్ధిలుచున్నది వారిబలము
తే. సేనలను బిల్వఁ జేసన్న చేసినట్లు, గాలి నసియాడుపడగలు గలిగి యలరు
బలముఁ జూచితి మని చరుల్ పలికిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మలలు మొగిళ్లనిమదిఁ దలంపఁగఁజాలు, మదగజంబుల కందుఁ గొదవ లేదు
మఱియు నందతిమనోమారుతకాంభోజ, సైంధవాశ్వములకు సంఖ్య లేదు
బంగారుకొండలో బలువిమానంబులో, యనఁ దగురథము లిన్ననఁ దరంబె
కాలమృత్యువులైన ఖండింపఁగలశూర,సంహతు లన్నియు సాటి మెఱుంగుఁ
తే. జూచివచ్చినయర్థము దాఁచ కిట్లు, చెప్పితిమి గాన క్షమియింపఁ జెల్లు నీకు
సామి యనియూర కుండిరి చారు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఆమాట లాలించియల్క మొల్క లిడంగ, ఘనగభీరాత్ముఁడు గాన యోర్చి
నెమ్మి నాచరులను రమ్మని కను గీఁటి, వేగ సభాస్థలి విడిచి వెడలి
మేరుమందరములఁ గేరెడుచంద్రార్క, శేఖరప్రాసాదశిఖర మెక్కి
తనపట్టణముచుట్టుఁ బెనఁగొని యొకమహా,జలధిపోలిక నున్నబలముఁ జూచి
తే. విస్మయావిష్టచిత్తుఁడై వెఱఁగుపడుచుఁ, జరుల కాత్మీయపార్శ్వకచరుల కిట్లు
పలికె ఢిల్లీశుఁ డఖిలభూభర్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. చరులార యీమహాసైన్యములకు రాజు, బాఁపఁడు యతి హరిభక్తుఁ డనుచు
వింటిమి మీ రన విప్రసన్న్యాసికి, మాతోడిపని యేమి మఱియు నతని
కీమహాసైనికు లెట్లరివశ్యు లిం, దెవ్వారి దేశము నేధరిత్రి
బలశౌర్యవంతు లీబలములం దెవ్వరు, వీరివర్ణాశ్రమవివృతి యెట్లు
తే. కోశదండసమృద్ధి యీగురున కెట్లు, గలుగనేర్చెను దెలిసినకొలఁది మీరు
తెలుపుఁడీ యని యారాజు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. వీరిసేనలయందు విన్నవృత్తాంతంబుఁ, జెప్పెద మవనీశ చిత్తగింపు
పాలవారాశిలో ఫణిరాజు హరితోడఁ, బ్రీతిఁ బంతము లాడి భూతపురిని
నాసూరికేశవభూసురాగ్రణివల్లఁ, గాంతిమతీదేవిగర్భమునను
జనియించి తావాను జఖ్యాతిచే దొడ్డ,సన్న్యాసి యైనఁ ధర్మత్పుణ్యములు

తే. కోడి వశవర్తులయిరి యీ । యోధలెల్ల, వినుము వీరల దేశాది । వివృతి యనుచుఁ
బలికి రారాజునకు నిజ । ప్రణిధు లిట్లు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 31

సీ. రాకాసుధాకర । శ్రీకవల్కలమయ, వటకుటీరాంగణ । ప్రాంతములను
జందనాగురుచారు । సుందరతరుబద్ధ, భవ్యమండపమధ్య । భాగమునను
దెలిపట్టుమేల్కట్టు । వెలయుచుఁ బైఁ నొప్పు, నతిమృదువేత్రమ । యాసనమునఁ
జుట్టు భాగవతులు । జొత్తిల్లుచుండంగ, సూరిమధ్యస్థిత । శౌరిమాడ్కి

తే. నమరి పేరోలగం బున్న । యతివరేణ్యుఁ, డతఁడె రామానుజాచార్యుఁ । డవనినాథ
యనుచుఁ జూపించి రాచారు । లతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.

సీ. రాజసత్తముఁడు వ । రాహధ్వజుండును, విష్ణువర్ధనరాజ । విశ్రుతుండు
శతసహస్రఖ్యాత । చతురంగవాహిని, గొలువంగ నేతెంచి । గురునితోడఁ
దమశరీరప్రాణ । ధనము లార్యున కిచ్చి, రితనియోధాగ్రణు । లిట్టివార
లితఁడు కర్ణాటరా । జ్యేందిరారమణుండు, తొండనూరనుపురి । నుండువాఁడు

తే. విమలవేదాంతతత్త్వవి । విత్సు నితఁడు, స్వగురుసన్నిధిఁ బాయఁ డో । సార్వభౌమ
యనుచు వాక్రుచ్చి రాచారు । లతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.

సీ. లంక సాధింపఁ ద । లంచి మున్ దేవ్వఁడా, యబ్ధిపై నడపించె । నశ్వరత్న
మెవ్వాఁడు సాక్షాత్కృ । తేందిరారఘురామ, లక్ష్మణుం డఖలవి । లక్షణుండు
కేరళరాజ్యల । క్ష్మీవిభుం డెవ్వాఁడు, కోలపట్టణవాసి । గుణజలనిధి
యట్టిశ్రీకులశేఖ । రావనిపతికుల, జాతుఁ డీతఁడు మీన । కేతనుండు

తే. ఘోరచతురంగబలముతోఁ । గూడివచ్చి, గురునిపనులందుఁ బ్రాణముల్ । గోరఁడల్ల
వాఁడె కనుమని చారులు । పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. ఘనవింధ్యగిరివార్ధి । గర్వ మెవ్వఁడు తొల్లి, సమయించె నక్కుంభ । సంభవుండు
సౌస్నాతకుం డయ్యు । సవనావభృథమునం, దెవ్వానిగృహమున । కేఁగుదెంచె
నట్టిపాండ్యునియింటఁ । బుట్టె యీతఁ డనంత, పద్మనాభునిపాద । పద్మయుగళ
మర్చించి దుర్జయుఁ । డైనవాఁడు కిరీట, మకుటమాంధాత రా । మప్రభుండు

తే. కోట్లతరబడి సేనలఁ । గూడి వచ్చి, గురుని కభిమత మొనరింపఁ । గోరి యిచట
విడిసెఁ గనుఁగొను మని చరుల్ । నుడివిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.

సీ. అతనికిఁ బడమట । నంజనాభశరీరు, లసహాయశూరులు । నమితబలులు
బాణబాణాసన । తూణీరధారులు, మలయపర్వతమహా । మందిరులును
వరనిషాదులు వీరు । గురునికార్యములందు, బహుమతి సేయరు । ప్రాణములను
మఱియు వీరలు తొండ । మండలవనశైల, సదనులైనట్టిని । షాదపతులు

తే. వృషభగారుడవేదాద్రి । వితతగహన, గోచరులు వీరు ప్రాణముల్ । దాఁచరనిని
మఱియు వినుమని పలికి రా । చరు లటంచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర,

సీ. తుండీరమండల । ధూర్వహుం డీరాజు, సింహధ్వజుఁడు దృప్త । సింహబలుఁడు

వరదునిచే ముందు వర మొందుకత నాజి, వేల్పుల కైనను వెఱవఁ డితఁడు
శతలక్షసంఖ్యాక చతురంగవాహినీ,సహితుఁడై వచ్చి యీసంయమీంద్రుఁ
గొలుచు చున్నాఁడు గన్గొనుమీ నృపాలక, నని పల్కి తిరిగి యిట్లనిరి చరులు
తే. వీర లాంధ్రాధిపతులు సర్వైశ్వర్యనిధులు, వీరిచతురంగబలములవిస్తరంబుఁ
జెప్ప లేమని చారులు చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 37
సీ. ఇతఁడు కళింగాధిపతి మాధవాఖ్యుఁడు, డీయతీంద్రుని శిష్యుఁ డింద్రసముఁడు
కలితశస్త్రాస్త్రుండు గటవి ధానుఁ డసంఖ్య,దారుణసేనతోఁ దరలి వచ్చి
స్వగురుకార్యములందు జాగరూకతఁ జెంది,యున్నాఁ డితనిఁ జూడు మూర్వినాథ
వింధ్యాద్రినిలయులు వీరు కిరాతాధి,పతు లసంఖ్యులు యమభటులవంటి
తే. వారు ధానుష్కు లాహవశూరులాత్మ,గురునిపనులందుఁ బ్రాణముల్ గోరరధిప
వీరిఁ గనుమని పలికి రాచారు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 38
సీ. జాజుగందముఁ బూసి చల్లాణములుదాల్చి, జిగికాసెకోకలు బిగియఁగట్టి
ఖండాయతులు విచ్చుకత్తులు చేఁ బూని, దండిగాఁ దనవెంటఁ దగిలి కొల్వ
లక్షణయుతుఁడై నరలాంగూలగజపతి,యింటఁ బుట్టినయుత్కళేశ్వరుండు
నపరిమితోల్లసద్దత్యుగ్ర చతురంగ,వాహినీసహితుఁడై వచ్చి యచట
తే. స్వగురుఁడైనట్టియతిచక్రవర్తియెదుటఁ
గొలుచు చున్నాఁడు వీఁడె కన్గొను మధీశ
యనుచుఁ జారులు వర్ణించి రతని కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 39
సీ. మును భట్టమండపమున నున్నబ్రాహ్మణుల్, దద్రాష్ట్రపతి యాత్రిదండపాణి
కభిమతశిష్యులై యలరార నానృపుం, డాత్మీయబలముతో నరుగుదేర
ముందుద్రోణాచార్యముఖ్యులకరణి నా,బ్రాహ్మణు లేతెంచి భక్తితోడ
శరచాపదివ్యాస్త్రశస్త్రులై యిటుఁ దమ,రాజుతో నీయతిరాజుచెంత
తే. వాస మొందిరి గురుకార్యవాంఛఁ జేసి, వీరి నందఱిఁ జూడు మూర్వీశ యనుచుఁ
బ్రణిధు లారాజవరునకుఁ బలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. భారతీదేవిచే భాష్యము మెప్పించి, యేతేరఁగా నీయతీంద్రుఁ జూచి
పూజించి శిష్యుఁడై పొలుపారుఘనుఁడు రా,మానందయోగీంద్రుఁ డరుగుదేర
ద్వాత్రింశదాయుధధరులు జటాధారు, లూర్ధ్వరేతస్కులు యోగరతులు
ఘనపీతవృత్తికాకల్పితచ్ఛిద్రోర్ధ్వ,పుండ్రులు శూరులు భూరిభుజులు
తే. నతనిశిష్యులు వీరంద ఱరుగుదెంచి, గురునితోడుత యతిపతిఁ గూడి రనుచుఁ
బ్రణిధు లారాజనాళికిఁ బలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వీరు నాగా లని పేరు గాంచినవారు, వీరినివాసముల్ విను మిలేశ
శ్రీపురుషోత్తమక్షేత్ర సాలగ్రామ,వారుపుష్కరవదరీద్వారములును

నైమిశాటవి నరనారాయణాశ్రమ, కాశి గయా ప్రయాగ త్రివేణి
వరచిత్రకూట గోవర్ధన గోకుల, ధన్యబృందావన ద్వారవతులు
తే. మధుర గంగయు యమునయు మహదయోధ్య
హరికి సిరి కిష్టమా వేంకటాద్రి యనుచు
భూపతికిఁ జెప్పి రాగూఢపురుషు లనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శ్రీహరిగుణములు క్షితిరేణువులు మింటి,చుక్క లన్నియు లెక్క కెక్కె నేని
యీనిత్యచేతను లెన్నంగఁబడుదురు, వీరివర్తనములతీరు వినుము
కలనైన గురుదాస్యకల్యాణకాంక్షచే, శుష్కతృణంబు గాఁ జూతు రితర
మరిషట్కజయము చే నలరారు చుండియు, గురునికార్యములందుఁ గోరరసువు
తే. లఖిలసాధనధారులు నమలమతులు, వీరివాసస్థలంబును వినుము మీఁద
ననుచుఁ జారులు వచియించి రతనికనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. యదుగిరి నారాయణాద్రి సత్యవ్రత,క్షేత్ర వీక్షారణ్య సింహగిరులు
సరసరంగస్థలి చంపకాటవి ధన్వి,పురము శ్రీముష్ణము గరుడనగము
కురుకతిరుక్కురుంగుడి యనంతపురంబు, తోతాద్రి ఘటికాద్రి భూతపురియు
నలరు భక్తారామ మళహిరితిరుమల, పాండురంగము కూర్మ భద్రగిరులు
తే. వేగవతి తామ్రపర్ణి కావేరి మఱియు, దివ్యదేశంబులును బుణ్యతీర్థములును
వీరి కిర వని చెప్పి రాచారు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వీరు వచ్చినపనితీరు మే మెఱుఁగము, చెప్పఁగా వినలేదు సేనలందు
మాట లే మందువు మాబోఁటివారి కా,యతిచక్రవర్తిసభాంతరమున
విన్నంత కన్నంత వినిపించితిమి గాని, మిథ్యఁ జెప్పఁగలేదు మేరఁ దప్పి
కాన వాగ్దోషముల్ గణుతింపకను నేత్ర,భూతుల మగుమమ్ముఁ బ్రోవుమనుచుఁ
తే. జారు లతినమ్రులై మ్రొక్కి సత్య మనుచుఁ, బరబలోద్ధతికథనోత్థపరిభవంబు
నోర్చి తల యూఁచి రా జూరకుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అని పల్కుచారులమాటల విని రా జాత్మగతంబున.
సీ. సన్న్యాసిగతిఁ దోఁచుచక్రహస్తుఁడె కాని,యతిమాత్రుఁడే యితఁ డరసి చూడ
నని తనమది నెంచి యామేడ దిగివచ్చి, మణివిచిత్రాస్థానమంటపమున
హాటకరత్నసింహాసనాసీనుఁడై, పేరోలగం బుండి బింక మలర
సాటిరాజులు మంత్రిసత్తములు పురోహి,తులు గురువులు ప్రకృతులు వినంగ
తే. వీరవిస్మయరసకృతవికృతు లాత్మ, ధైర్యమునఁ గ్రమ్మి మందస్మితమున మోము
చెలువు గులుకంగ రా జిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. భిక్షురా జొక్కఁడు భీమపరార్థసం,ఖ్యాతసద్రథహయగజభటాది
మహితసైన్యములతో మనపట్టణముఁ జుట్టి, విడిసినాఁ డీదొడ్డవింత వినుఁడు

బాపనతబిసి యీపగిదిముట్టడిఁ జుట్టఁ, గారణ మేమియుఁ గానఁబడదు
గాన మీమీబుద్ధికల్పనాబలమున, మంచియుపాయ మూహించుఁ డొకటి
తే. యతులషాడ్గుణ్యచతురుపాయములదండ, నీతిఁ దెలియంగ మీరతినిపుణులనుచుఁ
బలికె సభ్యుల కాభూమిభర్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. రాజుమాటలు విని రక్కసులట్లవి, జృంభించి సభలో వజీరులందుఁ
గొందఱిట్లని పల్కి రందఱు మేటికీ, బాపనసన్న్యాసిబలము గెల్వ
మఱియొకఁ డనియెను మద్బాణవృష్టి నీ, బిచ్చపుబాపల మచ్చమాపి
రాజుల నందఱు రణములోఁ దునుమాడి, దాసలవాండ్ర వెందలలఁ దఱిగి
తే. యుఱిమి బైరాగులను బోరఁ దఱిమియుద్ధ, భూమిమృత్యువుకొకపానభూమిఁ జేసి
గెలిచివచ్చెద నిదె యని పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. చెలఁగి వేర్వేఱ వజీరు లిట్లని పల్క, రాజుల కిట్లు హుంరావు లనిరి
సన్న్యాసితోఁ బోరు సర్వార్థములఁ బాపు, నదిగాన నొకయుపాయంబు వినుఁడు
దేశము లన్ని జప్తీసేయ రాజులు, గొలిచెద రిన్ని గురుని మాని
బాపలవృత్తుల బాపినఁ జెడుదురు, బైరాగు లుండరు భైక్ష్య ముడుపఁ
తే. గొండెపాలెము లన్నియుఁ గొల్లగొనినఁ, గోయరాజులు విడుతురు గురునినంత
వెడలు నీయతి యొకఁ డని నుడివి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పీరుజాదాలందుఁ బెద్ద లొకొందఱ, ద్వైతులు పలికి రాధరణిపతికి
నాకాశ మొకటయ్యు నది జలకలశము, నందు బహుత్వముఁ జెందుపగిది
వస్తువొక్కటి యయ్యు నిస్తులానాద్యవి, ద్యోపాధిచే భేద మొంది తాను
బాధ్యబాధకతాదిబహుభావములఁ జెందుఁ, గాన నీవెల్లయు గల్ల యగును
తే. నిజ మెఱింగిన సుఖములు నివ్వటిల్లు, ననుచుఁ బలికిన వినికొందఱందుఁ దత్త్వ
వేత్త లిట్లని రద్ధరావిభున కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తెరమీఁదిబొమ్మలఁ దీరుగా నాడించి, తనరునాటకసూత్రధారిపగిది
మాయ యన్యవనికమఱుఁగున నందఱి, హృత్పద్మముల జగదీశుఁ డుండి
యీభూతములఁ దనకిష్టమైనట్లుగా, భ్రమణ మొందించును బహువిధముల
మనయత్నమఫలము మహితేశ్వరాజ్ఞచేఁ, గానున్నయర్థము గాకపోదు
తే. కానియర్థము లేమియుఁ గావు గాన, నతనియందు భరన్యాస మర్హ మనుచుఁ
జెప్పి రారాజునకుఁ గొంద ఱప్పు డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అంతఁ బకీరులం దర్హణీయులు కొంద, ఱిట్లని రాయవనీశ్వరునకుఁ
గంటిమి వింటిమి తొంటిసన్న్యాసుల, నీప్రభుత్వముఁ గాన మెవ్వరికిని
సంగ మేమియు లేనిసన్న్యాస మేడ చి, త్తక్షోభకరణ మీధ్వజిని యేడ
గాన సన్న్యాసిలింగములు దాల్చినదొడ్డ, యతిగానియితఁడు సన్న్యాసి గాఁడు
తే. కపటయతితోడ సైనసుగలహ మొంద, రాదు రాజునకంటివారణము సల్పఁ

బంపు మమ్మని తిరి గిట్లు ఽ పలికిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.

సీ. ఘనదేవగిరిమహాఽకాళకేదారగం,గాద్వారకాశిగోఽకర్ణవాసు
లున్నతవిగ్రహుఽ లూర్ధ్వరేతస్కులు, ద్వాత్రింశదాయుధఽధరులు భస్మ
సంచయోద్ధూళితఽసర్వగాత్రులు దిగం,బరులు జటాజూటఽభారధరులు
సకలవైష్ణవరిపుల్ ఽ శైవసన్న్యాసులు, వర్షాశనములకై ఽ వచ్చినారు

తే. వారి మాతోడఁ బంపిన ఽ వారు మేముఁ, గలిసి వైరులఁ జెండాడిఽకపటయతిని
బట్టి తెచ్చెద మని వారు ఽ పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.

సీ. కడు విమర్శింపక ఽ కార్యముఁ జేసెనా, చేటు వాటిల్లు నేఽ మేటికైనఁ
గాన విచారించి ఽ కార్యము చేసెదు,ఘనునిఁ దాన వరించుఁ ఽ గలిమి వెలఁది
యనుచు భాజీలుపఽల్కినయొక్తుల విని, సరదార్లు పలికిరి ఽ శౌర్య మలర
నీతు లన్నియు రణఽభీతులకే కాని, శూరుల కేటి కీఽసుద్దు లన్ని

తే. దురమునకుఁ బంపు భుజములఽదురద దీఱ,నటికి వైచెదమరులనుఽనాథ యనుచు
నలుక దళుకొత్త మఱియును ఽ బలికి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.

సీ. ఆసేతుహిమవన్మఽహామహీమండల,సామ్రాజ్య మేలుభూఽస్వామి వీవు
నవలక్షచాపభృఽన్నాథుఁ డౌవీరప్ర,తాపరుద్రునిచేఁ ఽ బాపుబలిపి
బిచ్చపుబాఁపలు ఽ బీదరాజులు గొల్వ, భిక్షుఁ డొక్కఁడు వచ్చి ఽ బీర మొప్ప
రాజదేవేంద్ర నీఽరాజధానికిఁ జుట్టు, ముట్టడించిన నెత్తి ఽ మొట్టినట్టు

తే. గాదె యింకేలనయవాక్యఽగౌరవములు,మనవిగ్రొమ్ము సెలవిమ్ముఽమాకు ననుచు
నలుక దళుకొత్త మఱియును ఽ బలికి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.

సీ. గండశైలము లెత్తి ఽ కందుకంబుల నాడు,బాహువుల్ కడుమాతిఽపాలు చేసి
యని సేయ కుండుట ఽ యర్థ్వము గా దది, గాన పంచుము మమ్ముఁ ఽ గలహకేళి
కనిశ మాయుధశక్తిఽకర్చమాత్రమె కాని, పోరిగిరపుఁదిండి ఽ పొసఁగ లేదు
గాన శత్రులఁ ద్రుంచి ఽ ఘనభూతభేతాళ,కూశ్మాండగోమాయుఽఘూకకాక

తే. గండభేరుండముల కెల్ల ఽ గాఢతృప్తిఁ, జేసెదము రక్తమాంసాదిఽసిద్ధి ననుచుఁ
బుడమిఱేనికి సరదార్లు ఽ నుడివి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

సీ. మఱియుఁ గొందఱుశూరఽమానులు మదగర్వ,పర్వతారూఢులై ఽ పలికి రిట్లు
మమ్ముఁ బంపుము రాజఽమార్తాండ ఖండనం, బున కెవ్వ రేల మఽద్భుజబలమున
రథముచే రథము గుఱ్ఱముచేత గుఱ్ఱము, గజముచే గజము నీఽల్లంగ నడిచి
ముష్టినిష్ఠురఘాతఽములఁ దలప్రహతులఁ, బదజానునిహతుల ఽ భటులఁ జంపి

తే. శూరమానుల రాజులఽపేరడంచి, పోర దాసరిబాఁపలఽబీర మడఁచి
వచ్చెద మటంచు వారు వాక్రుచ్చిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.

సీ. రాజభిజ్ఞుం డయ్యు ఽ రాజధర్మం బని, మంత్ర మొనర్చిన ఽ మంత్రు లిట్లు
లఘుతమబుద్ధికిఁ ఽ దగినట్లు వేర్వేఱ, ఘనశూరవాదముల్ ఽ గడపినంత

విని తనమనమున ƒ పీసు దూరమెఱుంగ, రని తలంచి నిజాన్వƒయప్రదీప
మైనవాని నయానƒయాతికోవిదుఁ బర, మార్థవేత్తను దనƒయంతికమున
తే. నున్నవాని కఫీరనుƒపిన్నవాని, నన్న నీకేమి దోఁచిన ƒ దన్న నాతఁ
డానరేంద్రున కిరీతి ƒ ననియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ƒ మోద మలర.
సీ. అర్కేందుదిక్పాలƒకాంశములను రాజు, జనియించు ననియును ƒ శార్ఙ్గపాణి
గా కున్న నరపతి ƒ గాఁ డనియును శాస్త్ర, వేత్తలు చెప్పఁగా ƒ విందుఁ గాన
నవని సాక్షాద్విష్ణు ƒ వగుసార్వభౌముఁడ, వీఁ వెఱుంగనియర్థ ƒ మేమి లేదు
నీయాజ్ఞ నైనను ƒ నే నెఱింగినయంత, చెప్పెద నది కృపఁ ƒ జిత్తగింపు
తే. మనుచుఁ బుంభావ మొందిన ƒ హరిపదాబ్జ, భక్తి గలుగుకఫీరుఁ డƒర క్తిశాలి
బహునయోక్తుల సభ కిట్లుƒపలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెƒమోద మలర.
సీ. అత్యంతదుర్జ్ఞేయ ƒ మైనరాజు నయంబుఁ, దెలియు టరిది యెట్టిƒదిట్ట కైనఁ
దెలిసెనా యది మదిఁ ƒ దోలఁగ కుండ ధరించి, సందియపడక నిƒశ్చకము లుడిగి
సమయముఁ జూచి నిƒజస్వామి కెఱిఁగించు, వాఁడె పో సన్మంత్రిƒవరుఁడు పుడమిఁ
దెలిసి హితోక్తులఁ ƒ బలుకక నృపతికి, మంచిమాటల నాడు ƒ మధ్యముండు
తే. నట్టినీతి యెఱుంగక ƒ యఖిలవేత్తృ, తాభిమానము గలవాఁడె ƒ యధమమంత్రి
యని కఫీరుఁడు రాజున ƒ కనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ƒ మోద మలర.
సీ. ముఖ్యకార్యములందు ƒ మొదటిమంత్రినిగూడి, భూపతిమంత్రంబుఁƒబొసఁగఁ జేసి
తేలినయర్థము ƒపాలింప వలెఁ గాని, సాహసకృత్యముల్ ƒ సలుపరాదు
సాహసప్రియు లైన ƒ సంశప్తక ప్రహ, స్తమహోదరేంద్రజిƒత్ప్రభృతు లెల్ల
నరవానరులఁ దాఁకి ƒ నాశ మొందరె ముందు, శలభము లగ్నిలో ƒ సమసినట్లు
తే. గాన స్వపరబలాబలƒజ్ఞాన మరసి, సామదానాదులను రాజు ƒ సలుప మేలుఁ
జెందు నని యక్కఫీరుఁడు ƒ చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ƒ మోద మలర.
సీ. భరతవర్షక్షితిƒపాలు రందఱు మును, పొదిఁగి నీయాజ్ఞలో ƒ నుండు రిపుడు
మనజాతినృపతులు ƒ మఱియు వారాణులు దక్కఁ, దక్కినన్నృపులెల్ల ƒ లెక్క లేని
చతురంగబలములు ƒసమకూర్చుకొని వచ్చి, యుండి రిచ్చట నీత్రిƒదండియాజ్ఞ
మఱియుఁ గడిందిపోƒటరులగుంపుల కెల్ల, సంఖ్య యెవ్వఁ డెఱుంగు ƒ స్వామిదక్క
తే. నిట్టిబలములు గొలువఁగా ƒ నిచట నున్న
యితఁడు సన్న్యాసిమాత్రుఁడే ƒ యెంచి చూడ
నన వచించె కఫీరుఁ డƒఘ్నునన కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ƒ మోద మలర.
సీ. కైజీతముల కైనఁ ƒ గట్టుబళ్లకు నైనఁ, గొలుచుపోటరు లిట్టు ƒ గొలువ రెందు
జీవితాశలు మాని ƒ చెంది రాముని గొల్చు, వానరుల ట్లున్న ƒ వారు వీర
లారాముఁ డీలక్ష్మƒణార్యు లై నారు గాఁ, బోలుఁ గాకున్న నీƒపాలఁతి యెట్లు

సంభవించును భువి § సన్న్యాసిమాత్రున, కదిగానఁ బ్రత్యక్ష§హరి యితండు
తే. మనపురగ్రామవిషయోప§వనములందు, నితఁడు చేసినయపకృతు§లేమి గాన
మని వచించెను నృపతి క§య్యనఘుఁ డనుచు, వాదిభీకర గురుఁ డనె§మోదమలర.
సీ. శక్తిత్రయము గల్గు§సార్వభౌముఁడ వీవు, జితకాశు లీనీవ§జీరు లెల్ల
నిట్టినీ వీయతి § కెదురెత్తి చని పోరి, గెలిచితివా యేమి§కీర్తి గలుగు
గెలు పబ్బదాయెనా§గేలి దప్పదు గాన, సన్న్యాసితోఁ బోరు § సలుపఁ గూడ
దమ్మహాత్మునితలం § పరసిచూచినమీఁద, నాతఁడు యుద్ధభి§క్షార్థి యైనఁ
తే. బోరవచ్చును గా కున్నఁ § బూజ చేసి, యతనియిష్టము సమకూర్చి§యనుపవచ్చు
ననుచుఁ బల్కెను నృపతి క§య్యనఘుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె§మోదమలర
సీ. కత్తిగట్టె తెంచి § కడు మోహరించిన, గురువులతో నైన § దురము దగును
గురువుల కెదిరించి§దుర మొనర్చిరిగాదె, కురుపితామహుఁడు ఫ§ల్గునుఁడుముందు
గూఢాపకారిని§గురువును విశ్వరూ, పాఖ్యుని ద్రుంపఁడే § యమరవిభుఁడు
పాండవమధ్యము § బవరాన గెల్వఁడే, స్వతనూభవుఁడు బభ్రు§వాహనుండు
తే. వేయుమాటల కేటికి § వేగ నొక్క, మంత్రి ననిచిన సర్వము § మనకుఁ దెలియు
ననిన విని రాజు సభ్యుల§కనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. చారులవల్ల నా§సంయమీంద్రునిసాధు, భావ మెల్లను మాకు § బయలుపడెను
సౌధాగ్రముననుండి § సాక్షాత్కరించితి, నమ్మహాత్మునిఁ దద్బ§లాతిశయము
నారాయణుఁడు జగ§న్నాథుఁ డీయతిరూపి, యైనవాఁ డఖిలలో§కావనార్థ
మని మాకుఁ దోఁచిన§యర్థమే యీకఫీ,రుఁడు చెప్పె గావున § రూఢ మిదియె
తే. యనుచుఁ బలికిన రాజున § కాసభాంత, రాళసంస్థితు లభ్యస్త§రాజనీతు
లొప్పఁగా నొక్కమఱుమాటఁ§జెప్పిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర
సీ. ముందయోధ్యవసిష్ఠ§మునిసూక్తి రామభూ, కాంతునిమాటతోఁ § గలసినట్లు
హరిసభాంతరమునం § దారామసూక్తితో, హనుమదుక్తులు చెలు § వందినట్టు
లీకఫీరుఁడు పల్కు§హితవచనంబులు, మీసూక్తితో నైక్య§మే భజించె
నిరువురవాక్యము § లేకార్థకము లైన, నదియె ప్రామాణిక § మర్థమంత్రు
తే. గాన తగువారిఁబంచిత§త్కాంక్షితంబుఁ, దెలిసి సమకూర్చినను మేరు§ధీర మనకు
సేమ మగునని సభ్యులు § చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. ఈరీతి నిర్ణయ § మేర్పరించినమీఁద, మంత్రులఁ బంపంగ § మదిఁ దలంచి
పండితరాయని § భగవంతరాయని, రావించి యిట్లని § రాజు పల్కె
మీరుమా కాప్తులు § మిత్రులు మంత్రులు, బాహుదృగ్భూతులుఁ§బండితులును
గాన పంపెద మిమ్ముఁ § గడువేగ చనియాయ, తీంద్రునియభిమత§మెఱిఁగివచ్చి
తే. మాకుఁ దెలియంగఁ బలుకుఁడీ§మర్మ ముడిగి, యనుచుఁ బంచిన వారిర్వు§రతులమ
యతిశిఖామణిసన్నిధి § కరిగి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర. తులు

సీ. ద్విజులు మహారాష్ట్ర దేశీయు లశ్రాంత, గోబ్రాహ్మణార్థానుకూలమతులు
వారవాణోష్ణీష వరహారకుండలాం, గదకంకణోర్మికా కల్పధరులు
కటిబంధఘటితాతి పటుకటారాంచితు, లఖిలపురాణశా స్త్రార్థవిదులు
మంత్రు లాయిర్వురు మణిశిబికల నెక్కి, తగుపరిజనులతోఁ దరలి వచ్చి జేసి
తే. సంయమీంద్రుని బొడగాంచి స్వశుభగోత్ర, నామములఁ జెప్పుచును వందనములఁ
యతనియనుమతిఁ గూర్చుండి రచట ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమోదమలర.
సీ. అంతఁ బండితరాయఁ డర్ఘ్యోపహారము, లర్పించి కేల్మోడ్చి యనియె నిట్టు
లెచటనుం డిచ్చోటి కేతెంచితిరి మీర, లీరాజుతోఁ బని యేమి మీకు
శిష్యుల మగుమాకుఁ జెప్పంగఁ దగు నెట్టి, గుహ్యమైనను జగద్గురుఁడ వీవు
వేదవైదికధర్మ విస్ఫూర్తికై హరి, వ్యాసదత్తాత్రేయు లైనయట్లు
తే. పరమవైదికధర్మముల్ బయలుపఱుప, నీస్వరూపముఁ జెందెను నిక్క మనుచు
భాష్యకారుల కామంత్రి పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. భగవంతరాయఁడు భక్తితోఁ జేమోడ్చి, యంత యతీంద్రుని కనియె నిట్లు
బౌద్ధపాషండాది బహువిధదుర్మతాం, తర్ధ్వాంత మణఁపఁగాఁ దలఁచి శౌరి
మింట సూర్యునిగతి మేదినిపైఁ దాను, సంయమిరూపి యై సంచరించు
గాన కన్నులవిందు గా నిన్ను నారాయ, ణాత్ములఁ గనుఁగొంటి మయ్య నేఁడు
తే. మేము ధన్యుల మైతిమి మీయభీష్ట, మాన తిచ్చిన సల్పెద మనుచుఁ బలుక
యతిశిఖామణి వారికి ట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. తావు మా కలరంగధాను మచ్చటనుండి, యాదవగిరికడ కరుగుదెంచి
యిచటి కచ్చోటినుం డేఁగుదెంచితిమి మా, కెవ్వరితోఁ బను లేమి లేవు
సద్గుణములు గల సార్వభౌముఁడు గాన, నీనృపుఁ గనుఁగొన నిచ్చ పొడమె
సారవిచారులు సాధువిధేయు లీ, ధరణీశునకు హితకరులు మీరు
తే. గానమాయీప్సితము లున్న కరణి మీకుఁ, జెప్పితిమి వేగ చనియిట్లు సేయుఁడనుచుఁ
బలికి యతిరాజు వారిని బనిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. కన్నులపండువు గా యతీంద్రునిఁ జూచి, యాతనితో మాట లాడి వాణి
సఫలతఁ జెందించి సద్భక్తి మున్మ్రొక్కు, వందన మార్చి యానంద మొంది
యచ్చోటినుం డమ్మహాత్ముని వీడ్కొని, తమరాజుకడ కేఁగి తగినయట్లు
వినయము లొనరించి వేడ్కన మ్మంత్రు లా, యిరువురు యతిపతియీప్సితార్థ
తే. మంత నరపతి కెఱిఁగింప నతఁడు సంత, సించి వారికి బహుమతిఁ జేసి సంశ
యంబు లన్నియు విడిచి యిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. నయనగోచరుఁ డగు నారాయణుఁడె కాని, కర్మందిమాత్రుఁడు గాఁ డితండు
మానయుం దనుగ్రహ మొనరింప మనపురి, కేతెంచినాఁ డితం డెంచిచూడఁ
గావున మీ రేఁగి కడువేడ్క నమ్మహా, త్ముని మనయింటికిఁ దోడుకరండు

షాం డని మరలి యాఽపండితరాయని, భగవంతరాయనిఁ ఽ బంచె నృపతి
తే. తాను యతిపతి కెదురేఁగఁ ఽ దలఁచి నిలిచె, నంత సచివులు వారిద్దఽఱరిగి తిరిగి
చూడ్కు లలర యతీంద్రునిఁఽజూచి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోద మలర.
సీ. ఆయతీంద్రునికి సాఽష్టాంగప్రణామముల్, సేసి యాసచివులు ఽ చెప్పి రిట్లు
రామానుజార్య మాఽరాజు మీయడుగునె, త్రమ్ములఁ గనుఁగొనఁఽదలఁచి మిమ్ముఁ
దోడుకరమ్మని మమ్ముఁ ఽ దోరమ్ముగాఁ బంపెఁ, గాన విచ్చేయుఁడీ ఽ కరుణతోడ
నని వారు ప్రార్థింప ఽ యతిరాజు దత్పురి, కడ కేఁగ సమకట్టి ఽ కదలినంతఁ
తే. దగువజీరులతో రాజఽధాని వెడలి, ఢిల్లి యెకిమీఁడు పురజను ఽ లెల్లఁ దన్ను
మెచ్చ యతిరాజు కెదురుగా ఽ వచ్చెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. బాలార్కమండలఽప్రభల నంబరమట్లు, తనమేనిరుచుల నఽద్ధరణి మెఱయఁ
దనచుట్టు సూరులు ఽ తగ భజించుటఁ జేసి, పరవాసుదేవునిఽభావ మమర
యతిశతైకాంతిసాఽహస్రసంస్తుతులచేఁ, దనయతీంద్రత్వముల్ ఽ జను లెఱుంగ
సకలచేతనులును ఽ స్వవశులై యునికిచేఁ, దనయమానుషశక్తి ఽ ఘనత కెక్క
తే. సురఁటు లిరువంకలను సూరిఽవరులు వీవ, ధవళతరమైనయాతపఽత్రంబునీడ
వచ్చె యతిరాజు ద్రష్టలు ఽ మెచ్చననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. మఱియుఁగొందఱుబుధుఽల్మకరతోరణబిరు, దాంకముల్ చేఁబూనిఽయరుగ మొగిని
మఱికొంద ఱాశ్రితుల్ ఽ మణివేత్రపాణులై, ప్రజల నందఱఁ బరంఽపరలు దీర్పఁ
గరఘంటికాశంఖఽకాహళంబులు మ్రోయ, వేణువీణాగీతఽవిభవ మొప్ప
స్వామి పరాకు హెఽచ్చరిక శ్రీరంగరా,జవిజయధ్వజ యతిఽసార్వభౌమ
తే. భారతిశోకనాశనఽబహుపరాక, టనుచుఁ గొందఱు ముందఱ ఽ వినుతి సల్ప
వచ్చె యతిరాజు సుజనులు ఽ మెచ్చ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. ఆమ్నాయములు శిష్యఽలై వెంట నేతేర, వచ్చుదత్తాత్రేయఽపరమయోగి
కతిభక్తిఁగార్తవీఽర్యార్జునుం డెదు రేఁగు,గతి నెదుర్కొని యతిఽపతిని జూచి
సద్భక్తి మ్రొక్కిడి ఽ సకలోపచారముల్, సేసి యిట్లని ధరాఽధీశుఁ డనియె
సకలశుభంబులు ఽ సమకూడె మీశుభా,గమనంబుచే మాకుఁ ఽ గలుష ముడిగె
తే. మీరు నిస్పృహులైనను ఽ మీయనుజ్ఞ, నొక్కపనిఁ జేయ వేడుకఽచిక్కె మాకు
నిష్ట మెఱిఁగింపుఁ డనియె ఢిఽల్లీశుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర.
సీ. ఆరాజువినయోక్తు ఽ లాలించి యతిరాజు, హర్షించి మఱుమాట ఽ లతని కనియె
నరనాథ నీసద్గుఽణంబులు విన్నట్లు, నీయెడఁ గనఁబడ ఽ నేఁడు మాకు
మునుకాక రుద్రుని ఽ ముక్కంటిగాఁ జూచి, భీతిల్లుతల్లికిఁ ఽ బ్రీతితోడ
స్వముఖపద్మమునందు ఽ శంఖచక్రములను, జూపి తద్భయ మెడఁఽబాపి తీవు
తే. రాజమాత్రుండవె రాజఽరాజ నీవు, సలుపుసత్కారముల మది ఽ సంతసించె
మఱియు వినుమని పల్కె నఽమ్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.

సీ. ధరణీశ మా కిష్ట దైవత మగునొక, హరివిగ్రహము భవ దాలయమున
నున్నది దాని మా కొసఁగు మంతకు మించ, నేపదార్థములయం దిచ్చ మాకు
లే దన్న రాజు స మ్మోదించి మావంది, రములు నీపాదాబ్జ రజము చేతఁ
బావనంబులు చేసి భవదభిమత మగు, హరివిగ్రహముఁ గొని యరుగుఁ డనిన
తే. సంయమీశ్వరుఁ డందుకు సంతసించి, యమ్మహారాజుతోఁ బురి కరుగుదేరఁ
జూచి రందఱు యతిరాజ సూరి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నరసార్వభౌముఁ డా గురుసార్వభౌముని, నయనాగ్రపథమున నడచి యరుగఁ
బట్టణ మంతయు బహువిధాలంకార, పూర్ణ మై దేవేంద్ర పురిని గేర
వీణావిపంచికా వేణుమృదంగాది, నాదతాళోచిత నాట్య మొప్పఁ
బంచమహావాద్య పటహభేరీశంఖ, కాహళధ్వని కాండ ఘటము నిండ
తే. సూతమాగధవందులు ప్రీతిఁ బొగడ, రాజపథమున సంయమి రాజు చనుచు
జనులకన్నులపండువు సలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 78
సీ. బహువిధోపాయన పాణు లై సజ్జను, లడుగునెత్తముల కర్చ సేయ
రంగుగా ముత్యాలు రచియించి పౌరపు, ణ్యాంగనల్ మంగళ హారతు లియ్యఁ
బ్రాసాదజాలరం ధ్రములచే సేవించి, సతులు కొందఱు సుమాం జలులు సల్పఁ
గరుణాకటాక్షవీ క్షణముల నందఱు, వీక్షించి యాపుర లక్ష్మిఁ గాంచి
తే. విస్మయముఁ జెంది ఢిల్లీశు వినయమునకు, సంతసించుచు యతిలోక చక్రవర్తి
యమ్మహారాజుగృహమున కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఇతఁ డటే మును రాచ యింతిఁ బూనిన బ్రహ్మ, రాక్షసోత్తమునకు మోక్షదాత
యితఁ డటే యలవేంక టేశ్వరునకు మును, శంఖచక్రము లిచ్చు సద్గురుండు
ఇతఁ డటే మును కూర్మ పతిని బ్రతీచీన, ముఖునిఁ గాఁ ద్రిప్పిన మునివరుండు
ఇతఁ డటే మును భాష్య మింపొంద రచియించి, భారతి మెప్పించు భవ్యమూర్తి
తే. యితఁ డటే రంగరాజున కిష్టమంత్రి, యితనిఁ దలఁచిన సమకూడు నిహపరంబు
లని పరస్పర మనుకొని రతివ లనుచు, వాది భీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 80
సీ. మనరాజితని కిట్లు వినయ మొనర్చిన, మన మూరకుండఁ రా దని తలంచి
పారసీక తురుష్క పల్లవయవనహూ, ణాదు లౌమ్లేచ్ఛులు యతివిభునకు
మ్రొక్కిడి మక్కువ జిక్క రాజాజ్ఞచేఁ, దొలఁగి శ్రేణులు దీర్చి కొలుచు చుండ
నింద్రాయుధద్యుతు లీను మహాధన, రత్నసంఘటితతో రణము దాఁటి
తే. యామభేరీఘటీఘంటి కాలయములఁ, గడచి ప్రజల హజారము గడను నిల్పి
యంత యతిరాజు మితశిష్యు డయ్యె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆరాజు మితశిష్యుఁ డై వయతీంద్రునిఁ, దోడ్కొని చను వేళ దోఁచె నతఁడు
ప్రతికూలమతులకుఁ బ్రళయార్కబింబము, గతి భక్తులకు హరి కరణిఁ దోఁచె
నట్లాగుడూన్వహుఁ జరిగి యంత స్వస్వా మండపమధ్య ఫణిపవితర్దిఁ

జిత్రమృదుస్ఫారǂవేత్రాసనమునందుఁ, గూర్చుండి యున్నయǂగ్గురుని విష్ణు
తే. బుద్ధి రత్నసుమాదులఁ ǂ బూజఁ జేసి,చాలఁ బ్రియవాక్యములఁ జెప్పి ǂ సత్కరించి
భక్తి నారాజరా జిట్లు ǂ పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ǂ మోద మలర. 82
సీ. ఔరంగజేబు ముం ǂ దఖిలదైవతవిగ్రహములఁ దెప్పించి యీǂయాలయమునఁ
జెఱఁ బెట్టినాఁడ యీǂచెఱ విడిపింపంగ, నెవ్వఁడు దలఁప లేǂ దింతవట్టు
విష్ణుఁడో శేషుఁడో ǂ విహగనాయకుఁడో సూత్రవతీశుఁడో యోత్రిǂదండినాథ
నీస్వరూపముఁ జెంది ǂ నేఁడు మాగృహమున, కీపనికై వచ్చె ǂ నిది ధ్రువంబు
తే. అట్లు గాకున్నఁ గల నైన ǂ నన్యుఁ డిటకు, నేఁగుదెంచునె యీపనిǂకెంచి చూడ
నని యతీంద్రున కనియె నǂయ్యధిపుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెǂమోదమలర.
సీ. అదె చెఱసాల మీ ǂ రం దేఁగి మీవిగ్రహంబుఁ గైకొని బస ǂ కరుగుఁ డనినఁ
జని చెఱసాలలో ǂ సకలవిగ్రహముల, నరసి చూచిన యాదవǂవాద్రిపతికిఁ
దిరుమేనికాంతిచే ǂ దీపితనవిష్ణువిగ్రహ మొక్కటైనను ǂ గననికతన
రామప్రియుఁడు గాన ǂ రాఁ డాయె నని మదిఁ, గుందుచు వచ్చి యǂగ్గురువరుండు
తే స్వజనసంవృతుఁడై స్వనిǂవాస మొంది,స్వప్నగతుఁడై నయదుగిరిǂస్వామిసూక్తి
సంస్మరించుచు నుండె నాǂస్వామి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ǂ మోద మలర.
సీ. అంత సాయంతనǂహరిశాసనముఁ దీర్చి, జలధిగట్టున రామǂచంద్రుఁ డట్లు
కాళిందికడ మృదుǂకాషాయచేలముఁ, బఱచినకుశశయ్యఁ ǂ బవ్వళించి
కలలోనఁ గనిపించి ǂ పలికిననీసూక్తి, సత్యము గాకున్న ǂ శక్తి కొక్క
కొఱఁత వచ్చును గాదె ǂ గోవింద యదుగిరి,నాథ రామప్రియ ǂ నలిననేత్ర
తే. నీవు గనఁబడవైతివి ǂ నేఁడు మాకుఁ, జేయఁ గలకృత్య మెట్టిదో ǂ చెప్పు మింక
నని తలంచుచు నిద్రించె ǂ నార్యుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె ǂ మోదమలర.
సీ. అంత రామప్రియుం ǂ డారాత్రి యతిరాజు, కలలోనఁ దోఁచి యీǂకరణిఁ బలికె
గురువర నీకు నేఁ ǂ జెఱసాలలోఁ గనం, బడ నైతి నను చింతఁ ǂ బాయు మచటి
కేడువాకిండ్లు దాఁ ǂ టేఁగి యంతఃపుర,మణిమయప్రాసాదǂమందిరమునఁ
బగడంపుఁగోళ్లను ǂ బసిఁడిపట్టెలఁ జూడఁ, దగుహంసతూలికాǂతల్పమునను
తే. మోహనాంగిని సుల్తానుǂముద్దుపట్టిఁ, గూడి వేడుకతోఁ గ్రీడ ǂ లాడు చున్న
నన్నుఁ గొను మని పలికెనాǂ వెన్నుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెǂమోదమలర.
శా. సత్యశ్రీయదుశైలనాథకథితǂస్వప్నార్థసంభావితా
ప్రీత్యత్యద్భుతభావికార్యకలనాǂభృత్యప్రియాపాదనా
సత్యజ్ఞానసుఖస్వరూప నృహరీ ǂ స్వామిత్వసంస్థాపనా
నిత్యజ్ఞానఘనానిరస్తకుహనా ǂ నిష్కామ రామానుజా. 87
క. రామప్రియపరితోషక, భీమభటరథేభతురగǂభీకరసేనా
భూమభువనేశపరివృత, రామానుజ యోగిరాజǂరాజమహాత్మా. 88

మాలినీవృత్తము. సరసలసదపాంగా ! సత్త్వయుక్తాంతరంగా
పరిమితమృదుభాషా ! పాపపాథోధిశోషా
విరచితహరికార్యా ! వేదవిత్పద్మసూర్యా
గురుజలనిధిచంద్రా ! గుప్తమంత్రా యతీంద్రా. 89

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్త్రాపస్తంభసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున స్వప్నదర్శనంబును ఢిల్లీప్రయాణారంభంబును నిత్యసైన్యసమాగమనంబును జతురంగబలాన్వితుండై యతీంద్రుండు ఢిల్లీపురంబునకుఁ దరలి విచ్చేయుటయు నప్పురిఁ జెంది ముట్టడించి యమునాతీరంబున స్వసైనికులతోఁ వసియించుటయుఁ జారులు చెప్ప నావృత్తాంతంబు రాజెఱుంగుటయు రాజప్రేరితు లయినగూఢచారులంబట్టి దండనాథుండు యతిభూపతికిఁ జూపుటయు లక్ష్మణయోగీంద్రుండు స్వసైన్యంబులం జూపి వారిని వెడలం బంపు మనుటయు రాజు తనచేతం బ్రేషితు లయినగూఢచారులవలన సంయమీంద్రునిసైన్యప్రాభవం బెఱింగి మహోన్నతప్రాసాదం బెక్కి నిరీక్షించుటయు నారాజున కాచారులు యతీంద్రుని సేనావైభవం బెఱింగించుటయు ఢిల్లీశ్వరుండు ప్రాసాదంబు దిగి వచ్చి యాస్థానమంటపంబుఁ జెందుటయు, నతండు తనసభాసదులతోఁ మంత్రం బొనర్చుటయు వజీరులు మొదలయినసభ్యులు శూరాలాపంబులఁ బలుకుటయుఁ గఫీరు మొదలయిననయజ్ఞులనీతివాదంబులును రాజాప్తమంత్రుల నిరువురం బంచి యతిస్వామివృత్తాంతం బంతయు నెఱుంగుటయు ఢిల్లీశ్వరుండు తగినవజీరులతోఁ యతీంద్రు నెదుర్కొని సత్కరించి తనగృహంబునకుఁ దోడ్కొని చనుటయు నమ్మహీశుండు తనగృహంబున యతీంద్రు నర్చించి మీాయభీష్టవిగ్రహంబుఁ గైకొమ్మని విన్నవించుటయు నగ్గురువరుండు చెఱసాలయందు రామప్రియుండు గనంబడ కున్న నిజపరివారంబుతోఁ దనశిబిరంబుఁ జెందుటయు గురుం డారాత్రి స్వప్నంబునఁ గనంబడుహరిసూక్తిచే రామప్రియుం డున్నతా వెఱుంగుటయు నన్నది నవమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

దశమోల్లాసము.

క. యమునాకృతావగాహన, యమలచ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్ర యలినీలశిఖా
విమలోపవీతయతివర, కమనీయతర త్రిదండకాషాయధరా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. అట్లు స్వప్నము గాంచి యల్లన మేల్కాంచి, హరిసూక్తిఁ దలఁచుచు యమున కరిగి
నీరాడి కాల్యముల్ నెఱవేర్చి రాజును, గనుఁగొని పల్కె నీగతి యతీంద్రుఁ
డస్మదీప్సితవిగ్రహము యుష్మదంతిపు,రమునందె యున్నది రాజరాజ
దాని మా కియ్యంగఁ దగు నన్న విని వేగ, చని తనయవరోధసదన మరసి

తే. ప్రాణపద మైనతనముద్దుపట్టిహంస,తూలికాతల్పమునను దక్కేళి కైన
ప్రతిమ నీక్షించి రా జిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మాయమ్మ యీబొమ్మ మన కుంప రా దమ్మ, హిందూలబొమ్మ నీ కేందు కమ్మ
మానికంబులచేత మనయిమాములమంచి,బొమ్మలఁ దీర్పించి పొసఁగ నిత్తుఁ
జదలు మానికమట్లు చందమామను జేసి, యమర నిప్పించెద నాడుకొమ్మ
కారానిబొమ్మతోఁ బోరామి నీ కింత, గారాదు నామాట గారవింపు

తే. మమ్మ రో నీవు వేఁడినసొమ్ము లిత్తు, బొమ్మ ని మ్మని సుల్తాను బుజ్జగించి
ప్రాణపద మైనసుత కిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. పడుక అవింతలు పై ల్పడ నెలకొల్పు,కల్యాణమయదీపకళిక యనఁగ
ననిశముఁ దనకోర్కు లన్నియు సమకూర్ప, వచ్చి తోఁచినకల్పవల్లి యనఁగ
ధార్మికుం డని తల్చి తనయింటఁ గనఁబడు,నక్షీణసామ్రాజ్యలక్ష్మి యనఁగఁ
దనయింట నెప్పుడు తనయ గాఁ జూపట్టు,స్వవిరాజదుత్సాహశక్తి యనఁగ

తే. మదిఁ దలంపఁగఁ దగునక్కుమారిఁ జూచి, బొమ్మ ని మ్మని సుల్తాను బుజ్జగించి
మధురసూక్తుల నడిగె నీమాడ్కి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. పూర్ణచంద్రునిఁబోలుముఖపద్మమునదర,స్మిత మమృతపుజాలు చెలువు గులుక

మంతనంబునఁ దన। మగనిసొంపుఁ దలంచి, మాటిమాటికిఁ దన। మది సుఖింప
రతిరహస్యము లన్ని। రామప్రియునికడఁ, జదివిన ప్రౌఢిమ। సందడింప
సిగ్గు నిగ్గులఁ దేర। శృంగార మలరంగఁ, దనసెజ్జపజ్జఁ జే।తనపుఁబసిఁడి
తే. బొమ్మగతి నిల్చి యాముద్దు।గుమ్మ కేలుఁ, దమ్మి నొసటను గీలించి। తండ్రి కిట్లు
భక్తితో నొక్కమఱుమాట। పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర.
సీ. సర్వజ్ఞ యీబొమ్మ।సాటిబొమ్మలు లేవు, గాన నీబొమ్మపైఁ। గాంక్ష పొడమె
నేబొమ్మ లేమిటి। కీబొమ్మ నాకడ, నుండ నిచ్చిన సుఖ। మంచె దేను
బలుమాఱు నేఁ బల్కఁ। బాడి గా దీప్రాణ, పద మైన ప్రతిమను। వదలఁ జాల
నని పుత్రి మ్రొక్కిడ। నందు కొడంబడి, వాత్సల్యవివశుఁ డై। వచ్చి తనదు
తే. సభను మింట నభోమణి।సరణి నొప్పు
సంయమీంద్రుని బొడగాంచి। చతురమధుర
పటునయోక్తుల రా జిట్లు। పలికె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర.
7
సీ. యతిరాజ మీవిగ్ర।హంబు మాయంతఃపు, రమున నున్నది యది। రాదుమీకు
నతఁడు మీదైవత। మాయెనా మీర లి, చ్చటనుండి పిలిచిన। జరగి వచ్చి
మీకడ నిల్చెనా। మీరు గైకొనుఁ డని, రా జన నాయతి।రాజు పలికె
క్షోణీశ యతఁ డున్న।చోటికి మేము రాఁ, దగు నేని వచ్చి మా।దైవత మగు
తే. నతని రావించుకొని పోదు।మనిన నృపతి, యతివరేణ్యునిఁ దనదుశు।ద్ధాంతమునకు
దోడుకచనియెను బరమసం।తుష్టి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోదమలర.
సీ. ఆరాజుతోఁ గూడి। యంతఃపురముఁ జొచ్చి, యందు సుందరమణి।మందిరమున
వెండిగుబ్బలిమీఁద। విద్యుల్లతను గూడు, నీలజీమూతముఁ। బోలువాని
శేషతల్పమున ల।క్ష్మిలోలుఁ డై యొప్పు, భగవంతుఁ డని నమ్మఁ। దగినవాని
ధవళతరచ్ఛాయ। నవహంసతూలికా, శయ్యపై దేవితో। నెయ్య మొప్ప
తే. నున్న రామప్రియునిజూచి।యుత్సహించి, యతనిపడుక అమొగసాల।యందయుండి
పిలిచె నిట్లని యతిరాజు। ప్రీతి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర. 9
సీ. నష్టసేవధి తన।నయనగోచర మైన, సంతసించెడు ధన।స్వామిపగిది
దేశాంతరమునందుఁ। దిరముగా వసియించు, తనపుత్రుఁ గనుగొన్న।తండ్రికరణి
నమృతముఁ గన్నతృ।ష్ణార్తుని కైవడిఁ, జంద్రునిఁ బొడగన్న।జలధిమాడ్కి
రామప్రియునిఁ జూచి। ప్రేమతో నుప్పొంగి, నిన్నుఁ గన్నులఁ గంటి।మన్న నేఁడు
తే. నిన్ను నెడఁబాసి యదుగిరి। చిన్నఁబోయి, యున్న దది గాన రమ్ము న। న్నన్నతండ్రి
యనుచు యతిరాజు మఱియుని।ట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోదమలర.
సీ. ఛాయాబింబము లేని।పగిది చందంబున, రేఖని నెడఁబాయు।రేయిపగిది
వదయావుఁ నిన్నుఁ। బాసి జొత్తిల్లదు, రామభూపతి లేని।రాష్ట్రమట్లు

కల నీవు గనిపించి ౿ పలికినపలుకులు, కల్ల గా వాయెనా ౿ యుల్ల మలర
రమ్ము రామప్రియ ౿ నెమ్మి నామాటఁ గై,కొమ్మి యీపిన్నత౿నమ్ము మాని
తే. లక్ష్మణాఖ్యను యదుగిరి౿లక్ష్మి నిచ్చి, పెండ్లి చేసెద నీ వింకఁ ౿ బెద్దతనము
దెచ్చుకొ మ్మని గురుఁడు వా౿క్రుచ్చె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె ౿ మోద మలర.
సీ. జన్మాంతరమునందు ౿ సైదోఁ డి తండు మా, కీయర్చ్యయం దిప్పు ౿ డెనసి చూడ
శ్వశురుండు సన్మంత్రి౿శాలికుం డార్యుఁ డీ,తండు పిల్చినఁ బోక౿యుండ రాదు
మంతనంబున నన్ను ౿ మరుకేళికలఁ దేల్చు,నీమోహనాంగి నే ౿ నెట్లు విడిచి
చనియెద నిది రథ౿సంధి సంధిలెఁ గదా, యని తనమనమున ౿ మనన మొంది
తే. పరమధర్మము గురుపద౿భక్తి యనుచు,మదినినిశ్చయ మొంది రా౿మప్రియుండు
తాను యతిరాజుకడ కేఁగఁ ౿ దలఁచె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె ౿ మోదమలర.
సీ. తల్పమధ్యమునుండి ౿ ధరణిపై కుఱికిన, ముజ్జగంబులు తన౿బొజ్జఁ గదల
మణినూపురంబులా౿మ్నాయముల్మ్రోయంగ, గంటలమొలనూలు౿గల్లుమనఁగఁ
గుండలంబులకాంతి౿మండలం బొకదొడ్డ,మండనం బై యిల్లు ౿ నిండి మెఱయ
మొల్కనవ్వులచిన్ని౿మోముముద్దులుగుల్కఁ,దనరత్నముకుటము ౿ తళుకులొత్తఁ
తే. బంచవార్షికబాలుని౿పగిది వచ్చి, యతిశిఖామణికుడితోడ ౿ నధివసింపఁ
జూచి యక్కజపడె రాజ౿సోముఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౿ మోద మలర.
సీ. అంత రామప్రియు ౿ నాహ్లాదమయుఁ జూచి, యొప్పుగాఁ గౌఁగిట ౿ నప్పళించి
శిరము మూర్కొని చిన్ని౿చెక్కిళ్ల దువ్వుచుఁ, బెన్నిధిఁ గన్నట్టి౿పేదపగిది
యతిపతి హర్షింప ౿ నప్పుడు యతిరాజ,సంపత్కుమారుఁ డీ౿స్వామి యనుచుఁ
దిరునామ మొక్కటి ౿ దేశికేంద్రు లొనర్ప, నదినుత యిప్పటి ౿ కైన నతని
తే. కదియె తిరునామ మయ్యె న౿య్యతివరేణ్యుఁ
డతని వీడ్కొని తనబస ౿ కరిగి యందుఁ
జింత దిగనాడి సౌఖ్యముఁ ౿ జెందె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ౿ మోద మలర. 14
సీ. సకలగుణాధారు ౿ సమ్మోహనాకారు, సంపత్కుమారు నం౿చద్విహారుఁ
బ్రాణాదికప్రియుఁ ౿ బతి నెడఁబాసి కం,దర్పునిబాణవే౿దనలఁ జెంది
క్షణమొక్కయుగముగా౿జరుపుచుఁ బటముపైఁ, బ్రాణేశువ్రాసిత౿త్పాదపద్మ
ములకు నర్చించి త౿న్మూర్తి కన్గవతోవ, భావ మొందించి కె౿మ్మోవి యాని
తే.యతని కౌఁగిలిఁ జెందిన౿యట్లు కొంత,తడవు చింతించి విరహాగ్ని౿తాప మడఁచు
నంగనామణి యమ్మోహ౿నాంగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౿మోద మలర.
సీ. రాత్రి చెల్వపిళ్ల౿రాయఁ డేతెంచెనా, యమునకు జాతర ౿ లాచరింతు
సంపత్కుమారుతో ౿ సల్లాప మబ్బెనా, వేంకటేశుని కూర౿విందు చేతు
రామప్రియునితోడ ౿ రతికేళి గల్గెనా, పాండురంగని కుత్స౿వం బొనర్తు

మగిడి నామగనితో ౹ మదనోత్సవము లన్ని, సమకూడెనా దేవ౹సమితిఁ గొల్తు
తే. నని తలంచుచు నెమ్మది ౹ నతనుబాణ,వేదనల కోర్వఁ జాలక ౹ ఖేద మొందు
నంగనామణి యమ్మోహ౹నాంగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర.
సీ. అమ్మ నీనెమ్మొగ ౹ మల రారు చుండు ము, న్నకలంకపూర్ణ సు౹ధాంశువట్లు
నీహారవృత మైన౹నెత్తమ్మిచాడ్పున, ముఖమారుతావృత౹ముకురమట్లు
పొలు పార దిప్పుడు ౹ లలిత మాకెమ్మోవి,వేఁడియూర్పుల సోఁకి ౹ వాడి యుండెఁ
గేతకీదళముపైఁ౹గిసలయంబుకొలందిఁ, జెక్కిట జేఁ జేర్చి ౹ చింతపడఁగఁ
తే. గారణం బేమొ చెప్పుమీ ౹ కమలనేత్ర,యని మృదూక్తుల నమ్మోహ౹నాంగి కిట్లు
ప్రాణపద మైనయొకచెలి ౹ పల్కె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర.
సీ. చెలియపల్కులు విని ౹ చింతించి యించుక,తడవున కిట్లని ౹ తరుణి పల్కెఁ
జిన్నరహస్యముఁ ౹ జెప్పెద చెలి యది, బైల్పుచ్చఁదగదు నా౹ప్రాణ మాన
చెఱసాలనుండి సుం౹దరతరహరివిగ్ర,హంబు నేఁ దెచ్చి శ౹య్యాలయమున
మణిమయాసనముపై౹మహనీయశయ్యపైఁ,దూఁగుటుయ్యేలలపై౹రాగ మొప్ప
తే. నుంచి దివ్యాంబరములఁ గ౹ట్టించి మంచి,పూలదండలు నవరత్న౹భూషణంబు
లంచితంబు గ నర్పింతు ౹ ననియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర.
సీ. క్రీడింప నిట్లొక౹నాఁడు రాతిరి నీల,మేఘంపుఁజాయల౹మేనివాఁడు
మస్తకంబున రత్న౹మకుటంబు గలవాఁడు, మొలకనవ్వులముద్దు౹మోమువాఁడు
కరుణారసముఁ జిల్కు౹కనుదోయి గలవాఁడు, కరధృతశంఖచ౹క్రములవాఁడు
మకరకుండలహార౹మంజీరములవాఁడు, బంగారుచాయల౹పటమువాఁడు
తే. భువనసమ్మోహనాకార౹పురుషుఁ డొకఁడు,గానఁబడియెనునాకన్నుఁ౹గవకు నెదుట
నని చెలికిఁ జెప్పె నమ్మోహ౹నాంగి యనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె౹మోద మలర.
సీ. రుచిరదరస్మిత౹భ్రూవిలాసకటాక్ష,మధురోక్తులను నన్ను ౹ మంచితనము
చేసి మన్మథకేళి ౹ కాశించి యధరామృ,తం బాని పరిరంభ౹ణం బొనర్చి
నన్నుఁ గౌఁగిటఁ జేర్చి ౹ నామానధన మెల్లఁ,జూఱఁబుచ్చినలోక౹సుందరుండు
గురుఁడు పిల్చిన నన్ను ౹ విరహానలముపాలు, చేసి పోయె నిఁకేమి ౹ సేతు నకట
తే. మగువ మగవారి నమ్మంగఁ౹దగునె వారి,మాట లన్ని యువడిగండ్ల౹మూట లరయ
నని చెలికిఁ జెప్పె నమ్మోహ౹నాంగి యనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర.
సీ. ఈసాధ్విదురవస్థ ౹ నేమి చూచెద నని, యరిగెనో యన సూర్యుఁ౹డస్తమించె
నంత సంధ్య చెలంగె ౹ నపరదిగంగనా,భరణనానామణి౹ప్రభ యనంగఁ
దనవైరి గ్రుంకిన ౹ ధ్వాంత మల్లన దోఁచె, జారకాములు త౹స్కరులు మెచ్చ
విరహిణులను గాము౹వేదనపాల్సేయ, రాత్రి వర్తిలెఁ గాళ౹రాత్రి యనఁగ
తే. నంత నమ్మోహనాంగి యే౹కాంతమునను, గంతుకరముక్తనిశితల౹తాంతబాణ
బాధఁ జెందుచుఁ జెలి కిట్లు ౹ పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౹మోద మలర.

సీ. సఖ నన్ను నాతండ్రి ♦ సంపత్కుమారునిఁ, దక్క నన్యుల కియ్యఁ ♦ దలఁచె నేని
నాప్రాణనాథుని ♦ నామ మేఁ దలఁచుచుఁ, దప మొంది విరహోగ్ర ♦ దహనశిఖల
దేహ మాహుతిఁ జేసి ♦ దేహాంతరముఁ జెంది, తాపము లన్నియు ♦ ధరణి విడిచి
జీవితేశునిఁ జెంది ♦ శ్రీపదాబ్జములకు, నర్చ సేయుచు సుఖ ♦ మనుభవింతు
తే. నిక్క మీమాట నీయాన ♦ నీరజాక్షి, యని చెలికిఁ దెల్పి యమ్మోహ ♦ నాంగి మదన
బాణసంహతి సంతాప ♦ పడియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ♦ మోద మలర. 21
సీ. సరసపద్మదళంబు ♦ లురము పైఁ బఱచిన, వాఁడు చన్గవ కొన ♦ వేఁడి సోఁకి
మహదుష్ణనిశ్వాస ♦ మారుతపంక్తిచే, ఘనహారవల్లికల్ ♦ కందుపాఱుఁ
గలితనీలోత్పల ♦ కర్ణపూరంబులు, బాష్పధారల నార్ద్ర ♦ భావ మొందు
సరసరంభాదళాం ♦ చత్తాళవృంతాని,లము దోఁచు గ్రీష్మాని ♦ లంబుపగిది
తే. మదనుఁ డాతీర్థపాదుఁ డై ♦ మండలీకృ, తేక్షుచాపంబు చేఁ బూని ♦ యింతిపైని
దెప్పరపుఁబూవుఁదూపుల ♦ గుప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ♦ మోద మలర.
సీ. సతి ప్రతిపద్గత ♦ చంద్రరేఖయుఁబోలె, స్థితకళామాత్రా ♦ వశిష్ట యగుచు
స్మరశరానలశిఖా ♦ సంతప్తహృదయ యై, గురుశీతశైవల ♦ గుచ్ఛతతుల
సితబిసకిసలయ ♦ చ్ఛేదమాలికలచే, సరసచందనపంక ♦ చర్చికలను
హిమజలసేవచే ♦ హిమవాలుకామయ,ధూళిపాళీసము ♦ ద్ధూళనములఁ
తే. జంద్రకాంతశిలాతల ♦ శయనములను, గాంతరంభార్ద్రదళతాళ ♦ వృంతములను
గడపె నారాత్రి కొండొక ♦ కాల మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ♦ మోద మలర.
సీ. సౌధాగ్రవిలసిత ♦ చంద్రశాలసఖీజ,నావృత యై యుండి ♦ యాలతాంగి
నిండుచంద్రునిఁ జూచి ♦ నెచ్చెలి కీరీతిఁ, జంద్రోపలంభోక్తి ♦ శతము నుడివె
పాలవెల్లిని దొల్లి ♦ హాలాహలములు రెం,డసితసితజ్వాల ♦ లై జనించెఁ
గబళించె హరుఁ డాద్య ♦ గరళ మన్యవిషంబు,వేల్పు లెందఱుఁ దిన్న ♦ వృద్ధిఁ జెందుఁ
తే. గాన నిర్మూల మైనది ♦ గాదు పుడమి, నెట్టిపాపముఁ జేసిరో ♦ యింతి పాంథు
లనుచు వాక్రుచ్చె నమ్మోహ ♦ నాంగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ♦ మోద మలర.
సీ. విరహిణీమారణా ♦ విర్భూతదురితపం,కకళంకుఁ డౌ మహా ♦ కలుషి వీఁడె
హాలహల ప్రళ ♦ యానలంబునకు సై,దోడుగాఁ బుట్టుఘా ♦ తుకుఁడు వీఁడె
చండభాస్కరకర ♦ జ్వాలావళులతోడఁ, గూడినదుర్నిరీ ♦ క్ష్యుండు వీఁడె
బడబానలము తాను ♦ బాధోధిసరిహొత్తు, సలుపు చుండెడుపాప ♦ జాతి వీఁడె
తే. రాహుదంష్ట్రాగ్రవిషమయ ♦ దేహి వీఁడె, యభ్రపితృవనికొఱవిద ♦ య్యంబు వీఁడె
యని చెలికిఁ బల్కె నమ్మోహ ♦ నాంగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ♦ మోదమలర.
సీ. జలధిలో మును వీఁడు ♦ జనియించువేళ మం,దరగిరి వడి వీని ♦ దాఁకె నేని
గ్రహణకాలమున స్వ ♦ ర్భానుండు కబళించి, తృప్తుఁ డై గ్రద్దన ♦ ద్రేఁచె నేని
శర్వుండు చేతివి ♦ షముఁ దిని వీనిని, నాలుకరుచిఁ జెంద ♦ నమిలె నేని

యసితపక్షం బనుకనపమృత్యు వైననీ, పాపకర్ముని రూపుమాపె నేని
తే. కుంభభవుఁ డబ్ధితోఁ ద్రావి కూడ వీని, విడువఁ డే నింత పొసఁగునే విరహిజనుల
కకట విధి యరి యని దేవి యనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. చెలులార యొకమాటఁ జెప్పెద వినరమ్మ, వెన్నెలబయలికి వేగ యొక్క
మించుటద్దముఁ దెచ్చి యుంచుఁడీ చంద్రుఁడు, చోరుఁ డాయద్దముఁ జొచ్చినంత
వంచనసేయక పొంచుండి చిక్కని, కోలచే వ్రేయుఁడీ గుఱుతడంగ
మణిపంజరములలో మన ముంచి పెంచిన, రమ్యకేళీచకోరవ్రజంబు
తే. విడువుఁడీ వీని వెన్నెల వేగ క్రోలుఁ, గుంభభవుఁ డబ్ధినొక గ్రుక్కఁ గ్రోలుకోలఁది
ననుచు వాక్రుచ్చె నమ్మోహనాంగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. మనకర్ణపూరతమాలపల్లవములు, చంద్రునిలో మృగశాబమునకు
మేపుద మమ్మ యామృగము బావర్ధిల్లి, మండలం బంతయు నిండి మాపు
విరహిణీహత్యకు వెఱవని పాతకి, ద్విజరా జటే వీఁడు తెలిసి చూడ
రాహువక్త్రగుహాంతరాళాంధతమములోఁ, దిరిగెడు మెఱుఁగుడుఁ బురుగు వీఁడు
తే. వీని కేటికి మన మింత వెఱవవలయు, నని మనోజశరవ్యథ నాలతాంగి
మగిడి చంద్రునిఁ బల్కె నీమాడ్కి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కలశాబ్ధి నీజన్మకారణ మమృతము, కౌస్తుభమణి లక్ష్మి కల్పతరువు
కామధేనువు శ్వేతగజరాజ ముచ్చైశ్శ్రవంబు తోఁబుట్టువుల్ వరుస నీకు
హైమవతీభర్త కవతంస మీ విట్టి, విభవయుక్తుఁడ వయ్యు విరహిజనుల
వలరాజుతోఁ గూడి చలపట్టి బాధింప, ధర్మువు గాదు సుధామయూఖ
తే. యని శశిని దూఱె యమ్మోహనాంగి మింట
దూరగతుఁడైన చంద్రుని దూఱఁ గూడ
దనుచు హృద్గతు స్మరుఁ దూలనాడె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 30
సీ. మన్మథవిరహిణీమారణదోషంబు, హరుని క్రోధాగ్నిగాఁ బరిణమించి
నిన్ను భస్మముఁ జేసె నీ వంతటనె పోక, క్రూరగ్రహంబవై గుండెగాల
మైతివి విరహుల కక్కటా హరి సిరి, యేముహూర్తమున నిన్నిట్లు గనిరొ
బ్రహ్మయు నీ విట్టి పాతకి వని యెంచి, కుసుమబాణములఁ జేకూర్చె నీకు
తే. నవియుఁ జాల నోసంగక యైదె యిచ్చె, నంతకె జగము లిట్టట్టులై తపించు
నని మరుని దూఱె నమ్మోహనాంగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. త్రిభువనమోహనోదిత పాతకంబుచే, నతనుమహాభూత మైతి వీవు
విరహామలీమసదురవస్థఁ గలవారిఁ, గాని పూనవు కలికలుష మీవ
సతి యగు రతిదేవి సౌభాగ్యమహిమచేఁ, బలుమఱుఁ జచ్చియు బ్రతికి తీవ
యెల్లజగంబుల నేచితి చాలదా, మరణ మొందియుఁ బుష్పశర దురాత్మ

తే. ఘోరనారాచముల నీక కుసుమశరము
లిచ్చె బ్రహ్మయు నీకార్య మెఱిఁగి యంత
కింత చేసితి వనియె నక్కాంత యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 32

సీ. ఆనందమయులై నయాదిదంపతుల నెమ్మదిలో జనించిన మహిమ గల్గి
యిట్టిదుష్కృత్యము లేల చేసెద విది, ధర్మువు గాదు కందర్ప నీకు
మది నెడఁబాయఁ డస్మత్స్వామి సంపత్కుమారుఁడు మార యా కారణమున
నీప్రయత్నము లెల్ల నిష్ఫలంబులు గాని, నెఱవేఱ విచ్చోట నిజము మదన
తే. యనుచుఁ గామోపలంభోక్తులాడి కంటఁ, గూరు కేమియుఁ గానక తాఱి సురభి
పుష్పదామాద్యలంకారపూర్తి యుడిగి, హారిహారీయని వగచె నాతరుణియనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 33

సీ. ఈపూర్ణచంద్రిక లీవసంతారామ, మీరత్నవేదిక లీవిచిత్ర
రమ్యపంజరగత రాజకీరశుకాది, మధురభాషణము లీమణివిమాన
చంద్రశాలానర్ఘ్య శయ్యాసనాదు లీ, క్రీడాద్రు లీవల్ల కీరవములు
రమణఁ జెల్వొప్పిళ్లరాయఁ డేతెంచినఁ, గూడెనా యివి సుఖక్రీడకగును
తే. జెలియ రాఁడాయె విభుఁ డేమి సేయుదునని, కలితకలకంఠకాకలీకలరవంపు
సొంపు పెంపార నేడ్చె నాసుదతి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అదె శంఖ మదె చక్ర మని మిన్నుఁ జూపున, ట్లదె విభుఁ డేతెంచె ననుచు లేచుఁ
జెక్కిటఁ జేదమ్మిఁ జేర్చి చింతించును, మ్రొక్కును సొక్కు నులిక్కిపడును
జెలువుఁడా రమ్మని చీరును బ్రేమతోఁ, గటకటా విధి యెంత కఠినుఁ డనును
బతిరూపు మదిఁ జూచి పకపక నగు నది, గనరాక పోయినఁ గరము వగచుఁ
తే. జంద్రకాంతవితర్దిపై శయన మొందు, మగిడి లేచి చరించు నున్మత్తపగిది
నంగనారత్న మమ్మోహనాంగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంతట నిజకేళి కారామసరసర, సాలపల్లవసమాస్వాదమత్త
కోకిల లన్నియా గుబ్బగాఁ బడి కుహూ, యని పంచమముఁ బల్క నాలకించి
యుల్లంబు జల్లన నొల్లఁబో నప్పల్ల, వాధరి మూర్ఛిల్ల నాళి యొకతె
చల్లెను గొజ్జంగ జల మొకయలివేణి, చందనం బలఁదెఁ గుచంబులందుఁ
తే. దాళవృంతంబుచేఁ ద్రిప్పెఁ దరుణి యొకతె
యంఘ్రితలములఁ బుప్పొడి యద్దె నొకతె
సాధ్వి కిట్లుపచారముల్ సలిపి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 36

సీ. పద్మాక్షి కన్నీరు పన్నీటఁ దుడువుము, కదళీదళంబుచేఁ గాంత వీవు
కనకవల్లి రచింపు కర్పూరతిలకము, మందయాన యలందు చందనంబు

వలిపెంపుఁజెంగావి చలువ గట్టు శుభాంగి, యురమున బిసహార ముంచు సుమతి
కల్యాణిమేను చెంగల్వతేకుల నొత్తు, కమ్మనిపూఁదేనె కలికి చిలుకు
తే. మొత్తు మఱచేతులను నాచు గుత్తు లుర్వి
హంసి వెలిదమ్మిపుప్వాళ్ల నంఘ్రితలము
లొత్తు మని పల్కు రాళు లన్యోన్య మనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 37
సీ. సహచరీజను లిట్లు సంభ్రమోక్తులఁ బల్క, నక్కలకలరవ మాలకించి
రమ్యకన్యాంతఃపురమునఁ గోలాహల, మే మని తలిదండ్రు లిరువు రడుగ
నాప్తసఖిజన మక్కన్యయభిమత, మెఱిఁగింపఁ దెలిసి ధాత్రీశ్వరుండు
తనదేవితో వచ్చి కనుఁగొని తనముద్దు, పట్టికి ట్లొకమాటఁ బలికెఁ బ్రీతి
తే. నమ్మ హిందూలదైవత మైనబొమ్మ, వారు చేకొని పోయిన వగవ నేల
ననినఁ గన్నియ తండ్రికి ట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. క్షితిని బ్రత్యక్షదైవతములు తలిదండ్రు, లట్టిమీహితవాక్య మమృతసదృశ
మైనను నాచిత్త మాబొమ్మపై మర్లు, కొన్నది తిరుగ దిం కెన్నఁటికిని
నావిగ్రహాకార మైనవాఁ డరయంగ, నారాయణుఁడె కాని నరుఁడు గాఁడు
నాప్రాణపద మైననాథుఁ డాతఁడె మహా, త్మా న న్నతని కీయఁ దలఁప వేని
తే. దక్షకన్యక యోగాగ్ని దాహ మొంది, హరునిఁ జెందినగతి నేను హరిని జెందు
దాన నని పల్కె నక్కన్య తండ్రి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అట్టిగారాబంపుఁబట్టిపల్కుల విని, హర్షచింతాన్వితుం డై నృపుండు
సామి నీయిష్టము సమకూర్తు నని కూఁతు, నుచితమృదూక్తుల నూఱడించి
చని తన మేడలో శరదిందుచంద్రికో, జ్జ్వలహంసతూలికాశయ్యయందు
శయనించి నిద్రింప సంపత్కుమారుండు, కలలోనఁ గనిపించి పలికె నిట్లు
తే. పద్మ నీపుత్రి హరి యేను బాలకడలి
వీవు గావున నీసుత నిమ్ము మాకు
సందియము మాను మని పల్కె శార్ఙ్గి యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 40
సీ. నరసుఁ డౌ యతిరాజసంపత్కుమారుఁ, డా యతిసార్వభౌమున కనియె నిట్లు
తెల్లవాఱిన నేఁగి ఢిల్లీశు నడిగి నా, యిల్లాలిఁ దోడ్కొర మ్మల్ల మలర
దాని నేఁ బాసి యర్థక్షణం బైనను, సౌఖ్య మొందను జుమీ సంయమీంద్ర
కాన నన్నద్దేవి కడ కైనఁ బంపు నీ, కోడలి నిట కైనఁ దోడి తెమ్ము
తే. రెంటిలో నొక్కపని సేయు కుంటి వేని
తపసి నై యుండు యామునతటమునందు
సత్య మని పల్కె గురున కాస్వామి యనుచు

వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 41

సీ. ఈహరిప్రియ నెంతో । యేఁచితి నని శశి, వెఱచిన ట్లపరాద్రి । మఱుఁగుఁజొచ్చె
ప్రియునిదుర్దశఁ జూచి । భీతిఁ జెందినగతిఁ, గలువలు తారలు । తెలివిఁ దొలఁగెఁ
బద్మిని కై రవి । పంచినదూతియో, యన నొప్పెఁ దూర్పున । నరుణకాంతి
త్వర మోహనాంగి చెం । ల్వపిళ్లరాయనిఁ, బ్రీతిఁ గూర్చెడుపరం । జ్యోతి యనఁగఁ

తే. బొడమె నుదయాద్రినామ్నాయ । మూర్తి యంత
మోహనాంగియు నల్లన । మూర్ఛఁ దెలిసి
పతిపరాయణ యై యుండె । భక్తి ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 42

సీ. అంత ఢిల్లీశ్వరుం । డల్లన మేల్కాంచి, యర్హకృత్యంబుల । నాచరించి
సంయమీంద్రునిడాయఁ । జనఁదలంచినయంత, యతిరాజు మేల్కాంచి । యమునకరిగి
కాల్యకృత్యము లన్ని । గావించి వేగ చెల్వప్పిళ్లరాయని । వాంఛితంబు
సమకూర్పఁ దలఁచి యా । త్మపాలుకడ కేఁగఁ, జూచి ప్రత్యుత్థాన । మాచరించి

తే. ప్రణతిఁ గావించి యర్చించి । భక్తిఁ దనదు
రత్నమయ మైనయంతఃపు । రమున కధిపుఁ
డమ్మహాత్మునిఁ దోడ్కొని । యరిగె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 43

సీ. స్ఫటికంపుగోడలు । పగడంపుసోపాన, ములు వజ్రకుట్టిమ । భూతలములు
చారుగారుత్మత । స్తంభగుంభితమణి, మండపవేదికా । మందిరములు
లంబమానేంద్రనీ । లవ్రాతమౌక్తిక, జాలకీలితము లౌ । మేలుకట్లు
రత్నపంజరగత । రామనామామృతా, స్వాదతత్పరకీర । శారికలును

తే. రత్నశింజానమంజీర । రమణికులము, నలరు నచ్చోట నమ్మోహ । నాంగిగృహముఁ
జొచ్చె సుల్తానుతో యతి । సూర్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.

సీ. అంత యతీంద్రుఁ డ । య్యవనీశుఁ డర్పించు, హాటకరత్నవే । త్రాసనమునఁ
గూర్చుండినంత న । గ్గురునకుఁ గేల్మోడ్చి, యారాజు తనస్వప్న । మంతఁ దెలుప
నమ్మహాత్ముఁడు విని । హర్షించి కొనియాడి, యప్పార్థివేంద్రున । కనియె నిట్లు
పాలవెల్లికి హరి । పగిదిఁ జెల్వప్పిళ్ల, రాయఁడు నీ కల్లుఁ । డాయె నింకఁ

తే. బరమకల్యాణి నీముద్దు । పట్టి నతని
కిమ్ము విఘ్నము లన్ని పోఁ । జిమ్ము దొడ్డ
యశముఁ గొ మ్మని పల్కె న । య్యార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 45

సీ. రాజేంద్రుఁ డాయతి । రాజుసూక్తుల విని, హర్ష మొంది తలంచె । నాత్మ నిట్లు
లల్లుఁడు బొమ్మ వి । య్యంకుఁడు శ్రీపన, సన్న్యాసి యీపెండ్లి । సలుపు టెట్లు

చుట్టంబు లీపనిఁ జూచి యే మందురు, తల్లియుల్లము నుల్లసిల్లు నెట్లు
వచ్చి యిచ్చుటకిఁ జెల్వపిళ్లరాయఁడు, గనిపించి కన్నియకరముఁ బూని
తే. పెండ్లి యాడిన నా కతిప్రీతి యగును, నీశుసంకల్ప మెట్టిదో యెఱుకపడద
యని తలంచుచు నుండె నయ్యధిపుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సర్వజ్ఞుఁ డా యతిచంద్రుఁ డా రాజున, కా సందియముఁ బాప నాత్మఁ దలఁచి
యక్రూరునకుఁ దొల్లి హరి మాడ్కి స్వస్వరూపముఁ జూపఁ జూచె నప్పార్థివుండు
వేయిమస్తకముల వెలయు మానికముల, బెళుకుల దెస లెల్లఁ దళుకు లొత్త
మకరకుండలహారమకుటాంగదోర్మి నీలాంబర కాంచీగుణాద్యశేష
తే. భూషణాంచితు నొకమహాపురుషుఁ గాంచి
యూరుపీఠిని సంపత్కుమారు శుద్ధ
సత్త్వవిగ్రహుఁ గాంచె భూజాని యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 47
సీ. సుందరసుకుమారసురుచిరదివ్యమంగళమూర్తిఁ గని మ్రొక్కి కడు నుతించి
సందియంబులు మాని స్వతనయకడ కేఁగి, కమలగాఁ దోఁచు నక్కన్యఁ జూచి
కడు సంతసించి యక్కన్నియఁ దోడ్కొని, వచ్చి చెల్వపిళ్లకిచ్చె నృపతి
యల్లుని నక్కన్యతల్లి గన్గొని మ్రొక్కి, నిరుపమానందసంభరిత యయ్యె
తే. నాదిదంపతు లాయిర్వు రట్లు గలియఁ, దల్లిదండ్రులయుల్లము లుల్లసిల్ల
సిరులు పొంపారఁగాఁ బెండ్లి జేసి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మూఁడంజలులు దివ్యముక్తాఫలము లెత్తి, యొకరిశిరంబుపై నొకరు గుప్పి
పసిఁడిపూవులదండ భర్తకంఠమునందు, రంగుగా నమ్మోహనాంగి యునిచె
రమణఁ జెల్వపిళ్లరాయఁడు మౌక్తికహార ముంచెను మోహనాంగి మెడను
అట్లు చెల్వపిళ్ల కర్చించి యమ్మోహనాంగిని దలిదండ్రు లతిముదమునఁ
తే. జూచుచున్నంత యతిరాజసూరి యొప్పుటట్లు గనిపించె నక్కన్యయట్లు దోఁచె
దేవి నృపుఁ డది కలయట్లు దెలిసి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. రత్నజాంబూనదరజితధనౌఘము, లతిమృదుక్షౌమదివ్యాంబరములు
నవరత్నఖచితనానావిధాభరణము, లురుచిత్రకంబళాస్తరణములును
జామరమణిమయాసనతల్పదాసదాసీధేనుశతములు చెలులగుములు
కర్ణాటరాజ్యము గజరథాశ్వభటౌఘు, మాత్మజకవి యన్ని యరణ మిచ్చి
తే. యనుఁగుఁగోడలు నీ కిది హరికిఁ బత్ని
యనుచు యతిభూపతికిఁ జెప్పి యప్పగించె
ధార్మికుం డగుసులతాను ధన్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 50
సీ. బహుధనంబులచేత భక్తితో యతిపతి, నర్చించి పంచె నయ్యడవు జంత

సెల విందు పోయివచ్చెద నని మ్రొక్కెడి, యడిగిన నమ్మోహనాంగిఁ జూచి
తలిదండ్రు లిరువురు తగినట్లు దీవించి, యమ్మ ని న్నెడఁబాసి యరనిమేష
మైన సహింపలే మన సుత యి ట్లనె, హరితోడ నేను మీయత్తపథముఁ
తే. జెంది కనిపించెదను మీరు చింత మాని, యుండుఁడని తల్లిదండ్రుల నూఱడించి
భర్తకడ కేఁగఁ దలఁచె నప్పడఁతి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. రాజసేవకు లంత రత్నమయం బైన, యందలం బొక్కటి యచట నునుప
నురుకృపఁ జుట్టాల నూఱడించుచుఁ బిత్రు,గేహ మంతటఁ గటాక్షించి వచ్చి
యావాహనం బెక్కె యద్దేవి విచ్చేయ, దేవతాదుందుభుల్ దివిని మొరసెఁ
గురిసెఁ బూవులవాన ధర నృత్తగీతమం,గళవాద్యవందిమాగధకలోక్తి
తే. రవము లింపార మొగి యతిరాజు నడవఁ
దండ్రి చుట్టాలు వెనువెంటఁ దగిలి కొల్వ
శుభద నక్కన్య నందఱుఁ జూచి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 52

సీ. ప్రాసాదజాలరంధ్రములఁ గన్గొని సతుల్, పూలు గుప్పుచుఁ గన్యఁ బొగడి రిట్లు
పాలవెల్లికి ముద్దుపట్టి యై సిరి పుట్టి, శ్రీహరియురమునఁ జెందె ముందుఁ
ద్రేతాయుగంబున సీత యై యాలక్ష్మి, శ్రీరామభద్రు భజించె మరల
మహి ద్వాపరమున భీష్మకపుత్రి యై రమ, మగిడికృష్ణున కగ్రమహిషి యయ్యెఁ
తే. గలిని నీరాజకన్య యై కాంత దీఱ, మహిషి యయ్యెను సంపత్కుమారశౌరి
కని పరస్పర మనుకొని రతివ లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. రమణీయపటకుటీరముఁ జొచ్చి యద్దేవి, యందు మాణిక్యసింహాసనమునఁ
గూర్చుండినంత సద్గురుశిరోమణి యిదె, యమ్మ నీబొమ్మని యప్పగింప
నాయమ్మ యాబొమ్మ నతిముదంబునఁ గొని, కౌఁగిటఁ జేర్చి యంకమున నుంచి
పసిఁడిడోలికలలోపల హంసతూలికా,తల్పమునందుఁ దాఁ దగినయట్లు
తే. మారసుకుమారు సంపత్కుమారుఁ గూడి
పరమసుఖ మందఁ దత్పాదపద్మములను
గురుని సైనికు లతిభక్తిఁ గొలిచి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 54

సీ. యతిరాజుతోఁ గూడ నరుగుదెంచినసూరి,జనులకు నృపులకు సైనికులకు
బహుమతు లొనరించి పైన మొక్కటి చని, యల్లునిఁ గూతుని నన్పి వచ్చి
కలకాల మాదంపతులఁ దలంపున నిల్పి, సుల్తాను భక్తితోఁ జూచు చుండె
నంత యతీశ్వరుం డాదంపతులతోడఁ, దనబలంబులఁ గూడి తరలి త్రోవఁ
తే. గ్రమముగాఁ గొన్ని దినములఁ గడపి వచ్చి
సకలకల్యాణవాద్యఘోషము చెలంగ

సిరుల కిరవైన యదుగిరిఁ జెందె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 55

సీ. నయ మొప్పఁగాఁ దిరునారాయణపురోప,వనముల బలములు వాస మొంద
నాదివ్యదేశస్థు లంద ఱెదుర్కొని, సేవింప వారల సేమ మడిగి లఁ బొగడఁ
యార్యులు కను మ్రోల నామ్నాయముల నూఁద, వందిమాగధులు పార్శ్వము
బటహకాహళశంఖపంచమహావాద్య,వేణువీణాన్యత్రవివిధగీత
తే. కలితరవములు బ్రహ్మాండఘటము నిండ
దారయుతుఁడైన సంపత్కుమారుతోడఁ
జొచ్చె నప్పురి లక్ష్మణసూరి యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 56

సీ. కన్నులపండువుగా ధన్యు లందఱు, కని మ్రొక్క వీథులు కలియఁ దిరిగి
వచ్చి కోవెలఁ జొచ్చి తెచ్చినస్వామికి, సంప్రోక్షణాదులు చక్కఁ జేసి
రామప్రియుని యతిరాజసంపత్కుమా,రుని బుధు లెల్లను రూఢిఁ బొగడ
నారాజపుత్రికి యాదవగిరిలక్ష్మి, యని యొకతిరునామ మాచరించి
తే. వరుస నారాయణుని యుత్సవముల కెల్ల, నధిపతిని జేసి రామప్రియాఖ్య హరిని
యతిశిఖామణి కృతకృత్యుఁ డాయె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. సరసుని యతిరాజసంపత్కుమారుని, యదుగిరిలక్ష్మిని నతనిసతిని
చారువిగ్రహుఁ దిరునారాయణునిఁ జూచి, బహునుతిఁ జేసి భూపతులఁ బంచి
దివ్యదేశములందు దృఢభక్తిజీవితా,శలు మాని మాయాజ్ఞ సలుపుకతన
వరదుల మైత్రి మీవాంఛిత మెఱిఁగింపుఁ డని నిత్యులకు గురుఁ డాన తీయఁ
తే. గలితకల్యాణితీర్థావగాహనంబుఁ, జొచ్చి శ్రీహరికోవెలఁ జూచుటయును
నడిగితిమి వరము లని వారు నుడివి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఏఁడాది కొకపరి మూఁడుదినంబులు, కల్యాణిలో నవగాహ మార్చి
హరిమందిరముఁ జొచ్చి యాదవాద్రీశునిఁ, గనుఁగొనుఁ డని యతికాంతుఁ డనిన
నాఁటనుం డిపటి కైననుఁ బ్రతివర్షము, నిత్యులు కల్యాణినీట మునిఁగి
తైలామ్లఫలశాలితండులంబు లొసంగి, యదుగిరీశుని జూచి యరుగ నవియు
తే. గురునిజనక్షత్రమునఁ బులోగిర మొనర్చి
స్వామి కర్పింతు రిట్లింత సలుప లేని
క్రిములు గన్పించి కల్యాణి సమయు ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 59

సీ. అట నిత్యపక్షమాసాయనహాయన,పల్లవోత్సవముల బాగుపఱిచి
సంపత్కుమారునిసన్నిధిఁ దీర్థప్ర,సాదముల సాధుజనులతోడ
ననుభవిం చటుమీఁద యదుగిరికోవెల,కానాచికారుల ఘనుల నేఁబ

దిరువురఁ బిలిపించి హితపంచసంస్కారములు లొనర్చి వారికి ముఖ్యము లను

తే. దాస్యనామము లొసఁగి త్రిదండపాణి
కరుణ సంపత్కుమారు కైంకర్యములను
వారివారికిఁ దగ నిచ్చె వరుస ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 60

సీ. అచటఁ జెల్వప్పిళ్ళ నర్చించుచును మఠ, మొకటిఁ గట్టించి యం దుండి స్వపద
సంశ్రితు లైనయాచార్యులు యతులును, సాతానివైష్ణవుల్ సత్త్వరతులు
కొత్తెపమ్మలు తన్నుఁ గొలువంగ వారిని, మాల్యదీపారోపమార్జనాది
కైంకర్యములు కొన్ని గావింప నియమించి, నిత్య మిచ్చట నుండునిర్మలాత్మ

తే. కులకు మా కున్నగురువృత్తి గలుగనేర్చు
నలరుఁ బురి తిరునారాయణాఖ్య ననుచు
నుడయవరు చెప్పి యచ్చట నుండె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 61

వ. మఱియును మోహనాంగియు యదుగిరిలక్ష్మియు బీబీనాంచారు నని శుభాభిధానంబులు గలఢిల్లీశ్వరునిపుత్రి నిజవివాహమహోత్సవానంతరకాలంబునందుఁ దల్లిదండ్రులచే ననుజ్ఞ వడసి యంతఁ జతురంగబలసమేతుం డై నిజసహోదరుండును నపరిమితాప్తీయబలసమన్వితుం డగుసంయమిసార్వభౌముండును దనతోడనే తేరఁ జనిచని యాదవాచలసమీపంబున రత్నమయం బగునిజదివ్యచతురంతయానంబునందు స్వకీయదివ్యస్వరూపంబు ధరియించి యప్రాకృతదివ్యమంగళవిగ్రహుం డగుసంపత్కుమారునితోడం గలిసి విలసిల్లుచుఁ జర్మచక్షుష్కు లగుప్రాకృతజనులకుం జూపడ దయ్యె నప్పు డయ్యతీంద్రుండును దదీయాశ్రితులును నాఢిల్లీశ్వరునికుమారుండును బరమాశ్చర్యంబును జెంది యాదవాద్రికిఁ జని రంత సంయమీంద్రుండు సంపత్కుమారసంప్రోక్షణానంతరకాలంబునం దర్చారూపిణి యగునద్దేవిని రామప్రియశ్రీపాదసాన్నిధ్యంబునం బ్రతిష్ఠించి తత్సహోదరుని బహువిధంబుల సత్కరించి పంపనతం డాదంపతులం జూచి హర్షించి గురువరునిచే ననుజ్ఞాతుం డై ఢిల్లీపురంబున కేతెంచి తండ్రినిం గాంచి నిజసహోదరీవృత్తాంతం బంతయు నెఱింగింప నతండు హర్షశోకాన్వితుం డై యభిజ్ఞులచే బోధితుం డై ధైర్యం బవలంబించి యతీంద్రునికడకు బహుధనంబులఁ బంపి సంతసించుచుండె నమ్మహావైభవంబంతయు నెఱింగి సుల్తానునకు ముద్దుపట్టి యగుకఫీరుదానుం డనునొకమహాత్ముండు యాదవాచలంబున కేతెంచి భగవద్రామానుజమునీంద్రుం గాంచి నమస్కరించి యతనియనుమతిచే నిజసహోదరీసహితుం డగుసంపత్కుమారుని భజించి శ్రీరామానుజయోగీంద్రునియాజ్ఞచే శ్రీరంగంబునకుం జను దెంచి యందు శ్రీరంగనాథుని భజించి భక్తిపూర్వకంబుగా ననేకవిధం

బుల సన్నుతించి మోక్షం బిమ్మని యర్థింప నద్దేవాదిదేవుం డతనికిం బ్రసన్నుండై
వత్సా యిద్దివ్యదేశంబున నేను బ్రపన్నమోక్షప్రదానైకదీక్షితుండనై యున్న
వాఁడను శ్రీపురుషోత్తమక్షేత్రంబునందుఁ బతితపావనదీక్ష యొనర్చియుండితి నిట్లు
సల్పుటకుం గారణం బేమని యంటివేని వివరించెద సావధానచిత్తుండవై వినుము
మచ్చక్రసంబంధంబు లేక చేతనుల కపవర్గం బొసంగనని నియమంబు చేసితిం గా
వున నిద్దివ్యదేశంబునందుఁ బంచసంస్కారపరు లగు ప్రపన్నులకు ముక్తి యిచ్చెద
నప్పురుషోత్తమక్షేత్రంబునందు మచ్చక్రదర్శనంబుచే నెట్టిపతితుల కైన నిశ్శ్రే
యసం బొసంగెద మచ్చక్రోపహతుల కెచ్చోట నైన మోక్షంబు సమకూర్చె
దం గాన నీ వానీలాద్రికిం జని యందు నిత్యనివాసం బొనరించితి వేని యందు
నీయభీష్టంబు సిద్ధించు నని మిగుల నాదరించి యనుప నతండు భగవదాజ్ఞ శిర
సా వహించి యద్దేవదేవునిచే ననుజ్ఞాతుం డై చనిచని మార్గమధ్యంబునఁ గళిం
గదేశాధీశ్వరునిచే నర్చితుం డై చనుదెంచి నీలాచలంబునందు సుభద్రాబలభద్ర
సమేతుం డై బ్రహ్మదారుస్వరూపుం డైన శ్రీజగన్నాథునిం గాంచి సాష్టాంగప్రణా
మం బాచరించి బహుభంగుల వినుతించి యాస్వామికిం ద్రికాలంబులందు శ్రీ
మాల్యకైంకర్యోచితంబు గా నొకయారామంబు రచియించి తదభివృద్ధితత్ప
రుం డై యుండె నంత నొక్కనాఁ డతనిస్వప్నంబున నద్దేవుండు తన్నుం బొడ
సూపి నీకు మోక్షం బొసంగెద నన్న దేవా భవత్పుష్పవనపాలునకు ముక్తి
యొసంగ వలయునని ప్రార్థింప నాఁ డతిచపలచిత్తుండు గాన మఱియొకజన్మంబున
వానికి మదీయలోకం బిచ్చెద వానిచిత్తచాంచల్యంబు నీకుం బ్రభాతంబునం
దెలియంబడు నని యాన తిచ్చి యంతర్హితుం డై చని యొకలులాయరూపంబు
ధరియించి యత్యంతతీక్ష్ణశృంగాగ్రంబులచే నప్పుష్పవనం బంతయు భగ్నం బొ
నర్పం జూచి యతిరోషభీషణాకారుం డై యవ్వనపాలకుండు లోహవేష్టితం బగు
దృఢతరదండంబుఁ గొని నిర్దయుం డై తదీయావయవంబు లన్నియు భగ్నంబు
లగునట్లు తఱిమి యడువ నమ్మహిషం బంతర్హితం బయ్యె నంత నుషఃకాలంబు
నందుఁ గబీరుదాసుం డల్లన మేల్కాంచి నీలాద్రినాథునిం దలంచి కాల్యకృత్యం
బులఁ గావించి భగవదాలయంబున కేతెంచిన నద్దేవుండు రుధిరార్ద్రసర్వగా
త్రుం డై తన్నతనికిం గనిపించి భగవత్ప్రసూనపుష్పవనపాలకునికృత్యం బిది
యని తెలిపి మఱియొకజన్మంబునం దవ్వనపాలకుని కపవర్గం బిచ్చెద నని యాద
రోక్తుల నూఱడించి యతనిం బంచె మఱియొకవాసరంబునందు గోధూమచూ
ర్ణంబుచే భక్ష్యవిశేషంబులు రచియించి నిజాలయంబునం దుంచి ఘృతశర్క
రార్థంబుగాఁ బణ్యవీథికిం జనుదెంచినసమయంబున నీలాద్రినాథుండు సారమే
యస్వరూపంబు ధరియించి యం దొక భక్ష్యంబుఁ గొని పోవు చుండం జూచి
యతండు దేవా శుష్కభక్ష్యం బారగించితి వేని నీకుం గుక్షిబాధ వాటిల్లుం

గావున నాయం దనుగ్రహంబుచే మదర్పితాజ్యశర్కరతోడం గూడ నాభక్ష్యం బారగింపు మని ప్రార్థించుచు నతిద్రుతగతి నతని వెనువెంట నంటి యేతెంచు చున్నయబ్భక్తాగ్రణిం గని యతని సముద్రతీరంబునకు రావించి యచట శంఖ చక్రగదాధరుం డై కిరీటాదినూపురాంతదివ్యభూషణభూషితుం డై శ్యామసుం దరసుకుమారదివ్యమంగళవిగ్రహుం డై లక్ష్మీసమేతుం డై నిజరూపదర్శనం బిచ్చి యమ్మహాత్మునకు మోక్షం బొసంగి పౌరుల కావృత్తాంతం బంతయుఁ దెలి పి నిజమందిరంబుఁ జొచ్చి సుఖం బుండె నంత నప్పౌరజనంబులు పెంపుగా గుం పులు గూడి సముద్రతీరంబున కేతెంచి ఢిల్లీశ్వరునకుం బ్రియపుత్రుం డై నయ క్కఫీరుదాసుకళేబరంబు వీక్షించి విస్మయముఁ జెంది విధ్యుక్తప్రకారంబు గా నతనికిఁ జరమసంస్కారంబు లొనరించి రమ్మహోదధిసమీపంబున స్వర్గద్వారం బుకడ నతనియాశ్రమం బిప్పటి కైనను సర్వజననయనగోచరం బై యుండు నంత ఢిల్లీశ్వరుం డావార్త విని నిజపుత్రపుత్రీవిశ్లేషంబు సహింప లేక పెద్దయుం బ్రొద్దు పరితపించి విద్వజ్జనులచే బోధితుం డై చిత్తస్వాస్థ్యంబు లభియించి ధన కనకవస్తువాహనాదిబహుద్రవిణంబులచే నిజపుత్రీసమేతుం డగుసంపత్కుమా రునికిం బ్రీతి గా శ్రీరామానుజయోగీంద్రు నర్చించి స్వమందిరంబునం దానం దించుచుండె నని కొంద ఱభిజ్ఞు లానతిత్తు రనుచు శ్రీవాదిభీకరగురుం డస్మదీయ జిహ్వాగ్రసింహాసనాసీనుం డై యానతిచ్చె నంత. 62

సీ. మఱియుఁ దొల్లి సనత్కుమారుండు సత్యలో,కమునుండి యానందఘనవిమాన
గతుని నారాయణుఁ గృతయుగంబునఁ దెచ్చి, తీవి నిగ్గిరిఁ బ్రతిష్ఠించుకతన
నారాయణాద్రి యీనగమయ్యెఁ ద్రేత ద,త్తాత్రేయయోగీంద్రుఁడాగమములు
శిష్యు లై కొలువంగఁ జెంది యీవేదపు,ష్కరిణీతటంబున సతతవేద
తే. సంతతాధ్యయనాదులు సలుపుకతన, వేదగిరి యని యీయద్రి విదిత మయ్యె
నని యతీంద్రుఁడు శిష్యుల కనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ద్వాపరాంతమునందుఁ దగినట్లు హరి నిందు, శ్రీరామకృష్ణు లర్చించుకతన
యాదవాచల మని యమరుఁ బేరీయద్రి, కని యతీంద్రుఁడు పల్కెవిని సమస్త
బుధు లిట్లు పలికిరి పుడమి నీయదుగిరి, హరియర్చనము జీర్ణ మైన మరలి
యుద్ధరించియతీంద్రుఁడురుభక్తిసంపత్కు,మారుఁ బ్రతిష్ఠించిమహిమ మెఱయ
తే. నిత్య మఖిలోత్సవంబులు నెఱపుకతన, యాదవాద్రికి యతిశైల మనెడునామ
మలరె నని పల్కి రయ్యార్యు లందఱనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

శా. శ్రీరామానుజయోగిరాజ నిజపుత్రీభూతరామప్రియా
పారావారగభీర యాదవగిరిప్రాసాదమధ్యస్థల
క్ష్మీరామాకుచకుంభశుంభదురుకాశ్మీరాంచితోరస్థల
స్ఫారశ్రీహరిపాదపల్లవనమస్యాసక్త భక్తప్రియా. 65

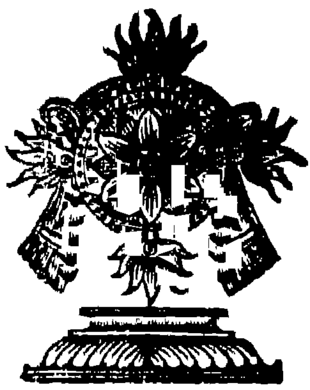
క. చండపాషండదుర్మత,ఖండన వజ్రత్రిదండకరకనుల శిఖా
మండలమండన వక్షో,మండలయజ్ఞోపవీత మహనీయగుణా. 66

మాలినీవృత్తము. కృతవిజయపవిత్రా కేశవాచార్యపుత్రా
హృతనతభవపాశా హృష్టకర్ణాటదేశా
ధృతినియమితమారా దీప్తసంపత్కుమారా
ప్రతిపదహరిగేయా భారతీభాగధేయా. 67

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్త్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబునఁ బ్రభాతంబునకు ననుష్ఠానంబు దీర్చి యతీంద్రుండు ఢిల్లీశునిఁ గటాక్షించి మా యభీష్టదైవతవిగ్రహంబు మీయంతఃపురమున నున్నది దాని నిప్పింపు మని యడుగుటయు రాజు తనపుత్త్రీతల్పంబున నాహరివిగ్రహంబుఁ జూచి యిమ్మని కూఁతు నడుగుటయు నమ్మోహనాంగి యాహరివిగ్రహం బియ్య నని తండ్రికి విన్నవించుటయు రాజు మీరు ప్రార్థించిన వచ్చె నేని మీవిగ్రహంబుఁ గొనిపొం డని యతీంద్రుని నంతఃపురంబునకుఁ దోడ్కొనిచనుటయు నగ్గురుశిఖామణి మోహనాంగితల్పంబుపై రామప్రియునిఁ గనుంగొని పిలుచుటయు నద్దేవాదిదేవుండు బాలకరూపంబు ధరియించి వచ్చి యతిస్వామికడితొడయందుఁ గూర్చుండుటయు సంయమీంద్రుం డబ్బాలకునకుఁ జెల్వప్పిళ్ల యని తిరునామం బొనర్చుటయు గురుం డాహరిని నిజనివాసంబునకు విచ్చేయుటయు నమ్మోహనాంగి ప్రియుండైనహరిని విశ్లేషించి స్మరదశలచే నార్తిఁ జెందుటయు మంతనంబునఁ దన్నడిగినయొకప్రాణసఖికి సంపత్కుమారునితోఁ దా ననుభవించినరతిరహస్యం బెఱింగించుటయుఁ జంద్రోపలంభంబును మన్మథదూషణంబును నమ్మోహనాంగి మూర్ఛితయై మరలి సంజ్ఞఁ జెందుటయు నక్కోలాహలరవంబు విని తలిదండ్రులే తెంచి యక్కన్నియ నూఱడించుటయు నారాత్రి రాజునకు స్వప్నంబునఁ గనిపించి చెల్వప్పిళ్ల తనయభీష్టం బెఱింగించుటయు నద్దేవాదిదేవుండు తనమనోరథంబు గురుని కెఱింగించుటయు మఱునాఁడు సంయమీంద్రుండు కాలోచితకృత్యంబులఁదీర్చి యమ్మహీపాలు నీక్షించుటయు సంతసించి యారాజదేవేంద్రుండు గురుశిఖామణిని గన్యాంతఃపురంబునకుఁ దోడ్కొనిచనుటయు లోకాపవాదభీతిచే సందియపడురాజేంద్రునకు యతీంద్రుండు నిజస్వరూపంబుఁ జూపుటయు నమ్మోహనాంగికల్యాణోత్సవంబును నక్కన్నియ సంయమీంద్రునినివాసంబున సంపత్కుమారునితో సంశ్లేషించి సుఖించుటయు యతీంద్రుండు స్వసైన్యంబులంగూడి యాదంపతులతో యాదవాచలంబుఁ బ్రవేశించుటయు నందు సంపత్కుమారునకు

సంప్రోక్షణం బాచరించి ప్రతిష్ఠించుటయు నద్దేవితోడ నద్దేవదేవునకుఁ గల్యాణాదిమహోత్సవంబులు గావించుటయు సర్వభూపతులను బహుమతిపురస్సరంబుగా వారివారి దేశంబుల కరుగుటకు నాజ్ఞాపించుటయు నిత్యచేతనులకు వరం బిచ్చుటయు నేఁబదిరువురుకోవెలకాణాచికారుల మగిడి సంస్థాపించుటయు నిజాశ్రితుల కందఱకుఁ దగినకైంకర్యంబులు నియమించుటయు యతిరాజమఠనిర్మాణంబును గఫీరుదాసునిచరిత్రంబును యాదవాచలమాహాత్మ్యకథనంబు నన్నది దశమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

ఏకాదశోల్లాసము.

మన్నారాయణగిరి
భూమేద్ధసనత్కుమార పుణ్యవిమాన
స్థేమస్థాపితహరిపద
తామరసహృదంబుజా త్రిదండధరకరా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. శ్రీయాదవాచల శ్రీపతియాజ్ఞచే, బౌద్ధాలయం బైన పద్మగిరికిఁ
జని యందు బౌద్ధాది శాస్త్రపుస్తకతతి, యగ్ని కాహుతి చేసి యతులశక్తిఁ
గలుగానుగుల వారి విలయముఁ జెందించి, మరల యాదవగిరి మఠముఁ జెంది
యందుఁ బండ్రెండుహాయనములు వసియించి, శ్రీభాష్య మాశ్రిత చేతనులకుఁ
తే. బలుకు చుండంగ శ్రీరంగ పదమునుండి
యప్పు డొక వైష్ణవోత్తముఁ డరుగుదెంచి
గురునిఁ గనుఁగొని మ్రొక్కెడెఁ గూర్మి ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 3

సీ. ఆవైష్ణవునిఁ జూచి యాదరించి యతీంద్రుఁ, డెం దుండి వచ్చితి రిచటి కనిన
శ్రీరంగధాముని చెంతనుం డిచటికి, వచ్చితి ననియె నా వైష్ణవుండు
రంగేశుచెల్వము రంజిల్లుచున్నదా, కొఱంత చెందక యని గురుఁడు పల్క
వరగుణ దేవర వారు లేనికొఱంత, గాని రంగశ్రీకి గ్లాని వేఱు
తే. గాన మని వైష్ణవుఁడు పల్క ఘనుఁడు గురుఁడు
తొల్లి చోళునికడ కేఁగు దూరదర్శి
యైనకూరేశువృత్తాంత మడిగె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అడిగినగురున కయ్యార్యుఁడు కూరేశు,వృత్తాంత మిట్లని విన్నవించె
రాజభటులు వేగ రమ్మనఁ గూరేశ,గురుఁడు పూర్ణార్యునిఁ గూడి యరిగి
చోళునిఁ గన వాఁడుచూచి వ్రాయుము శివా,త్పరతరంనాస్తి యన్వచన మనిన
శ్రుతులు పురాణముల్ స్మృతు లితిహాసము,లన్నియు గుమి గూడియఖిలదైవ
తే. తోత్తముండు మహాయోగిసత్తముండు, శౌరి నారాయణుండనిచాటెననుచుఁ
బలికెఁగూరేశుఁడనియె నాప్రాజ్ఞుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. చాఁచె నొక్కఁడు తనచరణాంబుజము దాని,భక్తితోఁ గడిగెను బ్రాజ్ఞుఁ డొకఁడు
తలఁ దాల్చె నొక్కఁ డాజలములఁ బ్రీతితో, వారియం దధికుఁ డెవ్వాఁడు నీవె
యరసి చూడుము నృపా యది గాక గజరాజు, మొఱయిడె నే మని మొఱ్ఱ యాల
కించి యేతెంచి రక్షించె నాతని నెవ్వఁ, డవి యన్ని నెమ్మది నరసి చూచి
తే. యధికుఁడెవ్వాఁడొ వేల్పులయందుఁ దెలియు,మని వచించెనుగూరేశుఁ డవనిభర్త
కనుచువాక్రుచ్చె గురునకయ్యార్యుఁడనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శూలి కైనను దమ్మిచూలి కైనను జన్మ,నాశముల్ సెప్పు నామ్నాయవితతి
సర్వతోముఖము లాసఫలహేతువులచేఁ,దత్త్వము దెలియంగఁ దలఁచి యొఱసి
నారాయణునికంటె వేఱొకపరతత్త్వ, మేర్పరింపంగ లేఁ డెట్టికృతియు
నదిగాన నీవృథాయాసము వల దని, బహువిధంబులఁ గూరపతి వచింపఁ
తే. జోళుఁ డామాట విని కూరసూరిమణికి,నలుక మదిఁ బెన్గ నిట్లని పలికెననుచుఁ
బలికె నావైష్ణవుఁడు యతిభర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వక్తవు దొడ్డవిద్వాంసుఁడవది గాన, నొగిఁ జెప్పెదవు గొంటెయుక్తు లిట్లు
నూ కేటి కీమాట లాకుపై నీవు మే,మన్నవాక్యము వ్రాసి యరుగు మనుచు
నాకు గంటముఁ జేతి కాన్నృపుఁ డిడ శివా,త్పరతరం నాస్తి యన్వచన మొక్క
పంక్తిగా వ్రాసి యాపంక్తి వెంటను ద్రోణ, మస్తి తతఃపర మ్మనుచు వ్రాసి
తే. యిచ్చినను జూచి యాయర్థ మెఱిఁగి యలిగి,చోళుఁ డిట్లనె గూరేశసూరికనుచుఁ
బలికె నావైష్ణవుఁడు యతిభర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ప్రభు వని మాపట్లభయముఁ జెందక యితం, డపహసించి ఛలోక్తి యాకుపైని
వ్రాసె వీరిని దృష్టి దీసి పంపుం డని, భటతతి కాక్షత్రబంధుఁ డనిన
నీవు మహావీరశైవుఁడ వీనిన్నుఁ, జూచినచూడ్కులఁ గాచ ననుచుఁ
గన్నులు రెండును ఘననఖాగ్రములచేఁ, జీల్చివైచెను గూరశేఖరుండు
తే. పెరియనంబికి నద్దశ జరపి భటులు, వారిఁ బురి దాఁటఁ బంచి రావరుస ననుచుఁ
బలికె నావైష్ణవుఁడు యతిభర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అటమీఁద వా రిర్వు రత్తుళాయమ్మతోఁ, జెలికదూరము చనఁ జేనిగట్టు
దాఁటి పో లేక వేదనఁ జెంది యానంబి, శ్రీకూరపతితొడ శిరముఁ జేర్చి
యాత్మజతొడపయి నంఘ్రిపద్మము లుంచి, పవళింపఁ గని వారు పలికి రిట్లు

స్వామి దేవరువారు । జనన మొందిననాఁట,నుండి కోవెల బాసి। యుండ లేదు
తే. గాన నట కేఁగఁ దలఁచితి। రేని మిమ్ముఁ, దోడుక పోయెద మని వారు।నుడివిరనుచుఁ
బలికె నావైష్ణవుఁడు యతి।భర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర.
సీ. కూరేశ్వరునిఁ దన।కూఁతును గనుఁగొని, పరమగురుం డిట్లు। పలికె మరలి
చరమకాలం బని। యెఱిఁగి కోవెలఁ జెంది, విడిచితి నేని యీ।యొడలి నచటఁ
బరమపదముఁ జెందఁ।బెరియనంబియు ముందు,కోవెల కేఁగె నా।కొలఁది మనము
రంగధామముఁ జెంది। యంగము వదలినఁ, గాని వైకుంఠము। గలుగ దనుచు
తే. వైష్ణవులుశంకపడుదురు।వసుధనింక, ననిగురుఁడుపల్కి మగిడియు।ట్లనియె ననుచుఁ
బలికె నావైష్ణవుఁడు యతి।భర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర.11
సీ. గురుకృపచే న్యస్త।భరులకు మొదటనే, సిద్ధమౌ మోక్షముఁ। జెందుటకును
గాలము దేశముఁ। గాంక్షింపఁ దగ దని, శ్రీమహాపూర్ణులు। చెప్పి రిట్లు
ప్రాగతాష్టోత్తర।శతదివ్యదేశము, లాళవందారిది।వ్యాంఘ్రిపద్మ
యుగ్మమే మా కని। యొక్కింత ధ్యానించి, తత్పాదుకాద్వయిఁ।దలను మదిని
తే. నక్కనను జేర్చి గురునిపై।మక్కువలర, నాళవందారిదివ్యాంఘ్రు।లందె ననుచుఁ
బలికె నావైష్ణవుఁడు యతి।భర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోద మలర.12
సీ. కూరేశుతో నంతఁ। గొందఱువైష్ణవు, లచ్చోటఁ గూడి పూ।ర్ణాచార్యులకును
సాధుమతబ్రహ్మ।మేధసంస్కారముఁ, జేసి యాకూరేశు। వాసి నొక్క
తోట్ల నెక్కించి సం।తుష్టితోడ వహించి, దుష్టబాధలు లేని।త్రోవ రాత్రు
లందుఁ దోడ్కొని చని। యత్తుళాయమ్మతో, శ్రీరంగధామముఁ। జేర్చె యతని
తే. యాజ్ఞఁ జెంది యథేచ్ఛ వా।రరుగనిండ్లు,కత్తుళాయమ్మ కూరేశుఁ।డరిగి రనుచుఁ
బలికె నావైష్ణవుఁడు యతి।భర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోద మలర.13
సీ. అంతఁ గూరాధిపుఁ। డక్కటా పూర్ణార్య,తిరుమేనిభంగి నీ।దేహ మేల
పోదాయె నని చాల। ఖేదించి యొకనాఁడు, పాణిపద్మములచేఁ।బండుకొనుచుఁ
గోవెలకడ కేఁగ। దేవాలయముద్వార,పాలకు లతనికిఁ। బలికి రిట్టు
లెంబెరుమానారు।సంబంధు లెవ్వరు, కోవెలఁ జొచ్చి పోఁ। గూడ దీవు
తే. నతనిసంబంధి వైతివా। యరుగు మగిడి
యట్లు గా కున్న గుడిఁ జొరు। మనిరి వార
లని యతీంద్రుని కనియె న।య్యార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర. 14
సీ. ఎంబెరుమానారు।సంబంధి వైనను, జ్ఞానాధికుండవు। గాన నీవు
కోవెలఁ జొరు మని। కొంద ఱన్నను విని, వీనులు మూసి యా।జ్ఞాని యనియె
నెంబెరుమానారు।సంబంధ ముడిగి యీ,నంబెరుమాళ్ల నె।న్నఁటికి మేము
సేవింప నొల్లము। భావింప నెంబెరు,మానారుసంబంధ। మూనపఱచు

తే. మాదుజ్ఞానాధికత్వము మంటఁ బెట్టి, కాల్పనా యని పల్కి యఘ్నుఁడు చనియె
నని యతీంద్రున కనియె నయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆవైష్ణవునిసూక్తు లాలించి దుఃఖించి, పెరియనంబికిఁ దొలి గురువరునకు
బదపడి తిరుచూర్ణ పరిపాలనము తిరు,వధ్యయనాదిక మాచరించి
కూరేశునకు దృష్టి కొఱంత చెందెను గదా, యని యతిపతి గుంద నార్యు లనిరి
సామి కూరేశుఁడు సేమముగాఁ దిరు,మేనితో నున్నాఁడు గాన యిట్లు

తే. కూరనాథునకై చింత గూడ దనుచు, నార్యు లన్న యథాపూర్వ మాశ్రితులకుఁ
బలుకుచుండెను యతిపతి భాష్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఉర్వి ధనుర్జ్యేష్ఠ నుదయించి యామునా,ర్యాంఘ్రిపద్మంబుల నాశ్రయించి
యమ్మహాత్మునికృప నఖిలవేదాంతర,హస్యార్థము లెఱింగి యతివరునకు
న్యాసవిద్య యొసంగి యతిపతిరక్షకై, చోళభూపతిసభఁ జొచ్చి యచట
నారాయణుఁడు జగన్నాథుండు పరతత్త్వ, మతనికంగము లన్యు లమరులనుచు

తే. శుద్ధసిద్ధాంత మొనరించి చోళనృపతి, నీతశారీర బాధఁ దృణీకరించి
పూర్ణగురుఁడాత్మగుర్వంఘ్రిఁ బొందెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

పెరియనంబి_త. శ్లో॥ ధనుర్జ్యేష్ఠాసముద్భూతం యామునాఙ్ఘ్ర్యబ్జసంశ్రయమ్ ।
యతీన్ద్రప్రథమాచార్యం మహాపూర్ణ మహం భజే॥

సీ. రుచిరసద్వైశాఖరోహిణి జనియించి, కల్యాణగుణములకలిమి వెలసి గాంచి
యామునాచార్యదివ్యాంఘ్రిపద్మము లాశ్రయించి తత్కృప మంచిహితముఁ
మంత్రరాజము చరమశ్లోకతాత్పర్య, మెంబెరుమానారు కెఱుకపఱచి
పరమపదంబున కరుగఁ దలంచిన, గోష్ఠీపురీపూర్ణగురుని జూచి

తే. సన్నిధిస్వాములందఱు సాఁగి మ్రొక్కి, చిత్తమున మీతలంపెద్ది చెప్పుఁడనిన
నాశ్రితుల కిట్లు పలికె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. దివ్యమాచక్రవర్తితనూజుమదిలోన,శల్య మయ్యెను నొక శకునిచరిత
మని పల్కి నిర్భరుఁడై తిరుక్కోట్టియూరి,నంబి యామునపదనలిన మొందెఁ
బక్షిపాతైనప్రపన్నపరిత్రాణ,సరణి చాల దటంచు జాలిపడిన
స్వామి రంజిలుతలం పేమి వేఱొకటి మా,కని గురూక్తులకర్థ మనుచుఁ దెలిసి

తే. జ్ఞాననిధి యైన తెర్కాయాళ్వానుతోడఁ, గలిసి గురునకుఁ జరమకైంకర్యములను
సన్నిధిస్వాము లందఱు సలిపి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 19

తిరుక్కోట్టియూరినంబి_త. శ్లో॥ వృషభే రోహిణీజాతం యామునార్యపదాశ్రయమ్।
గోష్ఠీపూర్ణం యతీన్ద్రస్యద్వితీయంగురు మాశ్రయే॥

పెరియతిరుమలనంబి_త. శ్లో॥ చైత్రే స్వాతీ సముద్భూతం శ్రీరామాయణబోధకమ్।
వన్దే శ్రీశైలపూర్ణార్యం తృతీయం యతిరాడ్గురుమ్॥

తిరుమాలైయాణ్డాళ్-త. శ్లో॥ మాఖేమఖాయాంసంభూతం ద్రావిడామ్నాయబోధకమ్।
తురీయార్యం యతీన్ద్రస్య మాలాధరగురుం భజే॥

తిరువరంగప్పెరుమాళ్-త. శ్లో॥ ద్రావిడామ్నాయచరమోపాయదం యతిశాసితుః।
జ్యేష్ఠాయాం వృషభే జాతం వన్దే శ్రీరఙ్గదేశికమ్॥

తిరుక్కచ్చినంబి-త. శ్లో॥ మృగశీర్షోదితం కుమ్భే యతిరాజోపకారకమ్।
శ్రీకాఞ్చీపూర్ణ మనఘం వరదైకాన్తినం భజే॥

వ. అంత నట యతిరాజు నిజమఠంబుననుండి యాశ్రితులకు వేదాంతరహస్యార్థంబులఁ దెలుపుచు నొక్కనాఁడు మారొన్నిల్లామారుదిచ్చిరియాండా ననునొక మహాత్ము వైష్ణవు రావించి మీరు శ్రీరంగధామమునకు విచ్చేసి యందుఁ గూరేశుని క్షేమం బరసి యచ్చటివిశేషంబు లన్నియుఁ దెలిసి వచ్చి మాకెఱింగింపు మని పంచె నంత. 20

సీ. అపుడు మారుథిసిరియాండాను యతిపతి,యాజ్ఞ చే నరిగి కొన్నహములకును
శ్రీరంగపద మొంది శ్రీవత్సచిహ్నమి,శ్రులఁ జూచి ప్రణమిల్లి పలికె నిట్లు
స్వామి దేవరవారి సేమము దెలిసి ర, మ్మని నన్నుఁ బంచెను యతివరేణ్యుఁ
డన విని హర్షించి యతని యతీంద్రుఁగాఁ, దలఁచి పూజించి విద్వన్నుతుండు
తే. కూరపతి యాదవాద్రిని గురుఁడు నలుపు
దివ్యచరితములను మాకుఁ దెలుపు మనిన
నతని కవి యన్ని చెప్పె నయ్యార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 21

సీ. ఆండానువల్ల నిజాచార్యవృత్తాంత, మెఱిఁగి హర్షించి కూరేశుఁ డనియె
భువనములకుఁ బ్రాణభూతుఁడౌ యతిరాజు, మేలుగా నుండు లే చాలు మాకుఁ
గన్నులుమాత్రమే గాసిఁ జెందినవి మా, కిది యెంతమాత్రమీ యిడుమలందు
నని పల్కి కూరేశుఁ డనుప మారుథిసిరి,యాండాను చోళుఁ డత్యంతపాపి
తే. మెడను బొడమిన వ్రణమున గడుసు క్రిములు,చాలఁబడి బాధఁ బెట్టినఁ జచ్చెననుచు
వీను లలరంగఁ బ్రియవార్త వినియెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. కూరేశు వీడ్కొని కోవెలనుం డేఁగి, సురనిమ్నగను గొన్న చోళపురముఁ
జొచ్చి చోళుఁడు మెడ పుచ్చి చచ్చె నటంచుఁ, బురి వినఁబడు చోళుమరణవార్త
వీనుల కింపుగా విని సంతసించె మా,రుథిసిరియాండాను రుచిరబుద్ధి
నమ్మంగియమ్మాళు నచ్చటఁ గని మొక్కి, యతనితో శ్రీయాదవాద్రి కరిగె
తే. గళము పుచ్చుటచేఁ గ్రిమికంఠుఁ డనుచు,నామ మాచోళునకు నయ్యె నాఁటనుండి
సజ్జనద్రోహి కెట్లగు సౌఖ్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 23

సీ. అంతట నొకనాఁ డహర్ముఖంబున యతి,స్వామి కల్యాణిపుష్కరిణికడను
సంశ్రితజనులతో స్నానసంధ్యాద్యను, ష్ఠాన మొనర్చ నాసమయమునను

మారుతియాండాను § మాన్యుఁ డౌనమ్మంగి, యమ్మాళు వచ్చి యా § యతివరునకుఁ
బ్రణతు లొనర్చి త § త్పాదాబ్జములు తమ, భాస్వదానంద బా § ష్పములఁ దడిపి
తే. యాత్మనేత్రాంబుజములచే § నర్చఁ జేసి, కేలుఁదమ్ములఁ దలలపైఁ § గీలుకొలిపి
భక్తిఁ గొనియాడి పలికి రీ § పగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. కుశలి వైయున్నాఁడు § కూరనాథగురుండు, రంజిల్లుచున్నాఁడు § రంగపతియు
ఖలుఁడు చోళుఁడు కుత్తు § కను బట్టు వ్రణములోఁ, బురుగులు పడ మెడ § ముఱిగి చచ్చె
నని వారు పల్కిన § విని చాల హర్షించి, వారిఁ గౌఁగిటఁ జేర్చి § గారవించి
దూరదేశమునుండి § మీర లేతెంచి యీ, ప్రియవార్తలను విని § పించు కతనఁ
తే. దగిన ప్రత్యుపకారము § ద్వయము దక్క, వేఱు లే దని యతిపతి § వారి కపుడు
మంత్రరత్నముఁ జెప్పెను § మగిడి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. అన్వర్థ యయ్యెఁ గ § ల్యాణియం దీప్రియ, వార్త వింటిమి వీరి § వలన మే మ
టని పల్కి యటమీఁద § నాశ్రితజనులతోఁ, నద్రిపై కెక్కి ది § వ్యాలయమునఁ
బద్మాసహాయునిఁ § బ్రహ్లాదవరదుని, సుందరనృహరిని § జూచి మ్రొక్కి
క్షితిని హిరణ్యక § శిపుఁ ద్రుంచి భక్తోప, మాభూతుఁ బ్రహ్లాదు § మనిచినట్లు
తే. మహిని గ్రిమికంఠచోళుని § మచ్చమాపి, కూరపతిఁ బ్రోచితివి భద్ర § గుణసముద్ర
యనుచు నరహరిఁ బొగడె న § య్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. సన్నిధిఁ దీర్థప్ర § సాదముల్ గైకొని, నరహరి వీడ్కొని § తిరిగి యరిగి
నరముఖనుత తిరు § నారాయణునిఁ గన, సంపత్కుమారుని § సొంపుఁ జూచి
చేమోడ్చి వినుతించి § సెల విచ్చినను బోయి, వచ్చెద నని యతి § వరుఁడు పలుకఁ
గలకాలమిచట మా § కను మ్రోల నేయుండు, మని శౌరిపలుక న § య్యార్యుఁ డనియె
తే. మునుపు శ్రీరంగముననుండు § మని విధించి, మగిడి యిట్లను చేమన్న § మాధవుండు
కోవెలకు నేఁగ సెల విచ్చె § గురున కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. అటఁ బ్రయాణోన్ముఖుం § డై యతీంద్రుం డేఁబ, దిర్వురుసూరుల § కిట్టు లనియె
మీర లందఱు తిరు § నారాయణునకుఁ జె, ల్వప్పిళ్లె కర్హ కా § లములయందు
సకలకైంకర్యముల్ § సలుపుచు నుండుఁడీ, మమ్ముఁ దలంపున § మఱవ కెప్పు
డని సంయమీశ్వరుఁ § డాన తిచ్చిన విని, యా యేఁబదిర్వురి § ట్లనిరి గురున
తే. కస్మదీప్సితదైవత § మయిననిన్ను, విడిచి యిట నుండు టే మని § విన్నవింప
యతిశిఖామణి వారికి § ట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. అర్థించితిరి గాన § నర్చాకృతి ధరించి, యుండెద మీయిష్ట § మొసఁగ నిచట
నని పల్కి శిల్పశా § స్త్రాభిజ్ఞ నొక్కనిఁ, బిలిపించి యార్యుఁడు § పలికె నతని
కస్మదాకృతి తుల్య § మైనబింబముఁ జేసి, తెమ్మన్న నాశిల్పి § దెచ్చి యిచ్చె
నం దాత్మశక్తిలో § నణుమాత్ర ముంచిన, నాబింబ మనియె ని § ట్లందఱికిని
తే. నవని నీసంయమీంద్రుని § యపరమూర్తి, నే నిచట మిమ్ము రక్షింప § నిలిచినాఁడ

నమ్ముఁడీ యనె బింబము । నెమ్మి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. యాదవాచలవాసు । లంద ఱాసూక్తుల, వీనుల కింపు గా । విని సుఖింప
మదిలోన సంపత్కు।మారునిఁ దలఁచినఁ, బుత్రవాత్సల్యము।ప్పొంగ గురుని
కడు గామ డై తోఁచు । నట్లు రంగేశుని, దండ్రిని దలఁపఁ ద్రి।దండపాణి
కామ డొక్కఁడుగు గా । నరుగఁ దలం పగుఁ, బితృవత్సలత్వము । పెనఁగ మదిని

తే. నిట్లు కొన్ని దినంబుల । కేఁగుదెంచి, రంగధామము గని యతి।రాజు మ్రొక్కి
చెలఁగి కావేరితీర్థముఁ । జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. కావేరితీర్థావ।గాహనం బొనరించి, యుచితక్రియలు సల్పి । యున్నతన్మ
నచ్ఛోటివైష్ణవు । లతిభక్తి సేవింపఁ, గరుణించి వారితోఁ । బురముఁ జొచ్చి
ముఖ్య మౌరంగేశు।ముఖమంటపముఁ జెంది, జోహారు చేసి లోఁ।జొచ్చి మెచ్చి
శ్రీరంగధాముని । శేషశయానుని, శ్రీభూమినీళాది।సేవ్యచరణు

తే. దివ్యసుందరసుకుమార।దీప్తదేహు, శంఖచక్రగదాఖడ్గ।శార్ఙ్గధరుని
గాంచి గురుఁడు సుఖించి నుతించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. కన్నులపండువు । గాఁ దన్ను సేవించి, యలరారుయతిపతి । కనియె శౌరి
ఖలచోళకృతబాధ । గాసిఁ జెందితి వీవు, కాలము దప్ప దే।ఘనునికైన
నని రంగపతి పల్కు । విని సంయమీంద్రుండు, విన్నాణముగ నిట్లు । విన్నవించె
స్వామి మీ రిట శేష।శయ్యపైఁ బవళించి, యోగనిద్రారతి । నుండుకతన

తే. నీతు లెట్లగు నుభయవి।భూతులందు, ననుచుఁ బల్కినయతిరాజు । నవధరించి
బహుమతు లొనర్చె శ్రీరంగ।భర్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోదమలర.

సీ. శఠగోపతీర్థప్ర।సాదనిర్మాల్యముల్, తిరువాలవట్టము । దెచ్చి యియ్య
స్వీకరించి భజించి । చేదమ్మిగవ మోడ్చి, వెన్నుని వీడ్కొని । వెడలి వచ్చి
కోవెల వలగొని । గోపురప్రాకార,మణిమయమంటప।మందిరములఁ
దిరువీథులను బుష్ప।తరుశాఖలను బిక,శారికాకీరమ।యూరములను

తే. విమలహేమమణిద్వార।వేదికలను, జూచుచును వచ్చి కూరేశ।సూరివరుని
యింటిముంగిటి కేఁగె య।తీంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. కూరనాథుఁడు తన।గురుఁడగుయతిపతి, కెదు రేఁగుదెంచి య।హీనభక్తి
ధరణిపై సాష్టాంగ।దండప్రణామంబుఁ, గావింప యతిరాజు । కరుణఁ జూచి
గ్రుచ్చెత్తి కౌఁగిటఁ । గూర్చి యోవత్స నీ, కక్కటా దృష్టి లే । దాయె ననుచు
బహు దుఃఖపడిన నే।భాగవతునిబొట్టు, వెక్కిరించితినొ యో।వికృతిఁ గంటి

తే. ననుచుఁ గూరేశుఁ డన విని । యయ్య నీవు
నట్టివాఁడవు గా విది । యస్మదీయ
పాపఫల మని యతిరాజు । పలికె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. ఇట్లూఱడించి కూరేశుని వీడ్కొని, యచటివైష్ణవులతో నరిగి తనదు
మఠ మొంది యందు లక్ష్మణముని తాఁ బోయి,వచ్చినక్రమ మెల్ల వైష్ణవులకుఁ
దెలుపుచు నుండఁ దద్దేశీయవైష్ణవు, లందఱు నచ్చోటి కరుగుదెంచి
చూపు కూరాధిపసూరికి లే దాయె, పెరియనంబియుఁ జెందెఁ బరమపదము
తే. స్వామిసంకల్ప మి ట్లుండె సంయమీంద్ర
కంటి మీనిన్ను నేఁటికి మంటి మనుచు
మంచిమాటల నిట్లు వచించి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 35

వ. ఆసమయంబునఁ జోళకృతభాగవతోపద్రవంబునకు దుఃఖించుచున్న సంయమీంద్రునకు వ్రణక్షారన్యాయంబున దుష్టకృతభగవదుపద్రవవార్త వినఁబడియె నంత. 36

సీ. సిరి దొలంగినతిల్లచిత్రకూటమునుండి, గోవిందరాజులు తావు దొలఁగి
తిరుపతిఁ జెంది సుస్థిరత నున్నాఁ డని, విని గురుఁ డచటికి వేగ వచ్చి
యతనిఁ బ్రతిష్ఠించి యంజనాద్రీశునిఁ, గని మ్రొక్కి వరదునిఁ గాంచి మగిడి
చెందె రంగము ముందు చెప్పితి మీసంప్ర, దాయ మామీఁదఁ ద్రిదండపాణి
తే. కూరనాథునిఁ బిలిపించి కూర్మి నీవు, వరదరాజును బొగడు మవశ్య మనుచుఁ
జెప్పి యతని నొడంబడఁ జేసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత స్వదృష్టిలాభార్థంబు సంయమీంద్రునిచే నియమితుండై కూరనాథగురుండు స్వాచార్యాజ్ఞ దలం దాల్చి వరదరాజస్తవం బాన తీయం దలంచె. 38

శ్లో॥ స్వస్తి హస్తిగిరిమస్తశేఖర స్సంతనోతు మయి సంతతం హరిః । నిస్సమాభ్యధికమభ్యధత్తయం దైవ మౌపనిషదీసరస్వతీ అని యుపక్రమించి, శ్లో॥ నీలమేఘనిభమఞ్జనపుఞ్జశ్యామకున్తల మనన్తశయం త్వామ్। అబ్జపాణిపద మమ్బుజనేత్రం నేత్రసాత్కురు కరీశ సదా మే ॥ అనియెడియీశ్లోకంబునందు సదా దర్శనయోగ్యం బగునప్రాకృతదివ్యవిగ్రహదృష్టి నీదాసున కనుగ్రహింపవలయు నని విజ్ఞాపనంబు సేయ నారాత్రి యమ్మహాత్మునిస్వప్నంబున. 39

సీ. కాలమేఘముఁ బోలు నీలదేహమువాఁడు, కరుణారసముఁ జిల్కు కనులవాఁడు
హాటకరత్నకిరీటశిరమువాఁడు, మొల్కనవ్వులు గుల్కు మోమువాఁడు
శ్రీవత్సకౌస్తుభ శ్రీయుతోరమువాఁడు, కనకాంబరము మొలఁ గల్గువాఁడు
పంచాయుధస్ఫురద్బాహుశాఖలవాఁడు, పాదసూపి యొకమహాపూరుషుండు
తే. నేను గరిగిరివరదుండ నీయభీష్ట, మియ్య వచ్చితిఁ గూరేశ యిష్ట మడుగు
మనినఁ గూరేశుఁ డతని కిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అప్రాకృతం బైనయాత్మీయదివ్యమంగళవిగ్రహంబు నాకన్నులకుఁ
గనఁబడుఁ గాక నీకరుణచే నేవేళ, నని మ్రొక్కి ప్రార్థింప [illegible]

యద్దేవతావిభుం డంతర్హితుం డయ్యె, నంత మేల్కాంచి కూరాధిపుండు
నానందభరితసర్వాంగుఁ డై సుప్రభాతం బైనఁ గాలోచితక్రియలను
తే. జేసి యాస్తుతి సంపూర్తిఁ జేసి వ్రాసి, వరదరాజస్తవం బాత్మగురునికడకుఁ
దెచ్చి ప్రణమిల్లి స్వప్నముఁ దెలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. ఆస్తుతి వినిపింప నంతయు విని గురుం, డాకూరనాథున కనియె నిట్లు
నిందాపదృష్టిలో నీ వెప్పట ట్లుండ, వాంఛించి నీచేత వరదరాట్ప్ర
వంబుఁ జెప్పించి తత్ఫలము నే నేమియుఁ, గాన నైతిని గాన కరిగిరీశు
కడ కేఁగి యాహరికను మ్రోల నీస్తుతి, వచియింప నీదృష్టి వచ్చు మగిడి
తే. యనుచుఁ బల్క యతీశ్వరుఁ డచటనుండి, తానె కూరాధిపతికిఁ గైదండ యిచ్చి
తోడుకచనియెను గరిగిరికడకు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కరిగిరిపై కెక్కి వరదుని సన్నిధి, గురుఁడు గన్గొనఁ గూరకులగురుండు
స్తోత్రము చెవులకు సొంపుగా వినిపింప, నంతయు విని హరి సంతసించి
యభిమత మిచ్చెద నడుగు మన్నను గూర,పతి రమాభర్తకుఁ బలికె నిట్లు
నే లభించుఫలంబు నెమ్మి నాలూరాను, కి మ్మన్న వరదుఁడు సమ్మతించె
తే. నప్పు డొక్కరితో మాట లాడుచుండి, యతివరుఁడు వారిసూక్తుల నాలకింప
కంతమీఁదట విని యిట్టు లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. వరద సర్వజ్ఞ మద్వాంఛిత మెఱిఁగియు, నాయెడ నీ విట్లు సేయఁ దగునె
కూరశేఖర నీకుఁ గూడునా యింతస్వా,తంత్ర్యము నాయిాప్సితంబు దెలిసి
యని పల్కి చింతించుయతిశిఖామణిఁ జూచి, కరిగిరివరదుఁ డీకరణిఁ బల్కె
నను నినుఁ బొడగన నయనము లిచ్చితి, యతిరాజ యిాకూరపతికి ననిన
తే. యంతఁ గూరేశుఁ డాహరియవయవముల
సొమ్ము లివి యవి యని కేలఁ జూపి గురుని
గాంచి తల్లక్షణముల వచించె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 44
సీ. అంత సంతస మొందియాహరి వీడ్కొని, మగిడి రంగముఁ జెందిమఠమునందుఁ
గూరేశునకుఁ గృప గోదగాథాతిశ,యార్థ మానతి యిచ్చునవసరమున
రమ్య మానారునరంబొళి లనుపాట, కర్థ మెఱింగి య ట్లాచరింప,
నళగరితిరుమల కరిగి ఘృతపూర్ణ,పాయసనవనీతభాండశతము
తే. శౌరి కర్పించి విల్లిపుత్తూరి కరిగి,వడపెరుంగోయిలుడయాను వరదుఁ గాంచి
గోదఁ గని మ్రొక్కెయతిరాజుకరార్తి ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. అద్దేవికో వెలనణ్ణా యనుచుఁ బిల్చి, బహుమతు లొవరించి పంచినంతఁ
దిరునగరికిఁ జనుగురుని శఠారిని, గని మ్రొక్కి పొగడి తత్కరుణఁ జెంది
తిరిగి రంగేశుఁ దద్దేవినిగని మ్రొక్కి, స్వామఠ మొంది సుఖించుసమయమునను

యతిరాజునకు నైనశ్రీయం తేనివాసులు, క్షేమంకరులు వారిశ్రీనామధేయ
తే. ముల జగత్త్రియపాపనిర్మోచనముల, నఖిలవైష్ణవలోకకర్ణామృతములఁ
దెలియఁ బలికెద నే విన్నశ్రీగోలఁది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెశ్రీ మోద మలర.

వ. అమ్మహాత్ములదివ్యనామక్రమం బెట్టి దనిన:—

1. కూరత్తాళ్వాన్, 2. ముడుంబైయాళ్వాన్, 3. గోమఠత్తాళ్వాన్, 4. శొట్టలూరిశిరియాళ్వాన్, 5. అనందాళ్వాన్, 6. నిడాధూరాళ్వాన్, 7. అరణప్పురత్తాళ్వాన్, 8. నెయ్యుండాళ్వాన్, 9. ఉక్కలాళ్వాన్, 10. వేదాంతియాళ్వాన్, 11. నడువిలాళ్వాన్, 12. పిళ్ళప్పిళ్ళైయాళ్వాన్, 13. మిళహాళ్వాన్, 14. కారంజియాళ్వాన్, 15. ఈణ్ణియాళ్వాన్, 16. కోయిలాళ్వాన్, 17. తిరుక్కోవలూరాళ్వాన్, 18. తిరుమోహూరాళ్వాన్, 19. అకలంకనాట్టాళ్వాన్, *1 ముదలియాండాన్, 2. పెరియాండాన్, 3. సిరియాండాన్, 4. అమ్మంగియాండాన్, 5. మారుధిప్పెరియాండాన్, 6. మారొన్నిల్లా మారుధిసిరియాండాన్, 7. సోమాసియాండాన్, 8. కందాళైయాండాన్, 9. ఈశ్వరాండాన్, 10. ఈణ్ణియాండాన్, 11. కురంజిపూరిసిరియాండాన్, 12. ఆళవందారాండాన్, 13. అయ్యరాండాన్, *1 కిడాంబియాచ్చాన్, 2. సిరియాచ్చాన్, 3. కణ్ణియనూరిసిరియాచ్చాన్, 4. కొంగిలాచ్చాన్, 5. ఈచ్చంబాడియాచ్చాన్, 6. ఎన్నాచ్చాన్, 7. అయిప్పిళ్ళైయాచ్చాన్, 8. తూప్పిర్ప్పిళ్ళైయాచ్చాన్, *1. అరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానార్, 2. తొండనూర్నంబి, 3. మరుధూర్నంబి, 4. మళపూర్నంబి, 5. శొట్టనంబి, 6. కురువినంబి, 7. తిరుక్కురుంగుడినంబి, 8. వంగిపురత్తునంబి, 9. ముడుంబనంబి, 10. శ్రీపరాంకుశనంబి, *1. శ్రీపరాంకుశభట్టర్, 2. వరుందరుంబెరుమాళ్ భట్టర్, 3. అళ్ళగియమణవాళభట్టర్, 4. శ్రీపరాశరభట్టర్, 5. శ్రీవేదవ్యాసభట్టర్, 6. శిరుప్పుళిదేవరాజభట్టర్, 7. తిరువరంగభట్టర్, 8. గోవిందభట్టర్, 9. నంబియూరిల్ శ్రీరంగరాజభట్టర్, 10. ఉళ్లూరిల్ పెరియభట్టర్, 11. వరుందరుంబెరియపెరుమాళ్ భట్టర్, *1. శట్టంబల్లిజియ్యర్, 2. ఈచ్చంబాడిజియ్యర్, 3. తిరువేంగళంజియ్యర్, 4. కులశేఖరజియ్యర్, 5. ఆళ్ కొండుపల్లిజియ్యర్, 6. తిరుమళ్ళిశైజియ్యర్, 7. సాలగ్రామజియ్యర్, 8. తిరుప్పుళింగుడిజియ్యర్, 9. శ్రీగోవిందజియ్యర్, 10. తిరుమాలిరుంజోలైజియ్యర్, 11. తిరుముట్టంజియ్యర్, 12. తిరునెన్నూరుజియ్యర్, 13. తిరువడందైజియ్యర్, *1. తిరునారాయణపురత్తరయర్, 2. పెరుమాళ్ కోయిల్ వరుందరుంపెరుమాళరయర్, 3. రాజనారాయణప్పెరుమాళరయర్, 4. తిరువరంగప్పెరుమాళరయర్, 5. తిరువేంగళత్తరయర్, 6. తిరువాయ్ మొళియరయర్, 7. పిళ్ళైత్తిరునరయూరరయర్, 9. తిరుక్కురుంగుడియరయర్, 9. తిరునగరియరయర్, 10. తిరుక్కణ్ణపురత్తరయన్, 11. తిరువనంతపురత్తరయర్, 12. రాజమహేంద్రప్పెరుమాళరయర్, 13. విల్లి

పుత్తూరరయర్,*1.ఆళుల్కొండుఅమ్మంగియమ్మాళ్,2.ముడుంబయమ్మాళ్,3.పరిత్తికొట్టైయమ్మాళ్,4.ఉక్కలమ్మాళ్,5. శొట్టయమ్మాళ్,*1,హారీతకులతిలకరాన ఆసూరిప్పెరుమాళ్, 2. కిళాంబిప్పెరుమాళ్, 3. అమ్మంగిపెరుమాళ్, 4. మునిప్పెరుమాళ్, 5. పట్టినిపెరుమాళ్, 6. వడమునిపెరుమాళ్, *1. తిరుమలైనల్లాన్, 2, ఎంబార్, 3. కరాంజిసోమయాజియార్, 4. పెరియకోయిల్వళ్లలార్, 5. అలంకారవేంగడవర్, 6. తిరుక్కురుహప్పిరాన్పిళ్లాన్, 7. ఆరుకాట్టిపిళ్ళాన్, 8. రామానుజపిళ్ళాన్, 9. తిరునగరిప్పిళ్ళాన్, 10. గోమఠత్తయ్యార్, 11. వైత్తమానిధిశిరియయ్యార్, 12. పెరియయ్యార్, 13. అణియరంగత్తముధనార్, 14. కుమాండూరళయవల్లి, 15. కుమాండూరిపిళ్లై, 16. నంబికురుందేవర్, 17. అంబత్తిరువురియెంబెరుమాన్ శెల్వప్పిళ్లై,*చాత్తాధవర్కళిల్, 1.కులశేఖరప్పెరుమాళ్దాసర్, 2. పట్టర్ఫిరాన్దాసర్, 3. పహవెల్లిదాసర్, 4. శ్రీవిల్లిపుత్తూర్దాసర్, 5. శ్రీనారాయణదాసర్, 6. శ్రీగోవర్ధనదాసర్, 7. తిరువళుధివళనాడుదాసన్, 8. శ్రీరామానుజదాసర్, 9. పిళ్లైయొరంగావెల్లిదాసర్, 10. వండర్, 11. శౌండర్, 12. రామానుజవెళ్లైక్కారల్, * నత్తైత్తుముదలికళ్ ముప్పూరితిరునామములు, 1. తిరువరంగదాసర్, 2, తిరుమాలిరుంజోలైదాసర్, 3. వానమామలైదాసర్, * కొంగిల్ముదలికళ్ ముప్పూర్, 1. అళగియమణవాళదాసర్, 2. తిరువేంగడదాసర్, 3. పేరరుళాళదాసర్, *తిరుమళిల్కొత్తుముదలికళ్ ముప్పూరు, 1. యతివరచూడామణిదాసర్, 2. యతిరాజదాసరు, 3. ఇళయాళ్వార్దాసర్, * పాండ్యనాట్టిల్ ముదలికళ్ ముప్పూరు, 1. మహిళలంగాలదాసర్, 2. శ్రీశఠకోపదాసర్, 3. పిళ్లైతిరువాయిమొళ్లిదాసర్, * స్థానత్తారిల్, 1. సేననాథబ్రహ్మరాయర్, 2. వీరసుందరబ్రహ్మరాయర్, 3. జగన్నాథబ్రహ్మరాయర్, 4. వీరరాఘవబ్రహ్మరాయర్, పిళ్లైయుడైందయుడయార్ తిరువంజనమెడుక్కుంతుయ్యామునివేళం, శ్రీభండారంకావల్, 1. తిరువరంగమాళికైయరయర్, 2. ఆండవర్, 3. అరియవర్,4. అముథుపడియారిప్పర్, *అమ్మామార్కళిల్, 1. తిరువనందపురత్తమ్మై, తిరువాట్టాత్తమ్మై, 3. తిరువణ్బరిశారత్తమ్మై 4. మున్నినాల్కోయిల్ప్పారుత్తమ్మై, 5. తిరునరయూరమ్మై, 6.తిరుక్కణ్ణపురత్తమ్మై, 7. తిరుప్పదిశ్రీకార్యంశెయ్యుమమ్మై, 8. ఆండాడమ్మై,*1. నాయకత్తేవియార్ 2. ఉయ్యాప్పెరుందేవియార్, 6. పెరిమపెరుందేవియార్, 4. సిరియపెరుందేవియార్, * శ్రీపెరుంబూదూరితిరువరంగంతిరుక్కొడందయిల్ తూయ్యావాయిరంకొంగిల్, 1. పెరియపిరాట్టియార్, 2. అత్తుళాయమ్మై, 3. అమ్మంగి, 4. కూరత్తాండాళ్, 5. దేవకీపిరాట్టియారు, 6. యతిరాజవల్లియారు,7. పంగయచ్చొల్లియార్, 8. పొన్నాచ్చియార్, 9. యన్నిళైవంచియారు, 10. చూడికుడుత్తాళ్, 11 తిరుప్పావైపాడినాళ్,—అమ్మహాత్ములయందుః జతుస్సప్తతిసింహాసనస్థితు లగునాచా

ర్యపురుషులెవ్వరన్న.—కూరత్తాఴ్వాన్, 1. ముదలియాండాన్, 2. అరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానార్, 3. కిడాంబియాచ్చాన్, 4. తిరుమలనల్లాన్, 5. అనందాఴ్వాన్, 6. ఎంబార్, 7. ఆళవందార్ కుమారర్ శొట్టనంబి, 8. పెరియనంబికుమారర్ పుండరీకర్, 9. తిరుక్కోట్టియూరినంబికుమారర్ తెక్కాఴ్వాన్, 10. తిరుమాలైయాండాన్ కుమారర్ సుందరత్తోళుడయాన్, 11. పెరియతిరుమలనంబికుమారర్ రామానుజంబిళ్లై, 12. తొండనూర్నంబి, 13. మళుధూర్నంబి, 14. మళువూర్నంబి, 15. తిరుక్కురుంగుడినంబి, 16. కురువనంబి, 17. ముడుంబనంబి, 18. శ్రీపరాంకుశనంబి, 19. వడుహనంబి, 20. వంగిపుర త్తినంబి, 21. పిళ్లతిరుమలనంబి, 22. పిళ్లైప్పిళ్లయాఴ్వాన్, 23. నిడాధూరియాఴ్వాన్, 24. యంగళాఴ్వాన్, 25. శట్టలూరిశిరియాఴ్వాన్, 26. ఈణ్ణిప్పిళ్లయాఴ్వాన్, 27. నెయ్యుండాఴ్వాన్, 28. మిళహాఴ్వాన్, 29. మారుధిప్పెరియాండాన్, 30. ఈశ్వరాండాన్, 31. జియ్యరాండాన్, 32. శిరుప్పుళ్లి దేవరాజభట్టర్, 33. ఉళ్లూరిపెరియపెరుమాళ్ భట్టర్, 34. శ్రీరంగరాజభట్టర్, 35. ఉక్కలాఴ్వాన్, 36. పరిత్తిక్కొల్లైయమ్మాళ్, 37. అమ్మంగియమ్మాల్, 38. నడివిలాఴ్వాన్, 39. గోమఠత్తాఴ్వాన్, 40. తిరుక్కోవులూరాఴ్వాన్, 41. తిరుమోహురాఴ్వాన్, 42. వేదాంతియాఴ్వాన్, 43. కోయిలాఴ్వాన్, 44. అరణపురత్తాఴ్వాన్, 45. కొంగిలాచ్చాన్, 46. ఈచ్చంపాడియాచ్చాన్, 47. కణ్ణియనూరిసిరియాచ్చాన్, 48. శట్టంబల్లిజియ్యర్, 49. యీచ్చంపాడిజియ్యర్, 50. తిరువెళ్లరజియ్యర్, 51. ఆళ్కొండపల్లిజియ్యర్ 52. తిరునగరిప్పిళ్లై, 53. కరాంజిసోమయాజియార్, 54. అలంగారవేంగడవర్, 55. నంబికురుందేవర్, 56. పిళ్లయుడందుడయార్, 57. తిరుక్కురుహప్పిరాన్పిళ్లాన్, 58. పెరియకోయిల్ వళ్లలార్, 59. తిరుక్కణ్ణపురత్తాచ్చాన్, 60. ఆసూరిప్పెరుమాళ్, 61. మునిప్పెరుమాళ్, 62. అమ్మంగిప్పెరుమాళ్, 63. కుమాండూరియళయవల్లీరామానుశప్పిళ్లై, 64. మారొన్నిల్లామారుధిచ్చిరియాండాన్, 65. సోమాసియాండాన్, 66. ఈణ్ణిప్పిళ్లైయాండాన్, 67. పెరియాండాన్, 68. కురంజిపూరంజియ్యరాండాన్, 69. అమ్మంగియాండాన్, 70. ఆళవందారాండాన్, 71. కిళాంబిప్పెరుమాళ్, 72. ఆరుకాట్టిప్పిళ్లాన్, 73 పిళ్లతిరునారాయణపురత్తరయర్, 74. ఈక్రమంబుగా సప్తతిసంయమీంద్రులచేం జతున్న ప్రతిసింహాసనస్థితు లగునాచార్యపురుషులచే నేకాంతిద్వాదశసహస్రంబులచే నసంఖ్యాతు లగుచాతనిదాసులచే శతత్రయసంఖ్యాకు లైనకొత్తైపమ్మలచే నగణితంబు లయినరాజసమూహంబులచే నిరంతరసేవ్యమానశ్రీపాదారవిందుం డగుసంయమిసార్వభౌముని కనవరతంబు కూరత్తాఴ్వాను ముదలియాండాను నేళాధూరాఴ్వాను నవలంబనదండస్థానాపన్ను లై యుండు రరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానా రాచార్యనియోగంబున భగవదారాధనంబు సలుపుదురు

కిళాంబిప్పెరుమాళును గిళాంబియాచ్చానును దిరుమడపల్లికైంకర్యనిర్వాహకులై యుందురు వడుగనంబి యభ్యంజనంబునఁ గైంకర్యంబు సేయు చుండును గోమఠచ్చిరియాళ్వాను శ్రీపాదుకాసమర్పణోత్థానకైంకర్యనిరతులై యుందురు పిళ్లైయొరంగావెల్లిదాసర్ కైదండ యొసంగుదు రమ్మంగి క్షీరసక్తుసమర్పణంబు సేయు చుందురు ఉక్కళమ్మాళ్ తిరువాలవట్టకైంకర్యంబులు సలుపుచుందురు ఉక్కళాళ్వార్ భుక్తపాత్రోత్థానకైంకర్యంబు సేయు చుందురు మారుధియాండార్ తిరుక్కావేరికైంకర్యంబు సలుపు చుందురు మారొన్నిల్లామారుధిచ్చిరియాండార్ మఠంబునకుఁ దండులసూపశాకఘృతక్షీరదధ్యాదిసమర్పణరూపకైంకర్యసక్తులై యుందురు తుయ్యముని తిరుమంజనకైంకర్యంబు సేయు చుందురు తిరువరంగమాళిగైయార్ శ్రీభండారకైంకర్యాసక్తులై యుందురు వండరుం శుండరుం రాజసేవాలబ్ధం బగుధనంబుఁ దెచ్చి శ్రీమఠకైంకర్యంబునకు సమర్పింతురు రామానుజవిళక్కారల్ తిరుమేనిసంరక్షణతత్పరులై యుందురకలంకనాట్టాళ్వార్ ప్రతిపక్షనిరసనాసక్తబద్ధులై యుందు రీక్రమంబున నిత్యకైంకర్యపరు లగునిమ్మహాత్ములయందు వడుగనంబి యతీంద్రునితిరువడిత్తావురలే ప్రాప్యప్రాపకంబు లని విశ్వసించి తదీయశ్రీపాదుకలే నిరంతరం బారాధించు చుందు రట్టియెడ నొక్కనాఁడు. 47

సీ. సంయమీంద్రునితోడ జరుగుచుఁ ద్రోవలో, వాఁక యడ్డం బైన వడుగనంబి
కంఠప్రమాణోదకము దాఁటుచును దన,శిరమునఁ బెరుమాళ్ల తిరుపగూడ
పై యతీంద్రునిదివ్యపాదుకాద్వయ ముంచి, దరిఁ జెందఁ జూచి త్రిదండపాణి
వడుగా యి దేమన వడుగనంబియుఁ బల్కె, నీస్వామి నాతల నిలిచి యున్న

తే. నింక నాయిష్టదైవత మెచటి కేఁగు,ననిన నిది యొకయధికారమనుచుఁ దలఁచి
గురుఁడు కరుణించి యతనితో జరిగె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

శా. రాకాచంద్రముఖారవిందపరిపూర్ణస్వాంతవిజ్ఞాతను
శ్లోకప్రాక్తనదేశికేంద్రవిభవా శుద్ధస్వభావస్తవా
వైకుంఠాశ్రిత సేవ్యపాదకమలా వాదీంద్రతూలానిలా
శోకధ్వాంతదివాకరా శుభకరా సుశ్లోక రామానుజా. 49

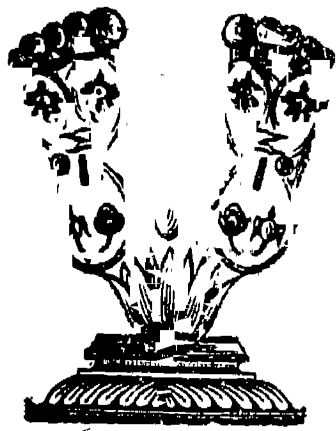
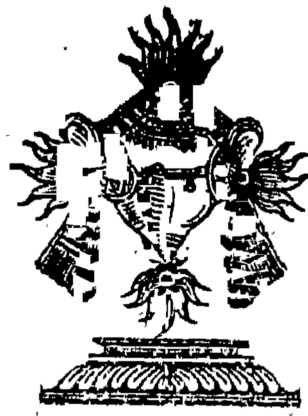
క. శ్రీకర భక్తవశీకర, భీకరసంసారగహనభేదకుఠారా
ప్రాకటతత్త్వవిచారా, శ్రీకేశవపుత్ర సూరిసేవ్యచరిత్రా. 50

మాలినీవృత్తము. నిగదితహరిపద్యా నిర్మలస్వాంతవేద్యా
విగళితభవపాశా వేదమార్గప్రకాశా
యగణితగుణధామా యాశ్రితాంభోజసోమా
జగదఘతమిచంద్రా సత్త్వసాంద్రా యతీంద్రా. 51

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్త్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్త్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైనయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబునఁ బద్మగిరిప్రవేశంబును బౌద్ధవిజయంబును మగిడి యతీంద్రుండు యాదవాద్రిం బ్రవేశించుటయు నందుఁ బండ్రెండుహాయనంబు లుండుటయు శ్రీరంగధామంబునుండి యొకవైష్ణవుం డరుగుదెంచి యతీంద్రునకుఁ గూరేశువిజయం బెఱింగించుటయుఁ బంచాచార్యచరమవార్తాశ్రవణంబును మారొన్నిల్లామారుథిచ్చిరియాండా ననుదేశికోత్తమునిఁ గోవెలకుఁ బంచి యతనివలనఁ గల్యాణీపుష్కరిణీతీరంబునందుఁ గూరేశునిసేమం బెఱింగి క్రిమికంఠునిమరణవార్త వినుటయు యాదవాద్రినివాసు లైనశ్రీవైష్ణవులచేఁ బ్రార్థితుం డై యతీంద్రుం డద్దివ్యదేశంబునందు స్వకీయార్చాబింబప్రతిష్ఠాపనంబు సేయించుటయుఁ దిరునారాయణస్వామిచే ననుజ్ఞాతుం డై యతీంద్రుండు శ్రీరంగధామంబుఁ జెందుటయు రంగధామునకు యతీంద్రుండు మంగళాశాసనం బొనర్చి శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రుల నాదరించుటయు నమ్మహాత్ముండు గురునియోగంబున వరదరాజస్తవం బొనర్చి స్వప్నంబున వరదునిఁ గాంచుటయుఁ గూరేశసహితుం డై యతీంద్రుండు కరిగిరి కరిగి వరదునిసన్నిధి వరదరాజస్తవంబుఁ జదివించుటయు నద్దేవదేవుండు మెచ్చి నాలూరానున కపవర్గంబును గూరేశునకు దివ్యదృష్టి యొసంగుటయు మగిడి శ్రీరంగంబుఁ జెంది యచటనుండి యళ్గరితిరుమల కరిగి యందు గోదాదేవిమనోరథం బిడేర్చుటయు నచటనుండి శ్రీవిల్లిపుత్తూరికిం జని వడపెరుంగోయిలుడయానునకు మంగళాశాసనంబుఁ జేసి గోదాదేవిని భజియించిన నద్దేవియుఁ గోవెలయణ్ణా యని యతీంద్రునిఁ బిలిచి యతనికి బహుమతు లొనర్చుటయు యతీంద్రుని తిరువడిత్తామర లాశ్రయించిన మహాత్ములదివ్యనామంబులు చెప్పుటయు నాంధ్రపూర్ణప్రభావోపక్రమంబు నన్నది యేకాదశోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

ద్వాదశోల్లాసము.

రంగపతిపదాంబుజ
సారంగ శుభాంతరంగ సాత్త్వికవిద్యా
పారంగత సంయమికుల
సారంగ సదంతరంగసరసిజభృంగా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. ఉడయవ రొకనాఁడు వడుగనంబికిఁ దన, తళిగప్రసాదము దయ నొసంగ
రెండుచేతులఁ బట్టి నిండారుభక్తి నా, తం డారగించి హస్తములఁ దలను
దుడుచుకొన్నను యతిధూర్వహుం డది చూచి, హస్తముల్ గడిగికొమ్మన్న నట్లు
చేసి యామునాఁడు శ్రీహరిగుడిఁ జెంది, స్వగురుండు భగవత్ప్రసాదమియ్య
తే. నది భుజించి కరద్వయమపుడె కడుగ, నార్యుఁ డే మిది యన్న మీయాజ్ఞ యనిన
నతనినిష్ఠకు ముద మందె నార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తిరువీథు లేతెంచుహరిఁ గన నొకనాఁడు, వడుగనంబిని యతివరుఁడు పిలువ
నీస్వామిఁ గన నేఁగ నాస్వామికై కాఁచు, పా లిది పొంగిపోవా మహాత్మ
యన్నఁ దద్గురుభక్తి కార్యుఁ డక్కజపడి, మఱియొకప్పుడు పెరుమాళ్ల సేవ
కరిగి రంగేశునియక్షిసౌందర్యముఁ, గను మన్న నానంబి గాంచి మగిడి
తే. గురునిదళుకొత్తుకన్నులఁ గోరి చూచి
యస్మదార్యామృతముఁ గన్నయక్షియుగళ
మన్య మేమియుఁ గననొల్లదాయె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 4
సీ. తనయింటి కొకనాఁడు తన్నుఁ గన్గొనఁ దొంటి, చుట్టాలు వచ్చినఁ జూచి వారి
నన్నపానాదుల మన్నించి పంచి యా, మఱునాఁడు తా నున్న మందిరమున

వారు ముట్టినయట్టివ స్తువు లన్నియుఁ, బరిహరించి స్వకీయభవన మంత
యలికించి పూయించియాంధ్రపూర్ణార్యుండు, చనుదెంచితానెదాశరథియింటఁ
తే. బెరటఁబడి యున్న భాండముల్ పెక్కు దెచ్చి
క్రొత్తఁ బెట్టించెఁ దొల్లింటికులమువారి
పొత్తు భాగవతుల కెట్లు పొసఁగు ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 5
సీ. మేలునాట వెలుంగుమిథిలసాలగ్రామ,నగరియం దొకనూయి యొనర్చి యందు
భక్తితో గురునిశ్రీపాదతీర్థం బుంచి, యతనిశ్రీపాదుక లచట నిలిపి
కొమరొప్పఁ బై నొకకోవెలఁ గట్టించి, నిత్య మర్చించుచు నిఖిలలోక
పావనం బాచార్యపాదతీర్థం బది, యారగించుచుఁ గాలఁ మట్లు గడపి
తే. వడుగనంబి నిజచ్ఛాత్రవరులఁ జూచి,సలుపుఁడీ పూజ యిచ్చోటసతతమనుచుఁ
జెప్పి యార్యపదాబ్జముల్ చెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ముందు శ్రీశఠకోపముని వేంకటేశున, కఖిలకైంకర్యము లాచరింపఁ
బ్రార్థించె నిప్పుడీపను లన్ని నెఱవేర్పఁ, గలసాత్త్వికుఁడు మాకుఁ గలిగె నేని
యాతఁడే యస్మదీయస్వామి యని యతి,పతి వైష్ణవులు వినఁబలికె నంత
శ్రీమదనంతదేశికమణి లేచి సా,ష్టాంగప్రణతిఁ జేసి యనియె నిట్టు
తే. లాజ్ఞ యిచ్చినఁ జని వేంకటాద్రిపతికి, నిత్యకైంకర్య మొనరింతు నిక్క మనిన
యతివరుఁడు పంచె నయ్యనంతార్యు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. చని వేంకటేశుని గని మ్రొక్కి యతనికి, సకలకైంకర్యముల్ సలుపు చుండి
హరికిఁ దా నొనరించుతిరునందనవనంబు,చెంతల నొకదొడ్డచెరువుఁ ద్రవ్వఁ
దలఁచి యారంభించి తానె త్రవ్వుచు నుండఁ, దారకుల్ గర్భిణి తనదు దేవి
మంటితట్టలు మోయ మాయావి వేంకటా,చలభర్త భక్తవాత్సల్యజలధి
తే. యర్భకాకృతి నాబాలురందుఁ దోఁచి, తట్ట లెదు రందుకొని వేగ తాన తెచ్చి
కట్టపైఁ గుమ్మరించును గరుణ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అలసి మెల్లన మును పరుగు దెంచెద రిప్పు, డేతెంచెదరు వేగ మే మిది యని
యడిగిన గురున కి ట్లనిరి వా రొక దార,కుఁడు తట్ట లెదు రందుకొనియెఁ గాన
వేగ వచ్చితి మని వీఁడె వాఁ డని చూపఁ, జూచి పల్కె ననంతసూరి యిట్లు
మాయబాలకుఁడ వై మావృత్తి కిటు లేల, యొడిఁగట్టుకొంటి వీ వాంఛ గలిగె
తే. నేని వేఱొకతట్టఁ జేఁబూని మట్టి, మోయు మన్నను గనిపింపఁ డాయెఁ దన్ను
భక్తవశ్యుఁడు వేంకటభర్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 9
సీ. ఒకనాఁ డనంతార్యుఁ డురుతరతులసికా,ననములో దళములఁ దునుము చుండఁ
గర మొకసర్పము గఱచిన నీ రాడి, యెద గురునిఁ దలంచి యెప్పటట్లు
విరులదండలఁ గూర్చ విని పిలిపించి ల,క్ష్మీశుఁడు నీతలం పేమి యనినఁ

గఱచినభుజగము ఘనమైన దామెనా, విరజలో నీరాడి హరిని గొలుతుఁ
తే. గఱవఁబడుభోగి కొకవాసి గలిగ నేని, నీదుకోనేట నీ రాడి నిన్నె కొలుతు
నని హరికిఁ బల్కె నయ్యనంతార్యుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. తిరువయోధ్య కనంతగురుఁడు సంశ్రితులతో, విచ్చేయువేళ శ్రీవేంకటేశు
దివ్యప్రసాదపాథేయముఁ గొనిపోయి, యలసి యాత్రోవలో నారగింపఁ
దలఁచి చాలఁబిపీలికలఁ బ్రసాదమునందుఁ, జూచి యిట్టు లనంతసూరి పలికె
నిత్యసూరులు వీరు నిత్య మాయద్రిపై, వాసిగా సుఖపడువారు గాన
తే. వేగ మీరీప్రసాదము వేంకటాద్రి, నుంచి రండని శిష్యులఁ బంచ వార
లట్లు చేసిరి నిజదేశికాజ్ఞ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 11
సీ. ఒకనాఁడనంతార్యుఁ డొంటిమై మణిమండ,పమునందుసురభిపుష్పములఁగూర్చ
హరి పిల్వఁ బంచిన నతఁడు చలింపక, కుసుమదామము లన్ని గూర్చి తెచ్చి
యర్పించిననుగని యాజ్ఞ మీఱితి వేమి,యని హరియడుగ నయ్యార్యుఁ డనియెఁ
బరువు దప్పినవిరుల్ పరిమళింపవు నీది, యాన మీఱిన భీతి వీని కేమి
తే. యిరువురము సంశ్రయించితి మిగ్గిరీంద్ర, మస్మదార్యాజ్ఞ మీఁపని కైన వీని
కాజ్ఞ పనియేమి యనియె నయ్యార్యుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. శ్రీరంగమున నిట్టిశిష్యులతోఁ గూడి, సంయమీంద్రుఁడు గోష్ఠి సలుపుచుండ
గురునకుఁ జెప్పక కూరేశుఁ డొకనాఁడు, రంగేశుఁ జూచి యుప్పొంగి పొగడ
యతఁడు ప్రసన్నుఁడై యభిమత మిచ్చెద, వేఁడుకొ మ్మనఁ గూరవిభుఁడుపలికె
నీప్సితార్థము మున్నె యిచ్చితి వది గాన,మగిడి నిన్నర్థింపఁ దగునె యనిన
తే. నేఁడు గురునాన నీయాన నీవు గోరి,కొమ్ము మఱియొకవర మిత్తుఁ గూరనాథ
యనిన హరి కిట్టు కూరేశుఁ డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. భవదనుభవనిత్యబలవద్విరోధి యీ,ప్రకృతిబంధముఁ బాపి భవదుదార
సతతానుభవము నొసంగు మన్నను హరి,యది దక్క వేఱొక్కటడుగు మనిన
నంతకంటె మఱొక్క టడుగ నొల్లదు మది, యన్న రంగేశుఁడు హర్ష మొంది
నీకు నీవారికి నీవారివారికి, నపవర్గ మిచ్చితి నని వచించి
తే. చారుశఠకోపతీర్థప్రసాదమాల్య,చందనము లాలవట్టము సత్కరించి
బహుమతియొనర్చి కూరేశుఁ బంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అర్చిరాదికగతి కగ్రిమశృంగార, మట్లాయలంకృతి యలర వచ్చి
మనికిపట్టుకుఁ బోక మరియొకచో నున్న, కూరేశుకృత్యము గురుఁ డెఱింగి
కాషాయచేల మాకాశంబునకు నేఁగఁ,జిమ్మి త్రిదండముఁ జేతఁ బూని యె
యాడుచుండఁగఁ జూచి యార్యులందఱు స్వామి, యేమిదియనసంయమీంద్రుఁడని
తే. వింటి యొకదొడ్డశుభవార్త వీను లలర, నదియునేదియన్నఁ జెప్పెదనాలకింపుఁ
డనియె యతిరాజు నిజసంశ్రితాళి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శౌరి కూరేశునిసంబంధసంబంధి,జనులకు మోక్ష మొసంగె నరయ
మాకు సంబంధ మామాన్యునితో నుండుఁ, గావున మోక్షమే కలుగు ననుచు
సంతసించెద నని సంయమీంద్రుం డన, నార్యు లందఱు విని హర్ష మొంది
సచ్ఛిష్యునకు సదాచార్యున కొకతార,తమ్యము లే దని తలఁచి రప్పు
తే. డంతఁ గూరేశగురునకై చింతపడుచు, నమ్మహాత్ముని గనుఁగొన యతివరుండు
వైష్ణవౌఘముతోఁ గూడ వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. చను దెంచి కూరేశుఁ గని గురుఁ డనియె నీ,కర్హమా ననుఁ బాసి యరుగ ననుచు
నామాట విని యమ్మహాత్ముఁ డూరక యున్న, నాశయ మే మని యార్యు లడుగ
సూరులు మును చనువారిపిమ్మటివారి, కెదు రేఁగుమర్యాద యెందుఁ గలదొ
యానిత్యభూతిమర్యాద గీడ్పడ కుండ, ముందఱ చేరి యుందు నేని
తే. మిమ్మెదుర్కొనవచ్చు నామీఁదననిన, నచటిక్రమమేమి యిదియొక యద్భుతంపు
నిష్ఠ యని పల్కె సంయమినేత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. గురుఁడంతఁ గరుణచేఁ గూరేశు చెవియందు, ద్వయమూఁద సూరులీవైన మేమి
యన మీ రెఱుంగరీ యవని రాకొమరుని, వదనము కర్పూరవాసనలను
విడిచిన జిహ్వ ద్రవింపనిపగిది నీ,యధికారిమోము ద్వయాక్షరములఁ
బరిమళింపక యున్నవరట గట్టురసజ్ఞ,యని మూఁపు నిమురుచు హస్తమునను
తే. బ్రాణభూతుని నిన్నెడఁ బాసి యెట్లు, జీవితంబు ధరింతు న న్నీవు కూడఁ
దోడుకచను మని యతిపతి నుడివె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అని యిట్లమ్మహాత్మునివిశ్లేషంబునకు సహింప నోర్వక పెద్దయుం బ్రొద్దత్యంతార్తిం జెంది సంశ్రితవిశ్లేషాసహిష్ణుండును వైష్ణవకులాలంకరిష్ణుండు నగునయ్యతివిష్ణుండు శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రుల నుద్దేశించి వత్సా శ్రీవైకుంఠంబున దివ్యరత్నమయ శతసాహస్రస్తంభగుంభితంబును సమకాలసముదితానేకబాలభాస్కరప్రభావిభాసమానంబు నగుదివ్యస్థానమండపమధ్యభాగంబునందు రజతాచలశిఖరంబునం బొడమి లెక్కకు శక్యంబు లైనచక్కనిక్రొక్కాఱుమెఱుంగులం గలసి మెలసి విలసితం బగుసజలజలదమండలంబుపోలిక దివ్యయోగపర్యంకగతంబును నిజఫణామణిమండలసంతతదేదీప్యమాననిరుపమానమహామణిప్రభాపటలప్రభాసమానదశదిశావకాశం బగుశ్రీమదనంతమహాభోగిభోగతల్పంబునం బ్రసారితసవ్యపదారవిందుండును గుంచితదక్షిణశ్రీపదారవిందుండును జానున్యస్తసవ్యేతరపాణిపల్లవుండును నాగభోగవిన్యస్తసవ్యకరకమలుండును ననవరతవిరాజమానదివ్యరత్నమయకిరీటచూడామకరకుండలగ్రైవేయహారకౌస్తుభకేయూరకటకోర్మికాకటిసూత్రపీతాంబరశింజానమంజుమంజీరాద్యపరిమితదివ్యభూషణభూషితుండును వైజయంతీవనమాలాలంకృతుండును లక్ష్మీసంలక్షితవిశాలవక్షస్స్థలభ్రాజమానశ్రీవత్సలాంఛనుండును శంఖచక్రాదిదివ్యాయుధదీప్యమానదీర్ఘసువృత్త భు

జభూషితుండును శ్రీభూనీళాదిదేవీసహస్రంబులతో విలాసంబులం దగిలి క్రీడిం
చుభక్తత్రాణపరాయణుం డైననారాయణుని పురుషదృష్టిచిత్తాపహారి యగురూ
పౌదార్యాదికల్యాణగుణగణం బతిరయంబున నిన్నాకర్షించు చున్నది నే నేమి
సేయం గలవాఁడ నప్పరమపదనాథుండును దద్దివ్యలోకనివాసు లేమిభాగ్యం బొ
నరించిరో పుడమి నిచ్చోట యోగనిద్రారతి నున్నశ్రీరంగనాథుండును నిద్దేశ
వాసులు నేమిపాపం బొనర్చిరో తెలియంజాల నని పలికి మహాఫలానుభవంబు
నకుం జనుకృతార్థులకుఁ జిత్తవైకల్యనిమిత్తంబు లగువికలోక్తు లాడం జనదు
గావున వత్సా పరమపదంబునకుం బొమ్మని వీడుకొలిపి గాఢాలింగనం బొనర్చి
ప్రేమవిహ్వాలితసర్వావయవుం డై యున్నసమయంబున, శ్లో॥ యో నిత్య మచ్యు
తపదాంబుజయుగ్మరుక్మవ్యామోహత స్తదితరాణి తృణాయ మేనే । అస్మద్గురో
ర్భగవతోస్యదయైకసిన్ధో రామానుజస్యచరణౌ శరణం ప్రపద్యే ॥ అని యిట్లు
తీర్థతనియ విన్నవించి యాయెంబెరుమానారుతిరువడిత్తామరలు తిరునేత్రంబుల
శిరంబున నురంబున నాని శ్రీపాదతీర్థంబుఁ జేర్చి యమ్మహాత్ముని శ్రీహస్తంబుచే
గ్రహించి త్రివారం బారగించి పర్వకాలంబున నమృతకిరణకౌముదీజుష్టం బగుదు
గ్ధాబ్ధిచందంబునఁ బరమానందభరితసర్వాంగుం డై యుష్ణాంగి శ్రీవత్సాంక
మిశ్రుండు కృతాంజలిపుటుం డై స్వాచార్యునిం బంచి కతిపయదూరం బనుగ
మించి యతనిచే ననుజ్ఞాతుం డై సాష్టాంగంబుగా సేవింప ననుగ్రహించి య
తీంద్రుండు నిజనివాసంబునకుం జనియె నంతఁ గూరేశుండు నిజగృహంబునకుం
జని దేవీరత్నంబు నీక్షించి నీతలం పెట్టిదనిన నాసాధ్వి స్వామీ దేవరవారిచిత్తాను
వర్తి నై మదీయస్వాంతం బుండుఁ గాని యన్య మెఱుంగ నేర దని విన్నవించి సే
వించి సాంజలి యై యున్నయద్దేవి వినయోక్తులకు హర్షించి శ్రీపరాశరభట్టారకుని
శ్రీరామప్పిళ్లనుం బిలిచి వత్సకులారా శ్రీరంగనాథుండును శ్రీరంగనాయకియు వి
చ్చేసియుండ మీకుం గొఱంత లేవియు సంభవింపవు శ్రీరంగరాజానుగ్రహం
బున జనియించి వర్ధిల్లు చున్నార మతండే మాకు రక్షకుం డని తలంచి యుండక
యెంబెరుమానారుతిరువడిఘళే తంజ మని విశ్వసించి యుండ వలయును. భవజ్జ
నని యైనయీసాధ్వికి విధేయు లై యుండి శ్రీమహాభాగవతులయందుఁ ద్రివిధ
కరణంబులచే నించు కైన యపరాధ మాచరింపక వారియం దనురక్తి సలుప
వలయు నని యానతిచ్చిన నిజశ్రీపాదంబులయందును సాష్టాంగదండప్రణామం
బాచరించి దుఃఖించు చున్నకుమారుల నిరువురం గ్రుచ్చి యెత్తి తనశ్రీహస్తం
బున నమ్మహాత్ములకన్నీరు దుడిచి మీరు ప్రకృతిసంబంధమే ప్రధానంబు గాఁ
దలంచి దుఃఖించితి రేని యెంబెరుమానారుసంబంధంబు దూషించినవార లగుదు
రాత్మసంబంధంబుఁ దలంచి క్లేశించితి రేని మఱుఁగుపఱుప నశక్యం బగుమ
దీయసంబంధం బెఱింగి స్వస్థచిత్తు లై యుండం దగు నని యక్కుమారుల నిరు

వుర నూఁజడించి పుళ్లపుళ్లయాళ్వా ననుమహాదేశికునియూరుప్రదేశంబున శిరం బుంచి స్వదేవీరత్నం బయినయాండాళమ్మయూరుభాగంబున శ్రీపాదపద్మము లుంచి యెంబెరుమానారుతిరువడిత్తామరలే ధ్యానించుచుఁ బరమపదంబునకుం జనియె నంత సంయమిశేఖరుం డావార్త విని వేగ విచ్చేసి కూరేశకుమారు లగు శ్రీవ్యాసపరాశరభట్టారకుల నూఁజడించి కూరేశున కంతిమకైంకర్యంబు సేయ నియమింప జ్యేష్ఠపుత్త్రుం డగు శ్రీపరాశరభట్టారకుండు తిరుమాలయుఁ దిరుప్పరివట్టంబును జాత్తుపడి మొద లగుకోవెలపరికరంబులతో నచ్చటి శ్రీవైష్ణవబృందంబు రావించి, శ్లో॥ సర్వకర్మాణి సూత్రేణ గాయత్ర్యా వైష్ణవేన చ। నారాయణానువాకేన స్నాపయే త్స్వితరం సుతః॥ అన్నప్రకారంబు గా నకూరేశగురునకుఁ దిరుమంజనంబు సమర్పించి కేశవాదినామంబుల ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియించి యలంకరించి శ్రీచూర్ణపరిపాలనంబు గావించి యాచరమవిగ్రహంబు విమానంబునం దుంచి బ్రహ్మవిదగ్రేసరు లగు శ్రీవైష్ణవులు వహింపఁ బంచమహావాద్యంబులతోఁ దోడ్కొని చని తిరుకావేరీగర్భంబునం దుంచి, శ్లో॥ కేశవార్పితసర్వాఙ్గం శరీరం మఙ్గళావహమ్। సర్వథా న దహే ద్విప్రో బ్రహ్మమేధవిధిం వినా॥ అను శాస్త్రక్రమంబున భగవద్దాసు లగుముముక్షువులు తిరుమేను విడిచిన నచ్చరమవిగ్రహంబు బ్రహ్మమేధసంస్కారంబు దక్క వేఱొక్కవిధిచే సంస్కరింపం దగదు గావున, శ్లో॥ బ్రహ్మమేధ మితి ప్రోక్తం మునిభి ర్బ్రహ్మతత్పరైః। మహాభాగవతానాం హి కర్తవ్యో విధి రుత్తమః॥ అనుహారీతస్మృత్యుక్తక్రమంబున శ్రీమహాభాగవతోత్తముం డగు శ్రీవత్సాంకమిశ్రుని బ్రహ్మమేధసంస్కారవిధిచే సంస్కరించి యామీఁద నవశ్యకరణీయంబు లగుకృత్యంబుల శాస్త్రోక్తక్రమంబు గా ననుష్ఠించి యంతట సంయమీంద్రునిఁ దదీయు లగుమహాత్ములను నిజగృహంబునకుఁ దోడ్కొని వచ్చి, శ్లో॥ నాతఃపరతరం తీర్థం వైష్ణవాంఘ్రిజలాచ్ఛుభమ్। తేషాం పాదరజఃపుణ్యం గఙ్గామపి పునాతిహి॥ అని శాస్త్రప్రసిద్ధం బగుమహావైభవంబు గల శ్రీమహాభాగవత శ్రీపాదతీర్థం బర్థించి స్వీకరించి, శ్లో॥ శుభాదా ద్విజవర్యైశ్చ సర్వసంపచ్ఛుభావహమ్। సహస్రశాఖాధ్యయనం కారయేద్వైదికోత్తమః॥ శ్లో॥ అశుభాన్తే విశేషేణ ద్రావిడీ బ్రహ్మసంహితా। అధ్యేతవ్యా ద్విజవరై రాశౌచమలనాశనీ॥ అనియు, శ్లో॥ వృద్ధావాదా వుయేచాన్తే ద్రావిడీ బ్రహ్మసంహితా। అధ్యేతవ్యా ద్విజవరై రాద్యాగీతసహస్రికా॥ అనియు బ్రహ్మాండపురాణంబునం జెప్పంబడుం గావునఁ దిరువాయిమొళి యనుదివ్యప్రబంధం బనుసంధించి పుష్పాంజలి యొనర్చి చాత్తు గావించి, శ్లో॥ యథా తుష్యతి దేవేశో మహాభాగవతార్చనాత్। తథా న తుష్యతే విష్ణు ర్విధివత్స్వార్చనా దపి॥ అను శాస్త్రక్రమంబు గా శ్రీమహాభాగవతతదీయారాధనం బాచరించి వారలకు సకలసత్కారంబు లొనరించి కృతార్థుం డయి

యుండె నంత ॥ కూరత్తాళ్వారుతిరునక్షత్రతనియను.—పుష్యమాసంబున హ
స్తనక్షత్రంబు గావున, శ్లో॥ మకరే హస్తనక్షత్రే సర్వనేత్రాంశసమ్భవమ్ । శ్రీ
మత్కూరకులాధీశం శ్రీవత్సాఙ్క ముపాస్మహే॥ శ్లో॥ అగ్ర్యం యతీంద్రశిష్యా
ణా మాద్యం వేదాన్తవేదినామ్ । శ్రీపరాశరభట్టార్య మ్మహోపకృతి మాశ్ర
యే॥ శ్లో॥ శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రేభ్యో నమ ఉక్తిమ ధీమహి। యదుక్తయస్త్రయీ
కణ్ఠే యాన్తిమఙ్గళసూత్రతామ్ ॥ అని యాశ్రితు లిట్లు తనియనులు విన్నవించి
రంత. 19

సీ. మరునాఁడె యెంబెరుమానారు చనుదెంచి, భట్టరయ్యను జెట్టఁబట్టి దోడుక
చని రంగభర్తయాస్థానమండపమునఁ, బ్రణమిల్లి శ్రీరంగపతిని డాసి
సేవించి యద్దేవదేవుని శ్రీపాద,పద్మముల్ సూపె నబ్బాలకునకు
భట్ట రా శ్రీపాదపద్మములను జూచి, హర్షింప నతని కిట్లనియె శౌరి
తే. వత్స మీతండ్రి లేఁడని వగవ వలదు, నన్నె మీతండ్రిగా మదినమ్మి యుండు
మనుచు వాక్రుచ్చె హరి భట్టరయ్య కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. మత్పుత్త్రుఁ డని యభిమానించి హరిద్ర,తీర్థ మిప్పించి సందియము దీఱ
మహి రంగరాజాభిమానపుత్త్రుం డని, ఖ్యాతుఁ డౌన ట్లనుగ్రహముఁ జేసి
యున్న శ్రీహరిఁ జూచియుడయవ రనియె దీ,ర్ఘాయు వి మ్మావె యార్యభకునకు
విద్యఁ జెప్పెదనన్న వినియు నూఱకయుండి, బహుమతు లొనరించి పంచె శౌరి
తే. యంత భట్టరు నెంబారు కప్పగించి, విద్యఁ జెప్ప నియోగించి వేగ వచ్చి
మఠమునం దుండె నాజగన్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
వ. అయ్యవసరంబున సంయమీంద్రుండు నిజపదాబ్జాశ్రితు లగుదాశరథ్యాదిమహా
దేశికులకు భగవద్విషయంబు ప్రసాదించు చుండె నట్టియెంబెరుమానారు ప్రభా
వంబు బయల్పుచ్చుమహాత్ము లెవ్వ రన్న వివరించెద శ్రీరంగనాథుఁడును శ్రీవేం
కటేశుండును గరిగిరివరదుండును యాదవాద్రీశుండును నఋహరిస్వామియుఁ దిరు
క్కురుంగుడినంబియు శ్రీశఠకోపసూరీంద్రుండును శ్రీమన్నాథమునివరుండును
శ్రీయామునాచార్యవర్యుండును బెరియనంబియుఁ దిరుక్కోట్టియూరినంబియుఁ
దిరుమలనంబియుఁ గూరమాలాధరగురుండు నాళ్వార్తిరువరంగప్పెరుమాళరయ
రనుమహాదేశికుండును మఱియు నెంబెరుమానారుతిరువడిఘ ళాశ్రయించినచ
తుస్సప్తతిసింహాసనాధిపతులును బ్రహ్మరాక్షసుండును మూకవైష్ణవుండును మొద
లయినస్వామిస్వాములు వీరియందు విభూతిద్వయం బుడయవరులకు స్వాధీనం
బుగా నొసంగుకతన శ్రీరంగధాముండు యతీంద్రప్రభావప్రకాశకుం డయ్యె నీ
సంబంధిసంబంధుల కెవరి కేది లిఖితంబు వ్రాసి పంపించిన మోక్షం బిచ్చెద నని
ప్రతిజ్ఞ యొనర్చినకారణంబున శ్రీవేంకటేశుండును రామానుజమాహాత్మ్య
ప్రకాశకుం డయ్యె మఱియును. 22

సీ. దేశికోత్తములతోఁ దిరుమల కేఁగుచు, యతిరాజు మార్గమధ్యమున నిల్వఁ
దుంబయూర్గొండయం దొక్క గోపాంగన, దివ్యదధ్యాజ్యముల్ దెచ్చి యిచ్చి
యారగించినమీఁద యతిపతిఁ గని దధి,క్రయ మడిగిన యతిరాజు కృపను
వరదార్య యీగోపవనితకు శ్రీపాద,తీర్థప్రసాదముల్ దెచ్చి యొసఁగు

తే. మని వరదార్యుఁ డార్యాజ్ఞ నట్లొనర్పఁ, బాదతీర్థప్రసాదానుభవముచేత
జ్ఞానవతి యయ్యె నాగొల్లచాన యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఇను మొకరసమున హేమించుపగిది శ్రీ,పాదతీర్థము సోఁకి పాపజాతి
స్వస్వరూపజ్ఞానసంపన్న యై పల్కె, నీకు సద్గురునకు నెయ్యి వెరుఁగు
కలిగిన ట్లిచ్చితిఁ గాని తత్క్రియ మేటి, కపవర్గ మిమ్ము మహాత్మ యనిన
వేంకటేశుఁడు దక్క వేఱొకఁ డెట్లిచ్చు, మోక్ష మంచును శేషమూర్తి పలుక

తే. నతఁడు నీమాట విను నని యార్యు లనఁగ, వింటిఁ గావున నతనిపేరింట నొక్క
లిఖిత మి మ్మని యడిగె నాలేమ యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. సర్వజ్ఞ వేంకటశైలనాయక సత్య,సంధ నీసమయము సంస్మరించి
యీగోపసుందరి కిమ్ము మోక్షం బని, లిఖిత మార్యుఁడు వ్రాసి లేమ కియ్య
నాలేఖఁ గై కొని యతిరయంబున వచ్చి, కొండపై కెక్కె నాగోపసాధ్వి
కేడుకొండలరాయఁ డెదురుగా నేతెంచి, యాలిఖితముఁ జూచి యాదరించి

తే. మోక్ష మిచ్చెను నాగొల్లముద్దియకును,గాన యతిరాజమహిమ ప్రకాశకుండు
వేంకటేశ్వరుఁ డయ్యె నీవిధమున నని, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 25

సీ. స్వప్నములో యాదవప్రకాశకునకు, యతిపతిసంబంధి వైతరింపు
మనుచుఁ జెప్పినకత యజ్ఞమూర్తి వచించు,తర్కమునకుఁ బ్రతితర్క మొదవఁ
దడఁబడి పొగడు త్రిదండికిఁ గనఁబడి, శ్రుతిఁ దెల్పి జయ మిచ్చుకతనఁ గంచి
వరదుఁడు యతిరాజవైభవ మెఱిఁగించె, నట్లు యాదవగిరిహరియుఁ గలను

తే. దోఁచి యతిపతి ర మ్మనితోడుకపోయి, మహిని నతనికి సంపత్కుమారుఁ డయ్యెఁ
గాన విదితముఁ జేసెఁ దద్గరిమ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.26

వ. అళగియ సింగర్ స్వామి సంయమీంద్రుని ప్రభావం బెఱింగించిన తెఱం గెట్టి దనిన వివరిం చెద నొక్కయవసరంబున నద్దివ్యదేశవాసి యై లోకరక్షకుం డగుపుండరీకాక్షుం డెంబెరుమానారుసంబంధు లగువారి కరుళప్పా డిడ నాయిండే ననుచు శ్రీవైష్ణవులు నిటలతటఘటితాంజలిపుటు లగుచు విచ్చేయఁ బెరియనంబితిరువంశంబునం దవతరించినస్వాములు కొందఱు రా కున్న నాశౌరి వారినుద్దేశించి మీరలు మదీయాజ్ఞోల్లంఘనంబు సేయుటకుఁ గారణం బేమి తెలుపుం డనిన దేవా యతీంద్రుఁ డస్మద్వంశాలంకారభూతుం డయినమహాపూర్ణాచార్యులశిష్యుం డు గావునఁ దత్సంబంధంబు ప్రధానంబు చేసి మీరు పిలిచితిరి గావున నమ్మహాత్మున కాచార్యవంశ్యుల మగుటం జేసి పనివినక యుంటిమి గాని వేఱొకతలంపు

న లే దని వారు విజ్ఞాపనం బొనరించిన విన నవధరించినయప్పిగరిస్వామియు దశరథవసుదేవాదిరాజసత్తములు నాయందుఁ బుత్రప్రపత్తిఁ జేసినవిధంబున నున్నది మీ రెంబెరుమానారునం దొనర్చినశిష్యప్రతిపత్తి యని యాన తిచ్చి మఱియొకనాఁడు కిడాంబియాచ్చా నను దేశికేంద్రునిఁ గటాక్షించి మీ కభిమతం బగునొకపద్యంబుఁ బఠియింపు మనిన నతండు, శ్లో॥ అపరాధసహస్రభాజనం పతితం భీమభవార్ణవోదరే । అగతిం శరణాగతం హరే—అని యాశ్లోకంబు వచించిన నెంబెరుమానారు సకలచేతనులకు గతి యై యుండ మీ కిట్లు వచింప నర్హంబు గా దని యాన తిచ్చెం గావున నప్పిగరిస్వామి యతీంద్రునిప్రభావప్రకాశకుం డయ్యె మఱియును దిరుక్కురుంగుడినంబియు శ్రీపరాంకుశయోగీంద్రుండును శ్రీమన్నాథమునివరుండును శ్రీయతీంద్రునిమాహాత్మ్యంబు ప్రకటితంబు గాఁ జేసినక్రమం బెట్టి దనిన. 27

సీ. కోరి తిరుక్కురుంగుడినంబి యతిరాజు, నాశ్రయించి రహస్య మరసెఁ గాన
బైల్పుచ్చె గురునిప్రభావ మట్లు శఠారి, తనమానసమునఁ ద్రిదండపాణి
శాంతు భవిష్యదాచార్యు నేత్రోత్సవ, శ్రీకరు సాక్షాత్కరించి మించి
కండో మనుచుఁ బాడెఁ గాన యతీంద్రుని,దివ్యప్రభావంబు తేటపఱచె
తే. శఠజిదాత్తభవిష్యదాచార్యవిగ్రహార్చఁ జేఁ దెల్పె సంయమీంద్రాతిశయము
నెల్లవారికి నాథమునీంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 28

వ. అట్లా భవిష్యదాచార్యవిగ్రహంబు నాథపద్మాక్షరామయామునార్యాదిదేశికులచేఁ గ్రమార్చితం బై శ్రీరంగంబునందు భగవద్రామానుజచరమవిగ్రహసన్నిధానవర్తి యై యుండు నని శ్రీమహాపూర్ణదేశికోత్తముం డిమ్మహాత్మునిమహిమ యెల్లవారికిఁ దెల్లముగా నెఱింగించినతెఱం గెట్టి దనిన. 29

సీ. దాశరథ్యార్యాదిదేశికోత్తములతోఁ, గూడి మహాపూర్ణగురునియింటి
కెంబెరుమానారు లేఁగుదెంచినఁ జూచి, పెరియనంబియు లేచి ప్రేమతోడ
ధరణిపై సాష్టాంగదండప్రణామముఁ, గావించి మిగులసత్కార మొదవఁ
జూచి యిట్లనియెఁ దత్సుత యత్తుళాయమ్మ, యయ్య మీశిష్యుఁడు యతివరేణ్యుఁ
తే. డితని కిట్లాచరించితి వేమి యనిన, హరికి ముం దుద్ధవాక్రూరు లట్లు గురుఁడ
నైతి నీతని కనియె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. కావేరిలో నవగాహన మొనరించి, వైష్ణవౌఘముతోడ వచ్చుచుండఁ
దిరువీథిలో యతిదేవుఁడు గనుఁగొని, స్వగురుఁడు భక్తితోఁ జాఁగి మ్రొక్క
నతఁడు సానుగ్రహ మంజలిఁ గావించి, చన స్వామి దే మని స్వామి లడుగ
నార్యుతలంపున కర్హ మదే యని, యతిరాజు పల్క నయ్యార్యు లతని
తే. కాతలం బెట్టిదో చెప్పు మనిన వారి, కస్మదాచార్యు లాయర్థ మాన తియ్య
నర్హు లని పంచె వారి నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. పూర్ణార్యుఁ జూచి యాబుధజను ల్చేమోడ్చి, సంశయ మడుగ నాసభ్యుఁ డనియె
యామునార్యుఁడు వైష్ణవాన్వితుఁ డై వచ్చు,చున్నట్లు దోఁచిన నుడయవరుల
కతిభక్తి మ్రొక్కితి నాళవందారుపి,మ్మట నార్యపూర్తి లక్ష్మణమునీంద్రు
లకుఁ గల్గిన ట్లన్యులకు లే దనుచుఁ జెప్పి, సచ్ఛాత్రునకు సదాచార్యునకును
తే. వాసి లే దని గురుఁ డెంచి వరకుమారుఁ, బుండరీకాఖ్యు సంయమిభూమిపతికి
శిష్యుఁ గాఁ జేసి మోదముఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. తిరుక్కోట్టియూరినంబి యీయతిక్షితీంద్రునివైభవంబుఁ దెలిపినక్రమం బెట్టి దనిన. 33
సీ. తిరుమంత్ర మొకనాఁడు దేశికుల్ వినుచోట, గోష్ఠీగహానపూర్ణగురువరుండు
పిలిపించి యరసి యాభిక్షుభూపాలుని,పరసమృద్ధికి మెచ్చిపరమకృపను
మాపాలి యెంబెరుమానారె రమ్మని, పిలిచి కౌఁగిటఁ జేర్చి ప్రీతిఁ జెంది
మహిలోన నెంబెరుమానారె దర్శన, మని మనశాస్త్రముల్ వ్యవహరించు
తే. ననుచు శ్రీవైష్ణవుల కెల్ల నాన తిచ్చెఁ, గాన యతిరాజవిభవప్రకాశకుఁ డన
నమ్మహాదేశికుం డుర్వి నయ్యె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 34
సీ. గోవిందమిశ్రులు గురునికై పఱచి యా, పరపుపై ముమ్మాఱు పొరలి లేచి
నిలిచిన సంయమినేత కటాక్షించి, తిరుమలనంబికిఁ దెలుప నతఁడు
పిలిచి గోవిందమిశ్రుల కిట్లు పలికెను, గతి యెద్ది గురుతల్పగామి కనుచు
నరక మే గతి యని గురుని కాతఁడు పల్క, ని ట్లేల చేసితి వెఱిఁగి యెఱిఁగి
తే. యనుచు గురుఁ డాన తిచ్చిన నాలకించి, సత్త్వనిధి యైనయెంబారు సద్గురునకు
నుగిడి యొకమాట పల్కె నీమాడ్కి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. చీమ కుట్టక గడ్డిచిద్రుపల నొరయక, తిరుమేను పాన్పుపై మెఱయు చుండ
దేవరవారు నిద్రించినఁ జాలును, వీఁడు దుర్గతి కేమి వెఱవఁ డనుచు
నెంబా రనినసూక్తి కెంబెరుమానారు, హర్షింప నతని కిట్లనియె నంబి
యయ్య శ్రీరామాయణార్థముఁ దెలియుచు, నొక్క సంవత్సర ముంటి విచట
తే. నీకుఁ దగువస్తువొక టియ్య లేకపోతి, ననుచుఁ జింతించుగురున కయ్యతివరుండు
వినతి చేసి ట్లు దా విన్నవించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. స్వామిమీసన్నిధి సకలవస్తువులందు, దాసున కొక టియ్యఁ దలఁచి తేని
యనఘుని నెంబారునంబుధారాపూర్వ, మడియేని కిమ్మని యతివరేణ్యుఁ
డడిగిన నాతని కాతిరుమలనంబి, యెంబారు నొసఁగి యతీశభాసు
రాంఘ్రిపద్మములందు నాత్మతనూజు రా,మానుజార్యాదుల నాశ్రయింపఁ
తే. జేసెఁ గావున సంయమిక్షితిమహేంద్రు,వైభవము తేటపఱిచెను వైష్ణవులకు
నమ్మహాత్ముని దలఁచెద నాత్మ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. మఱియుఁ దిరుమాలియాండాను త్రిదండమండలేశ్వరుని ప్రభావంబుఁ దెలియ వివ

రించినక్రమం బెట్లన్న నక్కూరమాలాధరగురుండు యతీంద్రునకుఁ దిరువాయ్
మొళ్లి కర్థం బొనరిచ్చు చున్నసమయంబున యఱియక్కాలత్తుళ్లే యనుపాశు
రంబు ప్రస్తుతం బైన నప్పాట కొకయర్థం బమ్మాలాధరగురుండు వచింప యతీం
ద్రుం డుపకారస్మృతివిషయంబు గా మఱియొకయర్థంబుఁ జెప్పిన విని తిరుమా
లెయాండా నిట్టివిశ్వామిత్రంబు రచింప నేర్చిననీకు సంప్రదాయార్థంబులు వినఁ
బని యేమి యని యుపరి తనగ్రంథంబుఁ జెప్పక చాలించిన మఱికొన్నిదినంబు
లకు గోష్ఠీపూర్ణుండు విచ్చేసి రంగపతికి మంగళాశాసనం బొనర్చి మాలాధరదే
శికేంద్రునిఁ గని సముచితసంస్కారం బొనరించి యమ్మహాత్మునిచే సమర్చితుం
డై సముచితాసనంబునం గూర్చుండి యమ్మాలాధరగురుండు దెలుప నతీతవృ
త్తాంతం బంతయుఁ దెలిసి యగ్గురూత్తము నుద్దేశించి మహాత్మా మన మిరువుర
మాళవందారుసన్నిధిని తిరువాయ్మొళ్లియర్థం బెఱుంగు చుండ యఱియక్కా
లత్తుళ్లే యనుపాట ప్రస్తుతం బైన నప్పాశురంబునకు యామునాచార్యుండు
మన మిరువురము నాకర్ణింప నొకయర్థంబుఁ బ్రసాదించె నంతట మీరు రాచమ
నార్థంబు విచ్చేసితిరి కావున రెండవయర్థంబు మీచే శ్రుతంబు గాదయ్యె నప్పు
డే నాయర్థంబు విని యుండితి యతీంద్రుం డస్మచ్ఛ్రుతం బయినయర్థంబె యు
పన్యసించె నీయతీంద్రున కాళవందారునెమ్మదిం దోఁచినయర్థంబే కాని వేఱొక
యర్థంబు ప్రసిద్ధంబు గాదు గావున నీయర్థంబు ప్రామాణికతమం బని యొప్పం ద
గు నదియునుం గాక సాందీపనికడఁ గృష్ణుం డధ్యయనం బొనర్చినట్లు గాదె యీ
యతీంద్రుండు మీకడఁ దిరువాయ్మొళ్లియర్థం బాకర్ణించుట యని తిరుక్కోట్టి
యూరినంబి వాక్రువ్వ విని విస్మయం బంది తిరుమాలెయాండా నాసంయమీం
ద్రునిం జూచి యతీంద్రా నీ వెక్కడనాఁ డైన నాళవందారుతో సంభాషించి యె
ఱుంగ వమ్మహాత్మునితిరువుళ్లంబున నున్నయర్థం బె ట్లెఱింగితి వన్న యతీంద్రుండు
కరకమలంబులు మోడ్చి యద్దేశికేంద్రు నుద్దేశించి మహాత్మా యామునాచా
ర్యవర్యున కే నేకలవ్యుండఁ గానో యని యానతియ్య విని హర్షించి యది యొ
కయవతారవిశేషం బని నిశ్చయించి భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగదండప్రణా
మంబు గావించి మహాత్మునితిరువడిత్తామరలయందు సుందరత్తోళుడయా ననునిజ
కుమారశేఖరు నాశ్రయింపఁ జేసెం గావునఁ దిరుమాలెయాండాను సంయమీం
ద్రునివిభవంబు ప్రకాశింపం జేసె నింక నాళ్వారుతిరువరంగప్పెరుమాళరయరు య
తీంద్రునివిభవంబు బైల్పుచ్చినక్రమం బెట్టి దనిన యతీంద్రుం డాఱుమాసంబు
లు తిరువరంగగురునిదివ్యభవనంబున వసియించి తిరువాయ్మొళ్లి మొదలైనది
వ్యప్రబంధంబు లధికరించుచు సకలవిధకైంకర్యంబులు సలుపు చుండి యొక్క
నాఁ డభ్యంజనం బొనర్చి యతిసౌరభ్యయుక్తం బగుసుకుమారతరహరిద్రాచూ
ర్ణంబున నుద్వర్తనం బొనర్ప నత్యంతహర్షయుక్తుం డై యగ్గురుండు వత్సా న

న్నను నాసర్వంబును స్వాధీనంబు గాఁ జేసికొంటి వని సుప్రసన్నుం డై పంచ మోపాయనిష్ఠ యుపదేశించి తిరువాయ్ మొళ్ళియరయ రనునిజకుమారకు నయ్య తీంద్రుని శ్రీపాదాబ్జంబులం దాశ్రయింపం జేసెం గావునఁ దిరువరంగగురుండు సం యమీంద్రునివైభవం బెల్లవారికిం దెల్లమి గాఁ జేసె మఱియును బ్రహ్మరాక్ష సుండును మూకబాలకుండును యతిస్వామితిరువవతారక్రమం బెఱింగించిన తెఱం గెట్టి దనిన. 38

సీ. నీకడఁ జదువుచు • నిత్యసూర్యగ్రణి, యున్నాఁడు లక్ష్మణ•యోగి యతఁడు
మన్ముక్తికారణ•మహిమాఢ్యుఁ డని యాఁద,వప్రకాశకునకు • విప్రరాక్ష
సుఁడు చెప్పెఁ గావునఁ • బుడమి యతీంద్రుని,విభవ మెఱింగిరి • వివిధజనులు
కంచిలో ముందొక • పంచవార్షికమూక,బాలుఁ డేఁడాది గ•న్నడక మగిడి
తే. యెల్లవారికిఁ గనఁబడి • యిచట శేషుఁ, డవతరించెను లక్ష్మణ•ఖ్యాతి ననియెఁ
గాన మూఁగయుఁ దెలిపెఁ ద•ద్గరిమ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె•మోద మలర.

వ. మఱియు నమ్మహాత్ముని శ్రీపాదాబ్జంబు లాశ్రయించినమహాదేశికు లతనిప్రభావంబు బైల్పుచ్చినప్రకారం బెట్టి దనిన వివరించెద వడుగనంబి యాచార్యపదం బుడయ వరులకే ముఖ్యవాచకం బగుటం జేసి యెంబెరుమానారుతిరువడిగళే తంజ మని యాన తిచ్చె మఱియును గణ్ణియనూరిసిరియాచ్చాన్ సచేలస్నానపూర్వకంబుగా నార్తిచే నవసన్నుం డై దివ్యాజ్ఞఁ బెట్టి యెంబెరుమానారుతిరువడిగళే శరణ మ్మని యుండుఁ డని యాశ్రితుల కుపదేశించె - నరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానారు శ్రీయతీంద్రునియాజ్ఞచేఁ దమతిరువడిత్తామర లాశ్రయించినయాచ్చానునకు ననంతాళ్వానునకుఁ దొండనూర్నంబికి మరుధూర్నంబికిని హితోపదేశం బొనర్చి యుడయవ రొకపిచ్చికమెడఁ దాళఫలంబు గట్టినగతి యి ట్లొనరించిరి మీర లెం బెరుమానారుతిరువడిగళే శరణ మ్మని నమ్మి యుండుఁ డని యాన తిచ్చెఁ బుళ్లపు ళ్లియాళ్వా ర తన్నాశ్రయించినయెళివిలాళ్వా నాభిజాత్యాదిమదంబుచే గర్వించి మనోవాక్కాయకర్మంబులచేఁ బరుల నిరాకరించు చుండ నెఱింగి యొకపర్వ కాలంబునఁ దదీయకరణత్రయం బాచార్యదక్షిణ గాఁ దన కతనిచే ధారాదత్తం బుఁ జేయించుకొని శ్రీమహాభాగవతులయం దానుకూల్యైకరసుండ వై యుండు మని నియమించిన నతం డట్లాచరింప నశక్తుం డై యొకవివిక్తస్థలం బాశ్రయిం చి యస్మదాచార్యులయెడ నార్ద్రాపరాధి నైతి నని దుఃఖింపఁ దెలిసి యమ్మహా త్ముం డేతెంచి వత్సా నీకు దుఃఖపడఁ గారణం బేమి యని యడుగఁ దనమనో గతం బైనయర్థం బతం డాయార్యున కెఱుకపఱుప విని యద్దేశికేంద్రుం డతని నుద్దేశించి రాజదండభయంబుచేఁ బరుల విషయంబుగాఁ గాయికాపరాధంబు మనుష్యునకు సంభవింపనేరదు, శ్లో॥ యదీచ్ఛసివశీకర్తుం జగదేకేన కర్మణా । ప రాపవాదసస్యేభ్యోగాశ్చరన్తీర్నివారయ ॥ అనియెడున్యాయంబునఁ బరాపవా

దవాక్యంబు లుడిగియుండు మింక మానసాపరాధంబు లుదయించె నేని యనుతాపంబుఁ జెంది భగవద్రామానుజచరణారవిందంబులే శరణం బని యధ్యవసించితి వేని యాయధ్యవసాయంబు, శ్లో॥ జ్ఞానాగ్నిస్సర్వకర్మాణి భస్మసాత్కురుతేర్జున। నహి జ్ఞానేన సదృశం పవిత్ర మిహ విద్యతే॥ అనియెడుభగవదుక్తిక్రమంబుగా మానసికాపరాధంబుల నశింపఁ జేయు నని యాన తిచ్చి నిజనివాసంబునకుం జనియె నంత నతండు స్వగురూపదిష్టక్రమంబునఁ గాలంబు జరపుచుఁ గృతార్థుం డయ్యె మిళహోత్ర్వా నొక్కనాఁడు ఛందోమయుం డై నగరుత్మంతునియంశంబుచే నవతరించినదాశరథిసూరిపురందరునితో శాస్త్రవాదంబు సేయ నుత్సహించిన మనము శపథం బొక్కటి చేసికొనియెద మని ముదలియాండా నానతియ్యఁ బరాజితుండు జేతను వహించుశే శపథం బని యతండు పలుక నీయర్థంబు సమీచీనం బని దాశరథిసూరి యంగీకరించి విశిష్టాద్వైతపక్షం బవలంబించి బలవత్ప్రమాణతర్కశతంబుల నుడువ నవి యన్నియును వధియించి బహువిధంబుల ఖండించి యబాధితబహుప్రమాణతర్కసహస్రంబు లుపన్యసించి సిద్ధాంతంబు స్థాపింప నతండు ప్రత్యుత్తరంబుఁ జెప్పలేక 'విజితోస్మి' యని నిజభుజస్కంధపీఠంబున వైనతేయుండు విష్ణునిగతి వహించి కొంతదూరంబు చని యలసి మహాత్మా భవదీయశ్రీపాదంబు లాశ్రయించెద నన్నుం గరుణింపు మని ప్రార్థింప 'సాధవో దీనవత్సలాః' అనియెడున్యాయంబునఁ బరమకారుణికుం డైన యవ్వాధూలకులాలంకరిష్ణుండును డిగ్గి యతనిం దోడుకొని చని యెంబెరుమానారుతిరువడిత్తామర లాశ్రయింపం జేసి యిమ్మహాత్ముని శ్రీపాదపద్మంబులె ప్రాప్యప్రాపకంబు లని విశ్వసింపు మని విధించె నెంబారు శ్రీపరాశరభట్టారకార్యునుద్దేశించి వత్సా నీవు శ్రీరంగరాజున కభిమానపుత్రుండ సనియు శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రుల కభిమతసుతుండ ననియు సమస్తవేదవేదాంగవేదాంతాదిపారంగతుండ ననియును మదిఁ దలంచి ప్రమాదంబుఁ జెందక సర్వదేశకాలావస్థలయందు నెంబెరుమానారుతిరువడిగళే శరణ మ్మనుచు నమ్మి యుండు మిదియె పరమహితం బని యాన తిచ్చె శ్రీపరాశరభట్టారకుం డొకసమయంబున నంజియ్యరు నీక్షించి నీవు వేదాంతి యనువిఖ్యాతనామధేయంబుఁ గలవాఁడ ననియు మమ్మాశ్రయించితి ననియు మా కాచార్యదక్షిణగా బహుద్రవ్యం బర్పించితి ననియు మోస మొందక సర్వకాలంబులయందు శ్రీరామానుజపదాంబుజంబులే శరణ మని విశ్వసించి యుండు మని యుపదేశించె నంజియ్యరు నంబిళ్లనుం గటాక్షించి లోకాచార్యుండ వని పేరు గాంచితి ననియుఁ దిరువాయ్మొళికి వ్యాఖ్యానం బొనర్చితి ననియును స్వకీయాతిశయంబుఁ దలంచి పరాకుపడి యుండక నీ వెంబెరుమానారుతిరువడిగళే శరణ మ్మని నమ్మి యుండు మని యాజ్ఞాపించె మఱియొకనాఁడు నంబిళ్ల శివక్కరప్పిళ్లకడం జని

యొక వైష్ణవగృహంబున నిద్రించి యాశివక్కారప్పిళ్ళై కెదండ గొని మగిడి చన
చున్నసమయంబునం దొక వైష్ణవుండు తద్గృహద్వారవేదికయందు శయనిం
త్రోవ కడ్డంబు గా శ్రీపాదంబులు సాఁచి సుఖసుప్తుం డై యున్న వీక్షించి ప
దంబులు ముడుచుకొమ్మని శివక్కారప్పిళ్ళ పలుక నంబిళ్ళ విన నవధరించి భగవ
నుగ్రహంబుచే నిఖిలాజ్ఞాననివర్తకం బైననిరతిశయనిర్మలజ్ఞానంబు లభించి శ్రీ
పరాంకుశమునీంద్రుండు శ్రీమహాభాగవతవిషయంబుగాఁ దిరుత్తాళ్ వణంగి యు
యాన తీయ నీ వట్లనం దగునా యని యతనిహస్తంబు పరిత్యజింప నతండు శి
క్కార యనుతనయగ్రహారంబునకుం జని యందుఁ గొన్నిదినంబులు గురుండు
న్నుఁ బరిహరించె నింక నే నేమి సేయం గలవాఁడ నని యనుతపించుచుఁ దిరి
నంబిళ్ళసన్నిధి కేతెంచి సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి నిటలతటఘటితాంజలిపు
టుం డై మహాత్మా యుభయనదీమధ్యస్థనరకరగృహీతరజ్జుయంత్రప్రక్షిప్తపాష
ణం బౌనదీనిర్ఝరమధ్యదేశంబునం గూలుపోలిక భవదీయపాణిపల్లవత్యాగవేగం
బున సంసారసాగరమహాప్రవాహంబునం బడితి నింక నీదాసచేతనున కేమి గతి
యని యత్యార్తుం డై విన్నవింప 'క్షమాసారాహి సాధవాః' అనియెడిన్యాయం
బున క్షమాసముద్రుం డైనయద్దేశికేంద్రుండు తదీయాపరాధంబు క్షమియించి
యింక నెల్లప్పుడు యతీంద్రశ్రీపాదపద్మంబులే యుపాయోపేయంబులు గా నమ్మి
యుండు మనుచు నియోగించె నెంబెరుమానారున కభిమానపుత్త్రుం డైనశ్రీకు
రుకేశగురుండు సిరిభుత్తూరనునగ్రహారంబునకుం జనుదెంచిన వేదశాస్త్రపారంగ
తుం డైనసోమాసియాండానద్దేశికేంద్రునికడఁ బ్రేమపూర్వకంబుగా శ్రీభాష్యం
బధికరించినపిమ్మట నక్కురుకేశగురుండు మగిడి చనుచుండఁ గొంతదూరం బతని న
నుగమించి మహాత్మా యడియేని కొకపరమహితం బుపదేశించి నీవు భాట్టప్రభాక
రాదిశాస్త్రంబులయందు సర్వజ్ఞుండ నని యు శ్రీభాష్యప్రవర్తకుండ నని యు నీ
వాసిఁ దలంచి ప్రమాదంబుఁ జెందక సర్వకాలంబులయందు సంయమీంద్రుని
చరణారవిందంబులే శరణం బని విశ్వసించి యుండు మని విధియించె గోమఠత్తా
ళ్వార్ తమసన్నిధియందు కాకంపాటియాచ్చాంబిళ్ళ యాదరపూర్వకంబుగా శ్రీ
భాష్యం బధికరించి యొకహితంబు దాసున కనుగ్రహింపు మని వేఁడుకొనిన నతం
డతనికి నెంబెరుమానారుతిరువడిగళే శరణం బని విశ్వసించి యుండు మని యుప
దేశించె నంగళాళ్వా నొక్కంపాడియాచ్చాంబిళ్ళనుం జూచి యార్యసత్త
మా శ్రీరంగనాథుండు నీయెడఁ గోపం బుంచినవేళ నీమది నేమి తలంచితి వని
యడుగ నెంబెరుమానారుతిరువడిగళే శరణం బని విశ్వసించి యుండితి నని య
తం డతని కానతిచ్చె నెళాధూరియమ్మాళాత్మియశ్రీపాదంబు లాశ్రయించినపన్ని
రువురు శ్రీవైష్ణవులు తనసన్నిధిని శ్రీభాష్యం బధికరించి భక్తిరూపోపాయంబును
సాపాయం బని విన్నవింప వారికిఁ బ్రపదనం బుపదేశించిన నది దుష్కరం బని

వారనిన నట్లాయె నేని యెంబెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణం బని యధ్యవసించి యుండుఁ డని యానతిచ్చె నడివిలాళ్వాన్ తిరునారాయణపురంబున కరిగి యందు వంగిపురత్తాచ్చి మొదలైనభాగవతోత్తములకు శ్రీభాష్యంబు ప్రసాదింప వారీ యర్థంబు గ్రహింపలే మనిన శ్రీభాష్యప్రవక్త యయినయెంబెరుమానారుతిరువడిగళే శరణం బని నమ్మి యుండుఁ డని యానతిచ్చె శ్రీవేదవ్యాసభట్టారకుండు యాదవాద్రికిం జని యందు శ్రీరామానుజమునిసన్నిధానంబున నేఁబదిర్వురుసూరులకు శ్రీభాష్యార్థం బుపన్యసింప వారీయర్థంబు భాగీరథీప్రవాహంబుగతి దురవగాహం బని విన్నవింప నట్లాయె నేని మనకుం గులదైవతం బైనయెంబెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణం బని నమ్మి యుండుం డని యానతిచ్చె నడివిల్ తిరువీథిప్పిళ్లభట్టారకుండును దనయాశ్రితుల కట్లుపదేశించె వడుగనంబి యెంబెరుమానారుతిరువడిగళే శరణ మనియు నంబెరుమాళ్ తిరువడిగళే శరణ మనియు ననుసంధించుకూరేశదాశరథ్యాదులనుం జూచి యిరుకరయ రని వాక్రుచ్చె నిట్లు భగవద్భాగవతప్రకటీకృతప్రభావుం డైనసంయమిసార్వభౌమున కసంఖ్యేయభగవదవతారంబులందు రామకృష్ణాద్యవతారంబులకుఁ బ్రాధాన్యంబు గలుగుకోలఁది హారవల్లియందు నాయకరత్నంబునకుంబోలెఁ బూర్వాపరాచార్యమధ్యంబునఁ బ్రాధాన్యం బవ్యాహతం బై విలసిల్లుఁ గావున నుత్తారకత్వవిశిష్టకృపామాత్రప్రసన్నాచార్యుం డైనయమ్మహాత్మునివిషయంబు గాఁ జేయుకైంకర్యంబు పరమప్రాప్యం బగు నది గాన యగ్గురుశిఖామణి యర్చితుం డై స్తోత్రసించెనేని యష్టోత్తరశతదివ్యదేశావిష్కృతదివ్యమంగళవిగ్రహుం డగుశ్రీమన్నారాయణుం డారాధితుం డై మిగుల సంతోషించు 'చరితం రఘునాథస్య శతకోటిప్రవిస్తరమ్' అని యెడున్యాయంబుగా భగవద్రామానుజచరితం బంతము నెవ్వఁ డెఱుంగు నస్మదాచార్యానుగ్రహంబుచే బుద్ధిగోచరం బైనయంత యీక్రమంబుగా విన్నవించితిం గావున బాలకులకలభాషణంబులు విని యుల్లసిల్లుతల్లిదండ్రులగతి శమదమక్షమావాత్సల్యాదికల్యాణగుణభూషితు లగుశ్రీమహాభాగవతులు విన నవధరించి వాగపరాధంబులు క్షమియించి యీదాసచేతనునియం దనుగ్రహంబు సేయం దగుదురు మఱియును. 40

సీ. అంతట నొక్కనాఁడాసంయమీంద్రుండు, తనమానసమునందుఁ దలఁచె నిట్లు
మర్త్యుండు నూఱేండ్లమనె నేని పూర్ణాయు, విరువదియేండ్లు మాకెక్కు వయ్యె
నరుచి యీసంసృతియందు జన్మించెను, నీపదాబ్జంబుల నీడ నన్నుఁ
జేర్చుకొమ్మని యతిశేఖరుండు ప్రపత్తి, సలిపిన శ్రీరంగశాయి సుప్ర
తే. సన్నుఁ డై యిట్లు పల్కెను సంయమీంద్ర, కాలమానముజో లేమిఘనుఁడ వీవు
తడవిచట నుండు మని హరి నుడివె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. ఆర్తిచే యతిపతి యారంగపతిఁ జూచి, యర్థింప నతఁ డిష్ట మడుగు మనిన

సదయ నాసంబంధిſసంబంధులకు నిమ్ము, నే లభించుపదంబు ſ నీరజాక్ష
యని యడిగిన హరి ſ యావర మిడి నేఁటి, కేడవనాఁడు నీ ſ వీశరీర
ముడిగి నన్నొందుమా ſ యుడయవరే యని,బహుమతు లొనరించి ſ పంచినంత
తే. సంయమీంద్రుఁడు చనుదెంచి ſ స్వమఠ మొంది
సకలహితములు సన్నిధిſసాత్త్వికులకుఁ
జెప్పె మూఁడుదినంబులు ſ చెంద ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ſ మోద మలర. 42
సీ. ఆహితోక్తులు విని ſ యార్యులు భయపడి, స్వగురువిశ్లేషము ſ సైఁప లేక
యాత్మయాత్రయు దేహాſయాత్రయుఁ జాలించి, యుండఁ దలంపఁ ద్రిſదండపాణి
దెలిసి వారికి నాన ſ తిచ్చె నిట్లనుచును, మీరు దల్చినపని ſ సూరులార
యాచరించితి రేని ſ యస్మదీయాచార్య,పరమదేశికులశ్రీſపాద మాన
తే. యస్మదన్వయ ముడిగి శఠſారిమతియుఁ, గలఁచి సూరులగోష్ఠికిఁ ſ గాక క్రిందు
పడుదు రని వారి కార్యులు ſ పలికిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ſ మోద మలర.
సీ. గురునిసూక్తులు వినిſవెఱచి దేశికు లింక,మా కేమి గతి యన్నſమాన్యుఁడనియెఁ
బదపడి యొకఁడు ప్రſపన్నుఁడైనను నీశ్వ,రాయత్త మగుఁ దదీſయాత్మయాత్ర
దానికి వగవంగఁſదగదు దుఃఖించెనా,యాత్మార్పణము మిథ్యſయగును ధ్రువము
ఆత్మకర్మాధీన ſ మగు దేహయాత్రయు, వగవ రా దందుకు ſ వగచె నేని
తే. వాఁడు నాస్తికుఁ డగు ననిſవరకృపావి,ధేయుఁ డగులక్ష్మణార్యుండుſదెలుపఁ దెలిసి
భక్తి గురునకు వారిట్లు ſ పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ſ మోద మలర. 44
వ. యతీంద్రా యీశ్వరాధీనం బైనయాత్మయాత్రయందుఁ గర్మాయత్తం బగు దేహ
యాత్రయందుఁ జేతనున కన్వయంబు లే దని యాన తిచ్చితిరి యింక వీనికిఁ
గాలయాపనం బెట్టి దని దేశికేంద్రు లడిగిన వారి కమ్మహాత్ముం డి ట్లనియె నుపా
యత్వబుద్ధి మాని పరమప్రాప్యం బగుభగవత్కైంకర్యంబునం దన్వయించి యుండ
వలయు నక్కైంకర్యం బెట్టిదనిన వివరించెద శ్రీభాష్యం బధికరించి ప్రవచనం బొ
నర్చుటయు నట్లు సేయ నశక్తుం డాయె నేని శ్రద్ధాపూర్వకంబు గా శ్రీశఠకోప
సూక్తు లధికరించి ప్రవర్తింపం జేయుటయు నందుల కశక్తుం డాయె నేని శ్రీ
రంగాదిదివ్యదేశంబులయందు నిత్యనివాసం బొనర్చి జాత్యాశ్రయదుష్టనిమిత్తం
బు లగుపదార్థంబులం బరిత్యజించి పరిశుద్ధం బు లగు ద్రవ్యంబులు సంగ్రహించి
యందు భగవంతునకుఁ బ్రీతిపూర్వకంబు గా నారాధనంబు సేయుటయు
నదియుఁ జేయ నోపఁ డేని సార్వకాలంబు మంత్రరత్నార్థమననంబుఁ జేయుట
యు నట్లొనర్పం జాలం డేని శ్రీయాదవాచలంబునం దొక్కకుటీరంబు
నిర్మించుకొని యందు వసించుటయు నట్లు సేయం జాలఁ డేని వీఁడు మదీయుం
డని యభిమానంబు గలుగుజ్ఞానాధికుం డైనయొక్క శ్రీవైష్ణవునియభిమా

నంబునం దోడిఁగి వర్తించుటయు నట్లు ప్రవర్తించునధికారులకు ముం దెఱింగి వర్తింపం దగువిషయంబులు మూఁడమ్మూఁడువిషయంబు లెట్టివి యనిన విశదపఱచెద ననుకూలాత్మలు ప్రతికూలప్రాణులు ననుభూయచేతనులు నిమ్ముప్పరియం దనుకూలు రెవ్వ రన్న శ్రీవైష్ణవులు ప్రతికూలు రెట్టివా రన్న భగవద్ద్వేషు లనుభూయు లెవ్వ రన్న సంసారు లనుకూలాత్మలం జూచినఁ జందనకుసుమతాంబూలంబుల మహనీయపూర్ణచంద్రికను మలయమారుతంబును నభిమతవిషయంబునుం గన్నచందంబునం జూచి సంతసింపవలయుఁ బ్రతికూలప్రాణులం జూచిన సర్పాగ్నివిషాదులకొలందిఁ జూచి వెఱచి దూరంబు గా వర్తింప వలయు ననుభూయులం జూచినఁ గాష్ఠలోష్టాదులతెఱంగున నుపేక్షాపూర్వకంబు గాఁ దృణీకరించి వర్తింప వలయు ననుభూయు లనుకూలించి రేని వారల కాత్మజ్ఞానం బుపదేశించి యనుగ్రహంబు సలుప వలయుఁ గా కున్నవారిని గటకటా యని కృపాదృష్టి నవలోకింప వలయు నిట్లొనర్చుటకుం బ్రతిబంధకం బర్థకామప్రావీణ్యం బని తనమది నెఱుంగ వలయు నర్థకామపరవశుం డై శ్రీవైష్ణవులఁ గని యాదరింప కున్న సార్వభౌముం డగురాజు తాఁ గనుంగొన్నపుత్రు నవమానించి నం గనలుచందంబున సర్వేశ్వరుండునుం గరం బలుగు నర్థకామంబులనిమిత్తంబు గాఁ బ్రతికూలుర నాదరించిన సార్వభౌముం డగురాజేంద్రు నిమహిషి యొడిగట్టి భైక్ష్యం బెత్త రాజున కవద్యావహంబు గావున నాసార్వభౌముం డలిగినట్లు సర్వేశ్వరుం డతిక్రుద్ధుం డగు నర్థకామార్థసిద్ధికై యనుభూయుల నాదరించిన వరరత్నంబునకు వరాటకంబునకు వాసి గనంబడనట్లు తన కుదయుంచిననిర్లజ్జానంబు చెడుం గావున వీనిని మహోపకారుం డగుహరియాదరింపఁ డని నిజాశ్రితు లైనయద్దేశికేంద్రులకు సంయమీంద్రుం డాన తిచ్చె నంత. 45

సీ. శ్రీరంగనాథుని చెంతకు భట్టార,కార్యునిఁ దోడ్కొని యరిగి మొదటఁ
దిరుమాల శఠకోపతీర్థప్రసాదాది, బహుమతు లన్నియు భట్టరయ్య
కిప్పించి పిదప యతీంద్రుఁడు తాఁ గొని, దర్శనస్థాపనదక్షుఁ డీతఁ
డిఁక మీఁద నని దేశికేంద్రుల కెల్లను, బల్కి భట్టరు కిట్లు పల్కె వత్స
తే. మేలునాఁటను వేదాంతి మేటిపండి,తుఁడు గలఁ డతనిదర్శనధూర్వహుని గఁ
జేయు మీ వని యతిపతి చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. కృప భట్టరార్యుల కేలూతఁ బూనుక, సాత్త్వికౌఘముతోడ స్వమఠ మొంది
శ్రీమదర్చన మార్చి శ్రీవైష్ణవుల కెల్ల, శ్రీపాదతీర్థము చెంద నిచ్చి
యఖిలవైష్ణవజను లారగించినమీఁద, దాశరథ్యార్యాది దేశికులకు
నార్యులఁ గొందఱ నప్పగించి మదంఘ్రు, లాన మీ రవివేక మాచరింప
తే. వలదు మమ్మెడఁబాసిన వగపుఁజెంది, యనుచు లక్ష్మణయోగీంద్రుఁ డానతిచ్చి
తనదువిభవముఁ జాలింపఁ దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అర్చకపరిచారఽకాదిరంగేశ్వర, కైంకర్యపరు లంతఁ ఽ గాంచి గురునిఁ
జేమోడ్చి యున్నంత ఽ శ్రీయతీంద్రుఁడు వారి, కంజలి గావించి ఽ యనియె నిట్లు
మాయపరాధముల్ ఽ మదిఁ దల్పఁబోకుఁడీ, మాకు రంగేశునిఽమాఱు మీర
లని పల్కు యతిపతి ఽ కనిరి వా రి ట్లని, యఖిలాత్మజీవాత్ము ఽ లైనమీకుఁ
తే. దప్పు లె ట్లగు మిముఁ బాసి ఽ ధరణి నింక
బ్రతికెదము మేము జీవచ్ఛఽవంబు లనఁగ
ననుచు దుఃఖింప నార్యుఁ డి ఽ ట్లనియె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 48

సీ. కలిహరుం డిల కలంఽకారభూతుం డగు, శ్రీరంగపతి మీకు ఽ సేమ మొసఁగ
యోగనిద్రాసక్తి ఽ భోగిరాట్ఛయనుఁ డై, యున్నాఁ డతని కిందుఽ యోగ్యకాల
ములయందుఁ గైంకర్యఽములు సేయుచును మది, మమ్ముఁ దలంపుచుఽ నెమ్మి నమ్మి
యుండుఁడీ యని చెప్పి ఽ యుడయవ రాత్మవి, శ్లేషభీరువు లైనఽచేతనులకుఁ
తే. బలికె ని ట్లని భయపడఽవలదు మిమ్ముఁ, బ్రోవ నర్చాత్మకుండ నై ఽ నే వసింతు
నిచట నని పల్కె నాసంయఽమీంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.

సీ. పూర్ణదేశికపదాంఽభోజముల్ శిరమునం, దురముపై నక్షిబాఽహువుల నద్ది
యామునగురుపదఽతామరసంబులు, ధ్యానించుచును మది ఽ యతివరుండు
ఎంబారుతొడపై నిఽనిం పొంద శిరముంచి, యాంధ్రపూర్ణులతొడఽనంఘ్రులుంచి
కరపద్మముల మోడ్చి ఽ కరుణాకటాక్షవీ, క్షణసుధ నాశ్రితఽసస్యములను
తే. దడపి కనుమోడ్చి తిరుమేను ఽ విడిచి వెడలి, సర్వచేతనరక్షైకఽసాంద్రశక్తి
శేషుఁ డై రంగధామునిఁ ఽ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర.

సీ. స్వవియోగ మోర్వంగఁఽజాలనిబుధులకై, యలరాముఁ డర్చాత్ముఁ ఽ డైనయట్లు
వాసుదేవత్యక్తఽభాసురాంగము బ్రహ్మ, దారు వై నీలాద్రిఁ ఽ దనరినట్లు
రామానుజార్యచఽరమవిగ్రహము రంగ, పతికడ నర్చగాఁ ఽ బరిఢవిల్ల
నలభూతపురి వేంకఽటాద్రి యాదవగిరి, శ్రీరంగములయందు ఽ శ్రీయతీంద్రుఁ
తే. డాదిమధ్యాంతిమార్చాత్ముఁ ఽ డై వసించె, ధరణి నిప్పటి కైనను ఽ ధన్యు లైన
వారు సేవింపఁ గలవారు ఽ వారి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

సీ. తలఁపఁ బంచాశదుఽత్తరనవశతశక, విభవవత్సరచైత్రఽవిమలషష్ఠి
గురువారమున భూతఽపురి నార్ద్రఁ గేశవ, క్షితిదేవునకుఁ గాంతిఽమతికిఁ బుట్టి
చేతనరక్షకై ఽ క్షితి నూటయిరువది, సంవత్సరము లుండి ఽ శకము వేయు
డెబ్బదియేండ్లచే ఽ ఠీవిగా విలసిల్లు, మతివిభవతపస్విఽమాసమునను
తే. దశమి శశివారమున నార్ద్రఽతారయందు, శేషమూర్తి యతీంద్రుఁ డఽ శేషరక్షఁ
జేసి శ్రీరంగధామునిఁ ఽ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 52

వ. తదనంతరవృత్తాంతం బెట్టి దనినఁ జరమోపదేశనియమనచరమతదీయానువర్త

నాది శేషధర జ్ఞానానుష్ఠానంబులు పరమాచార్యుం డగు శ్రీయామునాచార్య వర్యునకే యర్హతమంబులు సంసారస్థితియం దరుచిని వేదనంబును దదనుగుణం బుగా భగవత్పాదారవిందంబు లాశ్రయించి తదుపదిష్టచరమార్థనిశ్చయాత్మక జ్ఞానంబు కలిగి యుండ వలయు నని యుపదేశించుటయుఁ జరమకాలపర్యంతంబు స్వాభిమానాంతర్గతుల కుపకారార్థంబుగా వృత్తివిశేషం బొసఁ తిచ్చుటయుఁ జర మదశయందు స్వాభిమతచరమాధికారస్పర్శవిశేషంబును బూర్వాపరగురుపరం పరాహారయష్టిమధ్యగతనాయకరత్నం బగు శ్రీరామానుజమునీంద్రునకే చెల్లుం గాన తదీయదివ్యచరితంబు శ్రీరామకృష్ణచరిత్రంబులమాడ్కి శ్రీవైష్ణవులకు సదానుసంధేయం బగు. 53

మొదలియాండాన్-త. శ్లో॥ చైత్రే పునర్వసూ జాతం యతిరాజపదాశ్రయమ్
వాధూలకులధౌరేయం వన్దే దాశరథిం గురుమ్॥

తీర్థ-త. శ్లో॥ పాదుకే యతిరాజస్య కథయన్తి యదాఖ్యయా
తస్య దాశరథేః పాదౌ శిరసా ధారయా మ్యహమ్॥

తిరుక్కురుహప్పిరాన్ పిళ్లాన్ తనియను.

శ్లో॥విఖ్యాతో యతిసార్వభౌమజలధే శ్చన్ద్రస్సమ త్వేనయః
శ్రీభాష్యేణ యదన్వయాస్సు విదితా శ్శ్రీవిష్ణుచిత్తాదయః
వ్యాఖ్యాం భాష్యకృతాజ్ఞయోపనిషదాం యో ద్రావిడీనాం వ్యధా
త్పూర్వం తం కురుకేశ్వరం గురువరం కారుణ్యపూర్ణం భజే॥

కిడాంబియాచ్చాన్ తనియను.

శ్లో॥ శ్రీవిష్ణుచిత్తచరణామ్బుజసంశ్రయాయ, చేతో మమస్పృహయతే కిమతః పరేణ
నోచేన్మమాపియతిశేఖరభారతీనాం, భావః కథం భవతు మర్హతి వాగ్విధేయః॥

నడాదూరియాళ్వాన్ తనియను.

శ్లో॥ యస్మిన్పదన్ యతివరస్యముఖాత్ప్రణీతం నిష్కామ దేవనిదధేనిగమాన్తభాష్యమ్
తస్మై వ్రతం భగవతః ప్రియభాగినేయం వన్దే గురుం వరదవిష్ణుపదాభిధానమ్॥

సోమాసియాండాన్-త. శ్లో॥ నౌమి లక్ష్మణయోగీన్ద్రపాదసేవైకసాధనమ్
శ్రీరామం క్రతునాథార్యం శ్రీభాష్యామృతసాగరమ్॥

నడివిలాళ్వాన్-త. శ్లో॥ యేన ప్రోల్లసతే నిత్యం గార్గ్యవంశమహామ్బుధిః
మన్మహే తు సదా చిత్తే మధ్య మార్యం కళానిధిమ్॥

అరుళాళప్పెరుమాళ్-త. శ్లో॥ కార్తికే భరణీ జాతం యతీన్ద్రాశ్రయ మాశ్రయే
జ్ఞానప్రమేయసారాభివక్తారం వరదం గురుమ్॥

అనంతాళ్వాన్-త. శ్లో॥ చైత్రే చిత్రా సముద్భూతం రామానుజపదాశ్రయమ్
వన్దే శ్రీమదనన్తార్యం కల్యాణగుణసాగరమ్॥

శ్లో॥ అఖిలాత్మగుణావాస మజ్ఞానతిమిరాపహమ్
ఆశ్రితానాం సుశరణం వన్దేఽనన్తార్యదేశికమ్॥

యాచ్చార్-త. శ్లో॥ యోవై వైష్ణవశేషత్వ పర్యన్తం పరమాత్మనః
శేషత్వమాతనో జ్ఞేయం యజ్ఞేశం తం సమాశ్రయే॥

వడుగనంబి-త. శ్లో॥ రామానుజార్యచరణప్రవణం పరదేవవత్
పరిపూర్ణ మహం వన్దే పరజ్ఞానపయోనిధిమ్॥

డెబ్బదినలుగురు సింహాసనస్థులసముదాయ-తనియన్లు.

శ్లో॥ రామానుజార్యశ్రుతిమౌళిభాష్య మర్థం రహస్యద్రవిడశ్రుతేశ్చ
సంప్రాప్యతే నైవ గురూకృతార్థాన్ భజే చతుస్సప్తతిపీఠసంస్థాన్॥

వ. మారొన్నిల్లామారుధిచ్చిరియాండాన్ తనయంతిమదశయందు సర్వేశ్వరునిసంశ్రితవాత్సల్యంబుఁ దలంచె నేని చేతనునకు దుఃఖింపం బనిలేదు-తనసుకృతదుష్కృతంబులు దలంచెనా యించుకైనను సుఖింపఁ డని యానతిచ్చె. 54

త. శ్లో॥ జ్ఞాతుం కూరకులాధిపం క్రిమిగళాత్ప్రాప్తాపదం ప్రేషిత
శ్శ్రీరామావరజేన కోసలపతిం దృష్ట్వా తదీయస్థితిమ్
ప్రత్యాప్తస్త్వరయాపరాన్తకపురా త్కల్యాణవాపీతటే
యో సౌ మారుతి రిత్యశంసి విబుధై స్తస్మై నమః కుర్మహే॥

వ. మరుధూర్నంబి చరమకాలంబున మూఁడుజన్మంబులందుఁ దనకు మహాపరాధం బొనర్చినశిశుపాలదంతవక్త్రులను దనపదంబునకుం జేర్చుకొనియె నట్టిభగవంతుం డనంతజన్మంబులందు ఘోరాపరాధంబు లొనరించినన న్నెట్లు విడుచు ననియె నీసూక్తికిం దాత్పర్యంబు సమాశ్రయణంబునకు ముందు తా నాచరించిననిఖిలాపరాధంబు లుపహారంబు లై యీశ్వరస్వీకారంబునకు హేతుభూతంబు లని యెఱుంగ వలయు-శ్రీధనుర్దాసుండును దనయవసానకాలంబున శ్రీవైష్ణవుల నందఱినిం బిలిపించి తదీయశ్రీపాదతీర్థం బుజ్జీవించి యపరాధక్షమాపణంబుఁ జేసికొని మదీయవిశ్లేషంబు సహింపలేక యవివేకం బొనరింపవల దని పొన్నాచ్చియారున కాజ్ఞాపించి శ్రీరామానుజశ్రీపాదంబులఁ దనశిరంబున నురంబునఁ దిరునేత్రంబులం దుంచుకొని యమ్మహాత్మునిం దలంచుచుఁ దిరునాటికిం జనియె నంతఁ దద్దేవి యగుపొన్నాచ్చియారును దద్విశేషజనితదుఃఖంబు సహించుకొని ద్వారసమ్మార్జనప్రోక్షణరంగవల్లీ ప్రభృతినానావిధాలంకారంబులు స్వగృహంబునకుం గావించి శ్రీయతీంద్రుండును శ్రీమహాభాగవతులును నిత్యస్నానం బాచరించు కావేరీతీర్థఘట్టంబునకుం జని యం దవగాహనంబుఁ జేసి మంత్రరత్నం బనుసంధించుచుఁ దీర్థఘటం బెత్తుకొని వచ్చి యచ్చరమవిగ్రహంబున కభిషేకం బొనర్చి శ్రీవైష్ణవులతోడం గూడి శ్రీచూర్ణపరిపాలనం బొనర్చి కోవెలనుండి కొనివచ్చు తిరుమాల తిరుప్పరివట్టము మొద లగుభగవచ్ఛేషభూతమంగళద్రవ్యంబులచే

శ్రీవైష్ణవాలంకారంబు లాచరించినఁ దచ్ఛేషభూత శ్రీచూర్ణాదిదివ్యద్రవ్యంబులు స్వాము లంద ఱంగీకరించి తదీయభవ్యచరమవిగ్రహంబు దివ్యవిమానంబునం దుంచి యతీశ్వరు లేకాంతు లాచార్యపురుషు లాదిగాఁ గల శ్రీమహాభాగవతులు నూత్తందాది యనుసంధించుచుఁ గొనిపోవు చుండ నప్పొన్నాచ్చియారును నతని దివ్యవిమానంబు చూపడుదనుక ద్వారప్రదేశమునం దుండి కృతాంజలిపుటయై సేవించుచు నది కనఁబడ కున్న నమ్మహాభాగవతవిశ్లేషజనితసంతాపం బోర్వ లేక మోహంబుఁ జెంది పుడమిం బడి తిరుమేను విడిచి తిరునా డలంకరించె నంత నా వృత్తాంతం బెఱింగి స్వాము లందఱును మగిడి విచ్చేసి యాసత్యవతికి శ్రీచూర్ణ పరిపాలనాదిచరమకృత్యంబు లొనరించి యప్పిళ్లైయొఱంగా వెల్లిదానునితోడం గూడఁ దిరుప్పళ్లి యొనర్చి రని సంప్రదాయప్రసిద్ధంబు. 55

ధనుర్దాసుని.-త.-శ్లో॥ జాగరూకధనుష్పాణిం పాణౌ ఖడ్గసమన్వితమ్ ।
రామానుజస్పర్శవేదిం రాద్ధాంతార్థప్రకాశకమ్॥
శ్లో॥ భాగినేయద్వయాయాతభాష్యకారభయాపహమ్ ।
రంగేశమఙ్గళం కుర్వన్ ధనుర్దాస మహం భజే॥

వ. నంబితిరువళిధినాడాదానుం డాత్మీయచరమదశయందుఁ దనవిశ్లేషంబు సహింప లేక దుఃఖించునిజాంఘ్రిపద్మసంబంధి నొకసాత్త్వికునిం జూచి యోమందప్రజ్ఞా ప్రాప్తం బైనకాలం బుపేక్షించి యస్మదాచార్యుం డగుశ్రీపరాశరభట్టారకా ర్యునివేదాంతవ్యాఖ్యానవైఖరీస్వనం బాకర్ణించు చున్నఁదదాకర్ణనప్రతిబంధకం బుగా నేల యేడ్చెద వని యాన తిచ్చెం గావునఁ దదీయాభిప్రాయంబున సదా చార్యవ్యాఖ్యానవచనస్వారస్యాసక్తి యపవర్గప్రాప్తియం దరుచిఁ బుట్టించు నని ప్రాజ్ఞులచేఁ దెలియం దగు మఱియును పిళ్లతిరువధివళనాట్టగయరు తమయంతిమ సమయంబునందుఁ గ్లేశింప నిజసాన్నిధ్యవర్తు లగుస్వాములందఱు పరస్పరముఖా వలోకనంబు సేయ నమ్మహాదేశికుండు వారియభిప్రాయంబుఁ దెలిసి ప్రాజ్ఞులారా సంసారిచేతనుల ప్రభూతదుఃఖంబుఁ దలంచి వచ్చితిఁ గాని వేఱేమియు వీనికి దుః ఖకారణంబు లే దది యెట్లంటి రేని సకృత్ప్రణామరూపం బగు ప్రపత్తిరూప సులభోపాయంబుచే నత్యంతహేయసంసారంబుఁ బాసి పరమపురుషార్థలక్షణదు ర్లభమోక్షంబు లభియించెద మని యెఱుంగక యధోగతియందుఁ బడుదు రని దుఃఖించితి నని స్వాభిప్రాయంబుఁ దెలిపె నాసూక్తి యాలకించి వా రందఱు మి గుల సంతసించిరిగాన పరదుఃఖాసహిష్ణుత్వంబును బరసమృద్ధ్యేకప్రయోజనత్వం బు నీరెండును శ్రీవైష్ణవుల కసాధారణధర్మంబు లని తెలియ వలయు మఱియు శ్రీరామానుజపదచ్ఛాయాభూతుం డగుగోవిందమిశ్రుండు స్వకీయగురుచరమా వసరంబునందుఁ దదనుగ్రహంబుచేఁ దదీయదివ్యశ్రీపాదపద్మయుగంబు శిరసా వ

హించి యమ్మహాత్మునియాజ్ఞచేఁ దత్ప్రసాదలబ్ధార్థవిశేషంబులు గొన్ని శ్రీపరాశరభట్టారకార్యప్రముఖమహాదేశికులకుం బ్రతిపాదించుచుఁ గొన్నిదినంబు లుండి నిజాచార్యవిశ్లేషజనితార్తి సహింప లేక తల్లినిం బాసిన స్తనంధయశిశువుమాడ్కి మిగుల దుఃఖించుచు నొక్కనాఁడు శ్రీరంగరాజశ్రీపాదసన్నిధికిం జని తద్దివ్యమంగళవిగ్రహం బాపాదమస్తకం బనుభవించి ప్రేమపూర్వకంబుగా నతని సన్నుతించి యతనియనుగ్రహంబుచేఁ దద్దివ్యతీర్థప్రసాదాదిబహుమతి లభించి మోక్షలక్ష్మీప్రాప్తికై యతనిచే ననుజ్ఞాతుం డై తద్దివ్యవిమానంబునకుం బ్రదక్షిణప్రణామంబు లాచరించి శ్రీరామానుజమఠద్వారంబుకడ కేతెంచి యచటం గూరనాథప్రణీతం బగుయోనిత్యమచ్యుతేత్యాదిశ్లోకంబులం బఠించి భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి స్వకీయమఠంబున కరుగుదెంచి యందు భగవదారాధనంబు గావించి పెరియభట్టరు మొదలగు శ్రీమహాభాగవతుల శ్రీపాదతీర్థం బుజ్జీవించి వార లారగించినపిమ్మట భగవద్భాగవతశేషం బగుప్రసాదలేశంబు స్వీకరించి పద్మాసనంబు రచియించి శ్రీవైష్ణవులఁ గొందఱినిం బరాశరభట్టార్యున కప్పగించి కరకమలంబులు ముకుళించి తిరునేత్రనిమీలనం బొనరించి ధ్యానారూఢనిజాచార్యదివ్యమంగళవిగ్రహంబుఁ దలంచుచుఁ బరమపదం బలంకరించె నంత శ్రీపరాశరభట్టారకుం డాచార్యవిశ్లేషంబుచేఁ బెద్దయుంబ్రొద్దు దుఃఖించి స్వాములు కొంద ఱూఱడింప ధైర్యం బవలంబించి తదీయానుజుం డగు సిరియగోవిందగురునిశ్రీహస్తంబుచే బ్రహ్మమేధవిధానంబున ఖననాదియతిసంస్కారంబులు చేయించి యగ్గురునకుం దిరువధ్యయనమహోత్సవంబు సలిపె శ్రీవకుళభూషణ నాథ యామునయతీంద్ర ప్రముఖపూర్వాచార్యు లందఱు కాలతత్త్వస్థితిపర్యంతం బాశ్రితచేతనసంరక్షణార్థంబుగా లీలావిభూతి నలంకరించి యుందురు గాన పెద్ద లందఱు వారికిఁ దీర్థదివసం బాచరింప రిది పరమరహస్యం బని శ్రీవాదిభీకరుం డాన తిచ్చె. 56

శ్లో॥ పుష్యే పునర్వసూ జాతం వన్దే గోవిన్దదేశికమ్।
రామానుజపదామ్భోజద్వన్ద్వప్రవణమానసమ్॥
రామానుజపదచ్ఛాయా గోవిన్దాహ్వానపాయినీ।
తదాయత్తస్వరూపా సా జీయాన్మద్విశ్రమస్థలీ॥

సీ. శ్రీభూతపురనాథ ! సేవ్యేభగిరినాథ, రాజద్వశీకృత ! రంగనాథ
వేంకటాచలవాస ! వేదవిన్నిజదాస, రమణీయతరహాస ! రవివికాస
భవ్యగుణాధార ! పరమతత్త్వవిచార, యఘుగిరీశశరీర ! యఘువిదూర
కల్యాణనిభకాయ ! ఖండితహరిమాయ, కరుణావిధేయ స!త్కవిసహాయ
తే. సంయమీశ్వర లక్ష్మణా!చార్యధుర్య, కూరరాడ్దాశరథ్యాది!గురుసమర్చి
తాత్మపదపద్మములఁ జూప!వయ్య యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనే!మోదమలర.

శా. శ్రీమద్రంగపతిప్రధానసచివా । శ్రేయోనిదానోత్సవా
నామోచ్చారణమాత్రపాపహరణా । నారాయణప్రీణనా
కామక్రోధభవాంధకారతపనా । కల్యాణసంస్థాపనా
హైమప్రోల్లసితత్రిదండకర భ । క్తారామ రామానుజా. 58

సుగంధివృత్తము. బాలసూర్యవిగ్రహ ప్ర । పన్నభూర్యనుగ్రహా
ఫాలభాసురోర్ధ్వపుండ్ర । బ్రహ్మసూత్రమండితా
నీలలోలసచ్ఛిఖా వి । నీతసత్వవత్సఖా
శాలితారుణోత్తరీయ । శర్మదా యతీశ్వరా. 59

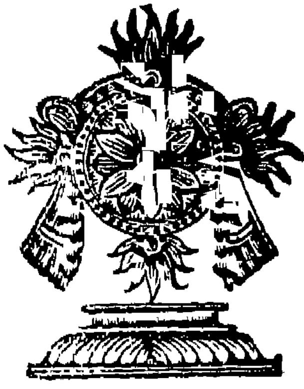
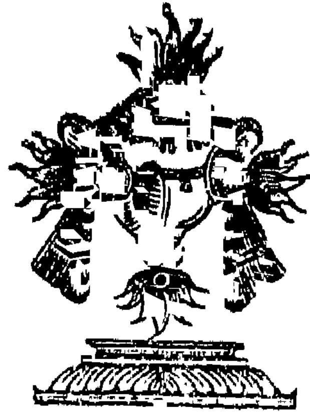
మాలినీవృత్తము. సకలభువనపాలా । సాధుహృత్పద్మలోలా
వికసితనిజకీర్తీ । విస్ఫురచ్ఛేషమూర్తీ
సుకవినుతచరిత్రా । శుద్ధగాంగేయగాత్రా
ప్రకటితహరికార్యా । భవ్యరామానుజార్యా. 60

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బయినయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున శ్రీమదాంధ్రపూర్ణమాహాత్మ్యంబును శ్రీమదనంతగురుప్రభావంబును శ్రీవత్సాంకమిశ్రచరమవైభవకీర్తనంబును శ్రీపరాశరవ్యాసభట్టారకులను శ్రీరంగనాథుండు పుత్రస్వీకారంబుఁ జేయుటయు శ్రీరంగరాజశ్రీపరాంకుశనాథయామునప్రముఖభగవద్భాగవతాచార్యసముదాయంబు శ్రీయతీంద్రునివిభవంబు బైల్పుచ్చుటయు భగవద్రామానుజచరమమహోత్సవప్రదర్శనంబును దాశరథ్యాదిదివ్యసూరిచరమసూచనంబు నన్నది సర్వంబును ద్వాదశోల్లాసము.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి మధ్యమభాగము ముగిసెను.

రా. రామానుజదాస్.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

ఉత్తరభాగము.

ప్రథమోల్లాసము.

భూనీళావిలస
త్ప్రాభవయుతరంగరాజరంజితహృదయా
బ్జా భువనయతివిభూషణ
శ్రీభూతపురీనివేశ శ్రితకూరేశా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

భట్టరువారిప్రభావము.

శ్రీపరాశరభట్టరు-త. శ్లో॥ వైశాఖమాస్యనూరాధా జాతం భట్టార్యదేశికమ్
గోవిన్దయతిపాదాబ్జచఞ్చరీక మహం భజే॥
శ్రీపరాశరభట్టార్య శ్శ్రీరఙ్గేశపురోహితః
శ్రీవత్సాఙ్కసుత శ్శ్రీమా న్శ్రేయసే మేస్తు భూయసే॥

సీ. శ్రీపరాశరగురుశేఖరుం డంత శ్రీ,రంగధామమున మెఱుంగు మీఱ
దర్శనస్థాపనదక్షుఁ డై సాత్త్విక,సంఘముతో గోష్ఠి సల్పుచుండ
నటఁ దీర్థవాసి బ్రాహ్మణుఁ డొకఁ డేతెంచి, యద్దేశికునిఁ జూచి యంజలించి
యాసూరియుభయవేదాంతగోష్ఠీపూర్తి, కాశ్చర్య మందుచు నతని కనియె
తే. మేలునాఁటను మీవంటిమేటిపండి,తుండు వేదాంతి యని యొకఁడుండు ననుచు
భట్టరామాట విని యిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. బాడబ నీయున్కిపట్టిల నేనాఁట, నెచటి కేతెంచితి విచటి కేమి
పనికి వచ్చితివి యా పండితుం డేపాటి,వక్త యై యే శాస్త్రవాదకేళు

లందు మత్తర్కశాస్త్రాహతిని సహించు, నతనిబుద్ధిప్రతిభాదు లెట్టి
వని భట్టరన విని యావిప్రుఁ డతనికి, నాదుదేశము మేలునాఁడు తీర్థ
తే. యాత్ర సేయంగ వచ్చి రంగాధిపతిని, గాంచి నినుఁ గన నిచటి కేతెంచినాఁడ
ననుచు వాక్రుచ్చి మఱియు నిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర
సీ. ఆమ్నాయములయందు నతఁడు రుద్రసముండు, కాణాదపాణిని గౌతమోక్త
శాస్త్రములందుఁ దత్సదృశుఁ డంతస్తంత్ర, మంతయుఁ గేళీగృహం బతనికిఁ
బాతంజలామృతపానమత్తుఁ డతండు, వేదాంతవిద్యావివిక్తబుద్ధి
వాగీశ్వరునిమాడ్కి వక్తృబుద్ధిప్రతి,భాదుల హెచ్చెవ్వఁ డతనికంటె
తే. ధరణి నాతనితోఁ బోరఁ దగినధీరుఁ, డెవ్వఁ డీనన్నుఁ దక్క బుధేంద్ర యనుచు
భట్ట రాలింపఁ బల్కె నాదిట్ట యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 5
వ. అంతఁ బరాశరభట్టారకుం డవ్వేదాంతిని జయించి దర్శనోన్ముఖునిఁ గాఁ జేయం దలంచి యావిప్రు నుద్దేశించి శ్రీరంగంబునందు భట్టరని యొక ప్రబలవిద్వాంసుండు గలం డతండు నీతోడం దర్కింప నుత్సహించి యున్నవాఁ డని వేదాంతికిం దెలియఁ బల్కు మనుచు నుచితసత్కారం బొనరించి పనుప నతం డమ్మేలునాఁటికిం జని యందు వేదాంతినిం గాంచి నమస్కరించి యిట్లనియె. 6
సీ. ప్రాజ్ఞ పరాశరభట్టారకుం డను,పండితేంద్రుఁడు చోళమండలమునఁ
గనకాపగాదివ్యగర్భస్థితం బగు,శ్రీరంగ మనుమహాక్షేత్రమందు
నున్నాఁడు నీవాసి విన్నాఁడు నీతోడ, విన్నాణముగ వాదవిలసితంబు
సేయఁ గలం డని చెప్పిన వేదాంతి, విని విస్మయముఁ జెంది వేగ పోయి
తే. శాస్త్రములు భట్టరేమేమిచదివినాఁడొ, తెలిసిరమ్మని మగిడి యాద్విజునిఁ బనుప
నతఁడు శ్రీరంగపదమున కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 7
సీ. ఆజన్నిగట్టు భట్టార్యునిఁ గని మ్రొక్కి, యతనికి వేదాంతి యన్నమాట
లన్నియుఁ జెప్ప నయ్యార్యుఁ డాకర్ణించి, మోమునెత్తమ్మిని మొలకనవ్వు
చంద్రబింబమునందుఁ జవిజాలుపోలికఁ, దళుకొత్త నతనికిఁ బలికె నిట్లు
దండితిరుక్కురుందాండహం తిరునెడుం,దాండహ మనెడువిద్యలను రెంట
తే. నధిక మొందితి నేను వేదాంతికంటె, నన్యవిద్యలు దీటు మా కతని కనుచు
భట్టరని యాద్విజోత్తముఁ బంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. వేగ నావిప్రుఁ డావేదాంతికడ కేఁగి, యప్పరాశరభట్ట రాన తిచ్చు
శ్రీసూక్తు లన్నియుఁ జెప్పినవిని యతం, డక్కజపడి తనయాత్మయందు
వేదశాస్త్రశ్రౌతవివిధపురాణేతి,హాసస్మృతులయందు నరసిచూడ
నీశబ్దములు రెండు నెచ్చటఁ గనఁబడ, వీపదంబుల కర్థ మించు కైనఁ
తే. దెలియ లేనైతి నని మదిఁ దేటఁ దొలఁగి,షణ్మతస్థాపనాచార్యశబ్ద మెట్లు
చెల్లు నిఁక మాకు నని చింతఁ జేసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. పరఁగఁ బరాశర। భట్టారకుం డంత, సంయమీంద్రుఁడు తమ। చరమదశను
మహిని వేదాంతి న। న్సద్దర్శనాంతర్గ, తాత్మునిఁ గాఁ జేయు। మనుచుఁ జెప్పెఁ
గాన తచ్ఛాసన। కైంకర్య మొనరింతు, నని తలంపున నెంచి। హరిని గాంచి
వినుతించి వేదాంతి। విజయార్థమై వీని, కాజ్ఞ యిమ్మని వేఁడ। హరి యతనికిఁ
తే. బుత్ర తావకజిహ్వాగ్ర। మున వసింతు, వాద మొందిన నప్పర। వాది నీకు
శిష్యుఁ డగుఁ బోయి రమ్మని। చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర.

వ. ఇట్లు శ్రీరంగనాథుండు శ్రీపరాశరభట్టార్యుని కాజ్ఞాపించి నిజాలయాధికారికి స్వప్నగతుండై యిట్లనియె. 11

సీ. మహి రంగపతి కభి। మానపుత్రుఁడు పరా, శరభట్ట రని యెల్ల। జను లెఱుంగ
మద్దివ్యభూషణ। మణిమయచతురంత, యానసితాతప। త్రాదు లన్ని
భట్టరు కర్పించి। పంచుమా యతని మే, ల్మాఁటి కంచు రమావ। ధూటివిభుఁడె
యాన తిచ్చి యదృశ్యుఁ। డై నపిమ్మట గుడి, యధికారి మేల్కాంచి। హరిఁ దలంచి
తే. కాల్యములఁ దీర్చి యేతెంచి। కని పరాశ, రార్యవర్యుని జైత్రయా। త్రానుకూల
వేష మొనరించి పంచెను। వేడ్క ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర.

సీ. ద్వాదశాంగములందు। ధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్, శ్రీచూర్ణరేఖలు। చెన్ను మీఱఁ
గమనీయనవరత్న। ఖచితతప్తసువర్ణ, వరకిరీటము ప్రభ। శిరము మెఱయ
మకరకుండలనద్ధ। మణిగణకాంతిమం, డలము చెక్కులమీఁదఁ। జెలువు గులుక
హారాంగుళీయకే। యూరకంకణకటి, సూత్రద్యుతులు మేన। సొబగు మీఱ
తే. క్షౌమసంవ్యానపరిధాన। శాలి యైన, యప్పరాశరభట్టార। కార్యుఁ డొప్పెఁ
జోళరాడ్యాము నార్యుని। లీల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర. 13

సీ. మాన్యులు కొనియాడ। మాణిక్యశిబికాధి, రూఢుఁడై కూరేశ్వ। రునిసుతుండు
చనువేళఁ బాండుర। శతశలాకచ్ఛత్ర, మార్యుఁ డొక్కఁడు పూనె। నతనికెలన
ధవళచామరము లా। తని కిరుగడలను, వీచు చుండిరి బ్రహ్మ। వేత్త లిరువు
రగ్రభాగమున వే। శ్యాంగన లాడిరి, కొందఱు పలికిరి। గుణకథాళు
తే. లమితదుందుభిముఖ్యవా। ద్యములు మొరసెఁ, బరఁగఁ గస్తూరిరంగని। పగిది వేడ్కఁ
జూచి రద్దేశికేంద్రుని। సుజను లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోదమలర. 14

వ. అట్లద్దేశికసార్వభౌముండు శ్రీరంగధామంబు విడిచి ప్రతీచీనమార్గంబునం జనుచు. 15

సీ. మార్గమధ్యమునందు। మహనీయసురభినా, నాపుష్పఫలనమ్ర। నగవరముల
శరభసింహవ్యాఘ్ర। చమరాదిమృగకీర్ణ, బహుళధాతువిచిత్ర। పర్వతముల
నాశ్రమగ్రామాగ్ర। హారపట్టణముల, సంఫుల్లపద్మకా। సారములను
బుష్కరిణుల బహు। పుణ్యస్రవంతులఁ, జూచుచుఁ జని చని। సూరివరుఁడు
తే. రాజదుద్యానలక్ష్మీపు। రంబు కడను, గమలకైరవకల్హార। ఘనసుగంధ

కలితకనకాపగను బొడఁగాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఁ బ్రమోద మలర.

వ. అప్పు డప్పరాశరభట్టారకార్యుం డేతెంచినాఁ డని విన నవధరించి భగవద్రామానుజప్రియశిష్యుం డగుశ్రీమదనంతదేశికుం డెదు రేఁగుదెంచి శ్రీకావేరీతీరంబున నక్కూరేశాభిమతపుత్త్రునిం గాంచిన నమ్మహాత్ముం డయ్యార్యసత్తమునకు సాష్టాంగదండప్రణామం బొచరించి పాణిపల్లవంబులు ముకుళించి ప్రహ్వుం డై యున్నం గటాక్షించి యనంతార్యుం డక్కూరేశగురునికుమారునిం బ్రేమపూర్వకంబుగా గాఢాలింగనం బొనరించి కూరకులప్రదీపా నీ వతిసుకుమారుండవు జననంబు మొదలు గాఁ బ్రవాసకష్టంబు లెఱుంగవు దుర్గమం బైనయిగ్గిరిగహనప్రదేశంబున కేల విచ్చేసితి వని యాదరపూర్వకంబుగా నడిగినఁ దొల్లి యెంబెరుమానారు వేదాంతిని మద్దర్శనాంతఃప్రవిష్టునిఁ గాఁ జేయు మని యాన తిచ్చెం గావున శ్రీరంగరాజానుజ్ఞాతుండ నై వచ్చితి నని విన్నవింప నాకర్ణించి యగ్గురువరుం డప్పరాశరభట్టారకుని స్వమందిరంబునకుం దోడ్కొని వచ్చి మిగుల సత్కరించి పరిజనసహితుం డగునప్పరాశరభట్టారకున కాతిథ్యంబు గావించిన నాహారీతకులతిలకుండు ప్రహృష్టాంతరంగుం డై యనంతాఖ్యానుతోడం గూడి లక్ష్మీపురాపరనామధేయం బగునాసిరిభేత్తూరు విడిచి తిరునారాయణపురంబునకుం జనుదెంచి.-శ్లో॥ యాదవాద్రిం జిగమిషా యేషాం కేషాంచ విద్యతే। తేషాం దేశే యమభటా నాగచ్ఛన్తి కదాచన॥ అనున్యాయంబున నెట్టివా రైన యాదవాద్రికిం జన నిచ్చగించి రేని వారిదేశంబునందు మఱచి యైన యమకింకరులు సంచరింప నొల్ల రట్టిమాహాత్మ్యంబు గలిగి.-శ్లో॥ సహస్రశిఖర స్సోయం సాక్షాచ్ఛేషాత్మకో గిరిః। వైకుణ్ఠాదపి యత్రాహం రమయాసహితో రమే॥ అనియెడుపురాణవచనంబుచే శ్రీవైకుంఠక్షీరసాగరాదినిజావాసస్థానంబులకంటె శ్రీమన్నారాయణునకు నిత్యక్రీడామందిరం బై శేషస్వరూపం బై, శ్లో॥ వైకుంఠవాసిన స్సర్వే శేష శేషాశనాదయః। తిర్యక్త్వావరజన్మాని శ్రయన్తే యదుభూధరే॥ అను ప్రమాణంబుచేఁ జేతనాచేతనరూపంబులు దాల్చి యాశ్రయించునన్తగరుడవిష్వక్సేనాది నిత్యసూరుల కాటపట్టయి యున్నశ్రీయాదవాచలంబుఁ జెంది ముక్తపురుషుండు శేషతల్పారోహణంబు సేయుభావనచే నమ్మహాద్రికిం జని యందు శ్రీకల్యాణపుష్కరిణియం దవగాహనంబు గావించి కేశవందమరిత్యాదిశ్రీశఠకోపదివ్యసూరిప్రణీతద్వాదశగాథ లనుసంధించుచు శ్రీచూర్ణరేఖాంచితంబు లగుధవళతరద్వాదశచ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రంబులు లలాటాదిద్వాదశాంగంబులయందు ధరించి విచ్చేయఁ దద్దివ్యదేశవాసు లగుద్విపంచాశద్దేశికోత్తములు శ్రీశఠకోపంబుఁ బురస్కరించుకొని యనేకకల్యాణవాద్యఘోషంబుతో నెదుర్కొనినం జూచి భక్తితోడం బ్రణమిల్లి యాశఠకోపంబు శిరసా వహించి యప్పురంబుఁ జొచ్చి తిరువీథిప్రదక్షిణం బొచరించి భగవన్మందిరంబు డాసి చ

తురాననగోపురంబునకుం జేమోడ్చి బలిపీఠంబుకడ సాష్టాంగప్రణామంబుఁ జేసి శ్రీభాష్యకారులసన్నిధి కేతెంచి యో నిత్య మచ్యుతేత్యాదిశ్లోకం బనుసంధించి భక్తితోడం బ్రణామంబు లొనర్చి తదీయతీర్థప్రసాదాదు లన్నియు లభించి మించి యద్దివ్యాలయంబునకుం బ్రదక్షిణంబు సేయుచు,—శ్లో॥ పశ్చా దపి విమానస్య ప్రాకారాన్తరమధ్యతః। సుదర్శనశ్చ లక్ష్మీశ్చ వర్తేతే సర్వకామదా॥ అను ప్రమాణంబునఁ దద్విమానప్రతీచీనభాగంబునఁ బ్రాకారంబున కంతఃప్రదేశంబున మణికీలితతప్తచామీకరనిలయంబులం దుల్లసిల్లుచున్నసుదర్శనస్వామిని యదుగిరిలక్ష్మినిం జూచి శ్రీమదనంతవిమానంబునకుం గేల్మోడ్చి ముఖమంటపంబున కరుగుదెంచి యందు సాష్టాంగప్రణామంబుఁ జేసి యచటఁ బరాంకుశపరకాలాది దివ్యసూరుల భజియించి రామప్రియునిసన్నిధికిం జని సుల్తానుముద్దుపట్టితోడం గూడ నాసంపత్కుమారునిఁ గన్నులపండువు గాఁ గనుంగొని తద్దివ్యమంగళవిగ్రహం బాపాదమస్తకం బనుభవించి యచటఁ దీర్థప్రసాదాదు లుజ్జీవించి వెల్వడి శ్రీవిష్వక్సేనులకడకుం జని యతనిం గొనియాడి ద్వారపాలకులయనుమతిచే గర్భగృహంబుకడ కరిగి యందుఁ దిరునారాయణస్వామిని గన్నులారం గని శ్రీవిష్ణుచిత్తోక్తమంగళాశాసనగాథాదశకంబుఁ జదువుచు మంగళాశాసనం బొనర్చి తదనుగ్రహంబుచేఁ దిరుమాలెయుఁ దిరుప్పరివట్టంబుఁ దీర్థంబు శ్రీశఠకోపంబును గ్రహించి యతనిచే ననుజ్ఞాతుం డై భగవన్మందిరంబు వెల్వడి వచ్చి శ్రీమదనంతదేశికునితోడం గూడ వేదాంతి యున్నగ్రామంబున కతిదూరప్రదేశంబుఁ జెంది యందు జయజయ శ్రీమద్వేదమార్గప్రతిష్ఠాపనాచార్యా జయోభయవేదాంతాచార్యా జయ శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రాభిమతసుతా జయ శ్రీరంగరాజకుమారా జయ శ్రీరంగనాయకీకమలాలాలితదివ్యమంగళవిగ్రహా జయాదిమబ్రహ్మసహోదరా జయ శ్రీరంగనాథకృపాలబ్ధబ్రహ్మరథాదిరూఢా జయాభంగమహోత్తుంగపతంగపుంగవతురంగారూఢవీరనారాయణబిరుదాంకా జయ పక్షద్వయప్రపన్నకూటస్థా జయాభేద్యశైవస్తంభవిదారణా జయ హారీతాన్వయపయఃపారావారరాకాసుధాకరా జయ పరమవైదికలోకాగ్రేసరా జయ పరవాదిమదహస్తిపంచాననా జయ శ్రీపరాశరభట్టారకా అని యాశ్రితులు తనబిరుదులం బొగడు చుండ శంఖభేరీమృదంగవేణువీణాపటహకాహళాదికల్యాణవాద్యఘోషంబులు చెలంగ రత్నమయశిబికారూఢుం డై యుభయపార్శ్వంబుల శ్వేతచామరతాళవృంతాదులు వీవ నమూల్యరత్నఖచితకోటీరహారకేయూరకటకాంగుళీయకకటిసూత్రదివ్యమాల్యానులేపనక్షౌమోత్తరీయపరిధానాద్యలంకృతుం డై ముక్తాతపత్రచ్ఛాయ నేతెంచుసమయంబున. 17

సీ. ఇరువురు బ్రాహ్మణు లేతెంచి యచటికి, భట్టార్యుఁ గని మ్రొక్కి, పల్కి రిట్టు
లెచటనుండి యిచటికి నేతెంచితిరి మీర, లని యడిగిన వారి కతఁడు పల్కె

శ్రీరంగ మనుమహాక్షేత్రమునం దుండి, వేదాంతి నీక్షించి వాద మొంద
వచ్చితి మని యన వా రిట్లు పల్కిరి, యిట్టివేషముతోడ నెట్లు మీర
తే. లతనిగృహమున కేతెంచి యతనిఁ గాంచి, శాస్త్రవాదంబు సల్పంగ శక్తు లనిన
భట్ట రి ట్లని వారికిఁ బల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. విప్రప్రవరులార వేదాంతికడ కేఁగ, నడ్డ మే మని వారి నార్యుఁ డడుగఁ
దద్బహిర్ద్వారవితర్దులందుఁ దదీయ,శిష్యప్రశిష్యు లక్షీణమతులు
వాక్పతితో నైన వాదింపఁ గలవారు, దండిగాఁ బండితు లుండి యెట్టి
వక్తల నైనను వడిసుళ్లఁ బెట్టించి, దొమ్మి చేసి జయించి తోలఁగఁ ద్రోతు
తే. రట్టిచోటికి మీ రిట్టు లరుగఁ దగునె, యొక్కబలవదుపాయము దక్క ననుచు
బ్రాహ్మణులు భట్టరయ్యకుఁ బల్కి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. ఆయుపాయం బెద్ది యని భట్ట రడిగిన, బ్రాహ్మణు లతనికిఁ బల్కి రిట్లు
విత్తవంతుఁడు గాన వేదాంతి యన్న స,త్త్రం బిడి తద్వామపార్శ్వమున కొక్క
మండపంబున నాఱుమతముల కై యొక,యాసనం బుంచి యం దధివసించు
నాతని కడ కేఁగ నన్యయోగము లేదు, సత్త్రాశికై వడిఁ జనుట దక్కఁ
తే. గాన నీ వింక సత్త్రాశికరణి నరిగి, యతనిఁ గను మని బాడబు లనిన నాల
కించి భట్టరు కడు సంతసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 20
సీ. ఊరికి దవ్వుల నుద్యానవనమునం, దాత్మీయపరికర మంత నిల్పి
శ్రీమదనంత దేశికునితో నీర్కావి,వలిపంబు మొలఁ గట్టి జిలుఁగుపుట్ట
మొకటి వక్షంబునం దునిచి కేల్దమ్మియం, దుదపూర్ణకలశంబు గుదురుపఱచి
సత్త్రభుగ్జనులతోఁ జని వార లన్నస,త్త్రముకడ కేఁగినఁ దా నచటికిఁ
తే. జనక వేదాంతి యున్నట్టిశాలకడకు, నప్పరాశరభట్టార్యుఁ డరుగఁ జూచి
పలికె వేదాంతి యతని కీపగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. దారక యన్నసత్త్రపుఁద్రోవ యదె చను, మని యతం డన విని యమ్మనీషి
కన్నభిక్షార్థమై యరుగుదెంచిన వాఁడఁ, గా నని యబ్బుధాగ్రణి వచింప
నాతఁ డేభిక్షయం చడుగ నయ్యార్యుఁడు, వాదభిక్షం బి మ్మవశ్య మనిన
సత్త్రాశి వైనను జదు విసు మం తైనఁ, గలవాఁ డితం డని దలఁచి యాతఁ
తే. డిట్టిపండితుఁ డైన నామెదుటనుండి, శాస్త్రములయందు వాదము సలుపఁ జాలఁ
డితఁడు సాహసికుం డని యెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లు వేదాంతి తనతలంపునం దలంప మత్తమాతంగాధిష్ఠితమందరాద్రిప్రస్తం
బు పైకిం జౌకళించునకుంఠితకంఠీరవంబుచాడ్పునఁ దద్విద్వదుషితం బగుమ
హోన్నతమండపమధ్యంబున కతిరయంబున నేతెంచి నిజపాణిపల్లవస్థితం బగు
జలకలశంబు నీర్కావిపావడంబుఁ జుట్టి స్వస్తికాసనాసీనుం డై నిజతేజోమండ
లంబున రోదసీకుహరంబు నిండి యుల్లసిల్లు చుండ వేదాంతశాస్త్రోపన్యాసంబు

న కుత్సహించునగ్గురుకుమారకునిం జూచి తొల్లి యొకతీర్థవాసి బ్రాహ్మణునిచే మాకుం దెలుపంబడుపరాశరభట్టారకుండ వీవొకో యని యడుగ నాతం డౌనన నద్దూరదర్శియు నిజాసనంబు విడిచి ప్రత్యుత్థానం బొనరింప ని ట్లేల చేసితివని భట్టరనిన నిన్ను జయించితి నేనియు నీయాసనంబుపైఁ గూర్చుండ నర్హుండ నయ్యెద నట్లు గాకున్న నీపద్దర్శనాసనంబుతో మాకుం బ్రయోజనంబు గనఁబడ దని వక్కాణించి యమ్మహాత్మునియెదుట సుఖాసనాసీనుం డయి యున్నయమ్మనీషిశ్రేష్ఠునిం గాంచి హర్షించి యా శ్రీరంగరాజాభిమానపుత్త్రుం డస్మద్వాక్యంబులు కొన్ని ముందఱ నాకర్ణింపు మని పల్కి ప్రావృట్సమయసముద్వేలోల్లోలమహోత్తుంగతరంగరంగద్గంగాంతరంగిణీప్రవాహంబు తెఱంగున నుప్పొంగువాక్యౌఘంబుచేఁ బ్రసంగం బుపక్రమించి ప్రత్యక్షానుమానోపమానశబ్దాదిప్రమాణంబు లన్నియు విశిష్టబోధజనకంబులు గావున నిర్విశేషచిన్మాత్రబ్రహ్మబోధజనకంబులు గానేరవు నిర్గుణశ్రుతు లన్నియు హేయగుణరాహిత్యంబుఁ జెప్పుం గావున బ్రహ్మం బనంతకల్యాణగుణాకరంబు తత్త్వమస్యాద్యద్వైతవాక్యంబు లన్నియు విశిష్టాద్వైతపరంబు లిది సిద్ధాంతం బని చెప్పి స్వోక్తార్థోపపాదనసమర్థంబు గా నబాధితబలవత్తర్కప్రమాణసహాకృతగ్రంథసహస్రం బుపన్యసింప విని యా వేదాంతియు నాగ్రంథం బంతయు ననువదించి ఖండించి స్వరాద్ధాంతస్థాపకబహుతర్కప్రమాణజటిలంబు గా నపరిమితగ్రంథం బుపన్యసించె న ట్లన్యోన్యగ్రంథఖండననిర్వహణపూర్వకంబుగా హరి హరియును గిరి గిరియును గరి కరియుం బోరుతీరునఁ గర్మానుష్ఠానస్వాపకాలంబులు దక్కఁ దక్కినయవసరంబులందుఁ బరస్పరజిగీషచే బ్రహ్మతర్కప్రమాణశస్త్రచ్ఛటలం బ్రబలవాదాహవం బొనరించువారికిం దొమ్మిదివాసరంబులు గడచె నంత శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రసుతుండు మహావాతసముద్ధూతతుంగతరంగపార్వణసముద్రంబుమాడ్కి విజృంభించి యబాధితంబు లైనబహుయుక్తిప్రమాణంబు లుపన్యసింపం గనుంగొని పరమాశ్చర్యరసాబ్ధిమగ్నుం డై ప్రత్యుత్తరంబు వచింపం దోఁచక మహాత్మా శ్రీరంగనాథుండు భవద్రూపంబున వచ్చి నన్ను జయించెం గాన మన్మానసంబు మిగుల సంతసించె నింక వీనిని నిజచ్ఛాత్త్రునిఁ గా స్వీకరించి యనుగ్రహింపు మని యకృత్రిమప్రేమప్రేరితమనస్కుం డై నిజపాదపద్మసమీపంబునం దార్తుం డై సాష్టాంగప్రణామంబు చేసి లేవకున్న యావిద్వచ్ఛేఖరునిం గటాక్షించి ప్రహర్షించి గ్రుచ్చి యెత్తి కౌఁగిటం జేర్చి సుధామధురోక్తుల నూఱడించి యతనికిం బంచసంస్కారంబు లొనరించి యర్థపంచకం బుపదేశించి యాకారత్రయసంపత్తియుం గలుగఁ జేసిన నవ్వేదాంతియును భాగవతోత్తముం డై నిజాచార్యుం డైన యప్పరాశరభట్టారకు నమూల్యరత్నాభరణామూల్యలేపనాంబరాదులచే నలంకరించి బహుధనం బర్పించినం బ్రహర్షించి యగ్గురుసార్వభౌముం డతనిం జూచి

వత్సా సర్వకాలంబులందు శ్రీవైష్ణవనిష్ఠాగరిష్ఠుండవై తదీయారాధనంబు స ల్పుచు శ్రీపరాంకుశపరకాలాదిదివ్యసూరిప్రణీతదివ్యప్రబంధంబు లన్నియు నధి కరింపు మని యాన తిచ్చి తన్మందిరంబు వెల్వడి యనంతాళ్వానులోడం గూడ విచ్చేయు చున్న నతం డమ్మహాదేశికుని వెను వెంటం జని గ్రామబాహ్యారామం బునం దమ్మునీషిభాషాపతిమహాటోపంబుఁ జూచి విస్మయంబుఁ జెంది ప్రహృష్టాం తరంగుం డై యుండె నంత. 23

సీ. వెల లేనిమానికంబులు గీలుకొల్పిన, తపనీయమకుటముఁ ౹ దల ధరించి
మహనీయమణినద్ధ౹మకరకుండలములు, శ్రీకారములఁ బోలు౹చెవులఁ దాల్చి
ఘనరత్నతరళము౹క్తాహారములఁ గంబు,గళమునఁ గీలించి ౹ కాంచనాంగ
దంబుల భుజమున ౹ ధరియించి కరములం, దుజ్జ్వలకటకము ౹ లూని వ్రేళ్ల
తే. దివ్యమూర్మికలను గూర్చి ౹ దివ్యవస్త్ర,కలితకటితటినవరత్న౹ఖచితకనక
భవ్యకటిసూత్ర ముంచెను ౹ భట్ట రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర.

సీ. తిరుమేనియం దట్లు ౹ దేదీప్యమాననా,నానిస్సమాభర౹ణములఁ దాల్చి
శుద్ధకాంచనమణి౹శోభితశిబికయం, దెక్కి యావిద్వన్మ౹హేంద్రుఁ డరుగ
ధవళాతపత్ర మా౹తనిమస్తకంబుపై, వేడ్కతో నొకబ్రహ్మ౹వేత్త పూనె
విమలచామరతాళ౹వృంతముల్ వీచుచు, నిరుగడలను ధన్యు౹లేగ నగ్ర
తే. భాగమున మత్తకరిపై న౹భంగగరుడ, వీరనారాయణాహ్వయ౹విజయబిరుద
సుందరధ్వజ మూనిరి ౹ కొంద అనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౹మోద మలర. 25

సీ. సర్వతోముఖము లౌ౹జయశబ్దములతోడ, వివిధవాద్యధ్వని ౹ వియ్య మొంద
భట్టారకార్యుని౹పరవాదివిజయము, నెల్లలోకములకు ౹ నెఱుక పఱుప
నమ్మహాత్మునిసిరి ౹ యంతయు నీక్షించి, తనలోన వేదాంతి ౹ తలఁచె నిట్లు
తొలిజన్మములయందు ౹ దొడ్డతపం బేమి, చేసితినో యిట్టి౹వాసి గన్న
తే. గురునిఁ జెందితిఁ బ్రపదన౹పరుఁడనైతి, సఫలమయ్యెను మామక౹జన్మ మనుచుఁ
దలఁచి యతఁ డేఁగె గురునితోఁ౹గలిసియనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౹మోద మలర.

సీ. తనవాహనము వెంటఁ ౹ జనుదెంచువేదాంతి, గురుని నక్కూరేశ౹గురుసుతుండు
చూచి యి ట్లనియె నో౹సూరిసత్తమ నీవు, సర్వజ్ఞుఁడవు గాన ౹ సారెసారె
కేను నీ కెఱిఁగింప ౹ నేల మాయావాద, రతి మాని శ్రీయతి౹రాజశుద్ధ
రాద్ధాంతనిర్వాహ౹రంజితబుద్ధివై, సాత్త్వికజనులతో ౹ సంగ మొంది
తే. యింటికడ నుండు మిఁక నిలు౹మేఁగు మనుచు
గురుఁడు నియమింప నతనికిఁ౹గూర్మి మ్రొక్కి
ప్రక్రమముఁ జేసి చనియె నా౹ప్రాజ్ఞుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర. 27

సీ. చనిచని శ్రీపరా౹శరభట్ట రీక్షించెఁ, దుంగశృంగసహస్ర౹మంగళంబు

సర్వర్తుఫలపుష్పశాలిశాఖాగ్రస్త, పత్రిచిత్రరుతాఢ్యబహునగంబు
సురభిపద్మోత్పలశోభితప్రాదనదీ, పరమపావనతీర్థభాసురంబు
సంత్యాజితాన్యోన్యజాతివైరమృగంబు, సిద్ధదేవర్షినిషేవితంబు
తే. వనహుతాశనముఖదోషవర్జితంబు, నైనయదుగిరిపై నృహర్యక్షునిలయ
రంజితద్వారమణిగోపురంబు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర. 28
వ. అంత నప్పరాశరభట్టారకుం డయ్యాదవాద్రిని డాసి యప్పర్వతోపరిభాగంబున
కుం జని యందు. 29
సీ. స్ఫటికవజ్రోపలస్థగితగోపురయుత, ప్రాకారపరిఘాదిపరివృతంబు
సూర్యచంద్రవతంసశుభరత్నకీలిత, ప్రాసాదమాలికాభాసురంబు
ధన్యనానాజనాధారరథ్యారాజ,వీథిసమృద్ధిమద్విపణికంబు
సురభిపద్మాకరసురుచిరదీర్ఘికా,రమ్యపుష్కరిణీవిరాజితంబు
తే. హరివిహారసమంచితోద్యానశతము, భూరినారాయణాహ్వయపురముఁ జూచి
శ్రీపరాశరసూరి హర్షించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 30
వ. అంత నత్తిరునారాయణపురంబునం దొక్కయెడ నిజపరివారంబు నిల్పి శ్రీమ
దనంతదేశికప్రముఖశ్రీమహాభాగవతులం గూడి యమ్మహాద్రియం దనవరతవి
రాజమానంబులును శ్రీనారసింహవరాహసీతారణ్యజ్ఞానాశ్వత్థపంచమహాభాగ
వతశ్వేతమత్స్యాకర పరిధానశిలాభిధానంబు లగుసప్తక్షేత్రంబులు సేవించి వేద
పుష్కరిణియు దర్భతీర్థంబును బలాశతీర్థంబును వేదవతీమహానదియును వైకుంఠ
గంగాతీర్థంబును నారాయణతీర్థంబును మైత్రేయగుండంబు ననియెడుసప్తతీర్థంబు
లనవగాహించి యేతత్తీర్థమధ్యగతయగుతిరుక్కల్యాణియం దవగాహనం బాచరిం
చి తత్కాలోచితకృత్యంబు లొనరించి తొంటిచందంబున భగవత్సేవ యొనర్చి
యద్దేవదేవుని వీడ్కొని నిజపరివారపరివృతుం డయి యచటినుండి సిరిక్షేత్తూరి కే
తెంచి యందు శ్రీమదనంతదేశికుని నిల్పి యమ్మహాత్మునిచే ననుజ్ఞాతుం డై యా
లక్ష్మీపురంబు విడిచి ప్రయాణక్రమంబునఁ గొన్నిదివసంబులకు మగిడి శ్రీరంగ
ధామంబుఁ జెంది యందుఁ గవేరకన్యాప్రవాహంబునందు నీ రాడి తత్సమయో
చితకృత్యంబు లన్నియుఁ గావించి యచట కెదు రేగుదెంచిన శ్రీరంగవాసుల
నందఱ నాదరించి స్వకీయపరిచ్ఛదసమేతుం డై యద్దివ్యదేశవాసులతోడం గూ
డ భగవన్మందిరంబుఁ జొచ్చి శ్రీరంగనాథుని సేవించి తదనుగ్రహంబుచేఁ దదీయ
తీర్థశఠకోపప్రసాదాదు లన్నియు లభించి మిగుల నానందించి తదీయాజ్ఞఁ బడ
సి యమ్మహాభాగవతవ్రాతంబులతో నాత్మీయదివ్యభవనంబున కరుగుదెంచి తల్లికిం
బ్రణమిల్లి యద్దేవిచే ననుగ్రహీతుం డై నిజాశ్రితులతోడం గూడి వేదాంత
కాలక్షేపం బొనరించుచు సుఖం బుండె నాసమయంబున. 31
ఆ. వేదాంతి మేల్నాంటి సాదరంబుగఁ దదీ,యారాధనము సల్ప నతనియింటి

కథ్వశ్రమార్తులై యాఁకొని యొక్కనాఁ, డిరువురువైష్ణవు లేఁగుదెంచి
యతనిభార్యలఁ జూచి యన్న మర్థించిన, నన్నము లే దని యస్మృత మాడి
వేదాంతి నీ రాడ విచ్చేసినాఁ డతఁ, డున్నచోటికిఁ జనుఁ డన్నలార

తే. యనుచుఁ దత్సతు లిర్వు రిట్లలిగి పలుక, విని క్షుదాతురులై వారు వేగ యతనిఁ
జూచి యావార్తఁ జెప్పి రాసూరి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. భార్యలదౌష్ట్య మాభాగవతులు దెల్పఁ, దెలిసి వేదాంతి స్వాధిష్ణ్య మొంది
యావైష్ణవుల సరసాన్నపానాదుల, సంతుష్టులను జేసి సాఁగఁ బంచి
పత్నీయుగంబుతో భాషింప నొల్లక, యతివివిక్తస్థల మాశ్రయించి
పూర్వతపఃఫలపూర్తి బ్రాహ్మణుఁడ నై, షడ్దర్శనాచార్యసంజ్ఞఁ జెంది

తే. కాలపూర్ద్వారలోభము గాలఁ దన్ని, యన్నదానముఁ జేసితి నని తలంచి
మఱియుఁ దనలోనఁ బల్కె నీమాడ్కి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. మఱియు సర్వోపకారక్షమం బగుగృహస్థాశ్రమం బవలంబించి తర్పణరూపం బగుఋషియజ్ఞంబును స్వాధ్యాయరూపం బగుబ్రహ్మయజ్ఞంబు నౌపాసనవైశ్వదేవాంగబలిరూపం బగుభూతయజ్ఞంబు నతిథిభోజనస్వరూపం బగుస్వయజ్ఞంబును బితృద్దేశకృతకర్మాత్మకం బగుపితృయజ్ఞంబు నివి హుతాహుతాప్రహృతప్రాసితబలిదానాపరనామధేయంబు లయి పంచమహాయజ్ఞంబు లనంబడు.—శ్లో॥ అహాన్యహాని యే త్వేతా నకృత్వా భుఞ్జతే స్వయమ్ । కేవలం మలమశ్నన్తి తే నరా నాత్రసంశయః॥ తస్మాత్స్నాత్వా ద్విజో విద్వాన్కుర్యాదేతాం దినేదినే । తతో న్యథాతుభుఞ్జన్వై ప్రాయశ్చిత్తీయతే ద్విజః ॥ అనునానుశాసనికపర్వవచనంబులచే నేవిప్రులైనఁ బ్రతివాసరం బీపంచయజ్ఞంబు లాచరింపక భుజించిరేని యాద్విజు లభక్ష్యభక్షకు లగుదురు గావునఁ బ్రాజ్ఞుం డగుబ్రాహ్మణుండు స్నాతుండై యిప్పంచమహాయజ్ఞంబు లొనరింప వలయు నట్లు సేయఁ డేని ప్రాయశ్చిత్తార్హుం డగు నని చెప్పంబడుం గాన నిదియుఁ దక్కిన వైదికక్రియ లన్నియు సల్పుచుండియు ధనయౌవనమదంబుచేఁ గామాంధుండ నై నివృత్తిధర్మంబుఁ దలంపక యిరువురభార్యలం గలసి మెలసి మదనతంత్రపరాయణుండ నై కొన్నిరాత్రులు జరుపుచున్నసమయంబున సర్వచేతనసంరక్షణార్థంబుగా శ్రీరంగధామంబునందు శేషతల్పంబుపై యోగనిద్రారతిం బవళించి యున్నభగవంతుఁ డగుశ్రీరంగనాథుండు.—శ్లో॥ సాక్షాన్నారాయణో దేవః కృత్వా మర్త్యమయీం తనుమ్ । మగ్నానుద్ధరతే జన్తూన్కారుణ్యాచ్ఛాస్త్రపాణినా॥ ఆచార్యస్స హరిస్సాక్షాచ్చరరూపీ నసంశయః ॥ అనియెడుప్రమాణంబున శ్రీపరాశరభట్టారకార్యస్వరూపంబు ధరియించి వత్సం గౌరివధావతి యనుక్రమంబు గా గోవత్సన్యాయంబున వీని నన్వేషించుచు నిచ్చోటికి కేతెంచి మహానుగ్రహంబుచే శాస్త్రహస్తంబుల సాఁచి సంసారసముద్రమగ్నుండ నగున న్నుద్ధరించి నివృత్తిధర్మైకతత్పరునిం గావించి

తదీయారాధనం బాచరింపు మని నియమించి మగిడి శ్రీరంగంబునకు విచ్చేసె
నే నిట్టివాఁడ నై యుండియు,-శ్లో॥ బలవా నింద్రియగ్రామో విద్వాంస మపి
కర్షతి॥ అనియెడున్యాయంబున క్షుద్రతముండ నై సంశయంబుల కావర్తంబు
ను నవినయంబులకు భవనంబును సాహసంబునకుఁ బట్టణంబును దోషంబులకు
సన్నిధానంబును గపటశతంబుల కాకరంబును నప్రత్యయంబులకు క్షేత్రంబును
స్వర్గద్వారంబునకు విఘ్నంబును నరకపుంజంబునకు ముఖంబును సర్వమాయా
ప్రకాండంబునకుఁ గరండంబును బ్రాణిలోకంబునకుం బాశంబు నై విద్యుల్లత
లచాంచల్యంబును నతినిశితంబు లగుశస్త్రంబులతీక్ష్ణతయు గరుడానిలశైఘ్ర్యం
బునుం గలిగి స్వసృష్టిసమృద్ధికై బ్రహ్మనిర్మితం బై చతుర్దశభువనంబు లాక్ర
మించి యున్న స్త్రీయంత్రం బెఱింగి యెఱింగియు నెఱుక చెడి లుబ్ధకప్రసాది
తజాలంబునం గీలుకొను బాలమృగంబులపోలిక ననాద్యవిద్యాసంచితాపరిమితపు
ణ్యాపుణ్యరూపకర్మపాశబద్ధుండ నై కాలవేగవివశుండ నై యాయోషిద్యం
త్రంబునందు నియంత్రితుండ నైతి నదియునుం గాక దేవమనుష్యతిర్యక్స్థావ
రవిలక్షణుండ నై జ్ఞానానందామలత్వాదిగుణకరుండ నై భగవచ్ఛేషభూ
తుండ నై యుండియు,- శ్లో॥ నాదత్తే కస్యచిత్పాపం నచైవ సుకృతం
ప్రభుః। అజ్ఞానేనావృతంజ్ఞానం తేన ముహ్యన్తి జన్తవః। అనియెడుగీతో
క్తక్రమంబుగా క్షణక్షరణస్వభావాచేతనదేహాత్మాభిమానిరూపాజ్ఞానతిమిరతిరో
హితస్వస్వరూపుండ నై జాత్యంధుండు పురస్థితవస్తు వీక్షింప లేనికరణిఁ దత్త్వ
హితపురుషార్థరూపపదార్థవిమర్శనంబు సేయ నేరక వార్షికవాహినీ ప్రవాహమా
నాహీనఫేనసంబంధతృణకాష్ఠప్లవంబుకై వడి సంతకూటమిగతిం గూడి స్థూలజలూ
కాజాలంబు రక్తపానం బొనరించుమాడ్కి సంపత్కాలంబున సర్వస్వాపహారకం
బై విపత్సమయంబునం దరక్షకం బై నబాంధవాభాససముదాయంబుతో సహ
వాసంబుఁ జేసితి నింక.-శ్లో॥ జ్ఞానేనతు తదజ్ఞానం యేషాం నాశిత మాత్మనః।
తేషా మాదిత్యవజ్జ్ఞానం ప్రకాశ యతితత్పరమ్॥ అనుగీతోక్తన్యాయంబున న
స్మదాచార్యప్రసాదలబ్ధస్వరూపజ్ఞానప్రదీపంబుచే సర్వానర్థమూలకారణం బ
యినపూర్వోక్తాజ్ఞానాంధతమంబుఁ బాసి గురుకృపాతిశయంబుచే విషయవైరాగ్య
నిశితశరాగ్రంబుచే నయ్యోషాయంత్రంబు భేదించి నిర్గమించి మరలి వైతండిక
వేగవద్భవార్ణవబంభ్రమ్యమాణభయంకరమహావర్తంబునం బడి చెడక సన్న్యసి
సించి స్వదేశికసాన్నిధ్యంబుఁ జెంది తత్కైంకర్యంబు సల్పుచు సుఖం బుండెద
నని నిశ్చయించి యేకాంతమందిరంబు వెల్వడి వచ్చి శ్రీరంగయాత్రార్థం బుద్గ
మించినం జూచి శరీరసంబంధు లడ్డగింప వారిసమ్మతిచే నున్నధనం బంతయు
మూఁడుభాగంబు లొనరించి స్వభార్యలిరువురకు రెండంశంబు లొసంగి స్వాచరి
తతదీయారాధనప్రతికూలంబును నవ్యభోగ్యతారూపంబునకు విరోధియు నగువి

హితవిషయంబుఁ బరిత్యజించి శాస్త్రోక్తక్రమంబుగాఁ దురీయాశ్రమంబుఁ బరి
గ్రహించి యవశిష్టధనభారంబు లన్నియుఁ గూడఁ దరలించుకొని మితపరిజనంబు
తో స్వగ్రామంబు విడిచి శ్రీరంగాభిముఖుం డై చనిచని లక్ష్మీపురాపరనామధే
యంబు గల యాసిరిఛేత్తూరుఁ జెంది యందు. 34

సీ. విద్వద్వరేణ్యుఁ డావేదాంతవేద్యుఁడు, శ్రీమదనంతదేశికునిఁ జూచి
చాఁగిలఁబడి మ్రొక్క సజ్జనాగ్రణి యతం, డతనిఁ గౌఁగిటఁ జేర్చి యాదరించి
మాన్యభోగము సౌకుమార్యము కలిమియు,జ్ఞాన మక్రోధము శమముదమము
సత్యము శీలము శౌచము గురుభక్తి, యానృశంస్యము మొద లైనమేలి
తే. గుణము లన్నియు నీతోడఁ గూర్మి నల్ప, సాహసముఁ జేసి నీ విట్లు సన్న్యసించి
కష్టపడ నేటి కని పల్కెఁ గరుణ ననుచు, వాదిభీకర గురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. చెమటపట్టినవేళ విమలోదకములయం, దవగాహనముఁ జేసి యాఁక లైన
సమయమునందుఁ బ్రసాపడి భట్టరు, చరణాబ్జయుగళమే శరణ మనుచు
నమ్మినవైకుంఠనాథునిసభ నిన్నుఁ, దొలఁగఁ ద్రోసెడివారు గలరె యనుచుఁ
బలికి యనన్యప్రపన్ను నవ్వేదాంత, వేద్యుని బ్రహ్మవిపేఁపు ద్రువ్వి
తే.వత్స తిరుమంత్రమునఁ బుట్టుద్వయమునందు,మించి వర్ధిల్లుమనుచు దీవించి పంచ
నార్యసేవితుఁ డయ్యనంతార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అట్లమ్మహాత్ముని యాజ్ఞ లభించి వే,దాంతవేద్యమనీషి యచటనుండి
కదలి యతిద్రుతగతి నేఁగుదెంచి శ్రీ,విరజభావనను గావేరి దాఁటి
ముక్తుఁడు వైకుంఠమునకుఁ జేరుకొలంది, శ్రీరంగధామముఁ జెంది యందు
భక్తిబరాశరభట్టారకార్యునిఁ, గస్తూరిరంగనికరణిఁ గాంచి
తే. ధనసమూహము మనమునుదత్పదార
విందములయందు నర్పించి వేడ్క మ్రొక్కఁ
జాల హర్షించె నాగురుస్వామి యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 37

సీ. భట్టరు తనపాదపద్మములందుఁ బ్ర,ణామము సల్పు సన్న్యాసి నతని
గ్రుచ్చెత్తి కౌఁగిటఁ గొనుచు నంజియ్య రే, కుశలమా నీ కని కూర్మి నడుగ
నాఁటనుండి యతఁడునంజియ్య రని మూఁడు,జగములయందుఁ బ్రశస్తిఁ గాంచి
యద్దేశికునికడ నతులవేదాంతర, హస్యము లన్నియు నధికరించి
తే. యమ్మహాత్మునిసన్నిధి నణునిమేష,మైన నెడబాయనొల్లక యతఁడె పరమ
దైవతం బని నెమ్మదిఁ దలఁచె ననుచు, వాదిభీకర గురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. భట్టార్యు నొకనాఁడు ప్రణమిల్లి యడిగెను, నంజియ్య రీరీతి నయ మెలర్ప
శౌరి యాచంద్రపుష్కరిణిచెంత ననంత, పర్యంకతలమునఁ బవ్వళింప
నేమినిమిత్తమో యెఱిఁగింపు మన విని,యమ్మహాదేశికుఁ డతనిఁ జూచి

నలఁగి యోనారాయణా కావు మని కరి, మొఱ్ఱఁబెట్టినమీఁద ఽ మునుపు సరసి
తే. కడకుఁ జను దెంచె నేమొఱ ఽ యిడకమున్నె
కరుణ ననుఁ బ్రోవఁ జంద్రపుష్కరిణి చెంతఁ
బవ్వళించెను హరి యని ఽ పల్కు ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 39

సీ. మఱుఁగుగా నాదునెమ్మది నున్నయర్థము, నిన్నుండి బయలొందె ఽ నేఁటి కనుచుఁ
దనగురుఁ డనిన డెందమునందు వేదాంత, వేద్యుఁ డుంచెను బ్రహ్మవేత్త లెల్ల
హరి యొనర్చినసకలావతారములు మ, మ్ముద్ధరించుట కని ఽ యుల్లములను
గణుతించు చుందురు ఽ గాని యస్మద్దేశి, కుఁడు మాకు నొప్పెనీ ఽ కొలఁది ననుచు
తే. మఱియు నొకనాఁడు భట్టరాయమాన్యతముని
యూరుతలమున శయనించి ఽ యురగశయ్య
శ్రీనివాసునిపగిది నిద్రించె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 40

సీ. తనదేశికునిసుఖతరనిద్ర కేమియు, భంగము రాకుండ ఽ భక్తి మీఱ
నంగ మంగముపైని ఽ నసియాడనీయక, యద్రియ ట్లుండె వేదాంతవేద్యుఁ
డార్యు లాతనిఁ జూచి ఽ యక్కజపడి మెచ్చి, యాభావ్యవిషయ మైయతనిమాడ్కి
నిశ్చలస్వాంతు లై ఽ నిఖిలకైంకర్యముల్, సేసి రేని స్వరూపసిద్ధి గలుగు
తే. శిష్యులకు నని తమతమచిత్తములను, దలఁచి రాభట్టరంత నిద్రను దొలంగి
యాత్మశిష్యునిగురుభక్తి ఽ కలరె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
వ. మఱియు నొకసమయంబున. 42
సీ. శ్రీపరాశరసూరి ఽ సేతువుకడ కేఁగి, శ్రీధనుష్కోటిఁ దీర్థ ఽకరించి
తిరిగివచ్చుచు నొక ఽ దినమునఁ ద్రోవలోఁ, భూరికాననమునఁ ఽ బ్రొద్దు గ్రుంక
పాధిరుక్కుడి యను ఽ పల్లె నొక్కెడ నొక, యేనాదివానింటి ఽ కేఁగు దేరఁ
గటికిచీఁకటి ద్రోవఁ ఽ గనలేక మనయింటి, పంచ కేతెంచి రీ ఽ బాఁపనయ్య
తే. లిట్టివారికిఁ జోటు నే ఽ నియ్యకున్న, మంచి వాటిల్ల దంచుఁ ద ఽ లంచి వాఁడు
స్థలముఁ జూపించె వారి కం ఽ దఱికి ననుచు, వాదిభీకర గురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. తమభక్ష్యవస్తుజాతము లేమి లేకుండఁ, జేసి యిల్లొక్కటి ఽ శిష్యు మొసఁగి
ఖట్వ మొక్కటి బాగు ఽ గావించి యిచ్చిన, భట్టరందు వసించి ఽ భావమునను
మనవైభవ మెఱింగి ఽ మనకిట్టి సత్క్రియ, సల్ప లేదే వన ఽ చరవరుండు
ఖ్యాతికై వీఁ డిట్లు ఽ గావింప లే దస్మ, దుపకృతిఁ జెంది యి ఽ ట్లుపచరించి
తే. నాఁడు గాఁడు మఱే మన ఽ నాగృహంబుఁ, జెందువారి నుపేక్షింపఁ ఽ జెల్ల దనుచు
నిట్లొనర్చెను వీఁ డని ఽ యెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. మర్త్యమాత్రున కభిమాన మి ట్లుండిన, సంశ్రితవిషయమై ఽ స్వామి కస్మ

దీయాభిమానము ♦ నేయ మింతింతని, చెప్ప శక్యమె యని ♦ చింతఁ జేసి
వింత లే మిచ్చట ♦ వినిపింపు మని భట్టరడుగ నావ్యాధుఁడు ♦ నుడివె నిట్లు
సామి నే వేటకై ♦ చని కాన నొకకొండముచ్చుపిల్లను బట్టి ♦ తెచ్చు చున్నఁ
తే. గనుల నీరూర నడరి నాకన్ను మొగిని, దల్లి మొక్కెడ దయ దాని♦పిల్ల నెడలి
వచ్చి తే నింటికని వాఁడు ♦ పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ♦ మోదమలర.

వ. అట్లప్పరాశరగురుం డక్కిరాతవరునికనికరంపుఁబలుకుల కలరి నంజియ్యరు నుద్దేశించి వత్సా 'మామేకం శరణం వ్రజ' యని యక్కొండముచ్చుపిల్ల కొక్కరుపదేశించినారు కారు 'అరిః ప్రాణా న్పరిత్యజ్య రక్షితవ్యః కృతాత్మనా' అనున్యాయంబునఁ దనశత్రుం డైన శరణాగతుం డాయె నేని బుద్ధిమంతుఁ డైనవాఁడు తనప్రాణంబు లైన విడిచి వానిం గావవలయునని యివ్వనచరున కైన నొక్కరుపదేశింపలేదు గాన దేశకాలాదినియమంబు లేక నవ్యవధానంబుగాఁ బ్రపదనం బెట్టివారి కైన ఫలించు నిది ప్రమాణసిద్ధం బని యాన తిచ్చి యారాత్రి సుఖంబుగా నిద్రించి ప్రభాతం బైన మేల్కాంచి గురుపరంపరఁ దలంచి నిజపరివారంబుతో శ్రీరంగంబున కరుగుదెంచి నిజనివాసంబునం దాత్మచ్ఛాత్త్రవర్గంబునకుఁ దొంటిచందంబున నుభయవేదాంతరహస్యార్థంబుఁ దెల్పుచు సుఖంబుండె నయ్యవసరంబున.

46

సీ. చోళభూపతి వీర♦సుందరబ్రహ్మరాయఁడు రంగనాథర♦మాధిపతికిఁ
బ్రాకార మొక్కటి ♦ రచియించు చున్న పిళ్లప్పిళ్ల సూరియా♦లయమునడుమ
నడ్డముగాఁ దోఁప ♦ నది పడఁగొట్టించి, కట్టింపఁ దలఁప నా♦కలుషవార్త
భట్టరు విని వచ్చి ♦ పరకాలముని తొల్లి, భక్తాంఘ్రిరేణుల♦భవన మడ్డ
తే. మైనఁ గునిఁ బెట్టి కట్టించె♦నట్లు నీవు, సలుపు మార్యులమంగళా♦శాసనంబు
వారికిఁ గాపగు వేఱుగా ♦ దనియె ననుచు, వాదిభీకర గురుఁ డనె ♦ మోదమలర.

వ. అంతఁ జోళసామ్రాజ్యలక్ష్మీమదోన్మత్తుం డగువీరసుందరబ్రహ్మరాయనృపాలుండు, సూ॥ ఆచార్యవదాచార్యపుత్రే వృత్తిః॥ అనియెడుశాస్త్రార్థం బాచరింపక స్వాచార్యపుత్త్రుం డైనయప్పరాశరభట్టారకుని పరమహితామృతంబు గులుకుపలుకులాత్మదోషవశంబున వేఁడిములుకులపోలిక నసహ్యంబు లై తోఁచిన మిగుల నలిగి యామహాదేశికునియాజ్ఞ నతిక్రమించి మహావాతనిర్ధూతదగ్ధపటన్యాయంబున భాగవతాపచారాగ్నిదగ్ధుండు భగవన్నిగ్రహఝంఝామారుతాతివేగంబునఁ బ్రణష్టస్వరూపుం డై చెడు నని సజ్జనులవలన వినియు నట్లు సేయ నొల్లక పిళ్లప్పిళ్లయాఖ్యా ననుమహాభాగవతునిమందిరంబును మచ్చుమాపి ప్రాకారంబు గట్టించి యప్పరాశరసూరి కత్యంతోపద్రవంబులు సల్పు చున్న నగ్గురుశిరోమణియు, శ్లో॥ త్యజే దవృత్తికాం భూమిం వృత్తిం సోపద్రవాం త్యజేత్ । త్యజే త్పాపిష్ఠరాజాన మ్మాయాబన్ధూ న్పరిత్యజేత్ ॥ అనువచనార్థంబుఁ దలంచి పాపిష్ఠతముం డైన

యారాజును దదధ్యుషితప్రదేశంబుతో విడిచి తిరుక్కోట్టియ్యూరను ద్రవిడనామం
బు గలగోష్ఠీపురంబునకు విచ్చేయుచు మార్గమధ్యంబునందు వడగాడ్పుచే నుడి
బడి యొకవృక్షచ్ఛాయ నాశ్రయించి తనయంతేవాసులయందుఁ దనయంత
రంగచ్ఛాత్రుం డగు వేదాంతవేద్యుం డీపద్దారగతుండై వచ్చుచుండ నంజియ్యారే
యని యుచ్చైస్స్వరంబున బిలువ నతం డాలకించి యతిత్వరితగతి నేతెంచి క్షుత్పి
పాసార్దితుం డైనస్వాచార్యునిం జూచి వ్యథితాంతఃకరణుం డై శ్రీరంగరాజభుక్తా
వశిష్టంబును బావనత్వభోగ్యత్వాదిగుణసంపన్నంబు నమృతోపమానంబును నైన
దధ్యోదనంబును నతిశీతలతీర్థసలిలంబును సమర్పింప నారగించి యమ్మహాత్ముండు
విగతాధ్వశ్రముం డై స్వాచార్యుం డివ్విభూతియందు వర్తించుకాలంబునంద
యనువర్తనవిశేషంబులం దదీయకైంకర్యంబులు సలుప వలయు నని మొదుశా
స్త్రార్థంబుఁ దెలిసి యిమ్మహాత్ముం డిట్లు న న్ననుసరించుచున్నవాఁ డని తనమ
నంబునఁ దలంచి ప్రహృష్టాంతరంగుం డై కొన్నియర్థవిశేషంబు లతని కుప
దేశించి స్వపరిజనులతోడం గలసి గోష్ఠీపురంబుఁ బ్రవేశించి యం దొక్కనివే
శంబునందు వసియించె నంత. 48

సీ. అంతట నొక్కనాఁ డమ్మహాత్మునిఁ జూచి, సాత్త్వికుం డొకఁ డిలఁ బ్రాఁగి మొక్కి
తిరువృత్తమున కర్థ మెఱిఁగించి యది సంత, యొప్పుగా వీనికిఁ జెప్పు మనిన
నంజియ్యారే రంగనాథునిఁ బాసిన, నాఁ డాది నేఁటికై నను మదీయ
సర్వేంద్రియంబులు శక్తిహీనము లయ్యెఁ, గావునఁ దిరువృత్త మీవె యితని
తే. కాన తిమ్మని గురుఁ డన నతఁ డతనికి, నున్నయట్లర్థ మెఱిఁగించి యొక్కసారి
సంత చెప్పెను దిరువృత్త మంత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అంత మఱియొకవాసరంబునం దప్పరాశరగురుండు తనమానసంబున శ్రీరంగక్షే
త్రంబును శ్రీరంగనాథునిం దలంచి తదేకాంతస్వాంతుం డై, శ్లో॥ పూగీకణ్ఠద్వ
యసరససస్నిగ్ధనీరోపకణ్ఠా మన్తర్మోదస్తిమితశకునానూదితబ్రహ్మఘోషామ్। మా
ర్గేమార్గే పథికనివహై రుఞ్ఛ్యమానాపవర్గాం పశ్యేయం తాం పున రపి పురీం
శ్రీమతీం రఙ్గధామ్నః॥ పూగీకంఠదఘ్నమధురస్నిగ్ధనీరోపకంఠంబును నంతర్మోద
స్తిమితశకునానూదితబ్రహ్మఘోషంబును బ్రతిమార్గసమాగతపథికనివహాలుంఛ
మానాపవర్గంబును నగు శ్రీరంగనాథరాజధానీరత్నంబును మఱియు, శ్లో॥ కస్తూ
రీతిలకోర్ధ్వపుణ్డ్రకలితం కర్ణాన్తలోలేక్షణం కిఞ్చిద్విస్మితకోమలాధరపుటం ముక్తా
కిరీటోజ్జ్వలమ్। పశ్యన్ మానసపశ్యతోహరతరం పర్యాయపఙ్కేరుహం శ్రీరఙ్గాధి
పతేః కదానువదనం సేవేయభూయోప్యహమ్॥ కస్తూరీతిలకోర్ధ్వపుండ్రంబును గ
ర్ణాంతలోలలోచనంబులును మందహాసమధురాధరపుటంబును ముక్తారత్నకిరీటో
జ్జ్వలంబును బశ్యన్మానసపశ్యతోహరతరంబును బర్యాయపద్మంబు నగు శ్రీరంగ
నాథునితిరుముఖమండలంబును మరలి యెన్నఁడు సేవించెద నని యీరెండుశ్లో

కంబుల నాన తిచ్చి యార్తిపడు చున్నసమయంబున. 50
సీ. ఆసురప్రకృతి యాఽనావీరసుందర, బ్రహ్మరాయఁడు యమఽపట్టణమున
కతిథి యై చనె నని ఽ యప్పరాశరసూరి, శిష్యులు విని మదిఁ ఽ జింతమాని
యాత్మో త్తరీయము ఽ లంబరమున కెగఁ, జిమ్మి పట్టుచుఁ గేలుఁఽదమ్ము లెత్తి
యాడుచుఁ బాడుచు ఽ నరిగి భట్టరుతల్లి, యైనయాండాళమ్మ ఽ కమ్మహిాశు
తే. మరణవార్త యెఱింగింప ఽ మదిఁ గలంగి
తనగృహముఁ జొచ్చి వాకిటిఽతలుపు మూసి
చాల నెలుఁ గెత్తి యేడ్చె నాఽసాధ్వి యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 51
సీ. హర్షించువేళ నీఽయార్తి యే మనుచు వా, రడుగ నాండాళమ్మ ఽ యబ్బ్రుధాళి
కాత్మానుసంబంధి ఽ యయ్యు నీవీరసుం,దరుఁడు భట్టరుకడ ఽ దారుణాప
చారముఁ జేసి పఽశ్చాత్తాప మైనను, జెందక మరణముఁ ఽ జెంది ఘోర
కాలకింకరపాశఽకర్షణతర్జన,తాడనాదుల డస్సి ఽ దండధరుని
తే. యుగ్రమార్గగతిక్లేశ ఽ మొంది చెంది,యతని యానతి బహువిధఽవ్యథలఁ బొందె
ననుచు వగచితి నని చెప్పె ఽ నప్పు డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర.
సీ. అంతఁ బిళ్లప్పిళ్లఽయాత్మానుసూరి గోష్ఠీపురంబునకు విఽచ్చేసి యందు
భట్టార్యు సేవించి ఽ ప్రమదంబు నిండార, నారాజమృతవార్త ఽ నానతియ్య
నద్దేశికేంద్రుఁడు ఽ హర్షించి యతనితోఁ, నాశ్రితతతితోడ ఽ నచటినుండి
వచ్చి శ్రీరంగముఁ ఽ జొచ్చి రంగేశునిఁ, గన్నులపండువు ఽ గా భజించి
తే. సన్నుతులు చేసి తీర్థప్రఽసాదముఖ్య,బహుమతులఁగాంచియాత్మీ యఽభవనమొంది
యుల్ల మలరంగ మొక్కి డెందఽదల్లి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. అంతట నమ్మణిఽయాత్మా ననెడిసూరి, దూరదేశమునుండి ఽ చేర వచ్చి
భట్టార్యుఁ బొడగాంచిఽ ప్రణతిఁ గావించియా,యాత్మ కెయ్యది తంజఽమనిన నతఁడు
హరి నెఱుంగుట తంజఽమదియొట్టి దనఁ దదీ,యుల నెఱుంగుటయదిఽయొరసిచూడఁ
బరమభాగవతుల ఽ భగవత్స్వరూపులఁ,గాఁ దలఁచుట యింతఽకంటె వేఱు
తే. శరణమేమనిపల్కనాఽసాత్త్వికుండు,నిదియె పరమార్థ మని మది ఽ నెంచి మగిడి
యమ్మహాత్ముని వీడ్కొనిఽయరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. న్యగ్రోధబీజముఽనందు వటంబట్లు, ప్రణవమునందు శఽబ్దవ్రజంబు
సరణిఁ దదీయశేఽషత్వసంపదయందు, సకలార్థలాభము ఽ సంభవించు
నని మదిఁ దలఁచుచు ఽ నమ్మణియాత్మాను, చనినపిమ్మట నొక్కఽసమయమునను
విలసితవిభవుఁడు ఽ వీరశిఖామణి, వల్లరాయఁడు వచ్చి ఽ యుల్ల మలర
తే. నప్పరాశరభట్టారఽకార్యుఁ జూచి, నయ మెలర్పంగ సాష్టాంగఽనతి యొనర్చి
భక్తి నద్దేశికుని కిట్లు ఽ పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర. 55

సీ. రాజకృత్యముల నారక్షణం బైనను, దెలిపి చిక్కఁడు మదిఁ దెలివి లేదు
భట్టరే భగవంతుఁ డిట్టినామన ముక్కి,పట్టుగా నుండునుపాయ మొకటి
యానతి మ్మని నృపుఁ డడిగిన దక్షిణ,సింధుతీరమున నిచ్చిత్త మునిచి
తేటగా లోదృష్టి మాటిమాటికిఁ జూడ, నాఁటినాఁటికి నలవాటుపడుచు
తే. నాటపట్టగునీమది హరికి ననుచు, నమ్మహాత్ముఁడు చెప్పఁ దదాశయంబుఁ
దెలియ లేఁ డాయె నానరదేవుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లవ్వాక్యంబుల కాశయంబుఁ దెలియ లేక డోలాయమానమానసుం డగురా
జేంద్రున కద్దేశికేంద్రుం డిట్లనియె. 57
సీ. పరఁగ డెబ్బదికోట్లప్లవగగోలాంగూల, భల్లూకయూథాధిపతులు గొల్వ
నబ్ధి కిద్దరి నొకయమృతసముద్రము, కరణిఁ దమ్మునితోడఁ గలసి యుండి
యద్దరి నరవానరాదిభక్షకుఁ డైన, రాక్షసేశ్వరుఁ డుండ రణమునందు
నేన యారావణు నిరసించెదను నేనె, కుంభకర్ణాదులఁ గూల్తు ననుచుఁ
తే. బగలు బీరంపుఁబలుకులఁ బలికి రేయి, నిద్రఁ జెందెడుమర్కటానీకపతుల
స్వామి రక్షించు ననియె నాసభ్యుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. ఆరక్షణప్రకారం బెట్టి దనిన. 59
సీ. ఇది రాక్షసులభూమి యిందు వీరందఱు, శాఖామృగంబులు స్వామి యనుచు
నమ్మి నాయెడ భరన్యాసంబుఁ జేసి ని,ర్భీతులై రాత్రి నిద్రించి రిట్లు
రజనీచరులవల్ల రక్షించెదను వీరి, నని యెంచి బాణబాణాసనాది
సాధనంబులఁ దాల్చి సౌమిత్రితోడ రా,ఘవుఁడు కోదండదీక్షాగురుండు
తే. హరిబలంబులచుట్టును దిరిగి ప్రోచు, నతనిశరచాపములె తంజమనుచు మదిని
దలఁపు మని భట్టరతనికిఁ బలికె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ధృతిఁ ద్రిభువనవీరదేవరాయనృపాలుఁ, డొకదినంబున నభియుక్తముని
భట్టార్యుఁ బొడగాంచి ప్రణతిఁ గావించి మా,మందిరమున నొకమాఱు మీరు
వచ్చి పోం డనుచు వాక్రుచ్చిన విని యమ్మ,హాత్ముఁ డారాజున కనియె నిట్లు
శరణాగతత్రాణబిరుదాంకితుఁడు హరి, నన్నుఁ జే విడిచిననాఁటి కైన
తే. నతనిదివ్యాలయపుఁబంచకటరుఁగు విడిచి, రాజభవనవితర్దికి రాను సుమ్మ
టంచు భూపతి కనియె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. భువనత్రయేశుఁడు పురుషోత్తముఁడు దేవ,దేవుఁడు హృద్యమైకభావనీయుఁ
డాత్మపదప్రదుఁ డామ్నాయవేద్యుఁడు, నారాయణుఁడు నిజనాథుఁ డుండఁ
గతిపయగ్రామాధికారి నల్పార్థదు, గర్భజన్మాద్యార్తికలితదేహు
నొకపురుషాధము నుర్విలో సేవకై, వెదకుచు నుంటిమి వెఱ్ఱివాండ్ర
తే. మైతి మని కందుదురు కపు లాత్మయందుఁ, బరమతత్త్వవిదగ్రణి భట్టరవని
కాంతునామాడ్కి నను టేమి వింత యనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. కోవెల కరిగి యగ్గురువరుం డొకనాఁడు, స్వామిసన్నిధికి నాసక్తి నేఁగ
నమ్మహాత్మునిరాక యర్చకుఁ డెఱుఁగక, యతనిపైఁ గలుషవాక్యములఁ బల్క
నామాటలకు నెదురాడఁ బూనినతన,యాశ్రితునకు భట్ట రనియె నిట్లు
పలుమాఱు వత్స మహాపము లన్ని నే, హరికిఁ జెప్పిన సాక్షి నతఁడు గోరి
తే. శౌరికడ నేఁటి కీతఁడు సాక్షి యయ్యె, నిట్టియుపకారిపైఁ గోప మేల నీకు
ననుచు శిష్యున కీరీతి ననియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 63
సీ. శ్రీపరాశరగురుశిష్యరత్నము సోమ, యాజివైష్ణవుఁ డొకఁ డరుగుదెంచి
స్వగురునిఁ గని మ్రొక్కి స్వామి వీనికి శ్రీమ,దారాధనక్రమం బాన తిమ్మ
టంచుఁ బ్రార్థింప నయ్యార్యుఁ డాఛాత్రున, కుడయవరుల నిత్య మొసఁగి రంత
స్వాచార్యు వీడ్కొని యతఁ డింటి కరిగి యా,క్రమముగా భగవదారాధనంబు
తే. సంతతము యామమాత్రము సల్పుచుండి, కొన్నిదినముల కేతెంచి గురునిమరలఁ
గాంచి రెన్నాళ్లు తత్పూజఁ గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
వ. అద్దేశికేంద్రుం డాచరించుతిరువారాధన క్రమం బెట్టి దనిన. 65
సీ. నిర్మలోదకముల నీరాడి ధౌతవ, స్త్రయుగంబు ధరియించి ద్వాదశోర్ధ్వ
పుండ్రంబులను దీర్చి పూర్వదేశికపంక్తి, దలఁచుచుఁ దిరుమణిత్తావళములఁ
దాల్చి తత్కాల్యకృత్య మొనర్చి పెరుమాళ్ల, కారగిం పొనరించి యాప్రసాద
మార్యులతో నమ్మహాత్ముఁడు సాపడి, భగవద్గుణానుభవంబు సల్పు
తే. నట్టినిజగురునాసోమయాజి చూచి, స్వామి విన్నప మొక్కటి సలుపవలయు
నభయ మిచ్చినఁ జేసెద ననియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. వత్సక వెఱ పేల వాక్రుచ్చుమా నీవి, వక్షితం బని యార్యవర్యుఁ డనిన
నడియేని కొకజాము తడ వగునట్లుగా, నారాధనక్రమ మాన తిచ్చి
యతిలఘుక్రమముగా హరి కర్చ మీరు చే, సితి రది యే మని శిష్యుఁ డడుగ
వేదశాస్త్రములందు వెదకిన నీకింత,కంటెఁ దక్కువవిధిఁ గాన నైతిఁ
తే. గాన నీ కిటు చెప్పితిఁ గపట ముడిగి, యరసి చూచిన మా కిది యైన సలుప
నత్తి గనఁబడ దనియె నాసభ్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. జ్ఞానానుగుణముగా ఛాత్రుల కుపదేశ, మాచార్యు లొనరింతు రందుకతనఁ
గొంటెగిత్తకు గుదికొయ్య గట్టినమాడ్కి, స్రగ్గంధయోషాదిసక్తుఁ డైన
యతనికి సర్వేంద్రియము లచ్యుతార్చకు, నగునట్టు లాక్రమమార్యుఁ డొసఁగె
భగవదేకాంతి యాభట్టార్యుఁ డస్మద్వి, ధోజ్జీవనార్థమె యుచితకర్మ
తే. మాచరించెను గాకున్న నతని కేల, కర్మములజోలి యాశుభాకార భరితు
నమ్మహాత్మునిఁ దలఁచెద నాత్మ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 68
వ. అంత నొక్కవాసరంబున నప్పరాశరదేశికేంద్రు నొకచేతనుఁడు గాంచి నమస్కరించి శ్రీవైష్ణవు లితరదేవతల ననుసరింప కుండుట కేమికారణం బని యడుగఁ

బ్రమాణవిరోధం బున్నయెడఁ గదా సందేహం బుదయించు నీయర్థంబునందుఁ బ్రమాణంబులకుఁ బరస్పరవిరోధంబు లేనికతన సందియంబు వాటిల్లదది యెట్లంటి వేని సత్త్వప్రచురులను రజస్తమఃప్రచురు లనువర్తించుట విడిచి వారలు వీరి నెట్లనువర్తింతురు కావున నాలయస్థితదేవతాంతరంబులను గుణదోషజ్ఞానంబుచే శ్రీవైష్ణవు లనుసరింప రని గురువరుం డానతిచ్చె మఱియును. 69

సీ. పరమపావన మైన ♦ భట్టార్యుశ్రీపాద, తీర్థ మాతని కేమి ♦ తెలియ కుండఁ
దల్లి యాండాళమ్మ ♦ తచ్ఛిష్యవరునిచేఁ, జేర్పించి నిత్యము ♦ స్వీకరించు
నాకృత్య మొకవైష్ణవాగ్రణి దెలిసి యో, యమ్మ నీ కే మిది ♦ యర్హ మనిన
నన్యులకడ నున్న ♦ హారితన కైనట్లు, తనయింటఁ గలుగు శ్రీ ♦ ధరుఁడు తనకుఁ
తే. దీర్థయోగ్యుఁడు గా కున్న ♦ దివ్యబోధ,ఘనులు సుతశిష్యులునుదీర్థ ♦ కరులు గారె
యనుచు వాక్రుచ్చె నద్దేవి ♦ యతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఁ ♦ మోదమలర.

వ. మఱియొకవాసరంబునందు రజస్తమఃప్రచురదేవతారాధనతత్పరుం డైనయొక స్వర్ణకారుండు నిజభుక్తావశిష్టం బైనచూర్ణం బొకనాగవల్లీదళంబునం దుంచి శ్రీరంగనాథుమండపస్తంభంబునం దొక్కెడం జెక్కి చనినఁ దన్మండపావలోకనకౌతూహలంబునం జేసి యభినవయౌవనసుందరసుకుమారశరీరుండును భట్టార్యశ్రీపాదాశ్రితుండును నగునొకభాగవతకైంకర్యకుమారుం డేతెంచి యందు విహరించుచు నాచూర్ణంబు గనుంగొని భగవన్మందిరస్థితంబు గావున భాగవతశేషంబుగాఁ దలంచి పరిగ్రహించి తాంబూలచర్వణం బాచరించి తదనుభవంబుచే రజస్తమోదూషితస్వాంతుం డై నటవిటగాయకులం గూడి యొకదినంబునం దపూర్వవయోరూపవిలాసభాసమాన యగునొకదేవదాసినిం జూచి మోహించి తత్సంగమం బపేక్షింప శ్రీపరాశరగురుచరణసరసీరుహంబు లాశ్రయించినయద్దేవదాసీరత్నంబు మహాత్మా నీవు పెరియభట్టార్యునిసంబంధివి నేను నీతోడం గూడిన నావెనద్దేశికేంద్రుం డలిగిన మత్స్వరూపంబు నశించుం గావున నగ్గురువరునితో సంబంధంబుఁ బాపికొనివచ్చితి వేని నీతోడం గూడి విహరించెద నని పలుక నాలకించి తదీయదర్శనీయావయవాసక్తచిత్తుం డై యతిత్వరితగతి నేతెంచి నిజాచార్యునిం జూచి యి ట్లనియె. 71

సీ. భట్టార్య నీతోడఁ ♦ బని లేదు మా కింకఁ, జనియెద నెం దైన ♦ సత్య మనుచుఁ
బరుగెత్తఁ గనుఁగొని ♦ పరమకారుణికుఁ డా, భట్టార్యుఁ డతనికిఁ ♦ బలికె నిట్లు
వెంగలి వై నన్ను ♦ విడిచినప్పటి కైన, వత్సక నిన్ను నే ♦ వదల ననుచు
బలవంతు లగుభాగ ♦ వతుల నిర్వురఁ బంచి, పట్టి తెప్పించి యా ♦ భట్ట రతని
తే. గాఢసంశ్లేష మొనరించి ♦ గారవించి, రమ్యబోధ మొనర్ప వి ♦ రక్తిఁ జెంది
భక్తి నతఁ డాత్మగురు నెడఁ ♦ బాయఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఁ ♦ మోద మలర.

సీ. పల్లకిలో నెక్కి ♦ భట్టార్యుఁ డొక్కనాఁ, డరుగంగ నంజీయ ♦ రతని కెలుక

పడకుండఁ దత్పృష్ఠ । భాగమునం దుండి, యాందోళికాదండ । మంసమునను
బూనుచు నడుగులు । పుడమిపైఁ దడబడ, నిడి నడచినఁ దన । యొడలు గదల
భట్ట రెఱింగి యా । పల్లకిలో నుండి, యుర్విపై గుప్పున । నుఱికి యతనిఁ
తే. గౌఁగిటను జేర్చి కరుణతో । గారవించి, సౌమ్య యతివేషమున కిట్టి । సాహసంపుఁ
బని విరుద్ధము సత మని । పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.

వ. అట్లు పలుకు చున్నయాచార్యునిసూక్తు లాకర్ణించి యతఁ డతని కిట్లనియె. 74

సీ. స్వామి తావకదాస్య । సామ్రాజ్యసంసిద్ధి, కంతరాయము గృహ । స్థాశ్రమంబు
యతివేష మనుకూల । మనుచు నెంచితిఁ గాని, యిది విరుద్ధం బని । యెఱుఁగ నైతిఁ
గాన దేవరవారి । కైంకర్యమునకు వి,ద్వేషి యానీయతి । వేష మేల
యని తనమోఁకాల । నాని త్రిదండము, విఱువఁ బూనినఁ జూచి । వేగ గురుఁడు
తే. వత్స నంజియ్య రే యిట్టి । పని యొనర్పఁ, దగదు నీ కని వారించి । దాంతు శాంతు
నతనిఁ దన వెంటఁ దోడ్కొని । యరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. భట్టరు శ్రీమహా । భాగవతవ్రాత, పరివృతుఁ డై యొక । వాసరమున
వేదాంతవాక్యార్థ । వివరణ మొనరింప, నం దొక వైష్ణవుఁ । డస్మదీయ
పుణ్యాతిశయముచేఁ । బొడగంటి నీగోష్ఠి, నన సిరియాచ్చానుఁ । డతనిఁగుఱిచి
శౌరినిర్హేతుక । జాయమానకృపాక,టాక్షవీక్షణముచే । నతఁయర్థిఁ
తే. జెందుఁ బ్రపదనపరుఁ డని । ముందు మీఱ, లాన తిచ్చితి రిప్పు డీ । ట్లనుట దగునె
యనిన నూరక యుండె న । య్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.

వ. అదియునుం గాక మఱియొకసమయంబున. 77

సీ. రంగనాథుఁడు దక్క । రక్షకుఁ డన్యుఁడు, గాఁ డని తలఁచి సం । గము దొలంగి
బాహ్యోపవనమునఁ । బారుదేవళములో,పలఁ జొచ్చి కాష్ఠము । పగిది నుండి
కాళబత్తుఁ డొకండు । కడునిష్ఠ మూఁడుప,వాసము లొనరించి । శ్రీసఖుండు
రే యారగించిన । పాయసం బతనికిఁ, దెచ్చి యిచ్చు నొరుండు । దెలియకుండఁ
తే. దండ్రి చేసినపని దయఁ । దనయుఁ డెఱిఁగి, నట్లు భట్టార్యుఁ డాకృత్య । మాత్మ దెలిసి
సంతసించెను దనమది । సతత మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 78

సీ. అంతటఁ గొన్నాళ్ల । కా కాళబత్తుఁడు, పరమపదంబున । కరిగె ననుచు
సంశ్రితు లనఁ బరా । శరసూరి విని దర,స్మిత మొనరించి ల । క్ష్మీసఖునకు
తళిహ మోయఁగఁ బుట్టు । తలనొప్పి నేటికిఁ, దీఱెనా యన నది । దెలియలేక
యాశ్రితు లడుగ రం । గాధిపుఁ డాఱుమా,సములనుండియుఁ బాయ । సం బతనికిఁ
తే. బరమకృప రాత్రి యిడు నని । భట్ట రనిన, నతనిసర్వజ్ఞతకు విస్మ । యమ్ముఁ జెంది
వారు మ్రొక్కిడి పొగడి రా । సూరి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.

వ. మఱియు నద్దివ్యదేశమునందు శ్రీరంగనాథుం డెవ్వరి కైన ముక్తి యొసంగనేని
వార లప్పరాశరభట్టార్యునకు దమ్ముం బొడసూపిచనుచుండుటం జేసి యొక్కనాఁడ

రుణోదయకాలంబునం దమ్మహాత్ముఁ డనుష్ఠానార్థంబుగాఁ దిరుక్కావేరికిం జనుచు సుప్రసన్నసూర్యాయతప్రకాశమానం బగుదివ్యవిమానంబు నభోభాగంబునం బొడగాంచి యున్నంత నొకసారమేయం బతండు వీక్షించుచుండ స్వశరీరంబు విడిచి స్వకీయప్రభాపటలప్రకాశితదశదిశావకాశస్వరూపంబుతో నవ్విమానం బెక్కి శ్రీవైకుంఠపురంబునకుఁ జనియె నమ్మహాత్మునుం గటాక్షించి శ్రీరంగనాథు నుద్దేశించి కేలుఁదమ్ముల ముకుళించి,-

శ్లో॥ నజాతు పీతామృతమూర్ఛితానాం నాకౌకసాం నన్దనవాటికాసు ।
రఙ్గేశ్వరత్వత్పురమాశ్రితానాం రథ్యాశునా మన్యతమో భవేయమ్॥

అనుశ్లోకంబున నమృతపానమూర్ఛితు లగుదేవత లనందనవాటికల నివాసం బొక్క నాఁటికైన దాసునికిం బ్రసాదింప వలదు శ్రీరంగరాజ భవత్పురం బాశ్రయించినరథ్యాశ్వవర్గంబునం దన్యతమంబ నయ్యెద నని ప్రార్థించెనంత. 80

సీ. పెంపుగాఁ గుమతులు గుంపులై యేతెంచి, భట్టార్యుతో శాస్త్రవాద మొంద నసహాయశూరుఁ డొనలరామభద్రుండు, ఖరదూషణాదిరాక్షసుల నోర్చు కరణి సహస్రముఖంబు లౌతర్కశస్త్రములచే వారి నంకదఅను గెలిచి జనకాత్మజను రామచంద్రుఁ డొందినయట్లు, జయలక్ష్మి నప్పరాశరగురుండు

తే. కలిసి విలసిల్లుచుండె రంగస్థలమున, నంతఁ బ్రతివాదు లపజయ మంది కుంది తత్ప్రతారణ మొనరింపఁ దలఁచి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. ఆవంచనక్రమం బెట్టి దనిన. 82

సీ. మంత్రబలైకనియంత్రితం బగుదొడ్డ, ఫణి నొకఘటములోఁ బట్టి పెట్టి ఘటమున కొకఖండపటము వాసెన గట్టి,భట్టార్యునకు మ్రోల భాండమునిచి యిందులోఁ గలవస్తువేమి చెప్పు మటంచుఁ, బ్రతివాదు లడుగ నాభట్టగురుఁడు ధవళనవాతపత్రం బొక్కటం దున్న,యది యనఁ దెలిగొడు గందుఁ జూచి

తే. విస్మయావిష్టచిత్తులై విమతు లతని, సఫలవాక్ఛక్తిఁ గని రంగశౌరి యతఁడె యని తలఁచిమ్రొక్కి వీడ్కొనియరిగి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అంతఁ దిరువరంగత్తముధనా రొకదినంబున భట్టార్యు నుద్దేశించి మహాత్మా నీ వకార్యకరుగురున కౌరసపుత్రుండ వమ్మహాదేశికుండు విద్యవలన నన్నుఁ బుట్టించెం గాన మజ్జన్మం బభ్యర్హితం బని మదుక్తవాచకంబుగాఁ జెప్పు మని యొక వైష్ణవునిం బంచిన నతం డేతెంచి యగ్గురుని కట్లు విన్నవించిన నతండు విని యా సందేశవాక్యం బతిసమీచీనంబ యైనను తా నిట్లనుసంధించుటం జేసి స్వరూపా నుచితంబుగాఁ దోఁచుంబడు నని యానతిచ్చె మఱియు నొకవాసరంబునందు శ్రీరంగనాథుం డొకదివ్యమంటపంబునందు నిజపరివారపరివృతుం డై యొడ్డోల గం బున్నసమయంబున శ్రీపరాశరభట్టార్యుండు తిరువాలవట్టంబు సమర్పించు చున్నసంశ్రితులకు సంధ్యావందనకాలం బతిక్రమించె నని విన్నవింప నమ్మహాదే

శికుండును,-

శ్లో॥ మత్కార్మకుర్వతాం పుంసాం యది కర్మ విలుప్యతి।
తత్కార్మ తే ప్రకుర్వన్తి తిస్రకోట్యో మహర్షయః॥

అనియెడు భగవన్ముఖోదితవచనంబుచేఁ దదీయకైంకర్యైకనిరతులగువారికి సంధ్యా వందనాదికర్మవైకల్యదోషంబు సంభవింప దని పల్కె మఱియు నొకసమయం బున శ్రీరామానుజార్యదివ్యాజ్ఞచేఁ దిరుక్కురుహప్పిరాన్పిళ్లా నాన తిచ్చినయా ఱాయిరప్పడి భట్టరువా రానంజియ్యరునకుం బ్రసాదింప నతండు సంశయంబు లేమియు లేకుండ నధికరించి స్వాచార్యాజ్ఞచే దిరువాయ్మొళికి నవసహస్ర సంఖ్యాతం బగువ్యాఖ్యానం బొనరించి యర్థకుణం బైన నమ్మహాదేశికు నెడఁబా యక తత్కైంకర్యంబు సల్పుచుండె నంత. 84

సీ. కల్యాణకర మైన కౌశికద్వాదశి,నాఁడు రంగకుమారనాయకుండు
దేవీసమేతుఁ డై దివ్యతరాస్థాన,మండపమధ్యస్థమణివితర్ది
దివ్యసింహాసనదేదీప్యమానాష్ట,దళపద్మకర్ణికాతలమునందుఁ
బేరోలగం బుండి ప్రీతి నాకర్ణింప, నూరు లందఱు విని చోద్య మంద
తే. శ్రీపరాశరగురుఁడు కౌశికపురాణ, మమృతరస మొల్క దివ్యభావార్థములను
గులుకుపలుకులు దళుకొత్తఁబలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. పెద్దయుఁగాల మాపెరియభట్టార్యుని, క్షితిసర్వచేతనోజ్జీవనార్థ
ముంపఁగా వలసియు నుచితకథాశ్రవ,ణాహ్లాదపారవశ్యమ్ముఁ జెంది
శఠకోపతీర్థప్రసాదాదిబహుమతి, సేయించి యగ్గురుశేఖరునకుఁ
బల్కె రంగేశుఁడువత్స నిన్మెచ్చితిఁ, బరమపదంబున కరుగు మనుచు
తే. నంత నగ్గురుఁ డాసూక్తులాలకించి, హర్ష మొంది నిజాశ్రితులార్తిఁ జెంద
ననునయోక్తుల వారి కిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. పుత్రులారా యీవిభూతి విభూతి మ,ద్భాగ్య మి ట్లున్నది వగవ మీకుఁ
బని లే దనుచుఁ బల్కి ప్రణమిల్లి రంగేశ, నీపదంబున కేను నేఁడె చనుచు
దివ్యకస్తూరికాతిలకోర్ధ్వపుండ్ర మీ,లలితశుభభ్రూవిలాస మిట్టి
మందస్మితాస్యమీమధురాధరోష్ఠమీ, కనుదోయిసొబగందుఁగాన నేని
తే. పట్టివైకుంఠపుర మొకట్టెట్టు పెల్ల, గించుకొని వత్తు నీకడ కంచితముగఁ
బంత మిది యని పల్కె నాభట్ట రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. భట్టార్యునకు నిజాభరణపీతాంబర,స్రగ్గామచందనచామరాది
బహుమాన మొనరించి బ్రహ్మరథం బెక్కి, చను మని శ్రీరంగశౌరి నుడువ
నవ్విమానం బెక్కి యార్యసత్తములతో, నప్పరాశరగురుఁ డరుగువేళ
బ్రహ్మఘోషముతోడ బహువిధకల్యాణ,వాద్యఘోషం బొప్పవారవనిత
తే. లాడి పాడుచు నుండ నయ్యార్యవరుఁడు, రంగధామునికై వడి రాజవీథిఁ

దిరిగి నిజమందిరమున కేతెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అట్లు భగవదనుగ్రహప్రాప్తచరమాలంక్రియాలంకృతుం డైనయగ్గురువరుం డాబ్రహ్మరథం బుడిగి యప్పరివారంబుతో నిజగృహంబుఁ జొచ్చి యందు. 89

సీ. తల్లికి సాష్టాంగదండప్రణామంబు, సల్పినఁ జూచి యాసాధ్వి పుత్ర
యాసంశమయలోకమందు మా యనుచు దీవించిన నతఁడు వచించె నిట్టు
లమ్మరో యీదాసుఁ డర్థించినది య దే, యని పల్కి శ్రీహరి కర్పఁ జేసి
యద్దేశవాసు లౌనఖిలవైష్ణవులకు, సాపడఁ బెట్టించి చాఁగి మ్రొక్కి

తే. ఫాలతలమున నిజపాణిపల్లవంబు, లుంచి గోవిందగురునిఁ దలంచి యతని
పాదపద్మములను జెందె భట్ట రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర. 90

వ. అంత. 91

సీ. తల్లి యేతెంచి యాతనయుని వీక్షించి, నెమ్మోము చెక్కులు నివిరి శిరముఁ
దివిరి కన్నులనీరు దేక పుత్రునిమహా, దైశ్వర్యమునకుఁ దాహర్ష మొంది
దివ్యదప్రాకృతదివ్యమంగళతర,మూర్తి వై వైకుంఠమునకుఁ జేరి
మాతండ్రి యాతిరుమామణిమండప, మున శేషపర్యంకమున వసింపు

తే. శ్రీసఖుని నీవు చెందినశేషి యతఁడు, శిరము మూర్కొని కౌఁగిటఁ జేర్చి నిన్నుఁ
గూడి సుఖపడుఁ బొమ్మని వీడె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంతట నంజియ్య తాదిగాఁ గలశిష్యు, లంద ఱార్తి వహించి యరసి తెలిసి
పెద్దలచరమము పెండ్లితో సమ మను, లౌకికవార్త కల్యాణి యనుచుఁ
దలఁచి భట్టార్యునితమ్ముఁ డౌవ్యాసభ,ట్టార్యునిచే నమ్మహాత్మునకును
బ్రహ్మమేధాద్యుత్సవం బంత సేయించి, వ్యాసగురుం డట్టు లాచరించె

తే. ఘోరు మని యేడ్వఁ గని తల్లి పుత్ర నీవు, భ్రాతృసుఖ మోర్వ వై తివిజ్ఞాతివగుట
ననినఁ దపోర్వ్వ మనియె నయ్యార్యుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. ఆచార్యకైంకర్యయాగావభృథ మార్చి, ముసు కిడుకొనివచ్చి మూలనున్న
బెరటివాకిటినుండి బిసబిస నేతెంచి, మఠమునం దొక్కెడ మఱుగుఁ జెంది
యున్న వేదాంతిని గన్నులఁ గనుఁగొని, యార్యు లి దే మని యడుగ నతఁడు
క్రొత్తవితంతు వేకొలఁదిని వర్తించు, నట్లు నేఁ డే నుంటి ననియె నంత

తే. రంగనాయకితో రంగరాజశౌరి, తనదుపుత్రునిఁ బరమపదంపువార్త
విన్న దాసులు వినిపింప వినియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తమ కభిమానపుత్రకుఁ డైనభట్టార్యు, నాదంపతులు పాసి యార్తిఁ జెందఁ
పద్మనీలోత్పలపత్రంబులను హిమ, కణములకై వడిఁ గనులవెంట
బాష్పబిందువులొల్కబలుమాఱువెచ్చని,యూర్పులఁబుచ్చ మాలోత్తరములు
వాడఁగా నీ రాడివగచుచు ముసు కిడి, యుపవాస మాదిన ముండి రంతఁ

తే. బదిదినంబులు గడచిన పిదప నమ్మహాత్మసోదరుఁ డైనట్టి వ్యాసగురుఁడు

వారి నిరువుర వీక్షింప వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 95

వ. అట్లేతెంచి. 96

సీ. వ్యాసభట్టారకుం డాపురాతనదివ్య,దంపతులను రంగధామగతుల
సేవించి తనయార్తి చిందఱవంద తై, చెడ బడలిక మాని కడు నుతింప
వారు ప్రసన్నులై వత్స నీ వింక మీఁ,యన్న చన్నాఁ డని చిన్నఁబోకు
మున్నాఁడు మి న్నంది కన్నాఁడు మారూపు,మన్నాఁ డతం డింక మహికి రాఁడు
తే. తల్లిదండ్రుల మై మేము దనరు చుండ, నేమి నీకుఁ గొఱంత తగు నిందు నందు
ననుచుఁ బల్కిరి వా రిర్వు రతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అట్లు శ్రీరంగనాయికామనోహరుం డతనిమృదుమధురగంభీరానుపయోక్తుల
నూఱడించి. 98

సీ. పెరియభట్టరుకు మున్నరిధవ మెయ్యది, యర్హ మా నది యెల్ల నతనితమ్ముఁ
డగువ్యాసభట్టార్య కర్పింప నతఁ డొందె, రంగు మీఱఁగ బ్రహ్మరథము నెక్కి
సాత్త్వికుల్ తన వెంట స్వస్తి చెప్పుచుఁ జన, నృత్తగీతరవంబు నింగి నెరయ
బహువిధమంగళవాద్యఘోషం బొప్పఁ, జను దెంచి నిజశుభసదన మొంది
తే. తల్లి నీక్షించి మ్రొక్కి డితనగృహమున, దర్శనమునిర్వహించుచుఁదనరుచుండె
నతని నెమ్మదిఁ దలఁచెద ననిశ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శ్రీపరాశరగురుశేఖర గోవింద, సంయమిచ్ఛాత్ర యంచచ్చరిత్ర
వివిధవిద్వజ్జనవిరచితనుతిపాత్ర, మహితరంగేశాభిమానపుత్ర
కూరకులాధీశగురుకుమార సుమేరు,ధీర సారాగమస్థిరవిచార
యుష్మదీయచరిత్ర మున్నట్లు దెలిసి వ,ర్ణింప శక్యమా కవుల కైన
తే. దేశికులు చెప్ప విన్నంత దెలిసినంత, తేటపఱచితి బాలురతెలివి కిట్టె
సాహసం బోర్వుమో క్షమాసార యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

శా. పూర్వాచార్యగురుపంక్తిహారగమణీ భూతాఖ్యపూర్ణాగ్రామణీ
దుర్వారాఘతమిస్రబాలతరణీ దుఃఖార్తచింతామణీ
సర్వానర్థజుషద్భవాబ్ధితరణీ సర్వజ్ఞచూడామణీ
చార్వాకాదిమదేభదారుణసృణీ సద్భిక్షులోకాగ్రణీ. 101

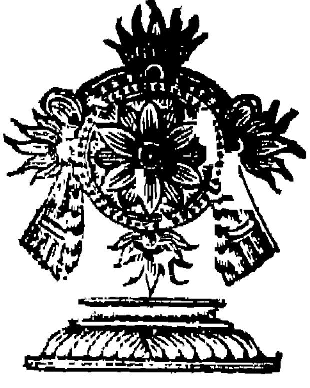
క. శ్రీద పరాశరగురువర, వేదవ్యాసాద్యవినుత విశ్రుతచరితా
గోదాగ్రజ రామానుజ, యాదవగర్వాపహార యదుశైలవరా. 102

మాలినీవృత్తము. వ్యవసితపురుషార్థా వ్యాసవాఙ్నిశ్చితార్థా
భువనసుజనవేద్యా పుండరీకాక్షహృద్యా
కవిజనపరితోషా ఖండితాశేషదోషా
చ్యవనరహితమూర్తీ చక్రవాళాంతకీర్తీ. 103

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజ కరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభ

యంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్త్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమి
త్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైన
యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందుత్తరభాగంబున వేదాం
తసూరివిజయంబు నతండు సన్న్యసించి గురుకులవాసం బొనర్చుటయు ధనుష్కో
టిఁ దీర్థీకరించి మగిడి విచ్చేయుచుండ శ్రీపరాశరగురున కొకవనచరుం డుపచ
రించుటయు నగ్గురునకు వానితో జరిగినసంవాదంబు నద్దేశికుండు మరల నిజని
వాసంబుఁ జెందుటయు వీరసుందరబ్రహ్మరాయఁ డపచారపడుటం జేసి పెరియభ
ట్టార్యుండు గోష్ఠీపురంబునఁ గొన్నిదినంబు లుండి యారాజుకాలంబు జరగినపి
మ్మట మరలి శ్రీరంగంబుఁ బ్రవేశించుటయు నగ్గురుం డమ్మణియాళ్వా రనుసా
త్త్వికునకుం బరమార్థంబుఁ దెలుపుటయు వీరశిఖామణివల్లరాయని కయ్యార్యుం
డు తత్త్వబోధం బొనర్చుటయు నమ్మహాత్ముండు త్రిభువనదేవవీరరాయనివాక్యం
బు నిరాకరించుటయు నర్చకునికలుషవాక్యంబు లయ్యార్యుండు సహించుటయు
సోమయాజి యగువైష్ణవున కాబ్రహ్మవిత్తముండు శ్రీమదారాధనక్రమం బుప్ర
దేశించుటయు దేవతాంతరభజననిషేధంబును భాగవతశ్రీపాదతీర్థవైభవంబు
ను దుష్టవస్తుస్వీకారదోషభూయస్త్వంబును సదాచార్యపరిగ్రహప్రాబల్యంబును
నాచార్యకైంకర్యాతిశయంబును నిర్హేతుకజాయమానభగవత్కటాక్షవ్యతిరిక్త
పుణ్యాతిశయనిషేధంబును 7గాశబత్తునిముక్తిక్రమంబును భట్టార్యునిసర్వజ్ఞత్వ
ప్రశంసయు నగ్గురునివక్తృత్వవిభవంబును బరవాదిభంజనంబును దదీయవాక్ఛు
ద్ధిప్రసిద్ధియు శ్రీరంగామృతగురుసందేశవాక్యంబు స్వరూపానుచితం బనుచు భట్ట
రెంచుటయు భగవత్కైంకర్యాధిక్యంబును భట్టార్యునిసన్నిధి నంజియ్యా రాఱా
యిరప్పడి యధికరించుటయుఁ దదీయాజ్ఞచేఁ దా నొంబదునాయిరప్పడి యాన
తిచ్చుటయు నప్పెరియభట్టార్యునిచరమమహోత్సవంబును నన్నది ప్రథమో
ల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

ఉత్తరభాగము.

ద్వితీయోల్లాసము.

వేదాంతిగురూద్వహా
భావాంబుజరాజహంస పారమహంస్య
శ్రీవిలసిత రామానుజ
పావనతరదివ్యనామ భక్తారామా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

నంజియ్యరుగారిప్రభావము.

నంజియ్యరుగారితిరు-త. శ్లో. ఫాల్గునోత్తరఫల్గున్యాం జాతం వేదాన్తినమ్మునిమ్
శ్రీపరాశరభట్టార్యపాదరేఖామయం భజే ।
నమో వేదాన్తివేద్యాయ జగన్మఙ్గళహేతవే
యస్యవాగమృతాసారపూరితం భువనత్రయమ్॥

సీ. పెరియభట్టార్యుని పిమ్మట దర్శన,స్థాపనమునకుఁ ద్రిదండపాణి
యెంబెరుమానారె యితఁ డాయెఁ గాఁబోలు, ననఁ దగునంజియ్యరార్యునాజ్ఞ
నొగిఁ దా నొనర్చినయొన్బదునాయిర,ప్పడి పట్టెఁడాకులపై లిఖింపఁ
బడి యున్న నది చూచి బాగు మీఱఁగ నిది, వ్రాయఁ గల్గినధీరవరుఁడుపుడమి
తే. నెవ్వఁ డేర్పడు నని మది నెంచి తనకు, నంతరంగతరచ్ఛాత్రు నడుగ నతఁడు
పలికె నాత్మీయగురున కీపగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 3
సీ. వసుధలో నంబూరి వరదరా జని పేరు, గలవాఁడు పంచసంస్కారపరుఁడు
సంఖ్యావదగ్రణి శాంతుఁడు మేధావి, లిపు లెఱింగినవాఁడు లేఖకుండు
నగువిప్రుఁ డొకఁడు హేమాపగాదక్షిణ,తీరమునందుండి దినదినంబు
నరుదెంచి యిందు విద్యార్థిబాలకులకు, శాస్త్రిపాఠముఁ జెప్పి జరగుఁ దిరిగి

తే. యాతఁ డీగ్రంథ మంత మీ§యాజ్ఞఁ బడసి, వ్రాసి యర్పించి దేవర§వారికృపకుఁ
బాత్ర మగునని పల్కె నా§ఛాత్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె§మోద మలర.

సీ. ఆమాట లాలించి § హర్షించి యగ్గురుం, డాతని రావింపు § మన నతండు
వరదరాజును జూచి§గురుఁడు ర మ్మనె నన, నతఁడు సంతోషించి § యరుగుదెంచి
వేదాంతివేద్యుని § వీక్షించి వందన, మాచరించి యనుగ్ర§హంబు గాంచి
యంజలి గావించి § యతనికన్నొగి నున్న, గురుఁడు కటాక్షించి § కుశల మడిగి

తే. వత్స నీ వొక గ్రంథము § వ్రాసి చూపు, మనిన విని పద్య మొక్కటి § యతఁడు వ్రాసి
చూపినను జూచె నాదివ్య§సూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర.

వ. అట్లాగ్రంథంబుఁ గటాక్షించి యగ్గురువరుం డవ్వరదరాజు నుద్దేశించి. 6

సీ. వ్రాలుము త్తియములు§జాలుఁ బోలును గాని, బాలక వైష్ణవ§శ్రీలు నీకుఁ
జాలవు గావున § శఠవైరిసూక్తుల, వ్యాఖ్యాన మిది వ్రాయ § నర్హ మగునె
ఫాలోర్ధ్వపుండ్రము § బాహులతిరుచిహ్నములు వైష్ణవత్వసం§పూర్తి కగునె
యని యాన తియ్య నా§ర్యావర్తదేశీయ, షట్సహస్రద్విజ§చక్రవర్తి

తే. కణ్వవంశామృతాబ్ధిరా§కాసుధాక, రుండు నంబూరివరదరా§ట్పండితుండు
ప్రణతుఁడై యగ్గురున కిట్లు § పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర.

సీ. ఆచార్యసత్తమ § యడియేని కేరీతి, భువి వైష్ణవత్వసం§పూర్తి కలుగు
నట్టిక్రమం బీవె § యాచరించిన ధన్య, తముఁడు వీఁడగు మీకు § దాసలాభ
మగు నని తెలివికిఁ § దగునట్లు నంబూరి, వరదరాజమనీషి § పలుక గురుఁడు
పంచసంస్కారార్థ§పంచకాకారత్ర, యాంతిమోపాయాదు § లైనహితవు

తే. లన్ని కృపచేసి యాగ్రంథ § మంత యతని, కాత్మమతిరూఢ మగునటు§లానతిచ్చి
వత్స లిఖియింపు మిది యని § పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర.

వ. అట్లగ్గురువరుం డాగ్రంథంబు లిఖియింపు మని విధించుట మహాప్రసాదం బని తలంచి యమ్మహామేధావి నిజగురున కిట్లనియె. 9

సీ. ఆర్య దాసునియ గ్ర§హారమ్మునకుఁ జని, యం దుండి యీగ్రంథ § మంద మొప్ప
వ్రాసి తెచ్చెదను దే§వరవారిసన్నిధి, కని పల్కి వరదుఁ డ§య్యార్యునాజ్ఞ
నొంబదినాయిర § మొకయలేఖములోడఁ, గైకొని చని యేటి§కడను రెండు
పుస్తకంబులు నిజ§మస్తకంబునఁ దాల్చి, యుత్తరీయంబుచే § నొగి బిగించి

తే. కట్టి కావేరిలోఁ జను§కాలమునను, స్రోత్తజల మేఁగుదెంచినఁ § గొంతదూర
మీఁతనీ రానియందతఁ § డీఁదె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.

వ. అప్పు డాశ్రితవాత్సల్యపారాయణుం డగు నారాయణుండు తన కాత్మభూతుం డైన యవ్వరదరాజాభిధానదివ్యసూరివిలక్షణమేధాప్రతిభాద్యార్యగణనీయగుణగణం బెల్ల వారికిం దెల్లమిపఱుపం దలంచె నయ్యవసరంబున. 11

సీ. నీలాభ్ర ముదయించి § నింగి సూర్యునిఁ గప్పఁ, జీఁకటి దృష్టిఁ జీ§కాకుపఱప

క్షణములో నయ్యేటిజల మబ్బ నీఁదర, గాడ్పులు నలుదెసల్ గ్రందుకొనఁగ
నమితగంభీరోదకావర్తభీకరా, ఘమునందు ఘనతరంగములు పొడమి
ధారున దాఁకినఁ దనతలపుస్తక, ద్వయ మేటఁ బడిన నవ్వరదసూరి
తే. యలమృకండుసుతుండు లయాబ్ధి గడచి, నీలశైలేశుదయ నొకకూల మొందు
పగిది హరికృప నొకమిట్టఁ బట్టె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత. 13
సీ. మేఘ మొక్కటి యైన మింటఁ గన్పడదయ్యె, సుప్రకాశంబయ్యె సూర్యబింబ
మనుకూలవాయువు లల్లనల్లన వీచెఁ, గావేరి యెప్పటికరణి నుండె
నప్పుడావరదరాజాభిధానమనీషి, యతిరహస్యస్థలి నాశ్రయించి
యఖిలలోకోజ్జీవనార్థమస్మద్గురుం, డాన తిచ్చిన గ్రంథ మంత యేటఁ
తే. ద్రోచితిని నక్కటా గురుద్రోహి నైతి, నిట్టియపరాధ మొనరించి యెట్లుతిరిగి
గురునిఁ గనియెద నని గోడు గుడిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అట్లార్తిచేఁ గుందు నతనికి హరికృపఁ, దెలివి మించిన నార్తి దొలఁగె నంత
నస్మద్గురుండు ముం దాన తిచ్చిన గ్రంథ, మంత లిఖించెద నని తలంచి
యలిఖిత మార్జించి యందు గ్రంథము వ్రాసి, వరదుఁడు కొనిపోయి గురునకియ్య
నతఁ డది వీక్షించి యందుఁ గొన్ని విశేష, ములు చూచి లెక్కించి మొదటికన్న
తే. గ్రంథ నవశతియధికముఁ గని యి దేమి, యనిన భయపడి భక్తితో నంజలించి
గురునియాచించె నభయము వరదుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

——నంబిళ్ళగారివైభవము.——

నంబిళ్లగారి—త. శ్లో॥ కార్తికే కృత్తికా జాతం వేదాన్తిపదసంశ్రయమ్।
కలయామి కలిధ్వంసదాసం జ్ఞానామృతార్ణవమ్॥
సీ. వెఱవక చెప్పుమా వరద యున్నట్లు నీ, వని గురుఁ డాతని కభయ మీయఁ
జాఁగి మ్రొక్కిడి ముందు జరగినవృత్తాంత, మంత శిష్యుఁడు చెప్ప నాలకించి
నంజియ్య రాతని నంబిళ్ల యో యని, హర్షించి కౌఁగిట నప్పళింప
నాఁటనుండి యతండు నంబిళ్ల యని తిరు, నామముఁ గాంచె నీభూమి నంత
తే. దాస్యనామము కలివైరిదాసుఁ డనుచుఁ, జేసి సకలహితంబులు చెప్పి యతనిఁ
దనదుసన్నిధి నుంచెఁ ద్రిదండి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నంజియ్య రర్థక్షణం బైన నంబిళ్ల, నెడఁబాయ కతనికి హితముఁ దెల్పు
నట్లతం డయ్యార్యు నరనిమేషం బైనఁ, బాయక తత్పదాబ్జములఁ గొలుచు
నట్లుండి నంబిళ్ల యార్యున కిట్లనెఁ, బ్రాజ్ఞ యుపాయాంతరముల కరయఁ
బలుప్రమాణంబులు గలవనుష్ఠాతలు, చాల నుందురు ఋషిచ్ఛందసమితి
తే. యంగవిన్యాసకరతలన్యాసములును, బహువిధంబులఁ గలవు ప్రపత్తి కివియుఁ
గొంచె మే మని యతఁడు శంకించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లు పలుకుచున్నశిష్యరత్నంబుపలుకు లాలకించి యగ్గురువరుం డతని కిట్లనియె.

సీ. ఇరువురుజతగూడి యేఱుదాఁటఁగ నందు, మోస మొందె యొకండు మునిఁగెనేని
యన్యుఁడు చేయిచ్చి యతని నద్దరిఁ జేర్చు, టకుఁ బ్రమాణాపేక్ష యొకటిగలదె
విను మైనఁ జెప్పెద శ్వేతాశ్వతరముఖో, పనిషత్తులందుఁ బ్రపత్తి గలదె
సంసారులందు యజ్వులు కొంచె మైనట్లు, నల్గురేగురులు సన్న్యాసు లైన

తే. పగిది నందఱు ప్రపదనపరులు పుడమి, న్యాసవిద్యకు నరుదు ఋష్యాదికంబు
ననుచు నంబిళ్లకనియె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. వైష్ణవుఁడెట్లుండవలె నని నంబిళ్ల, యడిగిన నంజియ్య రనియె నిట్లు
వత్స వైష్ణవుఁ డైన వాఁ డుర్వి నర్చావ, తారమునందె సద్భక్తిఁ గలిగి
తనదారపుత్రపౌత్రకులందుఁ గలప్రీతి, శ్రీవైష్ణవులయందుఁ జేర్పవలయు
భాగవతులు తన్నుఁ బరుషవాక్యంబులఁ, బలికిరా యోర్చి తత్పాదపద్మ

తే. ములకు మ్రొక్కుడవలెఁ గాని యలుగరాదు, వసుధ వైష్ణవుఁడిట్లుండవలెనటంచు
నార్యుఁ డన విని నంబిళ్ల యలరె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. భవ్యశారీరకభాష్య మార్యునికడ, సద్భక్తి నంబిళ్ల చదువుచున్న
నొకనాఁడు తిరుబోన మొనరించి సంశ్రితుల్, గురుని కెఱింగింపఁ గూర్మి నతఁడు
హరికర్పసల్పుమా యనుచు నంబిళ్ళ కా, నతియియ్య నమ్ముఁడై యతఁడు భగవ
దారాధనక్రమ మడియేని కేమియుఁ, దెలియ దం చనిన నద్దేశికుండు

తే. శ్రీద్వయోత్తరవాక్యముఁ జెప్పి శౌరి, కర్ఘ్యపాద్యాదులర్పించి యారగింపు
సేయుమని ప్రీతి నతనికిఁ జెప్పెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. విగ్రహంబులు చాల విలసిల్లుచుండెనా, యారగిం పేరీతి నాచరింపఁ
దగు నని నంబిళ్ల తనగురు నడిగిన, సర్వమంగళమూర్తి శాలిపదము
శ్రీద్వయోత్తరవాగ్విశేషణంబుగఁ జెప్పి, యారగిం పొనరింప నర్హమనుచు
నంజియ్య రన విని నంబిళ్ల మరలియు, హరియవతారము లవని నేల

తే. నల్పెనని పల్క భక్తాపచారపరులఁ, జంపుటకుధాత్రి నుదయించెఁ జక్రపాణి
యనుచు నంబిళ్ళకనియె నయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. స్వామి భాగవతాపచార మెట్టిది యని, నంబిళ్ళ యడుగ నాన్యస్తభరుఁడు
భాగవతులఁ జూచి ప్రకృతిమంతులు వీరు, తనతోడ సములని తలఁచుబుద్ధి
యదియెపో భాగవతాపచారమటంచుఁ, బలికిన నంబిళ్ళ దెలిసి మరలి
భగవద్గుణానుభవంబెట్టిదనియన, విషయాంతరములన్ని విడిచిచేయు

తే. భగవదనుభవమెయ్యది బరఁగనదియె, భగవదనుభవ మనఁబడు జగతిననుచు
జియ్యరతనికిఁ గరుణతోఁ జెప్పెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ధృతి నూఱుమాఱులు తిరువాయిమొళ్ళి కర్థ, మానతిచ్చెను పిళ్ళకార్యవరుఁడు
చెన్ను మీఱ శతాభిషేకము లతనికిఁ, జేసి నంబిళ్ళయు వాసి కెక్కెఁ

పెరియవాచ్చాంబిళ్ళ పి౯బళికియ పెరు,మాళ్ళజియ్యారు యీణ్ణిమాధవుండు
శ్రీకృష్ణపాదదేశికుఁ డాదిగాఁ గల,వైష్ణవోత్తములెల్ల వచ్చి యంత
తే. నాశ్రయించిరి నంబిళ్ళయంఘ్రియుగము, భద్రదీపోదితప్రదీపంబుపగిదిఁ
బృథ్విగురునకు మించె నంబిళ్ళయనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అతనియాశ్రితులయం దాచార్యులే పర,దైవతం బనుచు డెందమున నమ్మి
వెలయుపి౯బళహర్ణ పెరుమాళ్ళజియ్యారు, తనతిరుమేనుస్వాస్థ్యము దొలంగ
నాప్తుల నిరువుర నంతేనివాసులఁ, బిలిపించి వారిని బ్రీతిఁ జూచి
ఆళిమళచ్చంకు మనినొముతిరువాయి,మొళ్ళి యనుసంధించి మురవిరోధి
తే. పాదపద్మములందుఁ బ్రపత్తి సల్పుఁ, డనుచుఁ జెప్పినవార లట్లాచరింప
నతనిదేహ మనామయ మయ్యె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. వైష్ణవుల్ గొంద ఱావార్త నాకర్ణించి, నంబిళ్ళ నీక్షించి నతి యొనర్చి
జ్ఞానవయోవృద్ధశాలి పి౯బళహరాణ, పెరుమాళ్ళజియ్యారు పృథివి దాను
బలునాళ్లు మనలఁ బ్రపత్తి సేయించినాఁ, డతనిభావం బేమొయార్య తెలియ
మని వారలనవిని యతఁడు పి౯బళహరాణ, పెరుమాళ్ళదేశికుఁ బిలిచి యాతఁ
తే. డాలకింపఁగ నచటిబుధాళిఁ జూచి, మీరు మీమీమనీషానుసారముగను
నతనిభావముఁ దెల్పుఁడీ యనియెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అట్లు నంబిళ్ళసూక్తు లాలించి యద్దేశికేంద్రులు తమతమమనీషార్థం బుపన్య
సింప నిశ్చయించి వేర్వేఱ ని ట్లనిరి. 27
సీ. సకలశాస్త్రములందు సర్వజ్ఞుఁ డగుపిళ్ళ, యెంగళాళ్వా నార్యపుంగవుండు
శ్రీరంగనాథునిసిరియందు సంగము, విడువలేఁ డితఁ డని నుడివె నంత
మాన్యుఁ డమ్మంగియమ్మా ళనుబుధమౌళి, నంబిళ్ళగోష్ఠిని నయ మెలర్పఁ
గన్నవానికి రుచి గల్గునా దేశవి,శేషమునం దైన సిద్ధ మనుచు
తే. మధురమృదుభాషఁబల్కె నమ్మంగి పెరియ,మొదలియా రను దేశికముఖ్యుఁ డంత
నొప్పమీఱఁగ నొకసూక్తిఁ జెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. పెరియభట్టరు ముందు పరమపదంబున, కరుగు మంచును హరి యాన తియ్యఁ
గస్తూరికాతిలకంబు నెమ్మోమును, గరుణారసముఁ జిల్కు కన్నుదోయి
యందు నీయెడఁ గాన నైతినా వైకుంఠ,పుర మెక్కుతట్లఁ జెటికి తొల్లి
తిరువడి యోషధిగిరిఁ బోలెఁ జేఁదాల్చి, తిరిగి నీకడ కేఁగుదెంతు ననిమె
తే. నిమ్మహాత్ముని తాత్పర్య మిట్టి దనుచుఁ, దోఁచె దాసుని కనియెనాదూరదర్శి
ప్రీతిఁ దత్సూక్తు లాలించె పిళ్ళయనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అట్లు తత్సూక్తు లాకర్ణించి నంబిళ్ళపి౯బళహియపెరుమాళ్ళజియ్యారును ద్దేశించి వ
త్సాయిద్దేశికోత్తము లానతిచ్చినసూక్తులన్నియు భవదభిప్రాయం బనుసరించినవా
యని యడుగ నమ్మేధావితిలకంబం దొకయర్థంబై నను మదీయతాత్పర్యానుగుణం

బుగాదని తోఁచంబడియె నని విన్నవింప నావార్త లాలకించి తిరునారాయణపె
రుమాళరయ రితండు తా నుపక్రమించిన కైంకర్యంబు పరిపూర్ణంబు గావలె
నని తలంచె ననియె నంత నంబిళ్ళపిన్నళహాయపెరుమాళ్ళ జియ్యరున కిట్లనియె.

సీ. నీయభిప్రాయము నే నెఱింగితి దానిఁ, దెలిపెద నని పిళ్లె పలికె నంత
స్వామి దేవరవారు సర్వజ్ఞులైనను, విను మేనె యది మీకు విశదపఱతు
నభ్యంజనస్నాన మాచరించినమీఁద, ధౌతవస్త్రయుగంబుఁ దాల్చి మీరు
స్నానశాలఁ జరింపఁ జయ్యన తిరుముఖ, మండలమున మంచిసమార్తికములఁ

తే. బోలుఘుర్మోదలవములు పొడమ సురఁటి,వీచుచును గొన్నినాళ్లుండ వేడ్కపుట్టఁ
జేసితి ట్లని పల్కె నాశిష్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.31

వ. అట్లు పిన్నళహారాణ పెరుమాళ్ల జియ్యరు తనయభిప్రాయంబుఁ దెలుప నంబిళ్ళ నిజ
సంశ్రితులతోఁడ నతనియాచార్యనిష్ఠకు సంతసించె నంత పిన్నళహాయపెరుమాళ్ల
జియ్యరు స్వదేశికునింజూచి మహాత్మా స్వరూపోపాయపురుషార్థంబు లెట్టివని య
డుగ (శేషత్వంబుస్వరూపంబు, ప్రపత్తి యుపాయంబు,కైంకర్యంబుపురుషార్థంబు)
అని యగ్గురువరుం డాశిష్యరత్నంబున కుపదేశింప నతం డాకర్ణించి యగ్గురువర్యు
నుద్దేశించి దేవా దాసునకు మఱియొకవిధంబుగాఁ దోఁచుచున్నది యెట్లంటిరేని
భవదీయపాదారవిందంబులం దనవరత దాస్యం బాచరించుచు ధన్యతముల నను
సరించి వారికిఁ జేయుకైంకర్యం బడియేనికిస్వరూపం బమ్మహాత్ములయభిమానంబు
దాసున కుపాయంబు వారిముఖోల్లాసంబు వీనికిఁ బురుషార్థం బని తోఁచె నని వి
న్నవించిన విన నవధరించి యతనిభాగవతనిష్ఠకుఁ బ్రహర్షించె నంత శ్రీరంగరాజ
గోష్ఠీతుల్యం బగునంబిళ్ళగోష్ఠీవైభవంబుఁ గనుంగొని సహింపక కందాడతోళ
ప్ప రసూయాపరుం డై యుండె నంత నొక్కదినంబున. 32

సీ. వాధూలకులదుగ్ధవారాశిరాకాసు,ధాకరుం డైనకందాళముదలి
యాండాను కాత్మజుం డైనకందాడయాం,డానుకు సుతుఁడు దృఢవ్రతుండు
తోడప్ప రనుసూరి ధూర్వహుం డొకనాఁడు, కోవెలకే తెంచి దేవదేవు
మధుసూదనునిఁ గాంచి మంగళాశాసన, మాచరించి నిజాలయమున కరుగు

తే. వేళ నంబిళ్ళ శ్రీవైష్ణవాళితోడ, స్వామిసన్నిధి కేతేర సత్వనిధిని
నమ్మహాత్మునిఁ జూచె తోడప్ప రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.33

సీ. రంగనాథునిపాదరాజీవములకడ, నంబిళ్ళ నిలుచి నయముఁ దొలఁగి
కడువేఁడిములుకులకరణి వీనుల కస,హ్యము లౌ దురుక్తిసహస్రములను
తోడప్ప రన విని తోషింపకయు స్వామి, లావార్తఁ దద్దేవి కాన తియ్య
నకటకటా యెంత యన్యాయవార్త నే, వింటి నీప్రొద్దని వెఱఁగుపడుచు

తే. నలిగి గృహకృత్యముల మాని యతనిదేవి, దివ్యభూషణములఁ దీసి, తేటఁబాసి
చీఁకటిలు సొచ్చి పవళించెఁ జింత ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అంతఁ గోవెలనుండి \ యరుగుదెంచి నిజాల, యమునందు తోడప్ప \ రాత్మసతిని
గానక తొల్లింటి \ కరణి మత్ప్రత్ని నా, కెదురు రాలే దిది \ యేమి యనుచుఁ
జింతించుచును జని \ చీఁకటిగృహములోఁ, గల్యాణమణిదీప \ కళికఁబోలె
విలసిల్లుభార్యను \ వీక్షించి ము న్నీవు, నాచెట్టఁ బట్టిన \ నాఁటనుండి
తే. యఖిలధర్మములందు న \ న్ననుసరించి, దైవతంబుగ ననుఁ జూచి \ తరుణి యిప్పు
డలిగి యిట్లుండు టేమని \ యడిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె \ మోదమలర.
వ. అంత నక్కాంతారత్నంబు భర్తృవాక్యంబు లాలకించి యతని కిట్లనియె. 36
సీ. అవని శఠారాతి \ యపరావతారము, నంబిళ్ళ యని జగ \ న్మాన్యు లనిరి
యమ్మహాత్మునియెడ \ నపచారపడి యను,తాప మొందుట కైనఁ \ దలఁప వైతి
వగ్నిసన్నిధిని మా \ యయ్య మీ కీదేహ, మర్పించె యుష్మదా \ యత్త మదియె
యాత్మ యార్యాధీన \ మయ్యెఁ గావున నిప్పు, డతనిపాదాబ్జద్వ \ యంబుఁ జెంది
తే. సుఖము గాంచెద నింక నీ \ జోలి దాసి, కేల నీమేను నీ కిష్ట \ మెట్లొ యట్లు
చేసి కొమ్మని యద్దేవి \ చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె \ మోద మలర. 37
వ. అదియునుం గాక మహాత్మా సర్వజ్ఞుండవు గాన నీ వెఱుంగనిధర్మవిశేషంబు లేదు
శ్లో. 'పద్మకోటిశతేనాపి న క్షమామి కదాచన' అను భగవదుక్తన్యాయంబునఁ బద్మకోటిశతహాయనంబుల కయిన భాగవతాపచారంబు భగవంతుండు క్షమియింపఁ డని ముందు మీరానతీయ వినియుండితి మీ రిప్పు డిట్లాచరించుట కస్మద్దోషంబె నిమిత్తం బని యద్దేవి యూరకుండె నంత నద్దేశికేంద్రుండు తనయాత్మలో మొదలియాండానునకు సాక్షాత్పౌత్రుండ నని యాభిజాత్యాభిమానంబుచే నహంకరించి నంబిళ్ళయెడ నిరర్థకంబుగా మహాపరాధంబుఁ జేసితి నని యనుతాప పడుచు తన దేవిం జూచి యి ట్లనియె. 38
సీ. అభిజనవిత్తవి \ ద్యామదాంధత మీఁదు, గానక నంబిళ్ళ \ గారివిషయ
మాద్రాపరాధుఁడ \ నై భయలజ్జలు, మదిఁ బెనంగఁగ నెట్లు \ మగిడి యతనిఁ
గనుఁగొనియెద సాధ్వి \ ఘటక వై నీవు నా,తోడ వచ్చితి వేని \ దురితహరుని
నంబిళ్ళ నీక్షించి \ నాపాప ముడిపెద, ననుచు నాతోఁ దప్ప \ రానతియ్య
తే. దేవి హర్షించి కేలఁ బ్ర \ దీప మొకటిఁ, బూని నంబిళ్ళ యింటికిఁ \ బోఁ దలంచి
భర్తతో నిల్లు వెల్వడి \ వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె \ మోద మలర.
సీ. స్వామిసన్నిధినుండి \ సాత్త్వికౌఘముతోడ, నంబిళ్ళ తనసద \ నంబుఁ జెంది
యావైష్ణవుల నిండ్ల \ కనిపి యతీంద్రపు, త్రి, దండాయమానుఁ డౌ \ దాశరథికిఁ
బౌత్రుఁడు పరమప \ విత్రుఁడు తోడప్ప, రతనియం దపచార \ మాచరించు
పాపి యాపీని కాక \ ప్రాజ్ఞనికృపదక్క, వేఱొక్కగతి లేదు \ వెదకి చూడ
తే. ననుచుఁ బరితాపపడుచు నా \ హార ముడిగి, కట్టుపుట్టమె ముసుఁ గిడి \ కదలి రేయి
యతనిగేహంబువాకిటి \ కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె \ మోద మలర.

సీ. వచ్చి తద్గృహబహి । ర్ద్వారదేహళికడఁ, బడియుండె నంబిళ్ల । జడునికరణి
నంత నాదంపతు । లచ్చోటి కేతెంచి, యీక్షించి యతని మీ । రెవ్వ రనిన
ఘనుఁడు నంబిళ్ళయుఁ । గలివైరిదాసుఁడ, నని విన్నవింపఁ దో । డప్ప రనియె
బహుదురహంకార । పరుఁడు మూఢుఁడువీఁడు, మనయింటివాకిట । మార్ఖ్య మాచ
తే. రించఁబడియున్న వాఁడిట్లు । చంచలాక్షి, చూడుమనుచును దోడప్ప । రాడుమాట
కార్తుఁడై పల్కె నంబిళ్ళ । యతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. సర్వజ్ఞ నీవు సా । క్షాత్పుత్రుఁడవు దాశ,రథి కట్టనీ కప । రాధి నైన
దాసుని కింక నీ । దయ దక్క వేఱొక్క,గతి లేదు గాన నీ । కరుణఁ జెందఁ
బడి యుంటి ని ట్లని । పల్కె నంబిళ్ళత, త్పాదపద్మములందుఁ । బ్రణతి సల్ప
నతఁడు సంతోషించి । యమ్మహాత్మునిఁ దన, కౌఁగిటఁ జేరిచి । గారవించి
తే. కొందఱికి దేశికుఁడవీవు । ముందు వత్స, యిపుడు జగదేకగురుఁడవై । హెచ్చి వేయు
హాయనంబులు మను మని । యనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. భూమి లోకాచార్య । నామము చెల్లెను, నంబిళ్ళగారికి । నాఁటనుండి
యంత దంపతు లిర్వు । రమ్మహాత్మునిఁ దమ, వెంట దోడ్కొనిచని । యింట నుంచి
యభ్యంజనోద్వర్త । నాభిషేకము లార్చి, ధౌతవస్త్రము లియ్యఁ । దాల్చి యతఁడు
ధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్ । దాల్చి యాజ్ఞ యొనర్చి, హరి కర్చ గావించి । యాదరించె
తే. నంతఁ దోడప్పరతనితో । నాగమాంత,గోష్ఠి సల్పుచుఁ గాలము । కొంత జరపి
యతని లాలించి యింటికి । ననిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

వ. అట్లు కందాడతోడప్పరుచే బహుమానపూర్వకంబుగా ననుజ్ఞాతుండై నిజమందిరంబు ప్రవేశించి యందు సంశ్రితులతోడం గూడి వేదాంతగోష్ఠి యొనర్చుచుఁ బ్రహర్షించునంబిళ్లవైభవంబుఁ జూచి పుత్త్రైశ్వర్యంబుఁ గాంచి యానందించు తండ్రిమాడ్కి వేదాంతివేద్యగుగుండు ప్రహృష్టాంతరంగుం డగుచు నూఱుహాయనంబులు గడపి చరమకాలంబు ప్రాప్తంబైనయంత నశక్తిచేఁ బవళించియుండఁ గుట్టిక్కొఱయిల్లైయాళ్వా రేతెంచి ప్రణామం బాచరించి మహాత్మా నీ వభియుక్తతముండ వయ్యు నంతిమదశయందిట్లాడకుండుట యేమియుచితంబు ద్వయమనుసంధింపరాదా యని విన్నవింప ముం దామంత్రరత్నం బెల్లప్పుడే ననుసంధింపక యుండితినేని యిప్పుడా ప్రపదనమంత్రంబు మా కనుసంధేయంబె యగును మనస్స్వాస్థ్యంబును దేహదార్ఢ్యంబును ధాతుసామ్యంబునుం గలిగి యథేచ్ఛం దిరుగుచున్న కాలంబునం దన్మంత్రరత్నానుసంధానంబు మాని కరణపాటవంబు దప్పిపడియున్న వేళ నా యమ్మంత్రరత్నం బనుసంధించుట వైష్ణవుండైనవాఁ డాచార్యరుచిపరిగృహీతంబై యనుష్ఠానప్రకాశంబై నద్వయం బర్థానుసంధానపూర్వకంబుగా సర్వకాలంబులందు వచింపవలె నని యగ్గురువరుం డానతియ్య విని యతండు లజ్జించి నిరుత్తరుండయ్యె నంత నవ్వార్త లాలించి తెర్కాళ్వారుభట్ట

రద్దేశికోత్తమునికిం బ్రణమిల్లి యార్యసత్తమా మీాయపేక్షితం బెయ్యది యాన తిచ్చిన దాని సమర్పించెద నని ప్రార్థింప నద్దివ్యసూరిశేఖరుండును వత్సా యస్మదీయమఠద్వారాంగణంబునకు శ్రీరంగనాథుండు విచ్చేసి యడియేనికి సర్వస్వదానం బొనర్చిన సేవింప నపేక్షించితి నని వాక్రుచ్చిన విని యబ్భట్టార్యుండును నావృత్తాంతంబు తిరుమలత్తండయార్హ్వాని కెఱిఁగింప నతం డాయర్థంబు శ్రీరంగనాథునకుం దెలుప నద్దేవదేవుం డాశ్రితవాత్సల్యవివశుండు గావున వేగ విచ్చేసి సంశ్రితసహితుం డగువేదాంతివేద్యునకుఁ బ్రసన్నుండై సర్వస్వదానం బొనర్చిన నద్దేశికేంద్రుండును సేవించి కృతార్థుం డయ్యె నంత నంబిళ్ళయు నిజాచార్యునకు సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి యొకహితం బొనతి మ్మని యడుగ నయ్యార్యవర్యుండు నీశ్వరుం డీయాత్మ కిష్టవినియోగార్హుండు గాఁడు సర్వేశ్వరున కీచేతనుండు యథేష్టవినియోగార్హుం డగు నని యొఱుంగు మనుచుఁ బలుక నంబిళ్ళయు సుప్రసన్నమనస్కుండు గాక మౌనం బవలంబించినఁ దెలిసి యగ్గురువరుండు పుత్రా భవన్మానసగతం బైనయర్థంబు బైల్పుచ్చు మని వచింప సంతసించి నంబిళ్లయు దేవా యొకవైష్ణవుండు పరమపదంబున కరిగె నేని యప్పు డచ్చట నున్న ప్రపన్ను లెట్లుందు రని యడుగ నద్దేశికోత్తముండును దృప్తుం డార్తుం డగు నార్తుండు దృప్తుం డగునని పలికి మఱియు నస్మదాచార్యుం డైనభట్టారకుండు నన్ను నొకనాఁ డుద్దేశించి వత్సా వేదాంతి యని పేరు గలవాఁడను వేదశాస్త్రంబు లన్నియుం జదివినవాఁడను వక్తలయందు శ్రేష్ఠుండను బహుధనం బాచార్యదక్షిణగా సమర్పించినవాఁడను జిరకాలంబు గురుకులవాసంబుఁ జేసి విశేషార్థంబు లన్నియు గ్రహించినవాఁడ నని గర్వించి ప్రమాదంబుఁ జెంది యుండక యెంబెరుమానారుతిరువడిఘళే శరణ మ్మని విశ్వసించి యుండు మని యానతిచ్చెం గావున నీవును గురుకులవాసంబుఁ జేసి నాలుమాఱులు భగవద్విషయం బధికరించి నిజాచార్యునకు శతాభిషేకంబు లొనరించితి నని ద్రవిడవేదాంతంబులందుఁ బ్రబలపాండిత్యంబు గలవాఁడ ననియు నహంకారపడక యెంబెరుమానారుతిరువడిఘళే తంజ మని నమ్మి యుండు మని నియమించి నంబిళ్ళ మొద లైనదేశికోత్తముల శ్రీపాదతీర్థం బుజ్జీవించి వార లారగించినపిమ్మట భగవత్సేనాపతిమిశ్రులయుత్సంగంబునందుఁ దిరుముడి యుంచుకొని పిన్నళహీాయపెరుమాళ్లజియ్యరు నంకంబుపై శ్రీపాదంబులు సాఁచుకొని ఫాలవిన్యస్తపాణిపల్లవపుటుం డై భట్టరు తిరువడిత్తామరల స్మరించుచుఁ దిరునా డలంకరించె నంత నక్కలివైరిదాసగురుం డాదిగాఁ గలమహాదేశికు లందఱు నాచార్యవిశ్లేషజనితదుఃఖంబుచే మిగులనార్తి వహించి యున్నసమయంబున నంబిళ్ళ తనలోనం దానె తెలిసి యెంబారునకు భట్టార్యునిగతి నంజియ్యారునకు యథాశాస్త్రంబుగా బ్రహ్మమేధసంస్కారం బాచరించి యతిసంస్కారవిధిక్రమంబుగాఁ దిరుప్పళ్లి యొనర్చి తీర్థతిరువధ్యయ

నాదిమహోత్సవంబు సల్పె నంతిమదశయందు భగవంతుండు స్వమతద్వారా జిరంబున కేతెంచి సర్వస్వదానం బాచరించుటయు భగవద్విషయంబు శతావృత్తు లానతిచ్చి శతాభిషేకంబులు గొన నవధరించుటయు నాచార్యానువర్తనప్రతిబంధకపుత్రమిత్రకళత్రక్షేత్రధనదేశవాసాదు లన్నియు రుచివాసనలతో విడిచి స్వాచార్యునకు నిత్యనివాసం బగుదేశంబు తనకుఁ బరమప్రాప్యం బని తలంచి యచ్చోటి కేతెంచి తనసత్తం దద్దేశికేంద్రునకు శేషపుచ్చి తత్కైంకర్యంబు యాత్రగా సల్పుచు నదియె సత్తాధారకం బని నిశ్చయించి యుండుట యిమ్మహాత్మునకే చెల్లు నని శ్రీవాదిభీకరగురుం డానతిచ్చె నంత. 44

వ. సర్వస్వదానం బెట్టి దనిన. 45

సీ. సర్వస్వదానము ✽ శౌరి చేయుట తన,యొడ లెల్లఁ జూపుట ✽ యున్నయట్టు
లాచార్యు లాదాన ✽ మాచరించుట చర,మార్థవిశేషము ✽ లన్ని యిడుట
యాత్మ కీశుఁడు నియో ✽ గార్హుఁడు గాఁ డంట, ఫలితచేతనునకుఁ ✽ గలుగదనుట
యీశ్వరవినియోగ ✽ మీయాత్మ యనుటయు, ఫలియభిమానియుఁ ✽ బరుఁడెయనుట
తే. యార్తుఁడతిదృప్తుఁడగుటయు ✽ ష్టార్థముడిగి, స్వతనురుచిమానిప్రాప్తిని ✽ శ్చయముచెంది
సంతసించుట యనియె నా ✽ సభ్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ✽ మోద మలర.

వ. దృప్తుం డార్తుం డగుట యెట్టి దనిన. 47

సీ. దృప్తుఁడు తన కిష్ట ✽ దేహితో నెడఁబాసి, యార్తుఁ డయ్యును శరీ ✽ రావసాన
పర్యంత మాత్మాంగ ✽ పటురుచి మానక, తుదిఁగాయ ముడిగి సం ✽ తుష్టిఁ గనుట
యని చెప్పి నంబిళ్ళ ✽ యమ్మంగియమ్మాళు, పరమపదంబున ✽ కరిగె ననుచు
విని వారియింటికి ✽ విచ్చేయఁ దద్దేవి, సుప్రసన్నాస్య యై ✽ జొత్తిలంగఁ
తే. జూచి సన్నిధివైష్ణవు ✽ ల్లోచ్చద్య మంది, స్వామి యిట్లుండు టేమి యీ ✽ సాధ్వియనుచు
నడుగ నంబిళ్ళ వారి కి ✽ ట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ✽ మోద మలర.

సీ. అమ్మాళు తనకు ముం ✽ దపకార మొక టైనఁ, జేయలే దది గానఁ ✽ జింత మాని
యతనిఫలావాప్తి ✽ కానందపడియె ని,ద్దేవి యంచని యె న ✽ ద్దేశికుండు
ఒకనాఁడు వైష్ణవుం ✽ డొకఁ డార్యపద మొంద, నతనిదారసుతాదు ✽ లార్తిఁజెంది
నంబిళ్ళపదనలి ✽ నములందుఁ బడి యేడ్వ, నతని నిల్లే మని ✽ యార్యు లడుగ
తే. నిష్టవస్తువు నెడఁ బాసి ✽ యిచట నుండ, రోసి యానందలోకము ✽ వాసిఁ దెలిసి
దానికై యేడ్చి రనియె న ✽ ద్ధాంతుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ✽ మోద మలర.

సీ. ఈయర్థములు రెండు ✽ నిచ్చోట నే యను,ష్ఠానపర్యంతము ✽ సత్త్వజలధి
నంబిళ్ళ చూచి వై ✽ ష్ణవులతోఁ జని తిరు,వెళ్ళరులక్ష్మిని ✽ విశదభక్తి
సేవించి తిరిగి వి ✽ చ్చేయ నభోమణి, పడమటిదెస గ్రేలఁ ✽ బడియె నంతఁ
గావేరి యుల్లోల ✽ కల్లోలమాలికా,వర్తశతంబుల ✽ వనధిమాడ్కిఁ
తే. బొంగి ప్రవహింప మేఘాళి ✽ నింగి నెఱయ, నంధతమసాఘ మంతట ✽ నతిశయిల్లె

భూరిదిగ్భ్రాంతి జనులకుఁ బొడమె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అయ్యవసరంబున. 51

సీ. ఓడయం దొకవైన నేడఁ జూపడకున్న, రంగరాట్సేవ కారాత్రి చనఁగ
నంబిళ్ళ దలఁచి జాలల తెప్పపై నెక్కి, సంశ్రితతతితోడ జరుగుచుండ
భారాతిశయము చేఁ బ్లవము నట్టేటను, మజ్జనోన్ముఖ మైన మదిఁ గలంగి
కర్ణధారుఁడు బోధఘనులార మీయందు, నలువురు మువ్వురైనను విచార

తే. ముడిఁగి దిగ వేగ దరిఁ జేర్తు నుడుప నట్లు, గాకపోయిన మిమ్ము బల్గాసి చెందు
ననిన దిగఁజాలరం దొక్కరైన ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. వారియం దొకసత్త్వవతిని నిరీక్షించి, స్థూలాంగి యీయమ్మ దొలఁగె నేని
తెప్ప యీనీటిపైఁ దేలి కూలముఁ జెందు,నని నావికుఁడు పల్క నార్యులెల్ల
విని యూరకుండ నా వెలఁది లేచి సమస్తచేతనోజ్జీవనహేతు వైన
నంబిళ్ళ యిప్పు డీనది దాఁటెనా భవ,జలధి దాఁటించు నస్మద్విధాత్మ

తే. శతము నని పల్కి జీవితాశను దొలంగి, యాత్మ నంబిళ్ల తిరువడియందె నిల్పి
వడి గుభాలున నట్టేటఁ బడియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అక్కటా యీప్రాణి యస్మదర్థం బేటఁ, బడె నని నంబిళ్ళ బాధపడఁగ
భారము లఘువైనఁ బ్లవ మల్లనల్లనఁ, దీర మొందిన వారు దిగినయంత
నాపగారయము చే నాసాధ్వి చని చని, దైవవశంబున దరికిఁ జేరి
వారివార్తల విని వచ్చి తీరముఁ జెంది,తిని సూరులార చింతింప కుండుఁ

తే. డనుచు వాక్రుచ్చి యేతెంచు నార్యుఁ గాంచి,యిట్లు నేదరిఁ జెందుట కేమి హేతు
వన్న నంబిళ్ళ గురుభక్తి యనియె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అదియునుం గాక. 55

సీ. ఆచార్యులే దైవ మనుచు నమ్మినవారి, నేప్రొద్దుఁ బ్రోచు లక్ష్మీశుఁ డనుచుఁ
బలికి నంబిళ్ళ యాభాగవతులఁ గూడి, నిజగృహంబున కేఁగి నిత్య మచట
శ్రీలక్ష్మణార్యులసిద్ధాంత మే నిర్వహించుచు నుండ నాయింటిపొరుగు
నం దొకసాత్త్వికు నాలయమునకుఁ ద,త్సబ్రహ్మచారియు సద్గుణాఢ్యుఁ

తే. డైన శ్రీవైష్ణవుం డొకఁ డరుగుదెంచి, యుచితవృత్తిని సేవించి యూఱడించి
పల్కె నీరీతి నాజ్ఞానవతికి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 56

సీ. చెంది నంబిళ్ళ గోష్ఠీమండపమునందు, స్వామి యుండఁగఁ జోటు చాల దయ్యె
నర్హణీయుఁడు మనకాచార్యుఁ డాతఁడు,స్థలము విశాలము గలదు నీకు
నొకనివేశంబుచో టొసఁగు మం చతనికి, వనిన నాసాధ్వి యిట్లనియె నతని
కీరంగపదమునం దెట్టిప్రాజ్ఞుల కైన, నొకటింటి కైనఁ జో టొసఁగు టరుదు

తే. గాన మామకగురుపదకమలములను, జేరుపర్యంత మీస్థల మేరికియ్య
ననుచు వాక్రుచ్చె నాసతి యతని కనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఆమాట విని వచ్చి యతఁడు నంబిళ్ళకుఁ, దెలిపినఁ దెలిసి యద్దేశికేంద్రుఁ
డాసాధ్వి రావించి యమ్మ నీ కొక్కతె, కింతచో టేల మా కిందుఁ గొంత
చోటు కాలక్షేపకూటసమృద్ధికై, యిమ్మని యడుగఁగా నింతి మగిడి
పరమపదంబులోపల దాసి కొకనివే, శ మొసంగి కొమ్మి యీస్థల మటంచుఁ
తే. బలుక వైకుంఠనాథుఁ డాపని యొనర్ప, నాథ్యుఁడనుచును గురుఁడనతఁడు నీకు
వశ్యుఁ డగు నని పల్కె నావనిత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కావున దాసి కాంతా వీవె యిమ్మన, నయ్యార్యుఁ డిచ్చెద ననుచుఁ బలుకు
మాటమాత్రము విని మది సంతసింపదు, పరుని పేరటఁ దాళపత్ర మొకటి
వ్రాయించి నీదుచేవ్రాలుతో నిమ్మన, నఖిలలోకస్వామి యైనవారికిఁ
గలివైరిదాసుఁడు పలుకువిన్నప మిది, యీయమ్మ క్రయ మిచ్చె నిది గ్రహించి
తే. తగినచోటిమ్ము పరమపదంబునందు, నీమె కని పత్రికను వ్రాసియిచ్చె నతఁడు
దానిఁ దలఁ దాల్చి చనియె నాధన్య యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. ఆర్యుఁ డాసాధ్వియధ్యవసాయ మీక్షించి, హర్షించి పత్రికయందు వారికి
నీవర్ష మీమాస మీపక్ష మిన్నవ, యహమునం దిన్నవయామమునను
ముక్తి యీసతికిమ్ము మునివంద్య యనివ్రాయ, నదిగొనితనయింటికరుగుదెంచి
యాచార్యసన్నిధి నాప్రొద్దుమఱునాఁడు, చరణాబ్జతీర్థప్రసాదసేవఁ
తే. జేసి మూఁడవనాఁ డభిజిన్ముహూర్త, మునను గురునిఁదలంచుచు ముక్తిఁ గనియె
గురుఁడు వ్రాసినవేళ నాగరితయనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత మఱియొక్కవాసరంబునందు. 61
సీ. మనుజుఁ డేయర్థము మది నిల్పి ప్రకృతిని, బాసి శ్రీవైకుంఠపదముఁ జెందు
నాయర్థ మెఱిఁగింపు మని మహాభారత, భట్ట రగ్గురునకుఁ బలుక నతఁడు
భువి నుపాయోపేయములు శ్రియఃపతి యని, తెలిసి తదర్థోపదేష్ట్రుచరణ
సరసిజంబుల నమ్మి సంయమీడ్భాష్యోక్త, సిద్ధాంత మతిసమీచీన మనుచుఁ
తే. దలఁచి రామాయణోక్తుల ద్రవిడవేద, వాక్యములఁ బ్రొద్దుపుచ్చెడి వైష్ణవుండు
తనువు సడలిన హరిఁ జేరు ననియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. మఱియొకవాసరంబున. 63
సీ. శిష్యులు పాండ్యదేశీయులు కొందఱు, వైష్ణవు లేతెంచి స్వగురు వైన
నంబిళ్ళగారిని నయ మొప్ప సేవించి, తంజ మెయ్యది యది దాసులకును
దెలుపు మం చడుగ నద్దేశికోత్తముఁడును, దక్షిణాబ్ధితటంబె తంజ మనిన
తంజ మచ్చట సైకతంబులా వనములా, వాడలా యెవి యని వార లనిన
తే. మోమునెత్తమ్మిఁ జిఱునవ్వు మొలకలెత్త, సర్వలోకైకగురుఁడును సద్గుణాఢ్యుఁ
డైననంబిళ్ళ వారి కిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. చక్రవర్తిసుతుండు సౌమిత్రితోఁ గూడి, హరిబలంబులతోడ నచటనుండి

రేయి వానరులు ని ద్రింపఁగా వారితోఁ, గనుమూసి నిద్రించు కరణిఁ గొంత
దడ వుండి లేచి యాతమ్ముఁడు దా వింట, నమ్ము లెక్కించి సైన్యమ్ము చుట్టి
దిరుగుచుఁ బ్రోచున ద్దేవుని శార్ఙ్గకో,దండమే తలఁప మీఁ కండ యగును
తే. నిద్రఁ జెందినవానరానీకమట్లు, స్వప్రయత్నము విడిచిన సర్వశేషి
దానె కాపాడుననియె నాధన్యుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. మఱియు నొక్కవాసరంబున. 66
సీ. నారాయణునిఁ దక్క వేఱొక్కవేల్పును, గొలువరు వైష్ణవుల్ గురువరేణ్య
యట్టివా రితరు లానగ్నీంద్రు లాది గాఁ, గలనిలింపుల వైదిక క్రియలను
భజియించు టే మని బ్రాహ్మణుం డొక్కఁడు, నంబిళ్ళ నడుగ నాయనయవిదుండు
హరి కన్యదేవత లంగము లనుచు వి,శేషశాస్త్రోక్తులు చెప్పఁ గాన
తే. నిత్యనైమిత్తికములందు నిఖిలదేవ,తార్చ భగవదుపాసన మగుటఁ జేసి
యది విరుద్ధము గానేరదనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లమ్మహాత్మునిసూక్తు లాలకించి యావిప్రుం డగ్గురువరు నుద్దేశించి యాచార్య
సత్తమా నిత్యనైమిత్తికాదికర్మంబులం దగ్నీంద్రాదిదేవతారాధనంబు సేయుచు
నాలయంబులయందుఁ గృతప్రతిష్ఠు లైనదేవతల మీ రారాధింప కుండుట కేమి
నిమిత్తం బని యడుగ నద్దేశికోత్తముండును మంత్రపూతంబు లైనయాహవ నీ
యగార్హపత్యదక్షిణాగ్నులు సమస్తద్విజుల కారాధనీయంబులునుశ్మశానాగ్నులు
పరివర్జనీయంబులు నైనయట్లు నిత్యనైమిత్తికాదికర్మంబులఁ బ్రసిద్ధు లగునిలింపు
లర్హణీయులు దేవళంబులందుఁ బ్రతిష్ఠింపం బడినయన్యదైవతంబు లనర్చనీయం
బు లగు నెట్లంటి వేని నిత్యాదులయం దన్యదేవతలును భగవత్ప్రకారబుద్ధిచే నా
రాధించుటం జేసి తదుపాసనంబు భగవదుపాసనం బగు నని విశేషశాస్త్రప్రసిద్ధి
గల దాలయప్రతిష్ఠలయందుఁ బరావరతత్త్వవ్యత్యయంబు సల్పుతామసపురు
షులచే వేదవిరుద్ధాగమమంత్రతంత్రప్రక్రియచే స్వతంత్రబుద్ధిచేతం బ్రతిష్ఠితంబు
లగు దేవతాంతరంబులు భగవత్ప్రకారబుద్ధిచే నుపాసింపంబడవు గావున హే
యంబు లగు నదియునుం గాక సత్త్వగుణాత్యంతవిరోధితమోగుణప్రచురుండు
గావున రుద్రుండు ముముక్షువులకు దూరతఃపరివర్జనీయుండు మఱియును నిత్య
నైమిత్తికాదులయం దితరదేవతోపాసనం బామ్నాయచోదితం బైనయ ట్లాల
యంబులందు భగవత్ప్రకారబుద్ధిచే దేవతాంతరంబుల నారాధింప విశేషశాస్త్ర
విధి చూపడదు గావున దేవతాంతరవిహితభగవత్ప్రకారభూతాలయస్థాన్యదేవ
తాభజనం బైన ననర్థకం బని యాన తిచ్చె నంత. 68
సీ. తొల్లి యొక్కెడ కేఁగి తూర్ణ మేతెంచుచు, నంబిళ్ళ మార్గము నడచి యలసి
యొకపల్లెఁ జొచ్చి యం దుచిత మైనట్టిచో, టమరకున్నను దదు ద్యానభూమి
శ్యామకోమలపలా శాకీర్ణశాఖాస,హస్రపతత్రి రవాకులంబు

భవ్యజలాకీర్ణపద్మాకరాంతికవర్తి మహోన్నతవటకుటంబుఁ
తే. గాంచితచ్ఛాయలను విశ్రమించి యచట, నచ్యుతారాధనము చేసి యారగించి
మించి స్వాములతోడ విహరించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అప్పు డా శ్రీవైష్ణవు లమ్మహాత్ముల కి ట్లనిరి. 70
సీ. ఛాయాప్రధానాదిసత్కారవిధుల నీ, శాఖి దేవరవారిసంశ్రితులకు
నధ్వశ్రమముఁ దీర్చి యాతిథ్య మొనరించెఁ, గాన భాగవతాగ్రగణ్యుఁ డొక్కఁ
డేమినిమిత్తమో యెఱుఁగలే మిమ్మహా, వటమై వసించె నీవటమునందుఁ
బ్రకృతిబంధముఁ బాపి పరమపదం బియ్యఁ, దగుదు వీయాత్మ కౌదార్య మొప్ప
తే. ననుచు సన్నిధివైష్ణవు లందఱైక, కంఠ్య మొప్పార నంబిళ్ళగారి నిట్లు
ప్రార్థనలు చేసి రత్యంతభక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నంబిళ్ళగారు విన్నప మాలకించి మం, దస్మితం బొనరించి దయను లేచి
ముద మొప్ప వటమునామూలాగ్ర మీక్షించి, తనదీర్ఘబాహుదండములు సాఁచి
యాలింగనముఁ జేసి యస్మదార్యానుగ్ర, హంబుచేఁ బరమపదంబునకును
జను మని పల్కి యాస్వాములతోఁ గూడి, శ్రీరంగధామముఁ జేరి యందు
తే. శ్రీమహాభాగవతులకుఁ జెన్నుమీఱ, ద్రావిడామ్నాయసూక్త్యర్థతత్త్వమనిశ
మొసఁగుచుండెను గనికర మొప్ప ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నంబిళ్ళ యాలింగనం బొనర్చిననాఁడె, యాతరు (వాలెను మఱ్ఱిమ్రాఁ)కు కంత
నావృక్ష మున్మూలమై నిశీథమునందు, దారుణధ్వనితోడ ధరణిఁ గూలె
నిర్ఘాతనిష్ఠురనిస్వనం బది విని, యాపల్లెయం దొకయవనిసురుఁడు
వెఱచి విస్మయ మొంది వేశ్మము వెల్వడి, చూడ నం దొకమహాజ్యోతి వెడలి
తే. వేయుచంద్రులరుచిమించి విన్ను గప్పి, చనినఁ గన్నులఁ జూచి యాజన్నిగట్టు
చిత్త మలరంగ జనులకుఁ జెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత నొక్కనాఁడు తిరువాయ్మొళ్ళి యనుసంధించువారిని భగవద్గీతాపారాయణంబు సేయువారలనుం గనుంగొని యెట్లాచరింపవలె నని నంబిళ్ళ నొకసాత్త్వికుం డడుగ నమ్మహాత్ముం డతని కిట్లనియె. 74
సీ. ఒకవైష్ణవునియింట నుత్సవం బగుచున్న, వైష్ణవు లిరువురు వచ్చి యొకరు
ముద మొప్పఁ దిరువాయిమొళ్ళి యనుసంధింప, నొకవైష్ణవుఁడు గీతలుగ్గడింపఁ
జూచి యాగృహమేధిసుతునకు నియమించి, తిరువాయిమొళ్ళి పల్కు దేశికునకుఁ
దళిగకుఁదగుద్రవ్యతతిసమర్పింపుము, పడేఁడుబియ్యము స్వయంపాక మిమ్ము
తే. భవ్యగీతానుసంధానపరున కనుచు, వాసియుభయుల కీర్తి వసుధఁ గానఁ
బడియె ననుచును నంబిళ్ళ పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. మఱియొక్కదినంబునఁ బరగోష్ఠియందు శ్రీవైష్ణవుం డెట్లు బహుమతుం డగు
నని యొకసాత్త్వికుండు నంబిళ్ళ నడుగ నద్దేశికేంద్రుం డేతదర్థవిషయంబుగా

నొకపూర్వవృత్తాంతంబు గల దీప్రశ్నంబునకు నదియే ప్రత్యుత్తరం బగు నది
యాకర్ణింపుము. 76

సీ. అఖిలవిద్వత్సామ్రాజ్యఁ డగుమిళహోత్ర్వాను, పృథివీశునింటను బెండ్లి యైన
సంభావనార్థము చని రాజసభయందు, విచ్చేసి యున్నభూవిభుఁడు చూచి
బహువిధద్రవ్యముల్ పండితులకొసంగి, యతని కే మియ్యక యరుగు మనిన
వేదము లెఱుఁగనో వాదముసేయంగఁ, జాలనో సకలశాస్త్రములయందు
తే. హేతు వేమి యుపేక్షింప నిట్లు నన్ను, నని యతం డన విని నృపుఁడనియె నిట్టు
లనుచు నంబిళ్ళ పలికె బుధాళి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లు దేశికోత్తమునిసూక్తు లాకర్ణించి రా జతని కిట్లనియె. 78
సీ. సర్వజ్ఞుఁడవు వేదశాస్త్రములం దెన్న, నార్యవైష్ణవుఁడ వంచరసి తెలిసి
యి ట్లుపేక్షించితి నీకఁ జను మని నృపుఁ, డన నమ్మహాత్ముఁడు హర్ష మొంది
వీర లందఱియందు విష్ణుదాసుల మని, మ మ్ముపేక్షించుట మాకు సేమ
మని రాజునకుఁ బల్కి యాత్మోత్తరీయము, నింగికిఁ జిమ్ముచు నృత్య మాడి
తే. యరిగె నది గానఁ బరగోష్ఠియం దుపేక్ష
యతులబహుమతి యగువైష్ణవాన్వయులకు
ననుచు నంబిళ్ళ పలికె బుధాళి కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 79
వ. మఱియును. 80
సీ. వసుధ దరిద్రుఁ డొకవైష్ణవుఁ డొక్కఁడు, యాచకవృత్తిచే నరిగి యొక్క
పంటకళ్లములోనఁ బని సేయ నొకబట్ట, తలపంటకాఁపును దనరఁ జూచి
యళిగరున్నికరనీలాలకావళి ఫాల, తలనాట్యకేళీవిధాన మొదవ
సిగముడి విడి జాఱి చెన్నుగా మూఁపున, నసియాడ నిట్టిసాహసపుఁజెయ్ద
తే. మాతపంబున కోర్చి సేయంగఁ దగునె
యనుచుఁ బ్రియవాక్యములఁ బల్క నతఁడు మెచ్చె
ననుచు నంబిళ్ళ పలికె బుధాళి కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 81
వ. మెచ్చి యతం డతని కే మిచ్చె నని యడుగ వారల కమ్మహాదేశికుం డి ట్లనియె.
సీ. మంచిధాన్యము ద్రోణమాత్రము వాఁడియ్య, గట్టిగా నవిమూట గట్టి యతఁడు
గొనిపోవ నొక్కఁడు గనుఁగొని ధాన్యము, నెవ్వఁ డిచ్చెనొ వాని నెఱుక పఱపు
మన వైష్ణవుఁడు ధాన్యమాబట్టతలపంట, కాఁపిచ్చె ననవాఁడు కళముఁ జెంది
యావార్త దెలుప నుగ్రాకారుఁ డై వాఁడు, కాలదండముఁ బోలు కడిఁదియినుప
తే. కట్లవెనుఁగోలఁ జేఁ బూని కదలి వేగ, తనపదన్యాసములు సోఁకి ధరణియద్రువ
వచ్చె నని చెప్పె నంబిళ్ళవారి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 82

సీ. దాసరి బాఁపఁడా తరల కచ్చట నిలు, నిలుము దండాహతి నిన్నుఁ గూల్తు
నని వాఁడు పల్క నయ్యార్యుఁడు పద్మయు, గంబుపైఁ దుమ్మెదల్ గ్రమ్ముగతిని
నీకన్నుగవ గప్పి నిగనిగ మెఱయుచు, నీలాలకంబులు నృత్త మాడ
నసితదీర్ఘ శిరోరుహములు విముక్తబంధము లై కటిస్థలిఁ దాఁకి వ్రేల
తే. వచ్చి ననుఁ జూచి కోపింప వత్స నీవుఁ, దగునె దయఁగలవాఁడవు దాత వనిన
వాఁడు హర్షించె నని పిల్లపల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 83

సీ. అట్లిచ్చకపుమాట లతఁ డుగ్గడింప నా, కర్ణించి తనమది కాఁక యుడిగి
ప్రీతి నాతని వాఁడు పిలుచుకపోయి సొం, పొప్పమూఁటెఁడు ధాన్య మొసఁగెమగిడి
కపటప్రియోక్తుల ఘాతుకుఁ డగు కాఁపు, హర్షించి యతని కిట్లాచరింప
సిరి బోరగలవాఁడు శేషియు నారాయ, ణుఁడు తన్ను భక్తి సన్నుతి యొనర్చు
తే. ధన్యజనుల కభీష్టప్రదాయకుండు, గాక యెట్లుండునని సర్వలోకగురుఁడు
పలుక విని సంతసించిరి ప్రాజ్ఞు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 84

వ. అంతఁ గొన్నిదినంబుల కాజగద్గురుండు తనతిరుమేనియందుఁ దిరునోవు చాత్తుకొనియున్న సమయంబున. 85

సీ. వైష్ణవుఁ డొక్కఁడు వచ్చి నంబిళ్ళను, జూచి కేల్మోడ్చి యో శుభగుణాఢ్య
దేశికోత్తమ నీదు తిరుమేను డస్సిన, దే మన నార్య దేవేంద్రుఁ డనియె
గురుకృపచే మంచి గుణ మొక్క టైనఁ జొ, ప్పడు నేని యామేను బడలుననుచు
జ్ఞానభక్తివిరక్తి శాంత్యాదిగుణములు, మించఁ బ్రకాశింప నంచితాత్ముఁ
తే. డైనయధికారి భగవద్గుణానుసక్త, చింత నుండినమేను శోషించు ననుచుఁ
దెలిసె నార్యునిభావము ధీరుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. మఱియును. 87

సీ. సాత్త్వికుం డొక్కఁడు చనుదెంచి యొకనాఁడు, నంబిళ్ళ నీక్షించి నతి యొనర్చి
మాన్య మీ కారోగ్యమా యని యడిగిన, మల్లయుద్ధముఁ జేయ మదిఁదలంచి
యరిగెదనా వీని కధికతరారోగ్య, మేటికిఁ గోవెల కేఁగి మగిడి
సదన మొందుచు నుంటిఁ జాలు నీయారోగ్య, మనుచు నగ్గురువరుఁ డానతియ్య
తే. విని ప్రపన్నున కారోగ్యవిలసితంబు, గూడ దని యప్పు డాజగద్గురునిభావ
మాత్మలోపలఁ దెలిసె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లు తిరుక్కలిహిన్నదాసగురుం డశక్తుం డై యున్నవిధం బెఱింగి యొక శ్రీవైష్ణవుం డేతెంచి తదీయ శ్రీపాదపద్మంబులకుఁ బ్రణామంబు గావించి యద్దేశికోత్తముం డనుభవించుచున్న ప్రబలామయజనిత శ్రమంబుఁ జూచి వెఱచిన నతనిం గటాక్షించి వత్సా యీదృగ్విధం బైనవాతవ్యాధి యస్మదభిమతంబు గావున నీ విట్లు వెఱచుటకుం బని గానఁబడ దని యానతిచ్చెం గాన. 89

శ్లో. కృతకృత్యాః ప్రతీక్షన్తే మృత్యుం ప్రియమివాతిథిమ్ ॥ అనియెడు పంచమవేదో క్తన్యాయంబునఁ గృతార్థు లగువారు ప్రియాతిథినిం జూచినట్లు మృత్యువునుం బ్రతీక్షించుచు నుండెద రని యగ్గురునరునకుం దాత్పర్యం బనుచు నెఱింగి యతం డూరకుండె నంతఁ బుళ్ళయెంగళాళ్వా నమ్మంగియమ్మా ళనుసూరు లిరువు రావృ త్తాంతంబెఱింగి యేఁగుదెంచి యమ్మహాత్ముని సేవించి యతనికష్టంబుఁ జూచి సహిం పలేక పుళ్ళయంగళాళ్వాననుమతిచే యమ్మంగియమ్మా ళనుసూరిసత్తముం డొక భగవన్మంత్రం బా నంబిళ్ళశ్రమనివృత్తికై పఠింపం దలంప నజ్జగద్గురుం డది యె ఱింగి యిది స్వరూపవిరుద్ధం బైనకృత్యంబు మీర లాచరింపవల దని నివారింప వారును భవన్నిమిత్తంబుగా దాసుల మాచరించిన స్వరూపవిరుద్ధం బె ట్లగునని నఁ దిరుమంత్రంబునకు వివరణం బై చరమశ్లోకంబునకు వివరణం బై యున్న ద్వయంబు దక్కఁ దక్కినమంత్రంబు లన్ని పంచాక్షరీసమంబు లై ప్రపన్నుల కనాదరణీయంబు లగు నని యగ్గురువరుం డాన తియ్య నాకర్ణించి వా రిరువురు యుష్మదారోగ్యలాభంబునకై ప్రపదనం బాచరించెద మని వాక్రువ్వ నదియు ను స్వరూపవిరుద్ధం బగు నె ట్లంటి రేని స్వవిషయవ్యాధినివృత్త్యర్థంబుగా శరణా గతి యొనర్చి రేని యత్యంతపారతంత్ర్యం బగుతనస్వరూపంబునకు హాని సంభ వించుఁ బరవిషయవ్యాధిశాంత్యర్థంబుగాఁ బ్రపత్తిఁ జేసె నేని పరాత్పరుం డగుభగ వంతుని సర్వజ్ఞానసర్వశక్తులకుఁ గొఱంత వాటిలుఁ గావున స్వపరవిషయవ్యాధి విమోచనంబునకై సాధనాంతరానుష్ఠానం బొక్కటి యైన సలుపఁగూడదని యు ద్దేశికేంద్రుం డానతియ్య విని వా రిరువు రయ్యార్యుని శ్రీసూక్తి విశ్వసించి తదా చరణప్రయత్నంబుఁ జాలించి యున్నఁ గొన్ని దినంబుల కావాతవ్యాధివిశేషంబు తనంతట శాంతిఁ బొందె నంత భగవంతుఁ డైనయాసర్వలోకగురుం డరోగదృ ఢగాత్రుం డై తొంటిచందంబున భగవద్విషయం బాశ్రితసంఘంబునకు వక్కా ణించు చున్నసమయంబున శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రగురునకుం బాత్రుం డై శ్రీపరాశ రభట్టార్యున కభిమానపుత్రుం డగునడువిల్ తిరువీథిప్పిళ్ళభట్టార్యుం డాజగద్గురుని జ్ఞానభక్తివైరాగ్యవైభవంబును భాగవతసమృద్ధియు సర్వలోకపరిగ్రహంబును శిష్యసంపత్తియు నాలోకించి సహింపక యసూయపడు చుండె నయ్యవసరం బున. 90

సీ. అలపరాశరసూరి కభిమానపుత్రుఁడు, కూరేశపౌత్రుఁడు గుణపయోధి
మధ్యమవీథికుమారభట్టార్యుఁడు, దేవీసహాయుఁ డై భావ మలరఁ
గనకడోలిక నూఁగఁ గావేరి నీరాడి, వచ్చుచు నంబిళ్ళవారియింటి
కరిగి యన్మత్పరమాచార్యపుత్రుఁ డీ, తం డని మ్రొక్క నాతండు చూచి
తే. భద్రమా పిళ్ళ నీ కనిపల్కుఁగాని, యాభిజాత్యాదిగర్వము ననుసరించి
యంజలియు నైనఁ గావింపఁడతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. బ్రహ్మవిత్తము లైన బహువిధచ్ఛాత్రులు, వెనువెంట నేతేర వేగ వచ్చి
నిత్యమా నంబిళ్ళ నిర్మలభక్తితో, నతనిఁ గన్గొని మ్రొక్కి యరుగఁ జూచి
యందఱు గని తన సుందరీమణితోడ, రత్నడోలిక నూఁగు రాజసాత్త్వు
నిత నిట్లు గని మ్రొక్క నేమికారణ మని, యాత్మసంశ్రితులైన యార్యులడుగ
తే. నతఁడు మఱుమాటఁ జెప్పక యాత్మగృహముఁ
జొచ్చి యందు శఠారాతి సూరిసూక్తి
భావ మాశ్రితులకుఁ దేటపఱచు ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 92

సీ. రంగేశుఁ డొకవాసరంబున తిరువీథి, విచ్చేయ నంబిళ్ళ వచ్చి కాంచి
ప్రణతికై సందేహపడిన నగ్గురువును, జూచి య దే మని సూరు లడుగ
నొకదేవినే కూడి యున్నసద్గురునకు, మ్రొక్కరా దంటిరి ముందు మీర
లిరుగెలంకుల భార్య లిరువురు గలవాని, కిప్పు డే మ్రొక్కుడ నెట్లు మీకుఁ
తే. దోఁచునో యనిమది శంక దోఁచి యిట్లు, సంశయించుచు నున్నాఁడ స్వాములార
యనిన లజ్జించి రయ్యార్యు లంద అనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లాగురువరుం డానతియ్య విని యాభాగవతోత్తము లందఱు దేవీసమేతులైనయాచార్యులును దత్పుత్రపౌత్రాదులును శ్రీమన్నారాయణస్వరూపు లని తలంచి మేధావి యగు ప్రపన్నుండు వారిం బ్రణిపాతనమస్కారప్రియవాక్యాదుల సంతోషింపం జేయ వలయు ననుచు నిమ్మహాదేశికునకుం దాత్పర్యం బని యెఱింగి యపరాధక్షమాపణంబుఁ జేసికొని రంత నంబిళ్ళయు నద్దేవదేవునికి సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి తత్ప్రసాదలబ్ధశ్రీశఠకోపమాల్యాదిబహుమతి లభించి యనుజ్ఞఁ బడసి నిజగోష్ఠీమండపముం జెంది యందు ద్రావిడామ్నాయవ్యాఖ్యానవైఖరీసమేతుం డై సంశ్రితులతోడ నానందించు చుండె నంత నొక్కనాఁడు నడువిల్ తిరువీథిప్పిళ్ళభట్టార్యుండు రాజాస్థానంబునకుం జనుచు మార్గమధ్యంబునం దాచార్యదేవుం డగు పింబళహరా పెరుమాళ్లుజియ్యరునుం జూచి తోడరమ్మని యతనిం దోడ్కొని చని చోళరాజుసభామండపంబుఁ గాంచి యం దమ్మహీపాలునిచే యథాశాస్త్రంబుగా నర్చితుం డై యొక మృదుతరశుభాస్తరణంబునందు నిజసంశ్రితులతోడ విలసిల్లు చున్నసమయంబున బహుశ్రుతుం డైన యారాజసత్తముం డాబ్రహ్మవిత్తమునిం జూచి తదీయవిద్యావైదుష్యజిజ్ఞాసచే మహాత్మా శ్లో॥ ఆత్మానం మానుషం మన్యే రామం దశరథాత్మజమ్ ॥ అనెడు న్యాయంబునఁ దనపరత్వంబు బయలుపుచ్చక తన్ను మనుష్యమాత్రునింగాఁ దలంచు చక్రవర్తికుమారుండు, శ్లో. 'మయాజ్ఞప్తో గచ్ఛలోకానను త్తమాన్' అని జటాయువున కెట్లు పుణ్యలోకంబు లొసంగె నని యాక్షేపించి వ్యవహారికపురుషులతోడం గూడి యించుక కాలంబు రాజకృత్యంబులు విచారించు చున్నసమయంబున నారా

జొనర్చినయాక్షేపంబునకు సమాధానంబు దోఁచక యబ్భట్టార్యుండు పింబళహ
రాఖ పెరుమాళుజియ్యరునుం జూచి వత్సా నంబిళ్ళ యీయర్థం బెట్లు నిర్వహిం
చు నని యడుగ నతం డద్దేశికోత్తమునకు 'సత్యేన లోకా న్జయతి' అను వచనా
ర్థంబు స్మరింపంజేసె నంత నబ్బ్రాజానియు రాజకృత్యంబు విచారించుకొని య
ద్దేశికుని కభిముఖుం డై యస్మత్కృతాక్షేపంబునకు సమాధానం బొనతిమ్మని య
గ్గురువరేణ్యు నడుగ నతండు స్వకీయసత్యవ్రతవిజితంబు లై స్వవశంబు లై యు
న్నపుణ్యలోకంబులు చక్రవర్తిసుతుండు జటాయువున కిచ్చె నని సమాధానం
బు చెప్ప నాకర్ణించి మిగులం బ్రహర్షించి యానృపాలసత్తముం డద్దేశికోత్తము
నకు ముద్రితాముద్రితహేమసముదాయంబును నమూల్యరత్నభూషణరాంకవ
క్షౌమాంబరాదిబహువిధద్రవిణంబు లర్పించిన నద్దేశికసార్వభౌముం డవి యన్ని
యుం గొని వచ్చి యజ్జగద్గురునిం జూచి భక్తిపూర్వకంబుగాఁ బ్రణామంబు గా
వించి భవదీయగోష్ఠీసుధాసముద్రంబునందుఁ జిందినయొకబిందువు రాజసభాస్తా
రులం గెలిచి తెచ్చినయీద్రవ్యంబు లన్నియు మీరు పరిగ్రహింపుం డని సమ
ర్పించి తదీయశ్రీపాదపద్మంబు లాశ్రయించి యర్థక్షణం బైన నమ్మహాదేశికుని వి
శ్లేషింప నొల్లక భజించు చున్న సంతసించి యగ్గురువరుండును బూర్వాచార్యో
పదేశపరంపరాప్రాప్తంబు లై నిజమానసగతంబు లైనజ్ఞాతవ్యార్థంబు లన్ని
యుం దెల్పి భగవద్విషయం బుపక్రమించి యానతిచ్చుచుండె నంత.	94

సీ. దినదినమొక్కొక్కతిరువాయిమొళ్లి కర్థ, మాజగదాచార్యు లానతియ్యఁ
బగ లెల్ల విని వచ్చి భట్ట రాగ్రంథము, రాత్రులందు లిఖించు రంగు మీఱ
నట్లాయిరప్రబంధార్థము విని వ్రాయఁ, దగ శ్రీమహాభారతంబుపగిదిఁ
జారుసపాదలక్షగ్రంథ మై యొప్ప, నాపుస్తకము లన్ని యాత్మగురుని
తే. సన్నిధానమునం దుంచి సాఁగి మ్రొక్కి,యతనియనుమతికను మొగినధివసింప
నదియుఁదుదముట్టఁజూచె నర్యార్యుఁడనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. అట్లు నంబిళ్ళ కటాక్షించి నడివిల్ తిరువీధిప్పిళ్ళ భట్టార్యున కిట్లనియె.	95

సీ. భట్టార్య నీవు మాపటివేళలందు మా,యనుమతి వడయక యాత్మతంత్ర
తనె శ్రీమహాభారతం బంతవ్యాఖ్యను, వ్రాసి తెచ్చితి విది వాసిఁ గనదు
వసుధ శిష్యార్యవ్యవస్థయు దీనికి, జరగ నేరదు గాన జాగు మాని
పత్రము లన్ని విసూత్రములుగఁ జేయు,మని గురుం డన నతం డట్లొనర్పఁ
తే. గాంచి నంబిళ్ళ యతివివిక్తస్థలంబు, నందుఁ బత్రవ్రజం బుంచి యందు మించ
మంచి సున్నపునీరుఁ జల్లించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.	96

సీ. అట్లు కొన్నిదినంబు లరిగినపిమ్మట, గుట్టుగా నొకపుట్ట పెట్టె నచట
నాపుట్టమట్టి లోకార్యుఁడు కావేరి, యుదకములం దుంచ నులగముండ
పెరువాయనవె డొక తిరువాయిమొళ్లివ్యాఖ్య, పత్రము లన్నియు బయలుఁజెంది

యెదు రెక్కి ఝురముపై నే తేరఁగని యవి, గొని తెచ్చి యుంచి యగ్గురువరుండు
తే. రమణ శ్రీకృష్ణపాదార్యరచిత మైన, కలితషట్త్రింశసంఖ్యసద్గ్రంథమునను
జేర్చి రని మామకార్యులు చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. తదనంతరం బానంబిళ్ళ తనకుం బ్రియశిష్యుం డగుపెరియవాచ్చాంబిళ్ళనుం బిలిచి తిరువాయిమొఴికి నీ వొకవ్యాఖ్యానంబు సేయు మని నియమింప నతండు శ్రీమద్రామాయణంబుకరణి నిరుపత్తినాలాయిరప్పడి రచియించి యగ్గురునకుం గనిపింప నతండు వీక్షించి సంతసించె నంత శ్రీపాదాపరనామధేయుం డగువడక్కుత్తిరువీధిప్పిళ్ళ ప్రతిదినంబు దివాభాగంబులయందు నొక్కొక్కతిరువాయిమొఴికి నిజాచార్యుం డగునంబిళ్ళ యర్థం బానతియ్య విని తనమానసంబున ధరించి యాగ్రంథం బంతయు రాత్రులందు లిఖింప శ్రుతప్రకాశికమాడ్కి షట్త్రింశత్సహస్రసంఖ్యాసంఖ్యాతగ్రంథం బైన నాపుస్తకసముదాయంబు నాత్మగురుని సన్నిధి నుంచ నతం డాగ్రంథం బంతయుఁ గటాక్షించి తనమనంబునం దీగ్రంథం బతివిస్తృతంబు నతిసంకుచితంబును గాక సర్వాలంకారశోభితం బగుభద్రగజంబు కైవడి సర్వాభియుక్తశ్లాఘనీయార్థసంపన్నం బై శ్రుతప్రకాశికభంగి షట్త్రింశత్సహస్రసంఖ్యాసంఖ్యాతగ్రంథబంధురం బై యొప్పు చున్నదని యావ్యాఖ్యఁ గటాక్షించి మదీయానుమతి లభింపక యిట్లేల లిఖించితి వని యొక నెపం బిడి యాగ్రంథంబు పరిగ్రహించి నిజమందిరంబునం దుంచినంత నాయర్థం బెఱింగి యీయుణ్ణిమాధవప్పెరుమాళ్ళనుసూరిసత్తముండు భక్తి మీఱ శ్రీరంగశౌరినిం బ్రార్థింప నతం డర్చకముఖంబుగా నీయభీష్టంబుఁ జెప్పు మనిన శ్రీకృష్ణపాదార్యవిరచితం బగునీడుముప్పత్తాఱాయిరగ్రంథంబు శ్రీలోకగురునికడ నున్నయది దాసునికిం గలుగునట్లనుగ్రహింపుమని విన్నవింప శ్రీహరియు నట్లొనర్చెద నని యానతిచ్చి యొక్కనాఁడు సాత్త్వికబృందంబుతో నంబిళ్ళ తన్ను సేవింప నేతేరం జూచి యమ్మహాత్మునకు శ్రీశఠకోపతీర్థప్రసాదపుష్పమాల్యచందనాది బహుమతి సేయించి యభిజ్ఞసత్తమా నీకడ నున్నముప్పత్తాఱాయిరప్పడి యనుతిరువాయిమొఴివ్యాఖ్యానంబు యీయుణ్ణిమాధవప్పెరుమాళ్ళు కొసంగు మని యర్చకముఖంబుగా నాజ్ఞాపింప మహాప్రసాదం బని యద్దేశికేంద్రుం డాభగవదాజ్ఞ శిరసావహించి తన కంతరంగశిష్యుం డగునమ్మాధవార్యున కాగ్రంథం బొసంగె నతం డతనికుమారునికిం బ్రసాదించె నాక్రమంబుగా సంప్రదాయపరంపరాప్రాప్తం బై యది యస్మదాదిపర్యంతంబయ్యె మఱియు నొకనాఁ డొకవైష్ణవుం డేతెంచి నంబిళ్ళనుం గాంచి సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి కరకమలంబులు ముకుళించి దాసునికి భగవద్విషయం బానతిమ్మని ప్రార్థింప నయ్యార్యసత్తముం డనుమతించి నిజచ్ఛాత్రుం డై బ్రహ్మవిత్తముం డగునొకమహాభాగవతునిం జూచి వత్సా నీవితనికి భగవద్విషయంబుఁ జెప్పు మని యావైష్ణవునిం బనిచిన నతం డతనిమంది

రంబునకుం జని యాగ్రంథం బతని కానతిచ్చుసమయంబున నతం డాచార్యపురుషుండు గావునఁ జిత్రాసనాసీనుం డై ప్రసాదింపు మనిన నిట్లు చెప్పుట సంప్రదాయసిద్ధంబు గా దని యాసాత్త్వికుండు పలుక నయ్యార్యుండు మగిడి యావృత్తాంతం బంతయు నెఱింగింప నాజగద్గురుం డాకర్ణించి నిజశిష్యునిం బిలిచి పుత్రా వా రాచార్యపురుషులు గావునఁ జిత్రాసనంబు విడిచి కూర్చుండరు గాన యతని కిష్టం బగు నట్లాగ్రంథంబుఁ జెప్పుమని నియమింప నిజాచార్యానుశాసనమాల్యంబుఁ దలఁ దాల్చి యతం డట్లు చెప్పుచుండ బై లుంశుడరొళి యనియెడుతిరువాయిమొళి ప్రస్తుతం బై నయంత నతం డాభాగవతమాహాత్మ్యంబు విని యాచిత్రాసనంబు దూరంబు గాఁ బరిహరించి ధరాతలంబునం గూర్చుండి యింతవట్టు భాగవతవైభవంబు తెలియక యిట్టిమాఢ్యం బాచరించితి మదీయాపరాధంబు క్షమియించి యుత్తరగ్రంథం బనుగ్రహింపు మని ప్రార్థింప నాసాత్త్వికపుంగవుం డస్మదాచార్యానుశాసనం బిట్టిది తిరిగి నన్నుఁ బిలిపించి భవదభిమతప్రకారంబుగా నుత్తరగ్రంథంబు వక్కాణింపు మని గురుం డాజ్ఞాపించెనేని యట్లొనర్చెద నని పలుక నయ్యాచార్యపురుషుండును మగిడి నంబిళ్ళ కావృత్తాంతంబు దెలుప నతండు మందస్మితసుందరముఖారవిందుం డై పై లుంశుడరొళి యనుతిరువాయిమొళి ప్రస్తుతం బాయెనో యని యడుగ నతం డౌ నన సంతోషించి నిజచ్ఛాత్రుని రావించి యుత్తరగ్రంథం బంతయు నితనికిం బ్రసాదించి నెఱవేర్పు మని యానతియ్య నతం డట్లు గావించె నని వాదిభీకరగురుం డానతిచ్చి మఱియు నిట్లనియె. 98

సీ. శ్రీకృష్ణపాద దేశికునింటి కొక నాఁడు, నంబిళ్ళగారు వైష్ణవులతోడఁ
జను దెంచి యున్నఁ దత్సదనగతస్త్రీలు, ప్రణమిల్ల శ్రీకృష్ణపాదుపత్ని
యార్ద్రవస్త్రముతోడ నతని సేవింప నా,సభ్యుఁ డచ్చటివృద్ధసతులఁ జూచి
యెవ్వ రీపిన్న దిట్లేటి కార్ద్రపటంబు, తోడ మ్రొక్కెడి మాకు వ్రీడపడుచు
తే. నని యడుగ నంత నొకసాధ్వియంజలించి, పిన్నపడుచు సమాచారమున్న యట్లు
భక్తి దళుకొత్త నీరీతిఁ బల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 99

సీ. ఆచార్యచరణ నీరకభిమతశిష్యుఁ డౌ, శ్రీకృష్ణపాద దేశికుని చెట్టఁ
బట్టిన దీపిన్నపడుచు బుతుస్నాన, మార్చి వచ్చెను గాన నార్ద్రవస్త్ర
యై మీకు మ్రొక్కెడి నని వృద్ధసతి పల్కఁ, దెలిసినంబిళ్ళయా వెలఁదినిటకు
ర మ్మని పిలిచి కరమ్మున సతి యుదరమ్ము దువ్వుచును మాయమ్మ నీవు
తే. కడఁగిననుఁ బోలుపుత్రునిఁ గాంచు మనుచుఁ, బ్రీతి దీవించి దెసల విఖ్యాతి నెరయ
నాత్మశిష్యులతో నింటి కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 100

సీ. శ్రీకృష్ణపాద దేశికుఁ డాత్మగురుసూక్తి, తథ్యము సేయంగఁ దలఁచి యంత
మంచిరాతిరి తనమహిషితోఁ గూడిన, గర్భము దాల్చి యాకమలనేత్ర
యిమ్ముగా మాసము ల్దొమ్మిది గడచినఁ, బూర్ణచంద్రునిఁ బోలుపుత్రు నొకనిఁ

గాంచినబాలునిఁ గాంచి సుస్నాతుఁ డై, పురిటిదినంబుల జరపి తండ్రి
తే. యాత్మసుతునకు లోకార్యుఁ డనుచుఁ దనదు
గురునితిరునామ మొసరించె గరిమ మీఱ
నంత నావార్త విని యితఁ డార్యుఁడనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 101

సీ. అంత శ్రీకృష్ణపాదార్యుఁ డేతెంచి ని,జార్యునిఁ గని మ్రొక్కి యతనియాజ్ఞఁ
గనుమ్రోలఁ గూర్చుండఁ గని నీసుతున కేను,రంగనాథుని పేరొసంగఁ దలఁచి
యుంటిమాకీవార్త యొక్కింత యైనను, దెలియఁ జెప్పక నామధేయ మొకటి
స్వతనూభవున కిట్లు స్వాతంత్ర్యపడి చేయ, నర్హమా నీ కని యార్యుఁ డడుగ
తే. వెఱచి యే మనఁ డాబ్రహ్మవిద్వతంసుఁ, డంత నంబిళ్ళ కచ్చటి యార్యు లిట్టు
వేడ్కఁ బ్రత్యుత్తరము విన్నవించి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. స్వామి దేవరవారి చరణాబ్జములయందు, భక్తిచే సుతునకు భవదుదార
నామ మొసర్చె నీ న్యాయవిదగ్రణి, గావున మీరు సత్కరుణ మగిడి
మంచికుమారుఁ డీ యంచితాత్మున కుదయించుట కాశీర్వదింపుఁ డనుచు
నాశ్రితుల్ పల్క నయ్యార్యశిఖామణి, యట్లు దీవింప నయ్యార్యుఁ డింటి
తే. కరిగి మంచిదినంబునం దాత్మసతిని, గూడ గర్భము దాల్చి యక్కువలయాక్షి
కాల మేతేరఁ బుత్రునిఁ గనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అట్లు విలసిల్లుచున్న బాలునిం జూచి కృతస్నానుం డై వడక్కుత్తిరువీథిప్పిళ్లై సూత్యాశౌచంబు గడపినపిదప నావృత్తాంతం బాత్మగురున కెఱింగింప నమ్మహాత్ముం డాశ్రితవర్గంబుతో నతనిభవనంబున కేతెంచి యద్దారకున కళగియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనా రని తిరునామంబు గావించి నిజనివాసంబునకుం జనియె నంత నొక్కనాఁడు. 104

సీ. యావనప్రభుసేవ నమితనానాధన, మార్జించి భోగము లనుభవించి
పంచసంస్కారసంపన్నుఁ డొకానొక, పశ్చిమదేశీయ బాడబుండు
చనుదెంచి శ్రీరంగశౌరిని సేవించి, యతనికి రత్నభూషాంబరాదు
లర్పించి నంబిళ్ళ యంఘ్రులఁ గని మ్రొక్కి, యతనికిఁ దళిగకై యర్థ మొసఁగ
తే. రాజసులసొమ్ముఁ గైకొనరాదటంచు, నెంచియాద్రవ్య మేమి గ్రహింపఁ డయ్యె
నాజగద్గురుఁ డని చెప్పి రార్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆబ్రాహ్మణుం డంత నమ్మహాత్ముని శ్రీమ, హానసకైంకర్య మాచరించు
శ్రీవైష్ణవునితోడఁ జెలిమిఁ గావించి ర, హస్యముగాఁ దండులాదు లన్ని
యర్పింపఁ బక్వము లవి చేసి యాతఁడు, పిలిచినయంత నంబిళ్ళ వచ్చి
స్వామి కర్పించి యాసర సాన్నభక్ష్య భో,జ్యాదు లెప్పటియట్టు లారగించి
తే. విశ్రుతద్రావిడామ్నాయవివరణంబు, సల్పుచుండంగ నాశుద్ధ సత్త్వనిధికి

వింతగాఁదోఁచె నొకయావు లింత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. దృఢతరానుస్మృతి స్థిరహేతు వగుసత్త్వ, శుద్ధి కాహారైక శుద్ధి బీజ
మని యుపనిషదుక్తి మది గాన నీవేళ, నాహారశుద్ధి మాకమర దయ్యెఁ
గాఁబోలు నది మాకుఁ గలిగెనేని రజోవి,జృంభిత మైనయీ జృంభణంబు
పొడమ దంచును దన బుద్ధి విచారించి, యావైష్ణవునిఁ బిల్చి యన్నృత ముడిగి

తే. నేఁటితళిహ క్రమముమాకు నీవు దెల్పు,మనుచు గురుఁడన నున్నట్టి యతఁడు పల్క
నతని వర్జించెఁ దళిహాయం దార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అట్లర్థసారవశ్యంబున గురుప్రతారణంబు స్వరూపహానికరం బని విమర్శింపలేక సాహసకృత్యం బొనరించినయావైష్ణవుని విసర్జించి నిజభార్యల నిరువురం బిలిచి మొదట జ్యేష్ఠభార్య నుద్దేశించి యి ట్లనియె. 107

సీ. నే నెట్లు దోఁచెద నీ కని యగ్గురుఁ, డడుగ నయ్యార్యుని యగ్రమహిషి
నాపాలి శ్రీరంగ నాథుఁడు గాఁ దోఁచుఁ, బడియెద వీ వని పలుక నాతఁ
డట్లు కనీయసి నడిగిన నేను మీ, భార్యను మీరు నా భర్త లనుచుఁ
దోఁచె నా కని యవ్వధూటి పల్కిన విని, ప్రకృతిసంబంధనిబంధనోక్తిఁ

తే. బలికె నీయింతి స్వస్వరూపం బెఱుంగ, దగ్రభార్యకు స్వస్వరూపావబోధ
మున్న దని యెంచె నాయభియుక్తుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అట్లు వర్జించి. 109

సీ. పెద్దభార్యను జూచి పెరుమాళ్ల తళిహాకు, నీవె యొనర్పుము నేఁటినుండి
యనుచు నియోగించి యపర యాభార్యను, బైపని సేయంగఁ బనిచి యంత
నగ్రపత్ని బహిష్ఠ యైనఁ గనిష్ఠభా,ర్యను దళిహాను జేయు మనుచుఁ జెప్పి
యద్దేవి చేసిన యన్నాదికం బంత, సొంపుగా హరి కారగింపొనర్చి

తే. భగవదర్పిత మైనను భావశుద్ధి, లేని స్త్రీ చేతియన్న మజ్ఞానహేతు
వనుచుఁ దనమదిఁ దల్చిన య్యార్యుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అట్లు దలంచి యగ్గురువరుం డాయన్నంబు భుజింప నొల్లక యించుక ప్రొద్దు చింతించి సకలవేదాంతసారతమార్థతత్త్వవిదగ్రణియు జ్ఞానభక్తివైరాగ్యశమదమశమాద్యనంతకల్యాణగుణపరిపూర్ణుండు నుత్కృష్టజనియు నగుపిళ్లె తిరునరయూరరయర్ దాసుం డనునొక శ్రీమహాభాగవతోత్తమునిం బిలిపించి తదీయపాణిపల్లవస్పర్శనంబుచే నాయన్నంబుఁ బరమపవిత్రంబుఁ గావించి యారగించి నిజగోష్ఠీమండపంబుఁ బ్రవేశించి యం దాశ్రితవ్రాతపరివేష్టితుం డై వేదాంతగోష్ఠీతత్పరుం డై యుండె నంత. 111

సీ. వాసరంబులు కొన్ని వరుసగా జరగిన, పిదప నయ్యార్యుని పిన్నభార్య
కమ్మహాత్ముని వల్ల నవతరించెఁ గుమారు, డొక్కఁడు బాలసూర్యోజ్జ్వలాంగుఁ
డంత జాతాశౌచ మంతయు జరగిన, పిమ్మట నంబిళ్ళ ప్రీతితోడఁ

ధూవియంబి ళ్ళను పావన మగుతిరు, నామ మాశిశువు కొ నర్చె నంత
తే. ధాత్రు లితఁ డన్న మా కని సంతసించి, రార్యపుత్రుఁడు బాలకుఁ డై న నరయ
శిష్యతతికన్నయగుశా స్త్ర సిద్ధి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.112

వ. మఱియు నొకదినంబున దానంబిళ్ళ పింబళకరాంపెరుమాళ్ జియ్యరుమఠంబున కరిగి యం దమ్మహాత్మునితో సంభాషించుచు నుండ శ్రీవైష్ణవులు కొంద ఱాచార్యస త్తమా ప్రపన్ను లయినవారికి శ్రీపరాంకుశపరకాలాదిదివ్యసూరులకుం గల యవస్థావిశేషంబు లవశ్యాపేక్షితంబు లై యుండ దారపుత్రాన్నపానాద్యపేక్షాపాశబంధంబులం దగిలి యున్నయస్మదాదుల కద్దశావిశేషలాభంబు దుర్లభంబు గావునఁ బ్రాప్యం బెట్లు సిద్ధించు నని ప్రశ్నంబు సేయ నద్దేశికేంద్రుండు సంతసించి పుత్రకులారా సదాచార్యవిశేషకటాక్షంబుచే భగవత్సంకల్పితం బగు దేహావసానకాలంబున స్థూలప్రకృతిబంధంబుఁ బాపి ముఖ్యప్రాణభూతసూక్ష్మాదివిశిష్టం బగుసూక్ష్మదేహంబుతో స్వకీయానుగ్రహప్రాప్తం బగుమధ్యధమనీద్వారంబులచే బహిర్నిర్గమనంబు లభింపంజేసి యర్చిరాదిమార్గంబునందు సర్వలోకోజ్జీవనతత్పరుం డగుభగవంతుండు తొల్లి సుదామాభిధానమాలాకారునికిం బోలె స్వకీయదివ్యమంగళవిగ్రహంబుఁ బొడసూపి పరభక్తిపరజ్ఞానపరమపదంబు లొసంగి స్వప్రాప్తిలక్షణమోక్షం బిచ్చు నని సంప్రదాయప్రసిద్ధం బని యానతియ్య నాకర్ణించి పరమానందకందళితహృదయారవిందు లై వా రంద ఱయ్యార్యపురందరునకు వందనంబు లొనర్చి తత్పాదారవిందంబు లెడఁబాయంజాలక తత్కైంకర్యంబులు సల్పు చుండి రంత. 113

సీ. అనఘ కులందఱుక్మను పాశురమునకుఁ, బ్రథమపదార్థముఁ బలుకు మనుచు
వేడుకఁ బెరియకో విలవెళ్లలా ర నె,డార్యుని నంబిళ్ళ యడుగ నతఁడు
నన్ను దేవరవారి నంబూరికుడికి శే,షము సేయ నా కగు సత్కులాప్తి
యని పల్క విని యార్యు లతసితాత్పర్యము,పం డక్కులము వాని భక్తకులముఁ
తే. బొచ్చి యాచార్యవంశ్యు లా సూరివరుల, ననుసరించుచు నున్నధ న్యాగ్రణులకుఁ
గులము మంచిది గల దని తెలిసి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత. 115

సీ. అవతార మె ట్లుండు ననుచు నంబిళ్ళను, సంశ్రితుఁ డడుగ నా సద్గురుండు
పాలిదేహము జిహ్వఁ బట్టినయ ట్లుండు, ననిన వార ల దెట్టు లన్న నాతఁ
డధికారి దుర్లభుఁ డౌట పాలినయట్టు, లొడ లుండు నతఁ డొకఁ డుండెనేని
యవని వాఁడు ప్రయోజనాంతరపరుఁ డౌట, ఘనకేశదుష్టాన్న కబళమట్లు
తే. జిహ్వఁ బట్టినగతి నుండు శ్రీసఖునకు, ననుచుఁ దనసూక్తి కాశయ మానతిచ్చెఁ
గానవాడు ప్రపన్నుఁడు గలుగఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. నంబిళ్ళసంశ్రితుల్ నయ మొప్పఁ బెరియకో,విలవెళ్లలారును వేడ్కఁ జూచి

యార్యశ్రీవైష్ణవు ఽ లని పేరు వీరికిఁ, గలిగె నె ట్లది మాకుఁ ఽ దెలుపు మనిన
సిరికి శ్రీహరికిని ఽ వరపుత్రు లై యుండ, నెఱుక శ్రీపతి వీరి ఽ కిచ్చుకతన
శ్రీధరు నెఱుఁగుటఁ ఽ జేసి శ్రీమత్పదం,బునఁ బుట్టినందునఁ ఽ బురుషకార
తే. భూత యై సిరి వీరిఁ ఽ బ్రోచుకతనఁ, గలిగె శ్రీవైష్ణవాఖ్య యీ ఽ ఘనుల కనుచు
నొప్పఁగా వారి కతఁ డిట్లు ఽ చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
వ. మఱియు నొక్కసమయంబున నిజపదాశ్రితు లగు శ్రీవైష్ణవులు నంబిళ్ళను జూచి మాకుఁ దంజ మగుహితం బొక్కటి యుపదేశింపుఁ డని యడుగ నతండు వారి కి ట్లనియె. 118
సీ. మహిఁ బ్రపన్నుఁడు మూలఽమంత్రార్థ మెఱిఁగి ద్వ,యార్థచింతనపరుం ఽ డాయెనేని
యతిశయించును భక్తి ఽ హరియెడ నాతని, కది గల్గెనా తన ఽ యార్యునందు
నతులభక్తి జనించు ఽ నట్టివాఁ డాయెనా, పరమభాగవతుల ఽ పాదపంక
జార్చకుం డై దేవ ఽ తాంతరసమునిఁగా, హరిని దలంచి వాఁ ఽ డాత్మగురుని
తే. యంఘ్రిపద్మము లే తంజ ఽ మనుచు నమ్మి, యతని కిష్టనియోగార్హుఁ ఽ డై చరించు
ననుచు వారికిఁ దెల్పె న ఽ య్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. ఆయధికారి శ్రీ ఽ హరిసేవకులతోడ, మైత్రి యొనర్చె నా ఽ మధువిరోధి
కొలఁది నాతనియందు ఽ గురుఁడు వర్తించు ని,జాచార్యభాగవ ఽ తాంఘ్రికమల
ములయందుఁ బ్రేమము ఽ గలకృతార్థునియెడ, నాముప్వురును భవ్యు ఽ లగుటఁ జేసి
యాచార్యభాగవ ఽ తాభిమానము దక్క, తంజ మన్యము లేదు ఽ తఱచి చూడ
తే. ననుచు గురుఁ డన విని వారు ఽ హర్ష మొంది, వైష్ణవులు విష్ణువున కెట్టి ఽ వార లనినఁ
దిరిగి వారికి గురుఁ డిట్లు ఽ దెల్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. పంచపాండవు లట్లు ఽ భగవంతునకు నిజ, ప్రాణసమానులు ఽ భాగవతులు
సౌమిత్రిపగిదిఁ గో ఽ సలరాజసుతునకు, బాహుసమానులు ఽ భాగవతులు
జానకిగతి రామ ఽ చంద్రపదచ్ఛాయఁ, బట్టి చరింతురు ఽ భాగవతులు
నారాయణున కాత్మ ఽ నయనజిహ్వాకల్పి, పాదాబ్జసదృశులు ఽ భాగవతులు
తే. పద్మనాభాంఘ్రిరేఖలు ఽ భాగవతులు, పరునికాయుధతుల్యులు ఽ భాగవతులు
ననుచు వారికిఁ దెల్పె న ఽ య్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ఽ మోద మలర.
వ. మఱియు నావైష్ణవులు సత్కారయోగ్యు లనియును సహవాసయోగ్యు లనియును సదానుభవయోగ్యు లనియును మూఁడువిధంబులం బ్రవిభక్తు లై యుందురు వా రెట్టివా రనిన వివరించెద. 122
సీ. శ్రీనివాసునినామ ఽ చిహ్నముల్ గలవారు, సత్కారయోగ్యులు ఽ సజ్జనులకు
స్వస్వరూపజ్ఞాన ఽ సంపన్ను లగువారు, సహవాసయోగ్యులు ఽ సాత్త్వికులకు
నార్తప్రపన్ను లై ఽ హరి సర్వ మనువార, లనుభవార్హులు నిత్య ఽ మార్యులకును
గరణత్రయముచేతఁ ఽ గల నైన హరియందు, నపచారపడక య ఽ య్యతులమతుల

తే. సాంద్రసత్కారసాంగత్య । సంతతాను, భవము లుత్తరక్రమంబుగా । వారి నెఱఁగి
సలుపుఁ డని వారి కార్యుఁడు । పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.

వ. మఱియును. 124

సీ. బ్రహ్మహత్యకు శిఖా । బ్రహ్మసూత్రోల్లస, ద్బ్రాహ్మణుఁడే చాలు । పగిది విష్ణు
లక్షణంబులె చాలు । నక్షయభాగవ, తాపచారాప్తికి । నరసి చూడ
బ్రహ్మవిత్తము లగు । భాగవతులయెడ, నపరాధపడె నేని । యతఁడు దగ్ధ
పటము గాలికిఁ జెడు । భంగిని భగవన్మ, హోగ్రనిగ్రహమారు । తోరుహతిని
తే. సమసిపో నని ఘోషించు । శాస్త్ర మనుచుఁ, బలికి యతిరాజదాసుని । భవనమునకు
గురుఁడు విచ్చేసె నాశ్రితుల్ । గొలువ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. ఆజగద్గురుఁడు శ్రీ । యతిరాజదాసుని, కలిమి కానందింపఁ । గని నిజాంఘ్రి
సంశ్రితు లనఘు యీ । సంతోష మే మని, యడుగ నాకర్ణించి । యార్యవరుఁడు
తనసిరి నా దని । తానె భుజించుట, నరకానుభవ మది । నాకు హరికి
సమ మని భోగించు । టమరేంద్రసుఖ మగు, నది విష్ణుదాసుల । కాయె నేని
తే. పరమపద మగుఁ గాన శ్రీ । భాగవతుల, కాయె నీతనిసిరి యని । యాత్మ యందు
హర్ష మొందితి నని వారి । కనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. సంసారశిఖితప్త । సకలచేతనులను, విమలబోధామృత । వృష్టిఁ దనిపి
తిరుమేనఁ దిరునోవు । ధరియించి యొకనాఁడు, స్వాముల శ్రీపాద । జలముఁ గ్రోలి
శ్రీమదర్చ యొనర్చి । శ్రీవైష్ణవుల కార, గింపుఁ జేయించి తా । నింపు మీఱ
స్వీకరించి తదీయ । శేషాన్న మామీఁద, నఖిలభాగవతుల । కంజలించి
తే. మైత్రి పింబళ్హారా పెరు । మాళ్లజియ్య, రంకతలమున శిర ముంచి । యార్యుఁ దలఁచి
పరమపద మొందె నంబిళ్ళ । భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. అంత సంశ్రితు లంద । టాచార్యు నెడఁబాసి, ధృతి చెడి విలపించి । తెలివిఁ జెంది
యార్యపుత్త్రునిఁ దూలి । యంబిళ్ళ నెడుసూరి, ననునయించుచుఁ దత్క । రాంబుజమున
నతనికి బ్రహ్మమే । ధాదికచరమకైం, కర్యము లన్నియుఁ । గడపు చుండ
మధ్యమవీథిను । మారభట్టార్యుఁడు, క్షౌర మై వారితోఁ । గర్మ మొదవ
తే. విని తదగ్రజుఁ డై నవా । గ్విజయభట్ట, రలిగి బ్రహ్మవిదగ్రణి । ననుజు నతనిఁ
బరుషతరవాక్యముల నిట్లు । పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. గణుతింపఁగాఁ దిరు । క్కలిహిన్నదాసుఁడు, శిష్యప్రశిష్యుఁ డీ । క్షితిని మనకు
నతనికి శిష్యకృ । త్య మొనర్చితివి కూర, కులపాంసనుఁడ వని । గురుఁడు పల్క
నలవిభీషణులను । గులపాంసనుఁ డని, పంక్తికంఠుఁడు తొల్లి । పల్కఁగాదె
యాత్మగుణంబుల । కాటపట్టగుకూర, పతివంశమున కేను । బరమకీర్తి
తే. కరము జగదార్యుచరమకైం । కర్య మనుచుఁ, జేసియిట్లు స్వరూపైక । సిద్ధిఁ గంటి
నని నిజాగ్రజునకుఁ దమ్ముఁ । డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోద మలర.

సీ. విని తదీయోక్తి వాగ్విజయభట్టార్యుఁడు, హరికి నావృత్తాంత మంత దెలుప
వెన్నుఁ డామధ్యమవీథికుమారభ, ట్టార్యునిఁ బిలిపించి యనఘ నీవు
కూరేశగురుపౌత్రకుఁడవు నంబిళ్ళకుఁ, జరమకృత్యము లెట్లు సల్పితి వన
స్వామి మద్గురుఁడును శఠకోపమునియవ, రావతారము భవదాత్మకుండు
తే. నైన నంబిళ్ళవిషయ మే నాచరించి, నట్టికృత్యముఁ దెల్పెద నవధరింపు
మనుచు రంగేశునకు భట్టరనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శ్రీధర మూర్తిముం జేతులు గొరిగించు, కొని దాసకృత్యము గురుని కేను
జేయ నర్హుఁడ నయ్యుఁ జేయక యట్లార్య, శిష్యపుత్రులతోడ శిరము వపన
మై గురుచరమక్రియల నొనర్చితి నిది, వైష్ణవ శేషత్వపారతంత్ర్య
పాథోధి యగుకూరపతియింటి కుచితమే, కాని యవద్యము గాదు దేవ
తే. యనుచు నతఁడనఁ దద్గాదులతని కొసఁగి, బ్రహ్మరథవాద్యఘోషాదిబహుమతులను
జేసి పంపించె నతని రంగేశుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ద్రావిడశ్రుత్యర్థ తత్త్వ మెఱుంగుట, జగదార్యసంజ్ఞయు సాధుగోష్ఠి
పరమపదంబులోఁ బత్రిక చెల్లుట, యొక్క నంబిళ్ళకుఁ దక్క నిట్టి
ధర్మము లొరులకు ధరఁ జూడఁబడ వీఁక, ననుచుఁ బల్కిరి పెద్ద లతనిచరిత
మున్నట్లు వర్ణింప నోపఁ డేకవియును, విబుధులవల్లను విన్నయంత
తే. గ్రంథములయందు నామతి గన్నయంత, తెలివి కనుకూల మైనంత పలికి తిట్లు
తప్పు క్షమియింప నార్యులు తగుదు రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అవని వేదాంతి వేద్యార్యసుధాబ్ధిలో, నఖిలవేదార్థసారామృతమ్ముఁ
గొని కాలమేఘము గొలఁది నే గురుఁడు వ, ర్షించును గరుణార్ద్రచిత్తుఁడగుచు
నేసూరిసన్నిధి నెడఁ బాయక యు బుధుల్, ముక్తిసంసారవిరక్తులైరి
శిలవృత్తి నైనను జీవించుచును బెద్ద, లే దేశికుని గోష్ఠికిందు నందు
తే. సాటి లేదని తెలిసియు సభ్యుఁ బాయ, రట్టిమాధవసచ్ఛిష్యు నతులమతిని
ధన్యుఁగలివైరిదాసునిఁ దలఁతుననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

శా. సత్యజ్ఞానసుఖస్వరూపకలనా సర్వాత్మసంజీవనా
మర్త్యామర్త్యనిషేవ్య పాదకమలా మత్పాపతూలానలా
కృత్యాకృత్యవివేకిలోకవినుతా కృష్ణానుభూతివ్రతా
నిత్యానందనిదానసత్త్వవిరజా నిర్మోహరామానుజా. 134

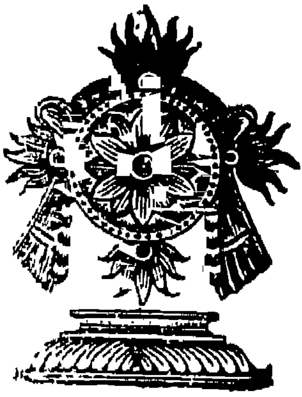
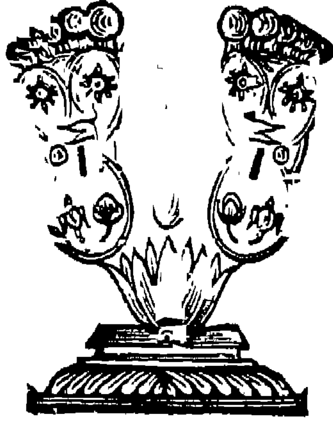
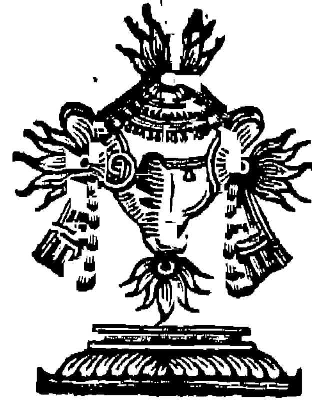
క. కలివైరి దాసగురుహృ, జ్జలజసుఖాసీనపంచశక్తిమయాత్మా
విలసిత మంగళగిరినృహ, రిలసద్గుణజాలలోల శ్రీయతిపాలా. 135

మాలినీవృత్తము. దహరగగనసూర్యా ధర్మరక్షైకకార్యా
బహుసుగుణకదంబా భక్తలోకావలంబా

నిహతసకలపాపా! నిర్మలానందరూపా
బహుమతమితభాషా! భాష్యకృన్నామభూషా. 136

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయ కవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం దుత్తరభాగంబునందు నంజియ్యారుప్రభావంబును, నంబిళ్ళదివ్యచరితంబు నన్నది ద్వితీయోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

ఉత్తరభాగము.

తృతీయోల్లాసము.

శ్రీమన్నీళానాయక
లక్ష్మీ సమంచిత జగద్విలక్షణచరితా
సూక్ష్మాత్మ తత్త్వదర్శన
లక్ష్మణమునినామ సూరి లక్షితధామా. 1

పెరియవాచ్చాంబిళ్ళ గారి వైభవము.

పెరియవాచ్చాంబిళ్ళ త.—శ్లో॥ శ్రావణేమాసి రోహిణ్యాం జాతం యామున దేశికాత్ ।
వాది కేసరిణం వన్దే సౌమ్యజామాతరం మునిమ్॥

వాది కేసరియళహియమణవాళ జియ్యరు తనియను.

శ్లో॥ అస్మద్విధపరిత్రాణ ప్రేమప్రద్రాణమానసమ్ ।
వాది కేసరిణం వన్దే సౌమ్యజామాతరం మునిమ్॥

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. నంబిళ్ళ పిమ్మట నయవిదగ్రణి యగు, పెరియవాచ్చాంబిళ్ళ ప్రీతి నతని
శిష్యులతోఁ గూడి సిద్ధాంతనిర్వాహ, దక్షుఁడై యున్న యాధన్యుఁజూచి
మహిని శ్రీగురుపంక్తిమంత్రరత్నములను, వినిపించుకృతికంటె విన్నసుమతి
యుద్దేశ్యుఁ డనియంటి రొరయమ మ్మిప్పుడు, పరమసాత్త్వికులైన భాగవతులు
తే. చేరి కొలిచెద రది యట్లు చెల్లు ననుచు, మహితమధ్యమవీథి కుమారభట్ట
రడుగ నయ్యార్యుఁ డతని కిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆర్యసత్తమ దురహంకారనిధి యైన, వాఁడఁ గావున వైష్ణవత్వపూర్తి
గలవాఁడ ననుచును దలఁచెద నాయభి, ప్రాయమున మహానుభావ మఱియు
మువ్వ రాశయముచే ముప్పిరిగొన్నట్టి, శ్రీవైష్ణవత్వసంసిద్ధి వీని

యందుఁ జూపడుచున్న దనితలంచు సుధీశి, ఖామణు లందఱీకరణి సంత
తే. తానువర్తన మొనరింప నరుగుదెంతు, రనుచు భట్టార్యునకునమ్మహాత్ముఁ డనిన
విని ప్రహర్షించె నా బ్రహ్మవేత్తయనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 4
సీ. విష్ణునిలీలకు విషయమా మనము త, త్కరుణకు విషయమా యెఱుకపఱుపు
మని తన్ను వైష్ణవు లడిగిన పెరియవా, చ్చాంబిళ్ళ యప్పు డా స్వాములకును
మది యహంకారము మమతయుఁ జెడకున్న, వెన్నునిలీలకు విషయమగుదు
మది రెండుఁ జెడెనేని యామీఁద విషయ వి,రక్తిని శ్రేయస్సాసక్తి మించి
తే. శ్రీమహాభాగవత సేవ సేయుచున్న, హరికృపకు విషయ మగుదు మహర్నిశంబు
ననుచుఁ బల్కెను గనికరమలరననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 5
వ. మఱియు నొకదినంబునం దభయప్రదరాజార్యాపరాభిదానుం డగు పెరియవా
చ్చాంబిళ్ళనుం జూచి మాకుఁ దంజ మైనహితం బొక్కటి యుపదేశింపు మని
కొందఱ అభిజ్ఞులు ప్రార్థింప నతండు వారి కిట్లనియె. 6
సీ. కలుషితుండొకఁ డట్లు కలుషదమొకటిహ్యా, త్కాలుష్యకరులుర్వి గలరుమఱియుఁ
దెల్పెడివాఁడును దెలిసెడివాఁడును, దెలిపించుబలియుఁడుఁ గలఁ డొకండు
వారెవ్వరన్నను వర్ణింతు జీవుఁ డ,చిత్తు సంసారులు శ్రీగురుండు
దేహి శ్రీశుం డిట్లు తెలిసి వారలయందు, సంసారిజనులతో సంగ ముడిగి
తే. మేను నేననుమతి మానిమించిగురుని, హరిని మదిఁ దంజమని నమ్ముఁడనుచువారి
కానతి యొసంగె నభయప్రదార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. మఱియు నొక్కవాసరంబునందుఁ బెరియవాచ్చాంబిళ్ళ నీక్షించి మహాత్మా పార
తంత్ర్యస్వరూపం బెట్టిదని కొందఱువైష్ణవు లడుగ నద్దేశికేంద్రుండును స్వసక్తి
నివృత్తిపూర్వకంబుగా సర్వేశ్వరుని సర్వశక్తియుండఁగాఁ గొని సిద్ధోపాయంబునం
దశ్రద్ధ నలుపక విశ్వసించి ప్రాప్యలాభంబున కై త్వరపడుచు నీకీపారతంత్ర్యం
బగునని యానతిచ్చిన విని వారు ప్రహర్షించి మగిడియు నయ్యాచార్యసత్తము
నుద్దేశించి స్వరూపానురూపం బై ప్రాప్యంబు వర్తిల్లునో ప్రాప్యానురూపం బై
స్వరూపంబు విలసిల్లునో దాసులకు సందేహం బుదయించె దీని నిర్ణయింప మీ
కన్న వేఱొక ప్రాజ్ఞుండు చూడఁబడఁడు గావున నిశ్చయం బానతీయం దగు నని
యర్థింప నగ్గురువరుండును ముముక్షుదశయందుఁ బ్రపదనపరునకు స్వరూపాను
రూపం బై ప్రాప్యంబుండు ముక్తదశయందుఁ బ్రాప్యానురూపంబుగా స్వరూ
పంబు విలసిల్లుచుండు నని వక్కాణింప నాకర్ణించి వారలందఱు సంతోషించి
రంత. 8
సీ. వైష్ణవు లత్తద్దేశవాసు లిర్వురు కొన్ని, దినము లన్యోన్యమైత్రిని లభించి
కాలవశంబునఁ గలహించి యొక్కనా, డొండొరు నెడఁబాసి యొక్కఁ డందుఁ
జనుదెంచి పెరియవాచ్చాంబిళ్ళగారి కా, యితరుని తప్పులన్నేర్పరింప

నచటి బుధేంద్రు లిట్లనవచ్చునా యితం, డనుచు వాచ్చాంబిళ్ళ యనిన నతఁడు
తే. వైష్ణవుని తప్పు లెంచెడువాని యఘము, దండధరుఁ డైనయాయమధర్మరాజు
పరిహరింపఁగ వలెననిపల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 9
సీ. తప్పు సేయనివాఁడుధర నెవ్వఁ డని మారు,తికిఁ బల్కె శ్రీరామదివ్యమహిషి
యది యొనర్పరు మదీయాశ్రితుల్ సేసిరా, యొప్పగునదియని చెప్పెహరియు
నఘమతులైననుహరిసేవకులు మాకు, స్వాములే యనుచు నాళ్వారు లనిరి
యవని నీతనిఁ దక్క నావైష్ణవునిఁ దప్పు, లెంచెడివా రెవ్వ రెన్నిచూడ
తే. ననుచు నభయదరాజార్యుఁడానతిచ్చెఁ, గానఁ బరులందుఁ గల్మషోద్ఘాటనంబుఁ
జేయఁ దగదని పెద్దలు చెప్పిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 10
సీ. తగ మహాభాగవతప్రభావము నభ,యప్రద రాజార్యుఁ డానతియ్య
సూరి యొక్కఁడు మధుసూదనుమహిమ నా, గోష్ఠి వాక్రువ్వ నగ్గురుఁ డెఱింగి
మంచి గోఘృతమును బంచదారయుఁగూర్చి,పాలు ద్రావుచు నుండ లీల నందు
నిఱులేశవ్రజంబెత్తి వైచిన యట్లు, శ్రీవిష్ణుగుణకథల్ సెప్ప నదియె
తే. సమయమానీకు ననిపల్కె శౌరికంటెఁ,దత్పదాబ్జాశ్రితులుమాన్యతము లటంచుఁ
దలఁచి రచ్చోట నున్నట్టిధన్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.11
సీ. పెరియవాచ్చాంబిళ్ళపినతల్లి క్రమ, పుత్రుఁ డాచ్చాంబిళ్ళ బుధనుతుండు
శోకింప నొకనాఁడుచూచి యిదేమని, యభయదరాజార్యుఁ డడుగ నాతఁ
డార్య యనాద్యవిద్యాకర్మవాసనా, బలమున మగిడి యుద్భవపయోధిఁ
బడవైచునో నన్నుఁ బరుఁడు సర్వేశ్వరుఁ, డని దుఃఖపడియెద ననుచుఁబలుక
తే. నాలకించి తదీయోక్తు లమృత మధుర, రాజదుక్తుల నభయదరాజగురుఁడు
పరమకృప నతని కిటులు పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మత్స్య కూర్మ వరాహ మర్త్యకంఠీరవ, వామన భృగురామ రామభద్ర
రామకృష్ణ తురంగ రాజవాహాది భూ,భారహృద్దివ్యావతారములను
జేసి రక్షాపేక్షఁ జేయుచేతనునకై, యెదురుచూచుచు వత్సయీశ్వరుండె
యొకని సాధించుట కూ రేలుకృతిగతి, నఖిలజగత్స్వామి యగుట మనకు
తే. స్వామి యగుటకె కాదె నిర్భరత నుండి, ఘటకవిభవము సాధనగౌరవంబుఁ
దెలిసి వెఱవకు మనియె నాధీరుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అతఁ డట్లు దెలుపన య్యార్యుఁ డాచార్యాంఘ్రి, సన్న్యస్తభరతనిశ్శంకుఁ డయ్యె
నంత నద్దేశికుఁ డాశ్రితు లంద ఱు,జ్జీవింప శ్రీవిష్ణుచిత్తముఖ్య
దివ్యసూరు లొనర్చు దివ్యప్రబంధము, లన్నిటికిని వ్యాఖ్య లాచరించి
విమలతత్త్వత్రయ వివరణాదికరహ,స్యంబు లనేకము లాచరించె
తే. వాదికేసరి యనునొక వైష్ణవుండు, శిష్యులకు శాస్త్రపాఠముఁ జెప్పుచున్న
సూరివరు నంత నొక్కెడఁ జూచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఈగ్రంథ మెయ్యది । యెఱిఁగింపు మని వాది, కేసరిసూరి యా । కృతికిఁ బలుక
నితఁ డక్షరాభ్యాస । మెఱుఁగఁడు కేవల, మూఢుఁ డంచుఁ దలంచి । ముసలకిసల
యం బిది యని పరి । హాసపూర్వకముగా, నావిద్వదగ్రణి । యతని కనిన
నామాట నిజమని । యతఁ డాత్మగురుఁడైన, పెరియవాచ్చాంబిళ్ళ । కెఱుకపఱుప
తే. నతఁడు దరహాస మొనరించి । యార్యముసల, కిసలయంబను నొకకృతి । క్షితినిగలదె
హాస్య మొనరించె నిన్నతఁ । డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోదమలర.
సీ. అపహాస మొనరించె । నతఁ డిట్లు నన్నని, స్పర్ధచే వాదికే । సరగురుండు
సకలశాస్త్రములందు । సర్వజ్ఞతాప్తికై, స్వగురునిపాదాంబు । జములయందుఁ
బడి లేవకున్నను । బరమకారుణికుఁ డా, పెరియవాచ్చాంబిళ్ళ । ప్రీతి నతని
లెమ్మని తనకేలుఁ । దమ్ములఁ గ్రుచ్చెత్తి, కౌఁగిటిలోఁ జేర్చి । గారవించి
తే. యపుడు ముప్పది రెండవ । హాయనమున, నక్షరాభ్యాస మొనరించి । యతని కఖిల
శాస్త్రములఁ జెప్పెఁ దనదివ్య । శక్తిననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.
సీ. రమ్యాభయప్రద । రాజగురుప్రసా,దంబున సకలశా । స్త్రములఁ జదివి
వాదులను జయించి । వాదికేసరియని, యన్వర్థనాముఁ డై । యతఁడు ముసల
కిసలయం బని యలం । కృతిరసోల్లసిత మౌ, కావ్య మొక్కటిఁ జేసి । గరిమఁ దొల్లి
తన్ను వంచించు వి । ద్వాంసున కదిచూపఁ, జూచి లజ్జించు నా । సూరి నతఁడు
తే. స్వామి నీవల్ల నే నిట్టి । వాఁడనైతి,ననుచుఁ గొనియాడి మ్రొక్కిడి । యఖిల ముడిగి
సన్న్యసించెను శాస్త్రోక్త । సరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 17
సీ. క్షితియందు శ్రీవాది । కేసరి యళహియ,మణవాళయోగినా । మము ధరించి
యార్యుని సేవించి । యతనిసమ్మతి నొక,మఠమునందుండి యా । మౌనివరుఁడు
రమణ పన్నీరాయి । రప్పడి యనువ్యాఖ్య, తిరువాయిమొళ్రికి సు । స్థిరతఁ జేసె
దేశికుల్ గని మెచ్చ । దీపప్రకాశిక, యాఢిగాఁ దత్త్వని । రూపణాది
తే. బహురహస్యము లొనరించి । భవులకెల్ల, క్షేమకర మైనయధ్యాత్మ । చింతఁ జెప్పి
సర్వలోకోపకారము । సల్పెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 18

—●●◆ నైనారాచ్చాంబిళ్ళ వడక్కు- త్తిరువీధిప్పిళ్ళల ప్రభావము. ◆●●—

నైనారాచ్చాంబిళ్లగారి-త.శ్లో॥ సింహగేఽర్కేతు రోహిణ్యా మవతీర్ణ మహం భజే।
జ్ఞానాధిరాజ మభయప్రదరాజగురోస్సుతమ్॥

ఈయుణ్ణిమాధవప్పెరుమాళ్-త.శ్లో॥ వరదార్యదయాపాత్రం శ్రీమాధవగురుం భజే।
కురుకాధీశవేదాన్త సేవైకోజ్జీవితవేదనమ్॥

పద్మనాభప్పెరుమాళ్ - తనియను.

శ్లో॥ యోసావిగాహ్య విమలామ్బుశఠారిసూరేర్వాణీగణార్థపరిబోధసుధాపగాయామ్।
శ్రీమన్ముకున్దచరణాబ్జమధువ్రతాయ శ్రీపద్మనాభగురవే నమ ఆచరామః॥

నాలూరాంపిళ్ళ - తనియను.

శ్లో॥ యఃపద్మనాభగురుతశ్శ్వశురజన్మనీన్ద్రశ్రీసూక్తిభాష్యమధిగమ్య సమృద్ధబోధః।
తద్దేవరాజగురవే హ్యాదిశచ్ఛపూర్వాం సంసిద్ధకోలవరదేశిక మాశ్రయే తమ్॥
నమోఽస్తు దేవరాజాయ చతుర్గ్రామనివాసినే।
రామానుజార్యదాసస్య సుతాయ గుణశాలినే॥

వడక్కుత్తిరువీథిప్పిళ్ళ-తిరు-త.శ్లో॥ శ్రావణే బహుళాష్టమ్యాం స్వాతీజం సద్గుణార్ణవం।
వన్దే శ్రీకృష్ణపాదార్యం వరదార్య పదాశ్రయమ్॥

వ. మఱియు నప్పెరియవాచ్చాంబిళ్లకుం బుత్త్రుండగునైనారాచ్చాంబిళ్ల దీపోత్పన్నప్రదీపంబుమాడ్కిం బ్రకాశించుచు దర్శనప్రవర్తకుండై యుండె నతనిమాహాత్మ్యం బెట్టిదనిన వివరించెద. 19

సీ. చదువులన్నియు సకృచ్ఛ్రవణమాత్రమున గ్రహించివాదులనుజయించిమించి
జ్ఞానాధిరాజసంజ్ఞ లభించి పౌండరీ, కక్రతు వొనరించి ఘనతఁ గాంచి
శ్రీరంగరాజదీక్షితు లని పుడమి నం, చత్కీర్తిఁ గని తత్త్వసంగ్రహంబు
ముక్తభోగావళి ముఖ్య మాశారీర, మాదిగాఁ గలరహస్యములు కొన్ని

తే. పరమకృపఁ జేసెనైనారుగురువరుండు, తత్ప్రభావము వర్ణింపఁ దరమె యెట్టి
బుద్ధిమంతులకైన నిబ్బూమి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 20

వ. అదియునుంగాక తొల్లి శ్రీరంగరాజదివ్యాజ్ఞచే నంబిళ్ళ యొసంగినముప్పత్తారాయిరప్పడి యనుతిరువాయిమొఴివ్యాఖ్యానరత్నంబు యీయుణ్ణిమాధవగురుండు తనకుం బుత్త్రుండగుపద్మనాభప్పెరుమాళ్లకుం దెలియంజేసె నయ్యార్యుండును దనకంతరంగచ్ఛాత్త్రుండై కోవెవరాహనైనారని వేఱొకతిరునామంబు గలనాలూరాంపిళ్లకుం బ్రసాదించె నయ్యభిజ్ఞుఁడును దనకుం బ్రియశిష్యుండై దేవరాజగురుం డనియును నల్లెమహనారనియును దివ్యనామాంతరంబులు గలనాలూరాచ్చాంబిళ్ళ కనుగ్రహించె నమ్మహాదేశికుండును మణవాళమహామునికి సాక్షాదాచార్యుండైనతిరువాయిమొఴిప్పిళ్లె మొదలుగాఁ గలగురువరుల కుపదేశించె నట్లు ముప్పత్తారాయిరప్పడి సంప్రదాయపరంపరాప్రాప్తంబై యస్మదాదిపర్యంతం బయ్యె మఱియు నభయప్రదరాజగురునియనంతరంబ వడక్కుత్తిరువీథిప్పిళ్ళ దర్శనంబు నిర్వహించుచు నుండఁ గొందఱు సాత్త్వికు లాత్మస్వరూపం బెట్టిదని యడుగ నయ్యాచార్యపాదుండును వారల నుద్దేశించి "ఈశ్వరోఽహమహంభోగీ సిద్ధోఽహమ్" అనియెడు నహంకారంబు సమూలంబుగా నిరసించి, శ్లో॥ దాసభూతాస్స్వతస్సర్వే హ్యాత్మానః పరమాత్మనః। నాన్యథాలక్షణం తేషాం బన్ధే మోక్షే తథైవచ.॥ అనున్యాయంబుచే నేదశయందైన దాసోఽహమ్మనియెడు స్వాభావిక భగవచ్ఛేషత్వంబే యాత్మల కంతరంగనిరూపకంబైనస్వరూపం బని తెలియవలయు. భగవచ్ఛేషత్వంబును భాగవతశేషత్వబహిర్భూతం బాయెనేని

దేహాత్మాభిమానంబుగతి దుష్టం బగును. భాగవతశేషత్వం బెవ్వనికి సిద్ధించు వానికి సర్వార్థంబులు సంభవించు. వేదశాస్త్రంబులు స్మృతీతిహాసపురాణంబు లాచార్యశ్రీసూక్తులును శ్రీవకుళభూషణమునిప్రముఖ దివ్యసూరిప్రబంధంబులును దక్కినయాగమంబు లన్నియు నరసి చూడ నాచార్యాభిమానంబుకంటె వేరొకమోక్షోపాయంబు లేదు. భాగవతాపచారంబుకంటె నితరం బగుముక్తివిరోధి లేదు. కావునఁ బ్రమాదవశంబున నైనశ్రీమహాభాగవతులయెడ నపచారపడక జ్ఞానానుష్ఠానసంపన్నుం డగునిజాచార్యుని యభిమానంబునం దొదిగి వర్తించుచుఁ బ్రపన్నుండు పరమపురుషార్థలక్షణభగవత్ప్రాప్తిరూపమోక్షం బనాయాసంబుగా లభించునని యానతిచ్చి పిళ్ళలోకాచార్యుం డళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనా రనియెడునిజకుమారులను సమస్తవేదశాస్త్రంబులం దభిజ్ఞులం జేసి దర్శనప్రవర్తకులఁ గావించి కొన్నిదినంబు లుండి యొక్కనాఁడు నంబిళ్ళ తిరువడిత్తామర లంతరంగంబునం దలంచుచు తిరునా డలంకరించె నంతఁ దత్కుమారశేఖరుం డగులోకాచార్యుండు తనకనుజుం డగునళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారుతోడం గూడి యమ్మహాత్మునకు బ్రహ్మమేధాదిచరమకైంకర్యమహోత్సవంబు లన్నియు యథాశాస్త్రంబుగా నాచరించి సుఖంబుండె నంత. 21

{ పిళ్ళలోకాచార్యులయు అళగియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారులయు ప్రభావాభివర్ణనము.

అళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారుతనియను.

శ్లో॥ ద్రావిడామ్నాయహృదయం గురుపర్వక్రమాగతమ్ ।
రమ్యజామాతృదేవేన దర్శితం కృష్ణసూనునా ॥

సీ. అంత లోకగురుండు నళహియమణవాళ, సూరియు నిరువు రీక్షోణి మెచ్చ
రామలక్ష్మణు లట్లు రామకృష్ణులమాడ్కి, కూరేశగురుపుత్రకులకొలంది
నన్యోన్యసౌభ్రాత్రమతిశయిల్లఁగఁ బిన్న, నాఁటనుండియును విజ్ఞానమొప్ప
నొండొరు లెడఁబాసి యొకనిమేషం బైన, నుండ రం దగ్రజుండొనరఁ దనకుఁ

తే. బ్రాణపదమును దక్షిణబాహుసముఁడు, నైన తమ్మునితో దర్శనార్థములను
నిర్వహించుచు విలసిల్లు నిత్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అట్లు దర్శనస్థాపనాచార్యుం డగులోకాచార్యగురుం డస్మద్విధ మందచేతనోజ్జీవనార్థంబు తత్త్వత్రయంబును రహస్యత్రయంబును నర్థపంచకంబును శ్రీవచనభూషణంబును మాణిక్యమాలయు నవరత్నమాలయు కురుహూరురత్నమాలయువార్తామాలయు ముముక్షుప్పడియుఁ బరందపడియును శ్రియఃపతిపడియు యాదృచ్ఛికపడియు నిగమనప్పడియుఁ బ్రమేయశేఖరంబును నర్చిరాదిగతియుఁ దత్త్వశేఖరంబును బ్రపన్నపరిత్రాణంబును నాదిగాఁ గలయనేకరహస్యంబు లానతిచ్చి తమ్మునితోడ సుఖంబుగా నుండుసమయంబున నమ్మహాత్ముని శ్రీపాదంబులు పరమ

సాత్త్వికుం డగుకూరకులోత్తమదాసుండును మణల్పాకనంబియును గోల్లిహావలదాసుండును యళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ పిళ్లెయును కేట్టారణ్ణాయు వేలాంజోలైపిళ్లెయును తిరుమలెయాళ్వారు తిరుత్తాయారు మొదలగు కొంద అమ్మయారులు నాశ్రయించి యద్దేశికేంద్రునిఁ దక్క వేఱొక్క దైవతం బెఱుంగక సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థలయందుం దదీయకైంకర్యంబే పరమపురుషార్థంబుగాఁ దలంచి తత్సన్నిధి నెడఁబాయక సుఖించుచున్నకాలంబునఁ గొంద అసహిష్ణువు లైనవైష్ణవచిహ్నాంకితు లమ్మహాదేశికుం డొనర్చినశ్రీవచనభూషణ దివ్యశాస్త్రం బెఱింగి శ్రీరంగరాజశ్రీపాదపల్లవంబుల డాయం జని చేమోడ్చి యిట్లనిరి. 23

సీ. స్వామి శ్రీవచనభూషణ మని యొకరహస్యముఁ జేసె ధర్మమర్యాద లన్ని
చెఱిపినాఁ డీలోకగురుఁ డనిపిశునోక్తిఁ, బలికిన విని రంగభర్త యలిగి
పిళ్ళలోకార్యునిఁ బిల్వఁ బంచిన నతం, డంతకుమున్న స్వార్థ మరుగ
నవగాహనార్థమై యళహియమణవాళ, సూరియుఁ జనుచుండఁ జూచి యతని
తే. నార్య శ్రీరంగరాజదివ్యాజ్ఞ యయ్యె, రమ్మనుచు వైష్ణవులు పిల్వ రంగపతిని
జూచి కేల్మోడ్చి నిలిచె నాసుమతి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అట్లు సాంజలిబద్ధుం డై నిలిచి యున్నయళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారుగురునిం గటాక్షించి యప్పుండరీకాక్షుం డర్చకముఖంబుగా ని ట్లనియె. 25

సీ. ధర నే ననంతావతారము లొనరించి, సత్ప్రీతి ధర్మసంస్థాపనంబు
నాధర్మమర్యాద లన్నియు మీాయన్న, చతురత వచనభూషణముఁ జెప్పి
చెడఁజేసె ననివీరు నుడివి రి ట్లొనరింప, హేతు వే మనుచు రంగేశుఁ డడుగఁ
బరమవైదికధర్మ పరము గాదేని శ్రీ, వచనభూషణ మింక వసుధ వేయు
తే. విధములను మాసి పోఁగాక విబుధసేవ్య, యనుచు నైనారుగురుఁడనహారి తదర్థ
మనువదింప నియోగించె నతని ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అట్లు భగవంతునిచే నియుక్తుం డైనయళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారు శఠకోపమునిప్రకాశితసహస్రశాఖోపనిషత్సారభూతసర్వజ్ఞలోకగురునిర్మిత శ్రీవచనభూషణదివ్యశాస్త్రార్థం బంతయును సుధామధురాతిగంభీరాశేషవిశేషార్థప్రతిపాదకహేతుమత్సూక్తిసహస్రసంకలితాచార్యహృదయాహ్వయ ప్రబంధంబుచే నిస్సంశయంబుగా ననువదింప విన నవధరించి యమ్మహాత్మునివక్తృత్వవైభవంబునకు మిగుల నానందించి, యతనికి శ్రీశఠకోపతీర్థప్రసాదంబులును దిరువాలవట్టంబును నిజనిర్మాల్యంబు లైనసుగంధిపుష్పమాల్యంబులును నిజాస్వాదనంబుచేఁ బరమపవిత్రం బైనచందనాద్యనులేపనంబును స్వానుగృహీతంబు లైనదివ్యాంబరాభరణాదు లన్నియు నొసంగ నియోగించి యతని బ్రహ్మరథారూఢునిం జేసి స్వకీయచ్ఛత్రచామరాదు లొసంగి స్వస్తివాచ

కన్యత్తగీతవాద్యాదికల్యాణఘోషంబులతో నపరిమితశ్రీమహాభాగవతసంఘం
బుతోడ నిజనివాసంబునకుం బంచి తన కాత్మభూతుం డైన శ్రీలోకగురుని
విషయంబుగా నసత్యంబు పలికినపిసాళివైష్ణవులను జపేటికాప్రహారంబుల
నవమతులం జేయించి స్వకీయమందిరద్వారగోపురంబు మార్కొని వెడల
ద్రొబ్బించె నంత నమ్మహాదేశికుం డవ్వైభవంబుతో స్వభవనాంగణప్రదేశంబుం
బ్రవేశింప నెఱింగి నిజాగ్రజుం డైనలోకాచార్యుం డెదుర్కొని స్వపాదపద్మం
బులం బ్రణతుం డగుతమ్మునిం గ్రుచ్చియెత్తి కౌఁగిటం జేర్చి శిరంబు మూర్కొని
పరమానందకందళితహృదయారవిందుం డై వత్సా యస్మదాచార్యు లగు శ్రీమ
త్తాతపాదులు పరమాకాశబాలభాస్కరుం డై విలసిల్లుచున్నపిమ్మట నిన్ను
వృద్ధిఁ బొందించుటకు ఫలంబు నేఁడు లభించితి ననిసంతసించుచు నతనిం దోడ్కొ
ని నిజనిలయంబుఁ జెంది యందుఁ గొండొకకాలంబు భ్రాతృచ్ఛాత్రవర్గంబుతో
భగవద్విషయకాలక్షేపంబు సల్పుచు గుణానుభవజనితప్రీతికారితకైంకర్యవిరో
ధి యగుసంసారంబు వర్జించి యథాశాస్త్రంబుగా సోదరునితోడఁ దురీయాశ్ర
మంబు స్వీకరించి యున్నసమయంబున నళహియమణవాళగురుండును దిరుప్పావు
మొద లయినకొన్నిప్రబంధంబులకు వ్యాఖ్యానం బొనరించి యచిరకాలంబునఁ
బరమపదం బలంకరించె నంత నజ్జగదాచార్యుండును నమ్మహాభాగవతవిశ్లేషజనిత
సంతాపంబున కోర్వంజాలక వగలం బొగులుచుఁ గొండొకప్రొద్దునకుం దనంతటఁ
దెలిసి ధైర్యం బవలంబించి యద్దేశికేంద్రునకు బ్రహ్మమేధాదిశ్రీమదధ్యయనాంతం
బు లగుచరమమహోత్సవంబు లన్నియుఁ గావించి కూరకులోత్తమదాసాదిని
జాశ్రితవర్గంబుతో భగవద్విషయకాలక్షేపం బొనరించుచుండ నాసమయంబున
మణవాళమహామునుల కాచార్యుం డగుతిరువాయిమొళిప్పిళ్లయు జనకుం డగు
తిహాళిక్కిడందార్ తిరుణావుడయపిరాన్ తాధరణ్ణరయ్యరును బాల్యదశయం ద
జ్జగదాచార్యు నాశ్రయించి రయ్యవసరంబున. 27

పిళ్లలోకాచార్యులవారి తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ శ్రీమత్యాశ్వయుజే మాసే తులాయాం శ్రవణోదితమ్
శ్రీకృష్ణపాదతనయం లోకాచార్య మహం భజే॥

సీ. మధురాపురముఁ దొల్లి మందాత్ముఁ డాకాల, యవనుఁ డగణ్యసైన్యములతోడ
నాక్రమించినగతి నతితామసతురుష్క,పతి యొకం డశ్వాది బలము గొలువ
వచ్చి రంగాధిపప్రాకారములు కొన్ని, యాక్రమించినఁ జూచి యచటివారు
రంగశాయికి మాటు రచియించి తద్బహి, ర్వేదియం దొకవిష్ణువిగ్రహంబు
తే. నుంచి కస్తూరిరంగని యుత్సవాత్ము, లందుఁ గైకొని కానల కరుగుచున్నఁ
గాంచి శ్రీలోకగురుఁడును గదలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. గండకవేదండ ఖడ్గకంఠీరవ, శరభశార్దూలాద్య సన్మృగంబుఁ

బక్షిరుతాకుల ఫలపుష్పపల్లవ, ఫలనమ్రశాఖాగ్ర బహునగంబు
మకరందపానప్రమత్తభ్రమరజుష్ట, పద్మోల్లసత్సరో భాసురంబుఁ
జిత్రధాతుస్ఫార శిఖరకులోదిత, భర్మరత్నాకర పర్వతంబు
తే. దివ్యజలపూరకలిత నదీశతంబు, ఘోరఝిల్లీరవాకీర్ణ గురువనంబుఁ
గదిసి కస్తూరిరంగఁడు గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.29
సీ. చక్రవర్తిసుతుండు జనకాత్మజను గూడి, దండకావనములం దుండఁగోరి
చనుచున్నఁ జూచి యా జాయాపతుల కప్పు, డఖిలకైంకర్యము లాచరింప
సౌమిత్రి చనినట్లు జగదార్యుఁ డా రంగ,నాథుని వెంటఁ గానలకుఁ జనియె
నంత రంగేశ్వరుఁ డభ్రమ్మండలమునం,దర్కుఁడు చోరుమాడ్కి నమ్మహోగ్ర
తే. కాననముఁ జొచ్చి జరగుచుఁ గన్నమ్రోల, భవ్యవృత్తిని గైతవభక్తిసల్పు
దాసులకుఁ జేసె సర్వస్వదాన మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. స్వామికి ముందఱఁ జను చున్నలోకార్యుఁ, డావార్త విని వేగ నరుగుదెంచి
తానును సర్వస్వదాన మాదాసచే, తనుల కొనర్చి శ్రీధరుని వెనుక
నల్లనఁ జనుచుండఁ గల్లవాండ్రొకకొంద, ఱతనికిఁ గపటోపహారము లిడ
నవి గొన నొల్లక యార్యుఁడు వారిభా, వ మెఱింగి వేవేగ వచ్చి వచ్చి
తే. జ్యోతిషక్కుడి యనుచు విఖ్యాత మైన,గ్రామమున నున్న శ్రీరంగరాజహరిని
గాంచి తత్సన్నిధిని వసియించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.31
వ. అట్లు లోకగురుండు శ్రీరంగరాజస్వామిసన్నిధిం గొన్నిదినంబు లుచితకైంకర్యం
బులు సల్పుచుండి తిరుమేనియందుం దిరునోవు ధరియింపఁ జూచి నిజాశ్రితులు
తమకుఁ దంజం బగుహితం బొక్కటి యనుగ్రహింపుఁ డని ప్రార్థింప వారలకుం దగి
నహితంబులు కొన్ని యుపదేశించి తన కంతిరంగచ్ఛాత్రుం డగు వేలాంజోలైప్పి
ళ్లనుం గటాక్షించి వత్సా నీవిచటనుండి తిరువనందపురంబునకుఁ జని శరీరపతనప
ర్యంతం బద్దేవదేవుని సేవ సేయుచుండు మని నియోగించి జ్యేష్ఠశుద్ధద్వాదశియం
దు నిజాచార్యుం డగు శ్రీకృష్ణపాదార్యుని తిరువడిత్తామరల ధ్యానించుచుఁ దద
నుగ్రహలబ్ధమధ్యధమనీద్వారనిర్గతుండై యర్చిరాదికమార్గంబునం జని పరమప
దవ్యోమధామం బలంకరించె నంత. 32
సీ. జ్యోతిషక్కుడియందు జొత్తిల్లుచును గొన్ని, దివసము లుండి యద్దేవదేవుఁ
డచటనుండి మనోహ రారణ్యములయందు, విహరింపఁ దనమది వేడ్కఁ బొడమ
నర్చకపరిచార కాదిధన్యులు గొల్వ, నిరుగెలంకుల సిరి ధరయు మెఱయ
స్వస్తివాచనశుభ వాద్యనర్తనగీత, ఘనరవంబులు జగత్కలుష మడఁప
తే. బ్రహ్మరుద్రాదులునుమింటఁ బ్రస్తుతింపఁ,బూలవానలుగురియంగ మునులుపొగడఁ
గదలి చనిచని వనగిరిఁ గనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పొన్నలు పొగడలు పోఁకమ్రాఁకులు గున్న,మావులు మొల్లలు మల్లికలును

జాతీలతలు విరజాజులు వెల్లచే,మంతులు మాధవీమండపములు
మందారచందన మాకందమాలూర, లుంగలవంగ నారంగములును
దులసీవనంబులు విలసిల్లు నెచ్చోట, నభ్రగంగాదితీర్థాళు లొప్పు
తే. నట్టియళహారితిరుమల కరిగి రంగ, రాజు మంగళదేవతారమణితోడ
వనవిహారము లొనరించె వాంఛ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శ్రీభూమినీళాది సీమంతినీరత్న, మానసమన్మథ మన్మథుండు
రంగభర్తవనాద్రి రమ్యస్థలములందుఁ, గొన్నాళ్లు విహరించి గురుసమృద్ధిఁ
బొలుపారుమళయాళభూముల కేతెంచి, దేవీయుగంబుతోఁ దేజరిల్లఁ
దెలిసి దక్షిణదివ్య దేశాధిపతులెల్ల, వచ్చి శ్రీరంగాధిపతినిఁ జూచి
తే. యతనిచే బహుమతిఁ గాంచి యరుగుచుండ, నకుళభూషణముని విని వచ్చి రంగ
పతిని సాక్షాత్కరించెను భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శఠకోపముని తన చరణాబ్జములయందుఁ, జాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి సన్నుతింప
నారంగపతి తన హస్తాబ్జములు సాఁచి, క్రుచ్చి కౌఁగిటఁ జేర్చుకొనుచు నతని
కర్థాసనం బిచ్చి యమ్మహాయోగిని, గురుమధురోక్తులఁ గుశల మడిగి
శుచి మించువిపులవర్తులపీఠ మొక్కటి, కలితమౌక్తికరత్నకవచ మొకటి
తే. బహుమతియొనర్చి పంప నప్పరమయోగి, నాథుఁ డచ్చటనుండి కర్ణాంబియనెడి
యూరి కేతెంచి యచ్చోట నుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అంత రంగేశుఁడు యాదవాద్రికిఁ జని, యందుఁ గొన్నిదినంబు లధివసించి
యచటనుం డేతెంచి యంజనాచలమున, వేంకటేశునియింట విభవ మలర.
ద్వాదశాబ్దములు సమ్మోదింప సంతతఁ, జెంజినుండి వృషాద్రిఁ జెంది గోప
నాయఁడు వేంకటనాథుని సేవించి, యందు రంగేశుని యంఘ్రికమల
తే. యుగముఁ గనుఁగొని మ్రొక్కిడి యుక్తవేళ, రంగధామునిఁ జెంజిపురంబు కడకుఁ
దోడుకొనివచ్చె మిగులసంతుష్టి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శింజీపురముచెంత సింగరాయపురాఖ్య, మగ్రహారముఁ జేసి యందుఁ బసిఁడి
కోవెలఁ గట్టించి గోపనాయఁడు రంగ, పతిని బ్రతిష్ఠించె భక్తి నచట
నంత శ్రీరంగమునందు సింగప్పిరా, ననెడువిప్రుఁడు గణకాన్వయుండు
యావనవిద్యయం దతినిపుణుఁడు గాన, నాతురుష్కప్రభు నాశ్రయించి
తే. మంత్రియై వానితోఁ దొడ్డమైత్రిఁ జేసి, రంగమందిరగోపుర రామసగర
సాలములు తొంటిగతి బాగు సలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అయ్యవసరంబున. 89
సీ. సర్వాంగసౌందర్య చాతుర్య లావణ్య, యౌవనసౌకుమార్యాభిరామ
న్యాయవర్తిని రంగనాథమాణిక్యాభి, ధానయు నగు దేవదాసి నొకతె.
నద్దివ్యదేశస్థు లచటఁ గన్గొని యాతు, రష్కబలాబ్ధిలో రంగపదము

చండవాతక్షుబ్ధ జలధిమధ్యమునందుఁ, గడు గాసిపడుచున్న కలముకరణి
తే. నుండెఁగావున నీస్థల ముద్ధరింపు, మమ్ము నెట్లైన నొకయుపాయమ్ముఁ జేసి
వసుధ యశమగు నీకని పలికిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 40
వ. అట్లద్దివ్యదేశవాసులపలుకు లాకర్ణించి శ్రీరంగనాథమాణిక్యాభిధానవేశ్యార
త్నంబు వారల కిట్లనియె. 41
సీ. సజ్జనులార మీ శాసనంబు మదీయ, శిరమున ధరియించి చింతమాని
రంగనాథుని యనుగ్రహముచే నాబుద్ధి,యందుఁ దోఁచిన యుపాయములఁబన్ని
వాని నవశ్యము వంచించి మావెద, నాపేరు శ్రీరంగనాథశౌరి
సన్నిధి సంతతోత్సవములందుఁ దలంపఁ, దగునట్లు సేయుఁడీ దయను మీర
తే. లనుచు వారికి వాక్రుచ్చి యంజలించి, దివ్యవేషము ధరియించి దెసలు తనదు
దీప్తి వెలుఁగొందఁ జనియె నద్దేవియనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. ఆసుందరీరత్న మల్లనల్లనఁ జని, రంగరాజాస్థాన రంగగతుని
నసురాంశు నాతురుష్కాధిపుఁ గని విన,యమ్ముఁ జేసి నిలువ నయ్యవనపతియుఁ
దన్ముఖ మీక్షించి ధైర్యముఁ జెడియుబ్బెఁ, జంద్రునిఁ జూచిన జలధిమాడ్కి
నంత నాయింతియు నతిమనోహరగీత, నర్తనాభినయాదినైపుణములఁ
తే. దనదరస్మితవిభ్రమోదారమధుర, సరససల్లాపముల వాని స్వవశుఁ జేసి
తనదుమది వేగ వంచింపఁదలఁచెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. క్షితి దేవదాసికి రతి తురుష్కునితోడఁ, గూడదు గాన న క్కువలయాక్షి
రాత్రి నీతోఁగూడి రమియింతు నని మాయ, సుద్దులతోఁ గొంత ప్రొద్దుపుచ్చి
భూనాథ వెల్లగోపురముపై నెక్కినఁ, జల్లనినును గాడ్పు శ్రమముఁ దీర్చు
సహ్యజాసాగర సంగమం బగపడు, రచ్చల రాజమార్గములఁ గలుగు
తే.వింత లన్నియుఁ గనులకు విందు సలుపు, సురతకేళుల కది మంచిచోటు దాని
పైకిఁ జనియెద మనుచును బలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత. 45
సీ. ముప్పిరి గొన్నట్టి మోహముచే వాఁడు, తన్మృదూక్తుల నమ్మి దానితోడ
వెల్లగోపుర మెక్కి వింతలఁ జూచుచు, ద్వారముకడను గందర్పదర్ప
పారవశ్యముఁ జెంద వంచించి యదివానిఁ, దూర్పువీథిని బడఁద్రొబ్బి తాను
బడమటితట్టునఁబడి ప్రాణములమాని, మణిమయదివ్యవిమాన మెక్కి
తే. యర్చిరాదికమార్గము నాశ్రయించి, సురలు కొనియాడఁ జనిచని పరమపదముఁ
జెంది యందు లభించె నానంద మనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.46
సీ. అంత సింగప్పిరాన నెడు విప్రుఁడు చెంజి, గోపనాయనితోడఁ గూడి ఘోర
చతురంగబలముల సమకూర్చుకొని వచ్చి, యాతురుష్కులసైన్యమంత మాపి
సింగరాట్పురినుండి శ్రీభూసమేతుని, రంగనాథునిఁ దెచ్చి రంగమునను

శకము శతోత్తర | సాహస్రసంఖ్యచే, వెలయుపరీధావి | వృషభమాస
తే. మునఁ బదేడవతిథియందు | మూలభూత, రంగపతికడఁ గస్తూరి | రంగవిభుని
నిలిపి సంప్రోక్షణాదుల | సలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.
సీ. రామభద్రుఁడు తొల్లి | రావణాదులఁ ద్రుంచి, శ్రీమదయోధ్యాపు | రీవరమున
సీతతోడుత నభి | షిక్తుఁ డై రత్నసిం,హాసనాసీనుఁడై | యలరుకరణి
రంగభూపతి యప | రాంతాళి నూటాడి, రంగధామమునందు | రత్నఖచిత
సింహాసనమునందు | శ్రీభూములనుగూడి, యభిషిక్తుఁడై యున్న | యవసరమున
తే. జంగమాజంగమాత్మక | జగము లలరె, స్థలనివాసులు దూరదేశములబుధులు
వచ్చియాతనిఁ గని మ్రొక్కి | మెచ్చి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె | మోద మలర.
వ. అట్లు రంగనాథుండు నిజస్థానంబునం గ్రమ్మఱం బ్రతిష్ఠితుం డైననాఁటనుండి నేఁటి
కైనను దనమేను మాని యద్దివ్యదేశం బుద్ధరించిన శ్రీరంగనాథమాణిక్యాభిధాన
దేవదాసీరత్నంబునం దనుగ్రహంబుచే నజస్రంబు నిజారాధనోత్సవాదికాలం
బులందు శ్రీరంగనాథమాణిక్యత్తాళు క్కురుళుప్పా డని తన్నామం బుచ్చరించి
తదీయాన్వయులకుం గుంభనీరాజనాదికైంకర్యంబులు సేయ నియోగించి మఱి
యును దద్వంశోత్పన్ను లైనవా రెవ్వరైన మృతిఁజెందిరేని వారిచరమసంస్కా
రంబులకు శ్రీమహానసాగ్నియు నిజధాన్యకోశాగారంబునందు వస్త్రప్రక్షేపణీయ
తండులంబు లియ్య నియమించి లోకసంరక్షణతత్పరుం డై యుండె నంత. 49
సీ. తనదేశికునిపద | తామరసము లొండె, జగదార్యుఁ డని విని | చాలవగచి
యతనిపదాబ్జము | లాశ్రయించినశుభా,చార శ్రీశైలేశ | జనని గురునిఁ
బాసి యచ్చట నుండ | కోసి మే నెడఁబాసి, గురుఁ డున్నతావున | కరిగె నంత
బాలు శ్రీశైలేశుఁ | బ్రాజ్ఞు నాతనిపిన,తల్లి పోషింప నర్ధిల్లి యూతఁ [illegible]ని
తే. డెదుటఁదిరువృత్తమొకనాఁడు | చదువుచున్న, ధన్యుఁ గూరకులోత్తమ | దాసగురు
భక్తిఁ గని మ్రొక్కి యిట్లని | పలికెననుచు. వాదిభీకరగురుఁ డన | మోద మలర.
సీ. స్వామి యీదివ్యప్ర | బంధార్థమడిగియని, కానతిమ్మని యతఁ | డడుగ నతఁడు
సద్గురుసంబంధ | సందేహ ముదయింపఁ, జెప్పవచ్చును నీకుఁ | జెప్పవ నని
జాగు గావింప శ్రీ | శైలేశగురుఁ డంతఁ, బినతల్లి కావార్త | విన్నవింప
జగదార్యపదపద్మ | సంబంధ మీనీకు, శైశవదశయందె | సంభవించె
తే. ననుచు నాసత్యవతి పల్క | నమ్మనీషి, తెలిసి కూరకులోత్తమ | దేశికేంద్రు
మగుడఁగని మ్రొక్కి పల్కె నీ | కమాడ్కి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె | మోదమలర.
సీ. అఖిలజీవుల నంత | రాత్మయై రక్షించు, నారాయణుం డైన | నయముఁ దొలఁగి
సద్గురుపదపద్మ | సంబంధవిచ్యుతు, లైనపాతకులపై | నలుగుఁగాని
సుప్రసన్నుఁడు గాఁడు | సూర్యుఁడు గంభీర, జలవినిర్గత మైన | జలజ మెట్లు
పోషించుఁ గావున | భూరిలోకావ్యకృ,పాపాత్రమైనయీ | ప్రాణియెడలఁ

తే. ప్రపదన మొనర్పఁ దగునని ఽ ప్రణతిసల్పఁ, దెలిసి కూరకులోత్తమ ఽ దేశికుండు
నాదరోక్తుల నతని కి ఽట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 52

సీ. ఆచార్యసంబంధ ఽ మధ్యవసాయము, దెలిసి విశేషార్థ ఽములు వచింప
వలెఁ గాన ముం దట్లు ఽ పలికితి నిప్పుడు, పరమార్థములు నీకు ఽ బయలుపఱతు
నని పల్కి లోకార్యుఁ ఽ డానతిచ్చిన దివ్య, వచనభూషణముఖ్య ఽ వరరహస్య
ములఁ జెప్పి తిరువాయి ఽ మొళ్ళియర్థ మాతిరు,క్కణ్ణంగుడిప్పిళ్ళ ఽ కడను జదువు

తే. మనుచు శ్రీశైలనాథున ఽ కానతిచ్చి, ధన్యకూరకులోత్తమ ఽ దాసుఁ డాత్మ
గురునిఁ దలఁచుచు తిరునాటి ఽ కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర.

సీ. అంత శ్రీశైలేశుఁ ఽ డతనికిఁ జరమకృ,త్యములఁ దత్సుతునితో ఽ నాచరించి
ముద మొప్పఁ దిరువాయి ఽ మొళ్ళికర్థ మాతిరు,క్కణ్ణంగుడిప్పిళ్ళ ఽ కడను వినుచు
మేధావి గావున ఽ మేటిశంక లొనర్ప, సైరింప లేక యా ఽ సాత్త్వికుండు
బుద్ధిమంతుఁడ వీవు ఽ పోయి తిరుప్పుళిం,గుడిజియ్య రార్యుఁ గ ఽ న్గొనిన నతఁడు

తే. సందియం బేమి లేకుండ ఽ శఠవిరోధి, దివ్యసూక్తుల కర్థము ఽ దెలుపఁజాలు
ననిన నగ్గురుఁ డచ్చోటి ఽ కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 54

వ. అంత నద్దేశికేంద్రుం డచటి కేఁగు దెంచుటకు ముందుగా నాతిరుప్పుళింగుడిజియ్య రాత్మగురు శ్రీపాదంబులం జెందె నతండు చనినపండ్రెండవదివసంబునం దమ్మహాత్మునకు శ్రీనారాయణబలి యొనర్చునమయంబునం దా శ్రీశైలేశదేశికేంద్రుం డేతెంచి యమ్మహానుభావునిసేవయైన సంభవింప దాయె నని పెద్దయుం బ్రొద్దు డెందంబునం గుందుచున్న దేవరాజగురుం డని పర్యాయదివ్యనామంబు గలనాలూరాచ్చాంబిళ్ల యతనిం గటాక్షించి నీవిచ్చటి కేతెంచినకార్యం బెయ్యది యని యడుగ నయ్యార్యవర్యుండును దనవృత్తాంతం బంతయు నెఱింగింపం దెలిసి వత్సా నీ వీయర్థంబునకుఁ జింతింపవలవదు భగవద్విషయంబు మొదలుగాఁ గలవిశేష గ్రంథంబు లన్నియు నీకుఁ దెలియంజెప్పెద నని యానతిచ్చి యాగ్రంథం బారంభింప నుద్యోగించుకాలంబునఁ దిరునారాయణపురత్తాయి మొదలైన శ్రీయాదవాద్రినివాసు లావృత్తాంతం బంతయు నాకర్ణించి యద్దివ్యదేశంబునందు నిత్యనివాసం బొనర్చిన యతిపతిదివ్యాజ్ఞపత్రికగా నొక శ్రీముఖంబు కాలక్షేపం బొనర్ప శ్రీశైలనాథునితో మీర లిచ్చటికి విచ్చేయవలె నని లిఖియించి యద్దేవరాజగురునికడకుం బంచిన నద్దివ్యసూరివరుండు నా శ్రీముఖంబు శిరసావహించి యా శ్రీశైలేశగురునితోడం గూడి యాదవాచలంబునకుం జనుదేర నాస్థలవాసులందఱెదుర్కొని యద్దేవరాజగురుని ననేకవిధంబుల సన్మానించిన నద్దేశికేంద్రుండును బ్రహృష్టాంతరంగుం డై వారలతోడం గూడి యాదవాద్రిపైకిం జని శ్రీకల్యాణపుష్కరిణియం దవగాహన మొనర్చి శ్రీరామానుజమునీంద్రుని భజించి తదనుమతి లభించి యద్దేవదేవుని గర్భగృహంబునఁ బ్రవేశించి యందభినవతటిల్లతాద్వితయ

సముల్లసితం బైన కాలమేఘంబుచందంబునం జూపడు శ్రీభూసహితుం డగునా
రాయణునిం గాంచి కేలుఁదమ్ములు ముకుళించి యనేకవిధంబుల వినుతించి తదను
గ్రహంబు లభించి వచ్చి కనకలతాశ్లిష్టం బగుబాలతమాలంబుపోలిక నులుతా
నుముద్దుపట్టితో విలసిల్లుచున్న సంపత్కుమారుని సాక్షాత్కరించి తత్ప్రసాదం
బుఁగాంచి యాలయంబు వెల్వడి విచ్చేసి యొకవివిక్తస్థలంబున నివసించి శ్రీశైల
నాథగురునకు ముప్పత్తారాయిరప్పుడి ప్రసాదించి యతనితోడం గూడుకొని యా
త్మీయశ్రీగ్రామంబునకుం జనుదెంచి యందు శ్రీశైలేశునకు మఱియు విశేషార్థం
బులం దెలుపుచు సుఖించుచుండె నంత. 55

సీ. అమ్మహాత్మున కతం డఖిలకైంకర్యము, లాచరించుచు నుండ నతఁడు మెచ్చి
నిత్యనిజారాధనీయదైవత మైన, గోపాలబాలు నద్గురున కొసఁగ
నావిగ్రహముఁ గొని యతఁడు సంతోషించి, యార్యుని వీడ్కొని యచటినుండి
కడువేగఁ జని తిరుక్కణ్ణాంబి యనునూర, వలసగా నున్న శ్రీవకుళభూష
తే. ణార్యదేవునిఁ గని మ్రొక్కి యలరి మరలి, శ్రీపురికి వారి విచ్చేపు సేయఁ దలఁచి
యప్పురికిఁ దాను ముందఱ నరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శ్రీకురుకాపురిఁ జెంది యం దర్కదు,త్తూరాద్యరణ్యము తుము రొనర్చి
ప్రాసాదగోపుర ప్రాకారమండప, రథ్యాచతుష్పథ రాజవీథు
లారామములు పురోద్యానవాపీకూప, పద్మాకరాదుల బాగుపఱిచి
వలస పోయినస్థలవాసివైష్ణవులను, దిరిగి రావించి తద్గృహములందు
తే. నుంచి శ్రీశైలనాథుఁ డేతెంచి మగిడి, వకుళభూషణముని పాదపద్మములను
బుడమిసాష్టాంగముగ మ్రొక్కి పొగడె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. రంగనాథార్పిత రత్నమౌక్తికనద్ధ, కల్యాణకవచ మంగమునఁ దాల్చి
లలితకిరీటకుండలహారకేయూర, కటిసూత్రకటకోర్మికలు ధరించి
స్వసుగంధజిత పారిజాతసుమంబు లౌ, పొగడపువ్వులదండఁ దగ వహించి
దివ్యనానారత్న దేదీప్యమానవాహన మెక్కి శఠవైరి యచటఁ గదలి
తే. జరుగువేళ మృదంగ నిస్సాణపటహ, శంఖదుందుభివీణాది సకలవాద్య
నిస్వనంబులు రోదసి నిండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 58

సీ. అంత శ్రీశైలేశుఁ డార్యులు గొనియాడ, వకుళభూషణయోగివరుని మరలి
తిరునగరికిఁ దోడి తెచ్చి యెప్పటిమాడ్కిఁ, దామ్రపర్ణీనదీతటమునందుఁ
దింత్రిణీమూలన దివ్యాలయమునఁ బ్ర, తిష్ఠగాంగేయవితర్దినడుమఁ
గాంచనపీఠాభికర్ణికపైఁ బ్రతి, ష్ఠించి సంతోషించి శ్రీశఠారి
తే. దయ ధరిత్రిని శఠకోపదాసుఁ డనుచు, ఖ్యాతిఁ గాంచి సమస్తకైంకర్యమతని
కాచరించుచు వసియించె నచట ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత. 60

సీ. శ్రీశైలనాథుఁడు శ్రీమదనంతపు, రంబున కరిగి తద్రాజవీథి
మణిమయప్రాసాదమందిరమండప, గురుతరప్రాకార గోపురముల
మహితమహామీన మత్స్యపుష్కరిణీప్ర, ముఖతీర్థములు గొన్ని మోదమలరఁ
జూచుచుఁ జని గుడిఁ జొచ్చి ప్రక్రమమార్చి, యం దనంతాహిశయాను హరిని
తే. మూఁడువాకిండ్ల సేవించి ముదముఁ జెంది, భక్తిదళుకొత్తఁ బొగడి తత్పాదయుగము
స్వాంతమున నిల్పి వసతికిఁ జనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. తదనంతరం బా శ్రీశైలనాథుండు నారాయణదాసాపరనామధేయుం డైన వేలాంజోలప్పిళ్ళ కడఁ జరమోపాయవైభవం బెఱుంగు మని తొల్లి కూరకులోత్తమదాసుం డానతిచ్చెం గాన శ్రీనారాయణదాసావాసం బైన పుష్పోద్యానవనంబునకుం జనినసమయంబునందు॥ శ్రు॥ ఆచార్యదేవో భవ-దేవమివాచార్యముపాసీత॥ శ్లో॥ ఆచార్యస్సహరిస్సాక్షాచ్చరరూపీ నసంశయః। గురురేవ పరబ్రహ్మ గురురేవ పరాగతిః। గురురేవ పరాకాష్ఠా గురురేవ పరాయణమ్। యస్మాత్తదుపదేష్టాసా తస్మాద్గురుతరో గురుః। యస్యయేనైవగురుణా న్యాసవిద్యా ప్రదీయతే। తస్య వైకుంఠదుగ్ధాబ్ధిద్వారకా స్సర్వ ఏవ సః। గురోః పాదాంబుజం ధ్యాయే ద్గురోర్నామ సదా జపేత్। గురు మారాధయే న్నిత్యం గురో రన్యం న భావయేత్॥ ఇతి. అధ్యాసీనతురఙ్గవక్త్ర విలసజ్జిహ్వాగ్రసింహాసనా। దాచార్యాదిహ దేవతాం సమధికామన్యాం న మన్యామహే। యస్యాసౌ భజతే కదాచి దజహద్భూమా స్వయం భూమికామ్। మగ్నానాం భవినాం భవార్ణవ సముత్తారాయ నారాయణః॥ అనెడు శ్రుతిస్మృత్యభియుక్తసూక్తిప్రామాణ్యంబునఁ బ్రపన్నుం డైనవానికి మంత్రమంత్రార్థాదిపరమార్థోపదేష్టయైన గురునికంటెఁ బరమప్రాప్యంబును బ్రాపకంబునైన వేఱొకపరదైవతంబు లేదు గానఁ దదీయశ్రీపాదాబ్జయుగంబు ధ్యానంబునకు సుఖాస్పదంబును నిత్యసమారాధనీయంబును దద్దివ్యనామంబు పరమజప్యంబును గావునఁ దదన్యం బేమియు భావింపఁగూడ దని తలంచి యమ్మహాత్ముం డొకవివిక్తక్షేమతరప్రదేశం బాశ్రయించి యందుఁ జేలాజినకుశోత్తరీయం బైన స్థిరాసనంబుఁ బ్రతిష్ఠించి యందు బద్ధపద్మాసనుండై సమకాయశిరోగ్రీవుండై కరకమలంబులు ముకుళించి బాహ్యవిషయంబు వలనఁ బ్రత్యాహృతంబులైన యింద్రియంబులఁ గామక్రోధలోభ హర్షమానమదమాత్సర్య విషాదరూప మనోమలాష్టకవినిర్ముక్తం బైనయంతఃకరణంబుతోఁ గూర్చి యాయంతరింద్రియంబు బుద్ధితోడం గీల్కొల్పి హృత్పుండరీకమధ్యవర్తి యగునిరతిశయనిర్మలజ్యోతిర్మయం బైనదహరాకాశంబునందు సుప్రసన్నసూర్యాయుతద్యోతమానం బగునిజాచార్యదివ్యమంగళవిగ్రహంబు సాక్షాత్కరించి తదనుభవజనితప్రేమపరవశసకలావయవుం డై యన్యం బేమియు నెఱుంగనేరక యున్మనీభావావస్థాపన్నుం డై యానందించుచుఁ బంచషడహోరాత్రంబు లున్నం శ్రీశైలేశగురుండును దదీ

యథ్యానావసానసమయంబు నిరీక్షించుచుండె నంత నా శ్రీనారాయణదాసుం డ
ద్దివ్యసమాధినిష్ఠనిగమించి తిరునేత్రంబులు దెఱచినయవసరంబున శ్రీశైలనాథుం
డును నద్దేశికేంద్రునకు సాష్టాంగప్రణామంబు గావించి బద్ధాంజలిపుటుం డై తన
మ్రోల నమ్రుం డై యున్న నప్పరమసాత్వికుండును గరుణాకటాక్షవీక్షణంబుల
నద్దివ్యసూరి నీక్షించి భవదాగమనకృత్యం బెయ్యది యని యడుగ నద్దేశికసత్త
ముండు తనవృత్తాంతం బంతయు నగ్గురునకు విన్నవింప నాకర్ణించి యబ్భాగవ
తోత్తముండును శ్రీవచనభూషణప్రతిపాదితశ్రీమహాభాగవతానువర్తనాది విశే
షధర్మంబులన్నియుం దెలిపినం దెలిసి యతండు కృతార్థుండయ్యె నంత వేలాంజో
లైప్పిళ్ళయుఁ బ్రాప్యలాభంబునకై త్వర మించినఁ దిరుమేను చాలించె నంతట న
ద్దివ్యదేశంబునఁ గోవెలయం దర్చకు లనంతశయనుం డగుభగవంతున కేకాంతం
బుగాఁ దిరువారాధనం బాచరించుచు నద్దేవదేవుని శ్రీపాదపద్మంబులకడ సాంజ
లిపద్ముం డై యాహారినిం గొనియాడుచున్న శ్రీనారాయణదాసునిం జూడ్కు లా
రంజూచి వార లతండు ప్రకృతిబంధవిముక్తుం డై నధన్యతముం డని యెఱుంగనే
రక యీవైష్ణవుం డర్చాకాలంబునందు గర్భగృహంబులోఁ జొచ్చివచ్చెనని మి
గుల నలిగి కొన్నియవాచ్యంబు లాడి యమ్మహాత్మునిపై నపరాధం బాపాదింపఁ
దలంచి గర్భాలయంబు వెల్వడి కవాటంబులు బంధించియున్నంత శ్రీనారాయ
ణదాస శ్రీపాదసంశ్రితులు కొంద ఱచ్చటి కేతెంచి యగ్గురువరునకు శ్రీచూర్ణ
పరిపాలనార్థంబు తిరుమాలయుఁ దిరుపరివట్టంబును జాత్తుపొడియు నాభగవదర్చ
కుల నర్థింప వార లాశ్చర్యపడి యవియన్నియు నావైష్ణవుల కర్పించి యావృ
త్తాంతం బంతయు నెల్లవారికిం దెల్లమిగాఁ జెప్పి రంత నా శ్రీశైలేశగురుండును
శ్రీనారాయణదాసునిచరమకైంకర్యమహోత్సవంబులన్నియు నాచరించి మగిడి
కురుకాపురంబున కేతెంచి యందు నమ్మాళ్వారులకెప్పటియట్ల సకలవిధకైంక
ర్యంబు లాచరించుచుండె నంత శ్రీలోకగురున కభిమతశిష్యుం డై కొల్లిహావల
దాసుం డని ప్రసిద్ధిఁ గాంచినయళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ పుళ్ళశిక్కిల్ కిడా
రం బనుగ్రామంబునందుఁ దద్దర్శనంబు నిర్వహించుచుండ మణవాళమహామునికి
భవిష్యజ్జనకుండును శ్రీజిహ్వావాగధీశానదాసాపరనామధేయుండు నగుతిహాళక్క
డందారు తిరునావుడయపిరాన్ తాతరణ్ణరయ్య రనుసాత్వికపుంగవుం డద్దేశికేం
ద్రునకుం బుత్రిక యగుశ్రీరంగనాయకినిం బెండ్లియాడి తొల్లి లోకాచార్యపిళ్ళ
కడ నశ్రుతంబులైనరహస్యవిశేషంబులు కొన్ని యతనిసన్నిధి నధికరించి యతని
లోకగురునిమాఱుగాఁ జూచుచు నయ్యార్యవర్యునకు సకలవిధకైంకర్యంబు లా
చరించుచుఁ గొన్నిదివసంబు లుండి యతనిచే ననుజ్ఞాతుం డై తనదేవితోడఁ దిరు
నగరి కేతెంచి యందు శఠకోపమునీంద్రునకు నిఖిలకైంకర్యంబులు సేయుచు
సుఖించుచుండె నంత.

సీ. దినదినం బెప్పుడుఁ దిరువాయిమొళ్రియందు, శబ్దార్థభావరసంబు లనుభ
వించుచు నాసొంపు పెంపారఁ దదితర, నిఖలశాస్త్రములఁ దృణీకరించి
వర్తించుటను దిరువాయిమొళ్రిప్పిళ్ళ, యని నిరూపకనామ మతని కయ్యె
నమ్మహాదేశికుఁ డాశఠారాతికైం, కర్యమే యాత్రగాఁ గాల మెల్లఁ
తే. గడపు చుండెను శ్రీకురుకాపురమున, వైష్ణవాన్వయవారిజబాలసూర్యుఁ
డతఁడు హృన్మలతిమిరౌఘమణఁచు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

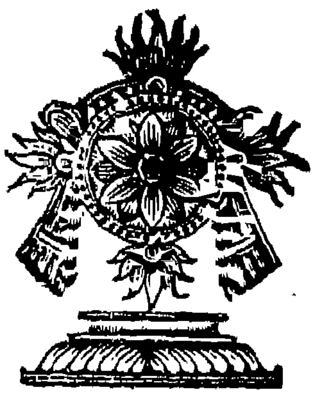
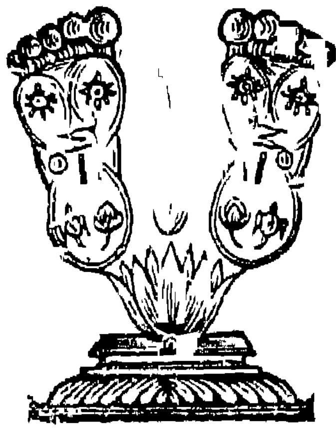
శా. శ్రీరాజత్పదమంగళాద్రిశరణా స్మృత్యర్థనిర్ధారణా
సారాసారవివేకిలోకవినుతా జ్ఞానప్రదానవ్రతా
ఘోరాపద్వ్యసనాంధకారమిహిరా గోదాప్రబంధాదరా
పారావారగభీర భావవిరజా పద్మాక్ష రామానుజా. 64

క. స్ఫారగురుపంక్తిమౌక్తిక, హారతరళదివ్యరత్న హతకలియత్నా
ధీరోదార గభీరవిచారా శ్రీశైలనాథ సన్నుతచరణా. 65

మాలినీవృత్తము.

పరమసమయపోషా భక్తకల్యాణవేషా, నిరుపమసుఖదానానిర్మలోద్గీథగానా
వరవరమునిరూపా వందితాశేషభూపా, సురుచిరరుచిగాత్రా శుద్ధహారీతగోత్రా.

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైనయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం దుత్తరభాగంబునఁ బెరియవాచ్చాంబిళ్లవైభవంబును, నైనారాచ్చాంబిళ్ళచరిత్రయు, వడక్కుత్తిరువీథిప్పిళ్లప్రభావంబును, లోకాచార్యమాహాత్మ్యంబును, దురుష్కోపద్రవవ్యాజంబున శ్రీరంగనాథుని వనగిరివిహారంబును, శ్రీశైలనాథానుభావకథనంబును, నన్నది తృతీయోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

ఉత్తరభాగము.

చతుర్థోల్లాసము.

కురుకాపురశరజ
ప్రాకటమహిమావబోధ రంజితహృదయా
శ్రీకర సంయమివర సు
శ్లోకా శ్రీరంగధామలోల సుశీలా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

మణవాళమహామునులప్రభావము.

శ్రీశైలేశునితిరునక్షత్ర.త-శ్లో. శ్రీశైలేశగురుం లోకదేశికాఙ్ఘ్రిసమాశ్రయమ్।
వృషేవిశాఖాసంభూతం వన్దే వరగుణార్ణవమ్॥
నమశ్శ్రీశైలనాథాయ కున్తీనగరజన్మనే।
ప్రసాదలబ్ధపరమప్రాప్యకైఙ్కర్యశాలినే॥

మణవాళమహామునుల-తిరు.త-శ్లో॥ తులాయామతులే మూలే పాణ్డ్యేకున్తీపురీవరే।
శ్రీశేషాంశోద్భవం వన్దే రమ్యజామాతరంమునిమ్॥

సీ. శ్రీరంగపతి దన చిత్తమునందుఁ బ్రపత్తిశాస్త్రము తగ్గుపడియె నింకఁ
దచ్ఛాస్త్రవృద్ధికై ధరణి రామానుజ, మునితుల్యు నొకసూరి ముఖ్యు మగుడఁ
గలుగఁ జేసెదనని తలఁచి శేషునిఁ దన, క్రేఁగంటఁ గనఁ దదింగిత మెఱింగి
యయ్యనంతుఁడు తనయవతారమున కర్హ, మగు కురుకాపురికరిగి యందుఁ

తే. దనకుఁ దిహాళక్కిడందారు తాధరణ్ణ, రయ్య శ్రీరంగనాయకి యతని దేవి
తల్లిదండ్రియు నని మదిఁ దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శేషుఁ డయ్యార్యుని చిత్తమునందుఁ బ్రవేశించి యాబ్రహ్మవేత్తవలన

మణవాళ మహాමునులు.

నయ మెలర్పఁగ బుతుకేస్నాతయాత ద్దేవి, గర్భముఁ జెంద నక్కమలనేత్ర
నవమాసములు ప్రపూర్ణము లైనపిమ్మట, సాధారణాఖ్యవత్సరమునందు
సూర్యుఁడు తులయందు రజో త్తిల్ల మూలయం, దకళంకపూర్ణచంద్రాభుఁడైన

తే. బాలు నొక్కని సుగుణాలవాలుఁ గనియె, నంత గోమఠకులకలశాబ్ధి యుబ్బె
శిశుపదస్పృష్టి నిలఁ గలి చెడియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

వ. తదనంతరంబ తిహాళక్కడందార్ తిరుణావుడయపిరాన్ తాధరణ్ణరయ్య రాసూతికాగృహంబునం దారోపితం బైనకల్యాణదీపంబుమాడ్కి నిరతిశయనిజతేజఃపుంజరంజితుం డై సంజాతమాత్రుం డైనపుత్రునిం గటాక్షించి మహదానందకందళితహృదయారవిందుం డై సుస్నాతుండై వచ్చి జాతకర్మం బాచరించి సూత్యాశౌచంబు నివర్తించినపిమ్మట పదునొకొండవదినంబునందు శ్రీతామ్రపర్ణీతీర్థసలిలంబులం దవగాహనం బొనర్చి ధౌతవస్త్రంబులం దాల్చి యొకవివిక్తస్థలంబున మృద్వాసనసుఖాసీనుండై గురుపరంపరానుసంధానపూర్వకంబుగా కేశవందమరిత్యాది శ్రీశఠకోపమునీంద్రప్రణీతద్వాదశగాథ లనుసంధించుచు లలాటాదిద్వాదశాంగంబులందు శ్రీచూర్ణరేఖాశ్లాఘనీయంబు లగు శ్వేతమృద్రచితద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియించి యభినవయజ్ఞోపవీతంబులు ధరియించి గురుజనంబుతో సూతికానిలయంబునకుఁ బుణ్యాహవాచనంబు సేయించి నృత్తగీతాదిమహోత్సవపూర్వకంబుగా నక్కుమారరత్నంబున కళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనార నితిరునామంబొనరించి తత్తత్సంస్కారయోగ్యకాలంబులందు యథాశాస్త్రంబుగా నన్నప్రాశనచౌలోపనయనాదిసంస్కారంబు లన్నియుఁ గావించి సాంగోపాంగసశిరస్కంబు లగువేదంబులఁ బఠియింపంజేసి శ్రీపరాంకుశప్రముఖదివ్యసూరిప్రణీతచతుస్సహస్రసంఖ్యాసంఖ్యాతదివ్యప్రబంధంబు లన్నియు నధికరింపంజేసినఁ దదీయోపకారంబు స్మరించి యళహియమణవాళనైనారాచార్యుండు నమ్మహాదేశికునివిషయంబుగా, శ్లో॥ శ్రీజిహ్వావాగధీశానదాస మమల మశేషశాస్త్రవిదమ్। సున్దరవరమునికరుణాకన్దళితజ్ఞానమన్దిరం కలయే॥ అని యొకతనియను విన్నవించి షోడశవర్షంబులకు షోడశసంస్కారసంస్కృతుం డై హానివృద్ధులు లేక షోడశకళాపరిపూర్ణుం డై నిష్కళంకుం డై శరత్కాలోదితుం డైనరాకాసుధాకరునిమాడ్కిం బ్రకాశించు చున్నయక్కుమారశేఖరునకుఁ దిరుక్కల్యాణం బాచరించి యమ్మహాత్మునితో సంతసించుచుఁ గొండొకకాలంబు సుఖించుచుండి యొక్కనాఁడు నిజాచార్యశ్రీపాదపద్మంబులం దలంచుచు శ్రీజిహ్వావాగధీశానదాసార్యుండు పరమపదం బలంకరించె నంతఁ దత్పుత్రుం డగుశ్రీమణవాళమహామునియు నద్దేశికేంద్రునకు బ్రహ్మమేధాదిశ్రీమదధ్యయనాంతంబు లగుచరమకైంకర్యమహోత్సవంబులన్నియు యథావిధిగా నాచరించి తదుత్తరకాలంబున. 5

సీ. అంత శ్రీశైలనాథార్యుండు దర్శన, స్థాపనమున కింకఁ దగినధీరుఁ

డెవ్వఁ డేర్పడు నని యెద విచారింప న, త్తఱి నిజమాతుల స్థాన మైన
శిక్కిల్ కిడార మన్ శ్రీగ్రామ ముడిగిజ, న్మస్థాన మాతిరునగరి కరిగి
సౌమ్యజామాతృశ్రీశైలనాథునియంఘ్రి, కమలమ్ములను బొడగాంచి మ్రొక్కి
తే. కేలుఁదమ్ముల మోడ్చి కన్నోళ్ల వినయ, నమ్రుఁడై యున్న శ్రీశైలనాథుఁ డతని
నాదరోక్తుల స్వాగతం బడిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 6

వ. అట్లమృతస్యందిసూక్తులఁ గుశలప్రశ్నం బాచరించి. 7

సీ. వత్స నీ విచటికి వచ్చినపని యెట్టి, దనుచు శ్రీశైలేశుఁ డడుగ నంత
స్వామి దేవరవారి సదనుగ్రహమున నా, ళాయిరవ్యాఖ్యరహస్యజాత
మధికరించుట కిట కరుగుదెంచితి నని, సుందరజామాతృసూరి పలుక
నాసూక్తి విని పరమానంద మొంది శ్రీ, శైలేశుఁ డబ్బుధచక్రవర్తి
తే. కంత ద్రవిడాగమవ్యాక్రియారహస్య, భవ్యపరమార్థములనెల్ల బయలుపుచ్చఁ
దెలిసి కృతకృత్యుఁ డయ్యె నాధీరుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. సౌమ్యజామాత శ్రీశైలనాథునికృప, నఖిలవేదార్థము లరసి తెలిసి
తన కతం డొకపరదైవత మని నమ్మి, స్ఫురదుపాయోపేయములు తదంఘ్రి
పద్మములే యని భావించి యతనికి, సకలకైంకర్యముల్ సలుపు చున్న
నంత శ్రీశైలేశుఁ డతనిఁ గటాక్షించి, వత్స యీప్రతిపత్తి వకుళభూష
తే. ణార్యశ్రీపాదకమలము నాశ్రయించి, చాల హర్షించు శ్రీయతిస్వామియందు
సలుపఁ దగునని యతనికిఁ బలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 9

సీ. నాఁటినుండి యతండు నయ మొప్ప సంయమి, నాథుని శ్రీపాదనలినయుగము
గతియు గమ్యం బని కడు నమ్మియుండును, శ్రీశైలనాథుఁ డాశ్రీశఠారి
పదపద్మములయందుఁ బరభక్తి మించి త, దాశ్రితపర్యంత మైనయంతఁ
గురుకాపురమునందుఁ గోవెలఁ గట్టించి, విలసితయతిరాజ విగ్రహంబు
తే. ధీరు లలరంగ నందుఁ బ్రతిష్ఠఁ జేసి, మాడతిరువీథిఁ దీర్పించి మహిమ మించ
మంచియధ్యాపకుల నందు నుంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. సౌమ్యోపయంత శ్రీసంయమీంద్రునిపాద, పంకేరుహములందుఁ బరమభక్తి
మించి లోనిముడక యంచితవాగ్ఝరి, యై వెలువడిన నయ్యార్యభోగ్య
యతిరాజవింశతి య త్తిరునగరిసం, యమిరాజపరముగా నానతిచ్చి
స్వగురుఁడై నట్టి శ్రీశైలనాథున కది, వినిపింప విని హర్షవృద్ధి నతఁడు
తే. తనదునిత్యార్చనీయత్రిదండపాణి, విగ్రహం బియ్యనా బ్రహ్మవిత్తముండు
సంతసించుచుఁ గొని యర్చ సలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. యతిరాట్పదప్రవణతఁ జేసి యతని కా, యతయతీంద్రప్రవణాఖ్య చెల్లె
జ్ఞానభక్తివిరక్తి సాత్త్వికతాస్తిక, తాధ్యాత్మగుణగణ మతనియందు
విశ్రమించినగతి విలసిల్ల నీక్షించి, సంతోష మంది శ్రీశైలనాథ

గురువరుం డతనికిఁ ఽ దిరునందనమునుండి, పనసవార్తాకరంఽభాళలాటు
తే. ముఖ్యశాకము లొకనాఁడు ఽ మోద మలర
ననుప నవి చూచి కాంతోపఽయంతృసూరి
యార్యుఁ గని యిది యే మని ఽ యడిగె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 12

వ. అట్లడిగినసుందరజామాతృమునికి శ్రీశైలేశగురుం డిట్లనియె. 13

సీ. అర్చావతారముఽనందు ముం దెల్లప్పు, డాసక్తచిత్తుల ఽ మైతి మిప్పు
డార్య నీకంటె మా ఽ కభిమతవిషయము, వెదకి చూచుట కైన ఽ వేఱు కాన
మని గురుఁ డన విని ఽ యమ్మహాదేశికుం, డనుగృహీతోస్మి యం ఽ చతని కనియె
నాశ్రయించినదిన ఽ మాదిగాఁ బంక్తిపా,వనుఁ డైన శ్రీమణఽవాళమునికి
తే. దినదినంబును శ్రీపాదఽతీర్థ మిచ్చి, స్వసహభోజన శేషప్రఽసాదములను
బొసఁగ శ్రీశైలనాయకుఁ ఽ డొసఁగు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ఽ మోదమలర.

వ. అంత. 15

సీ. ఆర్యునిపంక్తియం ఽ దతఁ డారగించుట, కసహిష్ణు లొకొందఽఱార్య లలుగ
వరవరముని నిజఽగురునేత్రసంజ్ఞచే, వార లాకర్ణింప ఽ స్వముఖపద్మ
జాతసాంగోపాంగ ఽ సశిరస్కసంస్కృత,ద్రావిడశ్రుత్యర్థఽతత్త్వవిషయ
వాక్యమరందప్రఽవాహముఁ గనిపింప, వారు విస్మయ మొంది ఽ వాగధీశుఁ
తే. డైన శేషాహిపతి యితఁ ఽ డనుచుఁ దలఁచి, భక్తి మదిఁ బెన్గ నతని శ్రీఽపాదకమల
యుగముఁ బూజించిదోషముఽలుడిగి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.

వ. అంతఁ గాంతోపయంతృగురుండు ముప్పత్తారాయిరప్పడి మొదలగుతిరువాయిమొళివ్యాఖ్యానంబులు తక్కినదివ్యప్రబంధవివరణంబులు లోకగురుప్రముఖపూర్వాచార్యప్రణీతరహస్యవిశేషంబులన్నియు వాచోవిధేయంబులు చేసి సుఖించుచున్నసమయంబున. 17

సీ. అతనికి సుతుఁ డొక్కఁ ఽ డవతరించెను జ్వల,ద్దీపమువలనఁ బ్రఽదీపమట్లు
తనయార్యునాజ్ఞ నఽద్దారకునకతండు, రామానుజయ్యని ఽ నామ మిడెను
నంత మేషార్ద్రాశ్రఽమావిర్భవింప శ్రీ,శైలేశదేశికఽచక్రవర్తి
యాప్రొద్దు బుధులతో ఽ నారగించుచు సంయ,మీంద్రావతారైకఽహేతువైన
తే. మంచిదినమిదిగదయనిఽమదిని హర్ష,మోహ మొందినమణవాళఽమునియు నాయ
హంబ వర్ణించె నలర నఽయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.

సీ. ధర శ్రీపరాంకుశఽదాసాభిధానమ,హాపూర్ణదేశికు ఽ నాశ్రయించి
యతిరాజు భువనవిఽఖ్యాతిఁ గాంచినయట్లు, శఠకోపదాసు శ్రీఽశైలనాథు
నాశ్రయించి మహాత్ముఁ ఽ డాసౌమ్యజామాతృ,ముని సర్వవైష్ణవఽముఖ్యుఁడయ్యె
నతఁడు యతీంద్రాపఽరావతారం బని, యర్చింతు రనఘు లఽయ్యార్యు నంత

తే. భట్టనాథప్రణీతప్రబంధమునకు, స్వాపదేశంబుగా నొక్కవ్యాఖ్యఁ జేసె
ఘనుఁడు శ్రీశైలనాథుఁడు కరుణ ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కరణత్రయంబుచేఁ గైంకర్య మారీతి, సలుపుచుఁ గాలము జరిపెఁ గొంత
ప్రకృతిసంబంధము ప్రాప్యలాభప్రతి,బంధక మని తనభావమునను
నిశ్చయించి విరోధినిర్మోచనమునకై, గురుపదాంబుజములఁ బరమభక్తిఁ
దలఁచుచు విగ్రహదార్ఢ్యము వర్జించి, పొసఁగ మునుంగిడి భూతలమునఁ
తే. బవ్వళించెను మదిఁ జింత పల్లవింప, జ్ఞానభక్త్యాదిజలధి శ్రీశైలనాథుఁ 20
డఖిలచేతనముఖ్యహితార్థ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అంత శ్రీకాంతోపయంతృదేశికుఁడు నె,య్యం బొప్ప శ్రీవైష్ణవాళితోడఁ
గూడి యేతెంచి యగ్గురువరేణ్యునిఁ జూచి, సాఁగిలఁబడిమ్రొక్కి సామి మీర
లిట్లుండుటకు హేతు వేమన నాతండు, కనుదోయి నుష్ణాశ్రుకణము లొలుక
వత్స యీకలిదావవహ్న్యయం దీజగ, మ్మెదశఁ జెందునో యింక ననియు
తే. ద్రావిడామ్నాయముల కెల్ల ధరణి నెవ్వఁ
డగుఁ బ్రవర్తకుఁ డిఁక మీఁద ననియు మదిని
జింత పొడమెను మా కని చెప్పె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 21
వ. అట్లున్నయగ్గురుసూక్తు లాకర్ణించి యళహియమణవాళముని యద్దేశికేంద్రున
కిట్లనియె. 22
సీ. సర్వగీర్వాణశాస్త్రము లేమి నుడువక, ద్రవిడోపనిషదర్థతత్త్వబోధ
కలనముచే నాదుకాలము గడపెద, నని వరవరముని యానతియ్య
మాటమాత్రమె విన్న మది సంతసించునా,యనుచు శ్రీశైలేశుఁడనిన నతఁడు
స్వామి దేవరవారిచరణాంబుజములాన, చేసెద నిట్లింక చింత మానుఁ
తే. డనుచుఁ దత్పాదపద్మము లందుఁ బ్రణతి, సలుప శ్రీశైలనాథుఁడు సంతసించి
తిరిగి యతనికి హిత మిట్లు దెలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అక్కఱ గలవేళ నన్యశాస్త్రవిచార,పరుఁడవై యతిరాజగురువరునకు
సంతుష్టిగా నొక్కసారి శ్రీభాష్యము, చదివి రామానుజాచార్యులకును
నాకును బ్రీతిగా నాలాయిరప్రబం,ధములు తద్వ్యాఖ్యలు తద్రహస్య
ములు వచించుచు నిజముఖ్యశిష్యులకును, జెప్పుచుఁ బూర్వదేశికులమాడ్కి
తే. మంగళాశాసనము రంగమందిరునకు, హరికి సలుపుచు నుండుమని విధించి
పలికె నతనికి శ్రీశైలభర్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 24
వ. అంత. 25
సీ. ఆశ్రితజనుల నయ్యళహియమణవాళ,ముని కప్పగించి సమోదమలర
వత్సకులార యీవరవరమునిని మా,మాఱుగా నెంచుఁడీ మదిని మీర

లనుచు వారికిఁ బల్కి - యారమ్యజామాతృ,మునిముఖ్యవైష్ణవముఖ్యపాద
తీర్థ ముజ్జీవించి - దివ్యలోకార్యాంఘ్రి,కమలముల్ దలఁచుచుఁ - గాయ ముడిగి
తే. పరమపద మొందె వైశాఖబహుళపక్ష,సంగతాష్టమియందు శ్రీశైలనాథ
దేశికేంద్రుఁడు మనపాలిదేవుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె - మోద మలర.
సీ. సౌమ్యజామాత్రాదిసంశ్రితు లందఱు, గురుని విశ్లేషించి - కొంతదడవు
దుఃఖించి మది తేట - దోలఁగక తద్దివ్య,మంగళాకృతి తమమానసముల
నిలిపి యాశ్రీశైలనేతకు బ్రహ్మమే,ధాదిసంస్కారము - లాచరించి
తత్ప్రభావమునకుఁ - దగునట్లు శ్రీమద,ధ్యయనోత్సవముఁ జేసి - యఖిలభాగ
తే. వతుల కభిమతమృష్టాన్న పానసురభి,పుష్పచందనతాంబూలభూరిధనము
లొసఁగి తృప్తి యొనర్చిరి - పొసఁగననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె - మోదమలర.
సీ. శ్రీశైలనాథార్య శేఖరకరుణైక,పాత్రుఁ డంచద్జ్ఞానభక్తిముఖ్య
కల్యాణగుణమణి - గణనిధి సాధు సన్నుతియతీంద్రప్రవణుండు రమ్య
జామాతృగురుఁడు శ్రీశఠకోప పరకాల, భట్టనాథాదిక పరమయోగి
తతియందుఁ దత్ప్రబంధములయం దట్లు త,ద్వ్యాఖ్యాకృదాదిమార్యాళియందు
తే. శ్రీశ్రియఃపతులందును - జిత్త మునిచి, నమ్మయాళ్వారులను దిరునగరియందు
నుచితవేళలఁ జూచుచు - నుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె - మోద మలర.
వ. అట్లు విలక్షణప్రమాతృప్రమాణప్రమేయంబులం దాసక్తమనస్కుండై తిరునగ
రియం దళహియమణవాళముని దర్శనంబు నిర్వహించు చున్నసమయంబునఁ
దదీయమాహాత్మ్యం బాకర్ణించి యళహియవరదగురుండును సేనముదలియా
ర్ణారును మొదలుగాఁ గలమహాదేశికు లేతెంచి తదీయశ్రీపాదపద్మంబు లాశ్ర
యించి రం దళహియవరదగురుం డత్యంతవిరక్తుండై సర్వసంగపరిత్యాగం బొనరిం
చి యథాశాస్త్రంబుగా సన్న్యసించి శ్రీరామానుజజియ్య రని తిరునామంబు ధరి
యించి యద్దేశికశిఖామణికిం బాదచ్ఛాయాపన్నుండై యుండె నయ్యవసరంబున.
సీ. వరవరముని తనగురుఁడు చెప్పినయట్లు, శ్రీరంగవాసము - సేయఁ దలఁచి
కారికుమారునిఁ - గని మ్రొక్కి వినుతించి, యతనియాజ్ఞ లభించి - యచటినుండి
తనసంశ్రితులతోడఁ - దరలి యల్లన చని, శ్రీవిల్లిపుత్తూరిఁ - జేరి యందు
శ్రీవిష్ణుచిత్తుల - సేవించి తత్పుత్రి, యగుచూడికుడుతదివ్యాంఘ్రిఁ బొగడి
తే. వడపెరుంగోయిలుడయాను నడుగుఁదమ్మి
దోయిఁ గని మ్రొక్కి భక్తి సంస్తుతి యొనర్చి
యతని వీడ్కొని మెల్లన - నరిగె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె - మోద మలర.

సీ. మార్గమధ్యోల్లసన్మధుమైరిదివ్యదే,శములందు మంగళాశాసనంబు

గావించుచును జని కావేరినడుదీవి, ప్రాకారసప్తకపరివృతంబు
శ్రీరంగధామముఁ జెంది చెంగట నున్న, కావేరియం దవగాహనంబుఁ
జేసి సుఖాసనాసీనుఁ డై ద్వాదశ, చ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రముల్ చెలువు మిగులఁ
తే. దత్తదంగములందులఁ దాల్చి కేశ, వాదిమూర్తులఁ దలఁచి కాలార్హవిధులఁ
దీర్చి యప్పురిఁ జొచ్చె నాధీరుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ప్రత్యక్షవైకుంఠపద మగు శ్రీరంగ, ధామమునందు సుదారరత్న
భవనమహోన్నతప్రాసాదసౌధహ, ర్మ్యపరంపరామనోహరము లైన
వీథులందు విశిష్టవేషధారుల రంగ, నాథపాదాబ్జప్రణామపరుల
న్యాయవిత్తమనరనారీజనులఁ జిత్ర, విపణివస్తుసమృద్ధి వేడ్కఁ జూచి
తే. హర్ష మొందుచు శ్రీజగదార్యపదము, లాశ్రయించిన కెట్టూరి యణ్ణగారి
యింటికడ కేఁగె సద్దేశికేంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అట్లు కెట్టూరణ్ణ రాలయాంతరమున, కరిగి శ్రీకాంతోపయంతృగురుఁడు
స్వాచార్యసముఁ డై నయతనికి సాష్టాంగ, నతి సేయఁ జూచి యన్నయవిదుండు
యతిశిఖామణియపరావతారం బితం, డని ప్రీతి నయ్యార్యు నాదరించి
యతనికి శ్రీరంగపతిని గన్పింపంగఁ, దనమానసమునందుఁ దలఁచి యపుడు
తే. రంగరాణ్మందిరమునకు రంగరాజ, భట్ట రధికారి గాన తద్భవనమునకు
నతనిఁ దనవెంటఁ దోడ్కొనియరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అంత శ్రీరంగనాథాపరనామధేయుం డగుతిరుమలత్తందభట్టార్యుం డాబ్రహ్మవిత్తముల నిరువురం గనుంగొని ప్రత్యుత్థానాభివందనాసనప్రదానాదుల నర్చించి సభాసీను లై యున్న వారియం దవ్వరవరముని నుద్దేశించి మహాత్మా యొక్కపాశురంబునకు నిజాచార్యులవలన మీ విన్నక్రమంబుగా నర్థంబు వక్కాణింపు మని పలుక నాకర్ణించి సౌమ్యజామాతృమునివరుండును శ్రీవత్సాంకమిశ్రప్రభావప్రతిపాదకం బైనయొక్కగాథావిశేషంబునకు స్వసిద్ధాంతానుగుణంబుగా సహస్రవిధంబుల నర్థం బుపన్యసింపఁ బ్రేమపూర్వకంబుగా నాలకించి యబ్భట్టార్యుం డితండు భగవంతుం డగురామానుజమునియపరావతారంబుగాని సామాన్యుండు గాఁడని తలంచి స్వాగతం బడిగి ప్రియవాక్యంబుల నాదరించి తదీయాభిమతంబు కెట్టూరణ్ణగా రానతిచ్చినం దెలిసి భగవత్సేవార్థంబుగా నిజాశ్రితుల నిరువుర వారితోడఁ గూడఁబంచిన నమ్మణవాళమహామునియు నబ్భాగవతసత్తములతో భగవన్మందిరంబునకుం జనియె నంత. 34
సీ. మణవాళముని రంగమందిరాంతరమున, యతినాథుఁగని మ్రొక్కియభినుతించి
శఠకోపమునిపదాబ్జముల భక్తి భజించి, శ్రీరంగనాయకి సేవఁ జేసి
మండపంబులు తిరుమటపల్లియును జూచి, బలిపీఠ మున్నచోఁ బ్రణతి సలిపి
యంతఃప్రదక్షిణ మాచరించుచుఁ బ్రణ, వాకృతి శ్రుతిశిఖరాంచితంబు

తే. నగువిమానమునకు మ్రొక్కి యవలసైన్య,పతికిఁ జేమోడ్చి గరుడునిఁ బ్రస్తుతించి
ప్రణతిఁ గావించె ముఖమండపమున ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. జయవిజయులకు నంజలిఁ జేసి వారల,యనుమతిఁ బడసి గర్భాలయమున
రంగేశుసన్నిధి రమ్యమాణిక్యస,ద్ధనువర్ణసైకత స్తంభయుగముఁ
గడచి యనంతభోగశయాను శ్రీభూమి,నీళాదిసీమంతినీలలామ
కాముకు శ్రీరంగధాము నాపాదమ,స్తకము నమూల్యరత్నప్రదీప్త
తే. కాంచనాభరణాంగముల్ కన్నులారఁ, గాంచి పల్లాండుఁ బాడి తత్కరుణఁ జెంది
యతులితానందమొందె నయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. అట్లళహియమణవాళప్పెరుమాళ్లని దివ్యనామంబు గల శ్రీరంగరాజశౌరికి మం
గళాశాసనం బొనర్చి నంబెరుమాళ్లనుతిరునామంబు ధరించినకస్తూరిరంగనిసన్నిధి
కేతెంచి. 37
సీ. ఇరుఁగెలంకుల సిరి ధరయును గలవాని, రమ్యకిరీటశిరంబువాని
దివ్యకస్తూరికాతిలకఫాలమువానిఁ, గరుణారసముఁ జిల్కు కనులవానిఁ
గాంచనకోరకాకారనాసికవాని, మొలకనవ్వులముద్దు మోమువాని
మకరకుండలదీప్తిమత్కర్ణములవాని, ధన్యచక్రాద్యాయుధములవానిఁ
తే. గలితరత్నవిభూషణాంగములవాని, నఖిలదివ్యోత్సవాదుల కైనవాని
హరిని సేవించి పొగడె నయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. ఇట్లు తదీయస్తుతిప్రసన్నుండైన దేవాదిదేవుం డమ్మహాత్మున కిట్లనియె. 39
సీ. వత్స నాపనికిఁగా వలసి నిన్నిలఁ గురు,కాపురంబున ముందు గలుగఁజేసి
నేఁడిట రావించి నిన్నుఁ గన్నులఁజూచి, సంతసించితి నని సామి పలికి
శఠకోపతీర్థప్రసాదాదిబహుమతి, నతనికిఁ జేయించి యనుప నతఁడు
శౌర్యనుగ్రహ మయ్యె స్వామి నీకృప వీని, కని యణ్ణరార్యున కానతిచ్చి
తే. యతనితోఁ దద్గృహంబున కరిగె నంతఁ, దళిహాకై భట్టరతనికిఁ దండులాది
బహువిధద్రవ్యములు ప్రీతిఁ బనిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అణ్ణరార్యునియింట నాపదార్థము లన్ని, పచనము సేయించి ప్రాజ్ఞు నతని
భగవదర్చార్థమై ప్రార్థింప నయ్యార్యుఁ, డట్లొనర్చినయంత నతనితోడ
సాపడి శ్రీసౌమ్యజామాతృముని పూర్వ,గురుపంక్తిగుణకథల్ కొంత కాల
మతఁడు వక్కాణింప నాలించి యతనితో, నార్యులఁ జూచుచు నరిగి లోక
తే. గురునిమందిరమున నుండి కొన్నిగడియ, లతనిచరితములను విని హర్షమొంది
మరలి తానున్నతావున కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అంతట నొక్కనాఁ డళహియమణవాళ,గురుఁడు రంగేశుఁ గన్గొనిన నతఁడు
తిరువాలవట్టము తీర్థము తిరుమాల, శఠకోప మభయహస్తమును సురభి
చందనంబు మహాప్రసాదము మొదలగు,సన్మాన మతనికి సలిపి వత్స

యాదేహపాతము యామునయతిరాజ,గోవిందముఖపూర్వగురువు లట్లు
తే. మామకం బైనయీరంగధామమునను,సంతతావాస మొనరించి సాత్త్వికులకు
నతులతత్త్వ మెఱింగింపుమనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. రంగేశుఁ డట్లనుగ్రహ మాచరించిన, హర్షించి కాంతోపయంతృగురుఁడు
హరియాజ్ఞఁ దలఁదాల్చియందు వాస మొనర్చి,యచ్చోటఁ గలరహస్యములనరసి
చేకొని యవి కటాక్షించి జీర్ణోద్ధార, మాచరించినయంత నమ్మహాత్ము
వానమామలయతివరుఁడు గన్గొని దేవ, యుత్తమనంబి యుద్వృత్తుఁ డగుచు
తే. రంగభర్తకు తళిహయారాధనాదు,లన్ని తగ్గించె నాతని యంతమునకుఁ
బ్రపదనము సేయఁ దగునని పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. వరవరగురుఁడు తద్వాక్య మాకర్ణించి, మోమునఁ జిఱునవ్వు మొలకలొత్త
సుందరవరదార్యుఁ జూచి మహాత్మ నీ, వుత్తమనంబిని నుచితనియతిఁ
గొమరొప్ప మన కనుకూలునిఁగాఁ జేయు,మని నియమించి తా హరినిఁగూర్చి
ప్రపదన మొనరింప భక్తి నుత్తమనంబి, తనకు విధేయుఁడై తనరె నంత
తే. రంగనాథపదాంబుజారాధనాది,బహుళకైంకర్యజాతము బాగుపఱిచి
తాను దిరుమల కరుగంగఁ దలఁచెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 45

వ. అట్లు దలంచి.

సీ. రంగనాథునిఁ జూచి మంగళాశాసన, మతిభక్తిఁ దళుకొత్త నాచరించి
యతనిచే బహుమతు లంది యాజ్ఞ లభించి, వెలువడి యాత్మనివేశ మొంది
కదలి సంశ్రితులతోఁ గనకాపగానదిఁ, గడచి మార్గస్థిత గ్రామములను
దాఁటి పుష్పలతావృతద్రుమగుల్మము, విగతపరస్పరద్వేషమృగము
తే. జలజపరిమళమిళితకాసారకులము, నిత్యసూరినిషేవ్యము నీలివనముఁ
జూచె శ్రీసౌమ్యజామాతృసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 47

వ. అమ్మహావనంబున.

సీ. పరకాలముని యెందుఁ బ్రాకారములుగొన్ని, గట్టించె హరికిఁగైంకర్యమొదవె
నెందుఁ దపం బొంది యిందిర పతికంటె, సర్వస్వతంత్రయై జనులఁ బ్రోచు
నాసీన యాలక్ష్మి నస్వతంత్రునిగతి, నిలిచి కొల్చుసితాబ్జనేత్రుఁ డెందుఁ
బాతకం బెడఁబాసి భవుఁ డెందు భక్తితోఁ, బుండరీకాక్షుని పూజఁ జేయు
తే. శ్వేతగిరి యని పుడమి విఖ్యాత మెద్ది, భట్టనాథార్యుఁ డెద్దానిఁ బ్రస్తుతించె
నట్టితిరువెళ్లరును జూచె నార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆదివ్యదేశమునందుఁ గల్యాణర,త్నాంచితప్రాకారపంచకంబు
సేవించి బుధులతోఁ గోవెలవలగొని, బలిపీఠ మీక్షించి ప్రణతి సలిపి
భక్తితో ముఖమండపమునఁ బ్రణామముఁ, జేసి గర్భగృహంబుఁ జెంది యందు
శ్రీమదబ్జాసనాసీన యాపంగయ,చ్చెల్లితాయారును జూచి పొగడి

తే. యాసిరికిఁ జెంత నిలఁబడి యతివిధేయుఁ, డైన శెందామరక్కణ్ణ వనెడుహరిని
జూచి కొనియాడె నద్దివ్యసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆదిమదంపతు లైన యాసిరి హరి, యతనికి బహుమతు లాచరించి
పనిచిన సద్గురుపరమేష్ఠి సంశ్రిత,సహితుఁడై వేంకటశైల మొంది
స్వామిపుష్కరిణిలో స్నానముఁ గావించి, శ్రీవరాహస్వామిసేవఁ జేసి
శేషాద్రినాథుని శ్రీమందిరముఁ జెంది, బలిపీఠికడ మ్రొక్కి ప్రక్రమంబుఁ

తే. జేసి నారాయణాచలశిఖరమునకుఁ, బ్రణతిఁ గావించి యేతెంచి రత్నఖచిత
ధన్యచాంపేయ దేహళి దాఁటె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంత మేయా ననుహరిని గన్గొని మ్రొక్కి, బంగారుతలుపుల బావికడను
శ్రీమహానసలక్ష్మి సేవ నానందించి, కల్యాణమండపగరిమఁ గాంచి
యానందనిలయదివ్యవిమాన మీక్షించి, చాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి జరగి వచ్చి
సూత్రవతీశునిఁ జూడ్కులార భజించి, తొట్టితీర్థంబుబిందువులఁ బ్రోలి

తే. భాష్యకారులఁగని మ్రొక్కి ప్రస్తుతించి, యోగనృహరికిఁ జేమోడ్చి యుచితసరణిఁ
దిరిగి ముఖమంటపముఁ జెందె ధీరుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఉచ్చిరవేదమయుండు రుద్రానుకీర్తితుఁ, డగుఖగపతికి జోహారుఁ జేసి
ముఖమండపమునందు ముఖ్యసాష్టాంగప్రణామముఁ దీర్చి సన్మాననీయు
లగుజయవిజయుల కంజలిఁ జేసి తత్సన్నిధి సదన మంది
యం దనంతాదిసూర్యగ్రణులను జూచి, చేమోడ్చి వజ్రంపు శిలలు మెఱయ

తే. నతులకులశేఖరార్యదేహళిని దాఁటె, సౌమ్యజామాతృముని వృషశైలనాథుఁ
గన్నులకు విందుగాఁ బొడగాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. సౌందర్యలావణ్యసౌకుమార్యౌజ్జ్వల్య, సౌగంధ్యసౌష్ఠవసద్గుణాఢ్య
మతనిపాదాదిమూర్ధాంతదివ్యాంగసంస్థానము దివ్యభూషణవితాన
మాకల్పభూతదివ్యాయుధవర్గము, శ్రీదేవి నురమువైఁ జెందఁ జూచి
యాఁకొన్నవాఁడు స్నిగ్ధాన్నముఁ గన్నట్లు, పెన్నిధిఁ గనుఁగొన్న పేదపగిది

తే. నిస్తులానందపరిపూర్ణనిఖిలగాత్రుఁ, డగుచుఁ గొనియాడె తదనుగ్రహములఁ బొంచె
సౌమ్యజామాతృదేశికచంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అమ్మహాదేశికు నంజనాద్రీశుఁడు, కరుణఁ గటాక్షించి గారవించి
తిరువాలవట్టము తీర్థము శఠకోప, మభయహస్తము చందనాదిసకల
బహుమతుల్ సేయించి పనుప నయ్యార్యుఁడు, తిరుమల దిగివచ్చి దేవదేవు
సుందరతిల్ల గోవిందరాజును మంగళాశాసనముఁ జేసి యచటినుండి

తే. యరిగి ఘటికాద్రినరహరి కంజలించి, జరిగి రమణీయగృధ్రపుష్కరణిచెంత
విజయరాఘవహరిని సేవించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. జరిగి యచ్చటనుండి సత్యవ్రతక్షేత్ర, రాజిత కాంచీపురంబుఁ జెంది

యందు శ్రీకరిగిరిఽయందుఁ బెరుందేవి, తాయారు నీక్షించిఽ తగ నుతించి
పరమకారుణికునిఁ ఽ బరముని వరదునిఁ, గన్నులార భజించి ఽ సన్నుతించి
తదనుగ్రహంబుచేఁ ఽ దత్తీర్థశఠకోప, చందనమాల్యప్రఽసాదముఖ్య
తే. బహుమతి లభించి మును యతిఽభర్త నెందుఁ
దిరువరంగార్యునకు నిచ్చెఽ వరదుఁ డట్టి
మంటపముఁ జూచి మ్రొక్కె నఽయ్యార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. హస్త్యద్రిసాధుని ఽ యనుమతిఁ గొని వేగ, శ్రీభూతపురికి విఽచ్చేసి యందుఁ
గేశవస్వామిని ఽ వాసిఁ గన్గొని మ్రొక్కి, యతిరాజు నీక్షించి ఽ యభినుతించి
దాశరథ్యాఖ్యతఽత్పాదుకాద్వయిఁ దలఁ, దాల్చి తీర్థముఁ బ్రసాఽదము లభించి
యతుల మహా శ్రీభాష్య ఽ మధికరించుట కాజ్ఞఁ, బడసి కొన్నాళ్లందుఁఽగడపి మగిడి
తే. కంచి కేతెంచి వరదునిఁఽగాంచి పొగడి, యంచితంబుగ నందు వఽసించి భాష్య
మధికరింపఁ దలంచె నఽయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెఽమోద మలర.
సీ. అరసి ప్రుగ్ణ యతిపతి ఽ కన్నపానీయాదు, లర్పించుగురుదత్తుఁ ఽ డగుకిడాంబి
యాచ్చాన్కులంబునం ఽ దవతరించుకిడాంబి, నయనారుసూరి యాఽమ్నాయసర్వ
శాస్త్రార్థములయందు ఽ సర్వజ్ఞుఁ డని యెంచి, యతనిసన్నిధి భాష్య ఽ మధికరించి
యచటఁ గన్పడురహఽస్యములు వ్రాయించికై, కొని నయనారాఖ్యఽగురునిహరిని
తే. గూర్మి వీడ్కొని చని తిరుఽక్కోవలూర, శ్రీత్రివిక్రము నాదిసూఽరిత్రయంబుఁ
జూచి హర్షించె మణవాళఽసూరియనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. ఆదేహళీపురిఽహరిని శ్రీభూతకా, సారమహాయోగిఽసత్తములను
వరుసగా వినుతించి ఽవారిచే బహుమతిఁ, గాంచి సంశ్రితులతోఁఽగదలి వేగ
శ్రీరంగధామముఁఽజెంది యందు భుజంగ, రాజశయాను శ్రీ ఽరంగరాజ
శౌరిని బొడగాంచి ఽ సన్నుతు లొనరించి, యతనిచే బహుమతుఁఽడై తదాజ్ఞ
తే. నాత్మనిలయముఁ జెంది యంఽదార్యగోష్ఠి, జరపుచును వేళదప్పక ఽ శౌరిసేవ
సల్పుచుండెను వరవరఽస్వామి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. హరికి మహోత్సవ ఽ మగుచున్న నొక్కనాఁ, డమ్మహాదేశికుఁఽడచటి కరిగి
విషయాంతరములందుఽవిముఖము లగుచెన, సకలేంద్రియంబు లాఽస్వామియందు
సక్తములై జన్మఽసాఫల్యమొందఁ దా, హర్షించుచుండు నఽయ్యవసరమున
జ్ఞాతిసూతకవార్తఽశ్రవణపథంబునఁ, బడిన నుత్సవ మెడఁఽబాయలేక
తే. పరితపించుచు స్వామిసేఽవావిరోధి, సకలదోషైకపదము సంఽసార మనుచుఁ
దలఁచి యచ్చటనుండకఽతొలఁగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.
సీ. సబ్రహ్మచారి యాఽశఠకోపయతికడ, కరిగి భక్తిఁ బ్రణామ ఽ మాచరించి
స్వామి త్రిదండకాఽషాయముల్ దాసుని, కిమ్మని ప్రార్థింప ఽ నెమ్మి నతఁడు

సమ్మతించిన యథాశాస్త్రక్రమంబుగా, నతనిసన్నిధిఁ దురీయాశ్రమంబుఁ
గైకొని యతిరాజుకరణి సొంపారె న,య్యళగియమణవాళయతివరుండు
తే. నంత శ్రీశైలనాథుని కాఖ్య యైన, మహితశఠకోపదాసనామం బతనికిఁ
జేసెఁ గృపయొప్ప శఠకోపజియ్యరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లాశ్రమస్వీకారం బొనర్చి శ్రీసౌమ్యజామాతృయోగీంద్రుండు నిజాచార్యుం డగుతిరువాయ్మొళ్ళిప్పిళ్లకుం బరాంకుశప్రసాదలబ్ధం బగుశఠకోపదాసనామధేయంబు ధరియించి తన కాశ్రమప్రదాత యగుశఠకోపజియ్యరనుమతిచే భగవత్సన్నిధానంబునకుం జని భట్టనాథోక్తగాథాక్రమంబుగా మంగళాశాసనం బాచరించి ప్రాంజలియై నిలిచియున్నం గటాక్షించి మృదుమధురగంభీరోక్తుల నాదరించి శ్రీరంగనాథుం డమ్మహాత్మునకు శ్రీశఠకోపతీర్థప్రసాదాదిబహుమతి సేయించి యళగియమణవాళజియ్యరని తిరునామం బొసంగి యస్మదీయుం డైన యీయళగియమణవాళయోగీంద్రుని పల్లవరాయనిమఠంబునందుం బ్రవేశింపం జేయు మనుచు నుత్తమనంబికి నియోగింప నాసాత్త్వికసత్తముం డాబ్రహ్మవిత్తముని నుపనిషద్ఘోషభూషితనృత్తగీతమహావాద్యఘోషంబుతో నమ్మఠంబునకుం దోడ్కొనిచని యుద్దేశికేంద్రునిచే ననుజ్ఞాతుండై యథేచ్ఛం జనియె నంత నవ్వరవరయోగిధుర్యుం డయ్యార్యవర్యులతో నందు సుఖస్థితి నుండె నంత.
సీ. వానమామలయతివరుఁ డామఠంబున, కతిదృఢావరణాదు లమరఁ జేసి
తిరుమలయాళ్వారి తిరునామ మిడి యసం,కుచితకాలక్షేపకూట మొకటిఁ
గట్టించి లోకార్య కాలయాపనమండ,పస్థలిమ్మ్రుత్తిక భక్తిఁ దెచ్చి
శ్రీశైలనాథదేశికనామమంటపం, బంత నామట్టిచే నలికి పూసి
తే. విపులతరభిత్తితలముల వేడ్క నందుఁ, బూర్వగురుపంక్తి నాలేఖ్యములఁ లిఖించి
మించ గురునకుఁ బ్రీతిఁ గావించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆమఠాలంకార మళగియమణవాళ, యోగి కటాక్షించి యుల్ల మలర
భ్రాతృభావ మెఱింగి బహువిధంబులఁ దొల్లి, పర్ణశాల యొనర్చు పరమభక్తు
సౌమిత్రి నీక్షించి చక్రవర్తిసుతుండు, కౌఁగిటఁ జేర్చుక గారవించు
కరణిఁ దోతాచలాగారసంయమిచంద్రు, నాశ్లేష మొనరించి యాదరించి
తే. యందు మృద్వాసనాసీనుఁ డై వసించి, యఖిలవేదాంతసారార్థ మాశ్రితులకుఁ
దెలుపుచుండెను యతిరాజుకోలఁది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ద్రావిడామ్నాయార్థతత్త్వనిరూపక, వ్యాఖ్యావచనభూమణాదివేద
శిఖరరహస్యాళిచేఁ బ్రొద్దు పుచ్చుచు, నళగియమణవాళయతివరుండు
విమలప్రసన్నసావిత్రక్షేత్రతత్త్వమె, యనుభవించుచు నున్న యతనికడకు
వచ్చి శ్రీపరవస్తు భట్టనాథాఖ్యసం,యమి తత్పదాబ్జము లాశ్రయించి
తే. యతనిసన్నిధి వేదాంత మరసి తెలిసి, సకలదాస్యము లతనికి సలుపుచుండి

తత్పదచ్ఛాయ నెడఁబాయఁ దలఁపఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అదియునుం గాక.

సీ. వాధూలగోత్రుఁ డౌ వరదనారాయణ, గురుఁడు తన్మాహాత్మ్య మెఱిఁగి వచ్చి
యభిజనవిత్తవిద్యాభిమానము మాని, యతని కంతేవాసి యయ్యె నంత
సకలదిగంతవిశ్రాంత యాతత్కీర్తిఁ, జెవులార విని సంతసించి మించి
బహుసంఖ్యవైష్ణవుల్ బహుదేశములనుండి, శ్రీరంగధామముఁ జెంది యందు

తే. సౌమ్యజామాతృమునిపదాబ్జాతయుగళ, మాశ్రయించి కృతార్థతఁ బొంది రంత
వచ్చె నచ్చటి కొకపరవాది యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. చిన్మాత్రమై నిర్విశేష మౌ బ్రహ్మము, సత్య మసత్య మీసకల మనుచుఁ
బలుకుతర్కము లుపన్యసించుచు వాఁడు, హేతువాదము సేయ నిచ్ఛయింప
సర్వజ్ఞుఁ డయ్యును స్వగురుసన్నిధిఁ దాను, సలిపినశపథము సంస్మరించి
వాని నుపేక్షించి వరవరముని వీఁడు, విఠ్ఠలప్పనికడ విద్యఁ జదివె

తే. నతఁడె ప్రత్యుత్తరము వీని కొసఁగఁ గలఁ డనుచుఁ బిలిపింప నయ్యార్యుఁ డరుగుదెంచి
యలిగి యావాది కిట్లని పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఏమిరా నీవు మా యింటఁ జెప్పినపనిఁ, జేసి శాస్త్రము లభ్యసించి వచ్చి
యిచటనీ విద్వన్మహేంద్రునికను మ్రోలఁ, బదరుచున్నా విటు పాటుఁదప్పి
నీవేడ గురువేడ నీకుట్టచదు వేడ, యీగురువై దువ్వ మేడ ననిన
భీతప్రభీతుఁడై బిసబిస వాఁ డేఁగ, నావిఠ్ఠలప్ప నయ్యార్యుఁ డాత్మ

తే. మఠమునం దుండు మని పల్క మహిమచిదధియుఁ
బర్యుషితమన్న మిటఁ జెందఁ బడుదు గాన
యుండ నని పోయె నయ్యభియుక్తుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. వాధూలగోత్రుం డగువిఠ్ఠలార్యుం డట్లు గురుసన్నిధి విన్నవించి నిజనివాసంబునకుం జనియె నంత.

సీ. మనకు విధేయుఁడై మనతోడుపాటుగా, నుండఁ గల్గినదండిపండితుండు
మన కెవ్వఁ డగునని మణవాళముని యనఁ, బరవాదిమదకరిభంగదక్షుఁ
డణ్ణగారనుచుఁ బ్రఖ్యాతుఁ డౌవిద్వచ్ఛిఖామణి యొకఁ డలకాంచి నుండు
నని శిష్యు లన విని యార్యుఁడు చేవ్రాల, శ్రీముఖం బొక్కటి చెన్ను మీఱ

తే. వ్రాసి పంపించుటకు ముందు వాసి మిగులఁ, గరిగిరీశ్వరుఁ డాయణ్ణగారికలను
గానఁబడి పల్కె నతని కింకరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ద్రవిడాగమార్థబోధకుఁడు మాకేగురుం, డగు నని తలఁచెద వనఘ నీవు
యతిశేఖరునితుపరావతారం బగు, వరవరమునికడ కరిగి యచట
ద్రవిడోపనిషదర్థతత్త్వ మెఱుంగుమా, యని పల్కఁ గనఁబడఁ గ్రహయ్యె వరదుఁ

డార్యుఁడు మేల్కాంచి యవ్వాక్రియలు సల్పి, గురుపదంబున కేఁగఁ గోరియున్న
తే. యప్పు డిరువురు వైష్ణవు లరుగుదెంచి, గురుని శ్రీముఖ మియ్యఁ గైకొని యతండు
చాల హర్షించి యాలేఖఁ జదివె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అయ్యార్యుఁ డాలేఖ తాత్పర్యమంత గ్రహించి, యావైష్ణవులఁ జాల నాదరించి
కరిగిరీశుఁడు తన కలలోనఁ గనఁబడి, చెప్పినయర్థము సిద్ధ మయ్యె
నని సంతసించుచు నావైష్ణవులతోడ, హస్త్యద్రినాథుని యాజ్ఞఁ బడసి
యధ్వమధ్యస్థదివ్యస్థలంబులయందు, శౌరికి మంగళాశాసనంబు
తే. భక్తితోఁ జేసి శ్రీరంగపదముఁ జెంది, దివ్యకావేరిజలమునఁ దీర్థమాడి
ధౌతదివ్యాంశుకంబులఁ దాల్చె ననుచు, వాదిభీకర గురుఁడనె మోద మలర.
సీ. ద్వాదశాంగములందు ధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్, శ్రీచూర్ణరేఖల సిరులు గులుక
ధరియించి కేశవంద మనుతిరువాయిమొళిఁ జదువుచుఁ గేలు మోడ్చి పూర్వ
గురుపంక్తిఁ దలఁచి శ్రీహరియాజ్ఞఁ జెల్లించి, యచ్చోటనుండి ముం దార్యునాజ్ఞఁ
దనకడ కేతెంచు ధన్యు లిర్వురుఁ జని, వరవరమునుల కావార్తఁ దెలుప
తే. నమ్మహాత్ముఁడు విని చాల హర్ష మొంది, యణ్ణగారికి మీ రెదు రరిగి యతనిఁ
దోడి తెం డనిపలికె సద్బుధుల కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆసూక్తి విని తదీయాశ్రితులందఱు, హర్షించి తనపాలి కరుగుదేర
నణ్ణగా రావైష్ణవాగ్రణులను జూచి, యభ్యుద్గమప్రణామాదిపూజ
గావించి యుబ్బు ధామముతోడఁ గోవెల, కరిగి ప్రదక్షిణ మాచరించి
ఘనబలిపీఠముకడ మ్రొక్కి లోఁ జొచ్చి, ఫణిరాజశయ్యపైఁ బవ్వళించి
తే. యున్న శ్రీరంగనాథునిఁ గన్నులారఁ, గాంచి యంజలి రచియించి కడు నుతించి
మఱచె దదనుగ్రహంబు లభించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. దివ్యకస్తూరికాతిలకఫాలస్థలు, నంబెరుమాళ్లను నయనములకు
విందుగాఁ సేవించి వినుతించి తత్తీర్థ, శఠకోపమాల్యప్రసాదముఖ్య
బహుమతిఁ బడసి యాభాగవతాళితో, మణవాళమామునిమఠముఁ జెంది
యమ్మహాత్ముని యంఘ్రిపద్మములకు, దీర్ఘప్రణామము దీర్చి యతని
తే. కన్నుఁగవ మోడ్ల నిజకరకమలయుగము, మోడ్చి నమ్రత దలకొత్తి మోద మలర
నుండె దుర్వాదితిమిరమార్తాండుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత సౌమ్యజామాతృయోగీంద్రుం డావిద్వన్మహేంద్రునిం గటాక్షించి తనసన్నిధిం గూర్చుండ నియమించిన.
సీ. శ్రీమదార్యుని యాజ్ఞ శ్రీవత్సకులకల, శాబ్ధిరాకాచంద్రుఁ డైనయణ్ణ
గారు తత్సన్నిధిఁ గరపద్మముల మోడ్చి, కూర్చుండి వినఁగ సద్గురువరేణ్యుఁ
డప్పు డొన్నూఱు శేవు మనియెడు తిరువాయి, మొళి ప్రవేశముఁ జేసి మొదటనుండి
పరసజన్మాద్యధికరణార్థమంత యుపన్యసించిన విని వత్సవంశ

తే. వర్ధనుఁడుసంశయముమాని వరవరార్య,పాదపంకేరుహములందుఁ బ్రణతి సలిపి
హర్షమొప్పార నతని కిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శిష్యునిఁగా వీనిఁ జేకొని ద్రవిడోప,నిషదర్థ మీవె వీనికి వచింప
నర్హుఁడవనుచు నయ్యణ్ణగారన సౌమ్య,జామాతృముని మేము సాధువులము
ప్రబలతర ప్రతివాదిభయంకర,బిరుదాంకితుఁడ వీవు పృథివియందు
నిట్టిమే మిట్టినీ కెట్లు ద్రావిడవేద,తత్త్వ మెఱింగింపఁ దగుదు మనిన

తే. నమ్మహాదేశికునిసూక్తు లాలకించి, భక్తి దళుకొత్త నతనికిఁ బ్రణతి సలిపి
యస్మదన్వయకరుఁ డిట్టులనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. పరగోష్ఠులను బ్రతివాది భయంకరుఁ,డని ప్రసిద్ధుఁడ నైతి నార్యవర్య
యనఘవైష్ణవగోష్ఠులందుఁ దద్దాసవి,ఖ్యాతిఁ గాంచితి బుధకథితచరిత
యడిరోని కీయాహ్వయములు రెండును గల,వని యణ్ణగారన విని గురుండు
కడు సంతసించి సంస్కారపంచకముఖ,హితముల నతనికి నేర్పరింప

తే. నతనిసన్నిధి ద్రవిడవేదాంత మంత, నధికరించి తదీయాంఘ్రులఱని మేష
మైననెడఁబాయనొల్లఁ డయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లనువర్తించునణ్ణగారి నుద్దేశించి యవ్వరవరమునీంద్రుండు వత్స ప్రతిపక్ష పక్షవిక్షేపణపూర్వకంబుగా స్వపక్షంబైనవిశిష్టాద్వైతంబు నిర్వహించుచు నస్మత్సన్నిధి నుండు మని విధించి యతనికన్వర్థం బగు శ్రీవైష్ణవదాసనామంబె స్వరూపనిరూపకదాస్యనామంబుగాఁ దానను గ్రహింప నావత్సకులాలంకరిష్ణుండును నగ్గురుపరమేష్ఠిసన్నిధి ముప్పత్తారాయిరప్పడి మొదలుగాఁ గలస్వరూపగ్రంథంబు లన్నియు నధికరించి యతిరాజునకుం దొల్లి కూరకులనాథునిచందంబున నవ్వరవరమునులకుం దత్తద్వ్యాఖ్యానానుకూలసాహాయ్యం బొనరించుచుఁ దదీయదివ్యాంఘ్రిచ్ఛాయాపన్నుం డై యుండె నంతఁ బూర్వాశ్రమంబునం దమ్మణవాళమునికిం బుత్రుం డగురామానుజాచార్యునకు దీపోత్పన్నప్రదీపంబుగతి నొకపుత్రుం డవతరింప నబ్బాలకున కయ్యార్యవర్యుం డళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనా రని యాచార్యదివ్యనామంబుఁ గావించి మఱియుం గొండొకకాలంబునకు శ్రీవిల్లిపుత్తూ రనుదివ్యదేశంబుఁ బ్రవేశించి యందు వడపెరుంగోయిలుడయా నను శ్రియఃపతి కనిశంబు మంగళాశాసనంబు సేయుచు వసియింప నయ్యార్యునకు మగిడి యొకకుమారుం డుదయింప నతం డాశిశువునకు నామధేయం బెయ్యది యని యడిగి రం డనుచు నిరువురువైష్ణవుల నవ్వరవరమునికడ కనుప వార లేతెంచి యగ్గురువరునిం గాంచి ప్రణామం బాచరించి యావృత్తాంతం బంతయు విన్నవింప నతం డాలకించి శ్రీవిల్లిపుత్తూరియం దుదయించినబాలకున కద్దివ్యదేశనిర్వాహకుం డగుశ్రీవిష్ణుచిత్తులదివ్యనామంబు దక్కఁ దక్కిననామధేయం బర్హంబు గాదని యానతీయ నబ్భాగవతులిరువు రావృత్తాంతం బారామానుజార్యుని కెఱింగిం

చిన నతం డాదారకునకు పెరియాణ్ణ్వారయ్య రని తిరునామంబు గావించి యన్న ప్రాశనచౌలోపనయనాదివేదోక్తకర్మంబు లన్నియుఁ దత్తత్కాలంబులు దప్పనీయక యథాశాస్త్రంబుగా నొనర్చి నంత నుపనీతు లగునబ్బాలకు లిరువు రధీత సాంగోపాంగామ్నాయులై శ్రీరంగంబున కరుగుదెంచి యం దమ్మణవాళమహామునుల నాశ్రయింప నమ్మహాత్ముండు వారిరువుర నాత్మీయకరుణాకటాక్షవీక్షణంబుల నీక్షించి యాయిరువురికిం బంచసంస్కారార్థపంచకాకారత్రయచరమపర్వనిష్ఠాదిసమస్తహితంబు లొనరించె నం దగ్రజుం డైనయళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారుదేశికుండు సర్వకాలంబులయం దమ్మహాత్మునకు సకలవిధకైంకర్యంబు లొనర్చుచుఁ దత్పాదచ్ఛాయాపన్నుం డై యుండం జూచి మిగుల హర్షించి యవ్వరవరమునీంద్రుం డతని దర్శనస్థాపకునిఁగా ననుగ్రహించె నంతఁ దద్దేశవాసు లగుశ్రీవైష్ణవులు తమతమపుత్రుల కద్దివ్యనామం బొనర్చి యాచార్యపౌత్రుం డగునద్దేశికేంద్రునివిషయంబుగా, శ్లో॥ అస్మాసువత్సలతయాకృపయాచభూయః స్వేచ్ఛావతీర్ణమివసౌమ్యవరంమునీన్ద్రమ్ । ఆచార్యపౌత్రమభిరామవరాభిధానమస్మద్గురుం గుణనిధిం గురు మాశ్రయామః ॥ అని శ్లోకం బొక్కటి విన్నవించి రంత సౌమ్యజామాతృగురుండును దమకుఁ దిరువవతారస్థలం బగుతిరునగరికి విచ్చేయం దలంచి శ్రీరంగరాజశౌరిక డకుం జని యద్దేవదేవునకు మంగళాశాసనం బొనర్చి తత్సన్నిధిం దీర్థశ్రీశఠకోపాదిసన్మానంబుల లభించి యతనిచే ననుజ్ఞాతుండై నిజాశ్రితులతోడఁ గూడి శ్రీకురుకాపురంబునకుం జనుచు స్వాచార్యావతారస్థానం బై కుంతీపురాపరనామధేయం బగుకొందిహ యనుశ్రీగ్రామంబునందు దినత్రయంబు వసియించి మార్గవశోపస్థితదివ్యదేశంబులందుఁ దత్తద్దివ్యనామంబులు గలభగవద్విగ్రహంబులకు మంగళాశాసనం బొనర్చుచుఁ బరచ్చారుమార్గంబున వచ్చి తత్తద్గ్రామవాసు లందఱు తమశ్రీపాదపద్మంబు లాశ్రయింప వారికిం బంచసంస్కారాదిసకలహితంబు లొనరించి వారినిం గృతార్థులం గావించి యచటినుండి చనుదెంచి శ్రీతామ్రపర్ణీతీరంబునందు, శ్లో॥ వైకుంఠనాథవిజయాసనభూమిపాల దేవేశ పఙ్క్జవిలోచన చోళనాట్యాక్ । నిక్షిప్తచిత్తమకరాయతకర్ణపాశా నాథం నమామి వకుళాభరణేన సార్థం ॥ అనియెడున్యాయంబునఁ బరమపదంబుచుట్టు కేశవాదిచతుర్వింశతివ్యూహాధిష్ఠితసాంతానికదివ్యలోకంబులపగిదిఁ గమలకర్ణికచుట్టు విలసిల్లుచున్నదళంబులపోలికఁ దిరునగరిం బరివేష్టించి చూపడు చున్నదివ్యదేశంబులం బొడగాంచి యద్దివ్యదేశాధిపతులకు మంగళాశాసనం బాచరించి శ్రీకురుకాపురిప్రాంతంబునకుం జని తిరుతామ్రపర్ణియందు శంఖతీర్థోదకంబులయం దవగాహనంబుచేసి శ్రీచూర్ణరేఖాలంకృతంబు లగుధవళద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియించి తత్కాలోచితభగవచ్ఛాసనంబులఁ జెల్లించి తద్దివ్యదేశవాసు లగుశ్రీమహాభాగవతులందఱేతెంచి తమ్ము సేవింప వారిం

గృహాపాంగనిరీక్షణంబుల నీక్షించి కుశలప్రశ్నం బొనర్చి బహువిధంబుల నను
గ్రహించి వారితోడం గూడి యప్పురీరత్నంబుఁ జొచ్చి యందు శ్రీభాష్యకారుల
సేవించి యథామతి వినుతించి యతనిచే ననుగృహీతుం డై తదీయాజ్ఞచే వెల్వడి
వచ్చి ప్రపన్నజనకూటస్థుం డగు శ్రీశఠకోపయోగీంద్రుని భజియించి శ్రీమధురకవి
ప్రణీత ప్రబంధంబుచేఁ బాగడి శ్రీమధురకవినామాభిరాముం బగుతదీయ శ్రీపాదు
కాద్వయంబుఁ దలఁ దాల్చి త త్తీర్థప్రసాదంబు లుజ్జీవించి తదీయాజ్ఞఁ బడసి శ్రీశై
లనాథార్యదివ్యభవనంబునకుం జని యందమ్మహాదేశికున కనవరతారాధనీయుం
డై నవాయల్ధల్వా నని దివ్యనామంబు గలగోపాలబాలకునకు మంగళాశాసనంబుఁ
జేసి యద్దేశికేంద్రుండు ముందు తన కనుగ్రహం బాచరించినస్థలంబునకు భక్తి
పూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి నిజమఠంబునకుం జనుదెంచి
యం దాశ్రితులకు భగవద్విషయం బానతిచ్చుచు సుఖంబుగా వసియించియున్న
సమయంబున నద్దివ్యదేశవాసు లేతెంచి తమ శ్రీపాదంబు లాశ్రయించినవారికి
సకలహితోపదేశం బానరించి యాచార్యహృదయాఖ్యరహస్యరత్నంబున కర్థంబుఁ
దెలుపుచుండ నం దొక్కచో 'జ్ఞానచతుర్థిగళిరి యివేయానందపష్టిగళుక్కుడయ'
మిత్యాదివాక్యార్థంబు యథావస్థితంబుగా నుపస్థితంబు గా కున్న సర్వజ్ఞుండును
దేవరాజాపరనామధేయుండు నగుతిరునారాయణపురత్తా యనుదేశికేంద్రునివల
న నావాక్యార్థంబుఁ దెలియందలంచి నిజపరివారపరివృతుండై యతనికావాసం
బగుతిరునారాయణపురంబునకుం జనుచున్నమార్గమధ్యంబునఁ దాను మనోర
థించినతీర్థంబు త న్నెదుర్కొన్నచందంబున నగ్గురుశిరోమణి తన కెదురేఁగుదెం
చిన నతనిం గాంచి భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి స్వాగతం
బడిగి యతనిచే సన్మానితుండై తిరునగరి కతనితో మగిడి యేతెంచి యతనిసన్నిధి
నాచార్యహృదయతాత్పర్యం బంత యున్నయ ట్లెఱింగి యథావిధి నతనిం బూ
జించి, శ్లో॥ ఆచార్యహృదయస్యార్థాస్సకలా యేన దర్శితాః। శ్రీశానదానమమ
లం దేవరాజం సమాశ్రయే॥ అని తద్విషయంబుగా నొక్కతనియను విన్నవించె
నంత నద్దేవరాజగురుండును శ్రీవకుళభూషణశ్రీపాదసేవాసంసక్తమానసుండై య
ద్దివ్యదేశంబునం గొండొక కాలంబు వసియించె. నయ్యవసరంబునఁ దదీయవైభ
వాసహిష్ణు లగువైష్ణవులు కొందఱు కురుకాపురంబునందు దేవరాజగురుం డాచా
ర్యపదంబుఁ జెందెనని యొకనెపం బిడి తదీయగృహాస్థితసమస్తవస్తుజాతంబు సం
పత్కుమారుని శ్రీభాండాగారంబునందుఁ జేర్చియున్నసమయంబున నమ్మహాత్ముం
డు మగిడి యాదవాద్రి కేతెంచి యావృత్తాంతం బంతయు విని నవధరించి, శ్లో॥ య
స్యానుగ్రహమిచ్ఛామి తస్య విత్తం హరామ్యహమ్॥ అనియెడున్యాయంబున శ్రీ
యాదవాద్రీశుండు మదనుగ్రహైకతత్పరుం డై యస్మదీయం బగుసమస్తవస్తు
జాతంబుఁ బరిగ్రహించె నవియుఱుంగాక, శ్లో॥ భార్యాపుత్రాశ్చ దాసాశ్చ త్రయ

ఏతేవశేషస్మృతాః । యత్తే సమధిగచ్ఛన్తి యస్యైతే తస్య తద్ధనమ్॥ అనియెడుధ
ర్మశాస్త్రక్రమంబునఁ దద్దాస్యైకరతుండ నైనవీనిధనం బంతయు గ్రహింప నర్హ
తముం డని తనయాత్మలోఁ దలంచి ప్రహృష్టాంతరంగుండై తన కాచార్యప్రసా
దలబ్ధం బైనజ్ఞానప్పిరా ననియెడుగృహార్చావిగ్రహమాత్రంబు పరిగ్రహించి తక్కి
నవస్తువులన్నియు దేవదేవున కర్పించి పరమవిరక్తుండై శ్రీరంగనాథునకు భక్తాం
ఘ్రిరేణుమునీంద్రునిపగిది శ్రీవిల్లిపుత్తూరియందు నెలకొన్నశ్రియఃపతికి భట్టనా
థయోగీంద్రునికరణి శ్రీయాదవాద్రీశున కశ్రాంతంబు తిరుమాల్యకైంకర్యంబు
సలుపుచుండె నంత.

సీ. సుందరజామాతృసూరి సంశ్రితులతోఁ, గురుకాపురమున సద్గోష్ఠి నున్న
నభిజనవిత్తవిద్యామదాంధులు కొంద, ఱాసురప్రకృతు లయ్యవసరమున
నత్యసూయాపరులై వచ్చి యొక్కనాఁ, డరుణోదయమువేళ నతనిమఠము
దహియింప నది రామదామోదరాధిష్ఠిత, ప్రవర్షణపర్వతంబు ముందు

తే. మగధరాజభటార్పితామంద ఘోర, పావకజ్వాలలను గాలుపగిది నున్న
లేచి యాయూరివా రెల్లఁ జూచి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంత శ్రీకాంతోపయంతృయోగీంద్రుఁ డస్మత్ప్రభావం బేమి మనుజు లెఱుఁగ
రెల్లవారికి నేఁడు తెల్లముగా నాదు, మూర్తి గాన్పించి యీముగ్ధజనుల
నస్మదార్యపదాంబుజాసక్తచిత్తులఁ, జేసి కృతార్థులఁ జేయుదు నని
జలనిర్గమద్వారసరణి సూక్ష్మాహి యై, వెలువడి తొల్లి యానలువనాఁ

తే. బూర్వ మంగుష్ఠమాత్రుఁడై పోడమి యచల, దేహుఁడై నట్టియాదివరాహశౌరి
కరణి వర్ధిల్లి మిన్నెల్లఁ గప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మహనీయనిజఫణామండలమణిదీప్తి, గగనభాగం బెల్లఁ గప్పి మెఱయ
వేయుమోముల రెండువేలజిహ్వలఁ బొల్చు, ఫూత్కారవాతాళి భువన మలమ
భాదాదిమూర్ధాంత బహుభూషణప్రభల్, సకలమోహధ్వాంత శాంతి సలుప
గైలాసగిరిచుట్టుఁ గ్రమ్ము కాలాబ్దము, గతి నీలచేలము కటి వెలుంగ

తే. బ్రహ్మరుద్రాదిదేవతల్ ప్రస్తుతింపఁ, దనదు శేషస్వరూపముఁ దాల్ప నతనిఁ
జూచి వినుతించి రాయూరిసుజను లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. సూరిసంస్తుతులచే సుప్రసన్నాత్ముఁడై, మణవాళముని తొంటిమాడ్కి నుండి
మఠము దహించుసమస్తజంతువులను, సీతయా రాకుసస్త్రీలకోలఁదిఁ
గరుణించి కొన్నాళ్ళు గడచినపిమ్మటఁ, దత్పుత్రులే తెంచి తనపదాంబు
జము లాశ్రయించిన సర్వాపరాధముల్, క్షమియించి పంచసంస్కారముఖ్య

తే. హితము లొనరించి వారలనిండ్ల కనిపి, సారతమ మైనశాస్త్రము సాత్త్వికులకుఁ
జెప్పుచును నిత్య మచట వసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అయ్యవసరంబున నమ్మణవాళయోగీంద్రునిమహావైభవం బాకర్ణించి యుద్దేశాధి

పతి యేతెంచి యమ్మహాత్ముని పదాబ్జంబు లాశ్రయింప నయ్యార్యవర్యుం డమ్మహీజానికి సకలహితంబు లొనరించి శఠకోపదాసుం డని దాస్యనామం బొసంగిన నతండు కృతార్థుం డై తిరునగరియందు శ్రీశఠకోపయోగీంద్రునికిం బ్రీతిగాఁ గాలమేఘాఖ్యమండపం బొక్కటిఁ గట్టించి తిరువీథులన్నియు సమస్తప్రాణిసందర్శనీయంబులుగాఁ దీర్పించి పుష్పోద్యానవనంబులకుం బ్రవర్ధకంబు లగు నీటికాల్వ లేర్పఱచి యళగియమణవాళనామాభిరామం బై మనోజ్ఞరత్నఖచితం బైన కమనీయ కాంచనమండపంబు నిర్మించి సర్వకాలంబులందు సకలవిధకైంకర్యంబు లాచరించుచుండె నంత నక్కాంతోపయాతృదేశికేంద్రుం డప్పరాంకుశమునీంద్రుని వీడ్కొని కురంగనగరాపరాభిధానం బగు తిరుక్కురుంగుడికిం జని యం దొక్కచోట నివసించి యున్నసమయంబున తిరువేంగడముడయాన్ అను బ్రాహ్మణుం డొక్కఁ డేతెంచి యగ్గురువరునిం గాంచి భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి మహాత్మా యెల్లనిలింపులయందు హరిహరహిరణ్యగర్భులయెడఁ బ్రాధాన్యంబు సమంబుగా శాస్త్రసిద్ధం బై యుండ నీ మువ్వురియందు నారాయణుం డధికుం డని మీ రనుటకుం గారణం బెయ్యది యని యడుగ నయ్యగ్రజన్ము నుద్దేశించి, శ్లో॥ బ్రహ్మాద్యాస్సకలా దేవా మనుష్యాః పశవస్తథా। విష్ణోర్మాయామహావర్తమోహాన్ధతమసావృతాః॥ ఆబ్రహ్మస్తమ్బపర్యన్తా జగదన్తర్వ్యవస్థితాః। ప్రాణినః కర్మజనితసంసారవశవర్తినః॥ అని యెడు న్యాయంబున బ్రహ్మాదిసకలదేవతలును మనుష్యపశుప్రభృతు లైన చేతనులును విష్ణుమాయామహావర్తమోహాంధతిమిరంబుచే నావృతు లై యుండెదరు మఱియు నాబ్రహ్మస్తంబపర్యంతంబు జగదంతర్వర్తు లగు సమస్తప్రాణులు స్వకీయసుకృతదుష్కృతకర్మజనితం బైన సంసారంబునకు వశవర్తు లై యుందు రిట్టి సంసారులయందు ముఖ్యు లగు బ్రహ్మరుద్రులలోఁ, శ్లో॥ తతః క్రోధపరీతేన సంరక్తనయనేన చ। వామాఙ్గుష్ఠనఖాగ్రేణ ఛిన్నం తస్య శిరో మయా॥ ఇత్యాదిన్యాయంబుచే నొకనిమిత్తవశంబునం గ్రోధపరీతుండును సంరక్తనయనుండు నగు రుద్రునిచే బ్రహ్మతల గొట్టంబడియె, శ్లో॥ యస్మాదనపరాధస్య శిరశ్ఛిన్నం త్వయా మమ। తస్మాచ్ఛాపసమాయుక్తః కపాలిత్వం భవిష్యసి॥ ఇత్యాదిపురాణోక్తక్రమంబుగా రుద్రుండు బ్రహ్మచే శపియింపంబడి కపాలగ్రస్తకరతలుం డై పరమపతివ్రతాపాణిపల్లవార్పితభైక్ష్యస్పర్శంబుచేఁ గాని నాకీబ్రహ్మశాపరూపమహాపాపంబు నివర్తింప నేర దని తనయాత్మలోఁ దలంచి భిక్షార్థంబు ముజ్జగంబులఁ దిరుగుచుఁ గరకపాలమోక్షంబు గానక దుఃఖించుచుఁ బరిశ్రాంతుం డై వారాణసీక్షేత్రంబుఁ జెంద నందు భక్తత్రాణపరాయణుం డైన నారాయణుండు లక్ష్మీసమేతుం డై యొకగృహమేధిచందంబున స్వదృష్టిగోచరుం డై నయంతఁ దదీయనిరవధికనిరతిశయతేజోమండలంబు వీక్షించి యతండు మదనుగ్రహార్థం బిచ్చట సాన్నిధ్యం బొనర్చిన శ్రీమన్నారాయణుండు గాని గృహస్థమా

త్రుండు గాఁడని శివుండు తనతలంపులో నిశ్చయించి, శ్లో॥ తదా నారాయణ శ్శ్రీమాన్ మయాభిక్షాం ప్రయాచితః । విష్ణుప్రసాదా త్సుశ్రోణి కపాలం తత్సహస్రధా । స్ఫుటితం బహుధాయాతం స్వప్నలబ్ధధనం యథా ॥ ఇత్యాదిపురాణోక్తక్రమంబుగా నప్పుణ్యదంపతుల భైక్ష్యం బర్థింపఁ బరమకారుణికుం డగునారాయణుం డతనికి శ్రీదేవిచేత భైక్ష్యంబుఁ బెట్టింపఁ దదీయపాణిపల్లవార్పితభైక్ష్యస్పర్శంబుచే నక్కపాలంబు వేయువిధంబుల వ్రక్కలై పుడమింబడి స్వప్నలబ్ధధనంబుకరణిం జూపడదయ్యె నంత గిరీశుండు శాపవినిర్ముక్తుండై మిగుల సంతోషించి పరతత్త్వప్రకాశకంబు లగు వేదాంతవాక్యంబులం బ్రస్తుతింప నద్దేవదేవుఁడు ప్రసన్నుండై యతనికి స్వకీయం బైన శ్రీనామషడక్షరీమంత్రం బుపదేశించి మహాత్మా నీ వీమంత్రంబు సర్వకాలంబు జపించుచు నిజదేవీసహాయుండవై యిచ్చట నిత్యనివాసం బొనరించి యీక్షేత్రంబునఁ బంచక్రోశమధ్యంబునం దెట్టిపాపిష్ఠప్రాణికైన నంత్యకాలంబునం దీమంత్రం బుపదేశించితివేని వానికేను ముక్తి నొసంగెదనని వరం బిచ్చెఁ గాన యిప్పటికైన నాక్షేత్రంబునఁ బ్రాణంబులు విడుచుచేతనులు శివకృతరామమంత్రోపదేశార్థంబుగా దక్షిణకర్ణంబు పై కెత్తుకొని పంచత్వంబుఁ జెందుదురు కావున "కాశీమరణాన్ముక్తిః" అనియెడున్యాయంబున నస్మదన్వయులు దక్కఁ దక్కినవారు కొందఱు మరణార్థం బాక్షేత్రంబున కరుగుదు రీవృత్తాంతంబు స్కాందోత్తరభాగంబునఁ బ్రయాగమాహాత్మ్యంబునందును శ్రీరామసంహితయందును బ్రసిద్ధంబు కావున భగవత్పరతంత్రు లగు బ్రహ్మరుద్రు లతనికంటె నధికులు గా రది గాన వారిరువురికి వేదాపహారగురుపాతకదైత్యపీడాద్యాపద్విమోచనుండును సకలశ్రుతిస్మృతీతిహాసపురాణాదిసరస్వతీఘోష్యమాణజగజ్జన్మాదికారణత్వసర్వాంతర్యామిత్వ సర్వనియంతృత్వ సర్వరక్షకత్వసర్వశక్తిత్వసర్వజ్ఞత్వసత్యసంకల్పత్వశుద్ధసత్త్వమయత్వనిఖిలహేయప్రత్యనీకకల్యాణైకతానత్వనిరుపాధికనిఖిలవిధబంధుత్వనిస్సమాభ్యధికత్వాదిశుభలక్షణోపలక్షితుండు నగు శ్రీమన్నారాయణుండు సర్వాధికుం డని యస్మదీయసిద్ధాంతంబు సర్వలోకప్రసిద్ధం బని యగ్గురుశిఖామణి యానతీయ నాకర్ణించి యద్ధరాదేవుం డాచార్యసత్తమా యిట్లు నిస్సమాభ్యధికుం డైన శ్రీమన్నారాయణుండు శ్రీరామచంద్రుం డై యవతరించి రావణవధజనితబ్రహ్మహత్యారూపమహాపాపనిబర్హణార్థంబు శివలింగప్రతిష్ఠాపనం బొనర్చి శివలింగప్రతిష్ఠాత యని పురాణప్రసిద్ధం బైన నామధేయం బేల లభించెనని యడుగ నమ్మణవాళమహామునీంద్రుం డావిప్రునిం జూచి వత్సా యీవృత్తాంతంబు శ్రీరామాయణప్రోక్తంబు గాదు పురాణాంతరోక్తం బంటివేని వేదవేద్యుండు దశరథాత్మజుం డై యవతరింప, శ్లో॥ వాల్మీకిరభవ ద్బ్రహ్మా వాణీ వాక్తస్యరూపిణీ॥ అనియెడుపురాణవచనప్రామాణ్యంబున బ్రహ్మాంశసంభూతుం డగుప్రాచేతసునివలన వేదరూపసరస్వతి శ్రీమద్రామాయ-

ణాభిధానేతిహాసరత్నం బయ్యె నది గాన యితిహాసశ్రేష్ఠం బైన శ్రీమద్రామాయణంబుకంటె నతిదుర్బలం బైనయొక తామసపురాణంబునందుఁ బ్రతిపాదితం బైన యర్థంబు సాత్త్వికుల కాదరణీయంబు గా దదియునుం గాక విశ్రవఃప్రజాపతివలనఁ బ్రదోషకాలంబునం గైకసియనురాక్షసియందు జనియించినవాఁడు గాన రావణుండు కేవలరాక్షసుండును, శ్లో॥ దయా సత్యంచ శౌచంచ రాక్షసానాం నవిద్యతే॥ అనియెడున్యాయంబున దయాసత్యశౌచవిహీనుండును దేవర్షిసాధుజనాత్యంతకంటకుండును బరదారసహస్రాపహర్తయును గావునఁ బరమాతతాయియు, శ్లో॥ ఆతతాయిన మాయాన్తం హన్యాదేవా విచారయన్। నాతతాయివధే దోషో హన్తుర్భవతి కశ్చన ॥ అనియెడుమనువచనంబుచే రణరంగంబునఁ దన్నెదుర్కొని యనేకవిధంబులం బోరుచున్నమహాపాతకి యైనయారాక్షసుని సర్వలోకహితార్థంబుగాఁ దెగటార్చినసర్వస్వామి యైనరఘుస్వామికి బ్రహ్మహత్యారూపదోషం బెట్లు పాటిల్లు నదియునుం గాక శాపోపహతు లగుస్వకీయద్వారపాలకులు స్వశత్రుభూతరావణకుంభకర్ణాఖ్యరాక్షసు లైరి గాన వారల కారాక్షసదేహంబులం బాపుట యనుగ్రహంబు గాని నిగ్రహంబు గా దట్లాయెనేని లింగస్థాపనంబునకుం బ్రయోజనం బేమంటివేని యర్జునవ్యాజంబున సుయోధనాదిదుష్టక్షత్రియుల నందఱం దునుమాడి గోబ్రాహ్మణాదిహితంబునకై ధర్మరాజునుం బ్రతిష్ఠించి శ్రీకృష్ణుండు యుధిష్ఠిరప్రతిష్ఠాత యని ప్రసిద్ధం బైననామంబు లభించినమాడ్కి శ్రీరామభద్రుండును ద్రిభువనహితచికీర్షచేఁ ద్రైలోక్యపావనస్వకీయసేతురూపమహాతీర్థపరిపాలనార్థంబు తత్సమీపంబునందు స్వభక్తుం డైన శివునిం బ్రతిష్ఠ సేయించి యానామంబుఁ జెందిన నతనిపరత్వంబున కేమికొఱంత సంభవించు నదియునుం గాక, శ్లో॥ త్వం హి రుద్ర మహాబాహో మోహనార్థం సురద్విషామ్। పాషణ్డాచరితం ధర్మం కురుష్వ సురసత్తమ॥ తామసాని పురాణాని కథయస్వచ సాంప్రతమ్। మోహనానిచ శాస్త్రాణి కురుష్వచ మహామతే ॥ ఇత్యాదిపాద్మవచనోక్తక్రమంబుగా భగవదాజ్ఞచే వృషధ్వజుండు నిజయోగశక్తివైభవంబున దూర్వాసోగౌతమకాత్యాయనాదిమహర్షుల నావేశించి శైవశాక్తగాణాపత్యకాపాలపాశుపతపాషండాద్యనేకదుర్మతప్రతిపాదకపురాణశాస్త్రంబులం గల్పించి తానును భస్మోద్ధూళనరుద్రాక్షవలయకపాలాస్థిమాలికాధారణశ్మశానవాసదిగ్వసనాద్యమంగళాచారంబులం గైకొని దేవా నీయాజ్ఞచే జంభనముచిప్రముఖాసురమోహనార్థంబుగా నిట్టితామసవేషంబు ధరించిననాకు జగన్నాయకత్వం బెట్లు గలుగ నేర్చు నని విన్నవింప, శ్లో ॥ అహమప్యవతారేషు త్వాం చ రుద్ర మహాబల। తామసానాం మోహనార్థం పూజయామి యుగే యుగే। మత మేతదవష్టభ్య పతన్త్యేవ నసంశయః॥ ఇత్యాదిపాద్మపురాణోక్తక్రమంబుగా సర్వలోకరక్షకుం డైనపుండరీకాక్షుం డప్పార్వతీపతినిం జూచి మహా

త్తా మదాజ్ఞచే నిట్లొనర్చిననీకుం బ్రసన్నుండ నైతిఁ దామసజనమోహనార్థంబు రామకృష్ణాద్యవతారంబులయందు నిన్నర్చించెద మదీయరామషడక్షరీమంత్రజపంబుచేఁ బరమపవిత్రం బగుభవదీయహృత్కమలకర్ణికాపీఠమధ్యంబున నిత్యసాన్నిధ్యం బొనర్చెదఁ గాన యిట్టితామసవేషధారణంబునకు సంశయింపవలదు నిన్ను నే నారాధించితి నేని, శ్లో॥ యద్యదాచరతి శ్రేష్ఠ స్తత్తదేవేతరో జనః। స యత్ప్రమాణం కురుతే లోక స్తదనువర్తతే॥ అనియెడున్యాయంబున, శ్లో॥ మోక్షప్రదాతా సర్వేషాం విష్ణురేవ నసంశయః॥ ఇత్యాదివిశేషప్రమాణంబులను విశ్వసించి మదేకపరాయణు లగుముముక్షుచేతనులు దక్కఁ దక్కినజనులందఱు మత్ప్రదర్శితమార్గం బనువర్తించి నిన్నతిభక్తితో భజించుచుందు రని వరం బిచ్చుకతనఁ గావేరీతీరంబున గాయత్రీశిలాసమీపంబునందు స్వసంకల్పకల్పితవహ్నిపుష్కరిణ్యుత్తరదక్షిణతటంబులయందు శ్రీరామలక్ష్మణాభిధానుం డగునారాయణుండు శివలింగస్థాపనంబుఁ జేసి యర్చించె న త్తీర్థసమీపంబునందు బ్రహ్మహత్యానివృత్తికై ప్రాయశ్చిత్తం బేల యొనర్చుకొనియె నంటివేని, శ్లో॥ నమే పార్థాస్తి కర్తవ్యం త్రిషు లోకేషు కించన। నానవాప్త మవాప్తవ్యం వర్తఏవచ కర్మణి॥ యదిహ్యహం నవర్తేయం జాతు కర్మణ్యతన్ద్రితః। మమవర్త్మానువర్తన్తే మనుష్యాః పార్థ సర్వశః॥ ఉచ్ఛిద్యేయు రిమేలోకా నకుర్యాం కర్మ చే దహమ్। సఙ్కరస్య చ కర్తాస్యా ముపహన్యా మిమాః ప్రజాః॥ సక్తాః కర్మణ్యవిద్వాంసో యథా కుర్వన్తి భారత। కుర్యాద్విద్వాం స్తథా సక్తశ్చికీర్షు ర్లోకసంగ్రహమ్॥ అనియెడుగీతాన్యాయంబుచే భగవంతుం డైనను స్వరూపజ్ఞానసంపన్ను లగుభాగవతు లైనను లోకసంగ్రహార్థంబు కర్మం బాచరింపవలయు గాన రాజర్షిశ్రేష్ఠుం డైనదశరథచక్రవర్తికిం బుత్రుం డై యవతరించిన శ్రీరామభద్రుం డగస్త్యాదిబ్రహ్మర్షిప్రార్థనచే హిరణ్మయగోగర్భప్రవేశమహాదానాదు లొనరించి దేవేంద్రునకుం దొల్లి వృత్రబ్రహ్మహత్యానివృత్తికారణం బైన గాయత్రీశిలయందు జగజ్జన్మాదికారణనిత్యనిరవధికనిరతిశయనిస్సమాభ్యధికస్వకీయదివ్యతేజోవిశేషోపాసనప్రతిపాదకం బైనగాయత్రీమంత్రంబు లోకశిక్షార్థంబు జపించెఁ గావున, "పవిత్రాణాం పవిత్రం యో మఙ్గళానాంచ మఙ్గళమ్। దైవతం దేవతానాంచ" ఇత్యాదిపంచమవేదోక్తక్రమంబుగాఁ బరమపావనపరమకల్యాణదివ్యమంగళవిగ్రహుం డై పరమదైవతం బైనశ్రీరఘుస్వామికి దోషంబు లేదు మఱియును, శ్లో॥ నమాం కర్మాణి లింపన్తి నమే కర్మఫలే స్పృహా॥ అనియెడుగీతోక్తక్రమంబుగా నిస్స్పృహుండు నకర్మవశ్యుండు నగుశ్రీరామాభిధానవిష్ణువును ఫలకాము లైనయింద్రాదులు వృత్రాదిబ్రహ్మహత్యాఫలంబుఁ జెందినట్లు రావణహననదోషంబుఁ జెందఁజాలదు. అదియునుం గాక। పార్వతీ, శ్లో॥మన్నాథ జగతాంనాథ సర్వజ్ఞత్వం మహేశ్వర। త్వత్ప్రసాదా న్మ

యాజ్ఞాతం ధర్మశాస్త్ర మనుత్తమమ్॥ ప్రాయశ్చిత్తంతు పాపానాం శ్రుతం సర్వ మశేషతః। బ్రహ్మహత్యాదిపాపానాం నిష్కృతిం వక్తు మర్హసి॥ రుద్రః, శ్లో॥శ్రుణు దేవి ప్రవక్ష్యామి గుహ్యాద్గుహ్యతరం మహత్ । సనత్కుమారవిఘ్నేశసంవాదం పాపనాశనమ్॥ ఉపవిష్టం గణాధ్యక్ష మేకాన్తే ప్రణిపత్య సః। సనత్కుమారః పప్రచ్ఛ సర్వధర్మవిదాం వరమ్॥సనత్కుమారః, శ్లో॥భగవన్ సర్వధర్మజ్ఞ సర్వవిఘ్నవినాశక। ద్విజహత్యాహరం ధర్మం వక్తు మర్హసి మే ప్రభో॥భవద్వినాస్య ధర్మస్య వక్తానాస్తి జగత్త్రయే॥వినాయకః,శ్లో॥ సాధుపృష్టం త్వయా బ్రహ్మన్ సర్వలోకోపకారకమ్। మయాచిరకృతం కర్మ స్మారితం భవతానఘ॥పురాహం గజరూపేణ జాతః పర్వతసన్నిభః। మత్తో వృక్షాన్ సముత్పాట్య మునిహింసాం సమారభమ్॥ తదా మయా మునిగణా హింసితా బహవో బలాత్ । హాహాకారో మహానాసీ ద్బ్రాహ్మణానాం సమం తతః॥ తదా హత్యాసహస్రేణ వేష్టితః పతితో స్మ్యహమ్।నిస్సంజ్ఞం మృతతుల్యం మా మైక్ష ద్దేవః పితా మమ॥ ఆరాధ్యజగతా మీశం రామం సర్వహృదిస్థితం। ప్రత్యక్షమకరో ద్దేవై రావృతో రఘునన్దనః॥ తదా ప్రోవాచ భగవాన్ శ్రీరామః పితరం మమ। ప్రసన్నో௨స్మి మహాదేవ కిం మాం ప్రార్థయసే ప్రభో॥ దాస్యామి యదభీష్టం తే త్రిషులోకేషు దుర్లభమ్॥ ఈశ్వరః, శ్లో॥ద్విజహత్యాసమావిద్ధ ముమాపుత్ర మిమం ప్రభో। నిష్పాపం కురు దేవేశ యద్యస్తి మయి తే దయా॥తథేత్యుక్త్వా తదా తేన దయయా వీక్షితో௨స్మ్యహమ్। తత్క్షణాల్లబ్ధచైతన్యో నిర్మలజ్ఞానబృంహితః॥ బహుభిర్దివ్యపద్యైశ్చ స్తుత్వా తం ప్రణతో௨స్మ్యహమ్। తదా మామాహ సప్రీత శ్శ్రీరామ శ్శరణాగతమ్॥ శ్రీరామ ఉవాచ॥ ద్విజహత్యాసహస్రస్య ప్రాయశ్చిత్తం వదామి తే।యన్మన్నామసహస్రం వా హత్యాకోటిభిదుత్తమమ్॥ ఇతిమహ్యం దదౌ రామః స్వస్యనామసహస్రకమ్। తస్య గ్రహణమాత్రేణ నిష్పాపో௨స్మి తథైవహ॥ తదాది సర్వదేవానాం పూజ్యో௨స్మి మునిసత్తమ। త్వమప్యేతదధీయానో రాఘవస్య మహాత్మనః। నామ్నాం సహస్రం లోకేషు ప్రఖ్యాపయ మహామతే॥అని తత్త్వసంగ్రహరామాయణంబునఁ గిష్కింధాకాండంబునందుఁ జతుర్థసర్గోక్త శ్రీరామసహస్రనామస్తోత్రంబునం దుపోద్ఘాతోక్తప్రకారంబుగా గిరికన్య నిజభర్తనుం జూచి దేవా నీయనుగ్రహంబుచే ధర్మశాస్త్రంబులు దెలిసితి బ్రహ్మహత్యాదిమహాపాతకప్రాయశ్చిత్తంబు దెలుపు మని ప్రార్థింప రుద్రుం డద్దేవినిం జూచి సనత్కుమారవిఘ్నేశసంవాదం బొక్కటి గల దది నీప్రశ్నంబునకుఁ బ్రత్యుత్తరం బగు నది వివరించెద నాకర్ణింపుము ముం దొక్కనాఁడు సనత్కుమారుం డేతెంచి వినాయకునిం గాంచి నమస్కరించి బ్రహ్మహత్యాప్రాయశ్చిత్తరూపధర్మం బుపదేశింపు మని యడుగ నగ్గజాననుం డాసనత్కుమారు నుద్దేశించి మహాత్మా భవత్కృతసమీచీనప్రశ్నశ్రవణంబుచే మదాచరితం బైనచిరంతనదుష్కర్మం బొ

క్కటి యిప్పు డస్మదీయస్మృతివిషయం బయ్యె దాని వర్ణించెద సావధానచిత్తుం
డవై వినుము తొల్లి మదీయజననీజనకు లిరువురు విలాసార్థంబుగాఁ గరేణుకరీంద్ర
స్వరూపంబులు ధరియించి యొకపుణ్యారణ్యంబునందుఁ గ్రీడించుచున్న వారివలన
మహాగిరిమాత్రప్రమాణమత్తమాతంగశరీరుండనై జనియించి మదోద్రేకంబున
మీఁ దెఱుంగక నిరపరాధులైనమునీంద్రులఁ బెక్కండ్ర వధించి బ్రహ్మహత్యా
సహస్రపరివేష్టితుండనై సంజ్ఞాహీనుండనై మృతప్రాయుండనై పడియున్న నెఱిం
గి యస్మద్గురుండైనహరుండు సర్వాంతర్యామియు సర్వలోకేశ్వరుండు నగుశ్రీ
రామభద్రు నతిభక్తి నర్చింప నద్దేవాదిదేవుండు సుప్రసన్నుండై సర్వగీర్వాణప
రివృతుండై మజ్జనకునకు దృష్టిగోచరుండై దేవా నీ విట్లు నన్నారాధించుటం
జేసి మిగుల సంతోషించితి నెట్టిదుర్లభవరంబైన నీ కొసంగెద నీయభీష్టంబు వేఁ
డుమని యానతీయ విని సంతసించి మజ్జనకుండు మహాత్మా నాయెడ నీకు దయ
గలదేని పార్వతీపుత్రుండైనయిబ్బాలకునిం బాపవిముక్తునిం జేసి బ్రదికింపు మని
ప్రార్థింప నప్పరమపురుషుండు స్వకీయకరుణాకటాక్షవీక్షణంబుల నన్నుం గటా
క్షింప సంజ్ఞ లభించి తదనుగ్రహప్రాప్తవిశుద్ధబుద్ధిపరిబృంహితుండనై యనేకగ
ద్యపద్యంబుల నతనిం గొనియాడి తత్పాదారవిందంబులయందు సాష్టాంగప్రణా
మం బాచరింప శరణాగతుండనైననన్నుం గరుణించి యద్దేవదేవుండు వత్సా
బ్రహ్మహత్యాప్రాయశ్చిత్తాత్మకంబును మఱియు నానాహత్యాకోటివిఘటకంబు
నగుమన్నామసహస్రంబు నీ కుపదేశించెద నని చెప్పి యట్లనుగ్రహింపఁ దత్ప్రి
సాదలబ్ధతదీయసహస్రనామపారాయణంబుచే నిర్ముక్తనిఖిలమహాపాతకుండనై
సర్వదేవర్షిపూజ్యుండనైతి నానామసహస్రంబు నీ వధికరించి త్రిభువనంబులం బ్రవ
ర్తింపం జేయుమని వక్కాణించెం గావున నోదేవీ నీవును మంత్రాత్మకంబైనశ్రీ
రామనామసహస్రంబునం దొక్కొకనామంబు సర్వపాపవినాశనంబును సహస్ర
నామపారాయణఫలప్రదంబును సర్వైశ్వర్యప్రదాయకంబును గాన సర్వకాలం
బులయందు శ్రీరామనామంబు జపించుచుండుము మఱియు నెంతవట్టు శ్రీరా
మనామపంచాననధ్వని వినఁబడదు తావత్కాలపర్యంతంబు మహాపాతకమత్త
గజంబులమదోద్రేకంబు చెల్లు రామనామశ్రవణానంతరకాలంబున నక్కలు
షంబు లన్నియు నిర్మూలంబు లగు నని రుద్రుండు తనదేవికిం దెలిపెఁ గావున
నెవ్వాఁడ క్కైలాసపతికిం దత్పుత్రునకు బ్రహ్మహత్యానివర్తకుం డయ్యె, శ్లో॥ సే
తుం దృష్ట్వా విముచ్యన్తే బ్రహ్మహత్యాదిపాతకైః॥ అని సేతుమాహాత్మ్యే. కృత్రి
మంబుగా యదీయసేతుబంధంబు నిరీక్షించి మానవులు బ్రహ్మహత్యాదిపాపవి
నిర్ముక్తు లగుదురు, శ్లో॥ రామ నామ తవ జాతు జపన్తః పామరాశ్చవితరన్తి భవా
బ్ధిమ్। అనియెడున్యాయంబునఁ బామరులైన యదీయరామనామం బొకసారి
యైన జపించి సంసారసముద్రంబు దాఁటుదురు, శ్లో॥ మనోదగ్ధం పరస్త్రీభిర్జిహ్వా

దగ్ధాపరాన్నతః । హస్తౌ పరిగ్రహో దగ్ధౌ కుత స్సిద్ధి ర్వరాంగనే॥ అని సిద్ధనాగార్జునతంత్రోక్తక్రమంబుగాఁ బరస్త్రీపరాన్నపరద్రవ్యప్రతిగ్రహాగ్నిచేఁ గరణత్రయంబు దగ్ధం బయ్యెఁ గావున, శ్లో॥ రామేతివర్ణద్వయ మాదరేణ సదా స్మరన్ముక్తి ముపైతి జన్తుః । కలౌ యుగే కల్మషమానసానా మన్యత్ర ధర్మే ఖలు నాధికారః॥ అనియెడున్యాయంబునఁ గలికాలంబునందుఁ గలుషచిత్తు లగుమనుష్యుల కితరధర్మానుష్ఠానయోగ్యత చాలదు గాన యెవ్వానిదివ్యనామం బెల్లప్పుడనుసంధించి చేతనుండు నిర్వాణంబుఁ జెందు నట్టిపరమపావనపరమకల్యాణప్రాకృతదివ్యమంగళవిగ్రహుం డగుశ్రీరామభద్రునకుం బాపంబు గల దని ప్రలపించుపాపాత్ములపాపంబులకుఁ బారంబు లేదు వారిజన్మంబులు నిరూపణీయంబు లని యగ్గురువరుఁ డానతియ్య నాకర్ణించి యార్యసత్తమా "హరిగ్ం హరం తమ్॥" ఇత్యాదిశ్రుతివాక్యంబు "హరిం నృసింహం హరన్తం సంహరన్తం విశ్వేశానం రుద్రం దేవా అనునయన్తి" అని యన్వయించినశరభరూపి యగురుద్రునిచే నరకేసరికిఁ బరాజయంబు సుస్పష్టం బగుఁ గావున విష్ణున కాధిక్యం బెట్లు సంభవించు నని యావిప్రుం డడుగ నతనిం జూచి గురువరుండు వత్సా, శ్లో॥ ఇతిహాసపురాణాభ్యాం వేదం సముపబృంహయేత్ । బిభేత్యల్పశ్రుతా ద్వేదో మామయం ప్రతరిష్యతి॥ అనియెడున్యాయంబున వేదంబు వీఁడు నన్ను వంచింపఁగలఁడని యల్పశ్రుతునివలన భయపడుఁ గాన యితిహాసపురాణాదులచే వేదార్థంబు నిర్ణయింపవలయుఁ గాన శంకరమధ్వవిద్యారణ్యభగవద్రామానుజపరాంకుశభట్టార్యాదులైకకంఠ్యంబుగాఁ దమతమభాష్యాదిగ్రంథంబులయందుఁ బ్రమాణంబుగాఁ బరిగ్రహించిన, శ్లో॥ బ్రహ్మాణ మిన్ద్రం రుద్రంచ యమం వరుణ మేవచ । నిగృహ్య హరతే యస్మా త్తస్మా ద్ధరిరిహోచ్యతే ॥ అనియెడుపురాణవచనోక్తక్రమంబుగా బ్రహ్మేంద్రరుద్రయమవరుణాదిదేవతలను నిగ్రహించి తనకు వశవర్తులఁగాఁ జేయుకతన హరినామంబు విష్ణునకు యౌగికరూఢంబై చెల్లు నట్టినృసింహునకు శరభరూపి యగురుద్రునిచేఁ బరాభవం బెట్లు సంభవింపనేర్చు నదియునుం గాక యీశ్రుతికి నీవు చెప్పినయర్థంబు బహుప్రమాణవిరుద్ధం బది యెట్లంటివేని విశదపఱచెద సావధానచిత్తుండవై వినుము తొల్లి శ్రీమదఖిలనిగమాగమనిగదితనిజకథాసుధాప్రవాహావగాహనప్రక్షాళితాశేషదోషసాధుయూథపరిత్రాణపరాయణుండును బరమపావనపరమకల్యాణవిష్ణువాసుదేవనారాయణాద్యభిధానుండును జగద్విత్రాసకసుత్రామామిత్రప్రతతివిశేషణదక్షతీక్ష్ణవైష్ణవతేజఃకాయాదరావబోధితసాధువాక్ప్రతిష్ఠాపనాంగీకృతాసురవరాయససభాస్తంభవిజృంభితస్వావిర్భావుండును దప్తచామీకరప్రచండతరనయనవిస్ఫురచ్ఛవిచ్ఛటాకేసరవిసరవిజృంభితాననవికటదంష్ట్రాకరాళభయంకరకరవాలచలత్క్షురాగ్రజిహ్వాస్తబ్ధోర్ధ్వకర్ణమహాద్భుతగిరికందరవ్యావృత్తాస్యనాసావిరాజితాభ్రంలిహమహోన్నతకాయుండును

బృథుపీవరాదీర్ఘగ్రీవోరుమధ్యస్థలతనుమధ్యవిరాజితుండును రాకాసుధాకరకరని కరగౌరతనూరుహవ్యాప్తిసముద్దీప్తుండును భక్తరక్షణప్రాప్తుండును బ్రతిభటవిఘటనపటురటచ్చక్రాబ్జగదాఖడ్గముసలహలకులిశాద్యనేకదివ్యాయుధవిభ్రాజద్భుజాభిరాముండును సుద్దామదైత్యస్తోమభీమతమనిజధామభూముండును మహార్హమణిఘృణిప్రభాసితదశదిశావకాశానర్ఘకోటీరగ్రైవేయమకరకుండలహారకేయూరాంగదకౌస్తుభకటకోర్మికాకాంచీదామోదరబంధనపీతాంబరశింజానమంజుమంజీరాద్యపరిమితదివ్యభూషణభూషితుండును నిరంతరచిరంతనతపస్సమాధినిష్ఠాగరిష్ఠసనకాదిమునిజనమనఃకమలకర్ణికాసమారాధితసుందరచరణారవిందుండును మహానందకందళితహృదయారవిందుండును జరాచరసంతాపనసంతతప్రతాపోద్దీపితహిరణ్యకశిపురక్షోవక్షఃకవాటోత్పాటనాసంకుచితకుంచికాయమాననఖరశిఖరుండు నగు శ్రీనృసింహదేవుండు దైత్యహననసమయసముద్భూతస్వకీయకోపానలాభీలజ్వాలాకలాపపరివృతుం డై ప్రళయానలంబుపగిదిఁ జరాచరదుర్నిరీక్ష్యుం డై బ్రహ్మరుద్రేంద్రాదిదేవతలచే బహువిధంబులం బ్రార్థింపంబడియును బ్రసన్నుండుగాక యున్నయవసరంబున వేల్పులు కొందఱు తదీయాపూర్వాత్యద్భుతదురంతదుస్సహతేజఃప్రపంచప్రతాపంబునఁ గోర్వంజాలక మూఢచేతను లై యొకనిరర్థకోపాయం బాలోచించి రుద్రునిం జూచి దేవా సింహంబునకు శరభంబు విరోధి నీవు తద్రూపంబు ధరియించి యీనరకేసరి నెదుర్కొంటివేని యితఁడు శాంతుం డగునని ప్రార్థింప, శ్లో॥ తతఃక్షణేన శరభోనాదపూరితదిఙ్ముఖః । అభ్యాశమగమ ద్విష్ణో ర్వ్యానదద్భైరవస్వనమ్॥ తమభ్యాశగతం దృష్ట్వా నృసింహ శ్శరభం రుషా । జఘాన నిశితై రుగ్రై ర్నఖై రేవ వరాయుధైః ॥ నిహతే శరభే తస్మిన్రౌద్రే మధునిషూదనమ్। తుష్టువుఃపుణ్డరీకాక్షం దేవా దేవర్షయ స్తథా॥ అని యాగ్నేయపురాణంబునఁ జత్వారింశదధ్యాయోక్తక్రమంబుగా శంభుండు శరభరూపంబు ధరించి నిజనాదపూరితదిఙ్ముఖుం డై యద్దేవదేవునిం డాసి ఘోరతరనాదం బొనర్చినం జూచి శ్రీనృసింహదేవుండును నిశితనిజనఖాగ్రవరాయుధంబులచే నతనిం జీఱివైచిన దేవతలు దేవఋషు లాశ్చర్యంబుఁ జెంది యద్దేవాదిదేవునిం బ్రస్తుతించిరి. మఱియును, శ్లో॥ తౌ యుధ్యమానౌతు చిరం వేగేన బలవత్తరౌ। నశ్రమం జగ్మతు ర్దేవౌ నృసింహ శరభాకృతీ॥ తతః క్రుద్ధో మహాకాయో నృసింహో భీమవిక్రమః । సహస్రకరజానత్ర తస్యగాత్రేన్యవేశయత్॥ పతితం భీమమత్యుగ్రం గతాసుం ద్రష్టు మాగతాః । ఋషయో దేవగన్ధర్వా యత్ర శేతే హతో హరః॥ తం దృష్ట్వా పరమం జగ్ము ర్విస్మయం తే దివౌకసః । ప్రశశంసు స్తథా కర్మ నారసింహస్యచాద్భుతమ్॥ ఇత్యాదిపాద్మపురాణోక్తక్రమంబుగా నృసింహనఖాగ్రంబులచేఁ జీర్పఁబడి గతప్రాణుం డై పడియున్నశరభరూపి యగుహరునిం జూచి మిగులవిస్మయంబుఁ జెంది మహర్షిదేవగంధర్వాదు లంద ఱద్దేవాదిదేవుని

యత్యద్భుతపరాక్రమం బనేకవిధంబులం బ్రశంసించి రదియునుం గాక, శ్లో॥ హం
తు మభ్యాగతం రౌద్రం శరభం నరకేసరీ । నఖై ర్విదారయామాస హిరణ్యాక
శిపుం యథా॥ ఇత్యాదిగారుడపురాణంబునం దష్టనవతితమాధ్యాయోక్తక్రమం
బుగాఁ దన్ను వధింప నెదుర్కొన్న శరభరూపి యగురుద్రునిం జూచి నృసింహుం
డు నిజనిశితనఖాగ్రంబులచే నతని హిరణ్యకశిపునిమాడ్కిం జీల్చివైచె మఱియు
ను, శ్లో॥ నికృత్తబాహూరుశిరా వజ్రకల్పముఖై ర్నఖైః। మేరుపృష్ఠే నృసింహేన
శరభస్సహసాపతత్॥ ఇత్యాదినృసింహపురాణోక్తక్రమంబుగా నరకేసరిచే వజ్ర
కల్పముఖంబు లగుతదీయనఖంబులచే శరభరూపుం డగుశివుండు విదారితబా
హూరుశిరస్కుం డై విగతప్రాణుం డై మేరుపృష్ఠంబునం బడియె నదియునుం గా
క, శ్లో॥ తత స్స్ఫుర న్త మాదాయ రుద్రం శరభరూపిణమ్ । విదదార నఖై స్తీ
క్ష్ణై ర్హిరణ్యకశిపుం యథా॥ ఇత్యాదివామనపురాణోక్తక్రమంబుగా నృసింహుం
డు నిజనిశితనఖాగ్రంబులచే హిరణ్యకశిపునివగిది శరభరూపి యగురుద్రునిం జీ
ల్చివైచె మఱియును, శ్లో॥ నమ స్తే స్తు నృసింహాయ లక్ష్మీస్తుతిజితక్రుధే। యత్క్రో
ధాగ్నౌ పురా రౌద్ర శ్శరభ శ్శలభాయితః॥ ఇత్యాదిపురాణాంతరోక్తక్రమంబు
గా నెవ్వనిక్రోధాగ్నియందు రౌద్రం బగుశరభరూపంబు శలభం బయ్యె నట్టినర
కేసరికిం జేమోడ్చెద నని దేవర్షిసంఘంబు గొనియాడె నదియునుం గాక, శ్లో॥
బ్రహ్మావర్మ శిరఃపట్ట దిక్పాలోర్ధ్వాఙ్గభూషణః। ద్వాదశార్కశిరో వామరుద్ర శ్శేషై
కనూపురః॥ అనన్తాయుధదోర్దణ్డో నృసింహో వీరభద్రజిత్ ॥ ఇత్యాదిపాద్మ
పురాణంబున ముఖ్యసహస్రనామోక్తక్రమంబుగా నృసింహుండు వీరభద్రుని
జయించె నదియునుం గాక, శ్లో॥ సచఞ్చుపఞ్చాననస మష్టపాదం పక్షద్వయాఢ్యం
ఘననీలగాత్రమ్ । స్ఫురన్మహాతీవ్రసహస్రహస్తం సహస్రశస్త్రం శరభస్వరూ
పమ్॥ కరా దాదాయ ప్రత్యేకం ముఖచఞ్చుపుటద్వయమ్ । వ్యదారయ న్నృసిం
హ స్తం హిరణ్యకశిపుం యథా॥ తస్యకఙ్కాళకేనైవ నగాకారేణ నారద। జయ
కేతుం దణ్డముచ్చం చకారనరకేసరీ॥ ఇత్యాద్యుత్తరకూర్మపురాణోక్తక్రమం
బుగాఁ జంచుపంచకయుక్తపంచాననుండును నష్టపాదుండును బక్షద్వయాఢ్యుం
డును నీలమేఘనిభాకారుండును స్ఫురన్మహాతీవ్రసహస్రశస్త్రధరసహస్రహస్తుండు
నగుశరభాత్మకరుద్రునిం జూచి నిజకరాగ్రంబులచే వేఱువేఱ యతనిముఖచం
చుపుటంబులు గ్రహించి హిరణ్యకశిపునిపోలిక నతనిం జీల్చివైచి నృసింహదేవుం
డు పర్వతాకారం బై నతదీయకంకాళాస్థిచే మహోన్నతం బై నజయధ్వజదండం
బు సేయించె ని ట్లనేకపురాణంబులయందు నరకేసరిచే శరభస్వరూపుం డై నరు
ద్రుండు హతుం డయ్యె నని యుదాహరింపంబడెఁ గాన "హరిగ్ం హరం తమ్"ఇ
త్యాదితైత్తిరీయోపనిషద్వాక్యంబునకు నీవు చెప్పినయర్థం బయుక్తంబు రెండు
మూఁడుశైవపురాణంబులయందు శరభునిచే నృసింహునకుఁ బరాజయంబు ని

రూపింపఁబడ్డ దంటివేని బహుసాత్త్వికపురాణవిరుద్ధంబు లైనయాతామసపురాణంబులు ముముక్షువుల కనాదరణీయంబులు కావున నాశ్రుతికి "విశ్వేశానం రుద్రం హరం తం హరిం నృసింహ దేవాః అనునయంతి" అని యీయర్థంబు పురాణమహర్షులచే నిర్ణీతంబయ్యె 'బహూనా మనుగ్రహో న్యాయః' అని యీయర్థం బనేక సాత్త్వికపురాణానుగృహీతంబు గావున ముముక్షుజనుల కుపాదేయతమంబు గావున శ్రీనృసింహునిచే శరభపరాజయం బసంకుచితఘంటాఘోషాయమానం బైనసిద్ధాంతం బని విశ్వసింపుమని యగ్గురువరుం డానతియ్య విని యద్ధరామరుం డట్లు పరాత్పరుం డగుహరి నెల్లవా రేల యర్చింప నొల్ల రనిన, శ్లో॥ కలౌ జగత్పతిం విష్ణుం సర్వస్రష్టార మీశ్వరమ్। నార్చయిష్యన్తి మైత్రేయ పాషణ్డోపహతా జనాః॥ అంతశ్శాక్తం బహిశ్శైవం సభామధ్యేతు వైష్ణవమ్। కలౌ కష్టాః ప్రవర్తన్తే పాషణ్డోపహతా జనాః॥ అనున్యాయంబునఁ బాషండోపహతచిత్తులా శ్రీహరి నర్చింపనొల్ల రని యగ్గురుం డన నతండు పాషండు లెట్టివా రని మగిడి యడుగ నాద్విజు నుద్దేశించి॥ పార్వతీ - శ్లో॥ పాషణ్డినాన్తు సల్లాపం వర్జయే దితి యత్త్వయా।ఉక్తం మమేహ భగవన్ గర్హితా దతిగర్హితమ్॥ తేయాధృశా మమాచక్ష్వకై ర్లిఙ్గై శ్చిహ్నితా భువి॥ రుద్రః॥ అన్యం దేవం పరత్వేన వదన్త్యజ్ఞానమోహితాః। నారాయణా జ్జగన్నాథా త్తేవై పాషణ్డిన స్స్మృతాః॥ ద్వేష్టారో విష్ణుభక్తానాం యేచావైష్ణవసంశ్రయాః। పాషణ్డిభిశ్చ సంయుక్తా స్తేవై పాషణ్డిన స్స్మృతాః॥ కపాలభస్మాస్థి ధరాయేహ్యవైదికలిఙ్గినః। ఋతేవనస్థాన్ యే చాన్యే జటావల్కలధారిణః॥ అవైదికక్రియోపేతా స్తేవై పాషణ్డినః స్మృతాః॥ శఙ్ఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిచిహ్నైః ప్రియతమై ర్హరేః। గర్హితా యేద్విజా దేవి తేవై పాషణ్డిన స్స్మృతాః॥ సత్త్వశాస్త్రోక్త మాచారం యస్తు నాచరతే ద్విజః। స పాషండీతివిజ్ఞేయ స్సర్వలోకేషు గర్హితః॥ స్వతంత్రః కురుతే యస్తు కర్మవేదోదితం మహత్। వినావై భగవత్ప్రీత్యా సవై పాషణ్డ ఉచ్యతే॥ సమస్తయజ్ఞభోక్తార మవిదిత్వాచ్యుతం హరిమ్।ఉద్దేశ్య దేవతా య్యైవ జుహోతిచ దదాతి యః। స పాషండీతి విజ్ఞేయ స్స్వతంత్రో వాపి కర్మసు। యస్తు నారాయణం బ్రహ్మరుద్రాద్యై ర్దైవతై స్సహ। సమత్వేనై వ వఝ్యేత స పాషణ్డీ భవే త్సదా। అవస్థాత్రితయే యస్తు మనోవాక్కాయకర్మభిః। వాసుదేవం నజానాతి సపాషణ్డీ భవే ద్ద్విజః। కిమత్ర బహునోక్తేన బ్రాహ్మణా యేప్యవైష్ణవాః। తేవై పాషణ్డినో జ్ఞేయా స్సర్వలోకేషు గర్హితాః। అవైష్ణవాస్తు యేవిప్రా శ్చణ్డాలా దధమాస్స్మృతాః। తేషాం సంభాషణ స్పర్శాన్ ప్రమాదే నాపి వర్జయేత్। ఏవం శ్రుత్వా తు సాదేవీ శంకరేణాపి భాషితం। విస్మయం పరమం గత్వా పునఃప్రోవాచ భా

మినీ । భగవన్పరమం గుహ్యం పృచ్ఛామి సురసత్తమ । మయి ప్రీత్యా సమాచ
క్ష్వ సంశయో వర్తతే భృశమ్। కపాలచర్మభస్మాస్థిధారణం శ్రుతిగర్హితమ్। య
త్త్వయాధార్యతే దేవగర్హితం కేన హేతునా। స్త్రీచాపల్యేన దేవేశ పృచ్ఛామి
త్వాం మహామతే । మహానుభావకథితం నకర్తవ్యం మహేశ్వర । త్వయాచరి
తమిత్యేతద్వక్తవ్యం నక్వచి త్ప్రభో। అకర్తవ్యమపి ప్రశ్నం వక్తుమర్హసి మే
ప్రభో । ఇతి దేవ్యాహరః పృష్టో రహస్యే జనవర్జితే। ఉవాచ పరమం గుహ్యం య
ద్యదాచరణం స్వకమ్ ॥ రుద్రః॥ శృణు దేవి ప్రవక్ష్యామి యద్గుహ్యం పరమా
ద్భుతమ్ । నవక్తవ్యం త్వయా కచ్చిజ్జనేషు కథితం మయా। అపృథక్త్వ శరీరత్వా
ద్వక్ష్యామి తవ సువ్రతే। నముచ్యాద్యా మహాదైత్యాః పురా స్వాయంభువాన్త
రే । మహాబలపరీవారాః మహావీర్యా మహౌజసః । సత్త్వకర్మరతా శ్శుద్ధా స్స
ర్వపాపవివర్జితాః । త్రయీధర్మయుతా స్సర్వే భగవద్భక్తిసంయుతాః। నిర్జిత్య
సకలాన్ దేవా నవ్యాహతపరాక్రమాః । పదాని తేషాం జగృహుః బలవీర్యమ
దాన్వితాః । తతో దేవగణా స్సర్వే భగ్నా ఇంద్రపురోగమాః । విష్ణో స్సమీప
మాగమ్య భయార్తా శ్శరణం గతాః । తమాహు ర్దేవదేవేశం ప్రణిపత్య జనార్ద
నమ్॥ దేవాః॥ దేవదేవ మహాదైత్యై ర్జమ్భాసురపురోగమైః । స్వంస్వం స్థానం
పరిత్యజ్య భవన్తం శరణం గతాః॥ అజేయా స్సర్వదేవానాం తపో నిర్ధూతకల్మ
షాః । త్వమేవ తాన్ మహాదైత్యాన్ జేతు మర్హసి కేశవ॥ ఇత్యాకర్ణ్య హరి
ర్వాక్యం దేవానామభయార్థినామ్ । తానవధ్యా న్విదిత్వా మా ముహువాచ పురు
షోత్తమః॥ శ్రీభగవాన్॥ త్వంచ రుద్ర మహాబాహో మోహనార్థం సురద్విషామ్।
పాషణ్డాచరితం ధర్మం కురుష్వ సురసత్తమ॥ తామసాని పురాణాని కథయస్వచ
సాంప్రతమ్ । మోహనానిచ శాస్త్రాణి కురుష్వచ మహామతే॥ మయి భక్తాశ్చ
యే విప్రా భవిష్యన్తి మహర్షయః। త్వచ్ఛక్త్యా తా న్సమావిశ్య కథయ స్వచ తా
మసాన్॥ కాణాదం గౌతమం శక్తి ముపమన్యుంచ జైమినిమ్ । కపిలం చైవ దు
ర్వాసం మృకండుంచ బృహస్పతిమ్॥ భార్గవం జామదగ్న్యంచ దశైతాంశ్చ మహా
మునీన్। తవశక్త్యా సమావిశ్య కురుష్వ జగతో హితమ్॥ త్వచ్ఛక్త్యాశు నివిష్టా స్తే
తమసోద్రిక్తయా భృశమ్। తామసా స్తే భవిష్యన్తి క్షణాదేవ నసంశయః ॥ కథ
యన్త్యేవ తే విప్రా స్తామసాని జగత్త్రయే । పురాణానివ శాస్త్రాణి తత్పరత్వేన
బృంహితాః॥ కపాలభస్మచర్మాస్థిచిహ్నా న్యమరపూజిత । త్వమేవ ధృత్వా తాన్
లోకాన్ మోహయస్వ జగత్త్రయే ॥ తథా పాశుపతం శాస్త్రం త్వమేవ కురు
సువ్రత।కఙ్కాళశైవపాషణ్డమహాశైవాదిభేదతః॥ అవలమ్బ్య మతం సమ్యగ్వేద
బాహ్యా ద్విజోత్తమాః । భస్మాస్థిధారణా స్సర్వే భవేయు స్తే నసంశయః॥ త్వాం
పరత్వే నవక్ష్యన్తి సర్వశాస్త్రేషు తామసాః । తేషాం మతమధిష్ఠాయ సర్వే దై
త్యా స్సదానవాః॥ భవేయు స్తే మద్విముఖాః క్షణాదేవ నసంశయః। అహమప్య

వతారేషు త్వాంచ రుద్ర మహాబల॥ తామసానాం మోహనార్థం పూజయామి యుగేయుగే। మత మేత దవష్టభ్య పత స్త్వైవ నసంశయః॥ తచ్ఛ్రుత్వాహం యథోక్తం తం దేవదేవేన భామిని। సముద్విగ్నమనా దీనో బభూవాత్ర వరాననే॥ నమస్కృత్వా పరం దేవ మబ్రువం పరమేశ్వరమ్।త్వయాజ్ఞప్త మిదం దేవ కరోమి యది భూతలే॥ ఆత్మనాశాయ మే నాథ భవిష్యతి నసంశయః। నశక్యం హి మయాకర్తు మేతత్కృత్యం మయాధునా॥ త్వదాజ్ఞాచ నచోల్లంఘ్యా వద కిం చోత్తరం మమ। ఏవ ముక్తో మయా దేవ స్సమాభాష్యచ మాం పునః॥ నాత్మనాశాయ తే వత్స భవేదిత్యాహ మాం హరిః। దేవతానాం హితార్థాయ కురుష్వ వచనం మమ॥ తవాప్యుజ్జీవనోపాయం కథయామి సురోత్తమ।నిత్యం జపన్నహోరాత్ర మ్మమరామసహస్రకమ్॥ హృదయే మాం సదా ధ్యాయన్ జపన్మన్త్ర మ్మమావ్యయమ్। షడక్షర మ్మహామన్త్రం తారకబ్రహ్మ ముచ్యతే॥ యే భజన్తిహి మాం భక్త్యా తేషాం ముక్తి ర్నసంశయః। ఇన్దీవరదళశ్యామం పద్మపత్త్రాయతేక్షణమ్॥ శఙ్ఖాసి శార్ఙ్గాబ్జధరం సర్వాభరణభూషితమ్। పీతవస్త్రం చతుర్బాహుం జానకీప్రియవల్లభమ్॥ శ్రీరామాయ నమశ్చైతదుచ్చార్యం మన్త్రముత్తమమ్। సర్వదుఃఖహరం హ్యేత త్పాపినామపి ముక్తిదమ్॥ ఇమం మన్త్రం జపన్నిత్య మ్మఙ్గళ స్త్వం భవిష్యసి। భస్మాస్థిచర్మభిర్యత్తు సంభూత మశుచిత్వయి॥ మఙ్గళం తద్భవే ద్వత్స మన్మన్త్రోచ్చారణాచ్ఛుభాత్।త్వచ్చిత్తాన్నోపయాస్యామి సదా సర్వసురోత్తమ॥ మదన్యదేవతాభక్తి ర్నజాయేత తపోధన।మనసైవాచర హృది మాం నాథం పురుషోత్తమమ్॥ మదాజ్ఞాం కురు మత్ప్రీత్యా సర్వ మేతచ్ఛుభం తవ।ఇతి సందిశ్య మాం దేవో విససర్జ మరుద్గణాన్।విసృష్టాస్తేన తే దేవా నివృత్తా మాం సమాయయుః। తతో మాం ప్రార్థయామాసు ర్దేవా ఇంద్రపురోగమాః॥ శీఘ్రం కురు హితం దేవ యథోక్తం హరిణాధునా। దేవతానాం హితార్థాయ వృత్తిం పాషణ్డినాం భువి॥ కపాలచర్మభస్మాస్థిధారణం తత్కృతం మయా।తామసాని పురాణాని యథోక్తం విష్ణునా మమ॥ పాషణ్డశైవశాస్త్రాణి యథోక్తం కృతవానహమ్। మచ్ఛక్త్యావై సమావిశ్య గౌతమాదిద్విజానపి॥ వేదబాహ్యాని శాస్త్రాణి సమ్యగుక్తం మయానఘ।ఇమం మతమవష్టభ్య మాం దృష్ట్వా సర్వరాక్షసాః॥ భగవద్విముఖా స్సర్వే బభూవుస్తమసావృతాః। భస్మాస్థిధారణం కృత్వా మహోగ్రతమసావృతాః॥మామేవ పూజయామాసురాత్మస్వచ్ఛందనాదిభిః।మత్తో వరప్రదానాని లబ్ధ్వా బలమదోద్ధతాః॥ అత్యన్తవిషయాసక్తాః కామక్రోధమదాన్వితాః। సత్త్వహీనాస్తు నిర్వీర్యా జితాదేవగణై స్తథా॥ సర్వకర్మపరిభ్రష్టాః కాలేయాస్త్వధమాం గతిమ్। యే మే మత మవష్టభ్య చరన్తి పృథివీతలే॥ తే సర్వే ధర్మరహితా యాస్యంతి నిరయం సదా।ఏవం దేవహితార్థాయ వృత్తిం వేదవిగర్హితామ్॥ విష్ణోరాజ్ఞాం పురస్కృత్య కృతం భస్మాస్థిధారణమ్। బాహ్యాచి

హ్మా మిదం దేవి మోహనార్థాయ వైద్విషామ్ । అన్తరే హృదయే నిత్యం ధ్యా
త్వా దేవం జనార్దనమ్ । జపే వై సతతం మన్త్రం తారక బ్రహ్మవాచకమ్॥ సహ
స్రనామసదృశం విష్ణో ర్నారాయణస్యతు । షడక్షరం మహామన్త్రం రఘూణాం
కులవర్ధనమ్ ॥ సర్వదైవ సదా దేవి సదానందసుధాప్లుతమ్। సుఖమాత్యన్తికం బ్రా
హ్మ్య మశ్నామి సతతం శుభే॥ ఏతత్తే సర్వమాఖ్యాతం త్వయాపృష్టం శుభాననే।
కిమన్య చ్ఛ్రోతు మిచ్ఛాస్తి తత్ప్రీతా పరిపృచ్ఛ మామ్॥ పార్వతీ॥ తామసానిచ
శాస్త్రాణి సమాచక్ష్వ మమానఘ । సంప్రోక్తానీ హ్యమైర్విప్రై భగవద్భక్తివర్జి
తైః ॥ తేషాం నామాని క్రమశో మమాచక్ష్వ సురేశ్వర॥ రుద్రః॥ శృణు దేవి
ప్రవక్ష్యామి తామసాని యథాక్రమాత్ । తేషాం శ్రవణమాత్రేణ పాతిత్యం
జ్ఞానినా మపి॥ ప్రథమం హి మయాప్రోక్తం శైవం పాశుపతాదికమ్। మచ్ఛక్త్యా
వేశితై ర్విప్రై స్సంప్రోక్తాని తతః పరమ్। కాణాదేనతు సంప్రోక్తం శాస్త్రం వై
శేషికం మహత్ । గౌతమేన తథాన్యాయ్యం సాంఖ్యేన కపిలేనవై॥ ధిషణేన త
థాప్రోక్తం చార్వాకమతిగర్హితమ్। దైత్యానాం నాశనార్థాయ విష్ణునా బుద్ధ
రూపిణా॥ బౌద్ధశాస్త్ర మసత్ప్రోక్తం నగ్ననీలపటాదికమ్ । మాయావాదమస
చ్ఛాస్త్రం ప్రచ్ఛన్నం బౌద్ధ ముచ్యతే॥మయైవ కథితం దేవి కలౌ బ్రాహ్మణరూపి
ణా। అపార్థం శ్రుతివాక్యానాం దర్శయ ల్లోకగర్హితమ్॥ కర్మస్వరూపం త్యాజ్యా
య దత్రవై ప్రతిపాద్యతే। బ్రహ్మణః పరమం రూపం నిర్గుణం వక్ష్యతే మయా॥
సర్వస్య జగతోప్యత్ర మోహనార్థం కలౌ యుగే। వేదార్థవ న్మహాశాస్త్ర మ్మా
యావాద మవైదికమ్ ॥ మయైవ వక్ష్యతే దేవి అసతాం నాశకారణాత్ । ద్విజ
న్మనా జైమినినా వేదశాస్త్ర మపార్థతః ॥ నిరీశ్వరేణ వాదేన కృతం శాస్త్రం
మహత్తరమ్। శాస్త్రాణీమాని గిరిజే తామసాని నిబోధమే ॥ ఇత్యాదిపద్మపురా
ణోక్తక్రమంబుగా హైమవతి తనపతినిం జూచి దేవా యత్యంతగర్హితం బగుపా
షండసల్లాపంబు వర్జింపుమని చెప్పితి రాపాషండు లెట్టివారు వారిచిహ్నంబు లెట్టి
వని యడుగ రుద్రుం డద్దేవి నుద్దేశించి యోకళ్యాణీ యెవ్వరేని యజ్ఞానమోహి
తులై సర్వజగదేకనాథుం డగునారాయణునికంటె నితరదేవత లుత్కృష్టు లని
చెప్పుదురు వారును విష్ణుభక్తులం జూచి ద్వేషించువారును వైష్ణవవ్యతిరిక్తుల
నాశ్రయించువారును పాషండులతో సాంగత్యం బొనర్చువారును కపాలభస్మాస్థి
ధరులును వైదికచిహ్నంబులు లేనివారును వానప్రస్థులు దక్క జటావల్కలం
బు లెవరు ధరియింతురు వారును నవైదికసంపత్సంయుక్తులైనవారును భగవం
తునకుం బ్రియతమంబులైనశంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిలాంఛనంబులు లేనిబ్రా
హ్మణులును సాత్త్వికశాస్త్రోక్తసదాచారం బాచరింపనియత్యంతగర్హితద్విజ
లును భగవత్ప్రీత్యర్థంబు సేయక కేవలస్వాతంత్ర్యంబు వహించి మహత్తరంబు
లగువేదోదితకర్మంబు లెవ్వ రొనరింతురు వారును స్వవశీకృతబ్రహ్మరుద్రేంద్రాది

దేవుం డగునచ్యుతుని సర్వయజ్ఞభోక్తనుగా నెఱుంగక కర్మంబులయందు స్వతంత్రులై తత్తదుద్దేశ్యదేవతలకే యాహుతు లొసంగువారును శ్రీమన్నారాయణాఖ్యం బైనపరబ్రహ్మంబును బ్రహ్మరుద్రేంద్రాదిదేవతలతో సమానంబుగా నెవ్వరు భాషింతురు వారును నెవ్వరవస్థాత్రయంబునందు మనోవాక్కాయకర్మంబులచే శ్రీవాసుదేవునిఁ దెలియంజాలరు వారును నింక వేయుమాట లేటికి విష్ణుభక్తులు గానిబ్రాహ్మణులును సర్వలోకగర్హితు లగుపాషండులు భగవద్భక్తి లేనిబ్రాహ్మణు లధమాధములు ప్రమాదవశంబున నైన వారితోడిసంభాషణంబును దత్సందర్శనాదికంబును ముముక్షుచేతనుల కత్యంతనిషిద్ధం బని శంకరుండు వాక్రువ్వ నాకర్ణించి శర్వాణి యత్యంతవిస్మయంబుఁ జెంది స్వప్రాణనాథుం డగుభూతనాథు నుద్దేశించి దేవా భవదుక్తపాషండలక్షణంబులు విని మదీయహృదయంబు సంశయగ్రస్తంబయ్యె నొకపరమరహస్యం బడిగెద నాయెడ నీకుం గలప్రీతిచే నారహస్యార్థంబు నాకుం దెలుపుమా గుహ్యం బెయ్యది యంటివేని యవధరింపుము శ్రుతిగర్హితం బగుకపాలచర్మభస్మాస్థిధారణంబు నీ వొనర్చుటకుం గారణం బేమి స్త్రీచాపల్యంబుచే నిన్నడిగెద నని రహస్యస్థలంబున స్వకీయప్రేయసిచేఁ బ్రశ్నంబు సేయంబడి యద్దేవుం డద్దేవి నుద్దేశించి యోదేవీ నాకు నీ వర్ధశరీరం బగుటం జేసి నీ కీపరమరహస్యంబుఁ దెలిపెద నెవ్వరి కీయర్థం బెఱింగింపఁదగదు తొల్లి స్వాయంభువమన్వంతరంబునందు నముచిజంభాదిదైత్యేంద్రులందఱు మహత్తరతేజోబలవీర్యసమన్వితులై పరమభయంకరచతురంగవాహినీసహితులై సాత్త్వికకర్మనిరతులై సర్వపాపవివర్జితులై వైదికకర్మాసక్తచిత్తులై భగవద్భక్తిపరాయణులై సమస్తదేవతల జయించి బలవీర్యమదసమన్వితులై తత్తద్దేవతాస్థానంబు లన్నియు స్వవశంబులుగాఁ బరిగ్రహించిన వేల్పు లందఱు నిజస్థానంబులు విడిచి విష్ణుసన్నిధికిం జని భయార్తులై తదీయపదారవిందంబుల శరణొంది దేవా జంభనముచిప్రముఖదానవులచేఁ బరాజితులమై యస్మదీయస్థానంబుల విడిచి మాకుం బరమగతి వగునిన్ను శరణొందితిమి తపోనిర్ధూతపాతకులై మాకజేయు లగునద్దైతేయుల నీవ జయింపఁదగుదు వని ప్రార్థింప నభయార్థు లగువారివార్తల విని యార్తత్రాణపరాయణుం డైననారాయణుండు సత్కర్మనిరతులును స్వభక్తులు నగువారు తన కవధ్యు లని తనతలంపులోఁ దలంచి నన్నుం బిలిచి సురసత్తమా దైవశత్రుసమ్మోహనార్థంబుగాఁ బాషండాచరితం బగుధర్మం బాచరింపుము తామసపురాణంబు లొనరింపుము మోహనశాస్త్రంబులం గల్పింపుము మద్భక్తు లగుకాణాదగౌతమశక్త్యపమన్యుజైమినికపిలదూర్వాసోమృకండుబృహస్పతిభార్గవరామమహర్షులఁ బదుగురను నీశక్తిచే నావేశించి యుక్తక్రమంబుగా జగద్ధితం బాచరింపుము భవచ్ఛక్తిసమావిష్టు లగునమ్మహర్షులు తమోగుణోద్రిక్తమనస్కులై భవత్పరత్వోపబృంహితంబు

లగుతామసపురాణశాస్త్రంబుల నిర్మింతురు నీవు సర్వగీర్వాణపూజితుండ వయ్యును గపాలభస్మచర్మాస్థిముఖలక్షణంబులు ధరించి జగత్త్రయంబునం గలదైత్యదానవరాక్షసులను దదంశసంభూతు లైనవారిని మోహమొందింపు మదియునుం గాక పాశుపతకంకాళశైవపాషండమహాశైవాదిభేదభిన్నంబు లగుమోహనశాస్త్రంబుల నిర్మింపుము బ్రాహ్మణోత్తములు వేదబాహ్యం బైనయీమతం బవలంబించి భస్మాస్థిధారులై తమోగుణప్రధానులై నీవ పరతత్త్వం బని వక్కాణించుచుందు రిట్టిద్విజశ్రేష్ఠులమతం బవలంబించి సమస్తదైత్యదానవులు నాయెడ విముఖు లగుదురు నేనును రామకృష్ణాద్యవతారంబులయందుఁ దామసజనసమ్మోహనార్థంబుగా నిన్నర్చించెద నిట్లు మత్ప్రదర్శితమార్గం బనుసరించినజను లధోగతులం బడుదు రీయర్థంబునందు సంశయంబు లేదనుచు నన్నుద్దేశించి దేవాదిదేవుం డగునారాయణుండు పలికినవార్త లేను విని సముద్విగ్నమనస్కుండనై దీనమానసుండనై యతనికిం బ్రణామం బాచరించి దేవా భవదుక్తం బైనయీయర్థం బాచరించితి నేని సందియంబు లేకుండ మదీయస్వరూపంబు నశించుఁ గావున నీకృత్యంబు నాకుం జేయ శక్యంబు గాదు భవదీయశాసనం బనుల్లంఘనీయంబు గావున నిర్ణయించి యొకప్రత్యుత్తరంబు నీవ వచింపఁదగుదు వని నేను బలుక భగవంతుండును సర్వదేవతాహితార్థంబుగా మదీయవచనం బవలంబింపుము నీ కిఁక సుజ్జీవనోపాయంబుఁ జెప్పెద నది యెట్టి దంటివేని నిత్యం బహోరాత్రంబు మదీయరామనామసహస్రంబు జపించుచు యుష్మదీయహృదయకమలకర్ణికాపీఠమధ్యంబున నిందీవరదళశ్యామంబును బద్మపత్త్రాయతేక్షణంబును శంఖచక్రగదాశార్ఙ్గాసిపద్మధరంబును సర్వాభరణభూషితంబును బీతాంబరావృతకటితటంబును గల్పశాఖోపమానసువృత్తాయతసుందరచతుర్భుజంబును జానకీసమాశ్లిష్టవామపార్శ్వంబు నగుమదీయాప్రాకృతదివ్యమంగళవిగ్రహంబు ధ్యానించుచు సర్వదుఃఖహరంబు నుచ్చారణమాత్రంబుచే నెట్టిపాపిష్ఠులకైన ముక్తిదాయకంబును దారకబ్రహ్మాభిధానంబు నగుశ్రీరామాయ నమః యనియెడి యస్మదీయషడక్షరీమంత్రంబు జపించుచు విశుద్ధకల్యాణదేహుండవు గాఁగలవు మఱియును నమంగళం బగుభస్మాస్థిచర్మాదిధారణంబును మదీయమంత్రోచ్చారణప్రభావంబుచే శుచితమం బగును సకలకాలంబులయందును భవన్మానసంబునం దెడఁబాయక వసించెద నాయెడ నీ కనవరతభక్తి యుదయించుఁ గాన మదీయశాసనం బాచరింపు మెల్లకార్యంబులయందు నీకు శుభం బగునని యాజ్ఞాపించి వేల్పుల విసర్జించి దేవా భగవదుక్తం బగునర్థంబు వేగ నీ వొనరింపుమని ప్రార్థింప సర్వగీర్వాణహితార్థంబుగాఁ బాషండాభిమతం బగుకపాలచర్మభస్మాస్థిధారణంబుఁ జేసితి భగవదుక్తక్రమంబుగా మదీయయోగశక్తిప్రభావంబుచే దూర్వాసోగౌతమకాత్యాయనాదిబ్రాహ్మణోత్తములనావేశించి వేదబాహ్యంబులగు

శైవపాషండాదితామసశాస్త్రంబుల రచియించితి నిట్టినన్ను వీక్షించి యీమత్కృతం
బవలంబించి దైత్యదానవరాక్షసప్రముఖదుష్టప్రాణులు కేవలతామసులై భస్మ
చర్మాస్థిధారులై నన్నుద్దేశించి యుగ్రవ్రతంబు లొనరించి బహువిధంబుల న
న్నారాధించి నావలనఁ దమయభీష్టంబులం బడసి బలవీర్యమదోద్ధతులై యత్యం
తవిషయాసక్తులై కామక్రోధాదిదోషదూషితాంతఃకరణులై యించుకైన స
త్త్వగుణంబు లేక నిర్వీర్యులై దేవగణంబుచే నిర్జితులై యంతిమకాలంబునం ద
ధమగతిం బడి చెడుదురు పుడమియం దెవ్వ రేని యీనామతం బాచరింతురు వా
రు ధర్మరహితులై నిరయంబునం బడుదు రీప్రకారంబుగా భగవదాజ్ఞచే వేదవి
గర్హితం బైనయీమతంబు దేవహితార్థంబుగాఁ బరిగ్రహించితి నోదేవీ దేవశత్రు
సమ్మోహనార్థంబుగా ధరించినబాహ్యచిహ్నంబు లివి నాయంతరంగంబునందు
దేవదేవుం డగుజనార్దనుని ధ్యానించుచు రఘుకులవర్ధనంబును సహస్రనామఫల
దంబును సంతతాహ్లాదకరంబును దారకబ్రహ్మాఖ్యంబును నగుశ్రీరామషడక్షరీమం
త్రంబు జపించుచు బ్రహ్మానుభవజనితపరమానందకందళితహృదయారవిందుండ
నై యున్నవాఁడ నిట్లు నీ వడిగినయర్థంబు నిస్సంశయంబుగా నీకుం దెలియం బలి
కితి నింక నేమి విన నిశ్చయించెద వాయర్థంబు వర్ణించెద నని రుద్రుండు పలుక
రుద్రాణియు భగవద్భక్తివివర్జితు లగుబ్రాహ్మణులచే నిర్మితంబులైన తామసశా
స్త్రంబులనామంబు లన్నియుఁ దెలుపుమని యర్థింప జ్ఞానవంతులకైన నన్నామ
శ్రవణమాత్రంబుచేఁ బాతిత్యంబు సంభవించు నట్టితామసశాస్త్రంబుల వాక్రు
చ్చెద నాకర్ణింపుము. తొల్లి శైవపాశుపతాదిమతంబులు కొన్ని నేనె నిర్మించితి
మదీయశక్త్యావిష్టు లగువిప్రులచే రచియింపంబడ్డశాస్త్రంబుల తెఱం గెఱిం
గించెదఁ గాణాదముని వైశేషికశాస్త్రంబును గౌతముండు న్యాయశాస్త్రంబును
గపిలమహాముని సాంఖ్యంబును ధిషణుం డత్యంతగర్హితం బైనచార్వాకమతం
బును దైత్యదానవనాశనార్థంబు బౌద్ధరూపి యగువిష్ణుం డసత్తమం బైననగ్న
త్వనీలపటధారణాదిప్రతిపాదకబౌద్ధశాస్త్రంబును నిర్మించిరి. కలియుగంబునం దో
కబ్రాహ్మణరూపంబు ధరియించి ప్రచ్ఛన్నబౌద్ధమాయావాదనామంబులు గలయ
సచ్ఛాస్త్రంబుల నేనిర్మించెద నాశాస్త్రంబునం దామ్నాయంబుల కపార్థంబు
వర్ణించెద లోకగర్హితం బగుకర్మస్వరూపత్యాగంబు విధించెద జీవేశ్వరుల కైక్యం
బుఁ జెప్పెద బ్రహ్మస్వరూపంబునకు నైర్గుణ్యంబు వక్కాణించెద నిట్లు దుష్టనిగ్ర
హార్థంబుగా నవైదికం బైనమాయావాదశాస్త్రంబు నేనె వాక్రుచ్చెద మఱియు
జైమిని యనుబ్రాహ్మణుండు నిరీశ్వరవాదం బనుమహత్తరశాస్త్రం బొక్కటి ని
ర్మించు నోదేవీ యీశాస్త్రంబు లన్నియుఁ దామసంబుగా గ్రహింపుమని రు
ద్రుం డద్దేవి నుద్దేశించి వచియించెనని గురుం డావిప్రునకుం దెలిపి మఱి య
ప్పుడమినిలింపు నుద్దేశించి వత్సా భవిష్యత్పురాణంబునం జతుశ్చత్వారింశదధ్యా

యంబునందును వరాహపురాణంబునం దేకసప్తతితమాధ్యాయంబునను నాది
త్యపురాణంబునఁద్రయస్త్రింశదధ్యాయంబునందును ప్రాజాపత్యస్మృతియందును
విజ్ఞానేశ్వరీయంబునందును . బరాశరసంహితయందును నారదీయబ్రహ్మాండగా
రుడవామనాదిపురాణంబులయందును నీతామసశాస్త్రోత్పత్తిక్రమంబు ప్రపం
చితంబై యున్నది. మఱియును, శ్లో॥ విజయం కాణకీణేచ సుప్రభేదంచ
వాధుళమ్। మకుటం కామికం చిత్త్యం వీరనామాగమం తథా॥ చన్ద్ర
జ్ఞానం శర్మయుక్తం సన్ధానం పారమేశ్వరమ్। ప్రోద్గీతం మఞ్జువత్ సూక్ష్మం వి
మలం చిత్ప్రియం తథా॥నిశ్శ్వాసం లలితం బిమ్బం భవనం తు జగత్థ్సిరమ్। ఛా
యాం యోగం జ్ఞానపుంజ మనలం త్వసితం తథా॥ అష్టావింశతి శాస్త్రాణి శైవా
నీమాని పార్వతి॥ అనియెడున్యాయంబున నాసురసమ్మోహనార్థంబు హరిహరా
దులచే సృజియింపంబడ్డశాస్త్రంబులు విజయంబును గాణంబును గీణంబును సు
ప్రభేదంబును వాధుళంబును మకుటంబును గామికంబును జిత్త్యంబును వీరనా
మాగమంబును జంద్రజ్ఞానంబును శర్మయుక్తంబును సంధానంబును బారమేశ్వ
రంబును, బ్రోద్గీతంబును మంజువంతంబును సూక్ష్మంబును విమలంబును జిత్ప్రి
యంబును నిశ్వాసంబును లలితంబును బింబంబును భవనంబును జగత్థ్సిరంబు
ను ఛాయంబును యోగంబును జ్ఞానపుంజంబును ననలంబును నసితంబు నని
యష్టావింశతినామంబులం గలిగి దైత్యదానవరాక్షసులకడఁ బ్రసిద్ధంబులై యుం
డుఁ గావున, శ్లో॥ అనన్తపారం బహువేదితవ్య మల్పశ్చ కాలో బహవశ్చ వి
ఘ్నాః। యత్సారభూతం తదుపాసితవ్యం హంసో యథాక్షీర మివామ్బుమిశ్రమ్॥
అనియెడున్యాయంబున ననంతం బైనశాస్త్రంబు చిరకాలవేదితవ్యంబు జీవితకా
లం బల్పతమంబు విఘ్నంబు లసంఖ్యాతంబులు కావున రాయంచ నీరయుక్తం
బైనక్షీరం బేర్పరించి యనుభవించుకరణి ముముక్షుచేతనుండు భగవత్స్వరూప
రూపగుణవిభూతివిస్తారప్రతిపాదకం బగుసారతమసాత్త్వికశాస్త్రం బెఱింగి పరి
గ్రహింపవలె నని గురుం డన విని యావిప్రుండు దేవా శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాది
విష్ణులాంఛనధారణంబునకుం బ్రమాణం బేమి యని యడుగ నయ్యార్యవర్యుం
డావిప్రు నుద్దేశించి "పవిత్రం తే విततం బ్రహ్మణస్పత" ఇత్యాదిశతపథబ్రాహ్మణ
వాక్యంబును "పవిత్ర మిత్యగ్నిః,అగ్ని ర్వై సహస్రారః" ఇత్యాదిసామవేదప్రసి
ద్ధమైత్రావరుణశాఖోక్తియు "చక్రం బిభర్తి వపుషాప్రతప్తమ్" ఇత్యాద్యథర్వ
ణవేదోక్తియు "నిచిక్షేపసువర్ణమభిద్యమానం మధ్యే బాహుమదధత్సుదర్శనమ్"
ఇత్యాదిబృహదారణ్యవాక్యంబును "ప్రతేవిష్ణో రజ్జచక్రే పవిత్ర" ఇత్యాదిబు
హ్వృదప్రథితపుష్కలసంహితోక్తిప్రపంచంబును "అగ్నినావై హోతారః-చక్రం
పాంచజన్యమ్" ఇత్యాద్యథర్వణవాక్యజాతంబును "తప్తం చక్రం ద్విభుజే ధా
ర్యమ్" ఇత్యాదికాత్యాయనోపనిషత్సూక్తియుఁ దప్తచక్రాదిభగవల్లాంఛనధా

రణంబునకుం బ్రమాణంబుగా గ్రహింపు మింకఁ దదర్థోపబృంహణంబు లగు స్మృతీతిహాసపురాణవాక్యంబు లుపన్యసించెద దత్తావధానుండవై వినుము, శ్లో॥ సౌవర్ణం రజతం తామ్రం కాంస్య మాయసమేవచ। చక్రం కృత్వాతు మేధావీ ధారయే త్తద్విచక్షణః॥ ద్వాదశారంతు షట్కోణం వళిత్రయసమన్వితమ్। హారే స్సుదర్శనం నిత్యం ధారయే త్తద్విచక్షణః॥ ఇత్యాదిపాంచరాత్రాగమంబునందు శ్రీనారదోక్తక్రమంబుగా సువర్ణరజతతామ్రకాంస్యాయసంబులయం దన్యతమలోహంబుచేఁ జక్రంబుఁ జేయించి మంత్రపూతాగ్నితప్తం బైనయాచక్రం బాచార్యశ్రీహస్తంబుచే మేధావి ధరింపవలయు, శ్లో॥ అగ్నితప్తం పవిత్రం చ ధృత్వా వై బాహుమూలయోః॥ త్యక్త్వా యమపురం ఘోరం యాతి విష్ణోః పరంపదమ్॥ ఇత్యాదిబ్రహ్మాణోక్తక్రమంబుగా మంత్రాగ్నితప్తంబు లగుసుదర్శనపాంచజన్యంబులు భుజమూలంబుల ధరియించి యమపురప్రాయంబు లైన యితరలోకంబులఁ బరిత్యజించి ముముక్షుచేతనుండు వైష్ణవం బగుపరమపదంబుఁ జెందు, శ్లో॥ లీలయాపి లిఖేద్యస్తు బాహుమూలే సుదర్శనమ్। కులకోటిసముద్ధృత్య సగచ్ఛేత్పరమాం గతిమ్॥ఇత్యాదివామనపురాణోక్తక్రమంబుగా నెవ్వఁడేని విలాసార్థం బైన భుజమూలంబుల శంఖచక్రంబులు లిఖించిన స్వకులజాతచేతనకోటి నుద్ధరించి వాఁ డుత్తమగతికిం జను, శ్లో॥ ధారయే ద్విష్ణుభక్తస్తు చక్రం బాహౌతు దక్షిణే। వామేతు శఙ్ఖరాజానం వైష్ణవం పద మాప్నుయాత్॥ అని మార్కండేయపురాణోక్తక్రమంబుగా విష్ణుభక్తుం డైనవాఁడు కుడిభుజంబునఁ జక్రంబును వామభుజంబున శంఖంబును ధరియించి వైష్ణవస్థానంబు లభించు, శ్లో॥ చక్రాదిధారణం పుంసాం పరసంబన్ధవేచనమ్। పాతివ్రత్యనిమిత్తంహి వలయాదివిభూషణమ్॥ ఇత్యాదికూర్మపురాణోక్తక్రమంబుగా మగువలకు మాంగళ్యాదివిభూషణసముదాయంబుపాతివ్రత్యద్యోతకం బైనగతిఁ బురుషులకుం జక్రాదిధారణంబు పరాత్పరుం డైననారాయణునిసంబంధంబునకు సూచకం బగు,శ్లో॥ సుదర్శనేన యస్యాఙ్గం లాఞ్ఛితంతుభవే త్సదా। దేహే తస్య వసే న్నిత్యం శ్రియాయుక్త స్స్వయం హరిః॥ చక్రాయుధాఙ్కితం దృష్ట్వా యమోఽపి హృది శఙ్కితః। ప్రణామం దూరతః కృత్వా విష్ణుభక్తం విమత్సరమ్॥ చక్రాఙ్కితాయ విప్రాయ విష్ణుభక్తాయ ధీమతే। భిక్షామాత్రప్రదానేన వైష్ణవీం గతి మాప్నుయాత్। వహ్నితప్తేన చక్రేణ బాహుమూలేతు లాఞ్ఛితాః। సర్వే పాపా నసన్తీతి ర్భవిష్య న్తీశ్వరోపమాః॥ అగ్నితప్తేన చక్రేణ బాహుమూలేతు లాంఛితః॥ రౌరవాత్కుల ముద్ధృత్య విష్ణులోకే మహీయతే॥ ఇత్యాదిబృహన్నారదీయోక్తక్రమంబుగా నెవ్వానిశరీరంబు సుదర్శనాఖ్యచక్రంబుచే లాంఛితం బగు వానిదేహంబునందు లక్ష్మీసమేతుండై విష్ణుండు నిత్యనివాసం బొనర్చుఁ జక్రాయుధాంకితుం డై విమత్సరుం డైనవిష్ణుభక్తునిం జూచి యముండును దన

మానసంబున భయంబుఁ జెంది యతనికిం బ్రణామం బాచరించుఁ జక్రాంకితుండును విశుద్ధబుద్ధియు విష్ణుభక్తుండు నగువిప్రునకు భిక్షామాత్రప్రదానంబుచే గృహమేధి వైష్ణవపదంబుఁ జెందు సమస్తప్రాణులు మంత్రపూతాగ్నితప్తం బగుసుదర్శనచక్రంబుచే బాహుమూలంబులందు లాంఛితులై సర్వపాపాస్పదం బగుసంసారసముద్రంబు దాఁటి శ్రీమన్నారాయణసాయుజ్యంబుఁ జెందుదురు. మంత్రపూతాగ్నితప్తం బైనచక్రంబుచే భుజమూలంబునందు లాంఛితుం డైనవాఁడు రౌరవం బగునరకంబువలన స్వకులం బుద్ధరించి విష్ణులోకంబునందు సుఖించు, శ్లో॥ పశుపుత్రాదికం సర్వం గృహోపకరణానిచ। అఙ్కయేచ్ఛఙ్ఖచక్రాభ్యాం నామకుర్యాచ్చ వైష్ణవమ్॥ స్త్రియాసహైవ కర్తవ్యం గృహస్థస్య విధానతః। సంస్కారపంచకం తేన భవేత్సాధర్మచారిణీ॥ తాపాదిపంచసంస్కారా గృహస్థస్య యథావిధి।ఆచార్యేణద్వయం కార్యం స్వగృహ్యోక్తవిధానతః॥ ఇత్యాదిశాండిల్యస్మృత్యుక్తక్రమంబుగా గృహస్థుండు పశుపుత్రాదికంబును గృహోపకరణంబులును శంఖచక్రాంకితంబులు గాఁ జేసి విష్ణునామాభిధానంబులం జేయవలయు నిజపత్నీసమేతుం డైనగృహమేధికియథాశాస్త్రంబుగా నాచార్యుండు సంస్కారపంచకం బాచరింపవలయు, శ్లో॥ ప్రథమం తాపసంస్కారం పావనం మునిభిస్స్మృతమ్। సర్వాశ్రమేషు వసతాం స్త్రీణాంచ ద్విజసత్తమ॥ అగ్నితప్తేన చక్రేణ బాహుమూలేతు లాంఛితాః। తేయాన్తి పరమం స్థానం పునరావృత్తివర్జితమ్॥ అగ్నినైవతు సన్తప్తం చక్రమాదాయవైష్ణవమ్। దాహయేత్సర్వవర్ణానాం విష్ణుసాలోక్యసిద్ధయే॥ దక్షిణేతు భుజే విప్రో బిభృయాద్వై సుదర్శనమ్। సవ్యేతు శఙ్ఖం బిభృయాదితిబ్రహ్మవిదో విదుః॥ చక్రాఙ్కితాయ విప్రాయ స్వభోజ్యాన్నందదాతియః।తదన్నం మేరుతుల్యం స్యా దశ్నుతేదివిదేవవత్ ॥ఇత్యాదిపారాశర్యస్మృత్యుక్తక్రమంబుగా బ్రహ్మచర్యాద్యాశ్రమస్థు లగుపురుషులకును స్త్రీలకును భుజమూలంబులయందుఁ బరమపావనం బైనతప్తచక్రాదిధారణం బవశ్యకర్తవ్యంబు పరమస్థానప్రాపకంబు నగుఁ జక్రాంకితుండగువిప్రున కెవ్వఁడేని స్వభోజ్యాన్నం బర్పించు నాయన్నంబు మేరుతుల్యం బగు నతండు దేవలోకంబునందు సకలభోగంబు లనుభవించు, శ్లో॥ అఙ్కయేచ్ఛఙ్ఖచక్రాద్యై రాత్మనో బాహుమూలయోః। కళత్రవత్సభృత్యేషు పశ్వాదిషు చ సర్వదా॥ ఇత్యాదిపద్మపురాణోక్తక్రమంబుగాఁ దప్తచక్రాదిభగవల్లాంఛనంబుల స్వబాహుమూలంబుల ధరియించి నిజపుత్రకళత్రభృత్యపశ్వాదుల కట్లొనర్పవలయు, శ్లో॥ చక్రాఙ్కితభుజా స్సర్వే ప్రహ్లాదేన ధ్రువేనచ।విభీషణేన బలినా రుక్మాఙ్గదశుకేనచ ॥ మాన్ధాత్రాహ్యమ్బరీషేణ మార్కండేయముఖై ర్బుధైః॥ శఙ్ఖాదిచిహ్నితై స్సర్వై ర్దేహం కృత్వాచ పుత్రక॥ ఇత్యాదిస్కాందప్రసిద్ధబ్రహ్మనారాయణసంవాదోక్తక్రమంబుగా శంఖచక్రాదిచిహ్నితనిజభుజు లగుప్ర

హ్లాదాత్తానిపాదవిభీషణబలి రుక్మాంగదశుకమాంధాత్రంబరీష మార్కండేయప్ర ముఖబుధాగ్రణులచే సమస్తజనులును చక్రాంకితులైరి మఱియును, శ్లో॥ ఋషయ స్సిద్ధగన్ధర్వాః పాతాళే పన్నగేశ్వరాః । వహ్న్యౌ తప్తం హరే శ్చక్రం శఙ్ఖం చైవ విధానతః । ధారయన్తి ముదాయుక్తాః వృత్రస్యవధకాఙ్క్షిణః । తస్మాత్త్వమపి రాజేన్ద్ర కురుకృష్ణాయుధాఙ్కితమ్।స్వదేహం నిజసంగ్రామేష్వజయ్యస్త్వం భవిష్యసి॥ఇత్యాదిపృథుసనత్కుమారసంహితోక్తక్రమంబుగా ఋషులు నణిమాదియోగసిద్ధులును గంధర్వులును పాతాళంబునఁ బన్నగేంద్రులును వృత్రవధాకాంక్షులై యథాశాస్త్రంబుగా వహ్నితప్తంబు లగుశంఖచక్రంబుల సంతోషపూర్వకంబుగా నిజభుజామూలంబుల ధరింతురు. కావున రాజేంద్రా నీవును శంఖచక్రాంకితబాహుమూలుండవైతివేని రణరంగంబునందు శత్రువుల కజయ్యుండ వగుదువు, శ్లో॥ వైష్ణవా మనుయ స్సర్వే విష్ణుచక్రేణ ముద్రితాః । తేషాం దర్శనమాత్రేణ మహాపాతకనాశనమ్ ॥ అతిపాపప్రసక్తోఽపి విష్ణుచక్రాంకితస్యతు । పాదోదకం పిబేద్యస్తు సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ఇత్యాదివిష్ణురహస్యోక్తక్రమంబుగా విష్ణుచక్రముద్రితులై వైష్ణవులైనమననశీలురదర్శనమాత్రంబుచే మహాపాతకంబులు నశించు నత్యంతపాతకప్రసక్తుండైనను విష్ణుచక్రాంకితునిపాదోదకంబుఁ గ్రోలెనేని సర్వపాపవిముక్తుం డగును, శ్లో॥ చక్రాఙ్కితస్య విప్రస్య పాదప్రక్షాళితం జలమ్ । పీత్వా పాతకసాహస్రై ర్ముచ్యతే నాత్రసంశయః॥యస్మిన్ తీర్థేకృతస్నానావైష్ణవాశ్చక్రలాఞ్ఛితాః । తస్మిన్ స్నానం ప్రకుర్వీత విష్ణుసాలోక్య మాప్నుయాత్॥ చక్రాఙ్కితస్య సామీప్యే తపః కుర్యాత్ప్రయత్నతః । స్నానం దానం జపో హోమం తత్సర్వం చాక్షయం భవేత్ ॥శరీరం దృశ్యతే యస్య విష్ణుచక్రేణ లాఞ్ఛితమ్ । గఙ్గాజలం సమం మన్యే దేహం తత్పాపవర్జితమ్॥విష్ణుచక్రాఙ్కితో విప్రో భుంజానోపి యతస్తతః। స లిప్యతే న పాపేన తమసైవప్రభాకరః॥ చక్రాఙ్కితభుజం విప్రం యో భూమ్యామభివాదయేత్ । లలాటే పాంసుసంఖ్యాని విష్ణులోకే మహీయతే ॥ అవిద్వో వానువిద్వోవా శఙ్ఖచక్రోర్ధ్వపుణ్డ్రధృత్ । నృణాం హన్తి సమస్తాఘం తమ స్సూర్యోదయో యథా ॥ విష్ణుచక్రాఙ్కితం విప్ర మేకరాత్రంతు వాసయేత్ । విష్ణులోకనివాసస్తు పూజ్యఏవ న సంశయః ॥ ఇత్యాదిహారీతస్మృత్యుక్తక్రమంబుగా మానవుండు చక్రాంకితుం డగు విప్రునిపాదప్రక్షాళనోదకంబుఁ గ్రోలి పాతకసహస్రవినిర్ముక్తుం డగు నీయర్థంబున సంశయంబు లేదు. చక్రలాంఛితు లగువైష్ణవు లేతీర్థంబునం దవగాహనంబుఁ జేయుదు రాతీర్థంబునం గృతస్నానుం డైనవాఁడు విష్ణుసాయుజ్యంబు లభించుఁ జక్రాంకితుం డైనవానిసమీపంబునఁ బ్రయత్నపూర్వకంబుగాఁ జేయంబడుతపస్స్నానదానజపహోమసముదాయం బక్షయం బగు నెవ్వనిశరీరంబు విష్ణు

చక్రలాంఛితంబై చూపడుఁ బాపవర్జితం బైనయద్దేహంబు భాగీరథీతీర్థసదృశంబుగాఁ దలఁపఁదగు. విష్ణుచక్రాంకితుం డగువిప్రుం డెచట భుజించియుఁ దమఃపటలంబుచే బ్రభాకరునిమాడ్కిఁ బాపంబుచే స్పృశియింపంబడకయుండుఁ జక్రాంకితుం డగువిప్రునిం జూచి పుడమిపై సాష్టాంగప్రణామం బెవ్వఁ డాచరించువాఁడు స్వలలాటసక్తపరాగసమసంఖ్యసంవత్సరంబులు విష్ణులోకంబున సుఖించు నవిద్యుండైనను సువిద్యుండైనను శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియించినవాఁడుదయించినసూర్యుం డంధకారంబుఁ బాపినట్లు తన్నుం గనుఁగొన్నవారిసమస్తపాపంబులు పరిహరించు విష్ణుచక్రాంకితుం డైనవిప్రునిఁ దనగృహంబునం దొకదినంబైన నుంచి యుపచరించిన వాఁడు విష్ణులోకంబున నిత్యనివాసంబుఁ జెందిపూజ్యుం డగు సంశయింపఁ బనిలేదు, శ్లో॥ శరీరే యస్య కస్యాపి దృశ్యతే వై సుదర్శనమ్ । తస్మై కుర్వీత పక్షీన్ద్ర నమస్కారా న్ప్రయత్నతః॥ అభ్యంగనాది భుక్త్యన్తం యః కరోతి సమాహితః । చక్రాంకితాయ విప్రాయ విష్ణుసాలోక్య మాప్నుయాత్ ॥ ఇత్యాది విష్వక్సేనసంహితోక్తిక్రమంబుగా నెవ్వానిశరీరంబునందు సుదర్శనచక్రలాంఛనంబు పరిదృశ్యమానం బగు వానికిం బ్రయత్నపూర్వకంబుగా నమస్కారంబు లాచరింపవలయు. స్వస్థచిత్తుండై యేపురుషుండైనఁ జక్రాంకితుం డగుబ్రాహ్మణున కభ్యంజనాదిభోజనాంతోపచారంబు లొనరించువాఁడు విష్ణుసాయుజ్యంబుఁ జెందునని విహగేంద్రు నుద్దేశించి విష్వక్సేనుం డానతిచ్చె, శ్లో॥ సగోత్రమపి య శ్శ్రాద్ధే చక్రాంకితభుజం చరేత్ । రౌవాత్కుల ముద్ధృత్య విష్ణులోకే మహీయతే॥ ఇత్యాది మోక్షధర్మోక్తక్రమంబుగాఁ జక్రాంకితుండును సగోత్రుండునగువిప్రునైన శ్రాద్ధకర్మంబునం దెవ్వఁడు నియమించు వాఁడు రౌరవాఖ్యనరకంబువలన స్వకులం బుద్ధరించి విష్ణులోకంబున సుఖించు, శ్లో॥ కృష్ణాయుధాఙ్కితో మర్త్యో యత్ర యత్రావతిష్ఠతి । శ్మశానమపి తత్తీర్థం కింపునః పుణ్యభూమయః ॥ కిం కరిష్యన్తి లోకేస్మిన్ ప్రయాగమరణాదికమ్ । చక్రాంకనశరీరస్య గృహే ముక్తిః కరే స్థితా ॥ యస్యాన్తకాలే దేహే తు లాఞ్ఛితం జాయతే హరేః । దృష్ట్వా తన్తుభయం యాన్తి యమేన సహాకిఙ్కరాః॥ చక్రాఙ్కితభుజో యస్తు శ్మశానేమ్రియతే యది । ప్రయాగే యా గతిః ప్రోక్తా సాగతి స్తస్య నారద॥ చక్రాంకితాయ విప్రాయ కన్యాదానం కరోతి యః।పరమానన్ద మాప్నోతి తద్విష్ణోః పరమం పదమ్॥ విష్ణుచక్రాంకితం దృష్ట్వా యోభ్యుత్థాయ కృతాంజలిః। స స్వం కులం సముద్ధృత్య విష్ణులోకే మహీయతే॥ చక్రాంకితభుజాయేతు పఙ్క్తిమధ్యేతు భుంజతే । సాపఙ్క్తి స్స్వర్గలోకేచ దేవపఙ్క్తిషు పూజ్యతే॥ శఙ్ఖచక్రాంకితం విప్రం దృష్ట్వా యోహ్లాదితోభవేత్ । పరమంపద మాప్నోతి కింపున ర్వైహికేవలమ్॥ చక్రాంకితస్య నామాని యఃపఠే ద్భక్తిమా న్నరః । సర్వపాతకనిర్ముక్త స్సయాతి పరమంపద

మ్॥ విష్ణుచక్రాంకితో విద్వాన్ యస్మిన్ దేశే వసేత్సుఖమ్। సదేశో మత్ప్రియః పుణ్యో వైష్ణవానాం మమప్రియే॥ ఇత్యాదిపద్మపురాణోక్తక్రమంబుగా చక్రాంకితుం డగుమర్త్యుం డెచ్చట నుండు నాప్రదేశంబు శ్మశానం బైనను బవిత్రంబగు నతండు పుణ్యభూములయందు వసించెనేని యాస్థలప్రభావం బెంత నవచ్చు మనుజుండు ప్రయాగమరణాదికంబునకై ప్రయత్నం బేల సేయవలయు. వాఁడు చక్రాంకితుం డాయెనేని యతని కపవర్గంబు కరతలామలకం బగు నెవ్వని కంతకాలంబునం దైన భగవల్లాంఛనంబులు సంభవించు వానిం జూచి యమభటులు యమునితోడంగూడ భయంబుఁ జెందుదురు చక్రాంకితుం డైనవాఁడు పితృకాననంబునం దైన మృతిఁబొందెనేని ప్రయాగమరణంబువలనఁ గలుగుగతి వానికి సంభవించుఁ జక్రాంకితుం డైనవిప్రునకుఁ గన్యాదానం బెవ్వఁ డాచరించువాఁడు పరమానందమయం బగుపరమపదంబుఁ జెందు విష్ణుచక్రాంకితునిం జూచి యెవ్వఁడేని ప్రత్యుత్థానాదికం బాచరించు వాఁడు స్వకులం బుద్ధరించి విష్ణులోకంబున సుఖించుఁ జక్రాంకితభుజు లేపంక్తిమధ్యంబున భుజింతు రాపంక్తి స్వర్గలోకంబున దేవపంక్తులయందుఁ బూజింపంబడు. శంఖచక్రాంకితుం డగువిప్రునిం జూచి యెవ్వఁ డానందించు వాఁడు పరమపదంబుఁ జెందు వాని కైహికఫలంబును గైముతికన్యాయసిద్ధంబు భక్తిమంతుం డగునేనరుం డైనఁ జక్రాంకితునినామంబులు పఠించును వాఁడు సర్వపాతకనిర్ముక్తుం డై పరమపదంబుఁ జెందు. విష్ణుచక్రాంకితుం డగుపండితుం డేదేశంబునందు సుఖంబుగా వసించు నద్దేశంబు వైష్ణవులకును నాకును బ్రియంబగు, శ్లో॥ యో నరో మమ భక్తస్తు దివ్యచిహ్ననిధారయేత్ । శ్వపాకో వాథ గోఘ్నో వామమలోకం సగచ్ఛతి॥ ఇత్యాదిభవిష్యత్పురాణోక్తక్రమంబుగా శ్వపాకుండైనను గోఘ్నుండైనను మద్భక్తుం డై మదీయదివ్యచిహ్నంబులఁ దాల్చెనేని వాఁ డస్మదీయం బగు లోకంబునకుం జనును, శ్లో॥ నారాయణాయుధై ర్నిత్యం చిహ్నితో యస్య విగ్రహః । పాపకోటిశతం దగ్ధం తస్మి న్దృష్టేభ వే త్సదా ॥ శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిధారయే ద్బ్రాహ్మణ స్సదా । శ్రాద్ధాదిసర్వకర్మార్హ ఇత్యుక్తం కిమతః పరమ్॥ ఇత్యాదిబ్రహ్మాండపురాణోక్తక్రమంబుగా నారాయణాయుధంబుచే నెవ్వానివిగ్రహంబు చిహ్నితంబగుఁదదంగద్రష్టలకుఁ బాతకకోటిశతంబు దగ్ధంబై చను శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిభగవల్లాంఛనంబుల ధరించినబ్రాహ్మణుండు శ్రాద్ధాదిసర్వకర్మంబులం దర్హతముండగును, శ్లో॥ భుజే చక్రం ద్విజాతీనాం శిరశ్చక్రం తు దైవతమ్। అచక్రద్విజదేవానాం పూజాదానంచ నిష్ఫలమ్ ॥ ఇత్యాదిశిల్పిశాస్త్రోక్తక్రమంబుగా ద్విజాతులకు భుజంబున దేవతలకు శిరస్థలంబునఁ జక్రధారణంబు ప్రసిద్ధం బది లేనిద్విజదేవతలకుఁ జేసినదానంబు నర్చనంబును నిష్ఫలంబగు. శ్లో॥ చక్రాంకితభుజాః కేచి ద్యత్రయత్ర వసంతిహి । యో జనాని త

ధాత్రీణి మమక్షేత్ర వసుంధరే ॥ అశ్వమేధసహస్రస్య వాజపేయశతానిచ । త
త్ఫలం శ్రూయతే తస్య మదీయాయుధధారణాత్ ॥ నివసన్తి మహాత్మానో యత్ర
చైకాన్తినో ద్విజాః । దేవాదేవర్షయో నిత్యం తద్దేశం పర్యుపాసతే॥ ఇత్యాదివ
రాహపురాణోక్తక్రమంబుగాఁ జక్రాంకితభుజు లగువా రెందెందు వసింతు ర
ద్దేశం బంతట యోజనత్రయపర్యంతంబు మదీయక్షేత్రం బగు. మదీయాయుధ
ధారణం బొనరించినవానికి నశ్వమేధసహస్రఫలంబును వాజపేయశతఫలంబును
సమకూడును. మహాత్ము లగు నేకాంతు లెచ్చట వసింతురు దేవఋషు లాస్థలం బె
డఁబాయక నివసింతురని శ్రీవరాహదేవుండు భూదేవి కానతిచ్చె. శ్లో॥ బ్రాహ్మ
ణైః క్షత్రియై ర్వైశ్యై శ్శూద్రైశ్చ కృతలక్షణైః । అర్చనీయశ్చ వన్ద్యశ్చ
నిత్యముక్తై స్స్వకర్మసు॥ ఇత్యాదిభీష్మపర్వోక్తక్రమంబుగా ధృతవిష్ణులక్షణు
లై నిత్యముక్తు లగు బ్రహ్మక్షత్రియవైశ్యశూద్రులచే భగవంతుం డర్చనీయుం
డును వందనీయుండు నగును, శ్లో॥అష్టాక్షరవిద స్సర్వే తప్తచక్రాంకితా స్తథా।
సేవకా వాసుదేవస్య తథైవ నటనర్తకాః ॥ అన్యేచ వైష్ణవా స్తత్ర సర్వే చ
క్రేణాలాంఛితాః ॥ ఇత్యాదిలింగపురాణోక్తక్రమంబుగా నష్టాక్షరవిదులును ద
ప్తచక్రాంకితులును వాసుదేవసేవకులు నగుసమస్తచేతనులు వైష్ణవు లనంబడు
దురు, శ్లో॥ యేషాం చక్రాంకితం గాత్రం శూద్రేష్వపిచ దృశ్యతే। తేవై స్వ
ర్గస్య నేతారో బ్రాహ్మణా భువి దుర్లభాః॥ ఇత్యాదిస్కాందపురాణోక్తక్రమంబు
గా శూద్రులయం దైన నెవ్వరిగాత్రంబులు చక్రాంకితంబులై యుండు వారు
స్వర్గనేతలును బ్రాహ్మణులును, శ్లో॥వినా యజ్ఞోపవీతేన వినాచక్రస్యధారణాత్।
వినాద్వయేనవై విప్రశ్చణ్డాలత్వ మవాప్నుయాత్ ॥ విప్రుండు యజ్ఞోపవీతచక్ర
ధారణద్వయంబులతో వినాభూతుండాయెనేని చండాలత్వంబుఁ బొందు, శ్లో॥ స
ల్లాపా ద్దర్శనా ద్దానా ద్యజనా ద్వన్దనా దపి। చక్రాంకితస్య విప్రస్య విష్ణుసా
యుజ్య మాప్నుయాత్ ॥ ఇత్యాదిపాద్మోక్తక్రమంబుగాఁ జక్రాంకితుం డగువి
ప్రునిం జూచి యతనితో సల్లాపం బొనర్చినను నతనికి దానంబు చేసినను నతని
నారాధించిన నతనికి నమస్కరించినను మనుజుండు విష్ణుసాయుజ్యంబుఁ బొందు.
శ్లో॥ కృష్ణాయుధాఙ్కితో భూత్వా పితృకార్యం కరోతియః । తత్సర్వం ప్రతిగృ
హ్ణాతి గయాయాంతు గదాధరః। కృష్ణముద్రాంకితో యస్తు దైవం పిత్ర్యం
కరోతియత్ । నిత్యం నైమిత్తికం తత్తు ప్రత్యహంచాక్షయం భవేత్ ॥ చ
క్రాఙ్కితభుజో భుఙ్క్తే యస్యాం పఙ్క్తౌ ద్విజోత్తమః । పునాతి సక
లాం పఙ్క్తిం గఙ్గేవ్రోత్తరవాహినీ ॥ శ్రాద్ధకాలే న చాయాన్తి భీతారా
క్షసదానవాః । శంఖం చక్రం గదాం పద్మం దృష్ట్వా కృష్ణస్యవిగ్రహే॥
ఇత్యాదిసనత్కుమారసంహితోక్తక్రమంబుగా నెవ్వండేని కృష్ణాయుధాం
కితుండై శ్రాద్ధకర్మం బొనరించుఁ దత్కర్మం బంతయు గయయందు

గదాధరుండు ప్రతిగ్రహించు నెవ్వండేని కృష్ణముద్రాంకితుం డై దైవం
బును బిత్ర్యంబును నైమిత్తికంబు నాచరించు నది యంతయుఁ బ్రత్యహం బ
క్షయంబగుఁ జక్రాంకితుం డగుద్విజోత్తముం డేపంక్తియందు భుజించు నా
పంక్తి నంతయు నతం డుత్తరవాహిని యగుగంగభంగిఁ బవిత్రం బొనర్చు శ్రాద్ధ
కాలంబునఁ గర్తృభోక్తృవిగ్రహంబులయందు శంఖచక్రాదిభగవల్లాంఛనంబు
లం జూచి రాక్షసులు దానవులు నచటి కేతేర వెఱతురు. శ్లో॥ చక్రాంకితభుజం
దృష్ట్వా యస్తుతం నాభివాదయేత్ । తిర్యగ్యోనిశతంప్రాప్య విష్ఠాయాం జాయ
తే క్రిమిః॥ యజ్ఞో దానం తపో హోమో భోజనం పితృతర్పణమ్ । చక్రలాంఛన
హీనస్య విప్రస్యవిఫలం భవేత్ ॥ తీర్థస్నానఫలం నాస్తి భూగోదానఫలం తథా।
అవైష్ణవస్య విప్రస్య సర్వం శశ్వ ద్వినశ్యతి । రూపలావణ్యసంయుక్తా మహాకుల
శోద్భవా ద్విజాః। అవైష్ణవా న శోభంతే నిర్గంధాఇవ కింశుకాః॥ విద్యావినయస
మ్పన్నా విశాలకులసమ్భవాః । విష్ణుభక్తివిహీనాయే చణ్డాలసదృశాఃస్మృతాః॥
ఇత్యాదిభవిష్యత్పురాణోక్తక్రమంబుగా నెవ్వండేని చక్రాంకితభుజునిం జూచి
యభివాదనంబు సేయకుండు వాఁడు తిర్యగ్యోనిశతంబుఁ జెంది నికృష్టతమక్రిమిజ
న్మంబు లభించు. మఱియును జక్రలాంఛనహీనుం డైనవిప్రునకు యజ్ఞదానతపో
హోమభోజనపితృతర్పణంబులు నిరర్థకంబు లగును. మఱియు నవైష్ణవుం డగు
విప్రునకుఁ దీర్థస్నానభూగోదానాదిసకలపుణ్యఫలంబులు సారెసారెకు నశించు
రూపలావణ్యసంపన్నులు మహాకులీనులు నగుబ్రాహ్మణు లవైష్ణవు లైరేని నిర్గం
ధంబు లగుపలాశపుష్పంబులపగిదిఁ బ్రకాశింపరు. విద్యావినయసంపన్నులు వి
శాలకులసంభవులు నైనవా రైనను విష్ణుభక్తి లేకుండిరేని చండాలసదృశు లగు
దురు. శ్లో॥ సర్వభూతదయాయుక్తం వైష్ణవం ద్వేష్టియోనరః । సచణ్డాలో మ
హాపాపీ రౌరవం నరకం వ్రజేత్ ॥ ఇత్యాదిహారివంశప్రసిద్ధరుద్రవాక్యక్రమంబు
గా నెవ్వండేని సర్వభూతదయాయుక్తుం డగువైష్ణవుని ద్వేషించునో వాఁడు మ
హాపాపి యైనసద్యశ్చండాలత్వంబుఁ జెంది రౌరవాఖ్యనరకంబునఁ బడు, శ్లో॥ వినా
యజ్ఞోపవీతేన వినా చక్రస్యధారణాత్ । వినా ద్వయేన వై విప్రశ్చణ్డాలత్వ మ
వాప్నుయాత్ ॥ శఙ్ఖచక్రోర్ధ్వపుణ్డ్రాదిరహితో బ్రాహ్మణాధమః । నజీవన్నేవ
చణ్డాల స్సర్వకర్మబహిష్కృతః ॥ ఇత్యాదిపారాశర్యస్మృత్యుక్తక్రమంబుగా య
జ్ఞోపవీతంబును ద్వయమంత్రంబును శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిభగవల్లాంఛనంబులు
ను లేనివిప్రుం డధమాధముం డై సర్వకర్మబహిష్కృతుం డగును, శ్లో॥ అచ
క్రధారిణో విప్రాః సర్వకర్మసు గర్హితాః । అవైష్ణవత్వ మాపన్నా నరకం యా
న్తి నిశ్చయమ్ ॥ చక్రచిహ్నదిరహితం ప్రాకృతం కలుషాన్వితమ్ । అవైష్ణవంతు
తం దూరాచ్ఛ్వపాకమివ సంత్యజేత్ ॥ 'ఇత్యాదిహారీతస్మృత్యుక్తక్రమంబుగాఁ
జక్రధారణంబు లేక వైష్ణవులు గాక యున్నభూసురులు సర్వకర్మగర్హితులై న

రకంబునం బడుదురు. చక్రాదిచిహ్నంబులు భగవద్భక్తియు లేక కలుషాన్వితుండైన కేవలప్రాకృతునిం జూచి శ్వపాకునిగతి దూరంబుగాఁ బరిత్యజింపవలయు, శ్లో॥ సల్లాపా ద్దర్శనా ద్దానా ద్భజనా ద్వందనా దపి। చక్రాంకితస్య విప్రస్య విష్ణుసాయుజ్య మాప్నుయాత్॥ తథైవచక్రహీనస్య పూజనా ద్వందనా దపి। వైష్ణవో నిరయం యాతి యావదాభూతసంప్లవమ్॥ అచక్రధారీ యో విప్ర శ్శ్రుతిస్మృతిసమన్వితః। త్యజేచ్చండాలభాణ్డస్థం తం విప్ర మమృతంయథా॥ ఇత్యాదిపద్మపురాణోక్తక్రమంబుగాఁ జక్రాంకితుం డగువిప్రునిసల్లాపదర్శనాదికంబు విష్ణుసాయుజ్యప్రదం బట్లు వైష్ణవుండు చక్రహీనునిఁ బూజించిన నమస్కరించినను బ్రళయపర్యంతంబు నిరయంబునఁ బడు నేవిప్రుండైన శ్రుతిస్మృతిసమన్వితుండై చక్రలాంఛనరహితుం డాయెనేని యతండు చండాలభాండస్థామృతంబు పోలికఁ బరిత్యాజ్యుం డగు, శ్లో॥ శ్రీకృష్ణచక్రాంకవిహీనగాత్రం శ్మశానతుల్యం పురుషోఽథనారీ।దృష్ట్వానరస్త స్స్నపతే సవాసా స్స్నాత్వా సమర్చే ద్ధరిమంగనిత్యమ్॥ చక్రచిహ్నవిహీనంతు య శ్శ్రాద్ధే భోజయిష్యతి। వ్యర్థం భవతి తత్సర్వం నిరాశాః పితరోగతాః॥ ఇత్యాదినారదీయోక్తక్రమంబుగా స్త్రీపురుషు లెవ్వరైన శ్మశానతుల్యం బగుశంఖచక్రాదిభగవల్లాంఛనరహితశరీరంబుఁ జూచి రేని సచేలస్నానం బాచరించి హరి నశ్రాంతం బర్చింపవలయుఁ జక్రాదిహరిచిహ్నంబులు లేనివిప్రుని శ్రాద్ధకర్మంబునం దెవ్వఁడు భుజియింపం జేయు వాఁ డొనర్చిన యా శ్రాద్ధంబంతయు వ్యర్థంబగుఁ బితృదేవతలు నిఃస్పృహులై చనుదురు, శ్లో॥ అచక్రధారిణం విప్రం య శ్శ్రాద్ధే భోజయిష్యతి। రేతోమూత్రపురీషాది పితృభ్య స్సప్రయచ్ఛతి॥ తస్మాచ్చక్రం విధానేన తప్తం వై ధారయేద్ద్విజః। ఇత్యాది శ్రుతిభిః ప్రోక్తం విష్ణో శ్చక్రస్యధారణమ్। తస్మా చ్చక్రాదిసంస్కారాః కర్తవ్యామునిసత్తమ। చక్రలాంఛనహీనేన కృతం కర్మచ నిష్ఫలమ్॥ ఆచార్యోవిధివత్కుర్యాచ్చక్రపుణ్డ్రాదిసత్క్రియామ్। పురతోఽగ్నింప్రతిష్ఠాప్య స్వగృహ్యోక్తవిధానతః॥ ఇత్యాదిపారాశర్యస్మృత్యుక్తక్రమంబుగా నెవ్వాఁడు శ్రాద్ధకర్మంబునందుఁ జక్రాదిభగవల్లాంఛనంబులు లేనిబ్రాహ్మణు భుజియింపం జేయు వాఁడు పితృదేవతలకు రేతోమూత్రపురీషాదిప్రదుం డగుంగావునఁ బూర్వోక్తక్రమంబుగా శ్రుతిస్మృతీతిహాసపురాణాదిసకలశాస్త్రప్రసిద్ధం బగుతప్తచక్రాంకనంబు వేదవిదాచార్యశ్రీహస్తంబుచే లభించి ముముక్షుచేతనుండు కృతార్థుం డై పరమపదంబుఁ జెందు. ఇంక నూర్ధ్వపుండ్రధారణంబునకుం బ్రమాణంబు లుపన్యసించెద నాకర్ణింపుము, "ధృతోర్ధ్వపుండ్రమ్"ఇత్యాదికఠవల్లియు "ధృతోర్ధ్వపుండ్రః" ఇత్యాదిమహోపనిషద్వాక్యప్రపంచంబును "హరేఃపదాకృతి" మిత్యాద్యథర్వణవేదవాగ్విస్తరంబును "కిం పవిత్రాణాం పవిత్ర"మిత్యాది "నాసాదికేశపర్యంతమూర్ధ్వపుండ్రం విష్ణోఃస్థితస్య పదద్వయాకృతి" ఇత్యద్యంతకాత్యాయనోపనిష

ద్వాక్యజాతంబును బ్రమాణంబులు. మఱియు స్మృత్యాదిక ప్రమాణంబుల వినుము, శ్లో॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రస్యమాహాత్మ్యం వక్ష్యామిశుభదర్శనే । ధారణా దేవముచ్యేత భవబంధా ద్విమూఢధీః॥ ఏకాంతినోమహాభాగా స్సర్వే మమహితే రతాః । సాన్తరాళం ప్రకుర్వీత ఊర్ధ్వపుండ్రం పదాకృతీ॥ పుండ్రాణాం ధారణార్థాయ గృహ్ణీయాచ్ఛ్వేతమృత్తికామ్ । శ్రీరంగేవృషభాద్రౌచ శ్రీకూర్మే యాదవాచలే॥ ప్రయాగే నారసింహాద్రౌ వారాహేతులసీవనే । ద్వారవత్యాం శుభే రమ్యే వాసుదేవహ్రదేతథా॥ సిన్ధుతీరేచవాల్మీకే హరిక్షేత్రే విశేషతః । విష్ణోఃపాదోదకం యత్ర ప్రవాహయతినిత్యశః॥ గృహీత్వా మృత్తికాం భక్త్యా విష్ణుపాద జలైస్సహ । ధృత్వాపుణ్డ్రాణి చాంగేషు విష్ణుసాయుజ్యమాప్నుయాత్ । లలాటే కేశవం ధ్యాయే న్నారాయణమథోదరే॥ వక్షస్థలే మాధవంచ గోవిందం కణ్ఠకూబరే । విష్ణుంచ దక్షిణే కుక్షౌ బాహౌచ మధుసూదనమ్॥ త్రివిక్రమం స్కంధదేశే వామనం వామపార్శ్వకే । శ్రీధరం వామబాహౌతు హృషీకేశంతు కణ్ఠరే॥ పృష్ఠేతు పద్మనాభంచ త్రికే దామోదరం న్యసేత్ । తత్ప్రక్షాళనతోయేన వాసుదేవేతి మూర్ధని॥ తత్తత్పుండ్రాణి తన్మూర్తీ ర్ధ్యాత్వామంత్రేణధారయేత్ । లలాటే భుజయుగ్మేతు పృష్ఠయోః కంఠకూబరే॥ ధారయేదూర్ధ్వపుండ్రాణిచతురఙ్గుళమానతః । కుక్షౌ తత్పార్శ్వయోః ప్రోక్తమాయతంతు దశాఙ్గుళమ్॥ బాహ్వోర్వక్షస్థలే పుణ్డ్రమష్టాంగుళముదాహృతమ్ । ఏవం ద్వాదశపుండ్రాణి బ్రాహ్మణస్సతతంధరేత్ । అన్తరాళేషు సర్వేషు హరిద్రాం ధారయేచ్ఛ్రియమ్॥ ఇత్యాదిపద్మపురాణోక్తక్రమంబుగా శివుండు తనదేవి నుద్దేశించి యోకల్యాణి యూర్ధ్వపుండ్రమాహాత్మ్యంబుఁ జెప్పెద వినుము. సర్వభూతహితనిరతమతు లగుమహాత్ములైన యేకాంతులుసాంతరాళంబులైనయూర్ధ్వపుండ్రంబులు భగవత్పదాకృతులు గా ధరింపవలయు నట్టియూర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరించుటకు, శ్లో॥ శ్వేతమృణ్ముక్తిదాప్రోక్తా పీతావైరాగ్యకారిణీ । రక్తావశ్యకరీ ప్రోక్తా॥ ఇత్యాదిన్యాయంబున ముక్తిదాయిని యగు శ్వేతమృత్తిక సంగ్రహింపవలయుఁ దత్సంగ్రహంబును శ్రీరంగంబున వృషభాద్రియందు శ్రీకూర్మంబునందును యాదవాచలంబునఁ బ్రయాగయందు నారసింహాద్రిని వరాహక్షేత్రంబునందుఁ దులసీవనంబున ద్వారవతియందు వాసుదేవహ్రదంబున సింధుతీరంబున వాల్మీకంబున హరిక్షేత్రంబున నెచట విష్ణుపాదోదకంబు ప్రవహించు నచ్చటను బ్రసిద్ధంబౌమృత్తిక గ్రహించి విష్ణుపాదోదకంబుతో ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబులు తత్తదంగంబులయందు ధరించినవాఁడు విష్ణుసాయుజ్యంబు లభించు నట్లుద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియించి(లలాటంబునఁ గేశవుని నుదరంబున నారాయణుని వక్షస్థలంబున మాధవుని గంఠకూబరంబునందు గోవిందుని దక్షిణకుక్షియందు విష్ణుని దక్షిణభుజంబున మధుసూదనుని దక్షిణస్కంధంబున హృషీకేశునిఁ బృ

పృష్ఠభాగంబునఁ బద్మనాభుని, ద్రికప్రదేశంబున దామోదరుని ననంతరంబ కరత ప్రక్షాళనోదకంబుల శ్రీవాసుదేవదివ్యనామం బుచ్చరించుచు శిరస్థలంబునం జల్లఁగొనవలయు ఫాలస్థలంబున స్కంధయుగ్మంబునందుఁ బృష్ఠంబునఁ ద్రికప్రదేశంబునందుఁ గంఠకూబరంబునఁ జతురంగుళప్రమాణంబులు గా నూర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియింపవలయుఁ గుక్షియందుఁ దత్పార్శ్వంబులయందును దశాంగుళాయతంబు లగుపుండ్రంబులు ధరింపవలయు బాహువులయందు వక్షస్థలంబునందును నష్టాంగుళప్రమాణంబులు గా నూర్ధ్వపుండ్రంబులు దీర్పవలయు బ్రాహ్మణుం డిట్లు ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరింపవలయు నూర్ధ్వపుండ్రంబుల కంతరాళప్రదేశంబులయందు లక్ష్మీస్వరూప హారిద్రాచూర్ణరేఖలు రచియింపవలయు, శ్లో॥ ప్రణవేనైవ మంత్రేణ ముద్రాన్వై మా మనుస్మరన్ । లలాటే ధారయే న్నిత్యం విష్ణుసాయుజ్య మాప్నుయాత్ ॥ యో న ధారయతే మర్త్యో మామకం చిహ్నమీదృశమ్ । తం సృజామి దురాత్మానం మదీయాజ్ఞాతిలఙ్ఘినమ్॥ వ్యాళం దృష్ట్వా యథా లోకే దర్దురా భయసంయుతాః । ఊర్ధ్వపుణ్డ్రాఙ్కితం తద్వత్కమ్పన్తే యమకిఙ్కరాః॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రేణ సంయుక్తో మ్రియతే యస్తు మానవః । చణ్డాలోఽపి విశుద్ధాత్మా విష్ణులోకే మహీయతే॥ కేవలస్యోర్ధ్వపుణ్డ్రస్య ధారణాదపి మానవః। దేహజైః పాపసఙ్ఘాతై ర్ముచ్యతే నాత్ర సంశయః॥ ఇత్యాది బ్రహ్మపురాణోక్తక్రమంబుగాఁ బ్రణవమంత్రంబుచే నన్ను స్మరించుచు నెవ్వండు శ్వేతమృత్తికచే లలాటాదిద్వాదశాంగంబులయం దూర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియించును వాఁడు మత్సాయుజ్యంబుఁ జెందు నేమర్త్యుఁ డైన నిట్టి మదీయచిహ్నంబులు ధరింపఁడు మామకాజ్ఞోల్లంఘనం బొనర్చినయాదురాత్ముని జన్మపద్ధతినిం బడఁద్రొబ్బెద. లోకంబున భేకంబులు కాకోదరంబు నీక్షించి వెఱచినట్టు లూర్ధ్వపుండ్రాంకితునిం జూచి యమభటులు భయంబుఁ జెందుదురు. ఊర్ధ్వపుండ్రధారి యగు మానవుండు మృతుం డైన వాఁడు చండాలుం డైనను బరిశుద్ధాంతరంగుం డై విష్ణులోకంబున సుఖించు మానవుండు కేవలోర్ధ్వపుండ్రధారణంబుచే నైన దేహజాతంబు లైనపాపసంఘాతంబులచే విముక్తుం డగు నీయర్థంబునందు సంశయంబు లేదు, శ్లో॥ చతురఙ్గుళమూర్ధ్వాగ్రం ద్వ్యఙ్గుళం విస్తృతం మృదా । ద్విజపుణ్డ్రిమృజుం సౌమ్యసాన్తరాళంతు ధారయేత్ ॥ ఇత్యాదిస్కాన్దోక్తప్రకారంబుగా బ్రాహ్మణుండు చతురఙ్గుళప్రమాణోర్ధ్వాగ్రంబును ద్వ్యఙ్గుళవిస్తృతంబును నవక్రంబును సుందరంబు నగునట్లుగా శ్వేతమృత్తికచే సాంతరాళపుండ్రంబు ధరింపవలయు, శ్లో॥ చతురఙ్గుళమూర్ధ్వాగ్రం ద్వ్యఙ్గుళం విస్తృతం తథా। మృదా పుణ్డ్రం ద్విజః కుర్యాత్సాన్తరాళ మ్మనోహరమ్॥ ద్వ్యఙ్గుళం త్ర్యఙ్గుళం వాపి మధ్యే ఛిద్రం ప్రకల్పయేత్ । ద్వ్యఙ్గుళం పార్శ్వమేకం స్యాదూర్ధ్వపుణ్డ్రస్య [illegible]॥ ఇత్యాదిహారీతస్మృత్యుక్తక్రమంబుగా జతురంగుళంబులపొడవును పార్శ్వంబుల

యం దంగుళద్వయమాత్రంబు వెడల్పును ద్వ్యంగుళత్ర్యంగుళప్రమాణం బై నయంతరాళంబును గలుగునట్టుగా మనోహరం బైనపుండ్రంబు విప్రుండు ధవళ మృత్తికచే ధరింపవలయు, శ్లో॥ ఆచమ్య ధారయేత్పుండ్రాన్మృదాశుభ్రేణ పూర్వవత్ । నాసికామూలమారభ్య కేశాన్తం పరికల్పయేత్ । హారిద్రేణతు చూర్ణేన కుఙ్కుమేన సుగన్ధినా॥ ఊర్ధ్వపుండ్రస్యమధ్యేతు లక్ష్మీస్థానం ప్రకల్పయేత్॥ ఇత్యాదిభారద్వాజసంహితోక్తప్రకారంబుగా ద్విజుం డాచమనం బొనర్చి నాసాదికేశపర్యంతంబు ఫాలస్థలంబున ధవళోర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియించి యవశిష్టైకాదశాంగంబులయం దట్లూర్ధ్వపుణ్డ్రంబులు ధరియించి తదంతరాళంబులయందు లక్ష్మీస్వరూపశ్రీచూర్ణరేఖలు ధరింపవలయు, శ్లో॥ తతో దివ్యంచ హారిద్రం సమ్మోదతులసీదళమ్। మన్త్రేణ ధారయేచ్చూర్ణం పుణ్డ్రేషుద్వాదశేషుచ। ఊర్ధ్వపుణ్డ్రస్య మధ్యేతు దివ్యచూర్ణంచ ధారయేత్ । శ్రీకరం విజయం పుణ్యం సర్వదోషప్రణాశనమ్॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రస్య మధ్యేతు రజనీచూర్ణ ముత్తమమ్ । లక్ష్మీరూపధరం నిత్య మన్యద్రవ్యం నధారయేత్॥ విష్ణురూపేణ సంస్పృష్టం తచ్చూర్ణం శిరసావహేత్ । తస్యాశుభాని నశ్యన్తి పుణ్యమార్గో భవే న్నరః॥ ఇత్యాద్యత్రిస్మృత్యుక్తక్రమంబుగా మనుజుండు ధవళతరచ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రంబులయందు దివ్యంబును శ్రీకరంబును విజయావహంబును బుణ్యప్రదంబును సర్వదోషప్రణాశనంబును లక్ష్మీస్వరూపంబు నగుహారిద్రాచూర్ణంబు ధరియింపవలయు. మఱియొకద్రవ్యంబును ధరింపఁగూడ దిట్లు ధరించినవానికి సమస్తాశుభంబులు నశియించు వాఁడు పుణ్యాత్ముఁ డగును, శ్లో॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రం మృదాదాయ సచ్ఛిద్రం సౌమ్యమేవచ । తదలఙ్కరణాపాహం హారిద్రాం ధారయేచ్ఛ్రియమ్॥ విలోక్యదర్పణం విద్వా నూర్ధ్వపుణ్డ్రం మనోహరమ్। కుర్యా దఙ్గుళ మాకాఙ్క్షీ హారిద్రాచూర్ణసంయుతమ్॥ ఇత్యాదిసనత్కుమారసంహితోక్తక్రమంబుగా విద్వాంసుండు దర్పణం బవలోకించుచు శ్రీచూర్ణరేఖాలంకృతంబు లగుధవళచ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రంబులు పూర్వోక్తక్రమంబుగా ధరింపవలయు, శ్లో॥ న త్రిపుణ్డ్రం ద్విజై ర్ధార్యం పట్టాకారం తథైవచ । నచాన్యదేవతాభక్తి రాపద్యపి కదాచన॥ బ్రాహ్మణస్యోర్ధ్వపుణ్డ్రం స్యాత్క్షత్రియస్యార్ధచన్ద్రకమ్ । వైశ్యస్యవర్తులాకారం శూద్రస్యైవత్రిపుణ్డ్రకమ్॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రంతు సర్వేషాం ననిషిద్ధం కదాచన । ధారయేత్క్షత్రియాదో్యపివిష్ణుభక్తో భవేద్యది ఇత్యాదిబ్రహ్మారాత్రోక్తప్రకారంబుగా నెపత్కాలంబునం దైన బ్రాహ్మణులకుఁ ద్రిపుండ్రపట్టాకారధారణంబును దేవతాంతరభక్తియుఁ బ్రసిద్ధంబు గాదు. బ్రాహ్మణున కూర్ధ్వపుండ్రంబును క్షత్రియున కర్ధచంద్రరేఖయు వైశ్యునకు వర్తులాకారంబును శూద్రునకుఁ ద్రిపుండ్రంబును బ్రసిద్ధం బూర్ధ్వపుండ్రంబును సమస్తజనులకు ధార్యంబు గాని ని

షిద్ధంబు గాదు. క్షత్రియాదులైనను విష్ణుభక్తులైరేని వారికాపుండ్రంబు ధరింపందగును, శ్లో॥ యో వినాచోర్ధ్వపుణ్డ్రేణ యత్కుర్యాత్కర్మవైదికమ్।నిష్ఫలం తస్యతత్కర్మభస్మన్యేవాహుతి ర్యథా॥ ఇత్యాదిమత్స్యపురాణోక్తక్రమంబుగా నెవ్వాఁ డూర్ధ్వపుండ్రంబు లేక వైదికకర్మం బెద్ది యాచరించు నాకర్మం బంతయు భస్మాహుతిగతి నిరర్థకం బగును, శ్లో॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రవిహీనస్తు సన్ధ్యాకర్మసమాచరేత్ । తత్సర్వం రాక్షసైర్నీతం నరకంచ సగచ్ఛతి॥ నిత్యం నైమిత్తికం కామ్యం త్రివిధం శ్రుతిబోధితమ్॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రవిహీనస్య సర్వంతన్నిష్ఫలంభవేత్ ॥ ఇత్యాదిహారీతస్మృత్యుక్తక్రమంబుగా నెవ్వాఁ డూర్ధ్వపుండ్రరహితుండై సంధ్యాకర్మం బాచరించుఁ దత్కర్మం బంతయు రాక్షసు లపహరింతురు. వాఁడు దుర్గతిని జెందు నిత్యనైమిత్తికకామ్యభేదంబులచేఁ ద్రివిధం బైన శ్రుతిబోధితకర్మం బూర్ధ్వపుండ్రరహితుం డై యెవ్వఁ డొనరించు వాని కాకర్మం బంతయు నిష్ఫలం బగు, శ్లో॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రమృజు స్సౌమ్యో లలాటే యస్య దృశ్యతే । చణ్డాలోఽపి హి శుద్ధాత్మా పూజ్యఏవ నసంశయః॥ ఇత్యాదిపురాణాంతరోక్తక్రమంబుగా సౌమ్యంబును ఋజుతరంబు నగునూర్ధ్వపుండ్రం బెవ్వాని లలాటంబునం జూపడు వాఁడు చండాలుం డైనను బూజ్యుండు. సంశయంబు లేదు, శ్లో॥ ఏకాన్తినో మహాభాగా స్సర్వభూతహితేరతాః । సాన్తరాళం ప్రకుర్వంతి పుండ్రం హరిపదాకృతిమ్॥ ఇత్యాదిపద్మపురాణోక్తక్రమంబుగా సర్వభూతహితమతులు మహాత్ములు నగునేకాంతులు హరిపదాకారంబులుగా సాంతరాళంబు లగుధవళచ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియింతురు. ఈప్రకారంబుగా బలవదబాధితప్రమాణసహస్రప్రతిపాదితంబు లగుశంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిభగవల్లాంఛనంబులు బ్రాహ్మణాదిసమస్తజనుల కవశ్యధార్యంబు లని గురుం డానతీయ విని యజ్ఞదేవుండు సంతసించి మహాత్మా భవదనుగ్రహంబున నీయర్థంబులయెడ సంశయంబు లన్నియు నివర్తించె నింక శ్రీపరాంకుశపరకాలాది దివ్యసూరులయవతారరహస్యంబును దదీయదివ్యప్రబంధమాహాత్మ్యంబును సవిస్తరంబుగా నానతిమ్మని యడుగ నమ్మణవాళమహాముని యాప్రశ్నంబునకుం బ్రహర్షించి యాద్విజు నుద్దేశించి వత్సా నీ వొనర్చినప్రశ్నంబునకుఁ బ్రత్యుత్తరంబుఁ జెప్పెదవినుము, పార్వతీ॥ శ్లో॥ భో నీలలోహిత త్వత్తశ్చాతుర్మాస్యోత్సవ శ్శ్రుతః। ముదానవిస్తరం తత్త్వపూతాహం శాసనాద్ధరేః । ప్రపన్నోత్సవ మద్యాశు తత్త్వతో బ్రూహి మే భృశమ్॥ శృణోమి వాసుదేవస్య కృపయా కౌతుకాద్ధృతమ్॥శంకరః॥ పురా వైకుంఠనగరే లక్ష్మ్యాసూత్రవతీం ప్రతి । గదితం విష్ణునంప్రోక్త మితిహాసం పురాతనమ్॥ ప్రపన్నజనసంత్రాణపరాయణ మనిందితమ్। భో గౌరి శృణువక్ష్యేహం పరమేశాంఘ్రిభక్తితః ॥ పూర్వముద్వాహకాలే తే హిమాద్రౌదేవవల్లభాః । బ్రహ్మాద్యా మునయ స్సర్వేత్రిలోకాంతరవాసినః॥ ఆగతా స్సర్వసన్నాహా స్సన్తుష్ట

హృదయా న్తరాః। మయానహస్థితా స్సమ్యక్సంతుష్టా స్స్యుర్నగాత్మజే॥ తేషాం
సమ్మేళనాద్గాఢాదుత్తరాభూర్నతా భృశమ్। దక్షిణాశాచోర్ధ్వగతా చచాలధరణీ
ద్రుతమ్॥ తాం దృష్ట్వా భీతిసమ్మగ్నా స్సర్వే లోకా శ్చరాచరాః । వైవాహికో
త్సవం ద్రష్టు మాగతాస్స్యుర్నగాత్మజే॥ తతః పితామహం దేవమబ్జజం రుక్మగా
త్రకమ్। నివేదయామాసు రగ్రే సర్వే శక్రపురోగమాః॥ తతో విధి ర్జగన్నాథ
మనన్తం పితరం హరిమ్। ఆరాధయామాస యోగా ద్భక్తిపాలితవైభవాత్॥
అథాచ్యుతాజ్ఞయాప్రాహ లోకశిల్పివరార్యకమ్ । విశ్వకర్మాణ మాదృత్యముదా
పరమయాశివే॥ బ్రహ్మా॥ త్రిలోకశిల్పకరణనిపుణ స్త్వం ధురంధరః । దృష్ట్వే దా
నీ మవన్యా యదౌన్నత్యం తత్సమం కురు॥ సర్వలోకోపకారాయ సర్వజీవావనా
యచ । ఉత్థితాయ జగన్నాథ కృపావేషాయ కౌశలాత్॥ తచ్ఛ్రుత్వా విశ్వక
ర్మాచ కశ్యపారాధితం హరిమ్ । నత్వాప్రాహ విధిం వేగా దుపేన్ద్రాంఘ్రిసమాశ్రి
తః॥ విశ్వకర్మా॥ భూమేర్దక్షిణ మౌన్నత్యం సమం కర్తుం మహామునిః । కుమ్భ
యోని రగస్త్యస్తు క్షమతే హరిశాసనాత్ ॥ సర్వజీవభయోపేతాం యమావా
సోపలాలితామ్। దక్షిణాశాం సమీకర్తు మముం త్వం ప్రేరయద్రుతమ్॥ తద్వీక్ష్యా
యమునిఃక్రోధఘూర్ణితాత్మహృదంతరః । విశ్వకర్మాణ మాలోక్య కోపాత్ప్రో
వాచసత్వరమ్॥ అగస్త్యః॥భోవిశ్వకర్మన్ భూతేశపార్వతీశోభనోత్సవమ్। ద్రష్టుం
నిరీక్ష్యైవ మహాంస్థాస్యా మ్యారాధ్య కేశవమ్॥ రచయామి శమీపత్రపుటం స
మ్యగహంస్థితః । తస్మాచ్చిరం సమాయాతై ర్మునిభిఃప్రాప్తవాన్ సహ॥ సర్వేషా
మఖిలోకానా మన్తరా విప్రియః కృతః। పైశున్యమధునాప్రాప్య త్వం మదాద్గర్హి
తోసి మే॥ భో విశ్వకర్మన్ కిమపిమయా పాపం కృతం త్వయి। వదాధునామమా
గ్రేతు శృణోమ్యాప్యాంతరే దృశమ్॥ ఇత్యేన మాభాష్యముని రగస్త్యః కుం
భసంభవః । శశాప విశ్వకర్మాణం సర్వేషాం సన్నిధౌ శివే॥ అగస్త్యః॥ భో విశ్వ
కర్మన్ తే శిల్పవిద్యాసఙ్కరజాతిషు । స్థాస్యతే హీనవృత్తిస్తు సంకరాన్వయజీవి
కా ॥ విశ్వకర్మాచ తద్బుధ్వా స్వవిద్యావద్యవేదనః । నిర్విణ్ణహృదయస్తూర్ణం
ప్రతిశాపం దదౌమునేః ॥ విశ్వకర్మా ॥ కుమ్భయోనేభవద్వేదవిద్యా ద్రవిడసంహి
తా । భవతాద్భగవద్భక్తపవిత్రీకృతవైభవా ॥ క్రుద్ధోశపత్కుంభయోనిం వి
శ్వకర్మానతాననః । కాశ్యపారాధితహరేస్సంసేవానందనిర్మలః ॥ తం దృష్ట్వా మ
తిమాన్ బ్రహ్మాసమాశ్వాస్యమునిం తదా । ప్రేషయామాస హరితం దక్షిణాం
యమపాలితామ్ ॥ అగస్త్యోపి శ్రీనివాసం సాష్టాంగం ప్రణిపత్యచ। సంస్మరన్ వి
ష్ణునామాని విహ్వలస్తు సమాయయౌ॥ వింధ్యస్యౌన్నత్యమాక్షిప్య దక్షిణస్యా
కమండలుమ్ । నిక్షిప్యచక్రే సమతాం భూమే ర్మునివర స్తదా॥ అథాగస్త్యోపి
యోగేనమలయాద్రౌ శ్రియఃపతిమ్। తప ఉద్దిశ్య చక్రే సౌ చిరం హరిపదాశ్రితః॥
తత స్సర్వేశ్వరో దేవ శ్శ్రీనివాసోజగన్మయః । మేఘగమ్భీరయావాచా ప్రాహ

గస్త్యం మునీశ్వరమ్॥ శ్రీనివాసః ॥ అగస్త్యతే భద్రమస్తు తపోమామత్ప్రోభవ । త్వద్వేదవిద్యామద్భక్తైః పాలితాస్యాత్త్వనఃపునః । అనంతగరుడాదీనాం సూరీణాం నిత్యయోగినామ్ । అంశోద్భూతా మహాభాగా జాయంతేహి మదాజ్ఞయా॥ కాసారో భూతయోగీచ మహదాఖ్యః కృతేయుగే । విష్ణుచిత్తో భక్తిసారస్త్రేతాయాం కులశేఖరః ॥ భక్తాంఘ్రిరేణు ర్ద్వాపరే మునివాహః పరాంతకః । పరాఙ్కుశః కవిర్మిశ్రః కలౌ రామానుజో మునిః॥ ఏతేచాన్యే నిత్యసూరా మద్భక్తా స్సంగవర్జితాః । ప్రపన్నాస్స్యు శ్శంఖచక్రచిహ్నితా మన్త్రవిత్తమాః॥ పద్మాక్షతులసీమాలా శ్వేతమృత్పుండ్రచిహ్నితాః । నిత్యయుక్తా నిత్యముక్తా జీవేశపరిశీలకాః ॥ అర్చాత్మనావతీర్ణం మా మనంతశయనం పరమ్ । సమ్పత్కుమారం సౌందర్యకోమలం దివ్యదర్పణమ్॥ ప్రహ్లాదవరదం దేవం గరుడాద్రిపతిం హరిమ్ । అనంతపద్మనాభంచ వేణ్యాదక్షిణకూలగమ్ ॥ తోతాద్రినాథం నృహరిచక్రనాభ్యంతరస్థితమ్ । నతాంగవిప్రసాక్షిత్వాభావనాద్భావమాధవమ్॥ పినాకినీసరిత్తీరవాసినం శేషశాయినమ్ । కాళిందీతీరసంవాసం శ్రీకృష్ణం రుక్మిణీవిభుమ్ ॥ ఆనందనిలయం దేవం శ్రీనివాసం చతుర్భుజమ్ । నృహరిం ఘటికాద్రీశం ప్రపన్నత్రాణవైభవమ్॥ హృత్తాపనాశినీతీరవాసినం వీరరాఘవమ్ । ఆదికేశవమబ్జాక్షం పార్థసారథి మచ్యుతమ్ ॥ భక్తిసారాన్తరాపూర్ణం జగన్నాథం జగద్గురుమ్ । బ్రహ్మయజ్ఞోద్భవం శ్రీశం వరదం దేవతోత్తమమ్॥ సీతాలక్ష్మణమధ్యస్థం రఘునాయక ముత్తమమ్ । దేవతానీకసంసేవ్యం దేవనాయకమాద్యకమ్॥ గోవిందం చిత్రకూటస్థం త్రిలోకేశం త్రివిక్రమమ్ । ఆద్యం విశ్వమయం శ్వేతవరాహం చంద్రికోపమమ్॥ శార్ఙ్గపాణిం చక్రపాణిం వాసుదేవం శ్రియాసహ। తంజాపురస్థం నృహరిం రాజగోపాలబాలకమ్ ॥ మరుద్వృధామధ్యసంస్థం రఙ్గేశం శేషతల్పగమ్ । వనాద్రీశంచ మద్భక్తాస్సేవంతే ద్రావిడేషు వై॥ తేషా ముద్గీయమానాం తాం ద్రావిడబ్రహ్మసంహితామ్। వృత్తగద్యాత్మికాం రమ్యాం చతుర్వేదమయీం శుభామ్ ॥ మునే ద్రావిడదేశేషు పుణ్యక్షేత్రయుతేషుచ । మత్సన్నిధౌ ప్రతిదినే పఠంతి ప్రతివత్సరే॥ ప్రబన్ధపఠనం యత్ర తత్ర తత్రాలయే మమ। ఉజ్జీవయంతి తీర్థంచ ప్రసాదం వైష్ణవోత్తమాః॥ ఇత్యేతదుక్త్వా భగవాన్ శ్రీనివాస శ్శ్రియాసహ । తిరోదధే నిత్యముక్త నిత్యసూరినిషేవితః । అగస్త్యోపి ప్రసన్నాత్మా విరరామతపస్తతః ॥ భక్తియుక్తః శ్రీనివాస ముపాస్తే మలయాచలే ॥ అనుచు బ్రహ్మకైవర్తకపురాణంబున శ్రీమంగళాద్రిక్షేత్రమాహాత్మ్యఖండంబునం దిరువదితొమ్మిదవయధ్యాయంబునం జెప్పఁబడినయట్లు దాక్షాయణి తనభర్తనుం జూచి 'దేవా శ్రీమంగళాద్రినృహరిచాతుర్మాస్యోత్సవంబు నీవలన విని కృతార్థనైతి నింకఁ బ్రపన్నోత్సవంబు విన వేడ్క పొడమెం దద్వైభవంబు వర్ణింపు మని యడుగ నద్దేవి నుద్దేశించి యోగశాయి తొల్లి శ్రీవై

కుంభపురంబునం దేతదర్థవిషయంబుగా శ్రీదేవి హరి నడిగి తెలిసి సూత్రవతికిం జెప్పినపురాతనేతిహాసం బొక్కటి గలదు. అది నీప్రశ్నంబునకుం బ్రత్యుత్తరం బగు దాని వాక్రుచ్చెద వినుము. పూర్వకాలంబున భవనీయవివాహసమయంబునందు బ్రహ్మాది దేవతలును సమస్తమునులును సమస్తజనులును హిమాచలంబున కేతెంచి నాతోడం గూడి సమ్మోదించుచున్నసమయంబున సమ్మిళితసర్వజనమహాభారంబున కోర్వంజాలక యుత్తరభూభాగంబు క్రుంగ దక్షిణోర్వీమండలం బూర్ధ్వగతం బయ్యె నంత భూమికంపం బుదయించె నప్పుడు చరాచరభూతజాతంబు లతిభీతిం జెంద నింద్రాది దేవతలు పితామహునిం గని మ్రొక్కి భూమండలంబునకు సమత్వం బర్థింప నతండు పెద్దయుం బ్రొద్దు తనకు జనకుం డగునారాయణుని ధ్యానించి నిజయోగవైభవంబుచే స్వకీయహృదయకమలకర్ణికామధ్యస్థితుండైన పుండరీకాక్షుని సాక్షాత్కరించి యతనియనుగ్రహంబుచే సకలం బెఱింగి తదీయాజ్ఞచే సన్నిహితుండైన విశ్వకర్మనుం జూచి వత్సా సర్వలోకోపకారార్థంబుగా నిబ్భాగితవైషమ్యంబు సవరింపుమని నియోగింప నతండు చతుర్ముఖు నుద్దేశించి మహాత్మా సర్వభూతభయంకరం బైనయమావాసం బైనదక్షిణదిగ్భాగంబునం దౌన్నత్యంబు పాపుటకు నగస్త్యమునీంద్రుండు సమర్థుండు గాని నేను శక్తుండం గాను గావునం దత్కార్యనిర్వాహార్థంబుగా వేగ యమ్మహర్షినిం బనుపుమని విన్నవింప నావృత్తాంతంబంతయుం దెలిసి కలశోద్భవుం డలిగి విశ్వకర్మ నుద్దేశించి పార్వతీకల్యాణోత్సవంబుం జూచుటకు ననేకమునీంద్రులం గూడి వచ్చి యాయుత్సవంబుం గని సంతసించుచు భగవదారాధనం బొనరించి తదీయప్రసాదానుభవార్థంబు శమీపత్రభాజనంబు రచియించుచు నుంటి నిట్టినాపై బ్రహ్మకడం బిశునోక్తిం జెప్పుటకుం గారణం బేమి నీకు నే నేమపకారంబుం జేసితి నిరపరాధ నగునాపైం బిశునోక్తిం జెప్పితివి గాన నీకు శాపం బియ్యక మాన నని క్రోధాగ్నిదీపితమానసుండై భవదీయశిల్పవిద్యావిహీనతము లగుసంకరజాతులయందు వర్తించుచు వారికి జీవనోపాయం బగునని శపింప విశ్వకర్మయు స్వవిద్యకనర్హ్యంబు ప్రాప్తంబయ్యె నని నిర్విణ్ణచిత్తుండై రోషాతిశయంబుచేం గుంభసంభవునిం జూచి మునీంద్రా స్వల్పదోషంబునకై నాకు దారుణంబైనశాపం బిచ్చితివి నీకుం బ్రహ్మశాపం బియ్యక మాననని పలికి భవదీయవేదవిద్యయు భగవద్భక్తిపవిత్రీకృతవైభవ యగుద్రవిడసంహిత యగునని ప్రతిశాపం బిచ్చె నంతం బితామహుండు నావృత్తాంతం బంతయుం దెలిసి మృదువాక్యంబుల నగస్త్యమునీంద్రు నూఱడించి దక్షిణదిగ్భాగంబున కనుప నమ్మహర్షిశ్రేష్ఠుండును శ్రీమన్నారాయణునిం దలంచుచుం దదీయదివ్యనామంబు లుచ్చరించుచు నేతెంచి వింధ్యపర్వతౌన్నత్యం బణంచి దక్షిణదిగ్భాగంబునం దొక్కచో నిజకమండలువుంచి భూచక్రంబంతయు సమంబు గావించి మలయాచలంబున నిగుడంచి వేదంబులకుం బ్రా

ప్తం బైనవిశ్వకర్మశాపంబుఁ దలంచి సంతప్తహృదయుండై యమ్మహాద్రియందు
శ్రియఃపతి నుద్దేశించి చిరకాలంబు తపం బొనరించిన సర్వేశ్వరుం డగుభగవం
తుండు ప్రసన్నుండై మునీంద్రా నీకు శుభం బగు ద్రవిడసంహితారూపంబు ల
గువేదంబులు సారెసారె కస్మద్భక్తపరిపాలితంబు లగును గావున నీవు చింతింప
వలదు. మదీయాజ్ఞచే ననంతగరుడవిష్వక్సేనాదినిత్యసూర్యంశంబుల మహాత్ము లు
దయింతురు వా రెవ్వరంటివేని కృతయుగంబునం దవతరించు కాసారభూతమహా
దాఖ్యయోగీంద్రులు మువ్వురును ద్రేతాయుగంబునం దవతరించువిష్ణుచిత్తభక్తి
సారకులశేఖరులు మువ్వురును ద్వాపరయుగంబునం దవతరించుభక్తాంఘ్రిరేణు
మునివాహనపరకాలయోగీంద్రులు మువ్వురును కలియుగంబునం దవతరించు శ్రీ
పరాంకుశమధురకవిరామానుజమునీంద్రులు మువ్వురును నీవన్నిరుపురుం గాక
మఱియుఁగొందఱునిత్యసూర్యంశంబులచే నుదయించి మద్భక్తిపరాయణు లై సం
గవర్జితు లై యనన్యప్రపన్ను లై శంఖచక్రాంకితభుజు లై మంత్రవిత్తము లై
పద్మాక్షతులసీవనమాలాలంకృతు లై ధవళచ్ఛిదోర్ధ్వపుండ్రధారు లై నిత్యయు
క్తు లై నిత్యముక్తు లై జీవేశపరిశీలనతత్పరు లై యుభయకావేరీమధ్యరంగంబునఁ
బ్రణవవిమానంబునందు శ్రీరంగనాథుని వేంకటాచలంబునం దానందనిలయవిమా
నగతుని శ్రీవేంకటేశుని వేగవత్యుత్తరతీరంబునఁ బుణ్యకోటివిమానంబునందుఁ
గరిగిరివరదుని యాదవాద్రియందుసంపత్కుమారునిఁ దిరువనంతపురంబున శ్రీమ
దనంతశయాను నహోబలంబున గరుడాచలంబునందు హిరణ్యాసురమర్దనుండు
ను బ్రహ్లాదవరదుండు నగుశ్రీనారసింహుని ఘటికాచలంబున నరకేసరిని హృ
త్తాపనాశినీతీరంబున శ్రీవీరరాఘవుని భూతపురియం దాదికేశవునిఁ గైరవిణీతీరం
బునఁ బార్థసారథిని మహీసారపురంబున జగన్నాథునిఁ దిరువహీంద్రపురంబున
దేవనాయకునిఁ దిల్లచిత్రకూటంబునందు గోవిందరాజులను దిరుక్కోవలూరియం
దుఁ ద్రివిక్రముని శ్రీముష్ణంబున శ్వేతవరాహమూర్తిని గుంభకోణంబున శా
ర్ఙ్గపాణిని జక్రపాణిని దంజాపురంబున నరహరిని మన్నారుకోవెల రాజగోపాలుని
వానాద్రియందు సుందరబాహునిఁ గృష్ణాదక్షిణకూలంబున వైష్ణవాశ్రమంబునం
దుఁ దోతాచలాపరనామధేయం బైనమంగళాద్రియందుఁ జక్రనాభ్యంతరవర్తి
యై గుడోదకపానం బొనరించునృసింహునిఁ దుంగభద్రాతటంబున గోష్ఠీవనం
బునందుఁ దగుభూషితగోవిందభట్టారకునకుం బ్రసన్నుండై సాక్షిగా నేతెంచిన
భావనారాయణునిఁ బినాకినీతీరంబున శేషతల్పశయానుం డగునుత్తరరంగశౌరి
ని శ్రీభద్రాద్రియందు సీతాలక్ష్మణమధ్యస్థుం డైనశ్రీరఘురామునిఁ గాళిందీతీరం
బునరుక్మిణీసమేతుం డగుశ్రీకృష్ణుని మఱియు ద్రవిడదేశంబులం గలదివ్యక్షేత్రం
బు లన్నియు సేవించుచు నాయాదివ్యదేశంబులయందు నెలకొన్ననన్ను రమణీ
యవృత్తగద్యాత్మికయుఁ జతుర్వేదస్వరూపిణియు నగునీద్రవిడసంహిత దేవగా

నంబుచేఁ బాడుచు నానందింపఁజేయుదు రాప్రకారంబుగాఁ దచ్ఛిష్యప్రశిష్యు
లైనశ్రీవైష్ణవు లశ్రాంతంబు నుభయకాలంబులయందు మత్సన్నిధి ననుసంధిం
తురు. మఱియుఁ బ్రతిసంవత్సరంబునందు నాలాయిరప్రబంధంబు ననుసంధింతు
రు. అదియే ప్రపన్నోత్సవం బనంబరఁగు నేయేభగవదాలయంబులయందుఁ బ్ర
బంధానుసంధానంబు ప్రపన్నోత్సవపూర్వకంబుగాఁ జేయంబడు నాయాస్థలంబు
లన్నియు దివ్యదేశంబులనంబడు నాస్థలంబులయందు శ్రీవైష్ణవులు తీర్థప్రసాదం
బు లుజ్జీవింతురని సుఘుగంభీరభాషణంబుల నానతిచ్చి యగస్త్యమునీంద్రునిం
బ్రహర్షింపంజేసి యాద్దేవదేవుం డంతర్హితుండయ్యె నంతనమ్మహర్షిశ్రేష్ఠుండును
సుప్రసన్నాంతరంగుండై తపంబుడిగ యమ్మహాత్మునిదివ్యమంగళవిగ్రహంబు సం
స్మరించుచు మలయాద్రియందు సుఖంబుండె నని హారుం డుదాహరించెఁ గావు
న వేదాపరమూర్తు లగుదివ్యప్రబంధంబులు శ్రీవైష్ణవుల కవశ్యానుసంధేయం
బులు. మఱియును దత్ప్రభావంబు వినుము, శ్లో॥ శ్రీసనత్కుమారః॥ భగవన్
భూతభవ్యేశ భగవత్పార్షదేశ్వర। భక్తేషు వర్తమానేషు శఠకోప ఇతిస్మృతః॥
మునిశ్రేష్ఠతయాచాసౌ శ్రుతిపూర్వోమయాధికః। తస్యానుభావం భగవన్నశే
షం వక్తు మర్హసి॥ శ్రీవిష్వక్సేనః॥ వైవస్వతమనౌ ప్రాప్తే హ్యష్టావింశతికే కలౌ।
వంశే వీశాం మునిః కశ్చిద్భవిష్యతి హరిప్రియః॥ అస్తి పాండ్యేషు నగరీ కాంచి
త్కురినగరీతిహి। తామ్రపర్ణీనదీతీరే సాకుర్ద్విష్ణో రతిప్రియా॥ తత్ర వైశ్యకులే క
శ్చి ద్విష్ణోరంశాంశసంభవః। శఠకోప ఇతిఖ్యాతో మహాయోగీ భవిష్యతి॥ జ్ఞాన
విజ్ఞానపూర్ణాత్మా తింత్రిణీమూల మాశ్రితః। బాల ఆషోడశాబ్దాత్తు మూకభా
వం గమిష్యతి॥ నియోగేన మహావిష్ణో ర్వేదవేదాంగసంహితాం। కరిష్యతి సహ
స్రేణ గాథాం ద్రావిడభాషయా॥ కృపయా తత్ప్రణీతాయా బ్రహ్మవిద్యా మహా
త్తరా। అధ్యేతవ్యా ద్విజైర్భూపై ర్వైశ్యై శ్శూద్రైశ్చ సర్వశః। శ్రీసనత్కు
మారః॥ ద్రావిడానాంచ గాథానాం కృతానాం తేన యోగినా। కస్మాత్స్యాద్బ్ర
హ్మవిద్యాహి అధ్యేతవ్యాకుత స్త్వితి॥ పరం కౌతూహలం దేవ శఠకోపమునిం ప్ర
తి। జాయతే తదశేషేణ భగవన్ వక్తు మర్హసి॥ విష్వక్సేనః॥ ఏతాశ్చతుర్విధా
గాథా ద్రావిడావేదసమ్మితాః। కలౌకలౌ ప్రణీయన్తే కృపయా జ్ఞానయోగిభిః॥
ద్వాపరాన్తే యథా వ్యాసో వదిష్యతి మహామతిః। తద్వదేతామహాగాథా శ్శఠ
కోపః ప్రణేష్యతే॥ అల్పశ్రుతానల్పమతీ నల్పాయుష్యాంశ్చ మానవాన్। కలౌ
సమీక్ష్యవేదానాం బాహుళ్యంచ మహామతిః॥ శాఖాసహస్రం వేదానాం గా
థారూపం విధాస్యతి। ద్రావిడీ బ్రహ్మవిద్యాసా తస్మాదుక్తా మహామునే॥ సనత్కు
మారః॥ ఏవం చేత్సర్వభాషాసు గాథా స్సన్తిసహస్రశః। నరాశ్చ బ్రహ్మవిద్యాః
స్యుః కథం తేన ప్రభోభువి॥ శ్రీవిష్వక్సేనః॥ సమ్యగుక్తం త్వయా ప్రశ్నస్తత్రతత్కా
రణం శృణు। సంస్కృతిస్యయథానన్తి ద్రావిడస్యాపి భూతలే। అగస్త్యో భగవాన్

సాక్షాత్తస్య వ్యాకరణం యథా॥ పాణినీయానుసారేణ మలయాచలసంజ్ఞికమ్। ఛ
న్దశ్శాస్త్రానుసారేణ ద్రావిడస్య ప్రబంధతా॥ ద్రావిడస్య ప్రబంధస్య వృత్తానామపి
లక్షణమ్। ఉత్తమస్య తథాచైవ ద్రావిడస్య మహామునే॥ వేదశాస్త్రానుసారేణ
ద్రావిడస్య ప్రబంధతా। ద్రావిడస్య ప్రబంధస్య తస్మాత్సంస్కృతవచ్చ తత్॥ సం
స్కృతస్య క్రియాయద్వ ద్రావిడస్య క్రియా స్తథా। నిత్యాస్తద్వత్ప్రణీయన్తే ము
నిభిశ్చ కలాకలా॥ ఇత్యాదిమార్కండేయపురాణంబునందు భగవద్ధర్మంబునం
దు షష్ఠాధ్యాయోక్తక్రమంబుగా సనత్కుమారుండు విష్వక్సేనునిం గాంచి న
మస్కరించి దేవావర్తమానభక్తులయందు శఠకోపమునీంద్రుండు శ్రేష్ఠతముం
డని విని యుంటి నమ్మహాత్ముం డెచ్చోట నెవ్వరికులంబునం దుదయించి యేయే
దివ్యచేష్టితంబు లొనరించె నవి యన్నియు నాకర్ణింపఁ గౌతూహలంబు పొడమెం
గావునఁ దత్ప్రభావంబంతయు నెఱింగింపుమని ప్రశ్నంబు సేయ విని విష్వక్సే
నుండును దదీయం బగు సమీచీన ప్రశ్నంబునకు మిగుల సంతసించి మునీంద్రా
వైవస్వతమన్వంతరంబునం దిరువదెనిమిదవ మహాయుగంబున సంప్రాప్తం బగు
కలియుగాదిమకాలంబునందుఁ బాండ్యదేశంబునఁ దామ్రపర్ణీతీరంబున శ్రీకురు
కాపురంబునందు వైశ్యకులంబున భగవదంశాంశసంభూతుండై శ్రీశఠకోపయో
గీంద్రుండు భగవత్ప్రసాదాసాదితపరభక్తిపరజ్ఞానపరమభక్తిపరిపూర్ణుండై తిం
త్రిణీతరుమూలం బాశ్రయించి బాల్యంబు మొదలుకొని షోడశాబ్దపర్యంతంబు
మూకభావంబు వహించి యనంతరంబ భగవదాజ్ఞచే సహస్రశాఖోపనిషత్ప్రపం
చంబు సహస్రగాథాత్మక యగు ద్రావిడబ్రహ్మసంహిత గావించు నా సంహితయు
విష్ణుదాసు లగు బ్రహ్మక్షత్రవైశ్యశూద్రుల కధ్యయనార్హంబగు నని యానతీయ
నాకర్ణించి దేవా యప్పరాంకుశమునికృతంబైన ద్రవిడభాషాత్మకగాథాసహస్రం
బు బ్రహ్మవిద్య యై యెట్లధ్యయనార్హం బగు నీవృత్తాంతంబంతయు వినుటకుం గు
తూహలం బుదయించెం గాన సవిస్తరంబుగా నానతిమ్మని మగిడి యడుగ నానన
త్కుమారు నుద్దేశించి యోగిసత్తమా ద్వాపరాంతంబున వేదవ్యాసమునీంద్రుం
డనంతంబులైన వేదంబులు చతుర్విధంబులుగా విభజించి ప్రవర్తింపంజేసినయ
ట్లు కృష్ణావతారానంతరభావి యగు కలియుగాదిమకాలంబున శఠకోపమునీంద్రుం
డవతరించి యల్పశ్రుతులల్పమతులల్పాయుష్కులు నగు మానవులను వేదబాహు
ళ్యంబునుం జూచి కరుణార్ద్రచిత్తుండై యామ్నాయశాఖాసహస్రంబు ద్రవిడ
గాథాసహస్రాత్మకంబుగా నొనర్చి శిష్యప్రశిష్యముఖంబుగాఁ బ్రవర్తింపఁ జేయుఁ
గాన యది బ్రహ్మవిద్య యయ్యె నని సైన్యనాథుండు పలుక నట్లాయెనేని సర్వభా
షాత్మకంబులుగా నరు లొనర్చిన గాథావిశేషంబు లసంఖ్యాతంబులు గలవవియ
న్నియు బ్రహ్మవిద్యలు గావలెనని మరల శంకింప విని విష్వక్సేనుండును మునీంద్రా
శ్రుతులకు శిక్షావ్యాకరణాద్యంగంబులు ఋషు లొనరించునట్లు భగవంతుండైన

యగస్త్యమునీంద్రుండు శిక్షావ్యాకరణవృత్తిలక్షణాదు లన్నియుఁ దానే రచియిం చెం గాన యది బ్రహ్మవిద్య యగుటకు సంశయంబు లే దదియునుంగాక యామ్నాయంబుపగిది స్వతఃప్రమాణం బై యపౌరుషేయం బైనద్రావిడవేదంబు కృష్ణావతారానంతరభావి యగు ప్రతికలియందు విష్ణువున కత్యంత ప్రియుం డైనశ్రీశఠకోపయోగీంద్రునివలనం బ్రకాశితం బగుఁ గాన సాక్షాద్వేదం బగునని భగవత్సేనాపతి యానతిచ్చె మఱియును, శ్లో॥ కలౌ పునః పాపరతానుభూతే సమస్తభూతాశ్రితవత్సలత్వాత్। భక్తాత్మనా విశ్వజనాన్ జుగోప విశ్వాధికో విశ్వమయో హి విష్ణుః॥ అనియెడున్యాయంబున విశ్వాధికుండును విశ్వమయుండు నగువిష్ణుండు సమస్తభూతాశ్రితవత్సలుండు గాన పాపభూయిష్ఠం బగుకలియుగంబునందు శ్రీశఠకోపాదిభక్తస్వరూపంబు ధరియించి విశ్వజనుల రక్షించు నదియునుం గాక, శ్లో॥ ద్వితీయేతు పరార్థేతు దినే త్వాద్యేథసప్తమే। మన్వన్తరే వర్తమానే త్వష్టావింశే చతుర్యుగే॥ కలౌ రాజా జన్మయోగి శఠకోప ఇతిస్మృతః। మద్భక్తోహం భవిష్యామి నేతుం ద్రావిడతాం శ్రుతీః॥ తత్ర క్షేత్రే జన్మభాజా శఠకోపేనయోగినా। ముక్తిం భువిజనాస్సర్వే గమిష్యన్తి కలావపి॥ అనుచు బ్రహ్మాండపురాణంబునందు క్షేత్రమాహాత్మ్యఖండంబునఁ గురుకాపురీమాహాత్మ్యంబునందలి ప్రథమాధ్యాయంబున బ్రహ్మ నుద్దేశించి భగవంతుం డానతిచ్చినయట్లు ద్వితీయపరార్థంబునఁ బ్రథమదినసంబునందు సప్తమం బైనవైవస్వతమన్వంతరంబునం దిరువదెనిమిదవమహాయుగంబునఁ గలియుగాదిమహాకాలంబునందు శ్రుతిని ద్రావిడభాషాత్మకంబుఁ జేయింప జనంబు మొదలుగా మహాయోగియు మద్భక్తుండు నగుశఠకోపమునీంద్రుండ నై నేనే యవతరించెద నాకురుకాపురీక్షేత్రంబునం దుదయించినశ్రీశఠకోపయోగీంద్రునివలన సమస్తజనులు కలియం దైనను ముక్తిం జనుదురని భగవంతుం డానతిచ్చె మఱియును, శ్లో॥ శూద్రయత్తా ముచ్యతే కిఞ్చి ద్రహస్యం మునిసత్తమాః। కాన్తారే తిన్త్రిణీభూత్వా మచ్ఛయ్యా భుజగేశ్వరః॥ నిర్నిద్ర తిన్త్రిణీశస్య మేష్యత్యయ మభీష్టదః। నేతుం ద్రావిడతాం స్వేదాన్త్రయీ మూర్తిసమాగతాన్॥ మద్భక్తశ్శఠకోపాఖ్యో భవిష్యతి మదిచ్ఛయా॥ ఇత్యాది బ్రహ్మాండపురాణంబునఁ జతుర్థాధ్యాయోక్తక్రమంబుగా మునీంద్రులారా మీకొకరహస్యం బెఱింగించెద సావధానచిత్తులరయి వినుండనుచు మహర్షుల నుద్దేశించి మదీయశయ్యాభూతుం డై సర్వాభీష్టప్రదాయకుం డైనశేషుండు కురుకాక్షేత్రోపవనంబున నిర్నిద్రతింత్రిణీవృక్షం బై జనియించు నావృక్షంబుక్రింద వేదంబులు ద్రవిడభాషాత్మకంబులుగా నొనర్ప మద్భక్తుం డైనశఠకోపయోగీంద్రుండు మన్నియోగంబుచే నుదయించునని పరమపురుషుం డానతిచ్చె మఱియును, శ్లో॥ కృష్ణా శే కలియుగే ప్రాప్తే నాస్తికైః కలుషీకృతే। విష్ణ్వారథాంశసంభూతో వేదవేదాన్తతత్త్వవిత్॥ స్తోత్రం వేదమయం కర్తుం ద్రావి

డ్యా నిజభాషయా। జనిష్యతి సతాం శ్రేష్ఠో లోకానాం హితకామ్యయా॥ సపుమాంస్సర్వశాస్త్రజ్ఞో హ్యనన్తం వేద మవ్యయమ్। సర్వాధికారం ధర్మాత్మా కీర్తిష్యతి తతో మునిః॥ ఘోరే కలియుగే ప్రాప్తే విష్ణోఃకీర్తనమేవహి। కథితం సర్వశాస్త్రజ్ఞైర్మునిభిర్వేదపారగైః॥ తస్మాత్తు పురుషశ్రేష్ఠో భక్తానా మమృతోపమః। త్రియుగత్వాచ్చ విప్రేన్ద్ర విష్ణుత్వవ్యక్తమూర్తిమాన్॥ కలిదోషాభిభూతానాం ప్రజానాం పాలనాయవై। ధారయిష్యతి తద్రూపం కృపయా పురుషోత్తమః॥ అధ్యేతవ్యం ద్విజశ్రేష్ఠైర్వేదరూప మిదంకృతమ్। స్త్రీభిశ్శూద్రాదిభిశ్చైవ తేషాం ముక్తిః కరేస్థితా॥ ఇట్లు బ్రహ్మాండపురాణంబునం దుత్తరభాగంబున మార్కండేయార్జునతీర్థయాత్రాప్రకరణంబునఁ దామ్రపర్ణీమాహాత్మ్యంబునం దభిహితమాధ్యాయోక్తక్రమంబుగాఁ ఘోరం బైనకలియుగంబు ప్రాప్తం బైనాస్తికులచేఁ గలుషీకృతం బగుచుండ వేదవేదాంతతత్త్వవిత్తముండును దక్షిణసకలశాస్త్రంబులయందు సర్వజ్ఞుండును బరమధార్మికుండును సత్పురుషశ్రేష్ఠుండును సంశ్రితుల కమృతస్వరూపుండు నగుశ్రీపరాంకుశయోగీంద్రుండు వైష్ణవాంశంబుచే సర్వహితార్థంబుగా నవతరించి యనంతం బైనవేదంబు ద్రావిడభాషచే సర్వాధికారంబుగా రచియించు వేదరూపం బైనయీదివ్యప్రబంధంబు ద్విజశ్రేష్ఠులక ధ్యేతవ్యంబు మఱియు స్త్రీశూద్రాదు లెవ్వ రధికరించిన వారికి ముక్తి కరతలామలకం బగుఁ గలిదోషాభిభూతు లగుచేతనులకు విష్ణుప్రియకరం బైనతదీయనామసంకీర్తనం బింతకంటె వేఱొక్కటి లేదు మఱియును, శ్లో॥ భవత్యాసాధు కథితం మమాపి హృది వర్తతే। సృష్ట్యాదౌ చేతనానాంహి దేహాదీని చ సృష్టవాన్॥ ఏతైర్ముచ్యేయురప్యేతే మత్పాదపరిచర్యయా। అభిసన్ధాయ భగవా నిత్యేవం భూతభావనః॥ తేచకర్మభిరాత్మీయైః ప్రాచీనైః కష్టమానసాః। తతోదత్తైశ్శరకైరీహందే భోగకారణాత్॥ అవతారైరనేకైశ్చ ప్రత్యక్షం ప్రతిచోదితాః। లోకదృష్ట్యా నబుధ్యన్తే దేవమేవేతి మానుషమ్॥ తతశ్చ భగవద్జ్ఞానవిముఖం సకలం జనమ్। అనుకంపయితుం దేవః కలికాలే విశేషతః॥ నోశూద్రః పరమః ప్రాజ్ఞో నిర్విశేష మిదంజగత్। ఉజ్జీవయితు మారబ్ధస్సూరీణా మవతారణాత్॥ ద్రావిడేషు విశేషేణ ప్రభవిష్యన్తి సూరయః। భగవత్కాముకా దేవీ తామ్రపర్ణీతటాదిషు॥ సర్వైశ్వర్యస్వయంసిద్ధా భగవద్జ్ఞానవైభవాత్। అయోనిజాయోనిజాశ్చ దేవాజ్ఞాపరిపాలకాః। ప్రబుద్ధాః ప్రాకృతజనాన్ ప్రబోధయితు ముద్యతాః। శరీరాదపినైస్స్పృహ్యం భగవచ్ఛరణార్థినామ్॥ బాన్ధవం విష్ణుభక్తేషు జయభోగపరాయణాత్। ధర్మార్థైరనుపాయత్వం ప్రథయిష్యం త్యురుప్రభాః॥ ఇత్యాదిక్రమంబుగా వృద్ధపాద్మంబున భవిష్యత్పురాణంబున భాగవతమాహా

త్స్యాంబునందుఁ బంచమాధ్యాయంబున భూతభావనుం డైనభగవంతుండు సృష్ట్యాదియం దసత్ప్రాయులైనచేతనులం గటాక్షించి దయమానమానసుం డై వీరు మత్పదాబ్జంబు లారాధించి కృతార్థులు గావలెనని తనతలంపులం దలంచి వారికిఁ గరణకళేబరంబు లొసంగ వారును ప్రాచీనాత్మీయకర్మవాసనలచే దుష్టమనస్కులై భగవద్దత్తంబు లగుకరణకళేబరంబుల శబ్దాదివిషయభోగసాధనంబులుగాఁ జేయు నది యెఱింగి శ్రీహరియును రామకృష్ణాద్యవతారంబు లొనరించి బోధింప నుద్యోగింప సద్దేవదేవుని మనుష్యునిఁగా నెంచిరి గాని పరమపురుషుండని తెలియలేరైరి తదనంతరంబ భగవంతుండు సుజ్ఞానవిముఖు లైనయజ్జంతుజాతంబు నిరీక్షించి నిత్యసూరులనవతరింపంజేసి తత్కృతబోధంబుచే వారలం బ్రబుద్ధులం జేసెదనని మది నెంచిసూరుల నియమింప భగవదాజ్ఞచే ననంతగరుడవిష్వక్సేనసుదర్శనపాంచజన్యాదినిత్యసూరు లందఱు కలికాలంబున వీఁడు శూద్రుండు వీఁ డుత్కృష్టుండు వీఁడు ప్రాజ్ఞుం డని విశేషవిచారంబు సల్పక యందఱికిని స్వరూపజ్ఞానంబు బోధించుటకు ద్రవిడదేశంబులయందు శ్రీతామ్రపర్ణీముగువ్వృథాదిమహానదీసమీపప్రదేశంబులయందు యోనిజు లయోనిజు లగు పరాంకుశపరకాలకాసారభూతమహదాదిమహాయోగు లై యవతరింపఁగలరని సూత్రవతి నుద్దేశించి శ్రీదేవి యానతిచ్చె మఱియు నప్పురాణంబు ద్వాత్రింశదధ్యాయంబున, శ్లో॥ అథ తే కథయిష్యామి శృణుత్వ మిద ముత్తమమ్। యచ్ఛృణ్వతాం భగవతిభక్తి ర్భవతి శాశ్వతీ॥ తటనీ తామ్రపర్ణీతి పుణ్యా జగతివిశ్రుతా। ముక్తానాంచైవ జననీ ముక్తిదస్నానవైభవా॥ తస్యాస్తీరే స్తి నగరీ కురుకేత్యభిధానకా। సన్నిధత్తే సదా యత్ర శఙ్ఖచక్రధరో హరిః॥ తత్ర భక్తిచమత్కాఙ్గీ కారీతిభగవత్ప్రియః। భవిష్యత్యనఘో విప్రః భార్యయా భర్తృదేవయా॥ తేన నిర్వీక్ష్యమాణోపి తపోభిః పుత్రదైర్హరిః। సేనేశం ప్రీతిభావేన స్వభక్తం స నియోక్ష్యతి॥ తతః కలియుగస్యాదౌ వైశాఖ్యాం విశ్వభావనః। విష్ణుభక్తప్రతిష్ఠార్థః సేనేశోవతరిష్యతి॥ శఠకోపాభిధానశ్చ పుత్రక స్సూత శాత్వరమ్। అనాహారరతియాగేహం పితృభ్యాం పాలితో హరేః॥ నపిబ న్నరుదన్నాశ్న న్నబాహూ చరణౌ క్షిపన్ హృష్టపుష్టతనుం బాలం తత్ర నిక్షిప్య తే జనాః॥ చిహ్నితం శఙ్ఖచక్రాద్యై రాయుధై ర్మధువిద్విషః। శాయితో బాలపర్యఙ్కే సౌమ్యరత్నపరిష్కృతే॥ వినిద్రతి స్తిన్త్రిణీమూలే విశాలవిటపోజ్జ్వలే। పితృభ్యాం రక్షమాణో౽థవర్ధిష్యతి దినేదినే॥ నిర్మూత్రో నిష్పురీషశ్చ నిరాహార స్త్వరోదనః। సంభ్రమిష్యతికాలేన పరితో హా౽మస్థిరమ్॥ సతు బద్ధాసనో మౌని వృద్ధిగామిప్రదాయినీ। నిమీలితాక్షియుగళ స్తిన్త్రిణీతో వర్తయిష్యతి॥ ధ్యాయమానో హృషీకేశం హృష్టపుష్టాంగసౌష్ఠవః। పద్మాసనం సమాస్థాయ పద్మపత్రనిభేక్షణః॥ పద్మనాభస్య దేవస్య పాదపద్మార్చనే స్థితః। ఇత్థం మాషోడశం వర్షకాలం కలిమలాపహమ్॥భ

గవద్దర్శనసంహ్లాదభరితత్కుపయిష్యతి । సుజ్ఞానఘనపూర్ణత్వాత్ త్రిస్త్రిణీమూలమా
శ్రితమ్ ॥ బాల ఆషోడశాబ్దాత్తు మూకభావం గమిష్యతి । తతస్తమస్సముద్భ్రా
న్తం విచ్ఛేత్తుం తార్క్ష్యవాహనః॥ నేత్రాబ్జ మున్మీలయితుం కోటిసూర్యసమప్ర
భః । శ్రీయానసమస్తచిదచిన్నియన్తవ్యాత్త్వవైభవః॥ శఙ్ఖచక్రధర స్సాకూద్దివ్య
పీతామ్బరోజ్జ్వలః । కిరీటహారకేయూరకటకాంచితవిగ్రహః ॥ కుండలీకౌస్తుభస్ర
గ్వీపురః ప్రాదుర్భవిష్యతి । వేదతుల్యైః ప్రబంధైశ్చ భగవద్భక్తిజృంభితైః ॥ ప్ర
వాహైరివగంగాయాః పామరాన్వేదయిష్యతి।తథా మధురకవ్యాద్యా స్సూరయ
స్తన్ముఖోద్యతాః ॥ ప్రబంధాన్ ప్రాప్యవిశదాన్ వదిష్యన్తి కృతార్థకాః । తతో
గరుడమారోప్య శఠారిం నిజమన్దిరమ్॥ శ్రీవైకుంఠ మనుప్రాప్య ప్రవేశ్యతి ని
జాంతనుమ్ । తతఃకాలేన మహతా వినష్టాం భువి తత్కృతమ్॥ నాథనామాము
నివరో యోగజ్ఞానమవాప్స్యతి । తతఃకాలే బహుతిథా వినష్టాం విష్ణువర్ధినీమ్।
త్రిదండమండితో దేవ్యా మునిః ప్రవ్యక్తయిష్యతి। పాషండబహుళే లోకే కుదృ
ష్టి జనసంకులే॥ మోముహ్యమానా జగతీ వినష్టేహరివైభవే । మోహాన్నైరాను
రైశ్శాస్త్రైఃకుయుక్తిపరికల్పితైః ॥ వేదాంతమార్గానుగతై రన్యైః కుమతిసం
దరైః। సిద్ధాంతై ర్విస్తృతం లోకం పునరుద్ధారయిష్యతి ॥ బాదరాయణసంజ్ఞస్య
విశ్రుతస్యమహామునేః । మతం వేదాన్తతాత్పర్యం విశ్రుతం ప్రేత్యభూతలే।
త్రిదండధారీ భగవాన్ వేత్రపాణిః ప్రియస్తథా । భక్తానాం భాగధేయేన భువి
ప్రాదుర్భవిష్యతి ॥ ఇత్యాదిపూర్వోక్తపురాణంబునందు ద్వాత్రింశదధ్యాయో
క్తక్రమంబుగా సూత్రవతి నుద్దేశించి యోదేవీ మఱియు నొకచరిత్రంబు చెప్పె
ద నేచరితంబైన విన్నవారికి భగవంతునియెడ భక్తి యనుదినంబు వృద్ధిఁబొందు
నెట్లంటివేని ముజ్జగంబులయందు స్నానపానంబులచే ముక్తిదాయినియు మౌక్తి
కంబులకు జన్మస్థానమనియు ప్రసిద్ధిఁగాంచిన తామ్రపర్ణియని యొకమహానది గల
దు తత్తీరంబున సమృద్ధకాననంబగుకురుకానగరంబున శంఖచక్రగదాధరుఁ
డగుహరి నిత్యసాన్నిధ్యంబొనర్చు నప్పట్టణంబున భక్తిచమత్కారి యగు
కారిసూరి భర్తృదేవత యగునిజభార్యతో నిత్యవాసంబొనరించు శ్రీహరి
శాసనంబున సేనేశుండు కలియుగాదిమకాలంబున విశాఖానక్షత్రయుక్తపౌ
ర్ణమాసియందు నతనికిఁ బుత్రుండై యుదయించు శఠకోపాభిధానుండగు
నక్కుమారుండనాహారుండు గావున జాతసూతకానంతరకాలంబునఁ దల్లి
దండ్రులచే హరిమందిరంబుఁ జేర్పఁబడు నక్కుమారుండును స్తన్యపానం
బొనరింపక యేడ్వక యశనంబొల్లక కరచరణంబులు కదల్పక హృష్టపుష్ట
తనుండై శంఖచక్రాదిభగవల్లాంఛనాలంకృతనిజభుజమూలుండై విశాల
విటపోజ్జ్వలనంబైనవినిద్రతింత్రిణీవృక్షంబుక్రింద సౌవర్ణరత్నపరిష్కృతం
బై బాలపర్యంకంబునందు శయనించి తల్లిదండ్రులచే రక్షితుండై వర్ధ

మానచంద్రునిమాడ్కి నక్షాంతంబు వర్ధిల్లు మఱియు నబ్బాలకుండు వత్సరవయస్కుండై మూత్రపురీషరోదన స్తన్యపానాదులు లేక హరిమందిరంబునం దంతటఁ బ్రాకుచు నొక్కనాఁడ తింత్రిణీకోటరంబుఁ జొచ్చి యందు బద్ధపద్మాసనుండై నిమీలితాక్షియుగళుండై వ్యాప్తపుష్టావయవసౌష్ఠవుండై హృదయకమలకర్ణికామధ్యంబున శ్రీహృషీకేశుని ధ్యానించుచు నిశ్చలమనస్కుండై షోడశవర్ష పర్యంతంబు పరమపురుషానుభవజనితపరమానందభరితుండై వరానియై కాలంబు గడపుచుండ నయ్యవసరంబున గరుడవాహనారూఢుండును కోటిసూర్యసమప్రభుండును లక్ష్మీసమేతుండును శంఖచక్రాదిదివ్యాయుధధరుండును దివ్యపీతాంబరాలంకృతుండును కిరీటహారకేయూరమకరకుండలకటకకటిసూత్రశింజానమంజుమంజీరాద్యపరిమితదివ్యభూషణభూషితుండును శ్రీవత్సకౌస్తుభవైజయంతీవనమాలాలంకృతవిశాలవక్షఃస్థలుండు నగు శ్రీమన్నారాయణుం డమ్మహాయోగీంద్రునకు దృష్టిగోచరుండై యజ్ఞానాంధకారంబు నివర్తింపం జేసి నిరతిశయనిర్మలజ్ఞానానందంబు లొసంగి స్వకీయస్వరూపగుణవిభూతు లన్నియు నతనికి సాక్షాత్కరింపం జేసి యనుగ్రహింప నప్పరాంకుశమునీంద్రుండును గంగాప్రవాహంబుపోలిక స్వముఖపద్మానర్గళవినిర్గళత్పరమపావనామ్నాయస్వరూపదివ్యప్రబంధంబు లుదాహరింప నాప్రబంధంబు లన్నియు నక్షణంబ మధురకవిప్రముఖదివ్యసూరు లధికరించి నిజశిష్యులకుం జెప్పుదురు. తదనంతరంబ యద్దేవదేవుం డమ్మహాత్ముని గరుడవాహనంబుపై నెక్కించుకొని నిజమందిరంబగు శ్రీవైకుంఠపురంబునకువిచ్చేయ ననంతరంబ కొండొకకాలంబున నద్దివ్యప్రబంధంబు ఖిలంబైన శ్రీమన్నాథమునీంద్రుండు మరలి యుద్ధరించె. మఱియు నాకృతి కొన్నిసంవత్సరంబుల కధికారిమాంద్యంబుచే నధ్యయనాధ్యాపనంబులు లేక సంకుచితంబై యున్నయంత భగవంతుండును వేత్రపాణియు నగువిష్వక్సేనదేవుండు భక్తజనభాగధేయుండును త్రిదండపాణియు నగు శ్రీరామానుజమునీంద్రుండై యవతరించి యాప్రబంధంబు శిష్యప్రశిష్యముఖంబుగాఁ బ్రకాశింపంజేసి లోకంబు పాషండబహుళంబై కుదృష్టిజనసంకులంబై వినష్టహరివైభవంబై మోముహ్యమానం బగుచున్న భగవంతుఁ డగు బాదరాయణమునీంద్రుని తాత్పర్యంబుఁ దెలిసి తదీయబ్రహ్మసూత్రంబులకు భాష్యం బొనర్చి మహావాదంబులు నానుమానంబులును కుయుక్తిపరికల్పితంబులును కుమతిసమ్మతంబులును వేదాంతాభాసానుసారంబులు నగు సితరసిద్ధాంతంబులచే స్వరూపజ్ఞానవిస్మృతిఁ జెందినలోకం బుద్ధరించునని లక్ష్మీదేవి యానతిచ్చె. మఱియును, శ్లో॥ అనన్తః ప్రథమం రూపం త్రేతాయాం లక్ష్మణ స్తథా । ద్వాపరే బలభద్ర స్తు కలౌ కశ్చి ద్భవిష్యతి॥ ఇత్యాదినారదీయపురాణంబునందు యాదవగిరిమాహాత్మ్యేఽష్టక్రమంబుగా శేషుండు కృతయుగంబున ననంతాఖ్యుండై త్రేతాయుగంబున లక్ష్మణుండై ద్వాపరంబున బలభద్రుండై కలియుగంబున నొ

కండ్లె యుదయించు. 'అనుక్త మన్యతో గ్రాహ్య' మనియెడున్యాయంబునఁ బూర్వోక్తవిశేషవచనప్రామాణ్యంబుచే నతండు శ్రీరామానుజమునీంద్రుం డని గ్రహింపవలయు మఱియును, శ్లో॥ బ్రహ్మర్షే త్వం సమాసాద్య స్మృతిం సాత్త్విక సేవితామ్ । భవ్యాం కురు మహాప్రాజ్ఞ స్తవగోత్రసముద్భవః ॥ శారీరక మహాభాష్యగ్రంథకర్తా జితేంద్రియః। వేదాన్తవిత్తమః కశ్చిన్మనస్వీ బ్రాహ్మణోత్తమః॥ అస్మిన్మహాభూతపురే భవిష్యతి నసంశయః। తేన త్వయాకృతావత్స స్మృతి స్సాత్త్వికగామినీ ॥ ప్రతిష్ఠాం పరమాం కీర్తిం గమిష్యతి మహీతలే । తస్యసంబంధిన శ్శిష్యాస్సురాణామపి దుర్లభం॥ యాం ప్రాప్యప్రాప్తనిర్వాణా భవిష్యంతి కలౌయుగే॥ ఇత్యాదిస్కాందపురాణంబున వైష్ణవసంహితయందు నం దాగస్త్యసంవాదంబున శ్రీమహాభూతపురీమాహాత్మ్యంబునందు త్రయోవింశతితమాధ్యాయోక్తక్రమంబుగా బ్రహ్మర్షిసత్తమా నీ వామ్నాయంబు లన్నియు నరసి తెలిసి సాత్త్వికసేవితయు కళ్యాణస్వరూపిణియు నగునొకస్మృతి రచియింపుము. భవదీయగోత్రంబున సర్వజ్ఞుండును జితేంద్రియుండును వేదాంతవిత్తముండును మహామనస్కుండు నగునొక బ్రాహ్మణోత్తముండు శ్రీభూతపురియందు జనియించు. ఈ యర్థంబునకు సంశయంబు లేదు. సాత్త్వికుల కాదరణీయ యగుయుష్మదీయస్మృతి యతనిచేఁ బ్రఖ్యాతమై భూతలంబున శాశ్వతప్రతిష్ఠఁ జెందు. కలియుగంబునఁ దదీయశిష్యప్రశిష్యు లందఱు వేల్పులకైనను దుర్లభం బగుమదీయపదంబుఁ జెంది సుఖింతురని వైవస్వతమనుపుత్త్రుం డగుహారీతమునీంద్రు నుద్దేశించి భగవంతుఁ డానతిచ్చె. మఱియు, శ్లో॥ కృతాదిషు ప్రజారాజన్ కలావిచ్ఛన్తిసంభవమ్। కలౌ ఖలు భవిష్యన్తి నారాయణపరాయణాః ॥ క్వచిత్క్వచి న్మహాభాగా ద్రావిడేషుచ భూరిశః। తామ్రపర్ణీనదీ యత్ర కృతమాలాపయస్వినీ॥ కావేరీచ మహాభాగా ప్రతీచీచ మహానదీ। యే పిబంతి జలం తాసాం మనుజా మనుజేశ్వర॥ ప్రాయో భక్తా భగవతి వాసుదేవేమలాశయాః॥ ఇత్యాదిభాగవతంబునం దేకాదశస్కంధంబునఁ బంచమాధ్యాయోక్తక్రమంబుగాఁ గృతాదియుగంబులప్రజలు కలియం దుత్పత్తి నిచ్ఛయింతురు. కలియుగంబున నారాయణపరాయణులాయాదేశంబుల నొక్కొక్కచో నరుదుగాసంభవింతురు ద్రవిడదేశంబులయందు మహాత్ము లసంఖ్యాతు లుదయింతురు తామ్రపర్ణియుఁ గృతమాలయుఁ బయస్వినియు మహాభాగ యగుకావేరియుఁ బ్రతీచియు ననియెడుమహానదు లెచ్చోటం బ్రవహించుచుండు నచ్చట నమ్మహానదులపుణ్యోదకంబులయందు స్నానపానంబు లెవ్వ రొనరింతురు వారికి భగవంతుం డగువాసుదేవునియెడ నత్యంత భక్తి యుదయించునని వసుదేవునుద్దేశించి నారదమునీంద్రుండు వక్కాణించె "సన్దిగ్ధేతు వాక్యశేషాత్" అనియెడున్యాయంబునఁ బూర్వోక్తవిశేషప్రమాణంబులచే శ్రీపరాంకుశపరకాలనాథయామునయతీంద్రాదిశ్రీమహాభాగవతోత్త

నులు వారని గ్రహింపవలయు. మఱియు నీదివ్యప్రబంధాధ్యయనాదులయందు శ్రీమన్నాథయామునయతీంద్రాదిధర్మజ్ఞసమయం బబాధితబలవత్ప్రమాణం బని తెలియుమని గురుం డావిప్రున కానతీయ నాద్విజుండును మహాత్మా యామ్నాయంబులకుఁ బుష్యపూర్ణిమాతిథియం దుత్సర్జనవిధియు శ్రావణపౌర్ణమాసియం దధ్యయనవిధియుం గల్గునట్లు ద్రవిడశ్రుతులకుఁ గాలనియమంబు గలదేని యానియమంబును బూర్వోక్తప్రపన్నోత్సవస్వరూపంబు నానతిమ్మని యడుగ వత్సా నీవునర్చిన యీప్రశ్నంబు సమీచీనంబు దానికిఁ బ్రత్యుత్తరంబు వినుము, శ్లో॥ గీర్వాణమయవేదస్య తైష్యశ్రావణపర్వయోః। యథా ప్రోక్తౌ మహాప్రాజ్ఞ సముత్సర్జనసంగ్రహౌ॥ ద్రావిడశ్రుతిబంధస్య కార్తికీమార్గశీర్షయోః। పర్వవద్దినయోరేవ సముత్సర్జనసంగ్రహౌ॥ ఇత్యాదివాసుదేవసంహితోక్తప్రకారంబుగా గీర్వాణమయవేదంబులకుఁ దైష్యశ్రావణపర్వంబులయం దుత్సర్జనసంగ్రహంబులు హరిచే విధియింపంబడినట్లు కార్తికమార్గశీర్ష మాసంబులపర్వవద్దినంబులయంద సముత్సర్జనసంగ్రహంబులు విష్ణునిచే విధియింపంబడియెఁ దద్వివరణక్రమం బాకర్ణింపుము, శ్లో॥ వృశ్చికేమాసిపూర్ణాయాం దీపారోపణ మాచరేత్। పరేతత్తత్ప్రబంధానాం సమాపన మథాచరేత్॥రోహిణ్యాం వాసుదేవస్య వృశ్చికే మాసిపర్వణి। అర్ధమండలవేళాయాం దీపారోపణ మాచరేత్॥ తత్రైవశఠకోపాదిసూక్తీనాం శాంతి మాచరేత్। యదితత్రాగ్నిభయ స్తేపరేద్యుస్తద్వయంచరేత్॥ ఇత్యాద్యభియుక్తశ్రీసూక్తిక్రమంబుగా వృశ్చికమాసంబునఁ బూర్ణిమాతిథియందైనను రోహిణీనక్షత్రంబునందైనను మార్తాండమండలంబర్ధాస్తమయంబుఁ జెందుచున్నవేళ దివ్యదేశంబులయందు శ్రీహరికి దీపారోపణోత్సవంబుఁ జేసి యనంతరంబ దివ్యప్రబంధంబులు నిగమింపవలయు నాతిథి కృత్తికానక్షత్రయుక్తంబైనను మఱునాడు కళామాత్రంబైన శేషించియున్నను బూర్వతిథి వర్జించి యాశేషపర్వదినంబునం దర్ధాస్తమయంబున దీపారోపణం బొనరించి తదనంతరంబ దివ్యప్రబంధంబులు నిగమింపవలయుఁ గావున నట్లు నిగమించి భగవదారాధనోపయోగిపాశురంబులు దక్కఁ దక్కినపాశురంబు లుచ్చరింపక మధ్యమకాలంబు జరపి మగిడి ధనుశ్శుద్ధైకాదశియందుఁ దిరువాయ్మొழி యుపక్రమించి పదివాసరంబులు మహోత్సవపూర్వకంబుగాఁ బ్రధానంబైన శ్రీరంగధామంబు మొదలుగాఁ గలదివ్యదేశంబులయందు భగవదాజ్ఞచే శ్రీవైష్ణవు లనుసంధింతురు. తిరువాయ్మొழிదక్కఁ దక్కినదివ్యప్రబంధంబు లాయధ్యయనోత్సవంబునకు ముందుగాఁ బదిదినంబు లనుసంధింతు రిదియే ప్రపన్నోత్సవం బనంబడు నీయుత్సవంబు పురాతనదివ్యదేశంబులయందు నవశ్యకర్తవ్యంబు. మఱియును దివ్యదేశవ్యతిరిక్తంబు లగుతద్గ్రామంబులయందు వసియించువైష్ణవులు పూ

ర్వోక్తక్రమంబుగాఁ దమతమగృహంబులయందుఁ బ్రబంధంబులు నిగమించి శ్రీకూరేశగురుశిఖామణితిరువత్తంబునం దుపక్రమింతు రీప్రబంధంబుల కిదియ కాలనియమం బని యద్దేశికేంద్రుం డానతియ్య నాకర్ణించి యాతిరువేంగడముడయా నను బ్రాహ్మణుండును బరమానందభరితాంతరంగుండై యమ్మహాదేశికుని దివ్యాంఘ్రిపద్మంబు లాశ్రయింప నయ్యార్యవర్యుం డతనికిఁ బంచసంస్కారాదిసకలహితంబు లాచరించి తిరువేంగడదాసుం డని దాస్యనామం బొనరించి యద్దివ్యదేశంబునందు నిన్నసంబి, యిరుందనంబి, కిడందనంబి, మలమేల్‌నంబి, తిరుప్పార్కడల్‌నంబి, యనుపంచనంబులకు మంగళాశాసనంబుఁ జేసి వారికి దివ్యగోపురప్రాకారమండపమహానసపుష్పోద్యానాదికైంకర్యంబు లన్నియు నేర్పరించి నిత్యోత్సవాదు లన్నియు సమృద్ధంబులుగాఁ జేయ నియోగించి యవి యన్నియు విమర్శింప నత్తిరువేంగడదాసునికి భగవన్మందిరాధిపత్యం బిచ్చి శ్రీరంగధామంబునకు విచ్చేయం దలంచె నంత.

—•◆ చక్రధారణాదివిషయ మైనశ్రుతిప్రమాణములు. ◆•—

తత్రాదౌ శ్రుతిః॥ పవిత్రం తే వితతం బ్రహ్మణస్పతే ప్రభుర్గాత్రాణి పర్యేషివిశ్వతః। అతప్తతనూర్నతదామో అశ్నుతే। శృతాస ఇద్వహంతస్తత్సమాశత। ఇతి శ్రుతిః॥ దేవపాయే విధూతేన బాహూనాసుదర్శనేన ప్రయతమానవ్రా లోకసృష్టిం వితన్వతి బ్రాహ్మణా స్తద్వహన్తి। అగ్నినాహ్యైతత్తం ద్విభుజేధారయన్నూర్ధ్వపుణ్డ్రమాలిఖేత్। తస్మాద్ద్విరేఖం భవతి నపునరాగమనమేతి। బ్రహ్మణస్సాయుజ్యగ్ంసలోకతా మాప్నోతి। ఇతిశతపథబ్రాహ్మణే॥ సామవేదే మైత్రావరుణశాఖాయాం॥ పవిత్రమిత్యగ్నిః। అగ్నిర్వై సహస్రారః। సహస్రారో నేమిః నేమినాతప్తతనుః బ్రాహ్మణస్సాయుజ్యగ్ం సాలోక్య మాప్నోతి। అథర్వణవేదే॥ చక్రంబిభర్తివపుషాభితప్తం। బలం దేవానా మమితస్యవిష్ణోః। సఏతినాకం దురితాని విధూయ ప్రయాంతి యద్వ్రతయోపీతరాగాః ఏభిర్వయ మురుక్రమస్య చిహ్నైరఙ్కితాలోకే సుభగాభవామ। తద్విష్ణోః పరమంపదం యే గచ్ఛన్తి లాఞ్ఛితాః। చక్రమాదాయాగ్నౌ ప్రతప్య బ్రాహ్మణస్య దక్షిణే బాహౌ ధారయేత్। చక్రముపవిశతి। యం పాఞ్చజన్య మాదాయాగ్నౌ ప్రతప్య బ్రాహ్మణస్యోత్తరబాహౌ ధారయేత్॥ బృహదారణ్యకే॥ నిచిక్షేపసువర్ణమభిద్యమానం మధ్యే బాహుమదధత్సుదర్శనం। విష్ణోరిదం భూరిదభూరి తేజః ప్రభుర్షతిదివానక్తం బభయుస్తజనాసః। బాహుంబుచేవుష్కలసంహితాయాం ప్రతేవిష్ణో రజ్జచక్రే పవిత్రే జన్మాంభోధింతర్తవేచర్షణీన్ద్రాః మూలే బాహ్వోర్దధతేన్యే పురాణలిఙ్గాన్యఙ్గేతావకాన్యర్పయన్తి॥ అథర్వణే॥ అగ్నినావై మహోతారః చక్రం పాఞ్చజన్యస్తతప్తౌ ద్విభుజౌ ధారయేత్। ఆత్మహిత మాచరేత్। ఆచా

ర్వాయస్వముఖం ప్రపద్యేత్ - తద్వైకుంఠో భవతి । పునరాగతి ర్నసాయు
జ్యం సాలోక్యతా మాప్నోతి॥

అథోర్ధ్వపుణ్డ్రశ్రుతయః ॥ కఠవల్ల్యాం । ధృతోర్ధ్వపుణ్డ్రః కృతచక్రధారీ విష్ణుం పరం
ధ్యాయతే యో మహాత్మా । సర్వేణ మన్త్రేణ సదాహృది స్థితం పరాత్ప
రం యన్మహతో మహాంతం ॥ మహోపనిషది ॥ ధృతోర్ధ్వపుణ్డ్రః పరమేశితా
రం నారాయణం సాఙ్ఖ్యయోగాధిగమ్యం । జ్ఞాత్వా విముచ్యేత నరా స్సమస్తై
స్సంసారపాశై రిహచైవ విష్ణుమ్॥ అథర్వణే ॥ హరేః పదాకృతి మాత్మనో హి
తాయ । మధ్యే చ్ఛిద్ర మూర్ధ్వపుణ్డ్రం యో ధారయతి। సపర స్యప్రియో భవతి।
సపుణ్యవా న్భవతి। సముక్తిమా న్భవతి ॥ అథ ప్రణిపత్య కాత్యాయనో బ్రహ్మాణ
మన్వయు జ్ఞమ్ । అథవా భగవ న్మే । కిం పవిత్రాణాం పవిత్రం । కే నవాకర్మాణి
సఫలాని । కిం దుష్కరం తపో మర్త్యానాం । కే ననుకారణే నామృతత్వమేతి ।
సహోవాచ । సాధు తేను యోగ శ్రుణు భోపవిత్రం సులభం సుకరం యద్విష్ణు
క్షేత్రమ్। తత్రమృత్స్నాం శ్వేతా ముద్ధృతాసీత్యుద్ధరేత్ । అమృత మేవ శ్వేత
మృత్స్నా భవతి। తాం శుద్ధజలేన ప్రణవేన ఘర్షయేత్ । దేవపిత్రుకర్మాణ్యారభ
మాణః। తయానిత్య మూర్ధ్వపుణ్డ్రం బిభృయాత్ । మన్త్రైః కేశవాదినాంచైత
ద్రహితం కర్మ విఫలం రక్షాంసి గృహ్ణీయుః । తదేవ మభ్యుక్తం భవతి। నాసాది
కేశాన్త మూర్ధ్వపుణ్డ్రం విష్ణోస్తస్య చరణద్వయాకృతి। ఏకాఙ్గుళం పాదతరో
రస్య మూలం మిదుత్వ స్నేచ ద్వ్యశాఖేకతైవచ మధ్యావకాశోఙ్గుళాదమ్యానః ।
స శ్రీః ప్రతిష్ఠాయై శ్రీర్హరిద్రా యతో హరిద్రాంనయతి । విష్ణునా వా ఆదిత్యవర్ణే
శ్రీఫలే ధారయేత్ । తజ్జలేన శ్రీబీజేన సంయుజ్య తత్సూక్ష్మరేఖాం ధారయేత్ ।
తద్వైశాఖే హంసవర్ణే గాయత్రీ త్రిష్టుప్ఛన్దస్కే ఆత్మపరమాత్మ దైవత్యే దర్శ
పూర్ణమాసకే యిష్టాపూర్తాపత్య క్రియేభుక్తిముక్తిఫలే సారేఖా శ్రీవర్ణా గాయత్రీ
ఛన్దః । ఆనన్దా క్రియామృత త్వఫలోయ మూర్ధ్వపుణ్డ్రవిధిః । ఏవం విదిత్వా
యో ధారయేత్। స వైదికో భవతి । ససర్వకర్మార్హో భవతి । కాయికాత్పాతకా
త్పూతో భవతి । విష్ణుసాయుజ్య మవాప్నోతి । యఏవం వేద ఇత్యుపనిషత్ ॥

అథ కాత్యాయనేతి హోవాచ।జ్ఞానం వై పురుషో బ్రహ్మణో జాయతే।సవై బ్రాహ్మణో
భవతి । వసిష్ఠః కశ్యపోత్రి ర్జమదగ్ని ర్విశ్వామిత్రోయం వ్యాసః పారాశర్య స్సన
కాదియోగదా స్సద్బ్రహ్మలోకో భవతి। సానన్దలోకో భవతి। తప్తం చక్రం ద్వి
భుజే ధార్యమిత్యగ్నిహోత్ర ఏవ లోకో భవతి ఊర్ధ్వపుణ్డ్రమాలిఖేత్ తస్మా
ద్ద్వి రేఖం భవతి।బ్రహ్మణ స్సాయుజ్యగ్ం సలోకతా మాప్నోతి॥

సీ. గురుఁడు తిరుక్కురుంగుడి తిరునగరియు, జూసి నిప్పుడుదివ్యదేశములను
నతితనమూచీనకేనక లోన్నపనములుగాఁ, జేసి శ్రీకురుకాపురీశుఁ డైన
శఠకోపయోగియాజ్ఞ లభించి శ్రీరంగ, ధామమునకుఁ జని తెనమతమున

శ్రీరంగరాట్సేవఁ జేయుచు వసియింప, నప్డు డిరుంబియప్పాఖ్యసూరి
తే. వరుఁడు చనుదెంచి శ్రీరంగపతినిగాంచి, యంతఁ గోవెలకందాడయణ్ణగారి
గృహమునకు నేఁగి యం దారగించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అళహియమణవాళయమి భూమిపతికి శ్రీ, వరదనారాయణగురునితోడ
నరుగుదెంచి యిరుంబియప్పగారు ప్రణామ, మాచరింప ననుగ్రహంబుఁ జేసి
యమ్మహాదేశికుఁడాతఁ డాకర్ణింపఁ, బరతత్త్వవిషయమై ప్రథమ మైన
తిరువాయిమొళి కతిదీర్ఘ ప్రవేశము, ఘనతరబ్రహ్మతర్క ప్రమాణ
తే. భాసురోదారఫణితి నుపన్యసింపఁ, దన్ముఖోత్థసరస్వతీధాటిఁ జూచి
యతఁడు హర్షించి విస్మయమందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ద్రవిడోపనిషదర్థతత్త్వవిత్తముఁ డితం, డన వింటి ముందిప్డు దరసి చూడ
సకలశాస్త్రములందు సర్వజ్ఞుఁ డని తోఁచె, ననుచు నెంచి యిరుంబియప్ప యంత
నారగించుట కమ్మహాత్మునిచేఁ జాల, నర్థింపఁబడియు నిజాత్మయందు
యతులయన్నములు సంయమిపాత్రసలిలము, లననుభావ్యములుగ్ర హాధిపతికి
తే. ననెడుసామాన్యశాస్త్రార్థమపుడుదలఁచి, యచటనుండకతనయగ్రహారమునకు
వచ్చి యాత్మీయభవనముఁజొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అంత. 82
సీ. నిర్మలజలముల నీరాడి కాలోచి, తక్రియ లొనరించి తన కభీష్ట
ధనము దైవతము సీతాలక్ష్మణాన్విత, పార్శ్వుఁడు నగురామభద్రశౌరి
నర్చసేయ నిరుంబియప్ప యుద్యుక్తుఁ డై, తద్దివ్యమందిరద్వార మంది
తలుపు లుపాయశతంబుచే నైనను, దెఱవఁజాలక యాదిదేవునాత్మ
తే. యందుఁ దలఁచుచు నుత్తరీయంబు ముసుఁగు,వాసి నిడికొని కన్నులుమూసి పవ్వ
ళించి నిద్రించి యొకకలఁ గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కలలోనఁ గనఁబడి కటివేల్పతని కిట్లు, పలికె శేషుఁడు నాదు తొలిభవముల
నొకసారి తమ్ముఁడ ట్లొకసారి యన్నయు, నయి నాకు సాహాయ్య మాచరించి
యీయుగంబునసంయమీంద్రుఁడైయుదయించి,మామబావయునిష్టమంత్రియార్యు
డయి మద్విభూతిద్వయాధిపత్య మొనర్చి, యతఁ డిప్డు దస్మత్ప్రియంబు నలుప
తే. నవని మణవాళయోగీంద్రుఁడయ్యెమగిడి, యతనియెడఁ జాలనపరాధివయితివీవు
నర్చ నీచేతఁ గొననొల్ల ననిమె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అదియునుం గాక. 85
సీ. అనుతాపపడి యమ్మహాత్మునికడ కేఁగి, యతనిపదాబ్జము లాశ్రయించి
ద్రవిడాగమాంతార్థతత్త్వ మాతనికడఁ, దెలిసి వచ్చితివేని దినదినంబు
నర్చింపఁబడియెద ననఘ నీచే నట్లు, గాకున్న నీకు నే గామి నిక్క-
మని స్వప్నగతుఁ డై నహరియతనికిఁ బల్కె, యంతర్హితుం డైన నతఁడు లేచి

తే. హర్షవిస్మయములఁ జెంది యాక్షణంబ, తరలి వేవేగ చని రంగధామ మొంది
యమ్మహాదేశికునిఁ గాంచె నచట ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అట్లద్దివ్యదేశంబున కేతెంచి దేవరాజాపరనామధేయుఁ డగు నిరుంబియప్పగా
రవ్వరవరమునులం గనుంగొనిన తెఱం గెట్టిదనిన వర్ణించెద నద్దేవరాజార్యుం డ
చటి కేతెంచినసమయంబున. 86

సీ. పూర్ణచంద్రుఁడు రంగభూపతిసేవ కి, ట్లేతెంచెనో యని యెంచఁదగిన
సుప్రసన్నాదిత్యసుషమావృతాత్మీయ, దివ్యమంగళమూర్తి దేజరిల్లఁ
గాషాయపరిధానకౌశేయసంవ్యాన, ములు స్వకటిస్కంధముల వెలుంగఁ
బెన్నుగంబునఁ బద్మబీజమాలిక లొప్ప, నుచితోర్ధ్వపుండ్రము లొడల మెఱయఁ

తే. గేలుఁదమ్మిఁ ద్రిదండముఁ గీలుకొలిపి, మధునిషూదను సేవింప మఠము వెడలి
వేడ్క మణవాళముని వచ్చె వీథి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అప్పుడు. 88

సీ. నెల్లచేమంతుల మొల్లమి గలకోమ, లాకారసౌకుమార్యం బెలర్ప
నలివళగ్నస్నిగ్ధయజ్ఞోపవీతము, నాభిబింబము నంటి శోభ లీనఁ
గరుణారసముఁ జిల్కు కన్నులు దళుకొత్తఁ, జిఱునవ్వు మోమునఁ జెలువుగులుకఁ
బాణిపద్మములచేఁ బార్శ్వస్థు లగుతన, దాసచేతనులకై దండఁ బూని

తే. యడుగుఁదమ్ములు మెల్లనఁ బుడమి నిడుచు, వచ్చుచున్నట్టి శ్రీమణవాళయోగి
నొప్పుగాఁ జూచె నాయిరుంబప్ప యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అప్పు డయ్యిరుంబియప్పగా రగ్గురుపరమేష్ఠినిం గాంచి మిగులఁ బ్రహర్షించి తత్స
న్నిధి కేతెంచి పరమభక్తి దళుకొత్త సాష్టాంగదండప్రణామం బాచరించి కరకమ
లంబులు ముకుళించి నమ్రుం డై యున్న నద్దేశికసార్వభౌముండు నిజకటాక్షవీక్ష
ణసుధాధార లతనిపైఁ జిలుకుచు మృదుమధురగంభీరభాషణంబుల స్వాగతం బ
డిగి మిగుల నాదరించి యాత్మలాభంబునకంటె నధికం బైనలాభంబు లేదని
తనతలంపులో నెంచి యమ్మహాత్మునిం దోడ్కొని మగిడి మఠంబునం బ్రవేశించి
సన్నిధిస్వాములనుం గోవిలకుం బనుప వారును భవన్మందిరమునకుం జని శ్రీరం
గనాథుని సేవించి మరలి యేతెంచి యగ్గురువరునిం గాంచి కరకమలంబులు
ముకుళించి యున్నయప్పు డయ్యార్యపంక్తి నుద్దేశించి. 90

సీ. ఇప్పుడు రంగేశుఁ డీదృగలంకార, శాలి యై యీయీ ప్రసాదములను
నారగించె నటంచు నవ్వరవరయోగి, యానతియ్యఁ దదుక్తు లాలకించి
కోవెల నట్లు గన్గొన్న వైష్ణవులు త, త్సర్వజ్ఞతకు నద్భుతంబుఁ జెంది
రంత ధారకపోషకాదు లన్నియుఁ దన, కమ్మహాత్మునివిగ్రహానుభవమె

తే. యనియిరుంబప్పగా రాత్మయందుఁ దలఁచి, త్రోవనడచినబడలిక తొలఁగ నతని
నిండుభక్తి భజించుచు నుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 91

వ. తదనంతరంబ. 92

సీ. ఆరాత్రిఁ గడపి యహర్ముఖంబున లేచి, పరవాదిభీకర గురువరేణ్యుఁ
డాశ్రితులను గూడి యార్యునిపడకింటి, వాకిట నిలిచి సుశ్లోక నీకు
సుప్రభాతం బయ్యె సూర్యుఁడు పొడమె నా, యజ్ఞానతామిస్ర మణఁగదయ్యె
నబ్జము వికసించె నస్మదీయహృదబ్జ, మలరదు కాంతోపయంతృయోగి
తే. చంద్రసంశ్రితవరరను ప్రసన్నసూర్య, మమ్ముఁ గరుణింప మేల్కొన్ము లెమ్ము దేవ
యనుచుఁ బొగడిన లేచె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. స్తుతి గొని మేల్కాంచి సుందరజామాతృ, గురుఁ డార్యపంక్తిని శరణ మొంది
విమలపరవ్యూహవిభవాంతరాత్మార్చ, లను దనమదిలోఁ దలంచి మించి
తత్త్వయాథాత్మ్యసందర్శనాదర్శ, రహస్యత్రయం బాత్మయందుఁ దలఁచి
యరుణోదయపువేళ నవగాహనముఁ జేసి, భగవదర్చ యొనర్చి భక్తరంగ
తే. నాథు నర్చించి శ్రీశైలనాథనామ, మండపంబునఁ బూర్వార్యమధురసూక్తి
కలనమునఁ గాల మొక్కింత గడపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అంతఁ గోవెల కేఁగి యతిరాజముఖదివ్య, సూరిపదాబ్జము లూని మొక్కి
శ్రీరంగభర్తకుఁ జెన్నొప్ప మంగళా, శాసన మొనరించి స్వామత మొంది
యొప్పుగా నయ్యరుంబప్పకుఁ బంచసం, స్కారాదిహితములు సలిపి తనదు
దివ్యసౌరభపాదతీర్థముఁ గృప నిచ్చి, మాధ్యాహ్నికముఁ జేసి మాధవీయ
తే. యాగ మొనరించి యనుయాగ మాచరించి, తనదుతళిహ ప్రసాద మాతని కొసంగి
యుత్సహించెను మణవాళయోగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంత శ్రీశైలనాథార్యనామకమాన్య, మహితకాలక్షేపమండపమున
స్థిరమృదులాసనాసీనుఁడై ద్రవిడవే, దాంతార్థతత్త్వ మాశ్రితులకు
బోధించుచును గొంత ప్రొద్దుఁ బుచ్చిన యంత, సంధ్య ఘటిల్లఁ దత్సమయభగవ
దాజ్ఞఁ జెల్లించి సాయంతనహరిపూజ, యొనరించి వరవరయోగివేత్ర
తే. రచితరత్నసువర్ణపర్యంకతుంగ, తూలకాషాయకౌశేయచేలకలిత
కశిపుపై నున్న సంశ్రితుల్గాంచి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 96

సీ. అంత మ్రొక్కి నుతించి యతని యాజ్ఞ లభించి, యాశ్రితు ల్వారండ్ల కరిగి రంత
మంత్రరత్నార్థమే మననము సేయుచు, హరియందు మదిఁ జేర్చి యార్యవరుఁడు
శేషతల్పమునందు శ్రీరంగపతిగతి, నిద్రించి ప్రొద్దున నిదుర విడిచి
కాలోచితక్రియ ల్గావించి కాలయాపనమండపమునందుఁ బ్రత్యహంబు
తే. ద్రవిడవేదాంతసూక్త్యర్థతత్త్వ మంత, నాయిరుంబప్ప కెఱిఁగింప నతఁడు దెలిసి
యంచితంబుగ గురునిఁ బూజించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. బహుదినంబులు మణవాళమామునికడ, సకలకైంకర్యములు సలుపుచుండి
వచనభూషణముఖపరమరహస్యము, లధికరించి యెఱుంబియప్పగార

లార్యునియాజ్ఞ నిజాగ్రహారమునకుఁ, జనువేళఁ దత్పదాబ్జములయందుఁ
బ్రణమిల్ల నతనిమూర్ధస్థల మాత్మాంఘ్రి, పంకజములచే నలంకరించి
తే. యాదరించి గురూద్వహుఁ డనుప నతఁడు,తత్పదాబ్జము లేమదిఁ దంజనుచు
నమ్మి చని యింట వసియించె నెమ్మి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అంతట నొక్కనాఁ డళహియమణవాళ, ముని రంగపతిని గన్గొనుట కరిగి
యప్పు డుత్తమనంబి యవనికమఱుఁగునం, దేకాంతభక్తి రంగేశ్వరునకుఁ
దిరువాలపట్టము తిరముగాఁ జేఁ బూని, యర్పించు చున్నఁ డా నంజలించి
స్వామికి మంగళాశాసన మొనరింపఁగా క్షీరసంఘాతగౌరవర్ణ
తే. నతని నానంబి గనిస్వైత్రి యనుచుఁ దలఁచి, వేగవిచ్చేయు మని పల్కె వినియతండు
నచట నుండక మఠమున కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అంత నుత్తమనంబి యచటికిఁ జేతెంచి, పలుగాఁడికడ నొకపలకపైని
బవళింప నతనిస్వప్నమునందు శ్రీరంగ, పతి గానఁబడి పాణిపల్లవమునఁ
దన పాన్పు తట్టి యీతండె సుమీ సౌమ్య, జామాతృముని యిది సత్య మనిన
నతఁడు ప్రబుద్ధుఁడై యనుతాపపడి యమ్మ,హాత్మునికడ కేఁగి యతనియంఘ్రి
తే. నళినములయందు దీర్ఘప్రణామ మొనరి, నన్ను మన్నింపు మని చాలసన్నుతించి
యతనికృపఁ జెందితమయింటికరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. మఱియు నొక్కనాఁ డయ్యళహియమణవాళయోగీంద్రుండు శ్రీశైలనాథార్యకృ
పాభిధానం బగుమాడపరత్నంబునం దాశ్రితుల కామ్నాయాంతరహస్యార్థయా
థార్థ్యంబు బోధించుచుఁ గొంతప్రొద్దు జరపినపిమ్మట నాశ్రితు లంద ఱగ్గురూ
త్తమునిచే నియుక్తు లగుచుఁ దత్తత్కైంకర్యంబులకుం దాసక్తచిత్తులై యు
న్నయెడ నవ్వానమునీంద్రుం డాకాలక్షేపకూటకవాటంబులు మూసి గడియఁ
దగిల్చి యుచితాస్తరణంబుపై నిద్రాముద్రాభిరాముం డై శ్రీరంగధామునిమా
డ్కి శయనించి స్వస్వాగాపంబుధరియించి యానందించుసమయంబున స్వకీయప
దాబ్జంబు లాశ్రయించిన శఠకోపకీర్తి యనునొదురయొకసత్త్వవతీలలామంబు
స్వపదర్శనార్థం బేతెంచి యక్కాలక్షేపకూటకవాటసంధిమార్గంబున నిజదృ
ష్టిని బ్రసరింపంజేసి దశశతశిఖరాంచితం బగురజతపర్వతంబుగతి వికసితసహస్ర
ఫణామండలమండితకుండలీంద్రాత్మకుండై విలసిల్లుచున్నయద్దేశికాఖండలుని
జూచి డెందంబున దండివేడ్క నిండార సేవించుచున్న నతం డది యెఱింగి య
థాపూర్వకంబుగా యతివిగ్రహంబుఁ గొని కవాటంబులఁ దెఱచి వెల్వడినం గ
నుంగొని యద్దేవియు భక్తి దళుకొత్తం బ్రణతి యొనర్చి సాంజలి యై యున్న
యాసాత్త్వికనుం గటాక్షించి యిక్కవాటసంధుల దృష్టినిలిపి విస్మయం
బేమి వీక్షించితి వని గురుం డడుగ మహాత్మా సాక్షాదనంతమూర్తి వగునీయం
దు లేనివింత లేమి గలవని విన్నవింప నద్దేశికేంద్రుండును భవదీయభక్తిప్రకర్షం

బుచే నీ కట్లు దోఁచెం గాని యం దేమివింత లుండునని పల్కి యావృత్తాంతం
బు స్వరూపజ్ఞానహీనులకుఁ దెలుపవలదని యతం డానతియ్యఁ దదీయాశ్రితులు
కొందఱావార్త లాలకించి యగ్గురుసార్వభౌముండు సాక్షాచ్ఛేషస్వరూపుండు
గాని యతిమాత్రుండు గాఁ డని నిర్ణయించిన నావృత్తాంతం బుపదేశపరంపరా
ప్రాప్తం బై యస్మదాదిపర్యంతం బయ్యె నంతఁ గొన్నిదినంబులకుఁ దిరుపవిత్రో
త్సవం బుపస్థితం బై నస్వకీయపరివారపరివృతుం డై శ్రీరంగనాథుండు నానా
దేశాగతబహుదిదృక్షువైష్ణవపరివేష్టితుం డై యున్నసమయంబున వరవరమునీం
ద్రుం డాశ్రితవర్గంబుతోఁ దత్సన్నిధానంబున కేతెంచి మంగళాశాసనంబు
సేయుచున్న నతనిం గటాక్షించి మహాత్మా నీ వస్మదాస్థానమండపమధ్యంబున
శ్రీరంగనాథభట్టార్యున కీయుత్తమనంబికి నీడుముప్పత్తారాయిరప్పడి మొదలు
గాఁ గలతిరువాయ్మొళ్ళివ్యాఖ్యానంబు లైదునుం బ్రసాదింపవలయు నని యాన
తియ్య మహాప్రసాదం బని భగవదాజ్ఞ శిరసానహించి యద్దేశికేంద్రుం డాక్షణం
బ యుపక్రమింప నుద్యోగింప నబ్భగవంతుండును శ్రీభూనీళాసహితుం డై య
నంతగరుడవిష్వక్సేనాదినిత్యసూరులతో శ్రీపరాంకుశపరకాలయతీంద్రాదిదివ్య
సూరివర్గంబుతో నద్దివ్యదేశంబునం గలశ్రీమహాభాగవతవ్రాతంబుతో నిజపరి
జనవ్రజంబుతో నాత్మీయదివ్యసభామండపంబునం దుచితాసనంబుపైఁ బేరోల
గం బుండి మణవాళమహామునుల కాచార్యపీఠం బప్పింప నాయభిజ్ఞశిఖామణి
యు నయ్యాసనంబుపై స్వదేశికుం డై నశ్రీశైలనాథార్యుండు సుఖాసీనుం డై
యున్నయట్లు భావించి యప్పీఠంబున కథఃప్రదేశంబునం గూర్చుండి శ్రీరంగనా
థభట్టార్యున కాయుత్తమనంబికిని దినక్రమంబుగా నొకసంవత్సరంబున నా
వ్యాఖ్యానపంచకంబు వక్కాణించె నంత నుత్తరశాంతినిమిత్తంబుగా భగవం
తుం డగుశ్రీరంగకుమారకాంతుండు తొంటిచందంబున నొడ్డోలగం బున్నసమ
యంబున నగ్గురుశిఖామణివిషయంబుగా నొకతనియను విన్నవింపవలెనని శ్రీరంగ
నాథభట్టార్యుండు నుత్తమనంబియుఁ దలంచిరి వారిబుద్ధియందు శ్రీశైలేత్యాది
శ్లోకంబు దోఁచిన వారది వచించుటకుముందు శ్యామసుందరసుకుమారశరీరుం
డును బంచహాయనపరిమితవయస్కుండును నజ్ఞాతకులగోత్రుండును నై నయొక
వైష్ణవబాలకుం డాస్వామిసన్నిధి కేతెంచి హరిపరిజనులచే ద్వారంబు నివారి
తుం డయ్యును మరలి యేతెంచి హరిపురోభాగంబున శ్రీసౌమ్యజామాతృము
నుల కభిముఖంబుగా నిలిచి పాణిపల్లవంబులు ముకుళించి, శ్లో॥ శ్రీశైలేశదయా
పాత్రం ధీభక్త్యాదిగుణార్ణవం। యతీన్ద్రప్రవణం వన్దే రమ్యజామాతరంమునిమ్॥
అనుచు సమాక్షరపాదబద్ధం బై నయీపద్యం బందఱు విన మేఘగంభీరస్వరం
బుతోఁ బలికి యాక్షణంబ యంతర్హితుండయ్యె నంతఁ దత్సభాస్తారు లగుశ్రీ
మహాభాగవతు లంద ఱత్యాశ్చర్యంబుఁ జెంది యుద్ధారకుండు నారాయణుండు

గాని యన్యుండు గాఁడు తాను చిరకాలం బిమ్మహాత్మునికడ భగవద్విషయం బాకర్ణించి యాచార్యవిషయంబుగా నీశ్లోకం బానతిచ్చెఁ గాన కాంతోపయంతృమునీంద్రుండు భగవంతుం డైనయవంతుండు గాని పరివ్రాణ్మాత్రుండు గాఁడని నిశ్చయించి రంత శ్రీరంగభర్తయు నబ్బాలకస్వరూపంబుచే నేన యీపద్యంబు వచియించితి నేఁటినుండి యస్మదధిష్ఠితం బైనయీదివ్యదేశంబు మొదలుగాఁ గల యష్టోత్తరశతదివ్యదేశంబులయందు శ్రీపరాంకుశపరకాలభట్టనాథాదిదివ్యసూరిప్రణీతప్రబంధాధ్యయనాధ్యాపనానుసంధానాదికాలంబులందు ముందుగా నీపద్యంబు భక్తిపూర్వకంబుగా ననుసంధింపఁదగునని యాజ్ఞాపించె నంత నబ్భగవదాజ్ఞ వార లట్లు చెల్లించి రా శ్రీరంగభర్తయు ననేకవిధంబుల బహుమతి యొనరించి యమ్మణవాళమహామునులం దదీయమఠంబునకుం బనిచె నంతకుముం దొకముముక్షుచేతను నుత్తరదేశస్థితంబు లగు శ్రీమదయోధ్యాదిపుణ్యక్షేత్రంబులు సేవించి బదరికాశ్రమంబునకుం జని యందు భగవంతుం డగునరసహితుం డైన నారాయణునిం బొడగాంచి యథాశక్తి వినుతించి యద్దేవదేవున కశ్రాంతంబు సకలవిధకైంకర్యంబు లాచరించుచున్న నప్పుండరీకాక్షుండు సుప్రసన్నుం డై యతనిస్వప్నంబునం దన్నుం గనిపించి వత్సా తడవులనుండి బహుదినంబుల నన్ననుసరించుచుంటి నీయభీష్టం బెఱింగింపు మనిన విని యాసాత్త్వికుండు దాసునకొకపరమహితం బుపదేశింపు మనిన నప్పురాణమహర్షియు శ్రీశైలేత్యాదిపద్యం బతని కుపదేశించిన నతం డీశ్లోకప్రతిపాద్యుం డెవ్వఁ డనిన దక్షిణదేశస్థదివ్యదేశంబులయం దతండు నీకుం జూపడు నద్దేశంబునకుం జనుమని యానతిచ్చి యంతర్హితుం డయ్యె నంతట నమ్మహాత్ముండు మేల్కాంచి యద్దేవదేవునిం దలంచుచుఁ బ్రభాతసమయోచితకరణీయంబు లాచరించి తద్విషయదిదృక్షచే నతిత్వరితగతి శ్రీవేంకటాచలంబున కేతెంచి యందు భగవత్సన్నిధిభాగవతు లందఱు దివ్యప్రబంధానుసంధానంబునకు మొదట నీశ్లోకం బనుసంధించుచున్న నాకర్ణించి మహాత్ములారా యీపద్యంబునకు విషయం బెవ్వఁ డతం డెచ్చోట నుండు నది యేనికిం దెలియ నానతిండని ప్రార్థింపఁ గరుణార్ద్రచిత్తు లై యీశ్లోకంబునకు విషయంబు శ్రీరంగధామంబునందు మీకుం జూపడు ననిన నతండు భగవత్సేవ యొనర్చి యబ్భాగవతుల వీడ్కొని చనుచు మార్గమధ్యంబునఁ గరిగిరి మొదలగుదివ్యదేశంబులయందుఁ బ్రబంధానుసంధానాదికాలంబులం దాతనియను విన్నవించుచున్న నాకర్ణించుచుఁ జని చని శ్రీరంగధామంబుఁ జెంది యందు నప్రకారంబుగా నాశ్లోకవృత్తాంతం బంతయు నెఱింగి తత్ప్రతిపాద్యుం డగునవ్వరవరయోగీంద్రునిం గాంచి భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి తత్పాదాబ్జంబు లాశ్రయింప నద్దేశికసార్వభౌముండు సుప్రసన్నుం డై కరుణాకలితకటాక్షవీక్షణంబుల నీక్షించి యతనికిఁ బంచసంస్కారాదిసకలహితంబు లొ

నరించె నంత సర్వకాలంబులయం దయ్యార్యున కతండు సకలవిధకైంకర్యంబు లాచరించుచుఁ దదీయశ్రీపాదపద్మంబులే ప్రాప్యప్రాపకంబు లని విశ్వసించి కృతార్థుండయ్యెఁ దదనంతరం బద్దేశికేంద్రుం డఖిలచేతనోజ్జీవనార్థంబుగా శ్రీవచనభూషణవ్యాఖ్యానంబును బ్రపన్నసావిత్రీవ్యాఖ్యయు సరుళాళమునిప్రణీతజ్ఞానసారవ్యాఖ్యానంబును దత్త్వత్రయరహస్యత్రయవ్యాఖ్యానంబులును ముప్పత్తారాయిరప్పడికిఁ బ్రమాణతిరట్టును భగవద్గీతలకుం దాత్పర్యదీపం బనువ్యాఖ్యానంబు నుడయవరు నిత్యంబునకు సంగ్రహం బై సువ్యక్తం బైనభగవదారాధనక్రమంబును సకలసంప్రదాయసంగ్రహం బైనయుపదేశరత్నమాలయుఁ దిరువాయ్మొళినూత్తందాదియు నానతిచ్చి యనంతరం బొక్కనాఁడు యాదృచ్ఛికంబుగా మఠద్వారాజిరప్రదేశంబున కేతెంచి తత్సమీపంబునందు శ్రీవచనభూషణదివ్యశాస్త్రం బధికరించినవైష్ణవు లిరువురు ప్రాగబ్ధకర్మవశంబున రాగద్వేషదూషితాంతఃకరణు లై యొకరి నొకరు పరుషభాషణంబు లాడుచు నన్యోన్యకలహాసక్తు లై యున్నసమయంబున నచ్చోటఁ రెండువిహీనజంతువులు రోషభీషణోద్ఘోషంబులు సలుపుచు నొండొరులు పెనంగుచుండఁ గనుంగొని సారమేయంబులారా మీరును వీరికరిణి శ్రీవచనభూషణాధికారు లరో యట్లు గాకున్న ని ట్లేల కలహించెదరని యానతియ్య విని యావైష్ణవు లిరువురు లజ్జావనతాస్యు లై యగ్గురువరునకుం బ్రణామం బాచరించి పూర్వక్రమంబుగాఁ బరస్పరమైత్రిఁ జెంది యుండి రంత నొక్కదినంబున. 101

సీ. తిరునామధారు లుత్తరదేశవాసు ల, య్యార్యున కొక్కింతకీయర్థ మనుప
నది చూచి తన్మాలకి నంత విమర్శించి, గురుఁ డన త్తిది యని కి పరిహరించె
మఠమున కొకయూరకి మంచి క్షేత్రం బున్న, నది దున్నిపండించుకి నంభ్రిజాతు
లొకనాఁడు మఠములోకి నొక్కెడ సొపడి, స్థలశుద్ధిగోమయకిసలిలములను

తే. జేసి చనినంత నగ్గురుకి శేఖరుండు, చూచి యాతడి యేమనికి సూరిజనుల
నడుగఁ దత్కారణము వారుకినుడివి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనుకిమోదమలర.

సీ. వారివార్తల విని కి వరవరముని యంత, మఠములో నిట్టినకిమ్మర్ద మేల
యనుచు రంగేశునకి కాక్షేత్ర మొసఁగి త,ద్భాండాలయమునఁ దకిత్సాధనంబు
లర్పించె మఱియొకకియహమున ముదుసలి,యమ్మ యొక్క తెరాత్రికియమ్మవాత్సుఁ
గని మ్రొక్కి తిరిగి చీఁకికటి నొంటిఁజనలేక, యం దొక్కచో నిద్రఁకిజెందెనంతఁ

తే. బూర్వగురుసత్కథలఁ గొంతకి ప్రొద్దుపుచ్చి, యాశ్రితులతోడ యాముసకిలమ్మనపుడు
మఠము వెలువడఁ బనిచె సకిమ్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనుకిమోదమలర.

సీ. దాసపోషక నిశీకిథమున నీముదుసలి, యమ్మ ని ట్లతిశంకకి ననుపఁ దగునె
యని కొంద ఱాశ్రితుకి లనవిని ముదుసలి, యుడు తైన మారుకపైకికంటుకి లేదా
స్థవిరసర్పం బైనకి దవ్వుల నుండెనా, ముట్టనేర ద యెట్టికిదిట్ట నైన

నని వరవరముని యానతిచ్చిన విని, విషయసాన్నిధ్యము విద్వదగ్ర
తే. గణ్యునకు నైన మానసముఁ గలుగఁజేయుఁ, గాన నస్మద్గురుం డిట్టు లానతిచ్చె
ననుచుఁ దమలోఁ దలంచి రయ్యనఘు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

శా. శ్రీమత్పావనఘాటిమంగళగిరిశ్రీనారసింహప్రియా
క్షేమప్రాపకరంగధామనిలయా సిద్ధాంతతత్త్వత్రయా
కామక్రోధముఖారిషట్కవిజయా కల్యాణసంపన్మయా
స్వామీ కేశవసూరిమానససరస్వత్పూర్ణచంద్రోదయా. 105

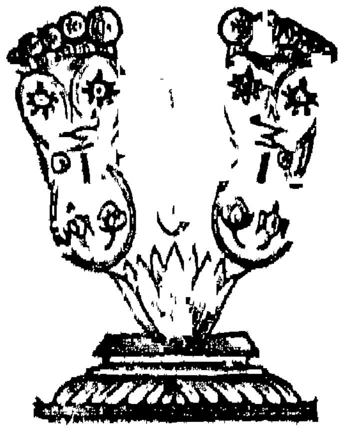
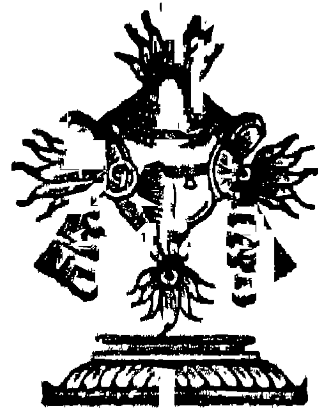
క. వరవరమునివరహృదయ, స్ఫురదంబురుహాంబుజాప్త భూతపురీసం
చరణా శరణాగతజన, భరణా యతిరాజ శాంతిపరమాభరణా. 106

మాలినీవృత్తము. పరమగురుసహాయా భక్తిమద్భాగధేయా
నిరుపమగుణపూర్తీ నిర్మలానందమూర్తీ
సరసిజదళనేత్రా సజ్జనస్తోత్రపాత్రా
పరమపదనిదానా భాష్యకారాభిధానా. 107

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం దుత్తరభాగంబున శ్రీమణవాళమహామునులతిరువవతారంబును దదీయజాతకర్మనామకరణాదిసంస్కారకీర్తనంబు నద్దేశికేంద్రునివిద్యాభ్యాసక్రమంబు, నమ్మహాత్మునితిరుకల్యాణోత్సవంబును దత్పితృచరమప్రదర్శనంబు, నగ్గురువరుండు శ్రీశైలనాథార్యు నాశ్రయించుటయు నమ్మణవాళమహామునికిం గుమారుం డుదయించుటయు స్వవైభవాసహిష్ణు లగుకొందఱు వైష్ణవులకు స్వీయవిద్యాధికారవిభవం బెఱింగించుటయు స్వాచార్యసన్నిధి సంస్కృతసన్న్యాసప్రతిజ్ఞయు శ్రీశైలనాథార్యునిచరమకైంకర్యప్రతిపాదనంబు నద్దేశికేంద్రుండు శ్రీరంగంబునకు విచ్చేయుటయు శ్రీరంగరాజభట్టార్యననుమతి శ్రీరంగనాథుని సేవించుటయు నాదేహపాతం బీస్థలంబున వసియింపుమని శ్రీరంగనాథుం డగ్గురున కాజ్ఞాపించుటయు నద్దేశికేంద్రుం డుత్తమనంబిని స్వవశవర్తినిగాఁ జేసికొనుటయు శ్రీరంగరాజశౌరిచే ననుజ్ఞాతుం డై శ్వేతాద్రి వృషాద్రి మొదలగుకొన్నిదివ్యదేశంబుల సేవించి శ్రీకరిగిరివరదునకు మంగళాశాసనం బొనర్చి యందుఁ గిడాంబినైనారుదేశికునిసన్నిధి శ్రీభాష్య మధీకరించుటయు నగ్గురువరుండు మగిడి శ్రీరంగంబుఁ బ్రవేశించి యందుఁ దురీయాశ్రమంబు స్వీకరించుటయు భగవదాజ్ఞచే వల్లవరాయనిమఠంబునం దయ్యార్యవర్యుండు సుఖం బుండుటయుఁ దోతాద్రియతీంద్రుం డాదిగాఁ గొందఱు దిగ్గజంబులును మఱియు నసంఖ్యాతు లగుధన్యచేతను లమ్మహాత్ము నాశ్రయించుటయు

విఠ్ఠలప్పనిచే నొకపరవాదిని నిరాకరింపం జేయుటయుఁ బరవాదిభయంకరార్యుం డగ్గురుపురందరు నాశ్రయించుటయు నవ్వరవరమునులను దదీయపౌత్రు లిరువు రాశ్రయించుటయు నద్దేశికేంద్రుండు తిరునగరికిం జనుటయుఁ దిరునారాయణపు రత్తాయిప్రభావంబును మఠదాహంబును నిజరూపప్రదర్శనంబును గుగువిప్రసంవాదంబునందుఁ బరతత్త్వనిర్ణయంబును పాషండస్వరూపనిరూపణంబును శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిభగవల్లాంఛనధారణంబునకుఁ బ్రమాణోపన్యాసంబును ద్వాదశసూర్యవతారరహస్యకథనంబును దదీయదివ్యప్రబంధమాహాత్మ్యవర్ణనంబును దివ్యప్రబంధంబుల కుత్సర్జనోపక్రమకాలనిర్ణయంబును దిరిగి గురుండు శ్రీరంగంబున కేతెంచుటయు స్వప్నదృష్టశ్రీరామానుజశాసనంబుచే నిగుంబియప్పగా రద్దేశికేంద్రు నాశ్రయించుటయు శఠకోపసూక్తి యనుసాత్త్వికతనీయనిజరూపంబు సాక్షాత్కరించుటయు శ్రీశైలేశేత్యాదిపద్యోత్పత్తిక్రమంబును దదుక్తగ్రంథసంఖ్యాప్రదర్శనంబును నిహీనజంతువ్యాజంబునఁ గామక్రోధాదులు వర్జనీయంబు లని యిరువురువైష్ణవుల కగ్గురుం డుపదేశించుటయు నీషణత్రయంబు హేయం బని తెలుపుటయు విషయక్రౌర్యప్రదర్శనంబు నన్నది చతుర్థోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి.

ఉత్తరభాగము.

పంచమోల్లాసము.

మన్నారాయణపద
తామరసప్రేమభూమ ధామసుధామా
రామానుజ యతికులసు
త్రామా శ్రీవైష్ణవాభిరామారామా.

వ. అవధరింపుము.

సీ. అంతట నొక్కనాఁ డార్యుఁడొక్కఁ డలర్క, శాకము గురుభక్తిన్ సంగ్రహించి
యమ్మహాత్ముని శ్రీమన్మహానసకృత్యముఁ, జేసెడుసాత్త్వికన్ జేతి కొసఁగి
చక్కఁగాఁ బక్వమున్ సలిపి యన్నగ్గురు, స్వామి కర్పింపు మో జనని యనిన
నాసాధ్వి యశ్రద్ధన నట్లొనర్పక యున్నఁ, గురుఁ డారగింపఁ గన్గొని యతండు
తే. శాక మాతనితళిహాలోన్ లేక యున్న, గుంది యాయమ్మ నీక్షింపన్ గురుఁడ దేమి
యనినఁ దత్కారణముఁ జెప్పెనాతఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెన్ మోదమలర.

సీ. అతనిసూక్తులవల్లన్ ననుచిత మిది యని, తెలిసి యవ్వరవరదేశికుండు
వైష్ణవులం దనువర్తన మడిగిన, యీయమ్మ తళిహానున్ జేయఁగూడ
దని యాఱుమాసములన్ సాత్త్వికను దిరు, మఠపల్లిపనులందున్ మాని మరలి
యనురక్తచిత్తయౌ నాశుభాచారకుఁ, బూర్వకైంకర్యమున్ బొసఁగ నొసఁగ
తే. వైష్ణవాంఘ్రిసరోజానువర్తనంబుఁ, దనదుమదిఁ జెన్నగురునకున్ దళిహా నిత్య
మాచరించుచు నుండె నయ్యనఘ యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెన్ మోదమలర.

వ. అయ్యవసరంబున.

సీ. ప్రీతి వరుందరున్ బెరుమాళ్ళజియ్యరా, గురుసార్వభౌముఁ గన్గొనఁ దలఁచి

తమయూరు విడిచి సత్వరగతి నొంటిగా, నేతెంచి యద్దేశికేంద్రుఁ గాంచి
ప్రణమిల్ల గురుఁడు శ్రీవైష్ణవసాహ్యము, వర్జించి యతఁ డిట్లు వచ్చె ననుచు
పరిహరింప నతండు పడియుండె నార్తితోఁ, దన్మఠద్వారవితర్దియందు
తే. నంత మణవాళయోగీంద్రుఁ డాఱునెలల, కతని రావించి కరుణతో నాదరించి
వైష్ణవాచార మతనికిఁ బలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 6
సీ. విషము సోఁకిన నది వేవేగ కేవల, ప్రాకృతతను వెడఁబాపఁ గలుగు
నావిష మైనమంత్రౌషధమణివశ్య, మగు ధ్రువ మీవిషయములు తమ్ము
విన్నను గన్న దాఁకొన్న మన్నించినఁ, గలిసినఁ దలఁచుచుఁ దొలఁగి యున్న
నప్రతిక్రియముగా నాత్మస్వరూపైక, హాని సల్పును సంశయంబు లేదు
తే. గాన విషయవిరక్తిసుఖం బొసంగుఁ, జారుతరభూషణం బగుజ్ఞానికనుచుఁ
బలికె నతనికి గురుచక్రవర్తి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అర్థసంపదవిమోహంబున కగువిమోహము నారకావహ మగును గాన
యర్థ మనర్థాఖ్య మదిదూర మెవ్వాఁడు, వర్జించు వాఁడె పో వైష్ణవుండు
ధర్మార్థ మైనను దగదు ధనస్పృహ, యర్థకాంక్షాభావ మతిసుఖంబు
కాలుంచి బురదలోఁ గడుగుటకంటెఁ బం,కమ్ముఁ బాసి చనుట సుఖంబు గాదె
తే. యాశ బలవద్విరోధిని యగుటఁ జేసి, దాని నిరసించువాఁడె పో ధన్యుఁ డనుచుఁ
బలికె నతనికి గురుచక్రవర్తి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 8
వ. మఱియును శ్రీవైష్ణవలక్షలక్షితు లగుభగవద్దాసులకు దాసుం డనువాఁడు విశేష ధర్మస్ఖాలిత్యంబు లేకుండ నన్ను శిక్షించి పనిగొనువారును స్వేచ్ఛానుగుణంబు గాఁ గ్రయవిక్రయంబు లొనరించి నన్ను రక్షింపఁగలవారు నస్మదసాధారణస్వాములు నని యెల్లప్పు డెవ్వాఁడు తనతలంపులోఁ దలంచుచుండువాఁడె పో బ్రహ్మవిత్తముం డణుమాత్రం బైన మహాత్ములయెడ నాచరింపంబడు ద్వేషం బనర్థావహం బగుఁ బరమపావనం బైనతదీయులకరుణాకటాక్షవీక్షణంబు శ్రీవైష్ణవధర్మప్రచ్యుతుల నైనఁ బరమపవిత్రులం జేయుఁ దదీయుం బగుస్వల్పతరామర్షణం బైన మహోన్నతస్థానంబువలన నిత్యసూరుల నైనం బడఁగూల్చు దొల్లి నిత్యసూరిప్రధానుం డగుశ్రీగరుత్మంతుండు స్వల్పతమం బైన శాండిలీవిషయాపరాధంబుచే భగ్నపక్షుండై మగిడి తదనుగ్రహంబుచేఁ బక్షలాభంబుఁ గాంచి సుఖించె నని కురుసభయందుఁ బొండినదూత విన శ్రీమన్నారదుండు ధృతరాష్ట్రున కుపదేశించె నని యుద్యోగపర్వంబునం బ్రసిద్ధంబు గాదె కావున నన్యుల నేమనవచ్చునని యనేకవిధంబుల నమ్మణవాళమునీంద్రుఁడు తత్త్వార్థబోధ మొనరింపం దెలిసి యవ్వరుందరుంబెరుమాళ్ జియ్యరును గృతార్థుండయ్యె నయ్యవసరంబున నుత్తరదేశీయుండును శ్రీవైష్ణవుండు నగుప్రభుం డొక్కనాఁ డేకాంతంబున, శ్లో॥ వ్యాఘ్రీవ తిష్ఠతి జరాపరితర్జయంతీ । రోగాశ్చ శత్రవఇవప్రహరంతి దే

హమ్ । ఆయుఃపరిస్రవతి భిన్నఘటాదివామ్భో లోక స్తథాప్యహిత మాచరతీతి చిత్రమ్॥ అనియెడున్యాయంబున నెదుట గద్దియఁ బెట్టియున్న పెద్దపులిపోలిక నీమేనం గనఁబడి దినదినప్రవర్ధమానం బగుచు ముదిమి బెదరించుచున్నయది రోగంబులు పగతురపగిది విజృంభించి ప్రహరించుచున్నయవి భిన్నఘటోదకంబు కైవడి వాసరక్రమంబుగా నాయువు పరిక్షీణంబగుచున్నయది యిప్పటికైనను బ్రభుత్వం బవలంబించి సదసద్వివేకంబు లేక నరుల కహితంబు లాచరించుచుంటి నని తనలో నాశ్చర్యంబుఁ జెంది మఱియొకకాలంబున నవ్వరవరమునీంద్రునినిరతిశయనిర్మలజ్ఞానానుష్ఠానంబు లాకర్ణించి యమ్మహాత్మునిం గాంచి ప్రణామం బాచరించి దేవా సకలవేదశాస్త్రసారభూతం బైనయర్థం బొక్కటి సంగ్రహించి దాసునకుం బ్రసాదింపవలెనని ప్రార్థింప నద్దేశికశిఖామణి యారాజు నుద్దేశించి వత్సా భగవద్దాస్యరసంబు ముఖ్యపురుషార్థం బని యెఱింగినయధికారికిఁ గేవలభగవల్లాంఛనధారణంబు శ్రీవైష్ణవత్వపూర్తికిం జాలదు కేవలభగవత్సమారాధననిష్ఠయుం జాలదు కేవలాచార్యపారతంత్ర్యముం జాలదు. కేవలభాగవతానువర్తనముం జాల దింక నేమంటివేని యథోచితకైంకర్యనిరతుం డై స్వకీయగృహంబునకు శంకాతంకంబులు లేక శ్రీవైష్ణవు లేతెంచి వసింప వారలకుం దానుగ్రయవిక్రయార్హదాసుం డై యథాశక్తికైంకర్యం బొనర్చుట సకలవేదశాస్త్రప్రతిపాదితం బైనపరమపురుషార్థం బిట్లాచరింపఁడేని ప్రపత్తిరూపమహైశ్వర్యం బతనికిం జేకూఱదు, శ్లో॥ న్యగ్రోధబీజే వటవత్ప్రణవే శబ్దజాలవత్ । సిద్ధే తదీయశేషత్వే సర్వార్థా స్సమ్భవన్తి హి॥ అనియెడున్యాయంబున న్యగ్రోధబీజంబున వటవృక్షంబుమాడ్కిఁ బ్రణవంబున శబ్దజాలంబుకొలందిఁ దదీయశేషత్వంబు సిద్ధింప సర్వార్థంబులు సిద్ధించు నిట్టిభాగవతనిష్ఠ గలవారికి వివిధంబులును విచిత్రంబులు ననంతంబులు నగుభగవద్విషయరహస్యంబు లన్నియుఁ దెలియవలె నని యెడునిర్బంధంబు లే దిట్టియనుష్ఠానంబు లేనివా రుపదేశించుజ్ఞానానుష్ఠానప్రతిపాదకరహస్యార్థంబు లన్నియు వెలయాలు పలుకు పతివ్రతాధర్మంబులుంబోలె నిష్ఫలంబు లగు, శ్లో॥ పూజనా ద్విష్ణుభక్తానాం పురుషార్థోస్తి నేతరః। తేషు తద్ద్వేషతః కిఞ్చి న్నాస్తి నాశన మాత్మనః॥ అనియెడున్యాయంబున శ్రీమహాభాగవతసమారాధనంబుకంటె వేఱొకపురుషార్థంబు లేదు, వారలయెడ నపచారమగుటకంటె స్వరూపనాశనంబు వేఱొకటి లేదని యుపదేశించి వీడ్కొల్ప నయ్యావనిభర్తయు విశేషధర్మశ్రవణంబుచేఁ గృతార్థుం డై యమ్మణవాళయోగీంద్రుని శ్రీపాదపద్మంబుల నంస్మరించుచు నిజనివాసంబునకుం జని యం దశ్రాంతంబు శ్రద్ధాభక్తిపూర్వకంబుగాఁ దదీయారాధనం బాచరించుచు సుఖించుచుండె నంత. 9

సీ. శ్రీవేంకటాద్రి శ్రీకాంచీముఖ్యదివ్యదేశములఁ గన్గొను వేడ్క నందడింప
సంశ్రితజనసహస్రములతో వెల్వడి, యఘహరుఁడు మణవాళయతివరుఁడు

హస్తిశైలముకడ ఽకరుగుదేర నెఱింగి, స్థలవాసు లగ్గురుఽచక్రవర్తి
కెదురుగా నేతెంచి ఽముద మొప్ప సేవింప, నతఁడు వారి కనుగ్రఽహంబు బల్కి
తే. స్వామికైంకర్యములయందు ఽసేమ మరసి, సంతసించుచు వారితో ఽజరగి వచ్చి
శోభితం బగుకోవెలఁ ఽజొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽమోద మలర. 10
సీ. పృథురత్నకృతబలిఽపీఠముకడ మ్రొక్కి, కోవెల వలగొని ఽగురువరుండు
దేవదేవునిఁ బెరుంఽదేవీసహాయునిఁ, గని మ్రొక్కి పొగడి తఽత్కరుణఁ దీర్థ
శఠకోపమాల్యప్రఽసాదాదిబహుమతు, లంది యచ్చటనుండి ఽయరుగుదెంచి
సొరిదిఁ దద్వైష్ణవు ల్చోటుఁఽజూపిన నందు, వసియించి నాల్గైదుఽవాసరములు
తే. స్వామి వైశాఖమాసోత్సఽవంబు ప్రకృత, మైనమూఁడవతిరునాళ్లఽయందు గరుడ
గతుని వరదునిఁ గనులారఁ ఽగనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽమోదమలర.
సీ. శారదపూర్ణిమాఽచంద్రోపమాతపత్రయుగంబునీడ మఽస్తకము దనర
ధవళచామరములు ఽధన్యు లిర్వురు కేలఁ, గొని భక్తి నిరుగెలంఽకులను వీవఁ
గనకాద్రిపైఁ దోఁచుఽకాలమేఘముగతి, గరుడునిపై నొప్పుఽకరిగిరీశుఁ
గళ్యాణవరదునిఁ ఽగని మ్రొక్కి యతనితోఁ, దిరువీథిఁ దిరిగి యఽద్దివ్యసూరి
తే. గరుడసేవాఫలంబులోఽగడియఫలము, నిచ్చి గంగను గొనె విప్రుఁఽడెందుముందు
స్వామితో నేఁగె నామండఽపమున కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽమోదమలర.
సీ. గరుడోత్సవాలోకఽకౌతూహలం బొప్ప, నాశ్రితజనులతో ఽనలయిరుంబి
యప్పగా రేతెంచి ఽయాత్మగురుం డైన, సుందరజామాతృఽసూరి నచట
వెన్నునిసన్నిధిఁ ఽగన్నులార భజించి, హర్షవిస్మయవివఽశాంగుఁ డగుచు
జడునట్లు క్షణ ముండి ఽసంజ్ఞ లభించి ని,జార్యునికడ నుండె ఽవారిని విడిచి
తే. యంత వైకాసియుత్సవ ఽమైనపిదపఁ, గదలి మణవాళముని యప్పఽగారితోడ
జరగి పొడగాంచెఁ గృధ్రపుఽష్కరిణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽమోదమలర.
సీ. ఆసరస్తటమునంఽ దలరారు చున్నశ్రీ, విజయరాఘవుఁ జూచి ఽవినుతి సలిపి
శ్రీఘటికాద్రినృఽసింహునిఁ గని మ్రొక్కి, యతనిసన్నిధి బహుఽమతి లభించి
యప్పగారియిరుంబి ఽనాయూరిచెలు వద్రి, పైనుండి వీక్షించి ఽప్రమద మొంది
రమ్య మావడతిర్వఽరంగ విహాగ్రామము, కావేరి యాతటాఽకం బటంచు
తే. రెంటికట్లభిధానముల్ ఽరెండు చేసి, సౌమ్యజామాతృదేశిక ఽసార్వభౌముఁ
డచటనుండి వృషాద్రికి ఽనరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽమోద మలర. 14
సీ. తిరుపతి కేతెంచి ఽతిల్లగోవిందునిఁ, గని మ్రొక్కి పొగడి తఽత్కరుణ గాంచి
కపిలతీర్థముకడఁ ఽగాసారభూతాది, సూరులఁ బదుగురఁ ఽజూచి మ్రొక్కి
ముక్తుఁడు శేషాంకఽమునఁ జేరుకై వడి, బలువిడి శైలంబుఽపైకి నడచి
యటవినృసింహున ఽకంజలిఁ జేసి ర,సాలవృక్షముకడ ఽసంయమీంద్రుఁ
తే. గాంచి కేల్మోడ్చి స్వామిపుఽష్కరిణిఁ జెంది, యందు నీరాడినిహితకృఽత్యములొనర్చి

శ్రీవరాహుని గురుఁడు భజించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 15

సీ. ఆవరాహస్వామి యాజ్ఞచేఁ గ్రమముగా, నేతెంచి శ్రీవేంకటేశుదివ్య
మంగళమూర్తిని మదిఁ బ్రీతి ముప్పిరి, గొనఁ గని పొగడి యగ్గురువరుండు
తిరువాలవట్టము తీర్థము శఠకోప, మభయహస్తము చందనాదు లంది
యాస్థలవాసులు హారిక శ్రీకార్యని, ర్వాహకు నొక బ్రహ్మవాది నిచట
తే. నుండి పొమ్మని తన్నుఁ బ్రార్థింప నాత్మ, శిష్యు నెంబెరుమానారుజియ్యరార్యు
నచట నుండ నియోగించి యరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తిరుమల దిగివచ్చి ధృతిమీఱఁ దిల్లగో, విందరాజులను సేవించి మించి
పుణ్యవీక్షారణ్యమున రమ్యహృత్తాప, నాశినీతీరసన్మందిరమున
శాలిహోత్రముని ప్రసన్నుని శ్రీవీర, రాఘవు సీతాభిరాము భుజగ
రాజశయానుని రంగు మీఱ భజించి, కైరవిణీకూలకనకసదను
తే. రుచిరభూషాప్రకాశు శ్రీరుక్మిణీశుఁ, బార్థసారథి నీక్షించి ప్రస్తుతించి
యతనికృపఁ జెంది చనియె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. శ్రీమయూరపురంబుఁ జెంది యందు మహాత్ము, మహదార్యు సేవించి మల్లపురికి
జని భూతయోగీంద్రుఁ గని మ్రొక్కి పొగడి మ, హీసారపురమున కేఁగుదెంచి
భార్గవర్షికుమారు భక్తిసారు భజించి, పొగడి యచ్చటనుండి భూతపురికిఁ
జని యందుఁ గేశవస్వామికిం జేమోడ్చి, సంయమీంద్రునిఁ జూచి సంతసించి
తే. సన్నుతించి తదీయప్రసాద మొంది, కంచి కేతెంచి వరదునిఁ గాంచి మ్రొక్కి
గురుఁడు మధురాంతకమునకు జరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. మధురాంతకమునందు మధుకైటభారిని, గన్నులవిందుగాఁ గని నుతించి
సంయమీంద్రునకు సంస్కారపంచకము ము, న్పెరియనంబి యొనర్చెఁ బ్రీతి నచట
నయ మొప్ప నచటఁ బ్రణామముఁ గావించి, జరిగి తిరుక్కణ్ణపురమునందు
శౌరిరాజస్వామిచరణాంబుజములఁ గ, న్గొని మ్రొక్కి శ్రీకుంభకోణ మొంది
తే. యందు శేషశయానున కంజలించి, లలితచోళోర్విదివ్యస్థలముల గురుఁడు
గాంచి మ్రొక్కుడి యరిగె రంగమున కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అంత గురుపురందరుండు హరిమందిరంబుఁ జొచ్చి బలిపీఠంబుకడఁ బ్రణామం బాచరించి క్రమంబుగాఁ దత్తద్దివ్యసూరిస్థానంబు లన్నియు సేవించుచుఁ బ్రక్రమం బొనర్చి, శ్లో॥ ఏవ బ్రహ్మప్రతిష్ఠోఽస్మి గ్రీష్మే శీతమివ హ్రదమ్॥ అన్నయట్లు నిదాఘకాలంబున శీతలామృతహ్రదంబుపగిది శ్రీరంగరాజపరబ్రహ్మంబును డాసి యధ్వశ్రమం బెడఁబాసి శ్రీపాణియోగీంద్రునిగతిఁ దదీయదివ్యమంగళవిగ్రహం బాపాదమస్తకం బనుగ్రహంబుచేఁ దీర్థశఠకోపాదిబహుమతి లభించి తాఁ దెచ్చిన దివ్యతరంబు లగు ధవళచ్ఛత్రచామరంబులు మొదలుగాఁ గల కైంకర్యోపకరణంబు లన్నియు నద్దేవదేవునకు సమర్పించి తదాజ్ఞ వడసి మఠంబునకు విచ్చేసి

యందుఁ బూర్వక్రమంబున నిజాశ్రితులఁ గూడి వేదాంతవ్యాఖ్యానవైఖరీసమే
తుండై సుఖంబుండె నంత. 20

సీ. ముందు శ్రీఘటికాద్రియందు నిజార్యుని, యాజ్ఞఁ జెంది యిరుంబి యప్పయార్యుఁ
డచటనుండి యిరుంబి కరిగి గృహంబంది, యం దమ్మహాత్ము నహర్నిశంబు
దలఁచుచు మును దాను దారార్థపదముల, సలిపినగురుదిన చర్య గాంచి తాఁ
జెందినఁ జూచి తచ్ఛేషపూర్తి యొనర్చి, యది గురుసన్నిధి కనుప నాతఁ
తే. డది కటాక్షించి హర్షించి యార్యవిషయ, భక్తినిష్ఠాభిమాన మీపగిది నుండ
వలదె శ్రీవైష్ణవులకని పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోదమలర. 21

వ. అప్పుడు. 22

సీ. అతనిఁ గన్గొన వేడ్క నాత్మలో నుదయింప, నళహియమణవాళ యతివరేణ్యుఁ
డతని రమ్మని తన హస్తాక్షరముల శ్రీ, ముఖ మన్ప నంత కుముం దతండు
వార్ధిఁ జెంగున దాఁటి వానరేంద్రుఁడనైన, రంగరాట్సుఖవిష్ణురథుఁడనైన
సర్వదిక్సంచార చతురవాయువనైన, నైతినా కాంతోపయంతృగురుని
తే. సకలకాలములందులఁ జనిభజింప, నచ్చునని కోరుతఱి నొక వైష్ణవుండు
వచ్చి శ్రీముఖ మాతని కిచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర. 23

సీ. శ్రీముఖ మది గాంచి శిరమున నురమునఁ, గన్నుల నద్దుచు ఘనుఁ డిరుంబి
యప్పగా రాలిఖితార్థ మంత గ్రహించి, హర్షాబ్ధిమగ్న సర్వాంగుఁ డగుచు
నాచార్యసమునిఁగా నా వైష్ణవునిఁ జూచి, యతని కర్ఘ్యాసనాద్యర్చ సలిపి
యాశ్రితజనులతో నాసాత్త్వికునిఁ గూడి, యాతఁడంబ నిజాలయంబు విడిచి
తే. వేగ చనిచని యుభయకావేరిమధ్య, శోభితం బగురంగముఁ జొచ్చి యందు
గురుని మఠమున వేడ్కఁ గన్గొనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.

సీ. అకలంకరాకాసుధాంశుమండలమట్లు, విలసిల్లుతద్దివ్యవిగ్రహంబు
ముందు తద్విశ్లేషమున జనించినతన, యార్తి దీఱ భజించి యమ్మహాత్ము
చరణాంబుజముల మస్తకమునఁ గనుఁగవ, నద్దుచుఁ దనయాత్మ యందు నిలిపి
గురుతరతద్దివ్యగోష్ఠిఁ గన్గొని భక్తి, పూర్తి నార్యునికను మ్రోల నిలువఁ
తే. గుశలసంప్రశ్న మొనరించి గురువరేణ్యుఁ, డాదరోక్తులఁ గూర్చుండు మనివిధింప
నచటఁ గూర్చుండె నాయిరుంబప్ప యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని మోద మలర.

వ. అట్లిరుంబియప్పగా రాత్మాచార్యుం డగునక్కాంతోపయంతృయోగీంద్రుని బ్ర
త్యక్షపరదైవతంబుగా నిశ్చయించి తత్సన్నిధి నెడఁబాయక యున్నయెడ నొక్క
నాఁ డతని కంతరంగాశ్రితుం డగువరుండరుంబెరుమాళ్ల పిళ్లై ఖండవస్త్రంబును
బాద్యోదకపాత్రంబు సమర్పించి నీరాడ నిమంత్రింప రాకామృతాంశుబింబంబుపై
నొప్పునీలజలదపటలంబుపోలిక శరదరవిందంబుపైఁ గదిసినయలికులంబుకోలంది
సద్గురుకుమారుని శ్రీముఖమండలంబుపైఁ జూపడుశిరోరుహాసమృద్ధిఁ గటాక్షించి

యమ్మణవాళమహాముని యీదీక్షు యేమని యడుగ వరుందరుంబెరుమాళ్ పిళ్ల యు గర్భదీక్షు యని విన్నవింప నగ్గురుశిఖామణియు విన నవధరించి యీప్రాద్దా యుష్కార్యంబు సేయించుకొమ్మని యాజ్ఞాపింప నద్దేవరాజగురుం డాక్షణంబ య ట్లొనర్చి శ్రీకవేరకన్యాప్రవాహంబునం దవగాహనంబుఁ జేసి ధౌతవస్త్రంబుల ధరియించి శ్రీచూర్ణరేఖాశ్లాఘనీయాంతరాళంబు లగుధవళద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రం బులు తత్తదుచితస్థలంబుల రచియించి తత్తత్కాలార్హకరణీయంబు లాచరించి యున్నసమయంబున నిరుంబి నుండి యేతెంచినవైష్ణవుండు మీకుం బుత్రుం డుద యించి పదిదినంబు లయ్యెనని విన్నవింప నచటివా రంద ఱావార్త విని శ్రీరమ్య జామాతృయోగీంద్రు నిసర్వజ్ఞత్వంబున కాశ్చర్యపడి రంత నమ్మహాత్ముం డక్కు మారున కళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నయనా రని నామకరణంబుఁ జేసె నిట్లు వైష్ణవు లందఱు తమతమపుత్త్రుల కాతిరునామంబు గావించుటకతన శ్రీ మహాభాగవతవ్రాతంబంతయు నళహియమణవాళమునిగోత్రం బనం బరఁగె నయ్యవసరంబున. 26

సీ. సాత్త్వికశాస్త్రోక్తకాలకములం దార్యుఁ, డర్థించి యెయ్యది యారగించు
నాళాక మార్జించి యగ్గురువరునకు, వరదనారాయణగురుఁ డొసంగు
నతనిశిష్యులు కొండ ఱతఁడు యపాత్రార్జితద్రవ్య మతనింటఁ దళిహ కియ్య
నాదృష్టసంకోచ మమ్మహాత్మునియెడఁ, గని వరవరముని కరుణ నతని

తే. కాత్మమఠమున కున్నస్వాస్థ్యములవలన, వచ్చుధనధాన్యములయందు వలసినట్టు
లొసఁగుద్రవ్యము లాదర మొప్ప ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అట్లు దృష్టాదృష్టయాత్ర యార్యాయత్త, మైయుండ నిర్భరుఁ డై నవరద
నారాయణాహ్వయసూరీంద్రుఁ డప్పలా, రప్పిళ్లమొద లైన యార్యవరులఁ
గూడి శ్రీవరవరగురుశేఖరుఁడు గోష్ఠి, సలుపుచు నానభాసదులయందు
భవ్యుఁ డౌ వరవస్తుభట్టనాథార్యుండు, లేకున్నసంతుష్టి లేక యతని

తే. శ్రీముఖముఁ బంచి రావించి సిరి వహించి, యిక్కాలందును జక్కలతేనిపగిది
సౌఖ్య వారలయందు నెల్లప్పు డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 28

వ. అప్పుడు. 29

సీ. ధీరు నిరుంబప్పగారిని రమ్మని, తజ్జనకుఁడు లిఖితంబుఁ బంప
నది చూచి శాంతో పయంతృ జేశిక చంద్రుఁ, డతని నింటికిఁ జనుమనుచుఁ బలుక
నతఁడు తన్నడఁ బాసి యుగుగఁ జాలక యున్న, నర్చామయుం డైన యాత్మమూర్తి
స్వక పాదుకలను గాషాయో త్తరీయముఁ, దనదర్పణము శేషధవళవృత్తు

తే. నిచ్చి యగ్గురుఁ డాతని నింటి కనుప, నతఁడు తమయూరి కేఁగి నిజాలయమున
నిందుమణి గురుఁ దలఁచుచు నుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. తదనంతరంబ. 31

సీ. శ్రీతోతగిరియందుఁ జెన్నుగా నెలకొన్న, దైవనాయకున కుదారనిత్య
కైంకర్య మొనరింపఁగాఁ దలంచి కరాబ్జ,ములు మోడ్చి వానాద్రిమునివ రేణ్యుఁ
డడిగెని కాజ్ఞ యిమ్మని విన్నవింప న, య్యళహియమణవాళయమికులేంద్రుఁ
డన్వహ మర్చింప నతనికి రంగేశ, విగ్రహం బొకటిచ్చి వేడ్క నతని
తే. నాదరం బొప్పఁ బనిచిన నతఁడు వాన,మామలకు వేగ చని యాత్మమఠమునందు
యుక్తగోష్ఠి రొనర్చుచు నుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంతఁ గాంతోపయంతృగురుపురందరుం డొక్కనాఁ డాశ్రితవ్రాతపరివృతుం
డై యుండి వారి నుద్దేశించి యంద అన్నియర్థంబు లెఱుంగుదు రైనను 'తేవుమ
త్తరియే' యనుచు నధ్యవసించి సుస్థిరచిత్తుం డై యున్నవాఁ డిప్పరవస్తుగోవిందదా
సరప్పఁ డొక్కఁడే యని యానతిచ్చి తన కనవరతారాధనీయం బైనయళహియ
మణవాళవిగ్రహం బాచార్యదేవుం డైనయగ్గోవిందదాసరప్పనికి నిత్యారాధ
నార్థం బొసంగి సకలవేదాంతరహస్యార్థంబు లుపదేశింప నతండు కృతార్థుం డై
యంతఁ దిరువాడిప్పూరంబు ప్రస్తుతం బైన నాచ్చియారుతిరుమాళిహ యని ప్ర
సిద్ధిఁ గాంచిన శ్రీవిల్లిపుత్తూరికిం జని యచటినుండి తీర్థప్రసాదంబులఁ గొని వచ్చి
యగ్గురుశిరోమణి కర్పింప నతండును సుప్రసన్నుం డై శ్రీగోదాదేవికి ముఖోల్లా
సంబుగా భట్టరపిరాన్‌దాసుం డని యతనికిఁ దిరునామంబు గావించె నంత నమ్మ
హాత్ముం డత్యంతవిరక్తుం డై పరమప్రాప్యకైంకర్యవిరోధి యగుసాంసారికసంగం
బు దూరంబుగా విసర్జించి యథాశాస్త్రంబుగా సన్న్యసించి భట్టరపిరాన్‌జియ్యం
రని తిరునామంబు లభించి యఱనిమేషం బైననెడఁబాయఁజాలక యాచార్య
సన్నిధిని వసించి సుఖించుచుండె నంత. ౩౪
సీ. చిరకాల మయ్యెను శ్రీశఠారాతిని, సేవించి యని యతిచింతఁ జేసి
రంగేశు వీడ్కొని రమ్యజామాతృదే, శికచంద్రుఁ డాశ్రితశ్రేణితోడ
నచటు వెల్వడి వేగ నరిగి శ్రీమధురాపు, రముఁ జెంది యందొకరమ్యవసతి
యందు వసింప నయ్యార్యునిమాహాత్మ్య, మా ప్తులు చెప్పఁగా నాలకించి
తే. భక్తితోడ మహాబలి బాణనాథ, రాయఁ డనువాఁడు పాండ్యధరావిభుండు
వచ్చి పొడఁగాంచె నయ్యార్యవర్యు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అంత. ౩౫
సీ. భక్తితోఁ బ్రణమిల్లి పాండ్యభూపాలకుఁ, డమ్మహాత్మునియంఘ్రు లాశ్రయింప
నతని కనుగ్రహ మాచరించి గురుండు, పంచసంస్కారాదిబహుహితములఁ
గావింప నమ్మహీకాంతుఁడు ధన్యుఁ డై, యార్యునాజ్ఞ నిజాలయమున కరిగి
మఱునాఁటి ప్రొద్దున మగిడి యేతెంచి య, ద్దేశికోత్తమునకు దివ్యరత్న
తేం...చితశిబిక సమర్పింపఁ గరుణ నందు, గురువరేణ్యుఁ డధిష్ఠించి జరగువేళ
... ముఖ్యభేర్యాదివాద్యము ల్మ్రోసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అయ్యవసరంబున. 37

సీ. గురుభక్తివత్సలులై కొందఱు వైష్ణవు, లాందోళికాదండ మూని పూనఁ
శరదిందుసుందరచ్ఛత్ర మార్యుఁ డొకండు, గురునిశిరంబుపైఁ గూర్చి దాల్ప
నిరుగెలంకులయందు నిరువురుసాత్త్వికుల్, దవళచామరములు తగిలి వీవ
లలితభృంగారుకలాచికారత్నపా, దుక లూని బుధులు సంతుష్టి నడవ

తే. నాడుచును పాడుచును గొందఱరుగుచుండ, శీతవాతహిమాదులు చెందకుండ
శిబికపైఁ గప్పిరాచ్ఛాదచేల మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అప్పు డప్పాండ్యమండలేశ్వరుం డగుమహాబలిబాణనాథరాయఁ డాత్మీయపరివారంబుతో గురుని వెంటం జనుచు "నాకించి త్కుర్వత శ్శేషత్వమ్" అనియెడు న్యాయంబున స్వాచార్యవిషయంబుగా యథాశక్తికైంకర్యం బాచరింపనివానికి శేషత్వసిద్ధి లేదని తలంపులోఁదలంచి శిబికావాహనోపయోగివేషంబు ధరించి యమ్మహాత్మునియాందోళికాదండంబుఁ బూని యోజనద్వయపర్యంతంబు జరిగి పిదప నయ్యార్యదేవేంద్రుం డనుష్ఠానార్థంబుగా నొకనదీతీరమునం దానృపాలుం డావేషంబుతో నగ్గురుపురందరుని సేవింప నతండు కటాక్షించి వత్సా నీ వత్యంతసుకుమారశరీరుండవు పాండ్యమహీమండలేశ్వరుండవు కావున నిట్టిసాహసకృత్యంబు సేయ నర్హుండవు గావనిన విని దేవా యనాదికాలంబునుండి సంసరించుచు నిప్పు డీక్షత్రియదేహంబు లభించి రాజ్యయౌవనధనాదిమదాంధుండనై మీఁదెఱుంగక యున్నన న్నుద్ధరింపఁ దలంచి శ్రీరంగనాథుండు భవత్స్వరూపంబు ధరించి "పంగో రుపరి భాగీరథీ" న్యాయంబున నిచటి కేతెంచి నన్నుం గృతార్థుం జేసెఁ గాన యీనే నిట్టియెడ నించుకైన దాసకృత్యంబు సేయకున్న నీమేను నిరర్థకం బై చను నని యారాజు విన్నవింప నతనివినయోక్తులకక్కజపడి సుధామధురభాషణంబుల మిగుల నాదరించి యథోచితంబుగా బహుమతు లాచరించి పనుప నన్నరదేవుండు నిజనివాసంబునకుం జని యం దాచార్యాజ్ఞచేఁ దదీయారాధనం బాచరించుచు శాస్త్రోక్తక్రమంబుగా రాజ్యపరిపాలనంబు సేయుచు సుఖించు చుండె నంత. 39

సీ. ఆనదీజలములం దవగాహనముఁ జేసి, కాలోచితక్రియ ల్గారవించి
ఘనదర్భశయనమార్గమున సంశ్రితులతోఁ, జనిచని యాతపశ్రాంతిఁ జెంది
చేరువగా దొడ్డచింతమ్రా నీక్షించి, దానిక్రింద నొకింతసే దడవు నిలిచి
శ్రమముఁ దొలంగి యచ్చటనుండి చనువేళ, స్వామి యగ్గురున కంజలి రచించి

తే. శివ యీమ్రాను తావకసేవకులకు, మేలు సల్పెను దీనికి మీర లొక్క
సేవ యొనరింపవలెనని చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 40

సీ. ఆశ్రితవిజ్ఞప్తి నంగీకరించి శ్రీ, వరవరయోగి యాతరువు డాసి
దయచేసి కమలపాణితలమున నమ్మహా, వృక్షము స్పృశియించ వేడ్క మీఱి

నే లభించుఫలంబు నీ కిప్పు డగునని, యానతిచ్చి యవలఁ గరుగ నదియు
నున్మాలపత్రమై యుర్విఁ వాలిన నందు, జ్యోతి యొక్కటి లేచి సురలుపొగడఁ
తే. జనియె నాకాశగతి హరిస్థానమునకు, జ్ఞాను లది చూచి పరమవిస్మయముఁ జెంది
మ్రొక్కి రా సౌమ్యజామాతృమునులకనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. మఱియును, శ్లో॥ యం యం స్పృశతి పాణిభ్యాం యం యం పశ్యతి చక్షుషా। స్థావరాణ్యపి ముచ్యన్తే కిం పునర్బాంధవాజనాః॥ అనియెడు న్యాయంబున మహాత్ములైనవారు స్థిరచరణంబులయందుఁ దమపాణిపల్లవంబులచే నేయేవస్తువు స్పృశింతురు స్వకీయకరుణాకటాక్షంబులచే నేయేపదార్థంబు వీక్షింతు రవి స్థావరంబులైనను విముక్తంబు లగు బంధుజనులకు ముక్తికై మఱిక న్యాయసిద్ధం బగును గావున నావచనంబునకు విషయం బిమ్మహానుభావుండే యని యచ్చటి వా రందఱు తమతమతలంపులం దలంచి రంత. 42

సీ. గురుపురందరుఁడు శ్రీకురుకాపురిని జెంది, యందు శఠారిదివ్యాలయంబుఁ
జొచ్చి యం దాదివ్యసూరీంద్రు నేత్రోత్స, వంబుగా సేవించి ప్రస్తుతించి
సన్నిధితీర్థప్రసాదముల్ గైకొని, యతనియాజ్ఞ లభించి యాదినాథ
సన్నిధానమునకుఁ జని మ్రొక్కి కొనియాడి, శఠకోపతీర్థప్రసాదముఖ్య
తే. బహుమతి లభించి వెల్వడి వసతిఁ జెంది, యందు దివ్యప్రబంధార్థ మాశ్రితులకు
నొసఁగుచును గొన్నిమాసము లుండె ననుచు, వాదభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. వరధనుర్మాసోత్సవంబు శ్రీరంగము, నందుఁ బ్రస్తుతమైన యది తలంచి
యాయుత్సవముఁ జూడ నరుగఁ జాలకపోతి, వని తనమనమున ననుతపించి
వకుళభూషణగురువరునిఁ గన్గొని మ్రొక్కి, తీర్థప్రసాదముల్ ధృతిలభించి
దివ్య మానోక వాత్రీతిరునామ మతనికై, వాక్రుచ్చి యవ్వరవరమునీంద్రుఁ
తే. డతని వీడ్కొని వెల్వడి యాదినాథ, హరిని గని మ్రొక్కి యాతనియాజ్ఞ వడసి
విల్లిపుత్తూరి కరిగెను వేడ్క ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 44

వ. ఆవాత్రీతిరునామం బెట్టిదనినఁ దిరుక్కురుహప్పిరుమాళ్ళిత్యాది. 45

సీ. ఆవిల్లిపుత్తూరి యం దమ్మహాత్ముఁడు, భట్టనాథునిఁ గని ప్రణతి నలిపి
తత్పుత్రియైనగోదాదేవియంఘ్రికం, జములకు మంగళాశాసనంబుఁ
జేసిన నద్దేవి వాసి నాతనిఁ జూచి, మాయన్న యైనలక్ష్మణమునీంద్రు
నపరావతార మీవని తలంచితి నంచు, బహుమతి యొనరించి వంచ నతఁతు
తే. వడ పెరుంగోయిలుడయాను నడుగుఁదమ్మి, కంజలించి తదీయతీర్థాదు లంది
యతని వీడ్కొని యళహరి కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఆశ్రితజనులతో నళహరితిరుమల, యందు సుందరబాహుహరిని జూచి
మ్రొక్కి సన్నుతిఁ జేసి మోదకాపూపాది, భక్ష్యములును మంచిపాయసంబు
చక్కరపొంగలి చక్కనిదధ్యోదనము పులోగిరదోసె నవ్యఫలము

లర్పించి తచ్ఛేష మార్యులతో నారఁగించి తదాజ్ఞ లభించి గురుఁడు
తే. ధన్యజనసేవ్య మగురంగధామ మొంది, కోవెలకు నేఁగి యతిరాజగురుని సిరిని
హారిని గని మ్రొక్కి మఠమున కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అంత. 48
సీ. ఘనపరాంకుశజన్మకారణభూమికి, వరవరముని చన వస్తుజాత
మంతయు నీరస మయ్యె రంగమునందుఁ, దిరిగి యగ్గురుఁ డేఁగుదేర మరలి
యొప్పటియట్లుండె నెల్లపదార్థము, లనుజమాత్రుండె యమ్మాన్యతముఁడు
భగవంతుఁడో ఫణిభర్తయో యాతఁడై, యవతరించెను జేతనావనార్థ
తే. మనుచుఁ దమతమ మనమ్మది నఖిలబుధులు, తలఁచికొలుచుచునుందురుదారచరితు
వరగుణాకరు నగ్గురుతరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 49
వ. అంత నొక్కనాఁడు కాంతోపయంతృగురుండు తిరుమలయాళ్వా రని తిరునా
మంబు గలకాలక్షేపమండపంబునం బ్రవేశించి. 50
సీ. అం దెప్పటట్ల శ్రోతావళితో గోష్ఠి, సలుపుచునుండ నాసమయమునను
మణవాళమునివర మాయింటిపను లన్ని, చక్కఁగాఁ జేయింపఁ జతురుఁ డైన
సాత్త్వికు నొకని విచారించి మాకడ, కనుపుమా యనుచు నయ్యుమివరునకుఁ
జెన్నుగా వ్రాయించి శ్రీముఖ మొక్కటి, యళహారితిరుమలయప్పఁ డనుప
తే. దానిఁ గన్నుల నద్దుక తల వహించి, చూచి పఠియించి యాదివ్యసూరియటకు
ధన్యు నొక్కనిఁ బంపింపఁ దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అగ్గురువరుం డట్లు దలంచి యగ్గోష్ఠి కాభరణభూతుండు నత్యంతవిరక్తుండు నగు
యతిరాజజియ్యరును గటాక్షించి. 52
సీ. జియ్యరే నీ విందు నెయ్య మొప్పఁగఁ జని, యళహారితిరుమలయందు వారికి
సకలకైంకర్యముల్ సక్కఁగాఁ జేయింపు, మని విధించిన నమ్మహావిరక్తుఁ
డతికృతార్థుఁడ నైతి నని సంతసించుచు, నతనికి మ్రొక్కి తదాజ్ఞ వడసి
చని యందు వెన్నునిపను లొనర్చుచు నుండ, విని వచ్చి పాండ్యపృథ్వీవిభుండు
తే. వైష్ణవుండు మహాబలివాణనాథ, రాయఁ డయ్యార్యుతోఁ గూడి రంగుమీఱి
సకలకైంకర్యముల నందు జరపు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 53
సీ. దేశముల్ ద్రిమ్మరి వాసి వైష్ణవకుమారకుఁ డొక్కఁ డేతెంచి రంగపదము
నం దమ్మహాదేశికాగ్రణి నీక్షించి, ప్రణతిఁ గావించి తత్పాదపద్మ
ముల నాశ్రయింప నమ్మునిముఖ్యుఁ డతనికిఁ, బంచసంస్కారార్థపంచకాది
ఘనహితంబు లొనర్చి కరిగిరి మొదలైన, దివ్యదేశముల నీథిరు ననుప
తే. స్వామికార్యములును వీనివలన బాగుఁ, జెందు నెల్లప్పు డని తనడెందమునను
దలఁచి కంచికిఁ బంచె నాధన్యు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లాచార్యప్రేషితుఁ డై శ్రీరామానుజదాసదాస్య నామాభిరాముం డైన

శ్రీవైష్ణవకుమారుండు కంచి కరుగుదెంచి కరిగిరియందు దేవీసమేతుండై నవరదునిం బొడగాంచి నమస్కరించి తదీయతీర్థప్రసాదాదిబహువిధానుగ్రహంబు లభించి కరిగిరి మొదలైనపదునెనిమిది దివ్యదేశంబులయందుఁ దత్తత్కాలోచితకైంకర్యంబు లన్నియు నిర్వహించుచుండె నంతఁ గాంతోపయంతృగురువరేణ్యుం డాక్రమంబుగాఁ దిరుమల మొదలైన దివ్యదేశంబులయందుఁ గైంకర్యనిర్వాహకుల నునిచి తాను శ్రీరంగంబునందు నిత్యనివాసం బొనర్చి తత్తద్దివ్యోత్సవంబులయందు శ్రీరంగనాథునకు మంగళాశాసనంబుఁ జేయుచుఁ బ్రసన్నోత్సవంబునం 'దొన్నుంతే' వనెడు తిరువాయ్మొళిశిరస్సును నూత్తందాదిశిరస్సును బ్రతివత్సరంబును శ్రీరంగనాయకీసమేతుం డైన శ్రీరంగనాథుండు ప్రమోదభరితాంతఃకరణుం డై యారగించుభంగి సమర్పించుచు శ్రీపరాంకుశ పరకాలాదిదివ్యసూరిప్రబంధవ్యాఖ్యానార్థంబు లన్నియు సంశ్రితులకుం దెలుపుచు నుండి యక్కాలంబునందుఁ బెరియాళ్వారుతిరుమొళికిఁ బెరియవాచ్చాంబిళ్లయానతిచ్చినవ్యాఖ్యానంబు గనంబడకున్న నాప్రబంధంబునకుఁ దా నొకవ్యాఖ్యానంబు సేయ నిశ్చయించి శ్రీపరాంకుశ పరకాలాది దివ్యసూరి శ్రీసూక్తుల యర్థవిశేషంబులు తెలిసి వచింప సమర్థుం డగుతిరుప్పాణాళ్వారు తాదర్ నయనారార్యుండు సమీపవర్తి యాయెనేని మనకు మంచి యగునని తలంచి శ్రీముఖం బొకటి లిఖించి పంచిన నమ్మహాత్ముండు తిరునగరియం దది తా నొనర్చినతిరునందనవనంబునందు నుండి యాశ్రీముఖంబుఁ గాంచి శిరసా వహించి తదర్థంబు గ్రహించి యాక్షణంబ యచటినుండి కదలి యతిత్వరితగతి నేతెంచి శ్రీరంగధామంబునం బ్రవేశించి యద్దేశికేంద్రునిం బొడగాంచి సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి కేలుఁదమ్ములు ముకుళించి భజించుచుండ నగ్గురుశిరోమణియు నతనియధ్వశ్రమం బంతయు నివర్తించుగతిఁ గరుణారసభరితనిజకటాక్షవీక్షణంబుల నతనిఁ గటాక్షించి సుధామధురగంభీరభాషణంబుల మిగుల నాదరించి యద్దేశికేంద్రునితోఁ గూడి మఱునాడు మొదలుకొని వ్యాఖ్యానం బుపక్రమించి నన్నూఱు పాశురంబులకుఁ బూర్వవ్యాఖ్యానంబు చూపడిన నది స్వకృతవ్యాఖ్యతోఁ గూర్చి యున్నంత నాగ్రంథంబు బాల్యావస్థాపన్నుం డగుకందాడనాయనార్యుం డవలోకించి యం దభయప్రదరాజగురువ్యాఖ్యయుం దానస్తు విడిచి యవరామవరయోగీంద్రునిదివ్యసూక్తు లాదరపూర్వకంబుగా సేవించి యూనలువది పాశురంబులకుఁ దానే వ్యాఖ్యానంబు సేయకుండు టేమి యని యానతిచ్చిన నావార్త మణవాళమహాముని విని నవధరించి యతిబాల్యదశయం దిబ్బాలకున కిట్టిజ్ఞానపరిపూర్తి యెట్లు గలిగెనని యాశ్చర్యపడి సంతుష్టాంతరంగుం డై యన్నాయనార్యునిం గటాక్షించి వత్సా యీరెండువ్యాఖ్యానంబులయం దొకటి విడిచి యొక్క టాదరించుటకుం గారణం బేమి యని యడుగ నాయనార్యుం డయ్యా!

ర్యశిఖామణి నుద్దేశించి మహాత్మా తనకుం జవి కులుకుపలుకులకుం గారణం
బైనసహకారపల్లవరసంబుఁ గ్రోలుగండుంగోయిల కితరతరుపల్లవరసాస్వాదంబు
నం దాసక్తి యెట్లుదయించుఁ గావున నసారం బుపేక్షించి సారతమార్థంబు
గ్రహించుట సారజ్ఞకృత్యంబు గాదె కావున నాపూర్వవ్యాఖ్యానంబుకంటె
నివ్వివరణంబు మహారసజాలపరిపూర్ణంబు గావున దీనియందుం దీదానున కత్యా
దరం బుదయించె నని విన్నవింప విని యవ్వర వరమునీంద్రుం డిద్దారకుం డొక
యవతారవిశేషం బని తనయుల్లంబున నుల్లసిల్లి యబ్బాలకునిం గౌఁగిలించుకొని
శిరం బాఘ్రాణించి సవిశేషంబుగాఁ గటాక్షించి పూర్వోక్తక్రమంబుగాఁ బెరి
యాళ్వారుతిరుమొళికి సర్వజనమనోహరంబుగా వ్యాఖ్యానం బొనర్చి తిరుప్పా
ణాళ్వారు తాధరనై నారార్యునకు శ్రీలోకగురు కరసరోరుహారాధితం బగు శ్రీరం
గరాజవిగ్రహం బనవరతారాధనార్థం బొసంగి వీడ్కొల్ప నమ్మహాదేశికుండును నిజ
నివాసంబునకుం జనియె నంత. 55

సీ. తిరుమేనియందులఁ దిరునోవు ధరియించి, యుండియు మణవాళయోగిచంద్రుఁ
డాచార్యహృదయరహస్యమునకు వ్యాఖ్య, నలుపుచు నొకనాఁడు శయ్యపైని
బవళించి తనపాణిపద్మముచే వ్రాయ, వరదనారాయణ గురుఁడు చూచి
స్వామి దేవరవారుశక్తులై యుండి యి, ట్లాయాసపడ నేల యనినగురుఁడు
తే. వరదనారాయణార్య శ్రీవత్సపుత్ర, పౌత్రకాదులకై శ్రమ పడెద నిట్టు
లనుచుఁ బలికిన హర్షించెనాతఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. అంత శ్రీశైలపూర్ణార్యాన్వవాయుఁడు, శ్రీమంతుఁ డెట్టూరి సింగరార్యుఁ
డభిజనోన్నతిమానియనితరగతికతా, కించనత్వముల నంగీకరించి
యవ్వరవరముని నాశ్రయింప నతండు, కరుణించి పంచసంస్కారముఖ్య
హితము లొసన్నతనికి నేర్పరించి తదర్పి, తద్రవ్య మేమియుఁ దాను గొనక
తే. తిరునగరియందు శఠకోపదివ్యసూరి, గాఢమున్నతగోపుర రచన కొలఁకుఁ
బనిచె నాద్రవ్య మంతయు భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

ఆ. అధనాభుంబు చేసత్యున్నతం బైన, గోపురంబు రచింపఁ గొఱఁతపడిన
నళరామగుణనిధి యాచార్యపౌత్రుఁడు, జియ్యరునయనారు నెయ్య మొప్ప
శేషపూర్తి యొనర్చి శిఖరప్రతిష్ఠయుఁ, జేయించె శఠవైరిచిత్త మలరఁ
గురుకాపురమునందు గోపురకైంకర్య, మంతయు నెఱవేర ననుచు మేలు
తే. వార్త వినఁబడ శ్రీమణవాళయోగి, వరుఁడు నిజసంశ్రితులతోడఁ బరమహర్ష
మొంది శ్రీరంగ పదమునం దుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. తదనంతరం బళగియమణవాళయోగీంద్రుండు తనపదాబ్జంబు లాశ్రయించి
యధికృతపరమార్థులై తన కత్యంతశుశ్రూష సేయుచున్న వానమామలజియ్యర్
పార్ తిరుమంగతిరువేంగడముడైయాన్ పరవస్తుపట్టరపిరాంజియ్యరు కోవెలకందాడయణ్ణ

ప్రతివాదిభయంకరమణ్ణ ఎఱుంబియప్పా అప్పిళ్లై అప్పిళ్ళా రనియెడు యష్టదిగ్గజంబులును దిరుమలయెంబెరుమానార్ జియ్యా రెట్టూరిసింగరాచార్యులు మొదలుగాఁ గలమహాదేశికులచే ననవరతపరిసేవ్యమానచరణారవిందుం డై నిజమఠంబున విలసిల్లుచున్నసమయంబున శ్రీవానాద్రియోగీంద్రుం డరక్షణంబైన నెడఁ బాయక యగ్గురునకు సకలవిధకైంకర్యంబులు నలుపుచుండుఁ గందాడవరదనారాయణగురుండు యతీంద్రునకు ముదలియాండానుపోలిక నత్యంతప్రీతివిషయభూతుం డై యుండుఁ బరవాదిభయంకరాచార్యుండు భగవద్రామానుజమునులకు శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రులకోలెఁదిఁ బ్రతిపక్షవిక్షేపణపూర్వకంబుగా శ్రీభాష్యంబునకు సహాయం బాచరించుచుండుఁ బ్రతివాదిభయంకరంసేనముదలియారణ్ణ శ్రీశఠకోపదాసుండు నప్పిళ్లై తిరుప్పాణాళ్వార్ దాసుండును దిరువాయ్మొళ్ళి మొదలగుదివ్యసూరిసూక్తులకు సహాయభూతులై యుందురు. విశేషించి యుప్పిళ్లై స్వాచార్యనియమనంబుచే నందాదిప్రబంధపంచకంబునకు దండాన్వయపూర్వకంబుగా వ్యాఖ్యానం బొక్కటి రచియించి మఱియును యతిరాజవింశతికి సుశ్లాఘ్యం బగువ్యాఖ్యానం బొనర్చి నప్పిళ్లారుమఠంబునందు సకలభారంబులు వహించుకొని తళిహ కుపయుక్తంబులైనపరిశుద్ధశాలితండులంబుల సూపశాకక్షీరఘృతాదిద్రవ్యంబుల సమర్పించుచుండుఁ బట్టరపిరాణ్ జియ్యా రెంబెరుమానారు కెంబారుగతి శ్రీపాదచ్ఛాయాపన్నుం డై యాచార్యవిశ్లేషంబు సహింపలేక యతనికి సర్వకాలంబు సకలవిధకైంకర్యంబు లాచరించుచుఁ దదీయశ్రీపాదపద్మయుగంబు దక్క వేఱొకదైవతంబు నెఱుంగకయుండు జియ్యారునయనా రుడయవరులకుఁ దిరుక్కురుహాప్పిరాణ్ బిళ్లానుగతి నమ్మణవాళమహామునులకత్యాదరణీయుం డై సమస్తసజ్జనశ్లాఘనీయుం డై యుండు నిట్లు మహాత్ములచే నిరంతరనిషేవ్యమాణచరణారవిందుం డగునక్కాంతోపయంతృ గురుపురందరుండు జియ్యర్నైనారునకు శ్రీభాష్యభగవద్విషయంబులు ప్రసాదింప శ్రీపరవాదిభయంకరార్యవరదనారాయణగురుపుంగవుల నియమించి స్వాశ్రితసకలచేతనోజ్జీవనరూపస్వావతారప్రయోజనంబు గొఱఁతఁ జెందకుండ సమర్థించి కృతకృత్యుండై యున్నయెడ శ్రీవైకుంఠనాథుండు గరుడవాహనారూఢుండై మేరుశిఖరంబుపైఁ గన్పడుకాలమేఘంబుమాడ్కి నమ్మహాత్మునికను మ్రోలఁ దన్నుం బొడసూపినఁ దదనుభవజనితప్రీతిపరవశుండై "యేనయేన ధాతా గచ్ఛతి తామరూప్యనుసంచరన్" ఇత్యాదిశ్రుత్యుక్తక్రమంబుగా స్థితిశయనగమనాదులయం దతనికి సకలవిధకైంకర్యంబులు నలుప నిశ్చయించి పరమపదంబునకరుగ నిశ్చయించి తిరుమేనియందుఁ దిరునోవు ధరించి సంచరింపంజాలక బడలి యున్నయెడఁ దనలోనఁ దిరునాళ్లమహోత్సవంబునం దొక్కనాఁ డైనఁ దిరువీథికి విచ్చేయుచున్నకస్తూరిరంగనిఁ గన్నులార నీశరీరంబుతో సేవింపఁగలనాయని

మిగుల నార్తిపడు చున్ననాసమయంబున శ్రీరంగరాజస్వామియు సకలాభరణ భూషితుండై రథారోహణంబు సేసి నిజమందిరంబు వెల్వడి యమ్మహాదేశికుని మఠద్వారదేశంబున కేతెంచి నిలిచి యతనికి సేవ ప్రసాదింప నద్దేశికేంద్రుండును నాశ్రితవాత్సల్యజలధి యగు శ్రీరంగనాథుండు దేవీయుగాలంకృతోభయపార్శ్వుండై గోవత్సన్యాయంబున నిచటికి కేతెంచి మదీయార్తి దీఱం దన్ను సాక్షాత్కరింపం జేసె నని పరమానందకందళితహృదయారవిందుండై నిజాశ్రితులతోడం గూడి మఠద్వారాంగణంబున కేతెంచి నేత్రోత్సవంబుగా నద్దేవదేవుని సేవించి సన్నుతించి తత్సన్నిధిబహుమతి లభించి మరలి మఠంబునకు విచ్చేసి నిజావయవంబులు స్వాధీనంబులు గాకుండునట్టు లశక్తి మించం దత్సమయంబున మఱియొక నాఁడు శ్రీరంగభర్త తొంటిచందంబున మఠద్వారాంగణంబునకు విచ్చేయ నయ్యవసరంబునం బరాధీననిజగాత్రవ్యాపారుం డగుటం జేసి నిజాశ్రితు లగుమహాదేశికులకై దండం బూనుక మఠంబు వెల్వడి వచ్చి యుభయదేవీసమేతుం డగు శ్రీరంగపతిని సేవించి మగిడి మఠంబుం జెంది యున్న సన్నిధిస్వాములు కొందఱు తదీయాశక్తిప్రకర్షంబుం జూచి ప్రహర్షం బుడిగి వానమామలజియ్యరు మొదలగుమహాదేశికులకుం దదీయనామాంకితం బగు శ్రీముఖం బనుప వార లది శిరసా వహించి యతిత్వరితగతి నేతెంచి తదీయ శ్రీపాదపద్మంబులం బొడగాంచి తత్సన్నిధి నున్నయెడ నతనితిరుమేనియందుం దిరునోవు తనంతట శమించియుండ నది యెఱింగి శ్రీవానాద్రియోగీంద్రుం డద్దివ్యదేశకైంకర్యత్వరచేం బోయి మగిడి యేతెంచెద నని విన్నవింప మణవాళమహామునియుం జని వేగ రమ్మని యనుప నవ్వానాద్రియతీంద్రుండు నచటనుండి యుత్తరదేశసంచారంబునకు విచ్చేసె ననంతరంబ కొన్ని దినంబులు జరిగినపిదపం బూర్వక్రమంబుగా నమ్మహాత్మునికిం దిరునోవు వర్ధిల్లం బ్రాప్యత్వర మిగుల నతిశయింప నది నిమిత్తంబుగాం దనకుం బ్రాప్తశేషి యయినయుడయవరుతిరువడిత్తామరలయందుం బ్రావీణ్య మతిశయించుక తనదిన క్రమంబుగా వాళియతిరాజ రనిమొదుపాశురంబు మొదలుగా నెంబెరుమానారు తిరువడిగళే శరణ మనుపాశురంబు మధ్యంబుగా 'ఇందవరంగ' ననిమొదుపాశురం బంతిమంబుగా నఱువదిపాశురంబులు యతిరాజదివ్యనామాంకితంబులుగా విన్నవింప నవి యార్తి యను నొక దివ్య ప్రబంధం బయ్యె నంతం బ్రాప్యత్వరయతిశయింప మిగులనశక్తుండై యున్నయెడ దేశాంతరంబునుండి మేల్నాటితోడప్పరార్యుండును జ్యేష్ఠభ్రాత యయినయళగియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారాచార్యుండును భగవత్సేవార్థంబుగా శ్రీరంగంబున కేతేర వారలను దక్షిణమాడ తిరువీథియందుం బట్టరపిరాణాజియ్య రీక్షించి మీర లెచ్చటనుండి యిచ్చటికి విచ్చేసితిరి యింక నెచ్చోటికిం జనియెద రని యడుగ వారలు మిగుల నానందించి సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి తమవృత్తాంతంబంతయు నున్నయట్లానతియ్య విన

నవధరించి యమ్మహాత్ముం డిట్లత్యంతానుకూలు రగుమీరు భగవద్రామానుజా
పరావతారం బగు శ్రీమణవాళమహామునుల సేవింపవలదా యన వార లాయర్థం
బునకు సమ్మతించి యద్దేశికేంద్రునితో మఠంబున కరుగుదెంచి యక్కాంతోప
యంతృయోగీంద్రునిదివ్యశ్రీపాదపద్మంబులకు సాష్టాంగప్రణామంబు గావించి
యున్నవారియెడ సవిశేషకటాక్షం బొనర్చి శ్రీయతిరాజునకు విశేషాభిమానాంత
ర్భూతం బైనతిరునారాయణపురంబు సంస్మరించి యమ్మహాత్మునియంతిమదశ
యందు నతం డానతిచ్చినయాజ్ఞవార్తలయందు, శ్లో॥ శ్రీయాదవాద్రివసతిం
సతతం భజన్త స్సన్తో భవన్తు మమసన్తతిమూలనాథాః॥ అన్నక్రమంబుగాఁ
దిరునారాయణపురంబునందు నిత్యనివాసం బొనర్చుమహాత్ము లస్మత్సంతానమూల
నాథు లగుదురని యుడయవ రానతిచ్చెఁ గాన మదీయులయం దాయాదవాద్రి
నిత్యనివాసం బొనరింపఁ గలదేశికు లెవ్వ రేర్పడుదు రని యానతియ్య నత్తోడ
ప్పాచార్యుండు కరకమలంబులు ముకుళించి స్వామీ యీకైంకర్యంబు దాసు
నికిం బ్రసాదింపవలెనని ప్రార్థింప మణవాళమహామునియు మిగుల సంతసించి
భగవద్రామానుజమునులకును మాకును బ్రియంబుగాఁ గించిత్కారపూర్వకం
బుగా యతిరాజసంపత్కుమారుని సేవించి తదేకమంగళాశాసనపరుండవై నిత్య
నివాసంబు సేయుచుండుమని నియమించె నయ్యవసరంబున శ్రీరామానుజమును
లకుం బ్రియశిష్యుం డగుతిరుమలనల్లానుగురునితిరువంశంబునం దవతరించినయణ్ణ
రాయచక్రవర్తి కుటుంబసహితుం డై భగవత్సేవార్థంబు శ్రీరంగధామంబున
కరుగుదెంచి శ్రీరంగనాథుని సేవించుచున్న నప్పుడు దేశాంతరులును దద్దేశీ
యులును స్థలవాసులును పెంపుగా గుంపులు గూడి వరవరయోగీంద్రునిచర
మదశ సేవించి తిరిగి చనుచున్నం జూచి యణ్ణరాయచక్రవర్తి తిరుత్తా
యా రగుయాచ్చి యనుసాధ్వీరత్నం బావిశేషంబు విని పుత్త్రు నుద్దేశించి
యణ్ణరాయా మన కీపెరియజీయ్యరుసేవ సేయవలదా యన నాచక్రవర్తి
యు సమ్మతించి తనకుటుంబంబుతోఁ గూడ మఠంబునకుం జని పట్టరపిరాంజీ
య్యరు పురుషకారంబు గావింప జియ్యరుతిరువడిత్తామరలకు సాష్టాంగప్రణామం
బుఁ జేసి యమ్మహాత్ముని సేవించుచున్న నవ్వరవరమునికిఁ దడవులనుండి తా నం
గీకరించుటకుఁ దగినవిషయంబు చూపడకుండుటం జేసి దృఢతరంబుగా ముడువం
బడి యున్న శ్రీపాదపద్మయుగంబు ప్రణతుం డగునాచక్రవర్తిశిరంబునై సాఁచి
యుంచ శ్రీపాదసంశ్రితు లందఱు చూచి యతండు లపొందినయతిశయితఫలంబు
నకు మిగుల సంతోషించి రప్పు డప్పెరియజీయ్యరాచక్రవర్తిగురు నుద్దేశించి మ
హాత్మా నీవు పరమసాత్త్వికుం డై శ్రీవేంకటేశునకు నిత్యకైంకర్యం బొనరించు
చున్న యెంబెరుమానారుజీయ్యరు నద్దివ్యదేశంబునకు ద్రోహం బాచరించుశైవ
శాక్తాదికుదృష్టిజనులు బాధింపకుండునట్లు రక్షించి మఱియు మదర్శనవిషయం

బుగా ననేకప్రకారంబులు సమర్థించినమహాప్రభావసంపన్నుండ వని మిగుల సంతసించి తనకు దక్షిణబాహుస్థానాపన్నుం డగు శ్రీభట్టనాథయతీంద్రునిచే నణ్ణరాయచక్రవర్తికిని దోడప్పార్యునకు నళఘియమణవాళప్పెరుమాళ్ నయనారాచార్యునకును బంచసంస్కారాదిసకలహితంబులు సేయించి వారిని దర్శనప్రవర్తకులగునట్లు దీర్చుమని యప్పట్టరపిరాంజియ్యరున కాజ్ఞాపించిన నమ్మహానుభావుండును వారియందట్లు విశేషకటాక్షం బొనరించె ననంతరం బప్పలార్ దేశికుండును జీయ్యరునయనారును దదంఘ్రిపద్మంబులు సేవించి దాసులకు రక్షకంబుగా భవదీయదివ్యార్చావిగ్రహం బనుగ్రహింపు మని యపేక్షింప సమ్మతించి స్వకీయకరధృతం బైనదివ్యభాజనంబు తదుపాదానద్రవ్యంబుగాఁ గృపతో నొసంగిన వారిరువురును రెండువిగ్రహంబులు సేయించి యథావిధిగా సంప్రోక్షణాదులం గావించి నిత్యం బర్చించి సంతోషించుచుండిరి మఱియును సన్నిధిమహాదేశికుల కందఱకిని వేఱువేఱ వారర్థించినహితంబు లన్నియుం బ్రసాదించి నాలుగుదినంబులు నాలాయిరప్రబంధంబు లుపక్రమించి యుత్తరశాంతి యొనర్పుం డని జీయ్యరునైనారు మొదలైనదేశికేంద్రులకు నియమింప వార లట్లుపక్రమించి యనుసంధింప నాదివ్యప్రబంధానుసంధానం బంతయు విన నవధరించి నిటలతటఘటితాంజలిపుటుం డై యగ్గురుపురందరుండు తదర్థానుభవపారవశ్యంబు నిమీలితాక్షియుగళుం డై యున్నఁ బరమాంతరంగశిష్యుం డగువరదనారాయణగురుండు మహాత్మా యిప్పుడు మీతిరువుళ్ళంబున నున్నయర్థం బెయ్యది యని యడుగ భగవద్విషయార్థరసం బున్మత్తకం బైనదని యానతిచ్చి యేకాదశితిథి జరపి మఱునాఁడు ద్వాదశితిథియం దుత్తమనంబి మొదలగునమస్తభగవత్పరిజనులఁ బిలిపించి వారల నుద్దేశించి మహాత్ములారా మదీయసర్వాపరాధంబులు క్షమింపుండని యపరాధక్షమాపణంబుఁ జేసికొనిన వారును మహానుభావుండ వగునీ కొకయపరాధంబు గలదా యని విన్నవించినఁ దిరుగను వారి నుద్దేశించి భగవన్మందిరశ్రీకార్యంబు లన్నియుఁ గొదువపడకుండ జరుపుచు శ్రీవైష్ణవనిష్ఠఁ గలిగియుండుఁ డని యానతిచ్చి యనంతరకాలంబున శ్రీవైష్ణవుల నందఱ నారగింప నియోగించి వార లారగించినపిమ్మటఁ దదీయశ్రీపాదతీర్థం బుజ్జీవించి యపరాధక్షమాపణంబుఁ జేసికొని యాదిత్యాస్తమయం బైనయంతఁ దత్తత్కార్యకర్మం బొనర్చి తిరువాయ్ మొళిప్పిళ్ళై తిరువడిగళే శరణ మని యుచ్చరించి యగ్గురుపరమేష్ఠిని ధ్యానించుచు వివశసర్వగాత్రుం డై పాన్పుపైఁ బవ్వళింప శ్రీపాదసంశ్రితు లందఱు సాష్టాంగప్రణామంబు లాచరించి బ్రహ్మవల్లియు భృగువల్లియు శాల్వీశంబణిముపా లట్చరాదియు మాత్రంత్రాదియుఁ బరమాదరంబులో ననుసంధించుచున్న 'నాంగయుళ్ పాయ్వయల్ కెన్నరంగ' నను మొదపాశురం బంతయు విన నవధరించి యంజలిపుటంబుఁ గావించి పొంగెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణ మని యనుసంధిం

చి తదేకచిత్తుండై నిమీలితనేత్రుండై యున్నయప్పుడా శ్రీరంగనాథుండు గ
రుడవాహనారూఢుండై లక్ష్మీసమేతుండై తన్నుం బొడసూపఁ దదీయదివ్యమంగళ
విగ్రహం బనుభవించి హార్దానుగ్రహలబ్ధం బగుమధ్యధమనీరూపసుషుమ్నానాడీ
ద్వారంబు వెల్వడి పరమాత్ముం డగుశ్రీమన్నారాయణునిమార్గసహాయంబుగా
లభించి తిరునా డలంకరించె నంత భగవంతుం డగుశ్రీరంగనాథుఁడును, "సామి
త్రిర్నే సఖులుభగవాన్ సౌమ్యజామాతృయోగీ" అని తనమదిని దలంచి తొల్లి
తిరువయోధ్యయందు శ్రీరామభద్రాత్మకుం డగుతాను లక్ష్మి నెడఁబాసి యొక్కప
గలు నివసించినచందంబున శ్రీరమ్యజామాతృయోగీంద్రుని విశ్లేషించి యొక్క
దిన మారగింపఁడయ్యె నంత శ్రీపాదసంశ్రితు లంద ఱాచార్యవిశ్లేషంబు సహిం
పంజాలక పెద్దయుంబ్రొద్దు దుఃఖించి రంతటఁ గొందఱు తెలివిఁ జెంది తదీ
యాంతిమదశ నంద ఱెఱింగి యుజ్జీవింప, శ్లో॥ కుమ్భం భాస్వతి యాతి తత్సుతది
నే పక్షే వళక్షే పరే। ద్వాదశ్యాం శ్రవణర్క్షభాజి రుధిరోద్గార్యాఖ్యసంవత్సరే।ధీ
భక్త్యాదిగుణార్ణవో యతివరాధీనాఖిలాత్మస్థితి। శ్రీ౧వైకుణ్ఠ మకుణ్ఠవైభవ మగా
త్కాన్తోపయన్తా మునిః॥ అని యీచరమశ్లోకం బొనతిచ్చిరి తదనంతరంబ యు
మ్మహాత్మునిచరమకైంకర్యం బొనరింపఁ దత్పౌత్రుం డైనయళహియమణవాళప్పె
రుమాళ్ నైనారాచార్యుండు తత్పాదాశ్రితు లగుమహాదేశికులం గూడి తిరు
క్కావేరి కరిగి యం దవగాహనంబుఁ జేసి యలంకారతిరుమంజనఘటం బెత్తుకొ
ని వచ్చి శ్రీమణవాళమహామునులకుఁ బురుషసూక్తంబును మంత్రరత్నంబు న
నుసంధించుచుఁ దిరుమంజనంబును దిరువృత్తువాడయును దిరుప్పరివట్టంబును స
మర్పించి శ్రీచూర్ణరేఖాంకితంబు లగుద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబులు రచించి వివిధ
విచిత్రపుష్పమాల్యంబు లలంకరించి తచ్ఛేషభూత శ్వేతమృత్స్నశ్రీచూర్ణంబు
లు తమ కాపద్ధనంబుగాఁ గొంత యుంచుకొని యవశిష్టం బందఱు ధరించి దివ్య
సింహాసనంబుపైఁ దదీయదివ్యచరమవిగ్రహంబు విచ్చేపుచేసి తదీయాంఘ్రిపద్మ
ద్వయంబు స్వశిరోభూషణంబుగా ధరించి స్వనయనమానసంబులందు నిలుపుకొ
ని విమలచరమవిగ్రహానుభవం బొనరించుచున్న నయ్యవసరంబున శ్రీరంగనా
థుండు ధరించి విడిచినపీతాంబరంబును సురభిపుష్పమాల్యంబులును దత్తచామీ
కరమయం బగుపల్లెరంబున నుంచి శిరసా వహించి యుత్తమనంబి శంఖభేరీమృ
దంగవీణావేణుపటహకాహళాదికళ్యాణవాద్యఘోషంబులతో సమస్తభగవత్పరి
చారకవ్రజంబుతో మఠద్వారాంగణంబున కేతేర శ్రీపాదసంశ్రితు లగుమహా
దేశికు లంద ఱెదుర్కొని సాష్టాంగప్రణామంబు లాచరించి యప్పల్లెరం బంగీక
రించి యుగ్గురుపురందరునిచరమదివ్యవిగ్రహంబునకు నప్పీతాంబరం బలంకరించి
యత్తులసీపుష్పదామంబులు తిరుముడికిఁ జుట్టి భగవన్మందిరపరిచారకజను లా
చార్యపురుషు లేకాంగులును సాతానివైష్ణవులును మఱియు నద్దివ్యదేశవాసు లం

దఱును నెంబెరుమానారును సేవింపనిదుఃఖం బంతయుఁ దదవతారం బైనయి
మ్మణవాళమహామునుల సేవించుచు నెడఁబాసితి మిమ్మహాత్ముండు తీర్థంబు ప్రసా
దించి పోయెనని దుఃఖించుచు శ్రీమద్యామునమునులకుంబోలె బ్రహ్మమేధసం
స్కారవిధానం బంతయు యథాశాస్త్రంబుగా సమర్పించి వైష్ణవు లందఱు తద
ర్పణావశిష్టంబు లగుతైలహరిద్రాచూర్ణాదులు ధరించి దివ్యాలంకారాలంకృతం
బైనపుష్పకవిమానంబునందు నచ్చరమదివ్యవిగ్రహంబు విచ్చేపుచేసి యమ్మహా
త్ము లందఱు నవ్విమానంబు భుజంబులం బూనుకొని ఛత్రచామరతాళవృంతా
దులు సమర్పించుచు సమస్తకళ్యాణవాద్యఘోషంబులతోఁ గరకమలంబులం ది
త్తుదండంబులు ధరించి నూత్తందాది మొదలుగానియ లనుసంధించుచు రాజపుష్ప
పుంజంబు లంతటం జల్లుచు సర్వాలంకారయుక్తం బగుతిరువీథియం దందఱు సే
వించు చున్నం గొని చని యాదికేశవమందిరాంతికతీర్థఘట్టంబున నవ్విమానంబు
డించి యతిసంస్కారవిధి యంతయు యథాన్యాయంబుగా నలిపి భూతలంబుఁ
ద్రవ్వి యద్దుఁ దిరుప్పళ్ళిరొయునర్చిరి. అనంతరంబ జియ్యరునయనారును గందా
డయణ్ణా మొదలగుశ్రీపాదసంశ్రితు లందఱు స్వశేషత్వానుగుణంబుగా క్షౌరం
బు సేయించుకొని యవభృథస్నానం బాచరించి మగిడి మఠంబున కేతెంచి స్వగు
రువిరహితం బగుమఠంబుఁ జూచి దుఃఖించుచుఁ దదీయశ్రీసూక్తుల స్మరించుచుఁ
దత్కళ్యాణగుణకీర్తనంబు సేయుచుఁ దద్దివ్యనామంబు లుచ్చరించుచుఁ దద్దివ్య
చరితామృతంబుఁ గ్రోలుచు నమ్మహాత్మునివిషయంబుగాఁ జేయఁదగినకృత్యంబు
లు యథావిధిగా నలిపి తద్వైభవంబున కనుగుణంబుగాఁ దిరువధ్యయనమహో
త్సవం బాచరించి రంత శ్రీరంగనాథుండు జియ్యరునయనారును బిలిపించి మిగుల
నాదరించి మీకుం గులధనం బగుకాంతోపయంత్రుకరకమలసమారాధితం బైన
శ్రీరంగరాజాభిధానార్చావిగ్రహంబును మఠంబునుం జూచి సంతసించు చుం
డుమని యాజ్ఞాపించి తీర్థంబును దిరుమాలయు దిరుపరివట్టంబును శ్రీశఠకోపం
బునుం బ్రసాదించి పనుప నతండు మఠంబునందు సుఖం బుండె నది చూచి
జియ్యరవిమానాంతర్భూతు లగువైష్ణవు లందఱు హర్షప్రకర్షంబుతో నతని మ
ణవాళమహామునులపాదుకా ననువర్తించి సేవించుచుండిరి కోవిలకందాడయణ్ణ
నాచార్యనియమనక్రమంబుగా నాచార్యపాత్రుం డైనజియ్యర్ నైనారునకు భగ
వద్విషయంబు ప్రసాదించె ననంతరంబ ప్రతివాదిభయంకరమణ్ణ నాచార్యనియ
మనప్రకారంబు జియ్యరునయనారునకుఁ గందాడ నయనారాచార్యునకుం శ్రీభా
ష్యంబు ప్రసాదించి. శ్లో॥ శ్రీమాన్ సుందరజామాతృమునిః పర్యాయభాష్యకృత్।
భాష్యం ప్రావచయత్ స్వస్య శ్రోతృకోటౌ మహాన్వయః అనుచుఁ దనకుఁ గ
[illegible] బిదప నమరపుంగవాచార్యాపరనామధేయుం డగు
[illegible] మొద లైనకొందఱుశిష్యులకు శ్రీభాష్యంబు

బ్రసాదించి పట్టర్‌బిరాన్‌జియ్యరు శ్రీపాదసంశ్రితుం డగుపరవస్తు శ్రీనివాసాచార్యునకును దిరువాయిమొఴినయనా రని ప్రసిద్ధి గలుగునట్లు శ్రీరామానుజసిద్ధాంతసంస్థాపకుండై యుండె నంత నళగియవరదార్యుం డని ప్రసిద్ధిఁ గాంచినవానమామలజియ్యరుత్తరదేశసంచారం బొనర్చి మగిడి యేతెంచి జియ్యరు తిరునాడలంకరించినవృత్తాంతంబు తిరుమలసమీపప్రదేశంబున విని పెద్దయుం బ్రొద్దు విలపించి యచటినుండి తిరుమలపైకిం జని యందుఁ గొన్నిదినంబు లుండి మార్గశ్రమంబు దీర్చుకొని కైంకర్యంబుగా సంపాదితంబు లగుధనకనకవస్తువాహనాదులతోడంగూడ వానమామలకు విచ్చేసి యందు భగవత్కైంకర్యం బంతయు నెఱవేర్చి తిరిగి తిరుమల కేతెంచి యందుఁ గొన్నిదివసంబు లుండి యచటనుండి యిరుంబి కరుగుదెంచి యచటిశుద్ధసత్త్వమణ్ణనునకును ఖోళ్‌పకత్తిపోరేత్తినయనారునకును దిరువాయిమొఴి యీడు మొదలగుదివ్యప్రబంధవ్యాఖ్యానంబు లన్నియుఁ బ్రసాదించి మగిడి వానమామలకు విచ్చేసి యందు దైవనాయకస్వామికైంకర్యసామ్రాజ్యంబుతోడ భగవద్విషయానుసంధానసామ్రాజ్యంబుతోడ సుఖించుచుండెఁ బట్టర్‌పిరాన్‌జియ్యరును దిరుమల కేతెంచి యందు నివసించి యణ్ణరాయచక్రవర్తి యళహియమణవాళప్పెరుమాళ్‌నైనార్ తోడప్పర్ మొదలుగాఁ గలయనేక శ్రీవైష్ణవుల దర్శనప్రవర్తకులఁ గాఁ జేసి పరవస్తుయణ్ణరార్యుఁడును బరవస్తు అళహియమణవాళజియ్యరును సత్పుత్రసచ్ఛిష్యులుగా నభిమానించి సత్సంప్రదాయప్రవర్తకు లగునట్లు దీర్చి సకలచేతనోజ్జీవనార్థంబుగా నంతిమోపాయనిష్ఠ యనురహస్యరత్నం బొనతిచ్చి సంశ్రితజనుల నందఱను సుఖింపం జేసె నంతఁ బట్టర్‌బిరాన్‌జియ్యరుతిరువడిగళాశ్రయించినతోడప్పరార్యుండు నళగియమణవాళప్పెరుమాళ్‌నైనార్యుండును స్వగురునియోగక్రమంబుగాఁ దిరునారాయణపురంబునకుం జని యందు యతిరాజునకును దత్సంపత్కుమారునకును దిరునారాయణస్వామికిని దిరునందనవనకైంకర్యంబు మొదలుగాఁ గలయశేషశేషవృత్త్యంబు లొనరించుచు నందనేకాత్మలను జియ్యరభిమానాంతర్భూతు లగునట్లు దిద్దుచు నళహియమణవాళగోత్రంబు వృద్ధిఁ బొందించుచు యతిరాజమఠంబునకుఁ బశ్చిమభాగంబున నిత్యనివాసంబుఁ జేసి సుఖించుచుండి రంత నిరుంబియప్పగారును నాచార్యవిశ్లేషంబు సహింపంజాలక మిగుల నార్తుండై సద్గుణానుభవతత్పరుండై తత్సేవాభినివిష్టచిత్తుండై గురు నెడఁబాసి సంసారంబునందు శ్రీరామభద్రు నెడఁబాసి లంకలోఁ జొరఁబడి యున్నసీతాపిరాట్టిచందంబున దుఃఖించుచుఁ గాలనిరీక్షణంబు సల్పుచుండె. నిట్లాచార్యాభిమానైకనిష్ఠు లగువా రందఱు తమతమపుత్రశిష్యులకు మణవాళమహామునితిరువడిగళే శరణ మ్మని నమ్మియుండుఁడని యుపదేశించి యందఱను వరవరమునివర్యభృత్యు లగునట్లు చేసి యళహియమణవాళగోత్రంబు వర్ధిల్లున ట్లొనర్చి సమస్తచేతనోజ్జీవనం బొనర్చి సుఖించుచుండి

రని శ్రీవాదిభీకరగురుం డానతిచ్చె. 59

సీ. వరవరమునివర పరమదయాకర, సరసగుణాధార శాంతిసార
శివతాతిలక్షణ సిద్ధాంతసంస్థాప, నాచార్య ధైర్యాద్య హార్యవర్య
ఘనపరాంకుశ పరకాలాదిదివ్యసూ, రి ప్రబంధార్థని ర్ణయనిపుణ
చేతనాచేతన క్షేమతాదిపదాబ్జ, బ్రహ్మవిన్మానన పద్మపూజ్య

తే. త్వదృశోదివ్యగుణభూషి త ప్రబంధ, మిది భవత్కృప విద్వత్క వీంద్రకర్ణ
మధుర మగుఁగాత రోజగ న్మాన్య యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అపగతమదమాను లంత్యమోహాయని, ప్రాగరిష్ఠులు సద్విచారపరులు
నధిగతపరమార్థు లర్థకామానపేక్షులు సర్వమిత్రులు క్రోధలోభ
వర్జితాత్ములు నగు వరవరయోగీంద్రు, భృత్యులతోఁ బొత్తు పృథ్వి మాకు
సంభవించునుగాత స్వగురునికృపవల్ల, సారెసారెకు వారి చరణకమల

తే. సేవసేయుచుఁ దదితర చింత లుడిగి, న్యస్తభరత వసించునే యనఘుఁ డతఁడె
ధన్యతముఁడని తలఁచె దథ్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 61

వ. తదనంతరం బాభక్తానుగ్రహార్థంబు భగవంతుం డొనర్చుపరవ్యూహవిభవాంతర్యామ్యర్చాస్వరూపభేదంబులును దదావాసస్థలంబులును మంత్రమంత్రార్థోపదేష్టృగురుపరంపరయు నద్దేశికేంద్రులు లీలావిభూతి నలంకరించి యున్నసంవత్సరంబులసంఖ్యయుఁ దత్తదార్యప్రణీతప్రబంధాభిధానంబులును వివరించెద నెట్లెన్న భూమండలంబు పద్మాకారంబై యొప్పు నందు మేరుపర్వతంబు కర్ణికాకారంబై విలసిల్లున మ్మేరుగిరికి దక్షిణభాగంబున భారతకింపురుషహరివర్షంబులు మూఁడును త్తరభాగంబునందు రమ్యకహిరణ్మయకురువర్షంబులు మూఁడును బూర్వభాగంబున భద్రాశ్వవర్షంబును బడమటిదెసఁ గేతుమాలాఖ్యవర్షంబును మధ్యభాగంబునం దిలావృతవర్షంబును విలసిల్లుచుండు నిట్లు నవవర్షయుక్తం బైనజంబూద్వీపం బంతట లక్షయోజనవిస్తీర్ణంబై యుండు నాద్వీపంబు స్వప్రమాణలవణజలధిపరివేష్టితంబై యుండు నప్పయోధియుం దనకు ద్విగుణప్రమాణం బై సప్తవర్షాత్మకం బై నప్లక్షద్వీపంబుచేఁ బరివృతంబై యుండు నదియు నిక్షుసముద్రంబుచే నదియు శాల్మలీద్వీపంబుచే నదియును సురాసముద్రంబుచే నాయబ్ధియుఁ గుశద్వీపంబుచే నయ్యంతర్ద్వీపంబు సర్పిసముద్రంబుచే నయ్యంబుధియుఁ గ్రౌంచద్వీపంబుచే నద్దీవియు దధ్యర్ణవంబుచే నయ్యుదధియు శాకద్వీపంబుచే నాద్వీపంబును క్షీరసముద్రంబుచే నాపయఃపారావారంబును వర్షద్వయవిభాజకంబును వలయాకారంబునగు మానసోత్తరపర్వతంబుతోఁ డంగూడి యున్న పుష్కరద్వీపంబుచే నాద్వీపంబును శుద్ధోదకసముద్రంబుచేఁ బరివేష్టితంబై యుండు నిట్టిద్వీపంబులన్నియునుత్తరద్విగుణప్రమాణంబులై యుండు నిట్లు సప్తద్వీపాత్మకం బై నభూచక్రంబు ద్విగుణీకృతప్రమాణకాంచనభూమిపరివృతంబై యుండు నబ్భూమియు లోకా

లోకపర్వతపరివేష్టితంబై యుండు నయ్యద్రిరాజంబును నంధతమఃపటలపరివలయితంబై యుండు న త్తిమిరంబును గర్భోదకపరివృతంబై యుండుఁ దదనంతరం బండకటాహంబుస్థితి వహించు నీప్రకారంబుగా భూమికిఁ గ్రిందట నతలవితలరసాతలతలాతలమహాతలసుతలపాతాళాఖ్యంబు లగుసప్తలోకంబు లుండు వానిక్రింద నరకంబులు వర్తించు నవియుఁ బాపకర్ములకుఁ బాపఫలానుభవభూములై యుండు నం దేకవింశతిభేదభిన్నంబు లగురౌరవమహారౌరవాదినరకంబులు ముఖ్యంబులు వానిక్రింద గర్భోదకంబు తదనంతరం బండకటాహం బీరీతి భూమి కూర్ధ్వభాగంబున లక్షయోజనంబులకు మీఁద సూర్యమండలం బుండు నదియే భువర్లోకం బనంబడు. నామీఁదఁ జంద్రమండలంబు తదుపరిభాగంబున నక్షత్రబుధశుక్రాంగారకబృహస్పతిశనిసప్తఋషిమండలంబు లాపైని ధ్రువస్థానంబు సూర్యమండలంబు మొదలుగా ధ్రువలోకపర్యంతంబు స్వర్లోకం బనంబడు నీనాల్గులక్షలయోజనంబుల కుపరిభాగంబునఁ గోటియోజనోచ్ఛ్రయంబై మహర్లోకం బుండు నాలోకంబునకు ద్విగుణంబై జనలోక ముండు దానికంటెఁ జతుర్గుణంబై తపోలోకంబు విలసిల్లు నాలోకంబుకంటె ద్వాదశకోట్యుచ్ఛ్రయంబై సత్యలోకం బొప్పుఁ దదనంతరం బంధతిమిరం బామీఁద గర్భోదకం బాపై నండకటాహం బిట్లు తిర్యగూర్ధ్వప్రమాణంబునఁ బంచాశత్కోటియోజనవిస్తీర్ణంబై భూమండలం బొప్పుచుండుఁ బ్రమాణాంతరంబుచే బుధులు గొందఱు శతకోటియోజనవిస్తీర్ణం బండ్రు కోటియోజనోచ్ఛ్రయంబై యండకటాహం బొప్పు నిట్లు చతుర్దశభువనాత్మకంబై పంచీకృతపంచభూతలబ్ధంబై ప్రాకృతద్రవ్యాత్మకంబై దశగుణితోత్తరావరణసప్తకపరివృతంబై యండంబు విలసిల్లు నిట్టియండంబు లనంతంబు లేకకాలోదితజలబుద్బుదంబులకోలెఁది భగవత్సంకల్పితంబులై యుండు నాయండంబు లన్నియు నతిక్రమించి విరజకవ్వలవిరాజమానం బగు శ్రీవైకుంఠాఖ్యదివ్యలోకంబునందుఁ దిరుమామణిమండపమధ్యంబునం దనంతగరుడవిష్వక్సేనపరాంకుశపరకాలాదినిత్యముక్తనిషేవ్యమానుండై శ్రీభూనీళాదిదేవీసహాయుండై శేషపర్యంకంబుపై విలసిల్లుచున్ననారాయణుండు పరస్మాత్పరుండు వాసుదేవప్రద్యుమ్నానిరుద్ధసంకర్షణాఖ్యంబులైనవ్యూహంబులు నాలుగు నందుఁ జక్రవాళపర్వతంబునవ్వల నంధతమఃపరంబై యమృతప్రవాహపరివేష్టితంబై యనేకదివ్యరత్నమయగోపురప్రాకారసౌధప్రాసాదమాలికాలంకృతంబై పరమాశ్చర్యకరం బగుదివ్యలోకంబునందు నిత్యనివాసం బొనరించి తొల్లి కృష్ణార్జునులకు విప్రకుమారకుల నొసంగినభగవంతుఁడు వ్యూహవాసుదేవుండని ప్రాజ్ఞులు వచింతురు సత్యలోకంబునందు నారాయణాశ్రమంబున నివసించువారి ప్రద్యుమ్నుం డతండు ద్వారకాసృష్టికారణుండై యుండు క్షీరసాగరంబునందు సర్వావకాశం దత్తాత్ముండై నయునిరుద్ధుండు వసియించుఁ బాతాళంబునందు సంహారకర్త యు

గుసంకర్షణుండు నాగకన్యాసహస్రపరిచరితచరణారవిందుండై సిద్ధఋషిసేవితుండై యుండు విభవంబువలన రామకృష్ణాద్యవతారంబులు యమనియమాద్యష్టాంగాదియోగసాక్షాత్కరణీయుండై హృత్పుండరీకవర్తి యగుదహరాకాశమధ్యంబునందపహతపాప్మత్వాదిగుణాష్టకవిశిష్టుండై నదేవాదిదేవుండంతర్యామియనంబడు సకలమనుజనయనగోచరుండై దాసచేతనుల కభిమతం బగుద్రవ్యంబునందు జగన్మోహనదివ్యమంగళవిగ్రహవిశిష్టుండై సాన్నిధ్యం బొనరించి భగవద్భాగవతాచార్యమందిరంబులందు నివసించునారాయణుం డర్చారూపి యనంబడు నాయర్చాస్థలంబులందు శ్రీపరాంకుశపరకాలాదిదివ్యసూరిగాథాకథితమహావైభవంబు గలదివ్యదేశంబు లష్టోత్తరశతసంఖ్యంబులై తేజరిల్లు నందు, శ్లో॥ శ్రీరఙ్గమఙ్గళమణిం కరుణానివాసం శ్రీవేఙ్కటాద్రిశిఖరాలయకాలమేఘమ్। శ్రీహస్తిశైలశిఖరోజ్జ్వలపారిజాతం శ్రీశం నమామి శిరసా యదుశైలదీపమ్॥ అనున్యాయంబునఁ బుష్పత్యాగభోగజ్ఞానమండపసంజ్ఞలు గలకోవెల తిరుమల పెరుమాళ్ కోవెల యాదవాచలంబును ముఖ్యంబు. లాదివ్యదేశంబులయందుఁ బ్రధానంబై "కావేరీవిరజాసేయమ్" ఇత్యాదిన్యాయంబునఁ బ్రత్యక్షపరమపదం బగుశ్రీరంగంబునకు నిత్యనిర్వాహకుం డగుశ్రీరంగరాజస్వామి ప్రథమగురుండు శ్రీభూనీళాచతురాననాదులు తచ్ఛిష్యులు తదీయదివ్యనామంబులు.— శ్రీరంగరాజస్వామియుఁ, పెరియపెరుమాళ్, నంబెరుమాళ్ ళ్ళగియమణవాళ పెరుమాళ్, మున్నిలుం పిన్నిలుమళ్ళగియ పెరుమాళ్, ఆభరణత్తైక్కట్టిక్కుడుక్కుం పెరుమాళ్, వదివరుతిరునామంపాడుం పెరుమాళ్, వందవళ్ళివారాద పెరుమాళ్, మందారంకండాల్ మత్తైయుంబెరుమాళ్, దైవశిఖామణిప్పెరుమాళ్ని ప్రసిద్ధంబులు. 62

శ్రీరంగశాయితనియను. శ్లో॥ తపస్యే మాసి రోహిణ్యాం తటం సహ్యభువశ్శ్రితమ్। శ్రీరఙ్గశాయినం వన్దే సేవితం సర్వదేశికైః॥ తత్పాదాంబుజంబు లాశ్రయించిన తదీయ దివ్యమహిషికి దివ్యనామంబులు.— పెండుగళ్ నాచ్చియార్ శ్రీరంగనాచ్చియార్ పెరియపిరాట్టియార్ రిద్దేవికిం దిరువారాధనంబు పెరియపెరుమాళ్ శిష్యు లనంతగరుడవిష్వక్సేనాదినిత్యసూరులు.

శ్రీరంగదివ్యమహిషితిరునక్షత్రతనియలు.

శ్లో॥ ఫాల్గునోత్తరఫల్గున్యాం సమ్భూతాం శ్రియ మాశ్రయే। విష్ణోర్దివ్యపదామ్భోజఘటితాం తత్పదాశ్రితామ్॥ శ్రీమహావిష్ణుపత్నీం చ తచ్ఛిష్యాం గుణసమ్పదామ్। సర్వశాస్త్రార్థసంయుక్తాం భూమిదేవీం సమాశ్రయే॥ నారాయణగురోః పత్నీం తత్త్వార్థకమలాశ్రితామ్। సర్వసంపత్సమాయుక్తాం నీళాదేవీం సమాశ్రయే॥

తిరువనంతాళ్వానుక్కు—తనియ. శ్లో॥ మకారవాచకబ్రహ్మదాసత్వగుణసంపదమ్।
నారాయణకృపాపాత్రమురగేన్ద్రం నమామ్యహమ్॥

పెరియతిరువడినయనార్-త. శ్లో॥ బలవీర్యమహావేగ తేజస్సద్గుణసంపదమ్।
వినతాత్మజపక్షీన్ద్రం వన్దే శ్రీహరివాహనమ్॥

శ్రీరంగనాయకచ్ఛాత్రుం డగువిష్వక్సేనునకుం దిరునామంబులు.- సేనముదలియార్ సేనాపతి సేనేశుండు సూత్రవతీనాథుండు వేత్రపాణియు ననుచుం బ్రఖ్యాతంబులు తద్దివ్యమహిషి సూత్రవతీదేవి యద్దేవునకుం దిరువారాధనంబు పెరియ పెరుమాళ్ గురువు పెరియపిరాట్టియార్.

విష్వక్సేనునితిరునక్షత్రత-.శ్లో॥ తులాజ్జతే దినకరే పూర్వాషాఢా సముద్భవమ్।
పద్మాపదామ్బుజాన క్తం సేనాధిప మహం భజే॥

పదుగురాళ్వారు లిమ్మహాత్మున కంతేవాసు లితం డానతిచ్చినప్రబంధంబులు॥ విష్వక్సేనసంహితాప్రభృతు లయోనిజు లగు మొదటియాళ్వారులు మువ్వురును నిజయోగమాహాత్మ్యంబుచే మూఁడువేలయిరువదియైదుసంవత్సరంబులు భూసంచారం బొనర్చి తిరుక్కోవలూరియందు వైభవంబుఁ జాలించి యర్చారూపంబు ధరించిరి.

సీ. షణ్మతప్రతిపాదిశాస్త్రపుస్తకతతి, మస్తకంబునఁ దాల్చి మహిఁ జరింప
భక్తిసారునిఁ గని పరమకారుణికుఁడు, మహదాఖ్యయోగి యేకమాడ్కి నైన
నతని శిగ్రియష్పతిఁ గనుకూలునిఁగఁ జేయఁ, దలఁచి యొక్కతటాకతటమునందు
ముసల మొక్కటి నాటి పానఁగ దానికి శత, చ్ఛిద్రఘటంబుతో జీవనీయు

తే. మెత్తఁగాఁ జూచి భృగువంశ్యుఁ డిట్టివిఫల, యత్న మేటికిఁ జేసెద వనిన నమ్మహాత్ముఁడిట్లని వ్రాఁచ్చె నతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. రోఁకలి చిగిరించి రుచిరపుష్పఫలంబు, లీనుటకై యత్న మిం ట్లొనర్తు
నని మహదాహ్వయుఁడానతిచ్చిన విని, భ్రాంతుఁ జాముసలము పల్లవింపఁ
గలుగునా యనుచు భార్గవముని పల్కె నీ, తలపై ధరించు పుస్తకచయంబుఁ
దత్ప్రతిపాదితదైవతౌఘము నీకు, మోక్ష మీఁనేర్చునా ముసల మిదియుఁ

తే. బల్లవించును బుష్పించు ఫలము లిచ్చు
ననుచు మహదాహ్వయుఁడు పల్కె నతఁడు దెలిసి
ప్రణతి సలిపెను దత్పదాబ్జములకనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 64

వ. ఇట్లు నమస్కరించి భక్తిసారమునీంద్రుండు నిజనిర్మితగ్రంథసముదాయంబునం దసారాల్పసారసారతరార్థప్రతిపాదకగ్రంథంబులు పరిహరించి సారతమార్థగ్రంథంబుఁ బరిగ్రహించి యమ్మహాత్మునకుం బ్రదక్షిణప్రణామంబు లాచరించి తదాజ్ఞ లభించి యథేచ్ఛం జనియె. 65

సీ. అట్లుపకారకుం డయ్యెఁ బేయాళ్వారు, చతుర్థాంశభవభక్తిసారమునికి
మాన్యుడైయేండ్లు ముద మొప్పఁ దిరుక్తిశీ, కోటరమున శతకోపయోగి

వరుఁడుండి హరికృప గరుడవాహన మెక్కి, హరితోడ వైకుంఠపురికిఁజనియె
నఱువదేడబ్దము లఖిలవిశేషార్థ, రతి దృఢవ్రతమహారాజపుత్రుఁ
తే. డైనకులశేఖరుం డిల నధివసించె, శ్రీముకుందార్యసుత విష్ణుచిత్తుఁ డుర్వి
నెనుఁబదైదబ్దములు వసియించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 66
సీ. భట్టనాథునిసుత ప్రత్యక్షపరమప, దం బగు శ్రీరంగధామమునను
బతియెడఁ బ్రీతిచే సతతము వసియించు, వేంకటాద్రిని గడువేడ్క నుండు
నెంబెరుమానారు కిష్టదైవతమని, కరిగిరివరదునికడ వసించు
విల్లిపుత్తూరు పుట్టిల్లని తలఁచి యా, స్థల మెడఁబాయదు శౌరితోడ
తే. మహిని యతిరాజసంపత్కుమారుఁ డనుచు
యాదవాద్రీశు రామప్రియాభిధాను
శౌరి నెడఁబాయఁ జాల దశ్రాంత మనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 67
సీ. బ్రహ్మవిదగ్రణి భక్తాంఘ్రిరేణుగు, రుం డశీత్యబ్దములుండె భువిని
శాలిశూకమునందు జన్మించి నిత్యుల, యింట వర్ధిల్లి రంగేశ్వరునకుఁ
బ్రాణభూతుఁడు తిరుప్పాణియోగీంద్రుఁ డ, శీతివర్షము లుండె క్షితితలమున
జగతిఁ బంచోత్తరశతహాయనము లుండెఁ, గవిశిఖామణి పరకాలయోగి
తే. యనఘచరితుండు పరకాలుఁ డతనిమఱఁది
మఱియుఁ దచ్ఛిష్యులైనట్టిమాన్యతముల
నెఱుకపఱచెద మీ లుదయింప ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 68
వ. ఆశిష్యు లెవ్వరనిన నీర్ తుల్నదప్పార్ తాళూదువార్ పిన్నెరొందుంగువార్ నిఱ్ఱల్ తొదివ్వా నోళైత్తెంగువా ననునీయేవురు మొదలైనమహాసత్త్వసంపన్నులసంఖ్యులు వారలదివ్యనామంబులు సకలశుభావహంబులు. 69
సీ. మధురకవిప్రాజ్ఞమాళి నవత్యబ్దములు ధరిత్రి వసించె మోద మలర
మహితవిష్వక్సేనమంత్రి యైనగజాస్యు, నంశముచే భువి నవతరించి
యోగి న్యాయతత్త్వము యోగరహస్యముఁ, బురుషనిర్ణయ మనుభూరిశాస్త్ర
ములఁ జేసి మున్నూటముప్పదివర్షము, లష్టాంగయోగియై యలరుచుండి
తే. చారుమాఘవిశాఖపక్షమున విష్ణు, దినమునందున శ్రీనాథదివ్యయోగి
యుంత రానందమయలోక మొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 70
సీ. శౌరిసేనాన్యంశజాతుఁ డౌ పుండరీ, కాక్షుండు నూటైదుహాయనములు
ధరణిపై వసియించె గురుహావళిప్పఁ డీ, యిల నూటపదునాల్గేండ్లు యోగ
ధారణారతి నుండి తనయిచ్చఁ దిరుమేను, విడిచి నిజాచార్యునికడకు జనియె
మేదిని శ్రీరామమిశ్రులు కుముదాంశ, జాతుఁ డై నూటైదుసమలు లుండె

తే. యామునార్యుఁడు సింహాసనాంశజాతుఁ, డవనిలో నూటయిరువదియైదువర్ష
ములు వసించి భజించెను ముక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. శ్రీరామమిశ్రులకు శిష్యు లాళవందారును దిరువరంగప్పెరుమాళరయరు నాదిగాఁ గలదేశికోత్తము లయ్యామునార్యరచితంబు లైనగ్రంథంబులు స్తోత్రరత్నంబును సిద్ధిత్రయంబును గీతార్థసంగ్రహంబును నాగమప్రామాణ్యంబును జతుశ్శ్లోకియు నని భవ్యనామంబులు గలిగి భూతలంబునం బ్రఖ్యాతంబు లయ్యె. శయికర్ణాంశంబున యామునాచార్యులవలన శ్రీరంగనాయకియందుఁ బింగళవర్షంబున వైశాఖమాసంబునందు జ్యేష్ఠానక్షత్రంబునం దవతరించినతిరువరంగప్పెరుమాళరయర్ పంచదశోత్తరశతసంవత్సరంబు లుర్వియం దుండి నిజాచార్యపదాబ్జంబు లొందె. 72

తిరువరంగప్పెరుమాళరయరుత.— శ్లో॥ శ్రీరామమిశ్రపదపఙ్కజచఞ్చరీకం
శ్రీయామునార్యవరపుత్రమహాగుణాఢ్యమ్।
శ్రీరఙ్గరాజకరుణాపరిణామదత్తం
శ్రీభాష్యకారశరణం వరరఙ్గమీడే॥

వ. కుముదాంశంబున శాందనూర్ పెరియనంబి యజుశ్శాఖాధ్యయనసంపన్నులును భారద్వాజగోత్రోద్భవులును బృహచ్చరణులు నగుబ్రాహ్మణోత్తములకులంబునం దుదయించి నూఱైదుతిరునక్షత్రంబులు లీలావిభూతియం దుండి స్వాచార్యపదపద్మంబు లభించె వీ రానతిచ్చినగ్రంథంబు తిరుపతి కోవై. సుముఖాంశసంభూతుం డగుపెరియతిరుమలనంబి తొండమండలంబునఁ దిరుమలయందు శ్రీవేంకటేశునివరప్రసాదంబుచే నవతరించె నిమ్మహాత్ముండు తిరుమలవారి కందటికిఁ గూటస్థుండు శ్రీపుండరీకాంశంబునఁ దిరుకోట్టియూరునంబి పాండ్యమండలంబున గోష్ఠీపురంబునందుఁ గాశ్యపగోత్రుండై యాశ్వలాయనసూత్రుండై యవతరించి నూఱైదుతిరునక్షత్రంబు లుర్వియం దుండి యామీఁదఁ దిరునాడలంకరించె నద్దేశికేంద్రునకుం బుత్రుండు దెర్కాళ్వార్ పుత్రిక దేవకీపిరాట్టియార్ వామనాంశంబునఁ దిరుమలై యాండా నళవారితిరుమలయం దవతరించె. మారనేర్ నంబి పాండ్యమండలంబున మారనేరనుగ్రామంబునం దవతరించె. శబర్యంశంబునఁ దిరుక్కచ్చినంబి తొండమండలంబునఁ గాంచీపురంబునకుం బూర్వభాగంబునందుఁ బూనినమల్లి యనుగ్రామంబునం దవతరించి వరదున కంతరంగభక్తుం డై పెరుమాళ్ కోవెలయందు నిత్యనివాసం బొనర్చి వరదరాజాష్టకం బనుస్తోత్రం బానతిచ్చె. భగవంతుం డగురామానుజమునీంద్రుండు శేషాంశంబున శ్రీభూతపురియందు హారితసగోత్రుండు నాపస్తంబసూత్రుండును యజుశ్శాఖాధ్యయనసంపన్నుండును శతక్రతుదీక్షితుండు నగునాసూరికేశవాచార్యునివలనఁ గాంతిమతీదేవియందుఁ జైత్రమాసంబున శుక్లపక్షంబునందుఁ [illegible]

థియందుఁ బంచమీగురువారంబునం దాయుష్మాన్నామయోగంబున భద్రాకర
ణంబునఁ గర్కాటకలగ్నంబునం దవతరించె శ్రీకృష్ణావతారంబుచే మథురా
పురంబుమాడ్కిని శ్రీరామావతారంబుచే దిరువయోధ్యచందంబున నమ్మహా
త్ముం డవతరించుకతన శ్రీభూతపురంబు పుణ్యక్షేత్రంబై సజ్జనులకు సతతనిషేవ్యం
బయ్యె నమ్మహానుభావునకు నిళయాళ్వారని పితృకృతం బైనతిరునామంబు తా
పాదిపంచసంస్కారకాలంబునందు రామానుజా యని దాస్యనామంబును ని
త్యారాధనీయం బగుశ్రీవరదరాజాఖ్యభగవద్విగ్రహంబును నాచార్యప్రసాదల
బ్ధంబులు తుర్యాశ్రమస్వీకారానంతరకాలంబున యతిరాజదివ్యనామంబు దేవ
రాజప్రసాదలబ్ధంబు లక్ష్మణమునియనుతిరునామంబు తిరువరంగగురుప్రసాదల
బ్ధంబు శఠకోపపొన్నడి యనుతిరునామంబు శ్రీకూరుమాలాధరగురుకరుణాలబ్ధం
బు శ్రీమద్రామాయణాధ్యయనకాలంబునందుఁ గోయిలణ్ణా ననుతిరునామంబు
శ్రీశైలపూర్ణగుగుకరుణావలబ్ధంబు శ్రీభూతపురీశుం డనుతిరునామం బాదికేశవ
ప్రసాదలబ్ధంబు దేశికేంద్రుం డనుతిరునామంబు శ్రీవేంకటేశానుగ్రహప్రాప్తం
బు శ్రీరామానుజనంబి యనుతిరునామంబు కురంగనగరీపూర్ణప్రసాదలబ్ధంబు మ
ఱియు నిగ్గురుపురందరుండు లీలావిభూతి నలంకరించి యున్నసంవత్సరంబులు నూ
టయిరువది యని పెద్ద లానతిత్తురు. మఱియును. 73

సీ. కంచికిఁ బూర్వభాగమునందుఁ బురుషమం, గళ మనునొకదొడ్డగ్రామమునను
వాధూలగోత్రుఁ డాపస్తంబసూత్రుఁడు, ఘనయజుశ్శాఖాధికారి యైన
శ్రీమదనంతదీక్షితునకుఁ బుత్రుండు, భరతాంశుఁ డైనదాశరథిసూరి
కందాడవారలకెల్ల కందటి కధికుఁడై, యతులరహస్యత్రయంబు సేసి
తే. యతఁడు రామానుజాహొన్నడనెడినామ, మొందినూఱైదువర్షములుర్వినుండి
గురునిపదపద్మములకడ కరిగె ననుచు, వాదిభకరగురుఁ డనె మోద మలర. 74

ముదలియాండానుతిరునక్షత్రత. శ్లో॥ మాసే పునర్వసూజాతం దశమ్యాం కృష్ణపక్షకే
ఆశ్రయే దాశరథ్యార్యం యతిరాజపదాశ్రయమ్॥

సీ. ముందు శత్రుఘ్నాంశమున దాశరథిసూరి, పుత్రుఁడై యుదయించి భూరివేద
శాస్త్రము లన్నియుఁ జదివి సంయమిరాట్పు, దాంభోరుహద్వంద్వమాశ్రయించి
రమణీయభూతపురంబున శ్రీరంగ, ధామమునందుఁ ద్రిదండపాణి
విగ్రహంబుల యథావిధిగాఁ బ్రతిష్ఠించి, సకలోత్సవంబుల నలిపి సుగుణ
తే. వార్ధి కందాడయాండాను వసుధనూఱు, నైదుసంవత్సరము లుండి యాత్మగురుని
శ్రీతదంఘ్రిసరోజము ల్సేరె ననుచు, వాదిభకరగురుఁ డనె మోద మలర. 75

కందాడయాండానుతిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ కుమ్భే పునర్వసూ జాతం యతిరాజపదాశ్రయమ్।
శ్రీరామానుజదాసాఖ్యం వన్దే దాశరథేస్సుతమ్॥

సీ. వరకరిగిరియెడఁ బ్రహ్మదేశమునందుఁ, గూరాఖ్య మానగ్రహారమునను
సుకృతియజుశ్శాఖఁ శుభతరాపస్తంబ, సూత్రుఁడు హారితఁ గోత్రుఁడైన
శ్రీయుతానంతదీక్షితునకుఁ బుత్రుఁడై, యతిరాట్పదాబ్జముఁ లాశ్రయించి
పంచస్థలంబు లత్యంచితగద్యత్ర, యవ్యాఖ్య యమకరత్నాకరంబు
తే. సలిపి క్షితి నూటయెనిమిదిసమము లుండి, రామ తేజోవిరాజికూరప్రభుండు
పరమపదమున కార్యాబ్జఁ జరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఁ మోద మలర. 76

వ. కాశ్యపగోత్రుండును బూర్వశిఖుండును నగుగోష్ఠీపూర్ణగురునకుం బుత్రుండును దేవకీపిరాట్టికనుజుండును నారాయణదాసాపరనామధేయుండు నగుతెర్కాళ్వారునకుం దిరువవతారస్థలంబును గోష్ఠీపురాపరనామధేయం బునగుతిరుక్కోట్టియూరనుదివ్యదేశంబు. 77

తెర్కాళ్వారు త.–శ్లో॥ శ్రీగోష్ఠీపూర్ణసత్పుత్రం యతిరాజపదాశ్రితమ్।
కశ్యపాన్వయసంభూతం నారాయణగురుం భజే॥

వ. శ్రీయామునమునులకుం బుత్రుం డగుశొట్టనంబికిం దిరువవతారస్థలంబు చోళదేశంబున శ్రీవీరనారాయణపురం బయ్యార్యునకు జ్యేష్ఠభ్రాత తిరువరంగప్పెరుమాళరయర్ తత్పుత్రుం డణ్ణాచ్చార్యర్ తత్కుమారుండు పిళ్లయప్పర్ వీరికం దఱికి నాచార్యుం డెంబెరుమానార్ నివాసస్థలంబు శ్రీరంగంబు పిళ్లతిరుమలనంబికిఁ దిరువవతారస్థలంబు తిరుమల తిరునక్షత్రంబు వైశాఖమాసంబున విశాఖ జనకుండు పెరియతిరుమలనంబి జనని యలమేలుమంగనాయకి యెంబెరుమానారాచార్యుండు వడ మాచారము నివాసస్థానంబు శ్రీవేంకటాద్రి. 78

పిళ్లతిరుమలనంబి త.–శ్లో॥ వైశాఖేతు విశాఖాయాం జాతం యతివరాశ్రయమ్।
శ్రీశైలపూర్ణసత్పుత్రం శ్రీశైలార్యమహం భజే॥

మణక్కాల్‌నంబితిరువడిగళాశ్రయించినవంగిపురత్తాచ్చికి గురుం డెంబెరుమానార్ తిరువడిగళాశ్రయించినమంగిపురత్తునంబి తత్పుత్రుండు వంగిపురత్తాచ్చి యమ్మహాత్మునిసుతుండు వంగిపురత్తాచ్చారద్దేశికేంద్రునకు శ్రీరంగరాజగురుం డమ్మేధావితిలకంబునకుఁ గరిగిరీశుం డాసుధీరత్నంబునకు దేవరాజగురుం డమ్మహాత్మునకు వరదరాజగురుం డగ్గురువరునకుఁ బెరియతిరువేంగళాచార్యుండును సిరియతిరువేంగళాచార్యుండు ననియు నిరువురుపుత్రు లుదయించిరి వారియందుఁ బెరియతిరువేంగళాచార్యునకుం బుత్రుండు వంగిపురత్తునంబి యీక్రమంబుగా వంగిపురత్తునంబితిరువంశంబు పుడమిని విస్తరించె.

ఇందుఁ గూటస్థుం డగువంగిపురత్తునంబితిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ భారద్వాజకులోద్భూతం లక్ష్మణార్యపదాశ్రయమ్।
వన్దే వఙ్గిపురాధీశం నమ్బులార్యం కృపానిధిమ్॥

వ. వడుమానంబికిం దిరువవతారస్థలంబు మిథునసాలగ్రామంబు జనకుండు సాలగ్రామార్యుం డిద్దేశికేంద్రుండు దొంబదేనుతిరునక్షత్రంబు లుర్వియం దుండి నిజాచార్యశ్రీపాదాబ్జంబులకడకుం జనియె. 79

వడుమానంబిగారిత.-శ్లో॥ మాఘే పునర్వసూ జాతం యతిరాజపదాశ్రయమ్।
పఞ్చమోహాయనసమ్పన్న మాన్ధ్రపూర్ణ మహం భజే॥

వ. శ్రీమహాపూర్ణపుత్రుం డగుపుండరీకాక్షునకుం దిరువవతారస్థలంబు శ్రీరంగంబు తిరునక్షత్ర మాడిమాస ముత్తరాషాఢ. 80

పుండరీకాక్షులత.-శ్లో॥ ఆషాఢే చోత్తరాషాఢా జాతం యతివరాశ్రయమ్।
మహాపూర్ణగురోఃపుత్రం పుణ్డరీకాక్ష మాశ్రయే॥

వ. తిరుక్కురుహప్పిరాన్పిళ్లానుకుఁ దిరువవతారస్థలంబు తిరునగరి శిష్యుం డెంగళాళ్వానాచార్యుం డెంబెరుమానార్ కూరుమాలాధరగురునకుం బుత్రుం డగుసుందరత్తోళుడయానునకుఁ దిరువవతారస్థలంబును నివాసస్థలంబు నళహారితిరుమలయాచార్యుం డెంబెరుమానారు. 81

సుందరత్తోళుడయానుత.-శ్లో॥ చిత్రే చిత్రా సముద్భూతం మాలాధరగురోస్సుతమ్।
రామానుజార్యసచ్ఛిష్యం శ్రీసున్దరభుజం భజే॥

వ. ఎంబారు విజ్ఞానస్తుతి యనుప్రబంధం బొనరిచ్చి నూటైదుతిరునక్షత్రంబు లుండి నిజార్యశ్రీపాదపద్మంబు లొందె. 82

ఎంబార్ తనియను.-శ్లో॥ వైశాఖేతు విశాఖాయాం వైనతేయాంశసమ్భవమ్।
రామానుజపదచ్ఛాయం వన్దే గోవిన్దదేశికమ్॥
అశ్విన్యాం జ్యేష్ఠమాసేతు జాతం గోవిన్దదేశికమ్।
గోవిన్దార్యానుజం వన్దే యతిరాజపదాశ్రయమ్॥

వ. తిరువరంగత్తముదనార్ శ్రీరంగంబునం దవతరించి యందు నిత్యనివాసం బొనర్చి నూటనొనిమిదితిరునక్షత్రంబు లుండి తిరునా డలంకరించె. 83

తిరువరంగత్తముదనార్ త.-శ్లో॥ శ్రీరఙ్గే మీనహస్తేచ జాతం రఙ్గార్యనన్దనమ్।
రఙ్గనాథగురుం వన్దే రామానుజపదాశ్రయమ్॥

అరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానార్ తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ కార్తికే భరణీ జాతం యతీన్ద్రాశ్రయ మాశ్రయే।
జ్ఞానప్రమేయసారాభివక్తారం వరదం గురుమ్॥

అండకొండపల్లిజియ్యారు తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ చైత్రార్ద్రాయాం సముద్భూతం రామానుజపదాశ్రయమ్।
చతురాశ్రమసంపన్నం సంయమీంద్రం సమాశ్రయే॥

వ. శ్రీరంగరాజాభిమానపుత్రుం డగుశ్రీపరాశరభట్టారకునకు శ్రీరామప్పిళ్ళకుం దిరువవతారస్థలంబు శ్రీరంగంబాచార్యుం డెంబారు ఉపకారకుండు కూరేశుం డీశ్రీ

రామప్పిళ్ళకుం బుత్త్రుండు వాగ్విజయభట్టారకుండు తత్పుత్త్రుం డైనవేదవ్యాసభట్టరు శ్రీభాష్యంబునకు శ్రుతప్రకాశిక యనువ్యాఖ్యానంబు రచియించి శ్రుతప్రకాశికాభట్టరని ప్రసిద్ధిగాంచెఁ దదీయపుత్త్రుండు వేదాంతాచార్యభట్టారకుం డద్గురువరుండు తుమాషోడశంబును శ్రీమదష్టాక్షరీదీపికయు రహస్యత్రయంబును ద నిద్వయంబు నను గ్రంథంబు లొనర్చెఁ దత్పుత్త్రుండు శ్రీరంగరాజభట్టర్ వీరలును నూఱైదుతిరునక్షత్రంబు లివ్విభూతి నలంకరించియుండిరి. జయవర్షంబునఁ గార్తికశుద్ధద్వాదశి. 84

శ్రీరామప్పిళ్ళత.—శ్లో॥ కూరేశనన్దనం వన్దే వ్యాసాంశం రఙ్గవాసినమ్।
అనోరాధేతు వై శాఖే జాతం శ్రీరామదేశికమ్॥

వ. శ్రీపరాశరభట్టార్యుం డొనరించినప్రబంధంబులు శ్రీరంగరాజస్తవంబును శ్రీగుణరత్నకోశంబును సహస్రనామభాష్యంబును గ్రియాదీపంబు నష్టశ్లోకియుఁ జతుశ్శ్లోకియు ద్వయశ్లోకియుఁ దనిశ్లోకియు నిమ్మహాత్మునకుం బుత్త్రుం డుద్దండభట్టారకుం డిమ్మనీషికిం బుత్త్రుండు పరాశరభట్టార్యుండు తత్పుత్త్రుండు శ్రీరంగనాథభట్టారకుండు తదీయపుత్త్రుఁడు భట్టపరాశరార్యుండు తత్పుత్త్రుండు శ్రీరంగభట్టారకుఁడు తత్సుతుండు సుదర్శనభట్టార్యుండు తదాత్మజుండు శ్రీరంగరాజభట్టార్యుండు తదీయాత్మజుండు సాధుభట్టార్యుండు తత్పుత్త్రుండు పెరియచిక్కయాచార్యుండు తత్సుతులు శ్రీరంగరాజభట్టార్యుండును పెద్దయాచార్యుండును పెద్దయాచార్యునకుఁ బుత్త్రులు చిక్కనాచార్యుండును శ్రీరంగరాజభట్టార్యుండును దత్పుత్త్రుండు తిరువేంగడభట్టార్యుండును పెరియభట్టరుతిరువడిగ ళాశ్రయించినవారు నల్లందికళ్ నారాయణజియ్యర్ కడహత్తుపిళ్లైయమ్మణియాణ్డాన్ వీరశిఖామణివల్లభరాయర్ నంబిగోవర్ధనదానుండు మొదలగుమహాత్ములు వీరికందఱికిఁ దిరువాయిమొళి మొదలగుదివ్యప్రబంధంబులు నీడు మొదలైనవ్యాఖ్యానంబులు శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులు వేదాంతరహస్యంబు లన్నియుఁ బెరియభట్టార్యుం డానతిచ్చెఁ గూరనారాయణజియ్య రని వేఱొకతిరునామంబు గలనలందిగళ్ నారాయణజియ్యరునకుం దిరువవతారస్థలంబు శ్రీరంగంబు పూర్వాశ్రమంబున జనకుం డెంబారను గురువరుండు కుమారుం డెడుత్తుకైయళగియనయనార్ నిత్యారాధనీయుండు హయగ్రీవుండు సుదర్శనోపాస్తి భారద్వాజగోత్రంబు నిత్యనివాసస్థలంబు శ్రీరంగం బిమ్మహాత్ముం డానతిచ్చిన ప్రబంధంబు లుపనిషత్తులకుఁ దిరునారాయణభాష్యంబు స్తోత్రవ్యాఖ్యానంబును సుదర్శనశతకంబును బంచాయుధస్తవంబు తత్కర్తృకం బని పెద్దలానతీయఁగా నాకర్ణింతు మిద్దేశికేంద్రుం డొనర్చినకైంకర్యంబులు పార్థసారథికోవెల గరుడమందిరంబు కరయల్ శింగరికోవెల ప్రాకారంబులకు లోపల శ్రీహయగ్రీవమందిరంబు సుదర్శనమందిరం బిల్లు శ్రీరంగరాజున కంతరంగబహిరంగకైంకర్యంబు

లనేకంబులిం దొనరించె నిద్దేశికేంద్రునిశిష్యులు తిరుక్కురుహప్పిరాన్‌జియ్యర్ శేమంజియ్యర్ సుందరప్పాడియదేవర్ మొదలగుదేశికోత్తములు మఱియు నిద్దేశికేంద్రుండు నలందికళ్ నారాయణజియ్యర్ మండపంబును నడివిల్‌తిరుమఠపల్లియుం గట్టించెఁ దిరుక్కురుహప్పిరాన్‌జియ్యరునకు శిష్యుండు మునిజియ్యర్.

కూరనారాయణ జియ్యరుతనియను.

శ్లో॥ జ్యేష్ఠాయాం మార్గశీర్షేతు జాతం శ్రీరఙ్గపాలకమ్।
భట్టారకార్యసచ్ఛిష్యం కూరనారాయణం భజే॥

వ. నంజియ్యర్ తిరునారాయణపురసమీపగ్రామంబునం దవతరించి వేదాంతనిగమాంతయోగి శ్రీమాధవుం డని తిరునామంబులు ధరియించి శ్రీరంగంబునం దాచార్యసన్నిధి నిత్యనివాసం బొనర్చి తొంబదినాయిరప్పడియు గద్యత్రయవ్యాఖ్యానంబు రహస్యత్రయవ్యాఖ్యానంబు మొదలుఁగా గలగ్రంథంబు లొనర్చె నంబిళ్లకుం దిరువవతారస్థలంబు నంబూరు తిరునామంబులు వరదరాజు తిరుక్కలిగిన్నదాసుండు సూక్తిమహార్ణవుండు లోకాచార్యుండు నని శ్రీరంగనాచ్చారనియు నాండాళనియు నిరువురుభార్యలు కుమారుఁడు రామానుజాచార్యాపరనామధేయుఁ డగుతూవియంబుల్ నంబిళ్ల యనియెడుతిరునామంబు స్వగురుప్రసాదలబ్ధంబు లోకాచార్యనామంబు కందాడతోడప్ప రొసంగె నడివిల్‌తిరువీథిప్పిళ్లభట్టర్ సూక్తిమహార్ణవనామధేయంబుఁ జేసె నద్దేశికేంద్రుండు తొంబదియైదు తిరునక్షత్రంబులు పుడమిపయి నుండె నంబిళ్ల తిరువడిత్తామర లాశ్రయించినవారు కుమారుం డగురామానుజాచార్యుండు గందాడతోడప్పర్ నడివిల్‌తిరువీథిప్పిళ్లభట్టర్ పెరియవాచ్చాంబిళ్ల వడక్కుత్తిరువీథిప్పిళ్లై వేల్‌వెట్టిపిళ్లై యీాయుణ్ణిమాధవప్పెరుమాళ్ పిన్‌బళహియ పెరుమాళ్ జియ్యర్ యరుంతిరువుడయాన్‌దాసర్ వానమామలదాసర్ తిరుక్కురుగూరుదాసర్ ప్రాప్యస్థలనివాసర్ వీరు మొదలైనమహాత్ములు। రామానుజాచార్యుం డొనర్చినగ్రంథంబులు నానార్థసంగ్రహమనియు రహస్యత్రయమనియు రెండుప్రబంధంబులు కందాడతోడప్పరాచార్యునకుం దిరువవతారస్థలంబు నిత్యనివాసస్థలంబును శ్రీరంగంబు జనకుండు కందాడయాండాన్ పితామహుండు ముదలియాండాన్ వాధూలగోత్రంబావస్తంబసూత్రంబు యజుశ్శాఖ దిరునామంబులు కందాడతోడప్పన్ పంచవారణప్పెరుమాళ్ వారణాధీశర్ కామహాస్తీశర్. ప్రథమగురుండు జనకుండు ద్వితీయగురుండు నంబిళ్ల శిష్యులు కుమారిత లగుపెరియాయ్ శిత్తాయ్ ఇయానప్పాళ్ మొదలైనదేశికేంద్రులు.

కందాడతోడప్పగారి తనియను.

శ్లో॥ ఆషాఢే పూర్వఫల్గున్యాం జాతం రామానుజాత్మజమ్।
లోకాచార్యకృపాపాత్రం తోడప్పార్యమహం భజే॥

వ. నడివిల్ తిరువీధిపిళ్ళై భట్టరుకుఁ దిరువవతారస్థలంబు శ్రీరంగంబు శ్రీపరాశరభట్టార్యుండు పాలకపిత తిరునామం బుద్దండభట్టార్యుండు. 87

ఈద్దండభట్టార్యులవారి తనియను.

శ్లో॥ తులాధనిష్ఠాసమ్భూతం శ్రీలోకార్యపదాశ్రయమ్ ।
నమామ్యుద్దణ్డభట్టార్యం పరాశరగురోస్సుతమ్॥

వ. ఇతం డొనర్చినగ్రంథంబు శ్రీవత్సచిహ్నపంచవింశతి- పిన్బళగియ పెరుమాళ్ జియ్యర్ గురుపరంపరాప్రభావం బొనర్చె. 88

పిన్బళగియ పెరుమాళ్ జియ్యరుగారి తనియను.

శ్లో॥ తులాశతభిషగ్జాతం పశ్చాత్సున్దరదేశికమ్ ।
జ్ఞానభక్త్యాదిసుగుణరత్నాకర మహం భజే॥

వ. ఈయుణ్ణిమాధవప్పెరుమాళుకు నిత్యనివాసస్థలంబు శ్రీరంగం బాచార్యుండు నంబిళ్ల. 89

ఈయుణ్ణి మాధవప్పెరుమాళ్లుగారి తనియను.

శ్లో॥ కార్తికే రోహిణీజాతం శ్రీలోకార్యపదాశ్రయమ్।
వన్దే శ్రీమాధవాచార్యం జ్ఞానాదిసుగుణార్ణవమ్ ॥

వ. నాలూరుపిళ్లకుం దిరువవతారస్థలంబు తొండమండలంబున మేల్ పాడివాం బను గ్రామంబు - కాశ్యపగోత్రము - యజుశ్శాఖ ఆశ్వలాయనసూత్రంబు తిరునామంబులు సుమనఃకోలేశుండు కోలేవరాహప్పెరుమాళ్ నైనార్ రామానుజార్యదాసుండు నరుళాళర్ తిరువడియూన్నినల్ నివాసస్థలంబు పెరుమాళ్ కోవెల యాచార్యుం డీయుణ్ణిపద్మనాభగురుండు - శిష్యులు కుమారుం డగునాలూరాచ్చాంబిళ్ల తిరుప్పుళింగుడిజియ్యరిమ్మహాత్ముం డొనరించినగ్రంథంబు పెరియాళ్వార్ తిరుమొళివ్యాఖ్యానంబు - ఇద్దేశికేంద్రుండు కూరత్తాళ్వారు తిరువడిగ శాశయించిననాలూరాందిరువంశంబునం దవతరించె. 90

కోలేవరాహప్పెరుమాళ్ నైనారుగారితనియను.

శ్లో॥ చతుర్గ్రామకులోద్భూతం ద్రావిడబ్రహ్మవాదినమ్ ।
యజ్ఞార్యవంశతిలకం శ్రీవరాహ మహం భజే ॥

వ. తిరుప్పుళింగుడిజియ్యరానతిచ్చినప్రబంధంబు శ్రీవైష్ణవచరితంబు - నాలూరాచ్చాంబిళ్లకుఁ దిరువవతారస్థలంబు తొండమండలంబున మేల్ పాడమ్మహా మ్మను గ్రామంబు. జనకుండు నాలూరపిళ్ళై. తిరునామంబులు నాలూరాచ్చాంపిళ్ళై దేవరాజపిళ్ళై దేవేశుండును మేల్ పాడియాచ్చాంబిళ్ళై - ఆచార్యుండు తండ్రి యగునాలూరపిళ్ళై - నివాసస్థలంబు శ్రీరంగంబు - శిష్యులు తిరునారాయణపురత్తాయ్ ఇళంపిళచ్చపిళ్ళై తిరువాయిమొళిపిళ్ళై మొదలైనమూరిన త్తములు.91

నాలూరాచ్చాంబిళ్ళై తనియను.

శ్లో॥ భరణ్యాం మార్గశీర్షేతు జాతం యజ్ఞేశవంశజమ్।
దేవరాజగురుం వన్దే కల్యాణగుణసాగరమ్॥

వ. తిరునారాయణపురత్తాయి కిం దిరువవతారస్థలంబు తిరునారాయణపురంబు-తిరునామంబులు తిరునారాయణపురత్తాయి తిరుత్తాళ్ వరదదాసర్ శ్రీశానుదాసర్ దేవరాజ - రాచార్యుండు నాలూరాచ్చాంబిళ్ళై - ఇగ్గురువరుం డానతిచ్చినగ్రంథంబు లాచార్యహృదయ వ్యాఖ్యానంబు తిరుప్పావువ్యాఖ్యానంబు ముప్పాయిరప్పడితిరుమాలావ్యాఖ్యానంబును శ్రీవచనభూషణవ్యాఖ్యానంబును ఇళంబిళ్ళచ్చపిళ్ల నాశ్రయించినమహాత్ములు కేశవాచార్యుండు - తిరునామంబు ద్రావిడవేదాంతదేశికుఁ డద్దేశికేంద్రుం డానతిచ్చినప్రబంధంబులు విరోధిపరిహారంబును గురుపరంపరాప్రభావంబును శిరుప్పడియు - కేశవాచార్యునకు జనకుండు పెరియవాచ్చాంబిళ్ళైతిరువడిగ ళాశ్రయించినశ్రీరంగాచార్యుండు - శిష్యులు కుమారుం డగుశ్రీనివాసాచార్యుండు తమ్ముం డగుగరుడాచార్యుండును. 92

ద్రావిడవేదాంతదేశికులవారిత.—శ్లో॥ శ్రీరఙ్గగురుసత్పుత్రం ధీశమాదిగుణార్ణవమ్।
కేశవాఖ్యగురుంవన్దే ద్రావిడామ్నాయదేశికమ్॥

వ. తదనుజుం డగుగరుడాచార్యునకుం బంచసంస్కారంబులును జిల్లరప్రబంధంబులొసంగినగురుం డిళంబిళచ్చపిళ్ళై. తిరువాయిమొళియు భాష్యాదిగ్రంథంబులును దత్త్వత్రయరహస్యత్రయాదిసకలరహస్యంబులునుం బ్రసాదించినగురుం డన్న యగుకేశవాచార్యుండు. శిష్యులు శ్రీనివాసాచార్యుండును వణ్శఠగోపజియ్యరును. శ్రీనివాసాచార్యునకుం బంచసంస్కారంబులును దిరువాయిమొళి మొదలగుదివ్యప్రబంధంబులు ప్రసాదించినయాచార్యుండు దండ్రి యగుకేశవాచార్యుండు. ఈడు మొదలగువ్యాఖ్యానంబులను శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులను దత్త్వత్రయాదిగ్రంథంబులునను గ్రహించినదేశికుండు పినతండ్రియగుగరుడాచార్యుండు వణ్శఠకోపజియ్యరునకుం బంచసంస్కారంబులును దిరువాయిమొళి మొదలైనవ్యాఖ్యానంబులును దత్త్వత్రయాదిరహస్యంబులు నను గ్రహించినగురుండు కేశవాచార్యకుమారుం డగుశ్రీనివాసాచార్యుండు. శ్రీభాష్యశ్రుతప్రకాశికాదిగ్రంథంబు లొసంగినగురుండు ఘటికాశతకమమ్మాళ్. తిరువారాధనం బళహసింగరి. నివాసస్థలం బహోబలంబు. శిష్యులు శ్రీమన్నారాయణజియ్యర్ యతిరాజజియ్యర్ వణళ్పాకత్తోళప్ప రాచ్చితిరువేంగళాచార్యుండును. 93

శఠకోపజియ్యరువారిత.—శ్లో॥ ప్రపద్యే నిరవద్యానాం నిషద్యాం గుణసమ్పదామ్।
శరణం భవభీతానాం శఠకోపమునీశ్వరమ్॥

వ. శ్రీమన్నారాయణజియ్యరునకు నాచార్యుండు వణ్శఠగోపజియ్యర్. తిరువారాధన మళహాశింగరి. ఇద్దేశికేంద్రుం డానతిచ్చినగ్రంథంబులు నారాయణచరితంబు

ను బురుషార్థసుధానిధి షష్టిప్రబంధంబు రహస్యజీవాతువు సంస్కృతతత్త్వత్రయంబును సంస్కృతరహస్యత్రయంబును స్తోత్రరాజవ్యాఖ్యానంబును శ్రుతిరత్నాకరంబును దిరువారాధనక్రమంబును. 94

శ్రీమన్నారాయణజియ్యరు త.-శ్లో॥ శఠకోపమునీశాఙ్ఘ్రి శరణం కరుణాలయమ్।
శ్రీమన్నారాయణమునిం శ్రీమన్తం శరణం భజే॥

వ. శ్రీమన్నారాయణమునులకు శిష్యుండు శ్రీపరాంకుశజియ్యర్. తచ్ఛిష్యుండు శ్రీనివాసజియ్యర్. తదీయచ్ఛాత్త్రుండు మణివణ్ శఠకోపజియ్యర్. తదంతేవాసి శ్రీపరాంకుశజియ్యర్. తత్పదాబ్జాశ్రితుం డహోబలజియ్యర్. క్రమంబుగా నహోబలమఠగురుపరంపరాక్రమం బిప్పటికిని బ్రసిద్ధిం జెందుచుండు. పూర్వశిఖుం డగు పెరియవాచ్చాంబిళ్ళకుం దిరువవతారస్థలంబు చోళమండలంబునం జక్కనల్లూరు. తండ్రి యామునాచార్యుండు. తల్లి నాచ్చారమ్మగారు. తిరునామంబు లభయప్రదరాజగురుండు శ్రీమత్కృష్ణదేశికుండు. వాసస్థలంబు శ్రీరంగం బిమ్మనీషిపుంగవుం డానతిచ్చిన గ్రంథంబులు తిరువాయిమొళివ్యాఖ్యానము నిరువత్తినాలాయిరప్పడి మువ్వాయిరవ్యాఖ్యానంబులు పరందరహస్యవివరణంబును మాణిక్యమాలయు నవరత్నమాలయు సకలప్రమాణతాత్పర్యంబు నుపకారరత్నంబును గద్యత్రయవ్యాఖ్యానంబు నాళవందారుస్తోత్రవ్యాఖ్యానంబు నభయప్రదానవ్యాఖ్యానంబును జరమరహస్యంబును నిగమనప్పడియు నిద్దేశికేంద్రునిశిష్యులు స్వభాగినేయుండై తనకు దత్తపుత్త్రుం డగు నైనారాచ్చాంబిళ్ళై పరకాలదాసుండు శ్రీరంగాచార్యుండు మొదలగుసూరిసత్తము లిద్దేశికేంద్రుండు తొంబదియైదుతిరునక్షత్రంబులు విచ్చేసియుండె. నైనారాచ్చాంబిళ్ళకుం దిరువవతారస్థలంబు చంగనల్లూరు వాసస్థలంబు శ్రీరంగం బిగ్గురుం డానతిచ్చిన గ్రంథంబులు జ్ఞానార్ణవంబులును దత్త్వత్రయవివరణంబు నణుత్వపురుషకారత్వసమాధానంబును ముక్తభోగావళియును. శ్రీరంగాచార్యునకుం బంచసంస్కారంబులనుగ్రహించినగురుండు పెరియవాచ్చాంబిళ్ళై ఉభయవేదాంతంబులు తక్కిన శాంతిగ్రంథంబు లన్నియుం బ్రసాదించినగురుండు నైనారాచ్చాంబిళ్ళై. పరకాలదాసునకుం బంచసంస్కారంబులు నిత్యానుసంధానంబులు ప్రసాదించిన దేశికుండు పెరియవాచ్చాంబిళ్ళై. తిరువాయిమొళి మొదలగుదివ్యప్రబంధంబులు నీడు మొదలగుతద్వ్యాఖ్యానంబును శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులును సకలరహస్యంబులును బ్రసాదించిన గురుండు నైనారాచ్చాంబిళ్ళై. వాసస్థలంబు శ్రీరంగం. బద్దేశికేంద్రుం డానతిచ్చిన గ్రంథం బాచార్యహృదయంబునకుం బ్రథమవ్యాఖ్యానంబు. వాదికేసరియళగియమణవాళప్పెరుమాళ్ జియ్యరునకుం దిరువవతారస్థలంబు దక్షిణదేశంబున బ్రహ్మదేశంబు. పంచసంస్కారంబులు నిత్యానుసంధానంబులు నొసంగినగురుండు పెరియవాచ్చాంబిళ్ళై. తిరువాయిమొళి మొదలగు

దివ్యప్రబంధంబుల నీడు మొదలగువ్యాఖ్యానంబులను శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులను దత్త్వత్రయాదిరహస్యంబులను బ్రసాదించినగురుండు నైనారాచ్చాంబిళ్లై వాసస్థలంబు శ్రీరంగంబు. తిరువారాధన మళహాళింగరి. శిష్యులు ప్రమేయరత్నం బొనతిచ్చిన యామునదేశికాభిధానుం డగుతిరుమాలెయాండాన్ పించిన్నవిల్లి మొదలగుసాధుసత్తము లివ్విబుధేంద్రుం డొనతిచ్చినగ్రంథంబులు తిరువృత్తికి భావనతత్త్వప్రబోధిక తిరువాయిమొళికి దండాన్వయఘటితం బగుపన్నీరాయిరప్పడి యిరువత్తినాలాయిరప్పడికిం బ్రమాణత్తిరట్టు నధ్యాత్మచింతయు రహస్యత్రయవివరణంబును శ్లోకరూపంబున తిరువాయిమొళికి సంగతియుఁ దత్త్వదీపంబును దీపప్రకాశికయు రహస్యామృతవివరణమాలయుఁ దత్త్వనిరూపణంబును గత్త్వభూషణంబును భగవద్గీతలకు మణిప్రవాళవ్యాఖ్యానంబును గీతాసారమును ప్రతిశ్లోకమును దమిళ్కవిప్రబంధంబును దీపసంగ్రహంబును దత్త్వదీపసంగ్రహంబును. దిరునామంబులు వరదరాజును సుందరజామాతృమునియు. వడక్కుత్తిరువీథిప్పిళ్లకుఁ దిరువవతారస్థలంబును వాసస్థలంబును శ్రీరంగంబు. కుడి ముడుంబై శ్రీవత్సగోత్రం బాపస్తంబసూత్రంబును దిరునామంబులు ద్రావిడవేదార్థదేశికుండును శ్రీకృష్ణపాదుండును. కుమారులు పిళ్ళలోకాచార్యుండు నళఘియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారాచార్యుండనియు నిరువురు. ఆచార్యుండునంబిళ్లై. శిష్యులు పిళ్ళలోకాచార్యుం డళఘియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనార్ కూరకులోత్తమదాసుండు మొదలగువార లిగ్గురుం డొనతిచ్చినగ్రంథం బీడుముప్పత్తారాయిర మిద్దేశికేంద్రుండు తొంబదియేడుసంవత్సరంబు లుండి తిరునాడలంకరించె. పిళ్ళలోకాచార్యునకుం దిరువవతారస్థలంబు వాసస్థలంబును శ్రీరంగంబు. పంచసంస్కారంబులు నిత్యానుసంధానంబులును సనుగ్రహించినగురుండు నంబిళ్లై తిరువాయిమొళి మొదలగుదివ్యప్రబంధంబుల నీడు మొదలగువ్యాఖ్యానంబులను శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులను బ్రసాదించినగురుండు దండ్రియగు శ్రీకృష్ణపాదార్యుండు తిరుత్తాయార్ శ్రీరంగనాచ్చియార్ శిష్యులు తమ్ముం డగునళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారాచార్యుండు కూరకులోత్తమదాసుండును నాయనార్ తిరువాయిమొళిప్పిళ్ళై వేలంజోలైప్పిళ్ళై మణల్పాకత్తునంబియు మణవాళమహామునికిం దండ్రియగుతిహాళక్కిడందాన్ తిరునావుడయపిరాన్ తాథరణ్ణారయర్ మొదలగుదేశికోత్తములు. అళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారాచార్యునకుఁ దిరువవతారస్థలంబును వాసస్థలంబును శ్రీరంగంబు. తిరునామంబు రమ్యజామాతృదేశికుండు. తిరునక్షత్రంబు మార్గశీర్షమాసంబున ధనిష్ఠ. పంచసంస్కారంబులు నిత్యానుసంధానంబులు నొసంగినగురుండు తండ్రియగువడక్కుతిరువీథిప్పిళ్ళై శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులును శ్రుతప్రకాశికయు రహస్యంబులును రహస్యవ్యాఖ్యానంబులు మొదలగుసకలార్థంబులం బ్రసాదించినగురుండు నంబిళ్ళై. తిరువా

యిమొళ్ళి మొదలగుదివ్యప్రబంధంబుల నీడు మొదలగువ్యాఖ్యానంబులనుం బ్ర
సాదించినగురుండు జ్యేష్ఠభ్రాత యగుపిళ్ళలోకాచార్యుం డీగురుపురందరుం డా
నతిచ్చినగ్రంథంబు లాచార్యహృదయంబును దిరుప్పావునకు స్వాపదేశవ్యాఖ్యా
నం బాఱాయిరమును దిరువందాదులకు వ్యాఖ్యానం బాఱాయిరము కణ్ణినుణ్
చిరుత్తాంబునకు వ్యాఖ్యానంబు నరుళిచ్చెయల్ రహస్యంబును. కూరకులోత్తమ
దాసునకుం దిరువవతారస్థలంబును వాసస్థలంబును శ్రీరంగంబు. పురశ్శిఖాన్వ
యంబును దిరునక్షత్రంబాశ్వయుజమాసంబునం దార్ద్ర. పంచసంస్కారంబులు
ను నిత్యానుసంధానంబునుం బ్రసాదించినగురుండు వడక్కుత్తిరువీధిప్పిళ్ళై. తిరు
వాయిమొళ్ళి మొదలగుదివ్యప్రబంధంబుల నీడు మొదలగువ్యాఖ్యానంబులను
శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులను శ్రుతప్రకాశికయునుం బ్రసాదించినగురుండు పిళ్ళ
లోకాచార్యుండు. తత్త్వత్రయాదిరహస్యంబు లనుగ్రహించినగురుం డళహియ
మణవాళప్పెరుమాళ్ నైనార్. శిష్యులు తిరువాయిమొళ్ళిపిళ్ళై పెరియజియ్యరు
మొదలైనదేశికేంద్రులు వేలాంజోలైపిళ్ల కాచార్యుండు పిళ్లలోకాచార్యుం డీడు
ను శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులను దత్త్వత్రయాదిరహస్యంబులను బ్రసాదించినగు
రుం డళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారాచార్యుం డీగురుం డానతిచ్చినగ్రం
థంబు సప్తగాథ. తిరువాయిమొళ్ళిపిళ్లకుం దిరువవతారస్థలంబు పాండ్యమండలం
బున గుంతీపురంబు. తిరునక్షత్రంబు వైశాఖమాసంబునవిశాఖ. తిరునామంబు
లు తిరుమలయాళ్వారు శ్రీశైలేశుండు పంచసంస్కారంబులను దిరువాయిమొళ్ళి
మొదలగుదివ్యప్రబంధంబులనుం బ్రసాదించినగురుండు పిళ్ళలోకాచార్యుం డీడు
మొదలగువ్యాఖ్యానంబు లొసంగినగురుండు నాలూరాచ్చాంబిళ్ళై. శ్రీభాష్య
శ్రుతప్రకాశికాదిప్రబంధంబు లనుగ్రహించినగురుం డళహియమణవాళప్పెరు
మాళ్ నైనారాచార్యుండు. తత్త్వత్రయాదిరహస్యంబు నాచార్యహృదయం
బును రహస్యవ్యాఖ్యానంబు లన్నియుం బ్రసాదించినగురుండు వేలాంజోలైపిళ్ళై
నివాసస్థలంబు తిరునగరి. యిగ్గురుం డొనర్చినకైంకర్యంబు తిరునగరిజీర్ణోద్ధారణం
బు. ఇగ్గురున కంతేవాసులు పెరియజియ్యర్ నమ్మాళ్వార్ కోవిలెంబెరుమానార్
జియరెంబెరుమానార్ కోయిల్ శఠకోపజియ్యర్ తత్త్వేశజియ్యర్ మొదలగు
మహాత్ములు. ఇగ్గురుండు నూటైదుతిరునక్షత్రంబు లుండి తిరునాడలంకరించె. శ్రీ
మణవాళమహామునులకుం దండ్రి తిహాళక్కిడందాన్ తిరునావుడయభిరాన్దాద
రణ్ణరయ్యర్. తల్లి శ్రీరంగనాచ్చియార్. తమ్ముడు తిరుమలయాళ్వారు. జ్యేష్ఠభగి
ని నాచ్చారమ్మ. కులంబు బృహచ్చరణము కుడి గోమతము. నివాసస్థలంబు శ్రీరం
గంబు. ఆచార్యుండు తిరువాయిమొళ్ళిప్పిళ్ళై. తత్త్వత్రయాదులగుకొన్నిరహస్యం
బులు ప్రసాదించినగురుండు కూరకులోత్తమదాసుండు. తిరునామంబులు పెరియ
జియ్యర్ సౌమ్యజామాతృయోగీంద్రుండు యతీంద్రప్రవణుం డళహియమణవాళ

జియ్యర్ కాంతోపయంతృగురుండు వరవరముని రామానుజంపొన్నడి మఱియు నిగ్గురుండు తత్త్వత్రయంబునకు రహస్యత్రయంబునకు శ్రీవచనభూషణంబునకు నాచార్యహృదయంబునకు జ్ఞానసారప్రమేయసారంబులకుఁ బెరియాళ్వార్తిరుమొఴికి నూత్తందాదికిని వ్యాఖ్యానంబు నీడునకుఁ బ్రమాణతిరట్టాయిరము తత్త్వత్రయంబునకుఁ బ్రమాణతిరట్టును శ్రీవచనభూషణంబునకుఁ బ్రమాణతిరట్టు నార్తి యను చరమప్రబంధంబును యతిరాజవింశతియు నుపదేశరత్నమాలయుఁ దిరువాయిమొఴి నూత్తందాదియుఁ దిరువారాధనక్రమంబును మొదలుగాఁ గల ప్రబంధంబు లొనరిచ్చి భూప్రదక్షిణం బొనర్చి యనేకదివ్యదేశంబుల జీర్ణోద్ధారణం బొనర్చి సర్పాత్సోమ్లువృక్షాదిచరాచరంబులకుం గొన్నిటికి ముక్తి యొసంగె నిద్దేశికేంద్రునకు నీడు విన నవధరించి శ్రీరంగనాథుఁడు పెరియజియ్యరని తిరునామంబు చాత్తె నిద్దేశికేంద్రునితిరువడిత్తామర లాశ్రయించినసూరిసత్తము లష్టదిగ్గజము లేట్టూరిశింగరాచార్యుండు నణ్ణరాయచక్రవర్తియును సేనముదలియాండాన్ నాయనార్ శఠగోపదాసాఖ్యుం డగుచారిచిత్తాచ్చాన్ కందాడయప్పణ్ణన్ కందాడతిరుక్కోపురత్తునైనార్ కందాడనారాయణప్పర్ కందాడతోడప్పర్ కందాడఅళిత్తవాళ్విత్తపెరుమాళ్ తిరుప్పాణియాళ్వార్దాసర్ వడుహానంబి అప్పావుఅప్పిళ్ళై అణ్ణల్జియ్యర్ నైనార్ అళిప్పినానప్పై తిరువాళియాళ్వార్ పిళ్ళై పెరియాళ్వారయ్యర్ సాధుభట్టరెంబెరుమానార్జియ్యర్ నాలూరిశఠగోపజియ్యరళహారితిరుమలయతిరాజజియ్యర్ కాంజిక్కుడత్తుపిళ్ళై కొంగిళణ్ణన్ కుళికుళత్తణ్ణన్ ఇల్లిందరనారాయణజియ్యంగార్ కిడాంబియాచ్చాన్ తిరుపచ్చమానప్పన్ అనియూరుపిళ్లె శింగప్పెరుమాళ్ అముదనార్ పెరియతోడప్పర్ తిరుబుత్తూరిల్ పెరియజియ్యంగార్ కందాడరామానుజజియ్యంగార్ శఠగోపదాసర్ రావు మాధవరాయఁడు కొడువరాయఁడు భూతనాయకుండు మొదలైనవారు. 95

సీ. అధికులు వారియం దష్టదిగ్గజములం, దళహీయవరదార్యుఁ డగ్రశిష్యుఁ
డాఖ్య లగించె నయ్యార్యుఁడు మానహా, మలజియ్య రనుచు సన్మాన మలర
వరదనారాయణగురుఁ డట్లు జియ్యరు, పొన్నడి యని పేరు భువి లభించె
నవని నూటిరువదియైదేండ్లు వసియించి, యస్మద్విధత్రాణ మాచరింప
తే. సకలదివ్యస్థలముల నిజాంశ ముంచి, లలిత మైనట్టితిరునా డలంకరించె
సౌమ్యజామాతృదేశికచంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 96

శా. వాధీగస్మృతివాక్యశాళికరణా యస్మద్విధోత్తారణా
సారాసారవివేకిలోకశరణా సత్పద్ధతిస్ఫారణా
పారావారగభీరధీరహృదయా పద్మాక్షభక్తప్రియా
శ్రీరామానుజయోగిరాజసదయా క్షేమంకరస్వోదయా. 97

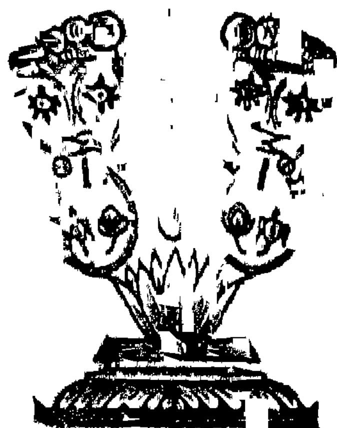
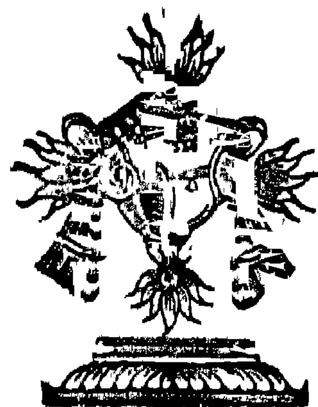
క. కాంతోపయంతృగురురా, ట్స్వాంతోల్లసదబ్జపూజ్యచరణసరోజా

సంతతసంశ్రితచేతన, సంతోషకరాయతీంద్ర ఽ సంయమిచంద్రా. 98

మాలినీవృత్తము. స్ఫురదుభయవిభూతీ ఽ భూతపూర్వభాగ్యసూతీ
పరుషనుగతఘాతీ ఽ బ్రహ్మవిత్పక్షపాతీ
పరిహృతనతభీతీ ఽ పాలితామ్నాయరీతీ
స్థిరతరగురునీతీ ఽ స్నిగ్ధతత్త్వానుభూతీ. 99

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్త్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైనయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందుత్తరభాగంబున శ్రీవైష్ణవానువర్తనంబు లేనివారు సహవాసయోగ్యులు గారనియును నేకాకియై దూరప్రయాణం బొనర్చువైష్ణవుం డనాదరణీయుం డనియు గురుండు దెల్పుటయు నుత్తరదేశీయుం డగురాజునకుం దత్త్వబోధ మొనరించుటయు వరవరమునిదివ్యదేశసంచారంబును, నమ్మహాత్ముని చరమపర్వదర్శనంబును, బరవ్యూహాది భగవత్స్వరూప ప్రదర్శనంబును, దదావాసస్థలకీర్తనంబును, మంత్రమంత్రార్థోపదేష్టృగురుపరంపరాప్రవచనంబును వారు లీలావిభూతి నలంకరించి యున్నసంవత్సరంబులసంఖ్యయు, తత్తదార్యప్రణీతగ్రంథసంఖ్యాను ర్తనంబును, నన్నది పంచమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి.

ఉత్తరభాగము.

షష్ఠోల్లాసము.

వేదాంతిగురూద్వహ
భావితపాదారవింద పరమానందా
గోవిందగుణకథార్పిత
భావా యతిరాజ లోకపావనచరితా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

ఉ. ఆదర మొప్ప నాదురసనాగ్రశుభాసనమధ్యవర్తి యా
వాదిభయంకరార్యుఁ డనవద్యకృపాతిశయంబుచే నిఁకన్
మీఁదటిగ్రంథ మంత రసమృష్టపదాతురవృత్తపద్యస
న్మేదురభావ మొందుగతి మే లుదయింప రచించు నింపుగాన్. 3

క. తిరునగరి పరమపద మఁట, విరజానది తామ్రపర్ణి విప్రులు సూరుల్
హరి యాదినాథుఁ డచ్యుత, గురుసైన్యపుఁ డాశఠారి గురువరుఁ డయ్యెన్. 4

చ. క్షితిఁ గురుకేశదేశికుఁడు చెన్నుగ నక్కురుకాపురంబునన్
వితతయశస్కుఁడై నరయొకవిప్రశిఖామణికిం దనూజుఁడై
సతతగురూపసత్తి శ్రుతిశాస్త్రము లన్నియు నభ్యసించి శ్రీ
యతిపతి నాశ్రయించి నిగమాంతయుగార్థ మెఱింగెఁ బ్రేమతోన్. 5

వ. తిరుక్కురుహప్పిరాన్పిళ్లా నని పర్యాయనామంబు గలయక్కురుకేశగురుం డా
శ్రితులతో వేదాంతగోష్ఠి యొనర్చు చున్నసమయంబున. 6

మ. ధర వేదంబులు శాస్త్రముల్ చదివి యంతత న్యంగళాఢ్యాన్వసుధీ
వరుఁ డర్థిన్గురుకేశదేశికుని సర్వజ్ఞున్ నిరీక్షించి త

చ్చరణాంభోజము లాశ్రయించి పడసెన్ సారార్థసత్సంప్రదా
యరహస్యోభయవేదశీర్షముల నయ్యార్యప్రసాదంబునన్. 7

శా. వేళాధీతసమస్తవిద్యుఁ డయి సద్వృత్తిన్ నడాదూరియ
మ్మాళార్యుండు భవార్తు లన్ని కడఁజిమ్మన్ విష్ణుచిత్తాఖ్యస
న్మౌళిశ్రీపద మాశ్రయించి యుభయామ్నాయాంతిమున్ సద్రహ
స్యాళిం దద్గురురాట్కృపం దెలిసె దూరాపాస్తసందేహుఁ డై. 8

సీ. అఖిలజీవాతువౌ హస్త్యద్రిపతికి ముం, దవని జీవనదుఁ డేయార్యుఁ డయ్యె
నాగురునకు జీవనౌషధ మేకృతి, గోష్ఠీపురీపూర్ణగురునియాజ్ఞ
యయ్యె నట్టికిడాంబియాచ్చాన్కులోదితుఁ, డయి పద్మనాభార్యుఁ డని ప్రసిద్ధుఁ
డని రంగదేశికుఁ డామ్నాయముల శాస్త్ర, ములను ద్రావిడవేదములనుజదివి

తే. పరమవైదికధర్మైకపరత నున్న, నతులచైత్రార్ద్రయం దమ్మహామనీషి
కనఘుఁ డైనట్టియొకపుత్త్రుఁ డవతరించి, దినదినంబును వర్ధిల్లెఁ దేజ మలర.

క. అప్పనిఁ బోలినబాలున, కొప్పంగ శ్రీరంగసూరి యుచితదినమునం
దప్పిళ్ళా రని నామముఁ, దప్పక తాఁ జేసె విష్ణుదాసులు మెచ్చన్. 10

సీ. అర్భకుఁ డార్ద్రయం దవతరించుటఁ జేసి, రామానుజాచార్యనామ మొసఁగి
పద్మనాభగురుండు పంచసంస్కారముల్, సలిపి యాసుతునకు సకలవేద
శాస్త్రముల్ ప్రీతితోఁ జదివించి దివ్యప్ర, బంధము లన్ని యాపగిదిఁ జెప్పి
శ్రీరహస్యత్రయసారాదిసర్వర, హస్యము లెఱిఁగింప నతఁడు తెలిసి

తే. యలనడాదూరియమ్మాళు నాశ్రయించి, యతనిసన్నిధి నుభయవేదాంతములను
జదివి పరవాదులనుదర్కశతి జయించి, వాదిహంసాంబువాహాఖ్యవసుధఁగనియె.

క. ఆత్రేయాన్వయభవునిఁ బ, వి త్రాపస్తంబసూత్రు విశ్రుతశుభచా
రిత్రుని శ్రీరంగసుధీ, పుత్త్రుని రామానుజార్యబుధవరుఁ దలఁతున్. 12

తిరుక్కురుహప్పిరాన్పిళ్ళాన్ తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ జాతం మాశ్వయుజే మాసే పూర్వాషాఢాశుభర్క్షగే
కురుకేశగురుం వన్దే యతిరాజపదాశ్రయమ్॥

తీర్థతనియను.-శ్లో॥ విఖ్యాతో యతిసార్వభౌమజలధేశ్చన్ద్రోపమశ్చైవ యః।
శ్రీభాష్యేణ యదన్వయా స్సువిదితాశ్శ్రీవిష్ణుచిత్తాదయః।
వ్యాఖ్యాం భాష్యకృదాజ్ఞయోపనిషదాం యో ద్రావిడానాం వ్యధా।
త్పూర్వం తం కురుకేశ్వరం గురువరం కారుణ్యపూర్ణం భజే॥

విష్ణుచిత్తాపరనామధేయుం డైనయెంగళాళ్వాన్ తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ శ్రీవిష్ణుచిత్తపదపంకజసంగతాయ చేతో మమ స్పృహయతే కిమతః పరేణ
నో చేన్మమాపి యతిశేఖరభారతీనాం భావః కథం భవతు మర్హతి వాగ్విషయః.

వరదాచార్యుం డని పర్యాయనామంబు గలనడాదూరియమ్మాళ్ తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ వన్దేహం వరదార్యం తం వత్సాభిజనభూషణమ్।

భాష్యామృతప్రదానాద్యైస్సంజీవయతి మా మపి॥

రామానుజాచార్యుం డని మఱియొకతిరునామంబు గలయప్పిళ్లార్ తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ చైత్రార్ద్రాయాం సముత్పన్నం పద్మనాభగురోస్సుతమ్।
కవితార్కికసింహాఖ్య గురుం రామానుజం భజే॥

అయనతీర్థతనియను.—శ్లో॥ యస్మాభిరేతద్యతిపతికథితప్రాక్తనప్రక్రియోద్యా।
త్కర్మబ్రహ్మావమర్శప్రభవ బహుఫలం సార్థ మగ్రాహ శాస్త్రమ్।
తం విష్వక్సేనవిద్యాస్థితపదవిషయస్థైర్యభూతం ప్రభూతం
వన్దే యాత్రేయరామానుజగురు మనఘం వాదిహంసాంబువాహమ్॥

ఆ. సర్వపావనంబు సత్యవ్రతక్షేత్ర, మచ్యుతునకు నిత్యరమాటపట్టు
నెల్లజగతిఁ బురములతల్లిక యను పేరఁ, గాంచి యెందుఁ గంచి ఘనత మించె. 13

వ. మఱియును. 14

చ. కపదము బ్రహ్మవాచకము గావునఁ దత్పదవాచ్యుఁ డబ్జయో
ని పరమపూరుషుండు న్నచట నెయ్య మెలర్పఁగఁ బూజసేసె గా
న పురము గాంచి యంచు భువనంబుల మించఁ బ్రసిద్ధిఁ గాంచె నం
దవగతసర్వదోష మగుహస్తిధరాధర మొప్పు మెప్పుగాన్. 15

వ. అదియునుం గాక. 16

మ. తనతోఁ బాసి విధాత ముందు హయమేధం బార్చ వాగ్దేవి దా
విని యష్టాదశపూరవేగవతి యై వీఁక న్వడి న్నడ్డిరిం
చనయాగస్థలి ముంప బ్రహ్మ వినుతింపం బ్రీతుఁ డాశౌరి ప్రో
చెను సాష్టాదశమూర్తి యై సవన మాక్షేత్రంబు నేఁ డల్పెదన్ 17

క. వరవేగవతీనదికు, త్తరతీరమునం దనంతధన్వాహ్వయపు
ష్కరిణీరత్నము రంజిలుఁ, గరిగిరి యుత్తటమునందుఁ గనఁబడుచుండున్. 18

సీ. పాండురాభ్రోపమస్ఫాటికమణిబద్ధ, బహువిధప్రాకారపరివృతంబు
సూర్యచంద్రవతంససురుచినానారత్న, దీపితోన్నతహేమగోపురంబు
సుందరామృతసూక్తిశుకపికశారికా, లాలితబాలకల్పద్రుమంబు
మహితమహానీలమణిమయవేదికా, మాన్యజనాకీర్ణమండపంబు

తే. సర్వకాలమహోత్సవసంగతంబు, భవ్యమాణిక్యసోపానభాసమాన
మైనకరిగిరిశిఖరమ్ము నందు వెలయుఁ, బుణ్యకోటివిమానము పొలుపు మీఱి.

మ. భువిఁ దన్నుం గనుఁగొన్నవారికి నిలింపుల్ మెచ్చ సంసారసం
భవపాపంబులఁ బాపి సర్వశుభముల్ భావించునప్పుణ్యకో
టివిమానంబున దేవరాజపటిమన్ శ్రీదేవం బెరుందేవితో
నవరత్నస్థగితాసనంబుపయి నానందంబుగాఁ జూపడున్. 20

క. వరవిధిముఖరచితవపా, పరిముళమిళితాధరోష్ఠపల్లవయుతసుం

దరతరదరహసితానన, సరసిజశ్రీవరదరాజశౌరిని దలఁతున్. 21

మ. క్రకచక్రూరభవాంతకారణములౌ కాంచీపురాష్టాదశ
ప్రకటశ్రీహరిమూర్తులందు మిగులన్ రంజిల్లుదీపప్రకా
శకుఁడున్ శౌరి తదీయదివ్యమణిరాజన్మందిరద్వారవే
దికచెంతన్ విలసిల్లునొక్కతిరువీథిశ్రేష్ఠ మిం పొప్పఁగాన్. 22

సుగంధివృత్తము. అప్రమేయవిష్ణుభక్తి నాశ్రయించి మించి స
ద్విప్రు లందఱున్ సమస్తవేదశాస్త్రసంహతిన్
క్షిప్రమభ్యసించి యాత్మశిష్యకోటి కెప్పుడున్
సుప్రసన్ను లై వచించుచున్ వసింతు రచ్చటన్. 23

వ. మఱియును. 24

సీ. వేగవతీనదీవిమలప్రవాహంబు,నం దవగాహన మాచరించి
ధౌతవస్త్రములును దర్భపవిత్రముల్,ధవళోర్ధ్వపుండ్రము దగ ధరించి
భగవదాజ్ఞారూప పరమవైదికకర్మ,ములను దత్తత్కాలములను నొనర్చి
ప్రతివాదు లైనట్టిబాహ్యకుదృష్టులఁ, దర్కప్రమాణోరుధాటి గెలిచి
తే. యతిమహేంద్రముఖోల్లాసమాచరించి, కనులఁజూచుచునీవప్రకాశకులను
విష్ణుదాస్యాభిరతు లగువిప్రవరులు, వేడ్క వసియింతు రాతిరువీథియందు. 25

సుగంధివృత్తము. నిండువేడ్క వేదశాస్త్రనిశ్చితార్థబుద్ధి యై
దండివాదులను జయించి ధార్మికుల్ నుతింపఁగా
పౌండరీక మాచరించి భవ్యతన్ వసించు శ్రీ
పుండరీకదీక్షితుండు పొల్పు మీఱ నచ్చటన్. 26

వ. మఱియును వడమకులంబును దూప్పిల్కుడియును విశ్వామిత్రగోత్రంబు నాప
స్తంబసూత్రంబును యజుశ్శాఖయుఁ గలిగి విలసిల్లుచున్నయట్టిపుండరీకదీక్షితునకు
నాత్మతుల్యుం డై నయొకపుత్త్రుం డుదయించె నంత. 27

ఉత్సాహవృత్తము. పురుడు దీఱి దీర్ఘ మాడి పుండరీకదీక్షితుం
డురుపవిత్రపాణి యైధృతోర్ధ్వపుండ్రుఁ డై బుధో
త్కరముతోడ నర్హకృత్యకారియై జగన్మనో
హర మనంతసూరినామ మాచరించెఁ బట్టికిన్. 28

శా. అన్నప్రాశనముఖ్యకర్మముల నాయావేళలం దప్పకే
విన్నాణంబుగఁ జేసి బాలకునకున్ వేదంబులున్ శాస్త్రముల్
చెన్నొప్పం జదివించి పెండ్లి యొనరించెన్ బుండరీకార్యుఁ డం
చన్నారాయణపాదసేవకులరాజద్భక్తి నర్చించుచున్. 29

ఉ. అంత ననంతసూరిసకలాగమశాస్త్రవిచారదక్షుఁ డై
నంతస మొందుచు న్నిఖిలశాస్త్రములం దనశిష్యకోటికిన్

సంతత ముగ్గడించుచును శౌరిపదాబ్జములే తలంచుచుం
జింతఁ దొలంగి భాగవతసేవ యొనర్చుచు నుండె నచ్చటన్. 30

వ. అంత. 31

శా. పాతివ్రత్యము సత్కులంబు సిరి సౌభాగ్యంబునుం గల్గి వి
ఖ్యాతానందమనీషిరాణ్మహిషి యై కల్యాణచారిత్ర యా
తోతారమ్మ సుతుండు లేమి మది సంతోషింపకే యొక్కనాఁ
డేతెంచెన్ ఋతుసీర మాడ నదికిన్ శ్రీశాంఘ్రులం దల్చుచున్. 32

పంచచామరవృత్తము. అనంతసూరి సన్నుతించె నప్పు డర్థికల్పకు
న్ననంతవేదవేద్యు నార్యు నప్రమేయవైభవు
న్ననంతభోగిరాట్ఛయాను నద్వితీయు నచ్యుతున్
సనందనాదియోగిచిత్తసారసార్చితున్ హరిన్. 33

స్రగ్విణీవృత్తము. శ్రీమహీనాయకా క్షేమసంధాయకా
భూమినంరక్షకా పుండరీకేక్షణా
స్వామి శ్రీవేంకటేశా మహాపూరుషా
ప్రేమ మొప్పార నర్చింతు ని న్నెప్పుడున్. 34

కవిరాజవిరాజితవృత్తము. సురుచిరభూమణి సుందరవిగ్రహ శోభినుదర్శనజుష్టకరా
పరమపవిత్ర నభశ్చరభూచర భవ్యదనామతపస్విన్నుతా
దురితనివారణ ధూర్జటికారణ దోర్బలనిర్జిత దుష్టగణా
చిరముభవజ్జనసేవరయొనర్చుచు సేమముగాలందెదశ్రీనృహరీ.

స్వాగతవృత్తము. వేంకటాద్రిగతపవిత్రుతధామా
పంకజాస్త్రకులపావనరామా
పంకులోగ్రరణశత్రువిరామా
శంక దీఱఁ గృప నల్పు మశామా. 36

తరళవృత్తము. ఉరమునం దలమేలుమంగ మహోన్నతిన్ విలసిల్లఁగా
నిరుఁగెలంకుల భూమి నీళయు నింపుగా వసియింపఁగాఁ
గరతలద్వయి శంఖచక్రయుగంబు చూపడు చుండఁగా
గరుడవాహన నాదుకన్నొగిఁ గానరమ్ము దయానిధీ. 37

మత్తకోకిలవృత్తము. పాలయింతిని గూడి ముందొకమాధవుం డనువిప్రుఁ డు
ద్వేలశౌర్యము నన్ ధనౌఘముఁ దెచ్చి భార్యకు నిచ్చి యా
యాలుబిడ్డలు ద్రెళ్ల నేడ్చుచు నద్రి కెక్కినవాని ని
ర్వేలపాపముఁ బాపి ప్రోచినవేంకటేశ భజింతు నిన్. 38

భూతిలకవృత్తము. శర్మకరా నరసింహ దైవతసార్వభౌమ రమానథా
కర్మగతిన్ భవసాగరంబున గాథమగ్నుఁడ నైనన్

గూర్మమై మును మంథరం బను కొండ నెత్తినమాడ్కి దు
ష్కర్మముల్ సెడ నుద్ధరింపుము శౌరి వేంకటనాయకా.

చంద్రకళావృత్తము. దీనపోషక యోగిహృదబ్జ ధ్యేయ మహాపురుషా హరీ
భానుచంద్రులపోలిక నీస ద్బాహుబంధాంగద రేంద్రముల్
కానఁ జేయవె దేవధునీసత్కారణపాదలసద్వయిక్
మానసాంబురుహంబున నోరామా భజియింతు నతామతన్.

అంబురుహావృత్తము. అంబుజలోచనకంబళా కనకాంబరేద్ధకటిస్థలా
శంబరజిజ్జనకా సనకాదిక సర్వయోగిని షేవితా
బింబఫలాధర నీనికి న్నిఁక బ్రీతితోఁ గనిపింపవే
యంబరచారులు విస్మయ మందఁగ నంజనాచలశైలనా. 41

ఖచరప్లుతవృత్తము. వరద యాదవ మాధవ గోపీవాంఛితదా ఖరఖండనా
నరక దానవసూదన ధాత్రీనాయక నారదసన్నుతా
గరుడవాహన పావనలక్ష్మీకాంతభుజాంతరభూరిదా
తిరముగా శరణాగతరక్షాదీక్షితఁ జూపడవే హరీ. 42

వ; అని యివ్విధంబున. 43

వేదాంతాచార్యులవారి వైభవము.

తత్శ్లో॥ కళఙ్కాశఙ్కారహిత స్తమోనుదః కళానిధిః కార్తికపూర్ణిమా తిథౌ।
విశేష త ద్విష్ణుపదం విచిత్రవా గ్విభూషితో వేఙ్కటనాథచన్ద్రమా॥

శ్లో॥ అబ్దే సౌమ్యేచ వారే గతవతి తరణౌ వృశ్చికం కృత్తికర్క్షే।
రాకాయాం వేఙ్కటేశో యతినృపతిమతం సర్వత స్స్థాపయిత్వా।
వేదాన్తాచార్యసూరిఃకృతసకలవిధా నేక దివ్యప్రబన్ధ
శ్శ్రీశైలాధీశఘణ్టాకృతివపు రభజ ద్దేశికేన్ద్రో దయాళుః॥

ప్రభాకలితవృత్తము. ధరను బ్రసిద్ధుఁ డనంతసూరి యథాగుణతిన్ వినుతించినన్
సరసిరుహాక్షుఁడు వేంకటేశుఁడు సంతసించి నిజాత్మలోఁ
జరణప్రపన్నుఁ డితండు మా కని సత్ప్రసాద మొనర్పఁగాఁ
గరుణఁ దలంచి యనంతసూరికిఁ గన్పడెన్ మదిలో రహిన్. 44

శాలినీవృత్తము. కన్నుల నన్బోడఁ గాంచుట వ్యర్థము గాదు బుధోత్తము క్రక్కున నీ
కున్నతకీర్త్యభియుక్తశిఖామణి యొక్క కుమారకుఁ డుద్భవిలుం
జెన్నుగ నన్మదిఁ జేర్పు మటంచును జెప్పి రమాపతి సేమ మిడం
బన్నుగఁ దత్పతి పాలికి నేఁగెను బాలకవేషముఁ బన్ని యటన్. 45

ఆ. అతిపవిత్రవేగవతినీటిలో బుతు, స్నాన మాచరించి జరగుచున్న
వేంకటేశుఁ డంత వేడ్కఁ దోతారమ్మ, కన్నుఁగవకు నెదుటఁ గానఁబడియె. 46

వ. కనఁబడినవిధం బెట్టి దనిన. 47

సీ. నీలాళిరుచి మించి నిగనిగ మెఱయుచు, సిగముడి శిరముపైఁ జెన్ను గులుకఁ
జంద్రమండలమున జవిజాలుగతి ముద్దు, మోమునఁ జిఱునవ్వు మొలకలెత్త
ద్వాదశాంగములందు ధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్, శ్రీచూర్ణరేఖల సిరి వహింపఁ
బాలాశదండముఁ బాణిపల్లవమున, దర్భపవిత్రంబుఁ దగినవ్రేలఁ
తే. దాల్చి గళమునఁ దిరువడిత్తావళములఁ, బరఁగ ధరియించి కైతవబ్రహ్మచారి
క్షితి ననంతార్యదేవికిఁ జింత లుడుపఁ, గానఁబడియెను గన్నులకగవకు నెదుట.
వ. అట్లు గన్పడి మాయామాణవకార్భకుం డాసాధ్వీరత్నంబున కిట్లనియె.
సీ. అమ్మరో నీకేల యంతరంగమునందుఁ, జింత యిట్లేఁక నీకు సేమ మగును
వేంకటాచలముపై వివిధకామ్యార్థము, లొసఁగెడు ఫలవృక్ష మొకటి గలదు
తత్ఫలం బిది యని తరుణికిఁ జిఱుగంట, పగిది భాసిలుదొండపం డొసంగి
యూతుణాబునఁ దిను మిష్టము సిద్ధించు, నని పల్కి నద్దేవి యట్లొనర్చి
తే. మాయబాలునిఁ గనక విస్మయముఁ జెంది, వృషగిరీశునిఁ దలఁచుచు వేశ్మ మొంది
భర్తతోఁ గూడి సుఖియింపఁ బరమకృపను, వేంకటేశుఁడు తద్గర్భవివర మొందె.
పృథ్వీవృత్తము. దినక్రమముగా రహిం దెలివి మించె నద్దేవికిం
దనూదరమహత్త్వముం దగినరీతినిం జూపఁడే
న్ననంతగురుం డంతఁ దా నఖిలసూరివర్గంబుతో
ఘనార్హదివసంబునన్ గరిమఁ జేసె సీమంతమున్. 50
మ. పరమాశ్చర్యపడన్ జనాళి గజగర్భం బట్లు పండ్రెండువ
త్సరముల్ భాగ్యవతీలలామ యగుతోతారమ్మ శ్రీవేంకటే
శ్వరఘంటాత్మకగర్భ మూనఁ బతి తద్వర్షప్రభం గాంచి శ్రీ
హరి యస్మత్సుతుఁ డయ్యె నంచు మది నాహ్లాదించె మిత్రాళితోన్. 51
శా. శాంతించెం గలిదోషముల్ పుడమి సంచత్పుణ్యముల్ మించె నా
శాంతాశ్రాంతనిశాంతసద్యశుఁ డనంతార్యుండు శ్రీకాంతునిన్
స్వాంతం బందుఁ దలంచు చుండె విలసచ్చారిత్ర యాదేవికిన్
వింత స్సంశయుగైకపావనుతావిర్భావకాలంబునన్. 52
ఉ. త్మాసుఖకారిభాద్రపదమాసమునన్ వృషశైలనాథమా
త్మాసఖతీర్థవారిదివసంబున శ్రీహరిదేవతాక యా
భాసురతారయందు వృషభక్షితిభృత్పతిదివ్యఘంటికో
ద్భాసితమూర్తి యాసతికిఁ దా నుదయించెను బుత్త్రుఁడై యిలన్. 53
తే. విష్ణుతేజోవిజృంభితు విలసితాత్ము, బాలకునిఁ జూచి యాతండ్రి పరమహర్ష
మంది యవగాహనస్నాన మాచరించి, జాతకర్మోత్సవముఁ బ్రీతి సలిపె నంత.
చ. పురిటిదినంబు లన్నియును బొల్పమరం జనఁగా ననంతస
ద్గురుఁడును దీర్ఘవాది పరితుష్టి బుధాళులతోడఁ బట్టికిం

చిరముగ వేంకటేశుఁ డని శ్రీదివ్యదురుక్రమనామధేయ మి
ద్ధరణి సుఖింపఁ జేసి హరిదాసుల కర్చ యొనర్చె నంతటన్. 55

వ. అయ్యవసరంబున "మద్భక్తోహం భవిష్యామి" అనియును "నేశస్స్వయ మాగత్య" అనియుఁ బురాణవచనప్రామాణ్యంబు శ్రీశఠగోపమునీంద్రుండు భగవదంశావతీర్ణుం డనియును విష్వక్సేనాంశజాతుం డనియు బుధాళిచే నుత్ప్రేక్షణీయుం డయ్యెను శ్రీవైకుంఠనాథశ్రీపాదుకాంశజాతుం డని లోకరూఢిఁ గాంచినట్లు భగవద్రామానుజమునీంద్రుండు "ననురామావరజస్స ఏష భూయః" అనియు "విష్వక్సేనో యతిపతి రభూద్వేత్రసారస్త్రిదణ్డః" అనియును "వవృధేపఞ్చభిరాయుధై ర్మురారేః" అనియు నభియుక్తశ్రీసూక్తిప్రామాణ్యంబున శ్రీకృష్ణాపరావతారం బనియు విష్వక్సేనాంశావతీర్ణుం డనియును బంచాయుధాంశసంభూతుం డనియును లక్ష్మీశక్తిప్రభూతుం డనియును మహాత్ములచేత నూహింపఁబడియు శేషమూర్తి యని జగత్ప్రసిద్ధిఁ గన్నయట్లు శ్రీమద్వేదమార్గప్రతిష్ఠాపనాచార్యుం డును సర్వతంత్రస్వతంత్రుండును భగవద్రామానుజసిద్ధాంతనిర్ధారణసార్వభౌముండును నగు శ్రీవేంకటేశగురుండును, 'శ్లో॥ వేఙ్కటేశావతారోయం తద్ఘణ్టావాథవాభవేత్ । యతీన్ద్రాంశోభవేదేనమ్' ఇత్యాద్యభిజ్ఞవచనక్రమంబుగా శ్రీవేంకటేశాపరావతారం బనియు శ్రీరామానుజపర్యాయావతారం బనియుఁ దద్దయుం బెద్దలచే నూహింప నర్హుం డయ్యెను, శ్లో॥ 'ఉత్ప్రేక్షతే బుధజనై రుపపత్తి భూమ్నాఘణ్టా హరే స్సమజనిష్ట యథాత్మ నేతి' అనియు, శ్లో॥ భాద్రపదమాసగతవిమలర్క్షే వేఙ్కటమహీతీర్థదినభూతే । ప్రాదురభవజ్జగతో దైత్యారిపుఘణ్టావన్తా కవితార్కికమృగేన్ద్రగురుమూర్త్యా॥ అనియు నభియుక్తశ్రీసూక్తిక్రమంబుగా శ్రీవేంకటేశఘంటావతారం బని లోకరూఢి వహించె. ఇట్లు ప్రభావసంపన్నుఁ డైనయద్దారకునకుఁ దండ్రి యగుననంతసూరివరుండు పండ్రెండవ దినంబున జాతకర్మనామకరణంబులను మూఁడవనెలయందుఁ జంద్రదర్శనంబును నాఱవనెల నన్నప్రాశనంబును మూఁడవసంవత్సరంబునఁ జౌలకర్మంబును గర్భాష్టమంబునం దుపనయనంబును దదనంతరయోగ్యకాలంబులయందు గోదానికవ్రతాదివైదికకర్మంబు లన్నియు యథాశాస్త్రంబుగా నొనర్చె నంత. 56

ఆ. వేంకటేశసూరి వేశ్మమునం దుండి, వేడ్కఁ దండ్రి చెప్ప వేదములను
నిత్యసూరిభోగ్య నిత్యానుసంధాన, ములఁ బఠించి మించె మోద మలర. 57

వ. మఱియు నఖండకావేరీప్రవాహంబున జనియించి యుదీచీనావాచీనకావేరీప్రవాహంబులు శ్రీరంగధామంబున కిరుపార్శ్వంబులు ప్రవహించుచుఁ జనిచని యేక సముద్రంబునం బ్రవేశించినట్లు సంయమీంద్రునకుం బ్రియశిష్యుండును బ్రణతార్తిహరుం డనియు వరదార్యుం డనియుఁ దిరునామంబులు గల కిడాంబియాచ్చాన్ తదంఘ్రిసరోజాతుండు రామానుజగురుండు తత్పాదా

శ్రితుండు శ్రీరంగాచార్యుం డీక్రమంబుగా నేతెంచుసమాశ్రయణసంప్రదాయం బును యతీంద్రున కభిమానపుత్రుండు నభిమతచ్ఛాత్రుండును గురుకేశగురుం డు తచ్ఛిష్యుండు శ్రీవిష్ణుచిత్తార్యుండు తదంతేవాసి వరదార్యుం డని తిరునామం బు గలనడాదూరియమ్మా ళీప్రకారంబుగా నరుగుదెంచుగ్రంథాన్వయసంప్రదా యంబును భగవద్రామానుజగోవిందభట్టార్య వేదాంతవేద్యాదిగురుపంక్తివిశే షంబునకు నిగుగెలంకుల విలసిల్లుచు నచ్చినచ్చి యేమహాత్మునిఁ గలిసె నయ్యుభ యసంప్రదాయంబులం గలిగి రామానుజార్యుం డనియు వాదిహంసాంబువా హుం డనియుఁ బ్రసిద్ధుం డై యాత్రేయకలశాబ్ధిపూర్ణచంద్రుం డై స్వమాతు లుం డై యొప్పునక్కడాంబియప్పిళ్లను నాశ్రయించి యమ్మహాత్మునియనుగ్రహం బుచేఁ బంచసంస్కారంబులు లభించి శ్రీవేంకటేశగురుండు తొల్లి రామకృష్ణా భిధానుం డగునారాయణుండు సాందీపనికడ సకలవిద్య లభ్యసించినట్లు "వింశ త్యబ్దే విశ్రుతనానావిద్యస్త్రింశద్వారం శ్రావితశారీరకభాష్యః" ఇత్యాద్యభియు క్తశ్రీసూక్తిక్రమంబుగా సద్దేశికేంద్రుసన్నిధిని వసించి కాణాదపాణినీయపాతం జలపూర్వోత్తరమీమాంసాదిసమస్తశాస్త్రంబులు, నాలాయిరప్రబంధంబులు, తద్వ్యాఖ్యానంబులు, వేదాంతరహస్యంబులు, వైశ్వదేవక్రమంబు, చరమపర్వ నిష్ఠ, శరణాగతి, మఱియుఁ దక్కినవిద్య లన్నియు నిరువదిసంవత్సరములలో న భ్యసించి ముప్పదిమాఱులు శ్రీభాష్యప్రవచనం బొనర్చె. నమ్మహాత్మునకుం దిరు వారాధనంబు శ్రీహయగ్రీవమూర్తియు శ్రీరంగరాజదివ్యవిగ్రహంబును శ్రీపాణి యోగీంద్రుండును హయగ్రీవోపాసనయు వైనతేయసాక్షాత్కారంబును గలి గియుండునగురువరుండు వడహలయాచారసంపన్ను లగుప్రపన్నులకుం గూటస్థుం డు జ్ఞానపదగ్రేసరసార్వభౌముండును భాగవతనిష్ఠాగరిష్ఠుండును బరమవైదికచ క్రవర్తియు నై యొప్పుచుండె నప్పుడు. 58

ఉ. అంతట నొక్కనాఁడు బృహదాదయుజర్ఝరితాంగు సంతతో
ద్భ్రాంతమనస్కు దుఃఖనొకకభాగవతుం గను మోలఁ జూచి వే
దాంతగురుండు నిండుకృపకై నాతనికిన్ స్వపదాబ్జతీర్థ మొ
క్కింత యొసంగఁ బ్రాగి సుఖయించుచు నుండె నతం డరోగి యై. 59

సీ. దీపప్రకాశకదేవదివ్యాలయ, గోపురద్వారసమీపమునను
వ్యాళభవ్యగృహబహిర్ద్వారాంగణస్థలి, స్తంభము నాటించి దానిపైని
తనసర్వతంత్రస్వతంత్రమహాబిరు, దాంకిత మగువిమయధ్వజంబుఁ
గట్టించి తనతోడఁ గదిసి పోరెడుకవి, తార్కికగజములతలలు పగులఁ

తే. బ్రబలతర్కాదిసితనఖవంక్తి నడఁచి, ఖ్యాతినిఁ దాఁ గవితార్కికసింహుఁ డనుచు
వాసి కెక్కెను వేంకటేశగురుఁడు,నంయమీంద్రపదార్చితస్వాంతుఁ డగుచు.

క. అంత నావేదాంతగురుండు కవికథకకరటిఘంటాలుంతనామంతోత్కంఠ కంఠీ

రవుం డయ్యును వైకుంఠప్రియదర్శనైకతత్పరుండు గావున ద్రవ్యార్జనంబున కై రాజదర్శనంబు సేయ నొల్లక యున్నయెడఁ దదీయులు కొంద ఱద్దేశికేంద్రునిం జూచి మహాత్మా నిత్యతదీయారాధనాభివృద్ధికై ప్రభుదర్శనంబు సేయం దగునని విన్నవింప నమ్మహానుభావుండు వారల నుద్దేశించి ప్రాజ్ఞులారా, శ్లో॥ శరీరపతనావధిప్రభునిషేవనాపాదనా । దబిన్ధనధనంజయ ప్రశమదన్ధనం దంధనమ్ । ధనంజయవివర్ధనం ధనముదూఢగోవర్ధనమ్ । సుసాధనమబాధనం సుమనసాం సమారాధనమ్'' అనియెడు శ్లోకముఖంబున ధనంజయవివర్ధనంబును సముద్ధృతగోవర్ధనంబును సుఖోపాయసాధ్యంబును రాజచోరాద్యుపద్రవరహితంబును సుమనస్కసమారాధనీయంబును నగుశ్రీకృష్ణరూపధనంబు ధనంబు గాని శరీరపతనపర్యంతంబు ప్రభునిషేవణంబుచే నార్జితంబై సలిలేంధనజఠరానలశమనకారణంబైన ధనంబు దంధనం బనియు, శ్లో॥ దురీశ్వరద్వారబహిర్వితర్ది కాదురాసికాయై రచితోయ మంజలిః । యదంజనాభం నిరపాయ మస్తిమే ధనంజయస్యన్దనభూషణం ధనమ్ ॥ అనియెడుపద్యముఖంబున నేకారణంబునం జేసి పుంజీభూతాంజనాభంబును నిరపాయంబును బార్థరథాభరణంబు నగుధనంబు మాపాలం గలిగి యుండు నాకారణంబుచే దురీశ్వరఖలద్వారబహిర్వితర్దికలం గీలుకొనియెడుదురాశ కంజలి రచియింపఁబడియె ననియె ననియును, శ్లో॥ శిలం కి మనలం భవేదనల మాదరం బాధితుం, పయః ప్రసృతిపూరకం కిము నధారకం సారసమ్ । అయత్నమలమల్లకం పథిపటచ్చరం కచ్చరం భజన్తి విబుధాముధాహ్యహహ కుక్షితః కుక్షితః ॥ అనియెడు శ్లోకముఖంబుగా జఠరాగ్నిశాంతికై యుంఛశిలాదివృత్తి యేల చాలదు? ప్రసృతిపూరకం బగుసారసనీరం బేల ధారకంబు గానేరదు? మార్గమధ్యంబునం దయత్నసిద్ధంబై మలదూషితం బైనజీర్ణ వస్త్రంబు కౌపీనం బేల కాదు? విబుధులహహా కుక్షికై క్షితీశ్వరుల నిరర్థకంబుగా భజియించు చుండురనియు నానతిచ్చిన విని వారును భవత్సేవన్నులకు రాజసేవ సేయఁదగదని తెలిసి యమ్మహాత్మునకుఁ బ్రణమిల్లి తదాజ్ఞఁ బడసి యథేచ్ఛం జని రంత నగ్గురుశిరోమణియుఁ బరమవిరక్తుండై యుఞ్ఛయపాత్రి సేయుచుండుతఱి ధన్యు లగుదాసచేతనులు కొందఱు కనకరత్నగర్భంబు లగుతండులంబుల నర్పింప నెఱింగి యానిస్పృహుండు రత్నంబులు జాల్లనియును గాంచనంబు కలి కాశ్రయం బనియు వానిని బరిహరించి శుద్ధంబు లగుతద్ధాన్యంబులచేఁ గాలయాపనంబు సలుపుచు భగవదంఘ్రిసరోజహేమవ్యామోహంబునఁ దదితరసమస్తవస్తువులను దృణీకరించి నిజనివాసంబున భగవద్గుణానుభవైకతత్పరుండై సుఖం బుండె నయ్యవసరంబున. 61

మ. అతివేడ్కన్ సిరిఁ గొల్చి తత్కృపనువిశ్వారణ్యుఁ డన్వర్థుఁడు
న్నతరాజ్యంబు లభించి బాల్యదశ నాశమ్యాయాంతసూరీంద్రుఁ డీ

క్షితి నస్మత్సహపాఠి యై శీలము చే జీవింపరా దంచు సు
స్థితిఁ జేయఁగ స్వభటాళిచేఁ బిలువఁ బంచెన్ వేంకటాచార్యులన్. 62

వ. ఆవిద్యారణ్యప్రేషితు లగు రాజభటులు తేతెంచి కాంచీపురంబుఁ గాంచియందు.

మందాక్రాంతవృత్తము. భ్రాజద్విద్యాభృద్భటు లచటికిన్ వచ్చి యద్దేశికేంద్రున్
రాజద్వీథి న్రహిఁ గని నతుల్ రంగుగాఁ జేసి విద్వ
ద్భ్రాజిష్ణుల్ మా దొర నిము నటం దోడి తెమ్మంచు మ మ్మ
వ్యాజోక్తిన్ దా నని చె నట కోయార్యవిచ్చేయుమన్నన్.

వ. తద్వాక్యంబు లాకర్ణించి యగ్గురుపురందరుండు నిజమందిరంబుఁ జెంది యందుఁ
దన డెందంబునఁ దిందిరా సాన్నిధ్యంబుఁ గల్పించుకొని యాత్మగతంబున. 65

స్రగ్ధరావృత్తము. ఆవిద్యారణ్యభిక్షుండవనికిఁ బతియై యర్థమీ మాకొసంగన్
భావం బందెంచి పిల్వం బనిచె మము యతి బ్రహ్మదాసానుభావం
బావిష్ఫురం డై మెఱుంగు న్నతనికి మనమున్ శ్లాఘ మిప్పింతుమంచుం
బ్రావీణ్యం బొప్ప నంచు న్ద్రనఁ గనకధారా స్తవం బానతిచ్చెన్.

మహాస్రగ్ధరావృత్తము. ధనధారాపాతవృష్టిన్ దయ సిరి గురియన్ ధారణీ ప్రోచ్ఛ్రితంబౌ
ధనరాశిన్ సూరిసంక్రందనుఁ డిడ నృపదూతల్ ఘరోష్ట్రాదివాళిం
గొని శీఘ్రం బేఁగి యాభిక్షునిఁ గని ధనముల్ గూర్చిఁ జూపించి కైకొ
మ్మనఁ జోద్యం బంది యాతం డతని హరినిఁగా నాత్మలోనం దలంచెన్. 67

వ. అంత. 68

క. వరదుని యనుమతిఁ గొని యదు,గిరి కరుగుచు గురువరుండు కృతియుతుఁడై యా
సరణి తన కెదురు నుడివెడు, పరవాదులఁ దర్కశక్తిని భంగ మొనర్చెన్.

చ. తనవిజయం బెలర్పఁ గవితార్కికకేసరియట్టు లల్లనం 69
జనిచని కన్గొనం గనియె సస్యసమృద్ధుల కాటపట్టు స
జ్జనులకు వాసభూమి విలసత్కమలాకర మాజ్జ్వలన్నదీ
వన మగు మేలునాఁట సురవంద్యము నయ్యదుశైలరాజమున్. 70

ఉ. అందు విశుద్ధరత్నకృతహాటకగోపురశాలిసాల మై
సుందరహర్మ్యసౌధగృహశోభిత మై విబుధైకధామ మై
నందనతుల్యపుష్పగహనవ్రజసంవృత మై మనోజ్ఞ మై
యిందిర కాటపట్టు నయి హెచ్చుపురంబు గురుండు గన్గొనెన్. 71

క. తిరునారాయణపుర మని, ధర విశ్రుతిఁ గాంచి విష్ణుదాస్యరతులకుం
బరమపదం బనఁ బరగిన, పుర మది శ్రీవేంకటేశబుధవరుఁ డొందెన్. 72

సీ. కల్యాణియం దవగాహన మొనరించి, ధౌతవస్త్రయుగంబుఁ దాల్చి యూర్ధ్వ
పుండ్రము ల్పండ్రెండు పొల్పుగా ధరియించి, గురుపంక్తిఁ దలఁచి యగ్గురువరుండు
కాలోచితక్రియల్ గావించువేళ నా, స్థలవాసు లందఱు తన్నుఁ గాంచి

ప్రణమిల్ల వారిని భగవత్స్వరూపులఁ, గా నెంచి సేవించి గౌరవించి
తే. యంత యతిరాజమఠమున కబ్బుధాళి, తోడఁ జను దెంచి యమ్మహాత్ముని భజించి
భవ్యతీర్థప్రసాదాదిబహుమతులను, జెంది డెందమునందు నానంద మొందె.
మ. యతిరాజాజ్ఞ లభించి యగ్గురువరుం డావైష్ణవశ్రేణితో
నతిభక్తిన్ హరిమందిరాంగణము డాయం బోయినం జూచి శ్రీ
పతికైంకర్యపరుల్ సమాల్యశఠగోపం బార్యులం గూడి యం
చితవాద్యాగమఘోష మొప్ప నెఱవాసిం దెచ్చి రచ్చోటికిన్. 74
క. శ్రీశునిశఠకోపముతో, వాసిగ నేతెంచువైష్ణవప్రవరులకుం
జేసెఁ బ్రణామము వేంకట,దేశికుఁ డాశ్రితులతోడఁ దేజ మలరఁగన్. 75
తే. అంత యదుశైలనాథునియర్చకుండు
కుసుమదామము శ్రీశఠగోప మియ్య
ననుగృహీతోస్మి ధన్యోస్మి యని శిరమునఁ
దాల్చె నవి రెండు ఘంటావతారగురుఁడు. 76
సీ. శ్రీశఠగోపము చెంత నాశ్రితులతో, స్థలవాసి వైష్ణవజనులతోడ
నల్లనల్లన చని హరిమందిరద్వార, దేహళిఁ గడచి యాదివ్యసూరి
బలిపీఠ మున్నచోఁ బ్రణమిల్లి కోవెల, వలగొని ముఖమండపమున మ్రొక్కి
యంతరాలయమునం దఖిలేశుఁ డగుతిరు, నారాయణునిజగన్మాన్యదివ్య
తే. మంగళాకృతి యాపాదమస్తకంబు, కన్నులారఁ గనుంగొని సన్నుతించి
తీర్థశఠకోపచందనాదికముఁ జెంది, ధీరు యతిరాజసంపత్కుమారుఁ గనియె.
శా. డాయం బోయి గురూద్వహుండు యతిరాట్సంపత్కుమారున్ ముని
ధ్యేయున్ సాధువిధేయు నార్ద్రహృదయున్ ఢిల్లీశపుత్రీప్రియున్
మాయాయార్తసమస్తభూతచయు శ్రీమత్కాయు రామప్రియున్
న్యాయం బొప్ప భజించి తీర్థశఠగోపాదుల్ గ్రహించెన్ రహిన్. 78
సీ. అంత నయ్యదుగిరిహరియాజ్ఞఁ దలఁ దాల్చి, తద్దేశవిమతవిద్వజ్జనులను
ఘనతరబ్రహ్మతర్కప్రమాణముల జ,యించి జయంబు చాటించి యచట
స్వజయసూచికజయస్తంభము ల్నాటించి, యాశ్రితులను గూడి యచట నుండి
తరలి శ్రీమద్రంగధామముకడ కేఁగి, కావేరియం దవగాహనంబుఁ
తే. జేసి ధవళోర్ధ్వపుండ్రము లెన్ను మీఱ,ద్వాదశస్థానములయందుఁ దగ ధరించి
యార్యపంక్తిఁ దలంచి వేదాంతగురుఁడు,సమయసముచితకృత్యముల్ సలిపెనంత.
శా. శ్రీరంగస్థలవాసిభాగవతులా శ్రీవేంకటేశార్యునిం
జేరం బోయి ప్రణామముల్ సలుప నా శ్రీవేదశీర్షార్యుఁ డా
సూరిశ్రేణికి మ్రొక్కి మే లడిగి యాసుశ్లోకసంఘంబుతో
శ్రీరంగేశు భజించి సన్నుతులఁ జేసెన్ దేశికుల్ మెచ్చఁగాన్. 80

వ. ఆస్తోత్రక్రమం బెట్టి దనిన. 81

మత్తకోకిలవృత్తము. రంగరాజ రథాంగశంఖధరా విహంగతురంగ సా
రంగరాడ్వరధా త్రివిష్టపరక్షణంబున కిచ్చటన్
రంగదచ్ఛభుజంగపుంగవరమ్యతల్పముపై రమా
సంగివై పవళించుని న్మది సారెసారెకుఁ దల్చెదన్. 82

విచికిలమాలినీవృత్తము. సరసిజభవభవముఖసురసతతవినుత చరణయుగా
సురుచిరశుచితరసుచరితసుఖకరనిజసుగుణకథా
మురహరభవహర నినుఁగనుమొగి ముదమలరఁగఁ గని నా
దురితము లుడిగితి నిఁక మదిఁ దొలఁగక నెలకొనుము హరీ.

భుజంగప్రయాతవృత్తము. మహాయోగిహృత్పద్మమంతవ్యమూర్తీ
మహిన్ని న్నుఁ గన్గొన్నమర్త్యుండు ధన్యుం
డహోరాత్రముల్ నీశుభాంగంబుఁ దల్చున్
రహిన్ వాఁడు మైమాని రంగా నినొందున్. 84

కరిబృంహితవృత్తము.మూఁడుజగములుమూఁడుపదములముందుఁగొలిచినవాఁడునా
వేడుకలరఁగ నీసుచరితము వీనులకు విన నింపు గాఁ
బాడఁగలిగినవాఁడు పుడమిని బాతకములను జెంద కే
గోడు గుడువక నీదుకరుణను గూడి సుఖ యగు నెచ్చటన్. 85

తోటకవృత్తము. హరిరామముకుంద దయాజలధీ,పరమాత్మ హయాననభవ్యగుణా
మరుదర్చితరంగరమారమణా,వరదాయనమ ద్య్వఁడపాపుఁడగున్.

లయగ్రాహివృత్తము.

మేలిమగమాల నగఁజాలునగఁ గీలుకొనువాలుఁగనులీల గలబాలయుర మేలన్
హేల నిలనీలరతనాలకడియాలు గలకేలుఁగవ మాలిమిగఁ గాలుఁదము లొత్తం
గాలఘనజాలహరినీలసుతమాలములఁ గేలికొనఁ జాలురుచిశాలితను వొప్పన్
లోలవనమాల తంచినీల శుభమాల ఫణిపాలతనుడోల జగమేలునినుఁ గంటిన్.

లయవిభాతివృత్తము.

పరమపురుషార్థముగుపరమపదమిచ్చుటకునరదనినుమానినను బరుఁడగునెవొంచన్
నరుఁడు శరణాగతిని నరవినుత నీచరణసరసిజములం దొదువఁ బరమగతిఁ జేరున్
గురుకరుణ నచరితగురుకథలు సాగెకును వరున రచియింపఁ గలవరకవి సుఖించున్
గురువులకు నీవుతొలిగురుఁడవని దేశికులునిరతివసియింతురటఁహరినినినుఁ జూడన్.

శా. తూరీతిన్ బహుభంగులం బొగడ రంగేశుండు హర్షించి య
ద్ధీరున్ సవిదటన్ వసింపు మని నిర్దేశించి యానూరికిం
జారన్ శ్రీశఠకోపతీర్థతులసీ స్రఖ్యసన్మానముల్
గౌరి రంజిల్ల నొసర్ప నచ్చట వసించెన్ వేంకటేశార్యుఁడున్. 89

౮. అయ్యవసరంబున నమ్మహాత్మునకు వేంకటాచార్యుం డనియును దిరువేంగడత్తానసియును వేంగడత్తురవా రనియును దిరువేంగడముడయా ననియును ఘంటావతారస్వామి యనియును దూప్పిల్ప్పిళ్ళ యనియును వేంకటనాథుం డనియును కవితార్కికసింహుం డనియును సర్వతంత్రస్వతంత్రుం డనియును వేదాంతాచార్యుం డనియును నిగమాంతాచార్యుం డనియును నిగమాంతదేశికుం డనియును వేదాంతదేశికుం డనియును శ్రుతిశేఖరాచార్యుండనియును శ్రుత్యంచలగురుం డనియును నిగమమకుటసూరి యనియు నామ్నాయమకుటాచార్యుం డనియు నామ్నాయవనాళీంద్రుం డనియును శతఘంటాకవిసురత్నామణి యనియును ఘటికాసహస్రసురతామణియనియు ఘటికాసహస్రకవీంద్రుం డనియు నాచార్యశిఖామణి యనియును బరమపావనంబు లగుతిరునామంబు లన్యోన్య సద్దేశికేంద్రు నాశ్రయించిన శ్రీవైష్ణవులు సుకుమారుం డగునయనాచార్యుండును బ్రహ్మతంత్రజియ్యరును వెణ్ణక్కూత్తజియ్యరును బ్రాభాకరజియ్యరును ఘటికాశతకమహాశాచార్యపుత్రుం డగుకోమాండూ రాచ్యాణ్పేరరుళాళప్పయుఁ గిడాంబినయనారాచార్యుండును గుంచపురి రామానుజాచార్యుండును గండాడయొంబారును దిరుమలనల్లానును గోవిందచక్రవర్తి తీర్థపిళ్లయు వేదాంతాచార్యభట్టారకుండు నెళయభట్టారకుండును బలవదబాధితప్రమాణాను గృహీతతదీయతర్కఘాటిచేఁ బరాజితులై తత్పాదపద్మంబు లాశ్రయించి శ్రీవైష్ణవులైనవారద్వైతసార్వభౌముండును జతుర్వేదపండితుండును విద్వజ్జనసార్వభౌముండును సర్వవిద్యాశిరోమణియు సోమేశ్వరభట్టారకుండును గాళవాగ్విజయభట్టారకుండును. మఱియు నిగ్గురువరుం డానతిచ్చినగ్రంథంబులు శ్రీరహస్యత్రయసారంబును రహస్యపదవియుఁ దత్త్వపదవియు రహస్యత్రయచులకంబును దత్త్వత్రయచులకంబును రహస్యమాతృకయుఁ దత్త్వమాతృకయుఁ దిరుచ్చిన్నమాలయు నక్కులపత్తును హస్తిగిరిమాహాత్మ్యంబును మణిప్రవాళంబు నధికారసంగ్రహప్పాట్టును నధికారసంగ్రహశ్లోకంబును రహస్యంబులు ముప్పదిరెండును డోలాగాథయుఁ గంతుకగాథయుఁ గుబేరాతుగాథయుఁ గుటికాగాథయుఁ బరిహాసగాథయు నర్థపంచకంబును శరణాగతిశతకంబు నుయజ్ఞోపవీతప్రతిష్ఠయు నిజ్యాక్రమంబును మునివాహనభోగంబును సారాసారంబును విరోధిపరిహారంబును బరమపదసోపానంబును దత్త్వరత్నావళియును రహస్యరత్నావళియు రత్నావళీహృదయంబును సంప్రదాయపరిశుద్ధియు సంప్రదాయశతకంబును అభయప్రదానసారంబును నుపకారసంగ్రహంబును బరమతభంగంబును నంజలివైభవంబును బ్రబంధసారంబును వ్యూహపంచకమును నాహారనేమప్పాట్టును సంస్కృతం బగునాహారనియమగ్రంథంబును వైష్ణవేష్టివిలక్షణంబును శ్రీరంగవిమానప్రభావంబును సారార్థచంద్రికయు నానందనిలయవైభవంబును బుణ్యకోటివిమానవైభవంబును జగన్నాథస్తవంబును నాదినాథస్తవంబును

లక్ష్మీనృసింహస్తవంబును దత్త్వత్రయగాథయు శతదూషిణియు సర్వార్థసిద్ధియుఁ దత్త్వముక్తాకలాపంబును స్తోత్రభాష్యంబును వాక్యత్రయవివరణంబును న్యాయతిలకంబును న్యాసదశకంబును న్యాసవింశతియు భగవద్ధ్యానసోపానంబును నభీతిస్తవంబును వేంకటేశప్రపత్తియును నిగమపరిమళంబును గీతార్థసంగ్రహరక్షయును సచ్చరిత్రసంగ్రహరక్షయును పాంచరాత్రరక్షయును నిక్షేపరక్షణంబును రహస్యరక్షయు విషయవాక్యదీపికయు హరిదినతిలంబును పారమార్థస్తుతియు దేహళీశస్తుతియు వరదరాజపంచాశతియు శ్రీవేంకటేశస్తవంబును సుదర్శనాష్టకంబును నాహ్నికంబును నచ్యుతశతకంబును నధికరణసారావళియు రహస్యనవనీతంబును దత్త్వనవనీతంబును సారసంక్షేపరహస్యంబును గణ్ణినుణ్ శిరుత్తాంబు వ్యాఖ్యానంబును జంద్రికాఖండంబును న్యాససిద్ధాంజనారూఢంబును దశావతారస్తోత్రంబును మతిస్తవంబును గోదాస్తుతియు శ్రీస్తుతియు యతిరాజసప్తతియు దయాశతంబును ద్రవిడోపనిషత్సారంబును గరుడపంచాశతియు గరుడదండకంబును సంకల్పసూర్యోదయంబును న్యాయపరిశుద్ధియు న్యాయసిద్ధాంజనంబును గీతాసారంబును జతుశ్శ్లోకీభాష్యంబును గద్యత్రయభాష్యంబును దత్త్వదీపికయు నద్వైతఖండనంబును దృష్టినిరసనంబును దాత్పర్యచంద్రికయుఁ బాదుకాసహస్రంబును మీమాంసాపాదుకయు మీమాంసాభాష్యంబును యాదవాభ్యుదయంబును వేదార్థసారసంగ్రహవ్యాఖ్యానంబును హంససందేశంబును హయగ్రీవస్తోత్రంబును గోపాలవింశతియు రఘువీరగద్యయు మణిప్రవాళరూపం బగు నభయప్రదానసారంబును నష్టభుజాష్టకంబును కామాసికానృసింహాష్టకంబును దీపప్రకాశస్తవంబును మొదలుగాఁ గల ద్రవిడసంస్కృతరూపంబు లగు నసంఖ్యేయగ్రంథంబులు, శ్లో॥ పరశ్శతం వాపి పరస్సహస్రం శ్రీవేఙ్కటాచార్యకృతాః ప్రబన్ధాః। తత్రాలమేకః ఖలుభుక్తిముక్త్యోః కార్త్స్న్యేనకస్తాన్ గణయేత్సమస్తాన్ ॥ అనియెడు న్యాయంబున శ్రీవేంకటేశకవిప్రణీత ప్రబంధంబులు పరశతంబులు పరసహస్రంబులు నందు భుక్తిముక్తులొసంగుటకు నొకటొకటియే సమర్థంబగు నన్నియు గణింప నెవ్వఁడు సమర్థుం డిట్లనేకమాయావాదివిద్వాంసుల జయించి దర్శనంబు నిర్వహించుచు శ్రీరంగాది దివ్యదేశంబులందు వసియించి కాలక్షేపం బొనర్చుచుండె నద్వైతసార్వభౌమాదిమాయావాదివిద్వాంసుల జయించి వారి వైష్ణవులనుగా నొనరించినక్రమం బెట్టిదనిన వివరించెద. 90

౫. అద్వైతసార్వభౌమాఖ్యమాయావాది, భాషించు నొక్కొక దూషణమున
కాగమాంతాచార్యు లార్యులు మెచ్చ నూఱేసి దూషణముల వ్రాసి నుడువ
గంగాప్రవాహంబు కరణిఁ బెంపారుతద్భవ్యవిచిత్రవాగ్ధాటిఁ జూచి
యచ్చటి సభయందు పరాజితుఁ, డై నయమ్మాయి తదంఘ్రికముల
౬. మాశ్రయింప గురుఁడు వ్వాహుడాద్విజునకుఁ, బంచసంస్కారముల నాచరించి కరుణ

నర్థపంచకమెఱిఁగించియాకృతిత్రయంబు బోధించె లోకత్రయంబుమెచ్చ.91
సీ. ఆశిష్యమణికి వేదాంతియార్యాఖ్యనని,మహిత మాదాస్యనామం బొనర్చి
రంగుగా నాలాయిర ప్రబంధంబులు,శ్రీరహస్యత్రయసారముఖ్య
నిఖిలరహస్యముల్ నిగమాంతయుగ్మము,నాగమాంతాచార్యు లానతియ్య
నమ్మహాత్మునివల్ల నట్లు విశేషశా,స్త్రార్థము లన్నియు నరసి తెలిసి
తే. సకలసందేహములఁ బాసి స్వగుణచరణ,కమలములచెంతవసియించిఘనతమించి
పుడమివేదాంతియార్యాఖ్యనుభూరియశము,గాంచిశ్రీవైష్ణవాంఘ్రులర్చించఁగనియె.
ఆ. క్షితిని మేలునాఁట మతిమంతుఁ డాచతు,ర్వేదపండితుండు వేదశిఖర
గురుఁ డుపన్యసించుగురుసత్కృత్యల, కోడి మాఱుయుక్తి లొసఁగలేక.
తే. దేవ దేవరవారి కంఠ తేనివాసి, నైతి నని మ్రొక్కి తత్పద మాశ్రయింప
వేంకటేశార్యుఁ డాచతుర్వేదకృతుని, శాస్త్రవిధి వైష్ణవునిఁ జేసె జగతిమెచ్చ.
మ. కమలాత్మోద్భవుఁడు వేంకటేశ్వరకవిర్త్మాభ ర్తకత్మాత్రయిక
క్షమ విద్వజ్జనవంచకుల గెలిచి యజ్ఞానాంధు సర్వేశ్వరా
ఖ్యమతస్థాపకు మూఁడుకత్యలను వక్కాణించి గెల్వంగ వా
రు ముదం బొప్పఁగ నాశ్రయించిరి సుధీరుల వేంకటాచార్యునిన్. 95
మ. భువి సోమేశ్వరభట్టనామకుఁడు చెప్పం గత్య లొక్కొక్కటిన్
చెవగా ముప్పదిరెండుదూషణముల ఛేదించు నయ్యార్యు వా
గ్దవుఁ డీతం డని యెంచి యాద్విజుఁడు సద్భక్తి భవాంభోనిధి
ప్లవ మాతత్పద మాశ్రయించె నిజరూపజ్ఞానసంసిద్ధికై. 96
శా. ఆకారుణ్యపయోధి సద్గురుఁడు దీవ్యత్పంచసంస్కారముల్
ఆకారత్రయ మర్థపంచకము నెయ్యం బొప్పఁ జేకూర్చి ను
శ్లోక ద్రావిడవేదగుహ్యశ్రుతుల జొత్తిల్లుభాష్యద్వయిన్
సాకల్యంబుగఁ జెప్పి యాద్విజున శాకాచారంబు దెల్పెన్ దయన్. 97
క. సోమేశ్వరభట్టారకు, రామానుజయోగిరాజరాద్ధాంతాతి
ప్రేమాస్పదచిత్తునిఁగా, నీమాడ్కిని జేసె వేంకటేశగురుఁ డిలన్. 98
సీ. ధర సర్వతంత్రస్వతంత్రుఁడు వరకవి, తార్కికసింహుం డుదారయశుఁడు
వేదాంతగురుఁ డని విని వేదకాశివా, గ్విజయభట్టాఖ్యుఁ డొకవిప్రుఁ డొకఁడు
బహువిధపుస్తకభారసమేతుఁ డై,వచ్చిశ్రీరంగముఁ జొచ్చియందు
వేంకటాచార్యుల వీక్షించి మీతోడ,వాదాహవము సల్ప వచ్చినాఁడ
తే. ననుచు వాక్రుచ్చిననువినియమ్మహాత్ముఁ, డింటిమొగివాదివిజయార్థమంటపమున
నమలముద్రాసనాసీనుఁడై వసించి, వాదితోడుత వేదాంతవాద మొంచె. 99
సీ. చిన్మాత్ర మై నిర్విశేష మై నిర్గుణ,మైనబ్రహ్మము పరమార్థ మితర
మంతయు దబ్బఱ యని నిజమత మతఁడుగ్గడించి యనర్గళోపపత్తి

శత ముపనిషదుక్తిఁ జాతసనాథము, తత్సాధనమును నుదాహరింప
వేదాంతగురుఁ డంతఁ బవిని తదీయగ్రంథ, మంతయుఁ దప్పకఁ యనువదించి
తే. బలవదుపనిషదుక్తసంభావ్యమైన, బ్రహ్మతర్కసహస్ర ముపన్యసించి
చిదచిదీశ్వరసత్యత్వసిద్ధిపూర్వ, మతనిమత మంత ఖండించె నవసి మెచ్చ. 100
వ. అక్రమం బెట్టి దనిన. 101
సీ. సకలప్రమాణముల్ సవిశేషపరములు, నిర్విశేషముఁ జెప్ప నేర వెప్పు
డది గాన నిఖిలహేయప్రత్యనీకక, ళ్యాణైకతానునారాయణునకు
శేషభూతము లైనచిదచిత్తులంగముల్, సర్వముల్ నిత్యముల్ శాశ్వతములు
తద్విశిష్టార్థబోధకము వేదార్థంబు, గావునఁ బ్రామాణికంబు నిర్వి
తే. శేషచిన్మాత్ర మెట్లగుఁ జింత సేయు, మని గురుం డనె నిట్లిర్వు రలఁతవడక
యేడహోరాత్రములు పోరి రేకరీతి, జయపరాజయసంజ్ఞాప్రసక్తి లేక. 102
సీ. ఏడవరాత్రిని మూఁడుయామములపై, నరుణోదయమున నర్వాత్ముకుండు
వేంకటేశ్వరుఁడు శ్రీవేంకటాచార్యరూ, పమున నావిప్రుస్వప్నమునఁ దన్నుఁ
బొడసూపి వేంకటేశుఁడ నేను బుడమిం శ్రీ, మదనంతసూరికాత్మజుఁడ నైతి
నోరి నీయుక్తులం దొక్కొక్కయుక్తికి, యుక్తులు వేయి నేనుగ్గడింతుఁ
తే. గాన దేవీమనూపాస్తిగర్వ ముడుగు, మని వచించి తిరోహితుఁడయ్యె నంత
నతఁడు మేల్కాంచియక్కజమంది వెఱచి, స్నానసంధ్యాదులొనరించి సాంతముగను.
ఉ. వేంకటనాథదేశికుఁడు విష్ణువు గావున నిట్టిసూరితో
నింకఁ బ్రసంగ మేటి కని యెంచి తదాలయ మొంది యందు ని
ష్పంకత నున్నవాగ్విజయభట్టమనీషికి స్వప్నగమ్యుఁ డౌ
వేంకటభర్తభంగిఁ గనిపించె గురుండు ప్రసంగశాలలోన్. 104
శా. ఆవిప్రుండు ప్రసంగశాల నిగమాంతాచార్యులం జూచి యో
దేవా శిష్యుఁడ నైతి నీ కనుచు నర్థిం దత్పదాబ్జద్వయీ
భావం బొప్ప భజింప సద్గురుఁడు సంభావించి యచ్ఛాత్రునిన్
శ్రీవిష్ణుప్రియదాస్యతత్పరునిగాఁ జేసెన్ బుధుల్ మెచ్చఁగాన్. 105
వ. అట్లక్కవిశవాగ్విజయభట్టారకుండు తనయెడ సుప్రసన్నుం డగు శ్రీవేదాంతదేశి
కుని యనుగ్రహంబువలనఁ బంచసంస్కారంబులు నర్థపంచకంబు నాకారత్ర
యంబును లభించి నాలాయిరప్రబంధంబులు శ్రీరహస్యత్రయసారంబు మొదలు
గాఁ గలద్వాత్రింశద్రహస్యంబులును శ్రీభాష్యంబు నాలాయిరప్పడియు నధిక
రించి శ్రీమహాభాగవతధర్మంబు లన్నియుం దెలిసి విశేషపరిజ్ఞానపరిబృంహితాం
తఃకరణుం డై కృతార్థుం డై సుఖం బుండె నయ్యవసరంబున. 106
తే. రంగనాథుని సేవించి రంగ ముడిగి, దేశికేంద్రుఁడు కంచి కేతెంచి యందుఁ
గరిగిరీశుండుసేవప్రకాశికాది, భగవదర్చలు సేవించి భవన మొందె. 107

వ. అంత. 108

క. వేదాంతార్యుఁడు నిత్యము, వేదాంతవచోవిచార విలసితమతియై
మోదించుచుఁ బరవాదుల, వాదముల జయించుచుండె వరదుఁ డలరఁగాన్.

క. ధర నొకతఱిఁ దజ్జనకుని, తిరువధ్యయనంబునాఁడు ధృతి వైష్ణవు లీ
గురునింటికిఁ బోవలదని, మఱుఁగున శపథించి రతని మహిమఁ గనుటకై. 110

క. శపథముఁ జేసిన దెఱుఁగక, స్వపితృశ్రాద్ధమున గురుఁడు స్వాములఁ బిలువన్
నెప మిడి రాకుండిరి వా, రపరిమితజ్ఞానజలధి యార్యుం డటపైన్. 111

మ. సతతంబుం దన కర్చనీయచరణాబ్జాతున్ హయగ్రీవునిన్
యతిసుత్రాముని శ్రీశఠారిముని నయ్యార్యప్రధానుండు సం
తతశిక్షాస్వరసంపదుల్లసితతత్తన్నామమంత్రంబుల
న్నతిభక్తిన్నుడువంగఁ గన్పడిరి వేదాచార్యు లామూవురున్. 112

సీ. మొగలిపూరేకులజిగిచాయఁ గలవాఁడు, వాజివక్త్రుఁడు బ్రహ్మవాది యొకఁడు
సుప్రసన్నాదిత్యసుందరశ్రీమూర్తి, ద్రావిడబ్రహ్మైకదాత యొకఁడు
పదునాఱువన్నెలపసిఁడికాంతులవాఁడు, బ్రహ్మసూత్రార్థతత్త్వజ్ఞఁ డొక్కఁ
డమ్మహాత్మకునిచే నాహూతులై వచ్చి, యర్చితులై శ్రాద్ధ మనుభవించి

తే. దక్షిణాయుక్తతాంబూలదానములను, జేసి శ్రీపాదతీర్థము స్వీకరించి
వారి నాద్వార మనిపి యాచార్యభక్తిఁ, బ్రక్రమము మొనర్చి చేమోడ్చెఁ బ్రాజ్ఞమౌళి.

క. అంతట నందఱుఁ గనుఁగొన, నంతర్హితులైరి వార లచ్చట నావే
దాంతాచార్యులపై భవ, మంతయు వాక్రువ్వఁ దరమె యహిపతికైనన్.

స్రగ్ధర. శ్రీవేదాంతార్యుఁ డంతన్నిశ్రితజనవృతుఁడై శ్రీనిధిన్ రంగనాథున్
సేవింపంబూని కాంచీస్థితి విడిచి కడున్ ప్రేమమొప్పార నేఁగం
ద్రోవం దాకుర్కురిమిట్టన్ ద్యుమణి యడఁగ నందుర్గురుశ్రాంతి దోఁచం
దావర్షం బబ్బకున్నన్ దళివాకమరమిం దాను బస్తుండె రాత్రిన్. 115

మ. ఒకత్రైవర్ణికవైష్ణవాలయమునం దుద్భాసితద్వారవే
దికమృద్వాస్తరణంబుపై గురుఁడు నిద్రింపంగ నాయింటిపె
ద్దకలన్ వేంకటభర్త దోఁచి మణివేత్రం బెత్తి తర్జించి మా
మక తేజోమయమూర్తి యీసుకవిసమ్రాణ్మౌళి నీయింటిలోన్. 116

శా. ఈమాడ్కిన్నుపవాసమున్నఁ గుశలం బెట్లబ్బు నీకంచు నా
శ్రీమంతుండు వచించి కన్పడక విచ్చేయన్ గృహస్వామి ని
ద్రామాంద్యంబుఁ దొలంగి తిన్నవయి నిద్రాముద్రితుం డైన ని
ష్కామున్ దేశికు శేషశాయి యగు రంగస్వామిగాఁ గన్గొనెన్. 117

తే. వెఱచి వేవేగ వత్సము విడిచి కుడిపి, పాఁడియావును బితికి యాపాలు వేంక
టేశగురునకు నర్పించి యింటిపెద్ద, యారగింపుము మాస్వామి యనుచు మ్రొక్కె.

క. కృపదలఁచి కాంత్తఁగ దాసుని, యపరాధము లోర్చి కావవయ్య మహాత్మా
నెప మొక టిడి మీఱిరుగుట, కపటరహితజనులఁ బ్రోవఁ గాదె బుధేంద్రా.
ఉ. అప్పుడు తీర్థ మాడి గురుఁ డంగములన్ పద్విహూర్ధ్వపుండ్రముల్
చొప్పడఁ దీర్చి పాలు మధుసూదనదేవున కార్యపంక్తికిం
బొప్ప సమర్పణం బొదవి యుక్తముగా నవి యారగించి యం
దెప్పటియట్లు నిద్ర నొకయించుక చెందఁ బ్రభాత మేర్పడన్. 120

పద్మనాభవృత్తము.

తా సర్వతంత్రస్వతంత్రుండు మేల్కాంచి శ్రీమద్గురుశ్రీని జింతించి యంతం
గాసారనీరావగాహంబు గావించి కాల్యక్రియ ల్దీర్చి కల్యాణదృష్టి
న్నాసాత్త్వికుంజూచియర్థోక్తుల న్నిల్పియచ్చోటయత్నెందియాయాస్థలంబుల్
వేసారకం దాఁటి వేవేగ విచ్చేసి విఖ్యాతుఁ డారంగవిష్ణున్ భజించెన్. 121
ఉ. తరుణవయస్కుఁడై నకవితార్కికసింహగురుండు భక్తితో
వరుసగ సంయమీంద్రశఠవైరిముఖార్యులఁ జూచి మ్రొక్కి యిం
దిరకుఁ బ్రణామ మూర్చి జగతీసుఖదాయిని రంగశాయినిన్
గురుని వారిన్ భజించి శఠకోపము దీర్థము నందెఁ బొందుగాన్. 122

భాస్కరవిలసితవృత్తము.

రంగమునను హరిగేహము లెల్లన్ రంగుగఁ గని చని గురుఁ డటమీఁదన్
మంగళతరకుశమంజులశయ్యన్ మానితశయనుని రఘువరుఁ గాంచెన్
సంగతచలదళశాఖశరీరున్ శాంతునిఁ దదనుజు నచట భజించెన్
అంగుగ నిజజనజాతసమేతుం డార్యుఁడు తిరునగరికిఁ జను దెంచెన్. 123
వ. అయ్యవసరంబున. 124
సీ. సంశ్రితజనులతో సకలవాద్యములతో, స్వస్తిఘోషంబుతో సరసనురభి
పుష్పమాల్యముల విభూషితం బైన శ్రీ, శఠకోప మాన త్త్వజలధి కెదురు
గా నాదినాథుఁడు కరుణతోఁ బనుప న,గ్గురువరుం డాశఠకోపమునకుఁ
జాఁగిలఁ బడి మ్రొక్కి స్వకరాబ్జముల మోడ్చి, యతినమ్రుఁడై యున్న నర్చకుండు
తే. మహితశఠకోపకసుమదామంబునొసఁగ,నతఁడుతలఁదాల్చిధన్యోస్మియనివచించి
స్వామిశఠకోపసన్నిధిజనులతోడ, నాదినాథునిసన్నిధి కరిగి యందు. 125
తే. తామ్రపర్ణినదీతీరధామగతుని, నాదినాథునిఁ గని కొనియాడి తీర్థ
మాల్యశఠకోపముఖబహుమతి లభించి, శ్రీశఠారాతిసన్నిధిఁ జెంది యందు. 126
ఉ. తల్లియుఁ దండ్రియున్ ధనము దైవతమున్ యువతీసుతాప్తులున్
ఎల్లసుఖంబులున్ యతిమహీంద్రుని దాసజనాళి కెద్ది సం
పుల్లపముల్ల నద్వకుళభూషణ మెయ్యది యాశఠారి రం
జిల్లుపదాబ్జయుగ్మము భజించి నుతించి సుఖించె నార్యుఁడున్. 127

ఆ. మధురకవులుపుష్పమాల్యము తీర్థము, నియ్యఁజేసి వేంకటేశగురున
కాదిగురుఁడు వైష్ణవాన్వయకూటస్థుఁ, డాశఠారియోగి యనియె నిట్లు. 128

సీ. ధరసర్వతంత్రస్వతంత్రమహాబిరు, దంబు నీ కగు శాశ్వతంబు వత్స
యతిరాజసిద్ధాంత మఖిలదేశములందు, వృద్ధిఁ బొందింపుమా విమలచరిత
యని విధించుశఠారియాజ్ఞను శిరసా వ, హించి వీడ్కొని వేంకటేశగురుఁడు
విదితరామానుజవిజయధ్వజం బన, నల్లనల్లన సంశ్రితాళితోడ
తే. నరిగి సిరివరమంగల మనెడుదివ్య, దేశమున దేవనాథు నుతించి మించి
కూర్మి మీఱఁ దిరుక్కురుంగుడికి జరిగి, పంచనంబుల గని మ్రొక్కి ప్రస్తుతించె.

ఉ. అంతటఁ దిర్వనంతనగరాదికదివ్యహరిస్థలంబు ల
త్యంతరతిన్ భజించి చని ధన్విపురంబున విష్ణుచిత్తుఁ ద
త్సంతతి యైనచూడికుడుతం గని మ్రొక్కి వనాద్రి కేఁగి వే
దాంతగురుండు సుందరభుజాఖ్యు రమాసఖుఁ గాంచి మ్రొక్కెడెన్. 130

స్రగ్విణీవృత్తము.

మాలిరుంజోలెసన్మందిరస్వామికిం, జాలఁగా మంగళాశాసనం బొర్చి దా
సాళితోఁగంచి కయ్యార్యుఁడే తెంచి శ్రీ, శాలియా దేవరాట్సద్మ మొందె న్మహిన్.

క. తొండరడిప్పొడివాకిటఁ, బండితమండలవిభుండు ప్రణతుం డై వే
దండగిరివరమువలగొని, నిండుమతిన్ వరదుదేవినిం గన్గొనియెన్. 132

భుజంగప్రయాతవృత్తము.

భజించెం బెరుందేవిపాదాంబుజంబుల్, సృజించెం బ్రపంచప్రసిద్ధస్తవంబుల్
భుజించెం బ్రసాదాదిభోగ్యంబు లార్యుం, డజాతారియ ద్దేవియాజ్ఞ న్లభించెన్.

ఉ. జ్ఞానివరేణ్యుఁ డంతఁ జని శారదచంద్రముఖాబ్జు నత్తియూ
రా ననుశౌరినిం గని చిరంతనతచ్చరితంబులన్ రస
శ్రీనిలయోక్తులం బొగడి శ్రీశఠకోపపదాంబుముఖ్యస
న్మానముఁ జెంది హస్తిగిరినాథు ననాథసనాథుఁ గన్గొనెన్. 134

తోటకవృత్తము.

కరిశైలములన్వై ఘనకాలపయో, ధరమట్లు వెలుంగును దారు హరిన్
వరదు న్ద్విరదేశ్వరవైరిహరున్, శరణొంది నుతించెను సౌమ్యుఁ డటన్. 135

మత్తకోకిలవృత్తము. సన్నుతింపఁ బ్రసన్నుఁ డై కరిశైలనాథుఁడు నీకు నేఁ
డెన్న మీఱ నుతుండ నయ్యెద సిద్ధమంచు వచించి దా
శౌన్నసూరికిఁ దీర్థమున్ శఠకోపమున్ సుమదామముల్
అన్నియుం గృపఁ జేసి పంచిన నార్యుఁ డచ్చట వెల్గొనెన్. 136

తే. మొదటఁ దన్నుఁ గటాక్షించి మోద మొనఁగి, యలరుదీపప్రకాశకుఁ డాది గాఁగ
గల కథాష్టాదశస్థానపతులఁ జూచి, యమ్మహాత్ముఁడు తిరుపతి కరుగుదెంచె. 137

వ. ఇట్లు గురువరుండు కంచి వెల్వడి తిరువేంగడయాత్రాతత్పరుఁడై చని చని తిరు
చ్చానూరను దివ్యదేశంబున. 138

ఉ. శ్రీకర మౌ సువర్ణముఖరీతటజుష్టశుకాశ్రమంబునం
బ్రాకటపద్మపుష్కరిణిఁ బ్రాజ్ఞుఁడు స్నాన మొనర్చి ద్వాదశాం
గాకలితోర్ధ్వపుండ్రుఁడయి యబ్జకరన్నలమేలుమంగ సు
శ్రీకుని వేంకటేశుని భజించి చనెన్ వృషభాద్రిచెంతకున్. 139

మ. చెను మీఱం జనుదెంచి శ్రీపురములో శ్రీతిల్లగోవిందరా
జును సేవించి తదాజ్ఞ సత్కృతుల నచ్చోఁ గాంచి విచ్చేసి యా
ర్యనరేంద్రుండు నిజాంఘ్రిసంశ్రితులతో నాళ్వారితీర్థంబుఁ గ
న్గొని యందున్ మునిఁగెన్ సమంత్రకముగా గోవిందసంతుష్టిగాన్. 140

శా. కాలార్హక్రియ లాచరించి గురుఁడా కాసారతీరంబునన్
శైలం బంఘ్రుల ముట్టరా దనుచు నాస్తోధ్రంబుపై కెక్కకే
శ్రీలోలున్ హృదయాబ్జపీఠములపైఁ జింతించు నద్దివ్యసూ
ర్యాళిన్ శ్రీశఠజిత్కలిఘ్నముఖముఖ్యుం బ్రీతితోఁ గన్గొనెన్. 141

తే. నమ్మయాళ్వారిసన్నిధి నయ మెలర్ప, మోద మలరంగఁ దీర్థప్రసాదములను
బరమభక్తి లభించి విద్వన్మహేంద్రుఁ, డంజనాద్రియడిప్పడి కరుగుదెంచె.

ఉ. అందు నమస్కరించి గురుఁ డగ్గిరిపైఁ జనువేళ ముక్తుఁ డా
నందమయాఖ్యలోకమువ నాగమహీట్ఛయనంబుపైఁ జనుం
జందము దెందమందు బలుసందడి సేయఁగ నేఁగి దివ్యమా
కందముచెంత సంయమిశిఖామణినిం బొడఁగాంచి మ్రొక్కెడిన్. 143

వ. తదనంతరంబ. 144

చ. చని కనుద్రోలఁ గాంచె గురుచంద్రుఁడు కాంచనగోపురంబులన్
గనకవితర్దులన్ మణివికారమహోన్నతసౌధపంక్తులన్
ఘనతరకాలకంఠకలకంఠశుకాదులకల్పవృక్షముల్
వినుతయశస్కవైష్ణవులవీథులు నాథునిదివ్యగేహమున్. 145

సీ. నిరుపమానందమై నిలయవిమాన మట్లవి దూరమునఁ గాంచి యంజలించి
తిరువీథిఁ దిరిగి యద్దేశికుఁ డేతెంచి, స్వామిపుష్కరిణిలో స్నాన మార్చి
పుండ్రముల్ పండ్రెండు పొలుపారఁగాఁ దీర్చి, కాలోచితక్రియల్ గారవించి
యచ్చోట శ్రీవరాహస్వామి నీక్షించి, కొనియాడి శ్రీశఠకోపముఖ్య

తే. బహుమతి లభించి వేంకటపతినివేశ, బాహ్యమణిమయగోపురద్వారమునను
బడిఁదిగడపకు మ్రొక్కి లోపలికి జరగి, స్వర్ణబలిపీఠ మున్న చోఁ జాఁగి మ్రొక్కె.

ఆ. భవ్యరంగమండపమునకుఁ జేమోడ్చి, వచ్చి మాల్య మంచు వాపికడను
బూలసరులఁ జేర్చుశాలలో గోపాల,బాలుఁ జూచి మ్రొక్కెఁ బ్రాజ్ఞమౌళి. 147

క. నారాయణాఖ్యశిఖరం, బొరసి కని మ్రొక్కి షణ్ముఖహప్పడికడ నా
ధీరుఁడు ప్రణమిలి మేర్యాశ్, శౌరిని గని మ్రొక్కి పొగడి చనియె నటపయిన్.
క. మానక తిరుమతపల్లిని, శ్రీనిం గని మ్రొక్కి జరగి జితకలికలుషుం
డానందనిలయనామవి, మానముఁ బొడగాంచి మ్రొక్కె మాన్యులు మెచ్చన్.
సీ. సూత్రవతీశునిఁ జూచి మ్రొక్కిడి తొట్టి, తీర్థముఁ గ్రోలి యాద్దేశికుండు
శ్రీభాష్యకారుల సేవించి నృహరికి, జోహారు సేసి తార్క్ష్యుని భజించి
జయవిజయులకు నంజలి సేసి లోఁజొచ్చి, రాముని సీతాభిరాముఁ జూచి
యొప్ప మీఱఁగ మలయప్పను గని మ్రొక్కి, వేంకటేశునిఁగాంచి వినుతిసలిపి
తే. తీర్థశఠకోపచందనాదికములం ద,నంత యతిరాజుతో మలయప్పఁ డాత్మ
ధన్యకళ్యాణమండపస్థానమునను, బొసఁగ నొడ్డోలగంబుండె బుధులు మెచ్చ.
సీ. యతిరాజుతో మలయప్పఁ డగ్గురునకు, బహుమతి సేయించి పలికె నిట్లు
జీర్ణశ్రుతప్రకాశిక నుద్ధరించితి, వని చాల నాహ్లాద మంది యిప్పు
డనఘ శ్రీభాష్యసింహాసనాధిపతిత్వ, మిచ్చితి మది గాన యింక నీవ
ధరణి భాష్యప్రవర్తకుఁడవు గమ్మని, యతనిపై నొకపద్యమానతిచ్చి
తే. చాలబహుమతిఁ గావించి సాగఁబనుప, నతఁడు దిరుమలదిగివచ్చియచటినుండి
తిరువహీంద్రపురమ్మున కరిగి యందు,దైవనాయకు సేవించి తగ నుతించె. 151
వ. ఆపద్యం బెయ్యది యన్న, శ్లో॥ శ్రీమాన్ వేఙ్కటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ।
వేదాన్తాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది॥ ఈశ్లోకంబు సాతొద్భగవన్ను
ఖోదితంబు గావున నుభయప్రపన్నుల కాదరణీయం బయ్యె, శ్లో॥ రామానుజద
యాపాత్రం జ్ఞానవైరాగ్యభూషణమ్। శ్రీమద్వేఙ్కటనాథార్యం వన్దే వేదాన్త
దేశికమ్॥ అనియెడియీతనియను వేదాంతదేశికునియవతారసమాప్త్యనంతరకా
లంబునందుఁ గాలమేఘయతికల్పితం బయ్యెఁ గావునఁ బ్రపన్నజనైకదేశనిషే
వ్యం బయ్యె నిఁక శ్రుతప్రకాశికాజీర్ణోద్ధారణక్రమం బెట్టి దనిన యథాశ్రుతంబు
గా వివరించెదఁ గూరేశగురున ప్తయు శ్రీపరాశరభట్టారకు ననుజుండు నగుశ్రీరా
మపిళ్లకుం బౌత్రుండును వాగ్విజయభట్టారకునకుం బుత్రుండు నై సుదర్శనభట్టా
ర్యుం డనియు శ్రుతప్రకాశికాచార్యుం డనియుఁ దిరునామంబుఁ గలశ్రీవేదవ్యా
సభట్టారకుండు శ్రీభాష్యంబునకు శ్రుతప్రకాశిక యని తిరునామంబు గలమ ట్త్రిం
శద్గ్రంథబంధురం బగువ్యాఖ్యానం బొక్కటి పట్టుటాకుల లిఖయించి తీర్చి వ్రా
యం దలంచు చున్నసమయంబున. 152
మ. ఇరుపార్శ్వంబుల శ్రీధరల్ గొలువఁగా నీరాజువేలార్చ్యు లా
కరణిం దన్ను భజింప నొక్కపుడు రంగస్వామి విచ్చేసి ము
క్కురపై సింగరికో వెలశ సకలదృక్సంతుష్టిఁ గావింప న
తతి సేవించి యొకమ్మ హర్షవశచిత్తం బొప్పఁగా నిట్లనెన్. 153

సీ. స్వామి యీవైష్ణవసంఘంబుతో నేను, ప్రకృతిబంధముఁ బాసి పరమపదముఁ
జెంది నిన్నెప్పుడు సేవింపఁగల నని, యాయమ్మ ప్రపదన మార్చినంత
నాకస్మికంబుగా యవనతురుష్కాది, బలము లేతెంచి యాభాగవతుల
ధర్షింపఁ బూన వేదవ్యాసభట్టార, కాదిమహాత్ము లయ్యవసరమున
తే. ద్రవిడసంస్కృతరూప మహాదర్శనంబు, వృద్ధిఁ బొందింప లోకార్యవేంకటేశ
దేశికుల వృద్ధబాలక దేహయుతుల, నుండ నియమింప వారుండి రొక్కచోట.
సీ. అంత రంగేశుఁ డాయవనతురుష్కాది, బాధోపధిని భాగవతవరులకుఁ
బంట్రెండువేలకుఁ బరమపదం బిచ్చి, యాసాధ్వి ప్రపదన మంతఁ జేసె
నంత శ్రీవేంకటేశార్యుఁ డభీతిస్తవం బానతియ్య నబ్బలవతులకు
ననపరాధులఁ జంపు టన్యాయ మని పర, మాత్ముఁడు దెలుప వా రట్లు దెలిసి
తే. యనపరాధు లనాథులు నతిభయార్తు, లైనదాసరి బాఁపల హాతి యొనర్చి
యేమిఫలము లభించెద మిచట నచట, ననుచు రోసి నధింపక యరిగి రంత.155
సీ. అంతఁ గొన్నిదినంబు లరిగినపిమ్మట, సాధ్వి సుదర్శనాచార్యజనని
యేతెంచి శ్రీవేంకటేశార్యు నీక్షించి, ప్రాజ్ఞ మత్సుతుఁడు శ్రీభాష్యమునకు
వ్యాఖ్య యొక్కటి పట్టుటాకులపై వ్రాసి, తీర్చి వ్రాయకమున్నె ధీర యిట్టి
యవనాద్యుపప్లవవ్యాజముచే మహా, భాగవతులతోడఁ బరమపదముఁ
తే. గాంచెఁ గావున మాయింటికడకు వచ్చి,చూచి యాగ్రంథమంత యుసూష్మపఱచి
వృద్ధిఁ బొందింపు మనిపల్కి వేశ్మమునకు, నమ్మహాత్మునిఁ దోడుక యరుగుదెంచి.
సీ. భూమిగుప్తము లైనపుస్తకంబులఁ దెచ్చి, యద్దేశికున కిచ్చి యాత్మపౌత్రు
బాలు వేదాచార్యభట్టారకునిఁ జూపి, యితనికి శ్రీభాష్య మీవె నుదువు
మని యప్పగింప నయ్యార్యుఁ డాయమ్మతో, నట్లొనర్చెద నని యానతిచ్చెఁ
బ్రథమసూత్రమునకుఁబదివేలగ్రంథము,వ్యాఖ్యయొక్కటిముందువ్రాసియుంటి
తే. కూరనాథునినత్తి యీగురువరేణ్యుఁ, డిమ్మహాత్మునివ్యాఖ్యపై నింక నేను
వ్యాఖ్య సేయంగఁ దగదనియాత్మ నెంచి, నిలిపి తనటీక నావ్యాఖ్య నే గ్రహించె.
సీ. జీర్ణశ్రుతప్రకాశికఁ గొని గురుఁ డందుఁ, బ్రామాదికంబులఁ బరిహరించి
చాల విమర్శించి చక్కఁగా వ్రాయించి, యాగ్రంథ మంత భాష్యంబుతోడ
భవ్య వేదాచార్యభట్టరు కెఱిఁగింప, నతఁ డాత్మపుత్రశిష్యాళి కొసఁగ
గాన శ్రీభాష్యనుగతి వాదిభీకర, గురునితో వారికి జరగదయ్యె
తే. జీర్ణమైనశ్రుతప్రకాశికను మగిడి, యాచితంబుగ నిట్లుద్ధరించుకతన
నవని శ్రీభాష్యసింహాసనాధిపత్య,మమరె వేదాంతగురున కవ్యాహతముగ.158
చ. ఇల నలరారున త్తిరువహీంద్రపురంబున కేఁగి యచ్చటన్
నెలకొనుదైవనాయకుని నిస్తులభక్తి భజించి తద్యశో
విలసిత మహాస్తవం బొకటి వేడ్క వచించి బుధేంద్రచంద్రుఁ డా

స్థలమున నాత్మహ స్తములవ్వే ద్రశుభోధకపూర్ణదీర్ఘికన్. 159

ఉ. ఆసలిలాశయంబుకడ నద్భుత మహా తిరునందనాటవిన్
భాసురపుష్పవృక్షములు భవ్యము లాతులసీవనంబులున్
దాసులతోడఁ జేసి సతతంబు లసత్తులసీసుగంధనా
నాసుమదామసంఘములు నాథున కార్యుఁడొసంగె నచ్చటన్. 160

శా. ఆలోఁ గొన్నిదినంబు లచ్చటను వేదాంతార్యుఁ డర్వాంబుగం
గాలంబందు సుగంధిచిత్రసుమనఃకైంకర్యమే చేసి శ్రీ
త్మాలోలుం డగుదైవనాయకుని కాకైంకర్యముల్ సల్ప ను
శ్శీల స్వాముల నిల్పి తాను జని కాంచిన్ గాంచి యం దుండఁగాన్. 161

వ. అయ్యవసరంబున. 162

క. కోలాహలాహ్వయుం డగు, హాలాహలవైద్యుఁ డొకఁ డత్యుగ్రవిష
వ్యాళములను గొని యగ్గురు, హేళిం బొడగాంచి యతని కిట్లని పలికెన్. 163

పద్మనాభవృత్తము. నీసర్వతంత్రస్వతంత్రత్వమీమీఁదనీవీననుంగెల్చి నెగ్గించుకొమ్మా
యోసామినీవేదశాస్త్రాదులుగావీమహాగ్రావుల న్మోర్వుమా యంచుఁబల్కన్
ఆసాధుదేవేంద్రుఁ డామాట లాలించియాత్మాలయద్వారబహిర్వేదియందున్
నీసర్వశక్తి న్రహిం జూపురా యంచునిర్భీతి మృద్వాసనాసీనుఁ డయ్యెన్. 164

వ. అప్పుడు. 165

భాస్కరవిలసితవృత్తము.

దారుణవిషభుజంగంబులవాఁ డాధార్మికకులనుతుఁ డగలఁగఁ బంపన్
సారెకు ముఖముల సాంద్రవిషాగ్నిజ్వాలలు దొరుఁగఁగ జరగి య వెల్లన్
గారుడమణిఁ బొడగాంచినయ ట్లాకల్మషరహితునిఁ గని కనుమోడ్పుల్
బీరము దొలఁగి ఫణంబులనేలన్ వేఁజఁగఁబడిఁ దమకడిఁది యడంగన్. 166

స్రగ్విణీవృత్తము. అంతఁ గోలాహలుండాభుజంగాళివి
భ్రాంతిమై నున్నదీరంబు లొమంత్రముల్
కాంతగీతాధ్యనాగస్వరం బందు బల్
వింతగా నూఁదుచున్ వేడ్కతో నాడఁగన్. 167

సుగంధివృత్తము. మాయదారి యైనవానిమంత్రశక్తిఁ బాము లా
ప్యాయనంబుఁ జెంది యుష్మహాత్ము నగ్గురూద్వహున్
డాయలేక పూర్కియావిడంబమాత్రి మెందు వాఁ
డాయెడ స్స్వశక్తిఁ జూపియార్యహాళి కోడియున్. 168

మహాస్రగ్ధరా వృత్తము.

చని నే నింక న్మదీయస్థలమున మతియున్ సర్వమంత్రౌషధంబుల్
గొని తీక్ష్ణత్వేళదంష్ట్రాంకుశపటుమహాఘోరదర్వీకరాళిం

జను వ్రెప్పం బట్టి-మన్మ్నాసములకు మరల్ -స్వామి యే తెంతు సత్యం
బనుచుం గోలాహలుం-డాయనఘగుణనిధి-న్నార్యదేవేంద్రుఁ బల్కెన్. 169

ఉత్సాహావృత్తము ఇల మహాత్ముఁ డైనవేంక-టేశసూరిపైని దాఁ
జలము మీఱఁ బంచుఘోర-సర్పసంఘముల్ కృత
ఘ్నులకుఁ జేయులగ్గులట్లు -కుంఠితంబు లై చెడన్
అలసి వాఁడు దేశ మొందె-నన్యసాధనాప్తికై. 170

సీ. మళయాళమున మణి-మంత్రమహౌషధు, లార్జించి కోలాహ-లాహ్వయుండు
మహదరణ్యములందు-మలయదర్దురహాస్య, పృథ్వీధరములందు-బిలములందు
దారుణదృగ్వాల-దంష్ట్రాగ్రఫూత్కార, జిహ్వావిషంబు లౌ-జిహ్మగములఁ
బట్టి పెట్టెలఁ బెట్టి-బంధించుకొని వచ్చి, కంచియం దొకతోఁట-కడ వసించి
తే. యశుచివేళలఁ గాని యీ-యార్యవరుని, గెలువ లేనని తనమదిఁ-దలఁచి యంత
నమ్మహాత్మునియభ్యంజ-నావసరముఁ, దెలిసి వాకిటి కేతెంచి-పలికె నిట్లు. 171

స్వాగతవృత్తము. కోరి నిన్నుఁ గనఁ-గోలాహలుఁడన్,ధీర నేఁ డరుగు-దెంచితి నాతో
మాఱుమాటనకు-మామకవిద్యన్,బీర మొప్పఁగని-పింపఁగ రమ్మా.

తోటకవృత్తము. అనివాఁడనిన-న్విని యాయనఘా,గ్రణి తాన మొన-ర్చినఁ గానినినుం
గననొల్లను బొ-మ్మనఁ గ్రక్కున వాఁ, డనుకూలినిపో-లిక నట్లరిగెన్.

స్రగ్ధరావృత్తము. అంత న్గోలాహలుండా-యనఘున కొకకీ-డాచరింపంగ నాత్మ
స్వాంతంబం దెంచిగోష్ఠ్య-స్థలి నొకసరసి-న్వాంశికం బైనకోఁవిం
గాంతం బానీరుగ్రోలం-గవికులపతికి-న్గర్భ మొక్కింత నొవ్వం
జింతాక్రాంతుండుగాఁ గా-శ్రితతతికిటులన్-శ్రీమదార్యుండు పల్కెన్.

భుజంగప్రయాతవృత్తము.

అహింగ్రాహి కోలాహ-లాఖ్యుండు వాఁడా, గ్రహంబొప్ప నిం దేమి-గావించెనో కో
రహీ న్నీరు వీక్షించి-రండంచు విద్వన్మహేంద్రుండు పంపించి-నం బోయి రార్యుల్.

మత్తకోకిలవృత్తము. వానిఁ జూచిన వారు చెప్పిన-వైష్ణవాగ్రణి వానియ
జ్ఞానకృత్య మెఱింగి తత్కుఁ-జయ్యనం బిలిపించి యీ
మ్రానికంబము దాటుపుచ్చుము-మాంద్య మందక వేగమం
చానతిచ్చిన వాఁడు వేడుక-నట్లొనర్చినపిమ్మటన్. 176

మానినీవృత్తము. కన్నులమూంగలఁ-గంబము రంధ్రము-ఖమ్మునజాఱుద-కమ్ముఝరుల్
పన్నుగ మేదిని-పైఁ బొరలంగ వి-భుం డ్రతుఁ గాఢిక బాధ చెడన్
బన్నము లొందును-బాఁపఁడు మజ్జల-పానము చేసని-భావములో
నెన్నుచువచ్చిన-హింద్రుఁడుసూరిమ-హేంద్రునరోగుర-హింగనియెన్.

కరిబృంహితవృత్తము. తైలమునఁ దళదర్వీ లఘురఁగ-దానుఁడనుకృతి దట్టఁగాన్
పైలతతియిదిమంత్రబల మతి-మంద మగుగురుమాలికన్

హేల నిపుడు జయింతు ననుచు బుధేంద్రు వెలువడిరమ్మనన్
లీల విమతుని లెక్కసేయక లేచె గురుఁ డరిపీడకై. 178

కవిరాజవిరాజితవృత్తము.

కృతికవితార్కికకేసరి యింటి మొగిన్ విషవైద్యు నొకం గని యా
క్షితి గిఱు లేడు రచించి యట న్నొకచె న్నగుపీఠి రచించి శుభా
తతమతి శిష్యుఁడు తైలము చేఁ దలఁ దట్టుచు నుండఁగ దా నిటకై
చతురతఁ బంపుమి సర్పకులం బిఁక జాంగలికాతురజాల ననన్. 179

వ. అప్పు డమ్మనీషిభాషితంబు లాకర్ణించి విషభిషగ్వరుండు రోషభీషణాకారుండై య
తితీక్ష్ణవిషంబు లగు నాశీవిషంబులం బనిచె నంత. 180

శాలినీవృత్తము. పన్నగవ్విషవైద్యుఁడు పంచున భవ్యములౌ బహుపన్నగముల్
మున్ను ఖరాదికమూర్ఖులు శ్రీరఘుముఖ్యు నెదుర్కొని మూఢతచేఁ
జన్నగతి న్గురుచంద్రునిఁ గన్గొనఁ జయ్యన వచ్చి వెసన్ నగిలం
జెన్నుగ దాసి గసిం బుసకొట్టుచుఁ జిందఱవందఱఁ జెంది చెడన్.

సీ. గజ్జెలు గల్లని కాళ్ల మ్రోయఁగ వ్రేళ్ల నుచితమణ్యూర్మికలుల్లసిల్ల
నడుమున బదనికల్ బెడఁగొందఁ ముంజేత, ఘనసవలోహంపుఁ గడియ మొప్ప
నాత్మబాహుస్థమోహనపింఛ మసియాడఁ, దిరుమణి నుదుటను దేజరిల్ల
సిద్ధక్రియలు కొన్ని శిరమున మెఱయంగ, మళయాళ కేరళమంత్రములను
తే. రాగయుతమున నాగస్వరమునఁ బాడి, లయ దొలంగక నాడు కోలాహలుండు
పంచుబలువాప లొక్కొక్కబరిని దాటి, మంత్రశక్తిని మరలక మడిసె నంత.

పృథ్వీవృత్తము. అనేకవిధసర్పసంహతులు ద్రెళ్లఁ గోలాహలుం
డనంతరవిధాన మే మనుచు నాత్మఁ జింతించుచున్
ఘనీభవదుపాయ మొక్కటి లభించి ధైర్యస్థితిన్
మనం బలరఁ జేసె నమ్మనుజులందఱు వీక్షింపఁగాన్. 183

సీ. అతిదీర్ఘదేహ మత్యంతతీక్ష్ణత్వేళ, మతిబల మతిరోష మతులశక్తి
గిరినాగ మింది నీదు గిఱిగీఁత లంటక, కఱచును సాగి నీ శిరము నిక్క
మనుచు నగ్గురునికా యహితుండిటుఁడు పల్కి, విడిచి యా యహి వెనువెంట మంత్ర
కలితగంభీరనాగస్వరం బూఁదుచు, నాడుచుఁ జనఁగ నయ్యహివరంబు
తే. గిఱుల నంటక నెగసి యగ్గురుని శిరముఁ, గఱవ గమకించి యొదవఁ గిఱికి నడుమ
నై దుశకలములై పడి సమువు లుడిగి, సకలమనుజులు చూచి యాశ్చర్యమంద.

ఉ. ఆయహితుండికుండు సమయోరుహేలయుంబున కార్తిఁ జెందియున్
ఆయనఘప్రభావమున కద్భుత మొందియు వెండియున్ ధృతిం
బాయక బల్కరండమునఁ బ్రాణపదంబున నుంచి దాఁచు న
త్యాయతవీర్య మల్పతను వౌనహినిం గనిపించి యిట్లనెన్. 185

చ. ఇది మిడినాగ మియ్యహి బుధేంద్రదవాగ్నిసదృగ్విషంబుఁ బం
చెద నిది నీదుప్రాణములఁ జేర్పు ఱుచున్ ధ్రువ మంచుఁ బల్కి దు
ర్మదుఁడు నరేంద్రుఁ డబ్బుధపురందరుసాలికిఁ బోవఁ బంచ ని
ర్మదుని గురుం గనెన్ విషపుమంటలఁ గ్రక్కుచు నాయహీంద్రమున్. 186

క. గిఱిగిఱికి గిఱిపెడంగము, ధరఁ దెగి పడ నైదుగిఱుల దాఁటి జరగి యా
యురగం బాఱవగిఱిలో, దిఱదిఱఁ దిరుగంగఁ జూచి దేశికుఁ డంతన్. 187

తే. గ్రుక్కద్రిప్పక వచియించె గురుఁడు గరుడ, దండకం బంత నానర్పథాటియుడిగె
గరుడపంచాశతిస్తుతి గురువరేణ్యుఁ, డానతియ్యంగ విని పన్నగాశనుండు. 188

ఆ. సుప్రసన్నబాలసూర్యుఁడ ట్లుండఱ, కన్నుఁగవకు నెదుటఁ గానఁబడుచు
మింటనుండి వచ్చి మిడినాగమును గొని, చనియె జనులు గురుని సంస్తుతింప.

వ. అప్పు డగ్గురుం డాకోలాహలున కి ట్లనియె. 190

క. ఈలా బిరుదులు నీ కేల, నేలా యివి దాలఁగు మని బుధేంద్రుఁడు పలుకం
జాలావినయం బలరఁగఁ, గోలాహలుఁ డనియె నిట్లు గురుచంద్రునకున్. 191

సీ. వేంకటేశుండవో విహగేశ్వరుండవో, ఫణిరాజవో మర్త్యభావ మొంది
కనఁబడుచున్నావు గావున మును రామ, సౌమిత్రిరూపి యాశౌరికడకుఁ
జను దెంచి నాగపాశవ్యథఁ బాపిన, గతి విష్ణురథుఁడు నీకడకువచ్చి
మిడినాగమును గొని మింటిప్పి కెగసెను, గాన దేవుఁడ వీవు కలుషరహిత

తే. యుర్వి నీమంత్రశక్తికే నోడలేదు, గాన బిరుదము లివి నేను మాన నార్య
యనుచువాఁ డనవినితీర్థ మాడిగురుఁడు, వాని బహుమతి సేయుంచి పనిచెఁ గృపను.

తరళవృత్తము. కరిగిరీశుఁడు ము న్వరం బిడెఁ గాన నగ్గురుమౌళికిన్
వరదునంశమునం గుమారుఁడు వైదికాగ్రణి కంచిలో
నరులు మెచ్చ జనించి శ్రీనయనారు దేశికసంజ్ఞయున్
వరదుఁ డన్తిరునామము న్గని వాసి కెక్కె మహీస్థలిన్. 193

శా. అంతన్ రంగముఁ జెంది యందు నిగమాంతార్యుండు రంగేశునిన్
సంతుష్టిన్ నయనోత్సవం బలర నశ్రాంతంబు సేవించుచున్
అంతేవాసులకున్ యతీంద్రకృతభాష్యార్థం బెఱింగించుచున్
శాంతు ల్మెచ్చ దినంబులన్ జరుపుచున్ స్వస్థాత్ముఁ డై యుండఁగాన్. 194

మ. జగదార్యుం డొకనాఁడు రంగపతి యంచత్సన్నిధిన్ వేంకటే
శగురుం గన్గొని వేయుశ్లోకములచే శౌర్యంఘ్రిమాహాత్మ్యమే
తగ నీవే మన మిర్వురం దొకరము ద్యత్స్రగ్ధరాముఖ్యవృ
త్తగతిం జెప్పుద మంచుఁ బల్కి విని వేదాంతాత్ముకుం డిట్లనెన్. 195

శా. స్వామీ దేవరవారు శౌరిచరణాబ్జాత ప్రభావంబు ని
స్సీమోదారగభీరవృత్తములచేఁ జెన్నొప్ప వర్ణింపుఁడీ

యీ మీఁదాసుఁడు నేర్చుచున్నకరణి న్నీరంగరాట్పాదుకా
భూమిం జెందును వేయుపద్యములచేఁ బొల్పొంద నీరాతిరిన్. 196

ఉ. అంత జగద్గురుండు నిగమాంతగురూక్తుల నాలకించి యే
కాంతమునం బ్రభాతసమయావధిగా హరిపాదవైభవై
కాంతము లైనపద్యముల నైదుశతంబుల నానతిచ్చె వే
దాంతగురూద్వహుండు నిలయంబున నిద్దురఁ జెందె నంతటన్. 197

చ. సరసుఁడు రంగశౌరి తనసన్నిధిఁ గేశవసూరిరూపి యై
త్వరఁ జని నిద్రఁ గొన్నకవితార్కికసింహునిఁ దట్టి లేపి యీ
వఱ కిటు లూర కుండితివి పశ్చిమరాత్రి ఘటిల్లె నింక నే
ద్వరితముగా లిఖించెద నుదార వచింపుమి వేయిపద్యముల్. 198

క. అక్కవితార్కికకేసరి, యక్కవిత వచింపఁ గేశవార్యుఁడు మూఁడు
మ్మూకాలుగడియలో బుధు, లక్కజపడఁ బాదుకాసహస్రము వ్రాసెన్. 199

తే. అంతఁ గేశవార్యుఁ డంతర్హితుం డైన,నార్యుఁ డితఁడు స్వామి యనుచుఁ దెలిసి
విస్మయంబుఁ జెంది వేవేగ కావేరిఁ, దీర్థమాడఁ జనియెఁ దెలివి మించ. 200

మహాస్రగ్ధరావృత్తము.

చని తీర్థం బాడి యచ్చో సమయభగవదాజ్ఞావిధుల్ సేసి యంతః
ఘనుఁ డామ్నాయాంతసూర్యగ్రణి భువనగురుత్మాపతిం జూచి సాష్టాం
గనతిం గావించి యాలోకగురునకు సమగ్రప్రబంధంబుఁ జూపం
గొని యాలోకార్యుఁడుం గన్గొని తనమది సంకోచ మొక్కింత చెందెన్. 201

ఉ. అంతఁ దదింగితం బెఱిఁగి యాశ్రుతిశేఖరదేశికుండు శ్రీ
కాంతునిపాదుకాద్వయము కారికుమారకుఁ డయ్యె నగ్గురు
స్వాంత మెఱింగినట్టిగురుచంద్రుఁ డితం డఖిలార్థవేది యీ
శాంతుఁడు సంతసించుటకుఁ జాఁగిలి మ్రొక్కెద నంచు మ్రొక్కెడెన్. 202

వ. అట్లు సాష్టాంగదండప్రణామం బాచరించి, శ్లో॥ సూతే సూకరయువతి స్సుత శత మత్యన్తదుర్భగం ఝటితి। కరిణీ చిరాయసూతే సకలమహీపాలలాలితం కలభమ్॥ అనియెడిశ్లోకముఖంబున మహాత్మా సూకరయువతి యత్యంతగర్భనిర్భాగ్యం బగుసుతశతం బతిశీఘ్రంబుగ నీనును గరితరుణి పంద్రెండుహాయనంబులు గర్భంబు ధరియించి సకలభూపాలలాలనీయం బగుకలభంబుఁ గాంచుఁ గావున నవిచారితరమణీయం బగుమదుక్తపాదుకాసహస్రంబు విధిశివసనకాదిమహాయోగీంద్రుల కైన ధ్యానంబున కతిదూరం బయినభగవత్పాదారవిందయుగళంబు విషయంబుగా మీఁచే నానతియ్యంబడినవరసాలంక్రియాలంకృతంబై మృదుమధురగంభీరపదగుంభితంబై మహోదారార్థపరిపూర్ణంబై సమస్తసుశ్లోకశ్లాఘనీయంబై పంచశతశ్లోకఘటితం బగుప్రబంధంబుతో సాటి యగునే యని మఱిఁడి

సాష్టాంగంబుగ సేవించిన జగద్గురుండును నమ్మహాత్ముని భాగవతనిష్ఠకు విస్మయం
బుఁ జెంది పరితుష్టాంతరంగుండై క్రుచ్చి యెత్తి కౌఁగిటఁ జేర్చుకొని వత్సా
నీవు రామానుజవిజయధ్వజభూతుండవై తదీయసిద్ధాంతనిర్ధారణసార్వభౌముం
డవై వేయిహాయనంబులు మనుమని యనుగ్రహించి పనుప నవ్వేదాంతాచా
ర్యుండును నిజనివాసంబునకుం జని సుఖం బుండె నంత. 263

మ. ధనకాంక్షన్ మును విప్రు లిర్వు రలవిద్యారణ్యులం జూచి వ
చ్చినకార్యం బెఱిఁగింప నాద్విజుఁడు వాక్సిన్ వేంకటేశార్యుఁ డన్
ధనవంతుం డతిదాత కంచిఁ గలఁ డాతం డిచ్చు మీ కీప్సితం
బని పంపం జని వార గన్గొనిరి వేదాంతార్యు నాకంచిలోన్. 264

చ. కని నిగమాంతదేశికుని గౌరవ మొప్ప నమస్కరించు నా
వినయపరత్వమా మరుల వేదశిరోగురుఁ డేమికారణం
బున నిట కేఁగుదెంచితిరి పొల్పమరన్ వచియింపుఁ డన్న వ
చ్చినపని వార లున్నగతిఁ జెప్పి రమానుమశక్తిశాలికిన్. 265

వ. అట్లు గురుపురందరుం డాబ్రాహ్మణులవలనఁ దదాగమనకృత్యం బంతయు నెఱింగి
వారి నుద్దేశించి, శ్లో॥ న మే పిత్రార్జితం కిఞ్చి న్నమయాచార్జితం వసు । అస్తి
మే హస్తిశైలాగ్రే వస్తుపైతామహం మహత్ ॥ అని యొడిశ్లోకముఖమ్మున విప్రు
లారా యస్మత్తాతపాదులచే సంపాదితం బైనయర్థంబు మాకు లేదు మాచే నా
ర్జితం బగువసుచయం బైన మాయెడం గానంబడదు పైతామహం బగుమహా
వస్తు వొక్కటి హస్తిశైలాగ్రంబున మాకుఁ జూపడుచున్నది కావున మీ
యభీష్టంబు సిద్ధించునని పలికి వారి నీప్రొద్దిచ్చట నుండుఁడని నియోగించి మ
ధ్యాహ్నసమయంబునఁ గృతస్నానుండై ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబుల ధరియించి త
త్కాలోచితశౌరిశాసనంబులఁ జెల్లించి భగవదారాధనం బొనరించి శ్రీహయగ్రీ
వముఖనిర్గతం బైనపయఃఫేనామృతం బారగించి తచ్ఛుభస్పర్శంబుచే నర్థిభాగ్యా
నుగుణంబుగా లబ్ధం బైననిస్తుషచణకధాన్యసముదాయంబు హేమింప నాశుద్ధ
సువర్ణం బంతయు నావిప్రుల కొసంగ వా రత్యంతప్రహృష్టాంతరంగులై యమ్మ
హాత్మునకు సాష్టాంగప్రణామంబు లాచరించి యగ్గురువరునిచే ననుజ్ఞాతులై చని
విద్యారణ్యుల నముచితప్రకారంబుగాఁ గనుంగొని యద్ధనం బతనికిం గనిపించి
మునీంద్రా నీయనుగ్రహంబుచే నిద్ధనంబు లభించితిమని యతనిం గొనియా
డి యదేచ్ఛం జని రంత విద్యారణ్యుండు విస్మయం బంది వేదాంతాచార్యుండు
భగవదంశావతీర్ణుం డని నిశ్చయించి యద్దేశికున కంజలి యొనర్చె నంత మఱి
యొకవాసరంబునం దక్షోభ్యమునులకు నావిద్యారణ్యులకును దత్త్వమస్యాద్యు
పనిషద్వాక్యంబు భేదపరం బనియు నభేదపరం బనియును వివాదంబు ప్రసక్తం
బైన నొండొరులు బెండుపడక దండిగాఁ గొండొకదినంబులు గజగ్రహంబులు

పోరినగతి వాక్కలహకేళీకుతూహలాయమానమానసులై బహుప్రకారంబుల యుక్తిప్రమాణంబు లుపన్యసించుచు జయాపజయంబుల నిర్ణయింపంజాలక వేదాంతాచార్యులమాధ్యస్థ్యంబునకు సమ్మతించి తమతమయుక్తిప్రమాణంబు లన్నియు నమ్మహాత్మునిపాలికి లిఖియించి పంప నయ్యభిజ్ఞశిఖామణియవి యన్నియు విమర్శించి, శ్లో॥ అసినా తత్త్వమసినా పరజీవప్రభేదినా । విద్యారణ్యమహారణ్య మక్షోభ్య మునిరచ్ఛినత్ ॥ అనియెడుశ్లోకముఖంబునఁ బరమాత్మజీవాత్మలకుం బరస్పరభేదసంపాదకం బగు'తత్త్వ మసి' యనియెడియతినిశితఖడ్గరత్నంబుచే విద్యారణ్యమహారణ్యం బక్షోభ్యముని ఛేదించెనని వ్రాయించి వారికడ కనుప వారు వీక్షించి పరస్పరవివాదంబు లుడిగిరి మఱియొకదినంబు గాఢాంధకారవ్యాప్తం బైనరాత్రిభాగంబునందు శ్రీవైష్ణవధర్మానభిజ్ఞు లగుకొందఱువైష్ణవులు తదీయమహావైభవంబున కసహిష్ణులై ద్వారదేశోర్ధ్వభాగంబునందు పానహద్వయంబు వ్రేలఁగట్టింప భగవత్సేవ యొనర్చి మరలి యేతెంచి నిజమందిరంబుఁ జొచ్చుసమయంబునఁ దనయుత్తమాంగంబు దగుల నెఱింగి క్షమాసారుం డగు నగ్గురువరుండు॥ శ్లో॥ కర్మావలమ్బకాః కేచిత్కేచిత్ జ్ఞానావలమ్బకాః । వయన్తు హరిదాసానాం పాదరక్షావలమ్బకాః॥ అనియెడిశ్లోకముఖమ్మునఁ గొందఱు భగవదాజ్ఞారూపవిధిచోదితంబై భగవదారాధనరూపంబై యాప్రమాణమహారహరనుష్ఠీయమానం బైననిత్యనైమిత్తికాదికర్మంబు మోక్షసాధనంబుగా నవలంబింతురు కొందఱు సమస్తాజ్ఞాననివర్తకం బైనపరిశుద్ధస్వరూపజ్ఞానము ముక్తిసాధనంబుగా నవలంబింతురు దాసులము భగవత్సేవకులపాదరక్షలపవర్గనిదానంబుగా నవలంబించెద మని యనుసంధించె నిట్లు పరిశుద్ధజ్ఞానపరిపూర్ణుం డగుశ్రీవేంకటేశగురుపురందరుండు పూర్వోక్తక్రమంబుగా నాయాకాలంబుల భగవత్సాక్షాత్కారంబు గలిగి స్వకీయం బైనయమానుషవైభవంబు బయలుపుచ్చి సంప్రదాయపరంపరాప్రాప్తంబు లైనయుభయవేదాంతంబులు శిష్యముఖంబుగా ననేకావృత్తులు ప్రవచనం బొనర్చి యొక్కనాఁ డాత్మగతంబున, శ్లో॥ నిర్వ్యూఢం యతిసార్వభౌమవచసా మావృత్తిభి ర్యావనం । నిర్ధూతేతరపారతన్త్ర్యనిరయా నీతా స్సుఖం వాసరాః । అఙ్గీకృత్యసతాం ప్రవృత్తి మసతాం గర్వోపి నిర్వాపితః। శ్శేషాయుష్యవిశేషదం పతిదయాదీక్షా ముదీక్షామహే॥ అనియెడిశ్లోకముఖంబున యతిచక్రవర్తిశ్రీసూక్త్యావృత్తులచే యావనం బనుభవింపఁబడియె భగవద్భాగవతాచార్యవ్యతిరిక్తజనవిషయపారతంత్ర్యనిరయనిరసనపూర్వకంబుగా వాసరంబులు సుఖంబుగాఁ జరుపంబడియె నభిజ్ఞులయాజ్ఞావచనంబు శిరసా వహించియు నసత్పురుషులగర్వనిర్వాపణంబు చేయంబడియె నింక శేషం బగుజీవితకాలంబు శ్రీపతిదయాదీక్ష నీక్షించుచున్నవార మని యావతిచ్చి కొండొకకాలంబు జరిగినపిమ్మటఁ దిరువవతారం బాదిగా నూటరెండుసంవత్సరంబులు లీలావిభూతి

యందు వసియించి సౌమ్యహాయనసూర్యుండు వృశ్చికరాశిని బ్రవేశించినయొక కార్తికమాసంబునందుఁ బూర్ణిమాతిథియందు సౌమ్యవాసరంబునఁ గృత్తికానక్షత్రంబునందు శ్రీరంగధామంబున నిజాచార్యుం డగుకిడాంబియప్పిళ్లార్ తిరువడిత్తామరలఁ దనమనంబునం దలఁచుచు నెంబెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణ మనుచు ననుసంధించి వైభవంబు చాలించి శ్రీవేంకటేశఘంటాస్వరూపుం డయ్యె నీనాటరెండుసంవత్సరంబులు తిరుమలయందు ఘంట మొరయలేదని పెద్దలానతిత్తురని శ్రీవాదిభీకరగురుం డస్మదీయజిహ్వాగ్రసింహాసనాసీనుం డై బోధించినక్రమంబుగా విన్నవించితిఁ గావున క్షమాసారు లగుశ్రీవైష్ణవు లస్మదీయసాహసంబు క్షమియింపం దగుదురు. 266

సీ. వేంకటేశార్య శ్రీవేదాంతదేశిక, యంజనాద్రీశ ఘంటావతార
తతసర్వతంత్రస్వతంత్రమహాబిరు, దాంకిత శుభవిజయధ్వజాఢ్య
యతిసార్వభౌమసిద్ధాంతనిర్ధారణ, చతురసంశ్రితలోకశరణచరణ
తరుణాంబురుహాక్ష విత్తార్కికమత్తమా, తంగకంఠీరవ ధన్యచరిత
తే. నీదుమాహాత్మ్య మీగీతి నేర్చినట్లు, లుగ్గడించితి నీసాహసోక్తు లన్ని
ముగ్ధబాలకభాషితములుగఁ దలఁచి, సంతసించుచు నోర్వు మోసద్గుణాఢ్య. 267

వరదాచార్య లనంబడునయనారుదేశికులప్రభావము.

మ. సిరి మీఱ న్నిగమాంతసూరిపదరాజీవద్వయం బాత్మహృ
త్సరసీజాతమునందు నిల్పి వరదాచార్యాఖ్యుఁ దత్పుత్రకున్
వరదాంకు న్నయనారుదేశికుని విద్వత్పుంగవున్ సద్గుణా
కరుఁ జేమోడ్చి తదీయవైభవము వర్ణించెదం బ్రీతితోన్. 268

వ. శ్రీమహాస్తిగిరీశావరావతారం బగువేదాంతగురుకుమారునకు హస్తిగిరీశుం డనియు వరదార్యుం డనియు నయనారాచార్యుం డనియుఁ దిరునామంబు లయ్యె నీమహాత్ముండు నిజబాల్యదశయం దొక్కనాఁడు తండ్రి యగుశ్రీవేదాంతాచార్యుండు భగవంతుం డగుహయగ్రీవున కారాధనం బొనర్చి యద్దేవదేవప్రసాదలబ్ధపయఃఫేనరూపామృతంబుఁ దన కొసంగ నారగించుకతన నిరతిశయనిర్మలజ్ఞానపరిపూర్ణుం డయ్యె నివ్వరదార్యునకుం దండ్రి యగుశ్రీవేంకటేశగురుండు పంచసంస్కారంబులను రహస్యత్రయసారంబు మొదలుగాఁ గలసకలరహస్యంబులను దిరువాయిమొళి మొదలగుదివ్యప్రబంధంబులను దద్వ్యాఖ్యానంబు లన్నియు శ్రీభాష్యశ్రుతప్రకాశికాదిదర్శనగ్రంథంబు లన్నియుం బ్రసాదించె నిగ్గురుకుమారశేఖరుండును జతుష్షష్టికళాప్రవీణుండై తొండమండలంబు మొదలుగాఁ గలనానాదిగ్దేశంబులకుం జనుదెంచి యాదేశంబులం గలమాయావాదిచార్వాకబౌద్ధాదిబాహ్యకుదృష్టుల జయించి యతిరాజసిద్ధాంతవిజయధ్వజుండై యుస్త్రైశ్వర్యభోగసంప

న్నుండై ప్రళయకాలఝంఝామారుతాచార్యుం డని ప్రసిద్ధిఁ గాంచి శ్రీరంగధా
మంబున కేతెంచి యందు దర్శనప్రవర్తకుండై యున్నసమయంబునఁ దదీయ
శ్రీపాదపద్మంబు లాశ్రయించినదేశికేంద్రు లెవ్వ రన్న వివరించెద నష్టదిగ్గజంబు
లు ప్రతివాదిభయంకరమణ్ణా పెరియకందాడయప్ప నెంబెరుమానారప్పా పె
రియశుద్ధసత్వమణ్ణా జియ్యర్ నైనా రనంతప్పా పోళిపాక్కనయనార్ కందా
డప్ప నిరుంబికందాడయణ్ణా పెరియయతిరాజజియ్యర్ కోవిలఌహియమణవాళ
దాసర్ పుల్లాణిరామానుజదాసర్ తిరునగరిశఠకోపదాసర్ కణ్ణియనూర్ తిరువేం
గడదాసర్ తిరుక్కోట్టియూరివకుళాభరణదాసర్ మాలిరుంజోలెయతిరాజదా
సర్ మొదలగుననేకవైష్ణవులు వారలయందు పోళిప్పాక్కంనయనార్
కందాడయప్పనికి నిరింబికందాడయణ్ణనుకుఁ బెరియయతిరాజజియ్యరునకును
భోజనపల్లికృష్ణమాచార్యులకును దిరుక్కణ్ణపురంతిరుమలయ్యగారికి నప్పూర్ణ
ప్పా కుమారదొడ్డయాచార్యులకును వీరల కందఱకును రహస్యత్రయ శ్రీభా
ష్యభగవద్విషయాదిదర్శనగ్రంథంబు లన్నియు బహుసుఖంబుగాఁ బ్రసాదించె
బ్రహ్మతంత్రస్వతంత్రజియ్యరు శ్రీపాదంబులు కిడాంబితిరుమలాచార్యు లాశ్ర
యించిరి తత్పాదాబ్జంబులు తిరునారాయణపురత్తా యాశ్రయించె నాకిడాం
బితిరుమలయ్యంగారి కాచార్యహృదయాద్యష్టాదశరహస్యంబులు శ్రీలోకసహో
దరుండై నయళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నయనారాచార్యుం డనుగ్రహిం
చె మఱియు నవశిష్టార్థంబు లాయాసంప్రదాయంబులయందు గ్రహింపఁదగు
నిట్లు పెద్దలవలన విన్నక్రమంబుగాఁ బూర్వాచార్యగ్రంథంబులవలనఁ దెలి
సినంత వ్రాయంబడియె క్షమాసారులు దీనవత్సలులు నగుశ్రీవైష్ణవు లీదాసచేత
నునిసాహసం బోర్వందగుదురు మఱియును. 269

సీ. యతిరాట్పదాబ్జసంశ్రితు లగుటెబ్బది, నలువురందు ముదుంబనంబి విమల
వత్సవంశామృతవార్ధిరాకాచంద్రుఁ, డతనికులంబునం దవతరించి
యణ్ణగా రనువైష్ణవాగ్రణి శ్రీనయ, నారుదేశికపాదనళినయుగళ
మాశ్రయించి తదద్భుతానుగ్రహంబుచే, నఖిలశాస్త్రము లభ్యసించి
తే. కంచియం దమ్మహాత్ముకడ వసించు, తఱిని నరసింహమిశ్రుఁ డద్వైతిముఖ్యుఁ
డచటి కేతెంచె నవ్వరదార్యుతోడ, శాస్త్రవాదము సలుప నాసక్తుఁ డగుచు.
సీ. వేగవతీతీరవితతోపవనమున, బహుపటాటోప మొప్పంగ వసించి
వాదింప రమ్మని వరదార్యుపాలికిఁ, బ్రతివాది శిష్యులఁ బనుపఁ జూచి
తన కతివార్ధకదశ గాన చని ప్రసం, గము సేయఁ గాలము గాదటంచుఁ
దెలిసి యానయనారుదేశికుఁ డాత్మశి, ష్యుల నిరీక్షింప వారలం దున్న
తే. నణ్ణగా రమ్మహాత్మునియంఘ్రికమల, ములకుఁ జాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి మోద మలర
స్వామి యడియేని కాజ్ఞ యొసంగితేని, వాది నోడించి జయ మొందివత్తు ననిన.

శా. ఆవార్త న్నయనారుదేశికవరుం డాలించి హర్షంబుతో
నావత్సాన్వయుఁ గౌఁగిలించికొని నీ వస్మత్సమానుండ వై
యీవాదింగని గెల్చి రమ్మనుచు నెయ్యం బొప్పఁగాఁ బంపఁగా
నావిద్వత్ప్రవరుండు వేగ చని యుద్యానస్థలిం గన్గొనెన్. 272

వ. అయ్యవసరంబున నరసింహమిశ్రులు తన కంతరంగితముం డగు నొకశిష్యు నుద్దేశించి వత్సా మంత్రజపంబులు మూఁడువిధంబు లై యుండు మానసంబు నుపాంశువు వాచికంబు ననియు నందు మానసంబు మానససాక్షాత్కారసాధనంబై యుండు నుపాంశువు వశ్యాకర్షణాదిప్రయోగంబులందుఁ బ్రసిద్ధంబు వాచికంబు మారణోచ్చాటనాదిప్రయోగంబుల కుపయుక్తంబు శబ్దంబు త్రిక్షణావస్థాయి గావున శబ్దాత్మకమంత్రోపాంశువాచకజంబు లుత్పత్తివినాశవిశిష్టంబు లై జాతశౌచమృతాశౌచగ్రస్తంబు లై నిష్ఫలంబు లై చనును గావునఁ బాశమాయాంకుశబీజాన్వితాదిమధ్యావసానంబు లై సఫలంబు లగునని పురశ్చర్యచంద్రికాసిద్ధనాగార్జునతంత్రాద్యాగమగ్రంథంబులయందు ద్వాత్రింశన్నృసింహంబులు ప్రధానంబులు - అందు నవనారసింహంబులు శ్రేష్ఠంబు లం దానుష్టుబాభిధానమంత్రరాజంబు ముఖ్యంబు గావున గురూపదిష్టం బగు నయ్యానుష్టుభంబు పూర్వోక్తోపాంశువాచికజపంబులను విడిచి మంత్రదేవప్రకాశికోక్తప్రకారంబుగా గంగాతీరంబునం దేకాంతస్థలం బాశ్రయించి నియతాహారుండ నై పురశ్చర్యాధికారసిద్ధ్యర్థంబు ద్వాత్రింశత్సహస్రసంఖ్యాకంబై మానస జపంబు సేసి పురశ్చర్యాసిద్ధి కై ద్వాత్రింశదయుతసంఖ్యాకం బగుమానసజపం బొనర్చి యనంతరంబ ప్రకృతివియుక్తనిర్మలాత్మస్వరూపసాక్షాత్కారపూర్వకభగవద్విషయమానససాక్షాత్కారహేతుభూతం బగు ద్వాత్రింశల్లక్షసంఖ్యాకం బగుమానసజపంబు సేసి మంత్రసిద్ధుండ నై బాహ్యపీఠపూజార్థంబుగా గురుప్రసాదలబ్ధం బగు నీనృసింహవిగ్రహంబు నిత్యం బారాధించుచుఁ గనుమోళ్ళఁ గనకపీఠంబుపై నావిగ్రహంబు నునిచి తదీయముఖారవిందంబు నేత్రోత్సవంబుగా సేవించుచు నెట్టివాదిట్టల నైన సహస్రముఖంబుల గ్రంథం బుపన్యసించి జయించుచున్నవాఁడ నప్పగిదిని నిప్పు డొనర్చెద నని పల్కి యొక కాంచనపీఠంబుపై నద్దివ్యవిగ్రహంబు నునిచి షోడశోపచారంబులఁ బూజించుచున్న సమయంబున శ్రీవత్సకులాలంకరిష్ణుం డగు నిగ్గురుజిష్ణుండు తనకనుమొగిం జూపడ ననాదపూర్వకంబుగా "ఆకారో హ్రస్వః" అని పరిహాసోక్తి పలుక నగ్గురుశిఖామణియు నాకారంబు దీర్ఘంబుగాని హ్రస్వంబు గాదని ఛలోక్తిఁ దద్వాక్యంబు ఖండింప మగుడ నాప్రతివాది "కా పూర్వః" అని గూఢోక్తిఁ బలుక "కాంచీపూర్ణః" అని గంభీరార్థగుంభితంబుగాఁ బ్రత్యుత్తరం బానతియ్య నితండు ప్రబలపండితుండు గాని సామాన్యుండు గాఁడని తెలిసి బుధేంద్రా నిర్మాధ్యస్థం బైన ప్రసంగంబు సేయం ద

గము కావున మీకును మాకు నిద్దేవుండు సాక్షీభూతం బొనర్చు నిద్దేవునిముఖా రవిందం బీక్షించుచుఁ బ్రసంగం బొనర్చెద నిద్దివ్యవిగ్రహంబునకుఁ బశ్చాద్భా గంబుననుండి మీరు మాకుఁ బ్రత్యుత్తరంబుఁ జెప్పుచున్నసమయంబున నిద్దే వుండు మీ కభిముఖుం డాయెనేని మీరు నన్ను జయించినవార లగుదురని ప్రతి జ్ఞ యొనర్ప నాయర్థంబున కమ్మహాత్ముండు సమ్మతించె నప్పు డానృసింహమిశ్రుం డగ్గురుపురందరు నుద్దేశించి నిర్విశేషచిన్మాత్రం బగు బ్రహ్మంబు పరమార్థం బగును దదతిరిక్తం బంతయు మిథ్యాభూతం బా బ్రహ్మంబు నిర్గుణం బని స్వసిద్ధాంతంబుఁ దెలిపి తత్సాధనభూత ప్రమాణసహకృతం బైనతర్కసహస్రం బుపన్యసింప నా దేశికేంద్రుం డా గ్రంథం బంతయు ననాయాసంబుగా ననువదించి యా ప్రతివాది నుద్దేశించి ప్రత్యక్షాది ప్రమాణంబు లన్నియు విశిష్టార్థగ్రాహకంబులు గావున నిర్వి శేషంబు ప్రమాణంబు గాదని పలికి నిర్గుణవాక్యంబులన్నియు హేయగుణరాహి త్యపరంబులుగా సాధించి యద్వైతశ్రుతులన్నియు విశిష్టాద్వైతపరంబులుగా సమర్థించి నారాయణుండు పరమతత్త్వంబు దేవతిర్యఙ్మనుష్యస్థావరాదిభేదభి న్నం బగుచేతనాచేతనాత్మకపరిదృశ్యమానప్రపంచం బంతయుఁ దచ్ఛరీరం బని బలవత్ప్రమాణసహకృతబ్రహ్మతర్కసహస్రోపన్యాసంబుచే నిశ్చయింప నద్దే వదేవుం డమ్మహాత్ముని కభిముఖుం డయ్యె నప్పు డా ప్రతివాదియు మిగులవిస్మయం బుఁ జెంది యిమ్మహానుభావుండు భగవదవతారవిశేషంబు గాని మనుష్యమాత్రుం డు గాఁడని తనమది నిశ్చయించుకొని సాష్టాంగప్రణామపూర్వకంబుగా నాథగ వద్విగ్రహం బగ్గురుశిరోమణి కర్పించె నంత నద్దేశికేంద్రుండు విజయలక్ష్మీసమే తుండై యద్దివ్యవిగ్రహంబుం గైకొని నిజాచార్యసన్నిధి కేతెంచినం జూచి య న్నయనారాచార్యుండును బ్రహృష్టాంతరంగుం డై తనకుం బ్రణామం బాచరించి ప్రహ్వుండై యంజలి రచియించి యున్నయబ్బుధపుంగవుని గాఢాలింగనం బొన ర్చి శిరంబు మూర్కొని ప్రతివాదిభయంకర నే యణ్ణనే యని సంబోధించి చిర కాలంబు దర్శనస్థాపకుండవై యుండుమని యనుగ్రహించుటం జేసి యణ్ణగారు ప్రతివాదిభయంకరుం డని యన్వర్థనామంబు గలవాఁడయ్యె నిప్పటికైనఁ దదీయా న్వవాయు లందఱు తన్నామాంకితు లైరి. పిమ్మట నద్దేశికేంద్రుం డానయనారాచా ర్యవర్యుని తిరువవతారసమాప్త్యనంతరంబు కొండొకకాలంబు కాంచీపురంబు నందు వసియించి స్వప్నసాక్షాత్కృతహస్తిగిరీశానుశాసనంబున శ్రీమణవాళమ హామునుల నాశ్రయించి తత్సన్నిధి ముప్పత్తారాయిరప్పడి మొదలుగాఁ గలస్వ రూపగ్రంథంబు లన్నియు నధికరించి తదనుగ్రహంబుచే వీథియారవకువారని తిరు నామంబు గలబాలగోపాలవిగ్రహంబుఁ దమకుం దిరువారాధనోపయుక్తంబుగా లభియించి తదవతారసమాప్త్యనంతరకాలంబునఁ గొన్నిదినంబులు శ్రీరంగధా మంబునం దుండి నిగిడి కాంచీపురంబున కేతెంచి నిజమందిరంబునం దుభయ

వేదాంత కాలక్షేపం బొనర్చుచు సుఖంబుగా నుండె నంత నొకరాత్రియందుఁ
జతుర్థయామంబున. 273

సీ. అంజనపుంజమో హరినీలశైలమో, యనఁ జాలు నీలకాయంబువాఁడు
సజలమేఘమునందు శంపాలతికఁబోలెఁ, గలిమిచేడియ బోరఁ గలుగువాఁడు
కరుణారసముఁ జిల్కు కనుదోయి గలవాఁడు, మందస్మితాస్యపద్మంబువాఁడు
పంచాయుధస్ఫురద్బాహుశాఖలవాఁడు, రత్నకిరీటశిరంబువాఁడు
తే. కనకగౌరాంబరము మొలఁ గలుగువాఁడు, కలితమణిభూషణాఖిలాంగముల వాఁడు
పురుషపుంగవుఁ డొక్కఁడా గురువరునకుఁ, గనులఁ గనఁబడి యొకవార్త యనియె నిట్లు.

మత్తకోకిల. వాదిభీకర సూరిసత్తమ వత్సవంశవిభూషణా
నాదు నామము వేంకటాచలనాథుఁ డంద్రు బుధుల్ మహిన్
ఆదరంబుగ నిన్ను మత్పురి కార్యపిల్వఁగ వచ్చితిన్
మోద మొప్పఁగ వచ్చి శ్రీపురి ముఖ్యవృత్తి వసింపుమా. 275

మ. అని స్వప్నంబునఁ బల్కి వేంకటవిభుం డంతర్హితుం డైనఁ జ
య్యన మేల్కాంచి తదుక్తులం దలఁచుచున్ హర్షించి తీర్థావగా
హనసంధ్యాదు లొనర్చి శ్రీవరదరాజానుజ్ఞచే శ్రీపురం
బునకున్ వాదిభయంకరార్యుఁడు సతీపుత్రాదియుక్తిం జనెన్. 276

ఉ. చని చని గృధ్రపుష్కరిణిసన్నిధి రత్నగృహంబునన్ మహేం
ద్రనుతిపదాంబుజున్ విజయరాఘవు లక్ష్మణజానకీయుతుం
గని వినుతించి సర్వశుభకారణముల్ శఠకోపతీర్థముల్
గొని చని యమ్మహాత్ముఁ డనుకూలురతో ఘటికాద్రిఁ గన్గొనెన్. 277

ఉ. అంబరచుంబిచిత్రశిఖరాంచిత మాఘటికాచలంబుపై
నంబరచారసిద్ధనిలయంబు కొలంది వెలుంగు రత్నరు
గ్డంబరహేమమందిరముఁ గాంచి నమస్కృతిఁ జేసి యందు ది
వ్యాం బగు కాంచనాసనమునందు నృసింహగురున్ గనుంగొనెన్. 278

శా. శ్రీలక్ష్మీయుతు యోగిరాజహృదయాచింత్యస్వభావున్ జగ
జ్జాలోత్పత్త్యవనాదిలీలుఁ దులసీసౌరభ్యవత్స్వప్రమా
లాలంకారభుజాంతరాళు సుగుణౌఘావాలు శ్రీనుర్త్యశా
ర్దూలుం జూచె గురూద్వహుండు మది సంతోషంబు నిండారఁగన్. 279

క. పరవాదిభీకరార్యుఁడు, సరసము లగుతీర్థమాల్యశఠకోపము లా
దర మొప్పఁ గొని వృషాద్రికి, జరిగెన్ దేవీసుతాదిసహితుం డగుచున్. 280

తే. అట్లు ఘటికాద్రినరహరియాజ్ఞఁ బడసి, మార్గమధ్యమునందు గ్రామములగిరుల
నగమృగాకీర్ణవనముల నదులఁ జూచి, సంతసించుచు నేతెంచె సద్గురుండు. 281

మ. కనిరోయి వ్వత్సకులామృతాంబునిధిరాకాచంద్రుఁ డద్దేశికుం

డనఘప్రాంశువిచిత్రధాతుయుతదివ్యద్రత్నకూటానలో
కననిర్వాపితసర్వలోకకలుషగ్రావంబు బ్రహ్మాదిదే
వనిషేవ్యంబు సుఖైకతానమును భాస్వద్వేంకటాద్రీంద్రమున్. 282

శా. ఆలాతాసిపురంబు చెంతఁ గనియెన్ వాదిభీకృద్గురుం
డాలోలభ్రమరానుభూతమకరందాంభోజపాళిం దరం
గాళీలోలమరాళకోకబకభవ్యారామముం గూలజ
వ్యాలోలద్రుమచిత్రపత్త్రిరుతసమ్మానం బాసరోరత్నమున్. 283

పద్మనాభవృత్తము.

గోదాసతిన్ గూడి క్రీడించునాతిల్లగోవిందరాజాఖ్యుఁ డౌస్వామి కిఁగా
నాదివ్యకాసారతీరంబునన్ వైష్ణవాగ్రేసరుల్ సేయుపుష్పద్రుమాళిన్
ఆదూరదర్శీంద్రుఁ డీక్షించి హర్షించి యాపుష్కరిణ్యచ్ఛతోయంబులందున్
యాదోగణశ్రేణి మోదింప నీరాడి యర్ఘ్యక్రియల్ సేసి యచ్చో వసింపన్.

వ. అప్పుడు. 285

సీ. అంజనాద్రీశునియాజ్ఞచేఁ గోవెల, యధికారి యతుల నేకాంతజనుల
నాచార్యపురుషులనర్చకపరిచార, కప్రభృత్యచ్యుతకార్యపరులఁ
దోడుక యమ్మహాత్మునికడ కేతేర, నయ్యార్యుఁ డీక్షించి హర్షమొంది
యతుల కేకాంతుల కాచార్యపురుషుల, కఖిలభాగవతుల కధికభక్తిఁ

తే. బ్రణుతిఁ గావించి వారలఁ బ్రస్తుతించి, యాసనార్ఘ్యాదివిధులెల్ల నాచరించి
స్వామికైంకర్యములయందు సేమ మరసి, సంతసించెను వారితో స్వాంత మలర.

క. కోవెలయధికారియు వా, రావాదిభయంకరార్యు నభియుక్తతమున్
గోవిందరాజుకడకును, భావ మలరఁ దోడితెచ్చుపగిది వచింతున్. 287

సీ. గజరాజవరదునిగరుడధ్వజాంక మౌ, గజరత్నమొకటి యగ్రమున నరుగఁ
బంచమహావాద్యపటహకాహళశంఖ, ధీరభేరీధ్వనుల్ దెసలు నిండఁ
జ్రావ్యవీణావేణుసరసగీతరవంబు, వినువారిచెవులకు విందుసేయఁ
బరవాదిభీకరగురుపురందరుఁ డంత, నయ్యార్యవరులతో నచటఁ గదలి

తే. యల్లఘిల్లీశ్వరున కల్లఁ గడ్డనహరికి, జనకుఁ డైనట్టిసంయమిచక్రవర్తి
తిల్లగోవిందరాజునకిల్లు తొల్లి, యొందుఁ గావించె నప్పురికేఁగుదెంచె. 288

శా. ప్రాంచద్రత్నశిలాకలాపకలితప్రాసాదసౌధాదులన్
మించన్ రంజిలు రాజవీథులను ధర్మిష్ఠప్రజల్ దన్ను సే
వించన్ వారి ననుగ్రహించుచును నవ్వీథుల్ గటాక్షించుచుం
గాంచెన్ సన్నిధివీథి నార్యుఁడు గాథాగారంబులం బ్రీతితోన్. 289

వసంతతిలకవృత్తము. శ్రీవాదిభీతికరసూరివరేణ్యుఁ డంతన్
సేవించె సోమరవిమండలశేఖరంబున్

దేవాదిదేవనిలయాంగణ దేశవర్తిన్
గోవిందరాజమణికాంచన గోపురంబున్. 290

క. గోపురముకడకు శ్రీశఠకోపం బామ్నాయవాద్య ఘోషముతోడన్
శ్రీపురనాథునియర్చకు, లేపునఁ గొని వచ్చి రతని కెదురుగ వేడ్కన్. 291

సీ. పరవాదిభీకర గురుఁడు సాష్టాంగప్రణామముఁ గావించి సేమ మలర
స్వాములసన్నిధి శఠకోపమాల్యముల్, శిరమున ధరియించి శ్రీబుధాళిఁ
గూడి యా శ్రీశఠకోపసన్నిధిమహో, త్సవపూర్వకంబుగా జరగి వచ్చి
ధర్మడోలామండపంబులనడుమను, సలిలయంత్రముఁ జూచి సంతసించి

తే. మహితమణిమయవాహన మండపంబు, మాధవీయబహిస్సభా మండపములఁ
దప్తతపనీయగోపుర ద్వారగతుల, వేత్రపాణులఁ జూచుచు వేడ్కఁ జనియె. 292

ఆ. పసిఁడిమందిరమునఁ బరిఢవిల్లుచు నున్న, సంయమీంద్రుఁ జూచి చాఁగి మ్రొక్కి
సంస్తుతించి తత్ప్రసాదతీర్థాదుల, సంగ్రహించి జరగె సద్గురుండు. 293

చ. వరమణిమందిరంబునను వాసిగ దాసులఁ బ్రోవఁ జూపడం
దిరుమలనంబినిం గని విధేయనమస్కృతి సన్నుతించి త
చ్చరణసరోజతీర్థముఁ బ్రసాదముఁ గైకొని భవ్యరత్నజు
ష్టురుచిరమందిరంబునను సూత్రవతీశునిఁ జూచి మ్రొక్కెడిన్. 294

స్రగ్ధరావృత్తము. శ్రీవిష్వక్సేనదేవున్ శ్రితజనవిపులక్షేమకృద్వేత్రపాణిన్
భావాతీతప్రభావున్ భవకలుషహరుం బద్మనాభాప్తమంత్రిన్
భూవిఖ్యాతున్ మహాత్ము న్బొగడి బహుమతిం బొంది తత్ప్రాంతభూమిం
గావించెన్ మ్రొక్కు ద్వారాంగణమున విబుధౌఘంబుతో నార్యుఁ డంతన్.

మ. సురలిచ్చోటికి డిగ్గ నేర్పడుమహాసోపానమార్గంబొకో
పరమాభ్రంబున కార్యు లెక్క చనుతప్తస్వర్ణనిశ్రేణియో
గరుడాకారవిశేషమో యనఁ దగున్ గారుత్మతస్తంభ మ
గ్గురుదేవేంద్రుఁడు చూచి సంతసిలె వైకుంఠప్రియశ్రేణితోన్. 296

క. మణిస్మృతబలిపీఠముకడఁ, బ్రణమిల్లి గురూద్వహుండు భవ్యవిపశ్చి
ద్గణనుతగోదానిలయాంగణభూమిని బ్రణతి సలిపి కనియెఁ బదంపుల్. 297

శా. శ్రీదాష్టాపదవేదిమధ్యగతరాజీవాసనంబందు స
మ్మోదం బొప్ప వసించి యా శ్రితులకున్ ముఖ్యార్థసంధాత్రి యా
గోదాదేవిని విష్ణుచిత్తతనయన్ గోవిందరాజప్రియం
జేదోయిన్ ముకుళించి కాంచి వినుతించెం బ్రాజ్ఞుఁ డార్యాళితోన్. 298

ఆ. భట్టనాథుసూరి పట్టిని భక్తితో, భవ్యసూక్తతతిని బ్రస్తుతించి
సద్గురుండు తీర్థ శఠగోపమాల్యముల్, చందనాదు లొంది జరగి వచ్చి 299

క. తిరుమట్టపళ్ళిలక్ష్మిని, బరవాదిభయంకరార్యవరుఁ డతిభక్తిన్

హరిదాసులతోఁ బొడగని,సుగుచిరముగఁ జాఁగి మ్రొక్కి స్తుతి యొనరించెన్. 300

చ. పసిఁడిగృహంబునందు మణిబద్ధవితర్ది వసించు శ్రీపరాం
కుశపరకాలముఖ్యుల ముకుందగతాత్ముల దివ్యసూరులన్
వశగతచిత్తుఁడై నపరవాదిభయంకరదేశికుండు స
భ్యశతముతో భజించి కొనియాడి యనుగ్రహ మొంది వెల్వడెన్. 301

వ. తదనంతరంబ. 302

సీ. మణికుట్టిమస్థలమరకతమాణిక్య,శుంభన్మహాస్తంభగుంభితంబు
స్ఫాటికప్రస్తరస్ఫారమహాభిత్తి,విలసితబ్రహ్మాదివిగ్రహంబు
సాంద్రవజ్రోపలాచ్ఛాదితోపరిభాగ,శౌరివాక్పదకీరశారికంబు
మధ్యభాగస్థచామరకరశక్తీద్ధ,ధర్మాదిపీఠవితర్దికంబు
తే. భవ్యసంధాయిలోకైకపావనంబు, స్వామికల్యాణసమయదీక్షాగృహంబు
మాధవప్రియకల్యాణమండపంబు,సూరిచంద్రుఁడు గని మ్రొక్కి చోద్యమందె.

శా. శ్రీనారాయణమందిరంబు వెనుకన్ శ్రీవైష్ణవశ్రేణితో
నానారత్నవిచిత్రకాంచనవిమానశ్రేష్ఠ మీక్షించి య
న్యూనప్రీతి నమస్కరించి చని యార్యుం డొక్కఁడం బుష్పమా
లానిర్మాణకృదార్యులన్ గనియె నాహ్లాదంబు నిండారఁగన్. 304

వసంతతిలకావృత్తము. ఆశాంతరాళము నిజాద్వితయాభ నొప్పన్
వాసిన్ వెలుంగుచును లోకశివం బొసంగున్
వైశాఖమండపము డగ్గఱి పావనోర్వీ
దేశంబునందు గురుఁ డంజలిఁ దీర్చి మించెన్. 305

క. గారుత్మతమణిమయ మగు,చారుతరాలయమునందు సవినయుఁ డగుచున్
శౌరికనుమ్రోల నెలకొను,ధీరుని గరుడుని భజించి దేశికుఁ డంతన్. 306

శా. అపనీతాఖిలదోష మామధుజిదత్యంతప్రియాస్థానమం
డపమధ్యంబునఁ జాఁగి మ్రొక్కి కడువేడ్కన్ ద్వారపార్శ్వంబుల
న్నపరిచ్ఛిన్నబలున్ జయున్ విజయునిన్ హర్షించుచుం జూచి మ్రొ
క్కి పురోభాగమునన్ భజించె సకలక్లేశాపహున్ శ్రీహరిన్. 307

సీ. అలఁ గాచిననాఁటియలఁత యంతఁ దొలంగఁ, గానలఁ బడినవెన్గాసి సెడఁగఁ
బాండవదూతయై పడువెత్తుశ్రమ దీఱ, గజరక్షకేతెంచుకష్ట ముడుగ
నాత్మకుక్షిజగంబులదురకుండుటకునై, దక్షిణబాహూపధానుఁ డగుచు
సిరియు భూదేవియుఁ జరణాంబుజము లొత్త, ఫణిరాజశయ్యపైఁ బవ్వళించి
తే. యోగనిద్రాభిసక్తిఁ జేసున్నవానిఁ, దిల్లగోవిందరాజును దేవదేవుఁ
జూడ్కు లలరంగ సేవించి సూరివరుఁడు, భక్తి నంజలి గావించి ప్రస్తుతించి. 308

సీ. హరి సుప్రసన్నుఁడై యమ్మహాత్మునియను,గ్రహదృష్టి నీక్షించి గారవించి

తిరువాలవట్టము తీర్థము తిరుమాల, శఠకోప మభయహస్తము ప్రసాద
చందనాదిక మగుసన్మాన మొనరించి, వీడ్కొల్ప నాబ్రహ్మవిత్తముండు
కోవెల వెలువడి గుడియధికారి చూపించినమంచినివేశ మంది

తే. యందునివసించియాప్రొద్దుహార్ముఖమున, లేచిగురుపంక్తిఁదలఁచికాలోచితములఁ
దీర్చి విచ్చేసి యాళ్వారితీర్థమునను, జేసె నవగాహ మాశ్రితశ్రేణితోడ. 309

ఆ. ధౌతవస్త్రములనుధరియించి విమలోర్ధ్వపుండ్రములను దాల్చిపాలుపు మీఱ
భగవదాజ్ఞ దీర్చి పరవాదిభీకర, దేశికుండు సరసితీరమునను. 310

చ. పదపడి వేంకటేశపదపద్మములే హృదయాంబుజంబులన్
సదమలయోగధారణల సంతతముం గని సంతసించునా
పదుగుర దివ్యసూరులను భక్తి భజించి నిజాశ్రితాళితోఁ
గదలి రయంబుతో నరిగి కాంచె వృషాద్రికి నెక్కుపద్ధతిన్. 311

ఆ. అర్చిరాదిదేవతాలయావళి మించి, ముక్తుఁ డరుగుమాడ్కిమోద మలర
మార్గమధ్యకలితమండపగోపుర, శైలములను దాఁటిచనియె గురుఁడు. 312

మ. అటఁ గాంచెం బరవాదిభీకరగురుం డత్యంత సౌగంధ్యసు
స్ఫుటపుష్పౌఘమరందపానమదసంజుష్టాళిసన్నాదముం
బటుశాఖాగ్రనిషిక్తకోకిలపికద్రాగ్భజత్కలాలాపమున్
జటులాఘఘ్నయతీంద్రభుక్తఫలసంజాతంబు సచ్ఛాతమున్. 313

ఉ. ఆనవాకారశాఖికడ నద్భుతరత్నశిలాగృహంబులో
వాస మొనర్చి దాసుల కవశ్యము చూపడుసంయమీంద్రునిన్
దాసులతోడ మ్రొక్కిడి ప్రదక్షిణపూర్వక మేఁగుదెంచి యా
శ్రీసఖుమందిరాంగణముఁ జెంది మనీషివరుండు మ్రొక్కెడిన్. 314

తే. రథమువీథులు నాలుగురంగు మీఱఁ, దిరిగి యేతెంచి స్వామిపుష్కరిణియందు
ప్రాజ్ఞుఁ డవగాహనము చేసిభగవదాజ్ఞఁ, దీర్చి వారాహదివ్యమందిరముఁజొచ్చి.

క. అం దేకకాలసముదిత, సుందరశరదిందుకోటిసురుచిరమూర్తిన్
వందారుజనమనోరథ, మందారున్ భూవరాహుమాన్యుఁడు గనియెన్. 316

శా. ఆదేవున్ భజియించి తీర్థశఠకోపాంచత్ప్రసాదాదు లా
మోదంబొప్ప లభించి మించి ఘృణిమన్ముక్తాప్రతీహారల
క్ష్మీదం జామణిగోపురంబుగడపం జేమోడ్చి వత్సాన్వయా
ఖ్యాదిత్యుండు గనె నృవేదితపనీయశ్రీధ్వజస్తంభమున్. 317

చ. పృథుమణిబద్ధమైనబలిపీఠముఁ గాంచి నమస్కరించి సం
గ్రథితమనోజ్ఞరత్నమును రంగరమేశనివాస మంచిలం
బ్రథగలమండపంబునకు భక్తిఁ బ్రణామము సేసి మించి శ్రీ
మధురిపుమాల్యమందిరము మాన్యుఁడు గన్గొని మ్రొక్కెఁ బ్రీతితోన్. 31

తే. వేణునాదవినోదుని విహితగోప, బాలలీలునిఁ గని మ్రొక్కి ప్్రస్తుతించి
పుష్పమాల్యములను జేర్చి పుణ్యనిధుల, నందుఁ బొడగాంచి చేమోడ్చె నార్యవరుఁడు.

క. శౌరితిరుమాలబావికి, సూరివరుఁడు కేలు మోడ్చి శుభకర మగు శ్రీ
నారాయణాద్రిశిఖరం, బారసి కని ప్రణతి చేసి యవ్వలకుఁ జనెన్. 320

సీ. మాణిక్యమయ మగు మండపం బొక్కటి, యందుఁ గళ్యాణవాద్యములు కొన్ని
శౌరిపద్యంబులఁ జదివెడు రత్నపంజరమధ్యగతకీర శారికలను
ధర్మదేవతనిజ దర్శనంబున కిట్లు, విలసిల్లె ననఁ దగు వృషభపతిని
దర్శనీయవిచిత్ర ధన్యమృగంబుల, విరచితాంజలిభక్తి విగ్రహములఁ

తే. జూచుచును సంతసించుచుఁ జోద్యపడుచు, వచ్చి చాంపేయ దేహళీ ద్వారవరముఁ
గడచి యేతెంచి కాంచె నాగారగతుని, ఘనున మేయున మేయాఖ్యుఁ గాంచి గురుఁడు.

శా. సూర్యగ్రేసరుఁ డమ్మురాంతకునకుం జోహారు గావించి స
ర్వార్యశ్లాఘ్యమహానసస్థరమకుం హస్తాబ్జముల్ మోడ్చి శ్రీ
హార్యస్థానము పెండ్లిమంటపము భాండాగారముల్ సంతతై
శ్వర్యద్యోతకభూషణాలయము లంచద్భక్తితోఁ గన్గొనెన్. 322

క. ఆనందనిలయనామవి, మానం బీక్షించి మ్రొక్కి మాన్యులతో స
న్మానితపరిమళవస్తు, స్థానంబుల కంజలించి సద్గురుఁడు చనెన్. 323

మ. వరమాణిక్యసువర్ణవేశ్మమున విష్వక్సేను నీక్షించి య
గ్గురువర్యుండు నమస్కరించి చని వైకుంఠాభిషేకామృతో
త్కరరూపం బగు తొట్టితీర్థజల ముద్యత్ప్రాణ యర్ఘద్రోణి నా
దరపూర్వంబుగఁ గ్రోలి కాంచెను యతీంద్రశ్రీపదాంభోజముల్. 324

తే. భాష్యకారులసన్నిధిఁ బ్రణతి సేసి, దాశరథ్యాఖ్యపాదుకల్ దల ధరించి
సురభితీర్థముఁ గైకొని జరగి యోగ, నారసింహునిఁ గని మ్రొక్కె సూరివరుఁడు.

క. మరకతమణిమందిరమునఁ, దిరముగ నెలకొన్న పెరియ తిరువడినయనా
రురుగతి జితసర్పోరగ, వరుఁ డగు గరుడుండు చూడఁబడియె గురునిచేన్. 326

మ. అమల శ్రీముఖమండపంబున దుమ స్సాష్టాంగదండప్రణా
మముఁ గావించి సుమేరుసారపరభస్మత్విడ్గదాపాణులం
ద్యుమణీంద్రప్రతిహారరక్షకుల నంతో వేడ్క నీక్షించి త
త్కమనీయాంఘ్రుల కంజలించి నిరవద్యస్వాంతుఁ డాపైఁ జనెన్. 327

వ. అట్లగ్గురుపురందరుండు విలసితవిద్రుమవికార దేహళీ ద్వార శాఖా శ్లాఘనీయం బై
తప్తహాటకపటుతరకవాటఘటితం బై జయవిజయసంరక్షితం బగుమధ్యమకక్ష్యం
బతిక్రమించి మహనీయమణికుట్టిమంబును విశంకటస్ఫటికోపలశకలసంకలితనిజ
కాంతికలాపధగద్ధగాయమానకుడ్యభాగంబును వజ్రవైడూర్యగోమేధిక పుష్యరా
గాద్యనీలాదిరత్నశిలాచ్ఛాదితవిచిత్రప్రభాభాసమానోపరిభాగంబు నగుమందిర

మధ్యరంగంబునఁ బ్రభాతసమయంబునందు సముచితేలానాగసైరంధవజంబీరరస
సంయుక్తంబై భవ్యతరగవ్యనవ్యనవనీతకలితంబై సోపదంశంబగుమాత్రదధ్యో
దనంబును హింగూజీరమరీచిమిశ్రితంబై సద్యోఘృతప్లుతంబగుముద్గాన్నంబును
మాధ్యాహ్నకాలికం బగురామరాజావసరంబునందు ముద్గసూపాపూపాదిభక్ష్య
ణోపేతంబై కపిత్థకదళీరసామ్లసంభాసురలేహ్యద్రవ్యాన్వితంబై, రామఠజీరహరి
ద్రాసర్షపాదిమిళిత బహువిధతింత్రిణీరసాచోష్యద్రవ్యయుక్తంబైనశాల్యోదనం
బును నిక్షురసక్షీరనీరాదిపానీయద్రవ్యంబులను రాత్రిపూర్వయామంబున మ
నోహరమాదకాపూపమాషచక్రాతిరసపాడబాదిభక్ష్యయుతంబై బహువ్యంజ
నోపేతం బగుస్నిగ్ధాన్నంబును మరీచిలవణాదిమిశ్రితంబై ఘృతప్లుతంబైనమిళ
హోర యనుమహాప్రసాదంబును సైంధవసర్షపక్షోదామ్లరససర్పిస్సమన్వితం
బై కేళహోహిం యనెడుతిరునామంబుగలదివ్యప్రసాదంబును దిలచూర్ణలవణా
జ్యాదిసమన్వితంబై పరమభోగ్యంబైనమెళ్ళిహోర యనుభవ్యోదనంబును
ఘృతప్లుతగుడమిశ్రపాయసాన్నంబును మణిఘంటికాశతఘణఘణాయమానఘో
షణభూషితంబుగా శ్రీవేంకటేశుభండారస్థలంబు లీక్షించి చేమోడ్చి చని కన
కకలధౌతతాలరంధ్రసముల్లసితమణిదర్పణోదారం బగుద్వారంబు దాఁటి సు
మేరుశిఖరంబునం దిరుగుచుక్కలచక్కనిక్రొక్కాఱుమెఱుంగుల న్మెఱయునీలనీ
రదంబుల తెఱంగునఁ దప్తతపనీయమహోన్నతమణివేదికామధ్యస్థదివ్యసింహాసనో
పర్యుదంచితకాంచనకమలకర్ణికాతలంబునం దిరుఁగెలంకుల రమాకుమారమణిర
త్నంబులతో నుల్లసిల్లుచు నిత్యోత్సవపక్షోత్సవమాసోత్సవ పల్లవోత్సవ పవి
త్రోత్సవ కల్యాణోత్సవాద్యనేకమహోత్సవంబులు గొనన వధరించుచును మల
యప్పఁ డనియును వేంకటత్తురవా రనియును దివ్యనామంబులు గలయుత్సవభే
దంబులను భజించి సీతాలక్ష్మణసమేతుం డగుశ్రీరామభద్రునకు జోహారు సేసి
తత్సమీపవర్తు లైనయనంతగరుడవిష్వక్సేనాదినిత్యసూరివర్గంబు సేవించి య
వ్వలకుం జనుదెంచి భగవంతుం డగుశ్రీవేంకటేశుండు రాత్రి దేవీసమేతుండై సు
ఖంబుగా నిదురించునవరత్నఖచితకనకడోలికాలలామంబున కంజలించి యాగ్ర
భాగంబునం గులశేఖరాభిధానమహారజతవిరాజమానదేహళీవిశేషంబుఁ గడచి
గ్రీష్మాతపసంతప్తాధ్వగుం డతిశీతలాంభఃపరిపూర్ణగభీరగాంగమహాహ్రదం బవగా
హించునట్లు శ్రీవేంకటేశాభిధానపరబ్రహ్మంబును డాసి తదీయదివ్యతేజోమయా
మృతమయూఖసమాప్యాయితసర్వావయవుం డై నిస్సమాభ్యధికనిఖిలదృఙ్మనో
హారనిత్యనిరవద్యసుందరసుకుమారతదీయదివ్యమంగళమూర్తిసందర్శనసముద్భూ
తమహానందకందళితహృదయారవిందుం డై నీలాద్రిశిఖరసముదితసహస్రకిర
ణావరణబాలభాస్కరమండలంబుపోలిక సురభిగంధబంధురప్రసూనమాలికా
వలయసమలంకృతరమణీయరత్నరంజితహాటకకిరీటంబుచే మెఱయు శిరస్థలంబును

శరదుదితరాకాచంద్రసుందరవదనారవిందంబును గర్పూరసారవిరచితఋజురుచిర
చ్ఛిదోర్ధ్వపుండ్రఘటితనిటలతటంబును దీర్ఘతరదివ్యాంజనరేఖాకారసవిభ్రమ
భ్రూయుగంబును గమనీయకాంచనకళికోపమానభాసురనాసాపుటంబును నిజసౌ
ష్ఠవనిరాకృతశ్రీకారశష్కులీసౌభాగ్యకర్ణకలిత మహనీయమణిమనోజ్ఞమకరకుం
డలమండితగండభాగంబును గరుణారససారుణోపాంతకర్ణాంతవిశ్రాంత చలన్మిళింద
సుందరతత్క్షణోన్మీలిత శారదపుండరీకాభిరామనయనంబులును బ్రవాళపల్లవబిం
బఫలాద్యుపమాతీతరమాక్షమాదిదివ్యమహిషీసతతసమా స్వాద్యమానామృత
ధారాధరోష్ఠంబును స్వకీయం బగుకరుణారసంబు దీనానాథజనావనార్థంబుగా లో
నడంగక యుప్పొంగి ముఖద్వారంబుచే నుద్గమించెనో యని యూహింపం దగు
సుందరమందస్మితంబును బ్రస్ఫురత్సహస్రారజ్వాలామాలాతితీవ్రంబై యుగపదుది
తబాలభాస్కరకోటిప్రభాప్రకాశితదశదిశావకాశంబై దనుజారిదక్షిణాంసగతం
బై నిరస్తనిఖిలదేవతారాతిచక్రంబై యవక్రపరాక్రమంబై సుదర్శనచక్రంబు
ను వాసుదేవవామాంసగతంబై సమకాలసముదితనిష్కళంకరాకాసుధాకర
కోటిభాసమానంబై విష్ణుముఖమారుతపూరణోదితనిజధ్వనిధ్వస్తదైత్యదానవా
దిదౌర్జన్యం బగుపాంచజన్యాఖ్యశంఖరాజంబును హిరణ్మయంబై మేరుసమాన
సారంబై దేవద్విషదంశనాశనైకప్రయోజనంబై వైకుంఠవామకరాగ్రాభిమృ
ష్టం బగుకౌమోదకీగదాదండంబును రక్షోసురకఠినోగ్రకంఠచ్ఛేదక్షురచ్ఛోణితది
గ్ధధారంబై పద్మాక్షవామేతరపాణిపార్శ్వస్థితంబై యొప్పునందకాభిధానఖడ్గర
త్నంబును స్వకీయజ్యానినాదశ్రవణమాత్రనిర్ధూతనిఖిలదైవతచేతోభీతి యై
పూర్వగీర్వాణప్రాణనిర్వాపణచణబాణాశనిప్రవర్షణం బగుశార్ఙ్గవరాసనంబును
బ్రకటాటోపరణార్భటీసముద్భటచటులకుటిలకరటినిశాటవికటవిశంకటోరగకవాట
పాటనపటిష్ఠకటితటఘటితసుస్ఫుటసూర్యకటారంబును సురభిపరిమళఘుమఘుమా
యమానతులసీదళమిళితకమలనీలోత్పలవకుళపాటలీచాంపేయమల్లికామాలతీజా
తికేతకీకరవీరాదిపుష్పదామాభిరామంబై వైజయంతీవనమాలాలంకృతంబై
సుప్రసన్నసూర్యకోటిసుభగనిస్తులకౌస్తుభరమారమణీరత్నరంజితంబై శ్రీవత్సల
క్షణలక్షితంబై నవక్షస్థలంబును భావనగ్రీవాశ్రయంబై భాస్వరకార్తస్వరకమలనం
కలితంబై శుద్ధసువర్ణసూత్రగుంభితంబై యాపాదపద్మప్రలంబమానంబై యొ
ప్పుసాలిగ్రామమాలికాలలామంబును గల్పక్షయాంతర్నిక్షిప్తజగద్రక్షాదక్షకు
క్షిద్వయంబును హిరణ్యగర్భోద్భవప్రభవగభీరావర్తసనాభినాభిపద్మంబును గామ
దీయపదాబ్జంబులు సంసారసముద్రసంతరణైకకారణంబు లనియును వీనిని విశ్వ
సించుధన్యచేతనులకు విరజాప్లుతంబు కటిదఘ్నం బనియు నుపదేశించుగతిం గని
పించునభయవరదహస్తంబులును దివ్యమౌక్తికదామోదరబంధనకాంచనకాంచీ
గుణవేష్టితకటిస్థలంబును బాలార్కప్రభాభాసమానపీతాంబరావృతరంభాస్తంభ

శుంభదూరుద్వయంబును మంజుశింజితమణిమంజీరరంజితంబగుమనీయకాహళకల
మగర్భోపమానభక్తరక్షణైకత్వరాధురీణజానుజంఘాంతయుగ్మంబును బహుపా
త్పలాశిఫలభారాగ్రప్రలోపిపార్ష్ణియుగంబును గూర్మకుత్సాపాదకప్రపదభాసురం
బును నాతామ్రశ్రోణమలాంగుళీతలామణిమాచ్ఛురితంబును వియద్వాహినీశంకాక
రతిర్యగూర్ధ్వాధః ప్రసృతకాంతికలాపాలంకృతనక్షత్రాకారనఖముకురబింబభూ
షితంబును స్థలనలినోదగద్యుతిద్యోతమానహలకులిశాంకుశజలజధ్వజచ్ఛత్రచా
మరాదిశుభరేఖాంకితపదతలవిలసితంబును నగుతత్త్రిణోన్మీలితశరదరవిందసుందర
పాదారవిందద్వంద్వంబును నేత్రోత్సవంబుగా సేవించి ప్రహృష్టాంతరంగుండై
భట్టనాథశ్రీసూక్తులచే మంగళాశాసనం బాచరించి బహుభంగుల గొనియాడిన
సుప్రసన్నుండై భగవంతుం డగుశ్రీవేంకటేశుం డమ్మహాత్ముని నిజకటాక్షవీక్షణా
మృతవృష్టిం దనిపి తీర్థశఠకోపంబులను దిరువాలవట్టంబును శ్రీపాదరేణుచందనా
భయహస్తప్రసాదాదిబహుమతు లన్నియుం జేయించి మహాత్మా నీ విద్దివ్యదేశం
బునందు శరీరపతనపర్యంతంబు శిష్యపుత్త్రాదిసహితుండ వై మద్గుణానుభవంబు
సేయుచు సుఖం బుండుమని యాజ్ఞాపించె నంత నయ్యాచార్యసత్తముండును
ధన్యోస్మి యని యనుసంధించి యబ్భగవదాజ్ఞ మహాప్రసాదం బని శిరసా వహిం
చి యద్దివ్యమందిరంబు వెలువడి వచ్చె నంత. 328

సీ. వేంకటగిరి డిగ్గి విచ్చేసి యద్దేశ, కేంద్రుం డొక్కెడ వసియించె నంత
విని వచ్చి యాబ్రహ్మవిత్తముఁ గని మ్రొక్కి, దేశాధిపతి వేంకటేశునాజ్ఞ
గోవిందరాజుల కోవెలసన్నిధి, తిరువీథిశఠకోపదివ్యసూరి
వర్యుని మందిరద్వారాంగణము చెంతఁ, గట్టించి దివ్యదాగార మొకటి
తే. దండిబ్రాహ్మణపట్టల మండియంబు, ననుడు రెండూళ్లు సర్వాగ్రహారములుగ
నమ్మహాత్మునికర్పింప నమ్మనీషి, వరుఁడు సకుటుంబి యై యందు వాస మొందె.

మ. అచటన్ వాదిభయంకరార్యుఁడు తదీయారాధనం బాచరిం
పుచు వేదాంతయుగంబు సంశ్రితులకున్ బోధించుచున్ నిత్యమున్
ఖచరోర్వీచరసేవ్యపాదకమలుం గంజాక్షు సేవించుచున్
రచియించెం గృప మీఱఁ గొన్నికృతులం బ్రాజ్ఞైకభోగ్యంబు గాన్. 330

వ. ఆప్రబంధంబు లెవ్వి యన, అష్టశ్లోకీవ్యాఖ్యానంబును వృద్ధిస్తవంబును సుప్రభా
తస్తవంబును మంగళాశాసనప్రబంధంబును జియ్యరుపడి ననుసరించి యొనర్చి
నశ్లోకరూపభగవదారాధనక్రమంబు ననుచు నెఱుంగవలయు మఱియు నొక్క
దివసంబునం దయ్యాచార్యసత్తముండు వేదాంతకాలక్షేపం బొనరించుసమయం
బునఁ గొందఱాశ్రితులు మహాత్మా శ్రీమదేకాదశీనియమనిర్ణయంబును శ్రీజయం
తీనిర్ణయక్రమంబును ధనుర్మాసహరిపూజావిధానంబును దాసులకుం దెలియ

—◆—◆— ఏకాదశీనిర్ణయము —◆—◆—

నానతిండని విన్నవింప నాకర్ణించి యద్దేశికేంద్రుండు వారల నుద్దేశించి ప్రాజ్ఞులారా "పక్షేపక్షే ఏకాదశ్యాం నయాజయేత్ నతర్పయేత్ నశ్రాద్ధకర్మకుర్వీత-యది మోహేనకుర్యాత్-సోగ్నిహా స పితృహా స మాతృహాచేతి" అనుచును శతపథబ్రాహ్మణంబున శుక్లయజుస్సునందు యాజ్ఞవల్క్యుండు, పలికినక్రమంబుగా నేకాదశియందు యాజనతర్పణశ్రాద్ధకర్మంబు లొనరింపఁ గూడదు. మోహావశుండై చేసెనేని వాఁడగ్నిపితృమాతృహత్యాపాతకుం డగు మఱియు నేకాదశీవ్రతంబు నిత్యం బనియుఁ గామ్యం బనియు రెండువిధంబు లై యుండు నందు, శ్లో॥ జహ్యాద్భుక్తిద్వయం నిత్యే కామ్యే భుక్తిచతుష్టయం॥ అనియెడున్యాయంబున నిత్యంబు ద్విభుక్తివర్జంబు. కామ్యంబు చతుర్భుక్తివర్జంబు నందు, శ్లో॥ నిత్యం సదా యావదాయు ర్న కదాచి దతిక్రమేత్। నిత్య మేతద్వ్రతం రాజన్ కర్తవ్యం సార్వవర్ణికం। ఉపోష్యైకాదశీనిత్యం పక్షయోరుభయో రపి॥ అనియెడువచనప్రామాణ్యంబున నిత్యవ్రతంబు యావదాయుష్యం బొకప్పుడైన నతిక్రమింపవలదు నిత్యం బైనయావ్రతంబు సకలవర్ణంబులవారు సేయందగుదురు కావున నుభయపక్షంబుల నేకాదశియం దుపవాసంబు కర్తవ్యంబు, శ్లో॥ ఏకాదశీ సదా పుణ్యా పక్షయో రుభయో రపి॥ అనియెడుసనత్కుమారవచనప్రామాణ్యంబున నుభయపక్షంబులం దేకాదశీవ్రతంబు పరమపవిత్రంబు, శ్లో॥ ఉపోష్యైకాదశీ రాజన్ యావదాయు స్సువృత్తిభిః॥ అనియెడియాగ్నేయవచనంబుచే సదాచారసంపన్ను లగువారికి యావదాయుష్యం బేకాదశీవ్రతం బుపస్తవ్యంబు, శ్లో॥ ఏకాదశ్యా ముపవసే న్నకదాచి దతిక్రమేత్॥ అనియెడుకాణ్వవచనప్రామాణ్యంబుచే నేకాదశియం దుపవాసం బవశ్యకర్తవ్యం బొకప్పుడైన నావ్రతం బతిక్రమింపందగదు, శ్లో॥ నకరోతిహి యోమూఢ ఏకాదశ్యా ముపోషణం। సనరో నరకం యాతి రౌరవం తమసావృతమ్॥ అనియెడుసనత్కుమారవచనప్రామాణ్యంబునం జేసి మూఢాత్ముం డెవ్వండేని యేకాదశియం దుపవాసంబు సేయకుండువాఁ డంధకారపరివృతం బగు రౌరవం బనునరకంబునం బడు నింకఁ గామ్యవ్రతం బెట్టి దనిన వివరించెద, శ్లో॥ యఇచ్ఛే ద్విష్ణుసాయుజ్యం సుతం సమ్పద మాత్మనః। ఏకాదశ్యాం నభుఞ్జీత పక్షయోరుభయోరపి॥ అనుచు వైష్ణవరహస్యంబునం జెప్పంబడినక్రమంబుగా నెవ్వఁడేని తనకు విష్ణుసాయుజ్యంబును బుత్రాదిసకలసంపదల నిచ్ఛయించువాఁ డుభయపక్షంబులయం దేకాదశినాఁడు భుజియింప నర్హుండు గాఁడు.—శ్లో॥ చతస్రో ఘటికాప్రాతరరుణోదయ ఉచ్యతే। యతీనాం స్నానకాలస్తు గంగామ్భసదృశః స్మృతః॥ అనియెడుభవిష్యత్పురాణోక్తక్రమంబుగా మఱియును "న స్త్రపంచారుణోదయః" అనియు స్మృత్యంతరవచనంబుచేఁ జతుర్ఘటికావశిష్టాపరరాత్రం బైనను ఘటికాత్రయావశిష్టపశ్చిమరా

త్రం బైన నరుణోదయసంజ్ఞితం బగునది యతులకుఁ బ్రసిద్ధం బగుస్నానకాలం బక్కాలంబునఁ జేయునదీతటాకాద్యవగాహనంబు గంగాస్నానసదృశంబు. శ్లో॥ దశమీ వేధసంయుక్తో యదిస్యా దరుణోదయః। నైవోపోష్యం వైష్ణవేన తద్దినై కాదశీవ్రతమ్॥ అరుణోదయవేళాయాం దశమీ యది దృశ్యతే। సావిద్ధైకాదశీనామత్యాజ్యా విష్ణుపరాయణైః॥ అనియెడిస్మృత్యంతరవచనప్రామాణ్యంబుచే నరుణోదయంబున దశమీవేధాక్రాంతం బాయెనేని యాయేకాదశి విద్ధైకాదశి యనంబడు వైష్ణవు లాతిథియం దుపవసింపక మఱునాఁ డుపవాసంబు సేయఁదగు దరుణోదయవేధారహితం బగు శుద్ధైకాదశీతిథి చతుర్విధం బై యుండు నెట్లన వివరించెద నధికైకాదశి యనియు నధికద్వాదశియనియు నుభయాధిక యనియు నవమీసంయుక్తసుపూర్వతిథి యనియును జతుర్విధంబు లగునీతిథులయం దేకాదశీవాసరంబు శుద్ధం బైనను నాతిథిఁ బరిత్యజించి ద్వాదశియం దుపవాసంబుఁ జేసి మఱునాఁడు పారణ గావింపవలయు. శ్లో॥ సంపూర్ణైకాదశీ యత్ర ద్వాదశీవృద్ధిగామినీ। ద్వాదశ్యా ముపవస్తవ్య స్త్రయోదశ్యాంతు పారణం॥ అనియెడునారదోక్తక్రమంబుగా నేకాదశీతిథి సంపూర్ణం బైనను ద్వాదశి వృద్ధిని జెందెనేని విష్ణుపరాయణుండు ద్వాదశియం దుపవసించి త్రయోదశియందుఁ బారణ సేయవలయు. శ్లో॥ ఏకాదశీ యదాలుప్తా పరతో ద్వాదశీ భవేత్। ఉపోష్యా ద్వాదశీతత్ర యదిచ్ఛేత్పరమాం గతిమ్॥ అనియెడువ్యాసోక్తక్రమంబుగా నేకాదశికి లోపంబు చూపడి ద్వాదశి మిగిలియుండెనేని వైష్ణవుండు ద్వాదశియం దుపవసించి మఱుదినంబు పారణం బాచరింపవలయు. శ్లో॥ సంపూర్ణైకాదశీ యత్ర ప్రభాతే పునరేవసా। సర్వైరేవోత్తరాకార్యా పరతోద్వాదశీ యది॥ అని నారదోక్తక్రమంబుగా నేకాదశితిథి సంపూర్ణం బైన నుపఱదినంబున నించుకైన మిగిలియున్నను ద్వాదశియు నట్టిదైనను ద్వాదశియం దుపవసించి త్రయోదశియందుఁ బారణం బాచరింపవలయు.—శ్లో॥ యే కుర్వన్తి మహీపాల శ్రాద్ధమేకాదశీదినే। త్రయస్తే నరకం యాన్తి దాతా భోక్తా విధాయకః॥ అనియెడు భాగవతబ్రహ్మకైవర్తాదిపురాణవచనప్రామాణ్యంబున నెవ్వరేని హరివాసరంబున శ్రాద్ధం బొనర్చిన దాతయు భోక్తయు విధాయకుండు నీముమ్వురు నరకంబుఁ జేరుదురు.—శ్లో॥ యే ప్రయచ్ఛంతి తే దేవి శ్రాద్ధ మేకాదశీదినే। నష్టాత్మానస్తే మూఢాః పతన్తి నరకే ధ్రువం॥ అనియెడుపాద్మోక్తక్రమంబుగా నేకాదశీదినంబున దేవరులయిన శ్రాద్ధం బొనర్చిరేని నష్టబుద్ధు లగునమ్మూఢజనులు నరకంబునం బడుదు రీయర్థంబు నిశ్చితంబు.—శ్లో॥ ఏకాదశ్యాం ద్విజశ్రేష్ఠ శ్రాద్ధకర్మ నకారయేత్। కుర్యాద్యది సపాపీస్యా ద్భోక్తాచేన్నరకం వ్రజేత్॥ అనియెడు

ముద్గలవచనప్రామాణ్యంబున నేకాదశియందు శ్రాద్ధకర్మం బొనర్చినవాఁడు పాపాత్ముం డగును భుజించినవాఁడు నరకంబునం బడు. శ్లో॥ మహాదోషమయంచాన్న మేకాదశ్యాం భవే ద్యది। నదాతవ్యం నభోక్తవ్యం నాఘ్రాతవ్యం విశేషతః॥ అనియెడుపరాశరవచనప్రామాణ్యంబుచే నేకాదశియం దన్నంబు మహాదోషమయం బగును గావున నయ్యోదనంబు పితృదేవతల నుద్దేశించి యిడఁగూడదు తానును భుజియింపఁదగదు తదాఘ్రాణం బైన నలుపఁదగదు.—శ్లో॥ ఆద్యశ్రాద్ధం హరిదినే యది కుర్యా ద్విమోహితః। కర్తా ప్రతిగ్రహీతాచా వ్యుభౌ నిరయపాతినౌ॥ అనియెడుభారద్వాజోక్తిప్రామాణ్యంబున హరిదినంబునం దెవ్వఁడేని విమోహితుండై యాద్యశ్రాద్ధం బొనరించు నాశ్రాద్ధకర్తయు భోక్తయు నీయిరువురు నిరయంబునం బడుదురు. శ్లో॥ ఆబ్దికం యస్తు కురుతే సంప్రాప్తే హరివాసరే। తచ్ఛ్రాద్ధం రాక్షసై ర్భోజ్యం శ్రాద్ధసిద్ధి ర్నవిద్యతే॥ అనియెడుశుక్రవాక్యప్రామాణ్యంబున హరివాసరంబునం దాబ్దికం బెవ్వఁ డాచరించు నాశ్రాద్ధంబు రాక్షసభోజనంబు గాని పితృభోక్తవ్యంబు గాదు గావున దానికి శ్రాద్ధసిద్ధి కలుగ నేరదు. శ్లో॥ ఆద్యశ్రాద్ధం హరిదినే యది స్యా త్తం నచారయేత్। పిణ్డ మేకం ప్రదాయాథద్వాదశ్యాం శ్రాద్ధ మాచరేత్॥ అనియెడుబోధాయనోక్తక్రమంబుగా శ్రాద్ధంబు హరిదినంబునం దాచరింపఁగూడ దద్దినంబునం దొకపిండంబు దర్భలయం దొసంగి ద్వాదశియందు యథాశాస్త్రంబుగా శ్రాద్ధంబు సేయవలయు, శ్లో॥ ఆద్యశ్రాద్ధ మపిత్యజ్య సంప్రాప్తే హరివాసరే। ప్రదాయకం తదాపిణ్డం పరే ద్యుశ్శ్రాద్ధ మాచరేత్॥ అనియెడుబృహత్ప్రచేతోవచనప్రామాణ్యంబునఁ బ్రాప్తం బైనహరిదినంబునం దాద్యశ్రాద్ధం బైనను విడిచి యద్దినంబునఁ గుశకూర్చమం దొకపిండంబుఁ బెట్టి మఱునాఁ డాశ్రాద్ధకర్మంబు యథావిధిగా నాచరింపవలయు, శ్లో॥ పితు ర్దశాహమధ్యే వా సంప్రాప్తే హరివాసరే। పిణ్డదానం న కుర్వీత న తిలోదకసత్క్రియాం॥ అనియెడుకపిలసంహితోక్తిప్రకారంబుగాఁ బితృదశాహమధ్యంబున నైనను సంప్రాప్తం బైనహరివాసరంబునందుఁ బిండదానంబును దిలోదకాదిసత్క్రియలును నరుండు నలుపరాదు, శ్లో॥ అకృత్వా శ్రాద్ధనియమాన్ జలపిణ్డవివర్జితాః। జలదానవిహీనాశ్చ వ్రజధ్వం వైష్ణవం పదం॥ అనియెడురుక్మాంగదచరితోక్తిప్రకారంబుగా నాయాశ్రాద్ధదినంబుల నేకాదశి సంప్రాప్తం బాయేని యందు శ్రాద్ధనియమంబులు చాలించి జలపిండవివర్జితులై జలదానవిహీనులై వైష్ణవపదంబుఁ జేరవలయు. శ్లో॥ ఆమేనవా హిరణ్యేన శ్రాద్ధ మేకాదశీదినే। కుర్వ న్నరక మాప్నోతి యావదాభూతసంప్లవమ్॥ అనియెడుకపిలసంహితోక్తిప్రకారంబుగా నేకాదశియం దామశ్రాద్ధంబైనను హిరణ్యశ్రాద్ధంబైనను జేయువాఁడు ప్రళయపర్యంతంబు దుర్గతినిం బడు, శ్లో॥ వైష్ణవా ద్యాగమోక్తదీక్షాయుక్తాహి వైష్ణవాః। నైకాదశం త్యజేయు స్తే వ

హాపత్త్రౌభయేపిచ॥ అనియెడుభవిష్యత్పురాణోక్తిప్రకారంబుగా వైఖానసాద్యా
గమోక్తదీక్షాయుక్తు లగువైష్ణవులు మహావిపత్తియందైనను బ్రాణభయంబు
నందైన నేకాదశీవ్రతంబు విడువఁగూడదు, శ్లో॥ సూతకాదౌ యథాశ్రాద్ధం
సూతకాన్తే విధీయతే। తథైవైకాదశీశ్రాద్ధం ద్వాదశ్యాం ప్రవిధీయతే॥ అని
యెడుముద్గలస్మృతివచనప్రామాణ్యంబున సూతకమృతకాదులయందుఁ బ్రస
క్తం బైనశ్రాద్ధంబుసూతకాంతంబునం దేమాడ్కి విధియింపంబడు నాప్రకా
రంబుగా నేకాదశీశ్రాద్ధంబు ద్వాదశియందు విధియింపంబడు. శ్లో॥ యథా శౌ
చాబ్దికశ్రాద్ధ మాశౌచాన్తే విధీయతే। తథైవైకాదశీశ్రాద్ధం తత్కుర్యాత్త
దనంతరమ్॥ అనియెడుశ్రీపరాశరవచనప్రామాణ్యంబున నాశౌచంబునందుఁ బ్ర
సక్తం బైనయాబ్దికశ్రాద్ధంబు మఱునాఁడు సేయవలయు, శ్లో॥ యథా శౌచ
గతం శ్రాద్ధ మాశౌచాన్తే విధీయతే। తథైవైకాదశీశ్రాద్ధం ద్వాదశ్యామేవ
కారయేత్॥ అనియెడుస్మృతిసంగ్రహోక్తిక్రమంబుగా నాశౌచగతం బగుశ్రా
ద్ధం బాశౌచాంతంబునం దేమాడ్కి విధియింపంబడు నాప్రకారంబుగా నేకాదశీ
శ్రాద్ధము ద్వాదశియందు విధియింపంబడు. శ్లో॥ ఆద్యశ్రాద్ధం హరిదినే యది కు
ర్యాద్ద్విజాతికః। కర్తా ప్రతిగృహీతా చాప్యుభౌ నరకగామినౌ॥ అని భారద్వా
జోక్తిక్రమంబుగా సద్బ్రాహ్మణుండు హరిదినంబునందుఁ బ్రసక్తం బైనయా
ద్యశ్రాద్ధం బొనర్చెనేని కర్తృభోక్తలిరువురు నరకంబునం జేరుదురు. శ్లో॥ ఆ
బ్దికం యోహి కురుతే సంప్రాప్తే హరివాసరే। తచ్ఛ్రాద్ధ మాసురైర్భుక్తం
శ్రాద్ధకర్మ వివర్జయేత్॥ అనియెడుభారద్వాజవచనాంతరప్రామాణ్యంబున సం
ప్రాప్తం బగుహరివాసరంబునం దాబ్దికం బెవ్వఁ డాచరించుఁ దచ్ఛ్రాద్ధం బాసు
రభుక్తంబు గాని పితృభుక్తంబు గాదు గావున నాప్రొద్దు శ్రాద్ధంబు వర్జింపవల
యు, శ్లో॥ ద్వాదశ్యా ముపవాసశ్చే చ్ఛ్రాద్ధం తత్ర వివర్జయేత్॥ పరేహనిచ
కర్తవ్యం తచ్చాశౌచాంతవత్ స్మృతమ్॥ అనియెడుబృహత్ప్రచేతోవచనప్రా
మాణ్యంబున ద్వాదశియం దుపవాసవ్రతంబు సంభవించెనేని యాశౌచమధ్య
శ్రాద్ధం బాశౌచాంతంబునందుఁ జేయుచందంబున ద్వాదశియందు శ్రాద్ధంబు
వర్జించి మఱునాఁడు సేయవలయు, శ్లో॥ ఏకాదశీం పరిత్యజ్య ద్వాదశ్యామేవ
వైష్ణవః। కుర్యాచ్ఛ్రాద్ధాదికం కర్మ ప్రత్యబ్దం పద్మసంభవ॥ అనియెడుపాద్మసం
హితావచనప్రామాణ్యంబున వైష్ణవుండు ప్రతిసంవత్సరంబునం దేకాదశియం
దుఁ బ్రసక్తం బైనశ్రాద్ధంబు విడిచి ద్వాదశియందుఁ జేయవలయు, శ్లో॥ గ్రస్తా
స్తమిత ఆదిత్యే యథా శ్రాద్ధం పరేహని। తథైవైకాదశీశ్రాద్ధం ద్వాదశ్యా
మేవ కారయేత్॥ అనియెడుస్మృతిసంగ్రహవచనప్రామాణ్యంబున నాదిత్యుం
డు గ్రస్తాస్తమితుం డైనదినంబునందుఁ బ్రాప్తం బైనశ్రాద్ధకర్మం బేరీతి మఱు
నాఁడు సేయంబడు నట్లేకాదశీశ్రాద్ధంబు ద్వాదశియందుఁ జేయవలయు.—శ్లో॥

ప్రదక్షిణ మనువ్రజ్య భుఞ్జీత పితృసేవితమ్ । శ్రాద్ధం కృత్వాతు యో విప్రో నభుఙ్క్తే పితృసేవితమ్ । హరి రేవ నగృహ్ణాతి పితరశ్చ దివౌకసః ॥ అనియెడుస్మృత్యంతరవచనప్రామాణ్యంబునంజేసి యాసీమాంతం బనుగమించి ప్రదక్షిణం బొనర్చి పితృశేషం బిష్టజనులతో శ్రాద్ధకర్త భుజింపవలయు నట్లొవ్వఁడేని పితృదేవతలును దేవతలును నాహవిస్సు పరిగ్రహింపరు - శ్రాద్ధకర్మంబు కర్తృభోజనాంతంబుగావున నిమంత్రితుల భుజింపంజేసి కర్త యుపవసించెనేని యాశ్రాద్ధంబు నిరర్థకంబు.—శ్లో॥ ప్రాణ్ణోదన్యాశ్చ తస్రస్త్వరుణసముదయాస్తత్ర వేధే దశమ్యాః కర్తవ్యో నోపవాసః। ఫలం మోహినీపర్యగృహ్ణాత్ । పౌరాణిక్యాతు రుక్మాఙ్గదముఖచరితైః ప్రాప్తవత్యాపదవ్యా । శుద్ధాం సిద్ధాంతయన్తః కతిచన కృతిన స్సర్వదోజ్ఝంతివిద్ధామ్ ॥ అనియెడుస్మృత్యుత్తరవచనప్రామాణ్యంబున సూర్యోదయంబుకంటె ఘటికాచతుష్టయప్రమాణపూర్వకాలం బరుణోదయసంజ్ఞితం బగు నందు దశమీవేధ గలిగెనేని యాతిథియం దుపవసింపఁగూడదు. ఉపవసించెనేని తత్ఫలంబు మోహినీపరిగృహీతంబు గావున నాయుపవాసంబు నిష్ఫలంబగు. రుక్మాంగదముఖచరితంబులచే సంప్రాప్తం బగుపౌరాణికపదవిచేఁ గొందఱు ప్రాజ్ఞులు శుద్ధైకాదశిని సిద్ధాంతం బొనరించుచు సకలప్రకారంబుల విద్ధైకాదశిని ద్యజించెదరు.—శ్లో॥ సంకటే విషయే ప్రాప్తే ద్వాదశ్యాం పారయేత్కథం। అద్భిస్తు పారణం కుర్యా త్పునర్భుక్తం నదోషకృత్ ॥ అతసీ తులసీ ధాత్రీ ద్వాదశ్యాం యస్యనోదరే। తేన భుక్తం రుదత్యన్నం కిం మయా దుష్కృతం కృతమ్ ॥ అనియెడుస్మృత్యుత్తరవచనద్వయప్రామాణ్యంబున ద్వాదశియందు సంకటవిషయాదికంబు ప్రసక్తం బాయెనేని కాలం బతీతంబు గాకుండ నీరపారణం బాచరించి తదనంతరకాలంబునందు భుజించుట దోషయుక్తంబు గాదు. ద్వాదశియం దతసియుఁ దులసియు ధాత్రియు నెవ్వనికుక్షిం బడకుండఁ దద్భుక్తాన్నంబు నేనేమిపాపంబొనర్చితినో యిట్టిపాపాత్మునికుక్షిం బడితినని రోదనంబుసేయు - నిట్టిప్రమాణంబులకును.—శ్లో॥ మృతాహ స్సమతిక్రమ్య చణ్డాలః కోటిజన్మసు । మాతాపిత్రోర్మృతదినం పరిత్యజ్య నరాధమః ॥ యది కుర్యా దన్యదినే మహాత్పాతకమాప్నుయాత్ ॥ ఇత్యాదివచనంబులకును బరస్పరవిరోధం బుదయించుచుండిన నుభయవిధార్థవచనంబులకుఁ బ్రామాణ్యసంపాదనార్థంబు వ్యవస్థఁ గల్పింపవలయు - నట్లన్న నరుణోదయవేధోదయవేధలకు వైష్ణవావైష్ణవవిషయవ్యవస్థ గారుడస్కాందపురాణప్రసిద్ధ యగుపగిది ద్వాదశ్యేకాదశీశ్రాద్ధకర్తవ్యతాపరంబు లగుప్రమాణంబులకు వైష్ణవైకదేశావైష్ణవవిషయత్వవ్యవస్థ పాద్మసంహితావైఖానససంగ్రహహేమాద్రి ధర్మసేతుబంధవపురుషార్థసుధానిధిసకలసంప్రదాయదీపికాదిగ్రంథంబులచే నిర్ణయింపంబడియెఁ గాన

సర్వంబు సమంజసంబగు. నిక జయంతీనిర్ణయంబు వర్ణించెద నెట్లన్న.—శ్లో॥ అష్ట

—జయంతీనిర్ణయము.—

మ్యాంవా నవమ్యాంవా దశమ్యాం యదిరోహిణీ। కళామాత్రంతు యత్రాస్తే సాజయంతీతికీర్తితా॥ అనియెడువచనప్రామాణ్యంబు నష్టమియందైనను నవమియందైననుదశమియందైనను రోహిణీనక్షత్రంబు కళామాత్రంబైన నుండెనేని యాతిథిజయంతి యనంబడు.—శ్లో॥ జయన్త్యా సర్వయోగేషు ఋక్షమేవ విచక్షతే॥ అనియెడువచనంబుచే జయంతియందుఁ దిథివారయోగకరణాదులకంటె నక్షత్రంబు ముఖ్యంబగును.—శ్లో॥ సప్తమీకృత్తికా విద్ధా మష్టమీ రోహిణీం త్యజేత్। నవమీ దశమీ గ్రాహ్యా రోహిణీఘటికాయుతా॥ అనియెడున్యాయంబున సప్తమీవిద్ధయైనయష్టమియుఁ గృత్తికావిద్ధయగురోహిణియు వర్జించి నవమీతిథియైనను దశమీతిథియైనను రోహిణీఘటికాన్వితం బాయెనేని వైష్ణవుం డాతిథి గ్రహింపవలయు.—శ్లో॥ ఏకమాసే మునిశ్రేష్ఠ యది ఋక్షద్వయం భవేత్। వ్రతోపవాసదానాదిపరేకార్యం మహత్ఫలమ్॥ పరేతు రోహిణీహీనే పూర్వం ఋక్షే సమాచరేత్। అన్యథాకారయేద్యస్తు రాజా రాష్ట్రం వినశ్యతి॥ అనియెడున్యాయంబున నొకమాసంబునందు నక్షత్రంబులు రెండాయెనేని పరక్షణంబునం దొనర్చినవ్రతోపవాసదానాదికంబు మహాత్ఫలంబగుఁ బరదినంబు రోహిణీహీనం బాయెనేని నక్షత్రయుక్తం బగుపూర్వతిథియం దుపవాసాదికం బాచరింపవలయు నవ్వాఁడైన నట్లొనర్పఁడేని యారాజు నారాష్ట్రంబును నశించు.—శ్లో॥ ఏకస్మిన్ సింహమాసేతు యదిచే దష్టమీద్వయమ్। పరస్మిన్నేవకార్యాస్యా జ్జయంతీ యది రోహిణీ॥ నోచే త్తథాపూర్వతిథిః కారయే ద్రోహిణీయుతామ్। ప్రాజాపత్యం చోభయత్ర నోచేన్మృగశిరోయుతామ్॥ అష్టమీం నవమీం వాపి జయంతీం కారయే ద్బుధః॥ అనియెడువచనప్రామాణ్యంబున నొకసింహమాసంబునం దష్టమీద్వయంబు ప్రసక్తంబాయెనేని రోహిణీయుక్తం బైనపరతిథియందు జయంతి యాచరింపం దగుఁ బరతిథియందు నక్షత్రంబు చూపడదేని రోహిణీయుక్తం బగుపూర్వతిథియందు జయంతి నాచరింపవలయుఁ బూర్వాపరతిథులయందు రోహిణి గన్పడదేని పండితుండు మృగశిరస్సమన్వితం బైనయష్టమియం దైనను నవమియందైనను జయంతి సేయవలయు.—శ్లో॥ సింహాయుక్తాష్టమీ గ్రాహ్యా ఋక్షహీనాపివా యది। పరస్మిన్నేవకార్యాస్యా న్మృగేణసహితాష్టమీ॥ అనియెడువచనప్రామాణ్యంబున సింహాయుక్తం బైనయష్టమి గ్రహింపవలయు నాతిథియందు జయంతి సేయవలయు.—శ్లో॥ ఏకస్మిన్నేనసఙ్క్రాన్తే యది ఋక్షద్వయం భవేత్। పూర్వఋక్షం పరిత్యజ్య ఉత్తరేతు సదాచరేత్॥ అనియెడు ప్రామాణ్యవచనంబున నొక్కసంక్రమణంబునందు నక్షత్రంబులు రెండాయెనేని పూర్వఋక్షంబు వర్జించి

పరర్క్షం బాచరింపవలయు.—శ్లో॥ అష్టమీ రోహిణీయోగో ముహూర్తంవా దివా నిశి। ముఖ్యకాల ఇతిఖ్యాత స్తత్ర జాత స్స్వయం హరిః॥ అనియెడు వచనప్రామాణ్యంబునఁ బగటియం దైనను రాత్రియం దైనను ముహూర్తమాత్రం బష్టమీరోహిణీయోగంబు గలిగెనేని యందు హరి యవతరించెఁ గాన యది ముఖ్యకాలం బనుచుఁ బ్రఖ్యాతంబయ్యె.—శ్లో॥ మాసద్వయే యస్యలాభో యోగ స్తస్మిన్ దివా నిశి। నవమీ రోహిణీయోగః కర్తవ్యో వైష్ణవై ర్ద్విజైః॥ అనియెడువచనప్రామాణ్యంబున శ్రావణభాద్రపదమాసంబుల యందు దివారాత్రులయం దష్టమీరోహిణీయోగంబు లేదాయెనేని వైష్ణవులకు నవమీరోహిణీయోగంబు కర్తవ్యంబగు.—శ్లో॥ రాత్రియోగ స్తు బలవాం స్తస్యాం జాతో జనార్దనః॥ అనియెడున్యాయంబున రాత్రియం దష్టమీరోహిణీయోగంబు బలవత్తరంబునందు జనార్దనుం డవతరించెఁ గావున నాయోగంబు ముఖ్యంబని రంగరామానుజజీయ రంగీకరించె.—శ్లో॥ జన్మనక్షత్రఘటికా సంగమ స్స్పృగ్భవేద్యది। వృద్ధౌ షణ్ణాడికాః ప్రోక్తాః క్షయే తి స్ర స్సమేచతుః॥ ఇత్యా

ఆచార్యజన్మనక్షత్రనిర్ణయము.

దిప్రామాణ్యంబుచే నాచార్యజన్మనక్షత్రఘటిక సంగమకాలస్పర్శంబు గలిగియుండెనేని నక్షత్రవృద్ధియం దక్కాలంబున నాఱుగడియ లుండవలయు నానక్షత్రంబు క్షయించెనేని యక్కాలంబున ఘటికాత్రయం బుండవలయు నక్షత్రంబునకు క్షయంబు లేక పరిపూర్తి గలిగెనేని యత్తార ఘటికాచతుష్టయం బుండవలయుఁ గావున మఱునాఁడు తిరునక్షత్రంబు నిజవృద్ధియందుఁ బండ్రెండు గడియలు క్షయంబునఁ దొమ్మిదిగడియలు పరిపూర్తియందుఁ బదిగడియలు మిగిలియుండెనే నట్టిజన్మనక్షత్రంబు ప్రపన్నుల కాచరణీయం బగు నీభగవద్భాగవతజన్మర్క్షనిర్ణయప్రమాణంబులు శ్రీపాంచరాత్రాగమప్రసిద్ధంబు లగు॥

ధనుర్మాసహరిపూజావిధానము.

ఇంక ధనుర్మాసహరిపూజావిధానంబు ప్రమాణోపన్యాసపూర్వకంబుగా వివరించెద సావధానచిత్తులరై వినుండు.—శ్లో॥ యది చాపగతే సూర్యే స్త్రైమాస్యం బోధ్య కేశవమ్। ఉషఃకాలే సమభ్యర్చ్య ముద్గాన్నంచ నివేదయేత్॥ ద్వాదశాబ్దార్చనఫలం దినే నైకేన లభ్యతే। మార్గశీర్షాఖ్య మాసేతు పూజయేచ్చ విశేషతః॥ ఉషఃకాలేతు సంప్రాప్తే కవాటోద్ఘాటనం చరేత్॥ శీపా నుద్దీప్యశిష్యైశ్చ దేవదేవం సమర్చయేత్॥ ముద్గాన్నంచ నివేద్యైవ ముఖవాసం నివేదయేత్। కవాటం సుస్థిరం బధ్వా సన్ధ్యోపాసన మాచరేత్॥ ఏతన్మాసార్చనేనైవ వత్సరార్చాఫలం లభేత్। అయనే దక్షిణే రాత్రౌ వృత్తిరేతు దివాభవేత్॥ తథైవ తదహోరాత్రం తత్త్రింశన్మాస ముచ్యతే। తద్దినస్య ఉషఃకాలం చాపమాసం విదుర్బుధాః॥ తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన చాపమాసే దినే। ఉషఃకాలేతు సంప్రాప్తే

బోధయిత్వా జగద్గురుమ్ ॥ సమభ్యర్చ్య జనో విష్ణుం నిజదోషం వినాశయేత్ ।
అనియెడియానందసంహితోక్తప్రకారంబుగా సూర్యుండు చాపగతుం డాయె
నేని యమ్మాసంబునందుఁ బ్రతిదినంబునం దుషఃకాలంబున స్తోత్రంబులచేఁ గేశ
వుని మేలుకొలిపి యథావిధి నర్చించి ముద్గాన్నంబు నివేదితంబు సేయవలయు
నట్లార్చెనేని యేకదినభగవదారాధనంబుచే భాగవతుండు ద్వాదశాబ్దాహస్సమా
రాధనఫలంబు లభించునట్లు మార్గశీర్షమాసంబునందుఁ బ్రతిదినంబు పూజించె
నేని విశేషఫలంబు లభించు నమ్మాసంబునం దుషఃకాలంబున శిష్యసమేతుండై
భగవన్మందిరకవాటోద్ఘాటనం బొనర్చి దీపంబుల నారోపించి దేవదేవు నర్చింప
వలయు ముద్గాన్ననివేదనంబు సేసి లవంగకర్పూరాదిపరిమళద్రవ్యమిళితతాం
బూలాదిముఖవాసనాదిద్రవ్యసమర్పణంబు సేయవలయు ననంతరంబు సుస్థిరం
బుగాఁ గవాటంబులు బంధించి సాధ్యోపాసనాదిభగవదాజ్ఞ సెల్లింప వలయు
నీతన్మాసార్చనంబుచే సంవత్సరార్చాఫలంబు లభించు నుత్తరాయణదక్షిణాయ
నంబులు రెండును దేవతలకు నొకయహోరాత్రం బగు నట్టియహోరాత్రంబులు
ముప్పది జరగెనేని దైవతం బగుమాసం బగు నద్దేవతాదినంబున నుషఃకాలంబు
ధనుర్మాసం బని పెద్ద లెఱుంగుదురు. కావునఁ జాపమాసంబునందు సర్వవిధ
ప్రయత్నంబులచేఁ బ్రత్యుషఃకాలంబునందుఁ బూర్వోక్తక్రమంబుగా భగవదా
రాధనంబు సేసి జనదోషంబుఁ బాపవలయు.—శ్లో॥ ఆషాఢాదిషుమాసేషు శయనం
కార్తికావధి। చాపంగతే దివానాథే ఉత్థాప్యశయనాద్ధరిమ్॥ సవిష్ణులక్షణైస్స్తోత్రై
ర్బహుభిః పరిగీయచ। ఉషఃకాలేతు సంప్రాప్తే త్వర్చయిత్వా జనార్దనమ్॥ ఉపచా
రైషోడశభి ర్ముద్గాన్నంచ నివేదయేత్ ॥ అనియెడు బ్రహ్మాండపురాణోక్తక్రమంబుగా
నాషాఢశుద్ధైకాదశి మొదలుగాఁ గార్తికశుద్ధైకాదశిపర్యంతంబు భగవంతుండు పాల
వెల్లియందు శేషతల్పంబుపై యోగనిద్ర నొనర్చునట్టి శ్రీమన్నారాయణుని మే
లుకొలిపి ధనుర్మాసంబు సంప్రాప్తం బైన నం దుషఃకాలంబున శయనంబువలన
భగవదుత్థానంబు ప్రార్థించి యుత్థితుం డగుహరిని లక్షణలక్షితంబు లగుబహు
స్తోత్రంబుల వినుతించి పూర్వోక్తక్రమంబుగా షోడశోపచారంబులఁ బూజించి
ముద్గాన్ననివేదనం బొనర్పవలయును.—శ్లో॥ చాపంగతే తత స్సూర్యే ప్రత్యూ
ష స్నానమాచరేత్ । అర్చయేచ్చ జగన్నాథం యావత్సూర్యోదయాత్పురా॥
తతః ప్రభాతసమయే చార్ఘ్యం ప్రక్షిప్య వైష్ణవః । గాయత్రీంచ తతో జప్త్వా
ఉపతిష్ఠేత భాస్కరమ్॥ అనియెడియాదిత్యపురాణోక్తప్రకారంబుగా వైష్ణవుం
డు ధనుర్మాసంబునం దుషఃకాలంబున మేల్కాంచి కృతస్నానుం డై సూ
ర్యోదయంబుకంటెఁ బూర్వకాలంబునం దుక్తప్రకారంబుగా శ్రీహరి నారాధించి
తదనంతరంబు ప్రభాతకాలంబునం దర్ఘ్యప్రదానం బాచరించి యథాశక్తిగా

యత్రీమంత్రజపంబు సేసి సూర్యోపస్థానంబు సేయవలయు.—శ్లో॥ కోదణ్డస్థే సవితరి ప్రత్యూషః పూజయేద్ధరిమ్ । సహస్రాబ్దార్చనఫలం దినే నైకేన సిద్ధ్యతి॥ అనియెడుభాగవతపురాణోక్తక్రమంబుగా ధనుర్మాసంబునందుఁ బ్రత్యూషఃకాలంబుల భక్తుండు విష్ణువు నారాధించెనేని యేకైకదినార్చనంబుచే వేయిహాయనంబులు శ్రియఃపతి నారాధించినఫలంబు లభియించు.—శ్లో॥ బ్రాహ్మే ముహూర్తే సంప్రాప్తే రవౌ ధనుషిసంస్థితే। స్నానం కృత్వా స్వసూక్తేన షోడశై రుపచారకైః॥ నగరగ్రామరథ్యోర్థ మర్చయిత్వా శ్రియఃపతిమ్। సహస్రవార్షికీ పూజా దినే నైకేన లభ్యతే॥ చాపస్థితే ఉషఃకాలే రవౌ ప్రతిదినం హరిమ్ । స్నాత్వా గృహస్థశ్శుద్ధాత్మా సమభ్యర్చ్య నివేదయేత్ ॥ అనియెడుశ్రీవైఖానసాగమోక్తప్రకారంబుగా ధనుర్మాసంబునందు బ్రాహ్మం బగుముహూర్తంబునఁ గృతస్నానుం డై భక్తుండు నగరగ్రామరథ్యార్థంబు పురుషసూక్తంబుచే షోడశోపచారంబుల శ్రియఃపతి నర్చించెనేని యేకైకదినారాధనంబుచే సహస్రవార్షికహరిపూజాఫలంబు లభియించు గృహస్థుండు ధనుర్మాసంబునం దుషఃకాలంబునఁ బ్రతిదినంబు స్నానం బొనర్చి శుద్ధాత్ముండై యుక్తప్రకారంబుగా హరి నారాధింపవలయు. శ్లో॥ ఏకాదశ్యాం సితే పక్షే చాపే తిష్ఠతి భాస్కరే। ఉత్సవం కారయే ద్ధీమాన్ స్వేదపారాయణై స్సహ॥ అనియెడుజ్యోతిశ్శాస్త్రప్రసిద్ధభాస్కరీయపారమేష్ట్యాదిగ్రంథోక్తక్రమంబుగా మార్గశీర్షమాసంబున శుక్లపక్షైకాదశియందు వేదపారాయణపూర్వకంబుగా మేధావి యగువాఁడు భగవంతున కుత్సవంబు సేయవలయు. శ్లో॥ చాపే స్థితే ఉషఃకాలే రవౌ ప్రతిదినం హరిమ్ । పూజయే దిత్యాదివాసిష్ఠవచనప్రామాణ్యంబున ధనుర్మాసంబునం దుషఃకాలంబునం బూర్వోక్తక్రమంబుగా హరిసమారాధన సేయవలయు.—శ్లో॥ కోదణ్డస్థే రవౌ విప్ర స్నాత్వా ప్రత్యూషసి స్వయమ్ । మా మ్మానాథం జగన్నాథం నిత్యం భక్తిసమన్వితః॥ ముద్గాన్నమాదరా న్మహ్యం వినివేద్యగుణోత్తరమ్। ప్రాబోధకం సూక్తమాలాం గోదోక్తాం ద్రావిడాకృతిమ్॥ త్రింశద్గాథాత్మికాం దివ్యాం స్తుతిరూపాం మమ ప్రియామ్। భక్తాఙ్ఘ్రిరేణువిహితప్రాబోధక్యుక్తి పూర్వికామ్॥ గాథాపూర్వార్ధోత్తరార్థ మనుసన్ధాపయే ద్రమే। నిత్యం ప్రీత్యానుసన్ధానై ర్దేశికై ర్మత్పరాయణైః॥ సదా తా మనుసన్ధాయ కృత్వా నిగమనం తతః। తాస్తుగాథా సుగోదోక్తా స్స్నేహైకికాం ప్రత్యహం పునః॥ అనుసన్ధాయ తత్కాలే తన్మాసే పురతో మమ। తత్ప్రసాదం తతో భుక్త్వా కృతకృత్యో భవిష్యతి॥ అనియెడుశ్రీమన్నారాయణసంహితోక్తప్రకారంబుగా ధనుర్మాసంబున విప్రుండు ప్రతిదినం బుషఃకాలంబునందు స్నానం బాచరించి శ్రీనాథుండును జగన్నాథుండు నగునన్ను భక్తిసమన్వితుండై పూర్వోక్తక్రమంబుగా నర్చించి యాదరపూర్వకంబుగాఁ బావనత్వభోగ్యత్వవిశిష్టం బగుముద్గాన్నంబు నాకర్పింపవలయుఁ ద్రింశద్గాథాత్మకయు దివ్య

యు ద్రవిడాకృతియు మత్ప్రియము నగునంస్తుతిని భక్తాంఘ్రిరేణువిహితదశగా థాత్మిక ప్రబంధానుసంధానపూర్వకంబుగా నేకైకగాథాపూర్వార్ధోత్తరార్ధంబులు మున్నడిపిన్నడిగా మత్పరాయణు లగువైష్ణవులు నిత్యం బనుసంధింపవలయు నట్లనుసంధించి నిగమించి ప్రత్యహంబు క్రమంబుగా నాముప్పదిపాటలయం దొక్కొకగాథ నాకట్టెదుట ననుసంధించి సంధ్యోపాసనాదిమదీయాజ్ఞ సెల్లించి యీప్రసాదంబు భుజియించి కృతకృత్యు లగుదురని శ్రీదేవి నుద్దేశించి శ్రీమన్నారాయణుం డానతిచ్చె నిట్లగ్గురూద్వహుం డుపన్యసింప విని యాశ్రితులు సంతసించి మహాత్మా సౌమ్యజామాతృయోగీంద్రుండు భగవద్రామానుజమునియపరావతారం బని వినియుండితిమి-ఆయర్థంబునందుఁ బ్రమాణం బెయ్యది యని యడుగ వారల కయ్యార్యసత్తముండు చెప్పినప్రకారంబు వివరించెద నెట్లన్న. 331

◆ మణవాళమహామునులు రామానుజాపరావతారం బని నిరూపించుట ◆

శ్లో॥ మన్నియోగా ద్భూతపుర్యా మహీనా మీశ్వరః కలౌ। శ్రీరామానుజరూపేణ జనిష్యతి సతాం ముదే॥విశిష్టాద్వైతసిద్ధాన్తప్రతిపాదనతత్పరమ్।భాష్యం నిర్మాతి వేదాన్తసూత్రాణా మర్థతత్త్వవిత్ ॥తదాశ్రయా స్సదాచారా సాత్వికాస్తత్త్వదర్శినః। వేదాన్తద్వయతత్త్వజ్ఞా భవిష్యన్తి గురూత్తమాః॥ పునర్భవిష్యతి శ్రీమా న్మన్నియోగా న్మహీతలే।జనిష్యతి శ్రీనగర్యాం యతీన్ద్రప్రవణాత్మనా ॥ యత్పద్యం ద్రావిడామ్నాయా ద్వ్యాఖ్యాస్యన్తే భవిష్యతి॥ సఏవ సౌమ్యజామాతృసంజ్ఞికస్స్యా న్మహామునిః ॥ అనియెడుబ్రహ్మాండపురాణప్రసిద్ధబదరికాశ్రమమాహాత్మ్యోక్తక్రమంబుగా నన్మన్నియోగంబున శేషుండు కలియుగంబున శ్రీభూతపురియందు సత్పురుషులసంతోషంబునకై శ్రీరామానుజరూపంబున నవతరించు వేదాంతసూత్రార్థతత్త్వవిత్తముఁ డగునమ్మహాత్ముండు విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంత ప్రతిపాదనతత్పరం బగుభాష్యంబు నిర్మించుఁ దదాశ్రితులు సదాచారసంపన్నులును బరమసాత్త్వికులును దత్త్వవిత్తములును వేదాంతద్వయార్థయాథాత్మ్యవిత్తములు గాఁగలరు. శేషమూర్తి యగునయ్యతీంద్రుండు మగిడి మన్నిదేశంబునఁ బుడమిని దిరునగరియందు యతీంద్రప్రవణాత్మకుం డై జనియించు నద్దేశికేంద్రునిపద్యంబు ద్రావిడామ్నాయాదిప్రబంధాధ్యయనాధ్యాపనంబులకు నాద్యంతంబుల భగవజ్జను లనుసంధింతు రయ్యాచార్యశ్రేష్ఠుండు సౌమ్యజామాతృయోగీంద్రసంజ్ఞితుండు గాఁగలఁడని శ్రీమన్నారాయణుండు వక్కాణించెనని యవ్వాదిభీకరగురుం డానతియ్య నాకర్ణించి మిగుల సంతోషించి యద్దేశికేంద్రుని వీడ్కొని యావైష్ణవులు నిజనివాసంబులకుఁ జని రంత. 332

◆ వాదిభీకరగురుని భాగవతభక్తి. ◆

శా. శ్రీనంతుం డగువాదిభీకరగురుశ్రేష్ఠుండు శ్రీవైష్ణవ
స్తోమారాధన మాచరించుచును దేశోమోద మొప్ప న్వతి

స్వామిన్ నెమ్మది నుంచి వేదశిఖరద్వంద్వంబు శిష్యాళికిన్
సేమం బొప్ప రచించుచు న్నట వసించెన్ శ్రీశు సేవించుచున్. 333

సీ. అంత ధనుర్మాసమావిర్భవించినఁ, బరవాదిభీకరగురువరుండు
నిత్యము భక్తితోనిఖిలభాగవతార్చ,నము సేయ నం దొక్కనాఁ డచటికి
వై దేశికుం డగువైష్ణవుం డొక్కరుఁ, డరుదెంచి స్వాతంత్ర్యమలర స్నాన
శాలకుఁ జని యుష్ణజలముల నీరాడి, వేష్టువ లేకున్న వెదకి యూర్ధ్వ
తే. భాగమున నొక్క వేత్రముపై నినణ్ణగారిదోవతిఁ గని యది గట్టుకొన్న
నార్యుఁ డతనిఁ గటాక్షించి యనఘ వస్త్ర, మణ్ణగారిది గాఁబోలు నన నతండు.
ఆ. అణ్ణగారియింటి కవని వైష్ణవు లంద, ఱాఢ్యు లగుదు రట్టియార్యునింట
నిట్లు నన్నుఁ బలుక నెవ్వఁ డవుర నీవు, తొలఁగు మనుచుఁ గినుకఁ బలికె గురుని.
వ. అట్లు తద్వాక్యంబు విని గురుం డిట్లనియె. 336
క. అపచారపడితి ననఘా, కృపసేయు మటంచు మ్రొక్కి కృతివరుఁ డార్యుం
డుపచార మొదవి యాతని, నపరిశ్రముఁ జేసి భోజనాదులఁ దనిపెన్. 337
మ. సిరి మీఱన్ గురుఁ డిట్లు వైష్ణవులకున్ స్నిగ్ధాన్నపానాదులం
బరమప్రీతి నొనర్చుచున్ విమతులం బ్రామాణికబ్రహ్మత
ర్కరయం బొప్ప జయించుచున్ నిగమశీర్షద్వంద్వతత్త్వార్థముల్
కరుణన్ సంశ్రితకోటికిన్ దెలుపుచుం గాలంబుఁ బుచ్చెన్ మహిన్. 338
చ. వర గుణరత్నవార్ధి యగువాదిభయంకరదేశికేంద్రుఁ డా
కరణి శతాబ్దముల్ గడపి కారుణికుం డగుటన్ సుతాదులం
దురునిజతేజ మాశ్రితజనోద్ధరణంబున నుంచి యంత నుం
దరవరయోగిరాజపద తామరసద్వయ మొందె భక్తితోన్. 339

వాదిభీకరాచార్యులవారితనియను.

శ్లో॥ వేదాన్తదేశికకటాక్షవివృద్ధబోధమ్ ।
కాన్తోపయన్తృయమినః కరుణైకపాత్రమ్ ।
వత్సాన్వవాయ మనవద్యగుణై రుపేతమ్ ।
భక్త్యా భజామి పరవాదిభయంకరార్యమ్॥ 340
ఉ. ఏకృతి కణ్ణగారుగురు వెంచఁ బితామహుఁ డేమనీషి క
స్తోకయశుం డనంతగురుసూర్యుఁడు తండ్రి వృషాచలేశ్వరుం
డేకని కిష్టదైవతము నెల్లవు డానయనారుదేశిక
శ్రీకరపాదపద్మముల నేమ మెలర్ప మదిం దలంచెదన్. 341
ఉ. ఆనయనారుదేశికపదాంఘ్రిసరోజసమాశ్రితుండు రా
మానుజదేశికేంద్రసుతుఁ డాపరవాదిభయంకరార్యస
న్తానతనస్థ యానిగమమౌళిగురూద్వహుఁ డెన్నదీయదు

ర్జ్ఞానమమత్వఘోరతిమిరప్రశమోదయభాస్కరుం డగున్. 342

ఆ. నయవిదగ్రగణ్యు నయనాదు దేశిక,సుతుని నిగమశిఖరసూరిశిష్యు
వాదిభీకరార్యవరపౌత్రపౌత్రుని, వేంకటార్యు మదిని వేడ్కఁ దలఁతు. 343

మత్తకోకిల. వాదిభీకరసత్పృసత్తపదావ్యబోధపయోనిధిన్
ఆదృతాశ్రితు వేంకటార్యపదారవిందయుగాశ్రితున్
మోదజున్నిగమాంతదేశికముఖ్యు నాహృదయంబులో
నాదరం బమరన్ భజింతు నహర్నిశంబు సుఖంబుగాన్. 344

సీ. పరవాదిభీకరగురు సత్పృ వేదాంత,దేశికపాదాంబుజాశ్రితుండు
తత్పౌత్రుఁ డఖిలవిద్యాపారదృశ్వయు, నతులకల్యాణగుణాభిరాముఁ
డవిరతాయతతదీయారాధనోభయ,వేదాంతవివరణావిష్టచిత్తుఁ
డస్మదాచార్యుల కతిశయితహితంబు, లాచరించు మహాత్ముఁ డార్యవర్యుఁ.
తే. డంతిమోపాయనిష్ఠాగతాంతరంగుఁ, డంజనాచలనాథున కాత్మభూతుఁ
డాగమాంతగురూద్వహుఁ డస్మదీయ,పరమగురుఁడు కటాక్షించుఁ గరుణనన్ను.

సీ. వాదిభీకరగురువరసత్పృసత్తపౌ,త్రుఁడు గోత్ర నేగురుధూర్వహుండు
శ్రీకుమారశ్రుతిశేఖరాచార్యున, కభిమతపుత్రుఁ డేయార్యవరుఁడు
స్థిరత నణ్ణా వేదశిఖరదేశికపాద,పద్మద్విరేఫ మేప్రాజ్ఞమౌళి
యస్మన్ముఖంబున నాచార్యసూక్తిము,క్తావళి యేగురుఁ డానతిచ్చె
తే. వత్సవంశాబ్ధిచంద్రుఁ డేసత్సహాయుఁ, డేమహాత్ముఁడు మద్హితహేతు వయ్యె
నట్టిమద్గురు నణ్ణాగారార్యు ననఘుఁ, జిత్త మలర భజించెదఁ జింత మాని. 346

వ. మఱియు నిమ్మహాదేశికుండు మదీయదౌరాత్మ్యంబు దలంపక నన్నంగీకరించి
సకలవిహితంబు లొనరించిన తెఱం గెఱింగించెద. 347

ఏతద్గ్రంథకర్త యగునంబూరి కేశవాచార్యులవృత్తాంతము.

సీ. శ్రీపురుషోత్తముక్ శ్రీకూర్మసింహాద్రి,పతి హరిఁ జూచి యుష్ట్రోక చేరి
యట బ్రహ్మచారి వేదాంతార్యుకడ హాయ,గ్రీవమంత్ర మెఱింగి కృష్ణకడను
మట్టిపల్లినృసింహామందిరంబునఁ బుర,శ్చర్యాంతమున శరచ్చంద్రసదృశం
మహిత ప్రసన్నార్కమండలగతహాయ,గ్రీవు లోదృష్టి నీక్షించి మించి
తే. యతులితాహోబలమునఁ దాక్ష్యాద్రిపైని, నొక్కనాఁ డున్మనీభావయోగదశను
సుప్రసన్నార్కమండలశోభిదహార,గగనరూపిని బరమాత్ముఁ గాంచి యంత. 349

సీ. అచటినుం డేతెంచి యంజనాచలమున, స్వామిపుష్కరిణిలో స్నాన మార్చి
తత్తదంగములందు ధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్, గురుపంక్తిఁ దలఁచుచుఁ గూర్మిఁ దీర్చి
తులసీకమలబీజవలయముల్ ధరియించి, వడిఁ జని మైసూరివారిమఠము
వాకిటితిన్నెపై వైష్ణవార్భకునకు, శ్రీసూక్తమతిప్రీతిఁ జెప్పుచున్న
తే. ప్రాజ్ఞ శఠకోపదేశికు బ్రహ్మచారి, నచట నీక్షించి ప్రణమిల్ల నమ్మహాత్ముఁ

డస్మదీయతపోవేష మ్మంతఁ జూచి, సంశయించుచుఁ బలికె నీసరణి నన్ను. 350

వ. వత్సా శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిభగవల్లాంఛనంబుల ధరియించియు నిట్లుజటిలత్వశ్మశ్రులత్వకతుపాలాజపమాలాచీరపరిధానాదితాపసలక్షణంబులఁ దాల్చినాఁడవు గావున నీవు బైరాగివా యని యద్దేశికేంద్రుం డడిగిన నే నట్టివాఁడఁ గాను విప్రుండ నని విన్నవింప నట్లాయె నేని నీకులగోత్రాదికంబు సవిస్తరంబుగా నుదాహరింపుమని యగ్గురుండు మగిడి యడిగిన మహాత్మా కణ్వసగోత్రంబు నాపస్తంబసూత్రంబును యజుశ్శాఖయు నార్యావర్తకులంబును నంబూరికుడియును మంగళాద్రిక్షేత్రవాసంబును శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదివిష్ణులక్షణంబులు గలుగు శ్రీరామసుధీవరునకు నప్తయు నట్టివాఁ డగుజగన్నాథకవీంద్రునకుఁ బౌత్రుండును దాదృగ్విధుం డైనకేశవసూరికిఁ బుత్రుండును బరవాదిభీకరనయనారాచార్యశ్రీపాదారవిందమరందపానమత్తతుందిలేందిందిరపురందరుండును శ్రీలక్ష్మీనారాయణార్యప్రసాదాసాదితశ్రీభాష్యాదిగ్రంథతత్త్వార్థానుభవజనిత మహానందకందళితహృదయారవిందుండును శ్రీమంగళాద్రినృసింహాముఖోల్లాసకరసర్వవిధకైంకర్యనిర్వాహకుండును నిత్యనిరతిశయతదీయారాధనపరుండును శ్రీశఠారిదాసాభిధానదాస్యనామాభిరాముండును నుభయకవితాపితామహుండును నగుశ్రీవేంకటకృష్ణార్యునకు శ్రీరంగధామంబున వకుళాభరణరామానుజసంయమీంద్రసన్నిధి నిరువదినాల్గుహాయనంబులు గురుకులవాసంబుఁ జేసి కాణాదపాణినీయపూర్వమీమాంసాదిసామాన్యశాస్త్రంబుల నుభయవేదాంతంబుల నష్టాదశరహస్యంబుల నధికరించి శమదమాద్యనంత కళ్యాణగుణపరిపూర్ణుండై శ్రీపరాశరగోత్రుండగులక్ష్మీనారాయణార్యునకు సహోదరి యగునలమేల్మంగాంబయందుఁ బుత్రుండనై జనియించినవాఁడ కేశవనామధేయుండ నస్మదార్యప్రసాదలబ్ధనారాయణదాసాభిధానదాస్యనామంబుఁ గలవాఁడ నని ప్రత్యుత్తరంబుఁ జెప్ప నాశఠకోపదేశికుం డట్టివైలక్షణ్యంబు గలనీ వేషంబు స్వరూపవిరుద్ధంబు గాన దీని వర్జించి భగవదాచార్యసన్నిధిని స్వరూపగ్రంథంబు లధికరింపుమని మిగుల నాదరపూర్వకంబుగా ననుగ్రహించె నయ్యవసరంబునం దస్మదాచార్యుం డైనయణ్ణగారాచార్యుం డంజనాద్రీశునకు మంగళాశాసనం బొనర్ప విచ్చేసినం జూచి సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి యంజలించి యద్దేశికేంద్రు నిగంట్టెదుట నమ్రుండనై యున్న నగ్గురువరుండు కటాక్షించి వత్సా నీ వెవ్వండవనిన నానివాసస్థలంబు మంగళగిరి జననీజనకు లలమేల్మంగయు నంబూరివేంకటకృష్ణార్యుండును దేవరవారాచార్యులు శ్రీరంగాదిదివ్యదేశంబులన్నియు సేవించి బదరికాశ్రమంబునకుంజని యందు నివసింపఁదలఁచి జరగుచున్నవాఁడ నని విన్నవించిన విననవధరించి సంశ్రితవాత్సల్యజలధి యగునమ్మహాదేశికేంద్రుండు పుత్రా నీ వస్మదీయుండవై యుండియు నిట్టిస్వరూపవిరుద్ధం బైనవేషం బేల పూనితివని మగిడి యడుగ నతీతం బైన

మదీయవృత్తాంతంబంతయు విన్నవించితి నంతఁ బరమకారుణికుం డగునగ్గురువరుం
డీపూర్వవయస్సు విద్యాభ్యాసంబునకు సాధనంబగుఁ గావున ననంతరం బీప్సితం
బగుక్షేత్రంబునకుం జని తపం బొనర్చెదవు గాని యిప్పు డస్మత్సన్నిధి స్వరూప
గ్రంథంబు లధికరించుచు బాలసరస్వతు లని జగతిఁ బ్రఖ్యాతుం డై భగవద్రా
మానుజసిద్ధాంతనిర్ధారణసార్వభౌముం డైనవిద్వాన్ వీరరాఘవస్వామిసన్నిధి
సామాన్యశాస్త్రంబు లధికరింపుమని నియమించినఁ దదీయశ్రీసూక్తి మహాప్రసా
దం బని వాఙ్మాత్రంబున నంగీకరించియు మన్మానసంబునకు రుచింపక కైతవభక్తిఁ
దత్సన్నిధిని వసించి యున్నసమయంబున శ్రీవిల్లిపుత్తూరినుండి తదీయశ్రీపాదప
ద్మంబు లాశ్రయించిన శ్రీవైష్ణవు లిరువు రేతెంచి సేవింప వారి ననుగ్రహించి
వారితో దాసునితో నమ్మహీనూరివారిమండపంబుఁ బ్రవేశించి యం దారాత్రి
వసియింప నప్పు డంజనాద్రీశుం డద్దేశికేంద్రునకుఁ బ్రసాదం బనుప సంశ్రితుల
తో నారగించి యవశిష్టంబు దాసున కనుగ్రహింప నది స్వీకరించి కృతార్థుండ
నై యమ్మఠంబున నొక్కచో నిద్రించుచున్న నపరరాత్రంబున మదీయస్వప్నం
బునందు శ్రీవిల్లిపుత్తూరినుండి యేతెంచిన శ్రీవైష్ణవులయుం దాళ్వా రని తిరునా
మంబు గల శ్రీమహాభాగవతుండు మదీయహస్తంబు గ్రహించి తోడుకచని యి
రుఁగెలంకుల దీపకళిక లుల్లసిల్లఁ జిత్రకంబళంబుపై క్షౌమోపధానంబున నొరఁగి
దివ్యస్రగనులేపనాంబరధరుం డై సకలాభరణభూషితుం డై సౌందర్యసౌకుమా
ర్యౌదార్యాదికల్యాణదివ్యమంగళవిగ్రహుండై మందస్మితసుందరవదనారవిందుం
డై యొప్పుచున్నయస్మదాచార్యులం జూపి సాష్టాంగప్రణామంబు సేయించి తదీ
యశ్రీపాదపద్మయుగళంబు మదీయమస్తకంబున కాభరణంబుగా నునిచి మత్క
రం బద్దేశికేంద్రునిదక్షిణపాణిపల్లవంబునం దుంచి మహాత్మా వీనినిమిత్తంబుగా
మిగుల శ్రమపడి వీనిం బట్టి తెచ్చి మీ కర్పించితి నింక నీదాసుని విడువకుఁడని
యప్పగించె నంత మేల్కాంచి యాస్వప్నదృష్టవృత్తాంతంబున కాశ్చర్యపడుచు
ధ్యానపరుండనై యున్ననన్నుం గటాక్షించి యస్మద్గురుండు వత్సా మిగులఁ జిం
తించుచున్నవాఁడవు విచిత్రం బగుస్వప్నంబుఁ గంటివా యేమని యడుగ నగ్గురు
శిఖామణిసర్వజ్ఞత్వంబునకు విస్మయంబుఁ జెంది యాస్వప్నవృత్తాంతం బంతయు
నెఱింగించినం దెలిసి దరస్మితం బొనర్చి యిటమీఁద నైన మదీయహితోపదేశంబు
నీమదికి రుచియించునా యని యానతియ్య వెఱచి శ్రద్ధాభక్తిపూర్వకంబుగా సా
ష్టాంగప్రణామం బాచరించినం జూచి మిగుల ననుగ్రహించి తమతోడం దోడుక
చని యనంతరంబ తన్నివేశంబున నిర్వాపితజటాపటలుండ నగుదాసునకు శ్రీపాద
తీర్థతళిహాప్రసాదంబు లొసంగి మంత్రార్థం బిడుముప్పత్తారాయిరప్పడియు శ్రీభా
ష్యంబు మొదలుగాఁ గలసకలగ్రంథంబులం బ్రసాదించి సకలహితంబు లుపదే
శించి నాగలాపురంబున స్వాభిమానాంతర్భూతుం డగువేదనారాయణస్వామి

శా. లక్ష్మీతద్వరధర్మధామబుధజాలప్రేమనిష్కామ స
ర్వక్ష్మాక్షేమకృదాత్మనామ సుగుణారామాయశోభూమ స
త్పక్ష్మాక్షిస్ఫురణాభిరామ యతిసుత్రామా యఘగ్రామ దు
ర్వక్ష్మాత్యంతవిరామ దూరగత హేయస్తోమ రామానుజా. 353

క. అక్షయలోకనిదాన వి,చక్షణజనసార్వభౌమ శైవాదికుదృ
క్పక్షప్రక్షేపణ యతి,లక్షణలక్షితశుభాంగ లలితాపాంగా. 354

మాలినీవృత్తము. జనహితకరమంత్రా సర్వతంత్రస్వతంత్రా
వనరుహదళనేత్రా వైష్ణవాంభోజమిత్రా
వినికృతపడమిత్రా విద్వదీడ్యోస్త్రపాత్రా
కనకరుచిరగాత్రా కర్మవల్లీలవిత్రా. 355

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాది భయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయ కవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం దుత్తరభాగంబున శ్రీవేదాంతదేశికప్రభావంబును దత్పుత్రచరితంబును శ్రీవాదిభీకరగురువిజయం బు నేకాదశీనియమనిశ్చయంబును శ్రీజయంతీనిర్ణయంబును, ధనుర్మాసపూజావిధానంబును నస్మదాచార్యవైభవంబు నన్నది సర్వంబును షష్ఠోల్లాసము. 356

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఈగ్రంథకర్తకుగురుపరంపరాప్రభావంబుఁ బ్రసాదించిన
నెలకొండపల్లిజియ్యంగారితనియను.

శ్లో॥ రామానుజపదామ్భోజరాజహంస మహర్నిశమ్ ।
శ్రీరామానుజయోగీన్ద్రం వన్దే వాత్సల్యసాగరమ్॥

శ్లో॥ క్షమాసారామహాత్మానః కవయో వైష్ణవోత్తమాః ।
క్షమం తాం సాహస మిదం దాసోయ మితి నస్సదా॥

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి.
ఉత్తరభాగము
ముగిసెను.